MAGYAR PC MAGAZIN · III. évfolyam, 4. szám · 2004. április

PCM magyar

DVD melléklet 139 Ft

7 CD-NYI PROGRAM DVD-NKEN

Motherboard Monitor 5.3.x

UHU-Linux 1.1.1 Office

SZERSZÁMOSLÁDA: XTEQ-DOTEC X-SETUP PRO 6.5

Próbaverziók: Microsoft Virtual PC 2004, Adobe GoLive CS és InDesign CS, Ahead Nero 6.3.0.4

A TELJES Sulinet expressz Adatbázis a DVD-n

TESZTEK

16 MULTIMÉDIA-BILLENTYŰZET
8 KÖZÉPKATEGÓRIÁS VIDEOKÁRTYA
5 HŰTŐPASZTA
14 FLASH MEMÓRIAKÁRTYA
5 MAGYAR NETES CSEVEGŐRENDSZER

CorelDraw 12 Graphics Suite
NEM TUCATPROGRAM

Adobe Encore DVD 1.0.1
HÁZI DVD-VIDEÓ

Nero 6
A JÓ CSÁSZÁR

közvetítők, csevegőkliensek, IRC, magyar chatrendszerek

ESOGÓ
NTERNET

ptar.hu
la
iors: Joan of Arc

Ü jellegű
züntetni
zosító háló-
val, ami a
is gyógyír-

a februári szám
nux rajta van a
ciós rendszert a
kat, is tettem egy 8,
VD-
sába, és máris
esen a kusan, beavat
aindula ban a Linu
tel leál amelyi

Euro 2004 HIVATALOS PARTNER

Egy percen belül kész. És a pirítósod?

SmartBase MPC730

Ha valami, akkor a pirítós aztán tényleg pillanatokon belül kész van! Gyorsaságban azonban mégsem veheti fel a versenyt a Canon otthoni fotolaborjával. Igen, fotóidat otthon, akár reggelikészítés közben, fotóminőségben kinyomtathatod. Nem kell mást tenned, mint fényképezőgéped memóriakártyáját egyszerűen áttenni a nyomtatóba, és indulhat a nyomtatás! A kész papírképeket pedig hamarabb kezedben tarhatod, mint ahogy a várva várt pirítós az asztalra kerül.

NYOMTASS MEMÓRIAKÁRTYÁRÓL!

Bármit elképzelhetsz, a Canonnal **megteheted.**
www.canon.hu

SINGLE INK Színenként cserélhető tintapatronok

y

Ca.

Olvasóink leveleire egy kivételével Nagy Zoltán válaszol, a leveleket [...] módon jelölt kihagyásokkal, feladóik nevét megadva idézzük.

A következővel kapcsolatban szeretném tanácsukat kérni: GPRS-alapon szeretnék netezni a telefonommal (SonyEricsson t310). Ehhez infrakapcsolatot használnék. A GPRS nyújtotta maximális sebességet elérhetem-e egy COM-portos, 6-7 ezer Ft-os infraadapterrel? Vagy ez a fajta kapcsolat lekorlátozza a sebességet? Ebben az esetben érdemesebb egy 10 ezer Ft-os USB-s adaptert vásárolni? Segítségüket előre is köszönöm!

Czellár Judit

Az infravörös kapcsolat sebessége megegyezik a normál soros kapcsolatéval, ami 115 000 bit/s. Ez még mindig bőven meghaladja a GPRS által elérhető legnagyobb sebességet, ami ideális esetben is 50 000 bit/s körüli, vagyis az infrakapcsolat nem nevezhető szűk keresztmetszetnek. Mégis, szerintem infraportot akkor érdemes beszerezni, ha más eszközhöz is tudjuk használni (például valamilyen PDA eszközhöz). Ellenkező esetben célszerűbb és kapcsolat szempontjából biztosabb megoldás az USB kábel használata, ami kevésbé terheli a processzort, mint a soros port kezelése, és nem áll fenn a veszély, hogy bármi okból is megszakad a kapcsolat.

» Infrán is mehet, de kábelen biztosabb az internet

Vettem egy Asus P4P800 alaplapot, és mikor összeraktam a számítógépet, azt vettem észre, hogy az alaplapi hangchippel zúgnak a hangszóróim. Nem egyenletesen, hanem kb. fél hangerőn leghangosabb ez az egyenletes zúgás. Eddig azt hittem, az alaplapi vezérlővel van gond, de most próbáltam ki egy SoundBlaster Live! hangkártyával, s ezzel ugyanúgy zúg. Mi lehet a gond?

Üdvözlettel, Shinobi

Leveléből nem derül ki, de valószínűleg aktív hangfalakat használ, hiszen a mai hangkártyák, illetve alaplapi hangvezérlők kimeneti teljesítménye legfeljebb fejhallgatók meghajtásához elég. Ebben az esetben viszont könnyen lehet, hogy a zúgást nem a hangkártya okozza, hanem a hangszóró saját erősítője. A tapasztalatok szerint az ilyen jellegű brummogást meg lehet szüntetni egy villámvédelmet biztosító hálózati elosztó használatával, ami a földelési problémákra is gyógyírként hat.

» Egy hasonló túlfeszültségvédő elosztó megoldhatja a problémát

Ma kaptam meg a februári számot, és örömmel láttam a borítón, hogy a SuSE Linux rajta van a DVD-n. Már rég szerettem volna ezt az operációs rendszert alkalmazni. Ezért el sem olvasva a lapjukat, már be is tettem egy 8,4 Gbyte-os merevlemezt a PC-be, a DVD-t az olvasóba, és máris elindítottam a gépet.

Teljesen automatikusan, beavatkozás nélkül ment a telepítés. Az újraindulás után azonban a Linux nem indult el, hanem hibaüzenettel leállt. A PC-m valamelyik eszközét nem szereti a Linux?

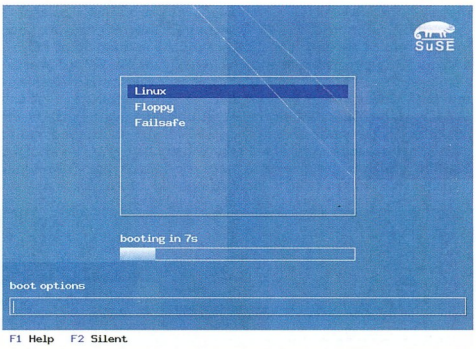

» GRUB, a SuSE grafikus bootkezelője

A SuSE alaphelyzetben a GRUB bootkezelőt használja, a GRUB pedig saját módszerrel – nem a BIOS-on és nem is a Linux kernel merevlemez-kezelésén keresztül – éri el a winchestert. Ez néha problémákat okoz a legújabb alaplapi chipsetek kezelésében.

Az első módszer szerint az „ACPI Disabled" módban kell ilyenkor a SuSE 9-et telepíteni, ekkor a GRUB nem vét hibát.

Ha nem az ACPI-vel van a gond, akkor sajnos le kell mondjunk a GRUB-ról. Ilyenkor a telepítési beállítások közt nem a GRUB-ot, hanem a klasszikus LILO-t kell használni. A LILO konfigurálása – főleg ha Windows is van még a gépen – bonyolultabb, több elővigyázatosságot követel.

Bata László

Adott egy körülbelül 700 MB-os DivX formátumú film, amelyet a tenyérgépemen (Dell Axim Pocket PC operációs rendszerrel) is meg szeretnék nézni. Azonban ez így nem fér rá csak az 1 GB-os CF kártyára, ami igen drága. Nem vagyok járatos a témában, de arra gondoltam, ha a felbontást alacsonyabbra venném, talán ráférne egy fél Gbyte-os memóriakártyára. A kérdésem, hogy ez megvalósítható-e, és ha igen, milyen program kell hozzá?

És még egy kérdés, ami ehhez kapcsolódik: létezik-e olyan Pocket PC program és kodekcsomag, amely megfelelően lejátssza a tömörített és feliratos filmeket?

Segítségüket előre is köszönöm:

Penczner Péter

A Pocket PC-k teljesítménye minden további nélkül lehetővé teszi akár a filmlejátszást is. Már évek óta megvan a lehetőség, hogy a PocketTV programmal MPEG file-okat játsszunk le a tenyérgépen. Az MPEG azonban, bármennyire is jól használható PC-n, túl nagynak bizonyul, ha igazán hordozni szeretnénk. Megoldást ebben az esetben is a DivX nyújt. A PocketMVP nevű, nyílt forrású DivX-lejátszóprogrammal minden további nélkül megtekinthetők a DivX formátumú, MP3, Layer 1, Layer 2 vagy Ogg Vorbis hangsávú filmek.

» Jó barátok tenyérgépen

Célszerű ehhez egyébként előkészíteni a filmeket. Mivel a képernyő felbontása 320x240 képpont, érdemes a filmet erre a felbontásra áttömöríteni. Ha

már úgyis belefogunk, akkor a képsebességet is ajánlatos alacsonyabbra venni (például 15 frame/s). Ez még nem zavaró, de jócskán lehet vele helyet megtakarítani. Az áttömörítést PC-n, a VirtualDub programmal érdemes elvégezni. A kép átméretezése a *Video → Filters...* menüpont alatt kiválasztható *Resize* szűrővel oldható meg.

Még ezen előkészületek mellett is célszerű egy nagyobb kapacitású CF kártya beszerzése, de 256 Mbyte-os már messze nem annyiba kerül, mint egy 1 Gbyte-os, s ha ügyes, arra már két film is felfér.

Tisztelt PC Magazin!
Kaptam zenefile-okat .RMX formátumban. Van-e olyan (lehetőleg ingyenes) program, amellyel le lehet játszani, vagy MP3 formátumra konvertálni?
köszönöm: Szentmáry Elemér

Az RMX a RealJukebox saját formátumához tartozó névkiterjesztés. A probléma ezzel az, hogy secure formátum, ami annyit jelent, hogy csak azon a gépen lehet lejátszani (természetesen a RealJukeboxszal), amelyiken készült. Így RMX formátumban file-t cserélni magában botorság. Ez egyébként is veszteséges tömörítéssel készül, csakúgy, mint az MP3, ezért csak akkor érdemes újratömöríteni, ha nincs más megoldás. Javaslom, hogy inkább próbálja újra beszerezni a szóban forgó zenét, más formátumban, és ha elnyerte a tetszését, vegye meg a CD-t.

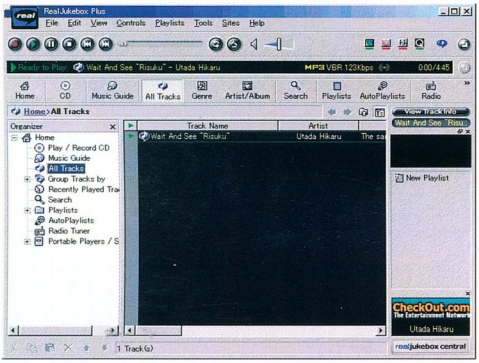

» Az RMX file-ok „elkövetője"

A karácsonyi bevásárlás „lázában" arra az elhatározásra jutottam, hogy egy jó ismerősömnek optikai egeret veszek ajándékba. Az elhatározást tett követte, s az egyik számítástechnikai eszközöket is forgalmazó boltban megvettem a Sunnyline cég RF Optical Mouse „Touch On" típusú egerét. Az egeret – kipróbálás céljából – az egyik barátom számítógépére csatlakoztattuk, a gépen Windows Millennium operációs rendszer van, a Trojan Hunter v3.5 fel van telepítve, s mellette engedélyezve van a Trojan Hunter Guard is.

Az egérhez kapott floppyról elindítottuk a setup.exe file-t, amely feltelepítette az egérhez tartozó beállítóprogramot, majd újraindítva a számítógépet jött a meglepetés. A program ikonja megjelent a tálca jobb oldali részén, tehát a program betöltődött a memóriába, ugyanakkor a Trojan Hunter azonnal riasztott: a memóriában trójai programot talált, és javasolta annak eltávolítását.

Engedélyeztük az eltávolítást, s a következőket állapítottuk meg: a Trojan Hunter szerint a „C:\Program Files\tech\Whelmouse\5.2\Mouse32A.exe" file-ban trójai program található, melynek neve Podre.100.

A Trojan Hunter javasolta az indítóprogram átnevezését is, amelyet úgy oldott meg, hogy megváltoztatta annak névkiterjesztését. Ezek után természetesen már nem lehetett használni a beállítóprogramot. Mindezek ismeretében az egeret már nem mertem ajándékba adni, mivel tudom, hogy az ajándékozott épp karácsony előtt vett modemet, s kezdett internetezni. Megpróbáltam az egeret kicserélni a vásárlás helyén, ott azonban azzal utasítottak el, hogy a floppyt leellenőrizték víruskereső programmal, azon nincs vírus, biztosan a számítógépen volt valamilyen „kártevő". Még két dolog tartozik a történethez: a Trojan Huntert elindítva, a teljes c: partíciót megvizsgálva, nem talált más file-ban trójai programot, s mivel járok netterembe internetezni, letöltöttem a www.sunnyline.net címről az egérhez tartozó programot, amivel pontosan úgy jártunk, mint a floppyn található programmal.

A kérdéseim a következőek:
– Merjem-e az egeret másnak használat céljából átadni?
– A Trojan Hunter valós riasztást adott-e?
– A Podre.100 milyen problémát okozhat?
– Van-e mód annak bizonyítására, hogy az egérhez tartozó floppy setup.exe file-ja telepítette a trójai programot?
– Egyáltalán mit lehet ezek után ezzel az egérrel kezdeni?
Válaszukat előre is köszönöm
„gregus"

A számítógép védelmének egyik alapszabálya, hogy egy víruskereső nem víruskereső. Mi a szerkesztőségben ötféle programot használunk, amit csak egyik oldalról indokol az, hogy amit az egyik esetleg nem ismer, a másik még megfoghatja. Ugyanez az elv visszafelé is érvényes: amit valamelyik program kártékonynak nevez, az még nem biztos, hogy az, viszont ha több is gyanúsnak találja, akkor már sokkal biztosabbak lehetünk a dolgunkban.

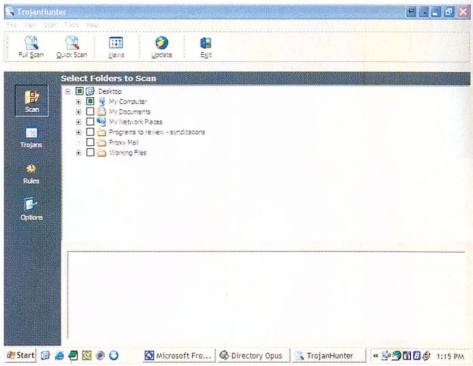

» A legmegbízhatóbb kereső is riaszthat tévesen

Egyetlenegy programra nem érdemes védelmet alapozni, és ha ez egy gyári lemezen található programot talál trójainak, akkor legalábbis fenntartással érdemes kezelni, főleg, ha a más forrásból beszerzett programra is ugyanezt a riasztást adja.

Persze az ördög soha nem alszik, hizsen volt már arra is példa, hogy gyári lemezen találtak kártevőt, tehát először más hasonló programmal is érdemes megvizsgálni a szóban forgó file-t.

Ha viszont más nem talál benne semmit, akkor nyugodtan el lehet könyvelni, hogy a Trojan Hunter vakriasztást adott.

Segítségüket szeretném kérni, hogy be tudjam állítani az internetmegosztást egy Windows XP és Windows Me gép között. Az ADSL modem és a két gép is egy switch-hez csatlakozik és az XP osztaná meg az internetet, de semmiképp nem akar sikerülni. Csak akkor, ha mind a két gépen XP-fut, de az meg nem ideális, mert nagyon lelassítja a kliensgépet!
Előre is köszönöm segítségüket!

Liszi Balázs

Alapvetően rossz irányban próbálkozik. Az internetmegosztáshoz egy átjáróra van szükség, olyan eszközre, ami a helyi hálózat és a világháló között az átjárást biztosítja, miközben a helyi irányú forgalmat nem engedi ki. Ezt meg lehet oldani önálló ADSL router készülékkel, amiben már ott a switch is, vagyis a helyi hálózat összes gépét erre lehet kapcsolni, ami megoldja a helyi és a világ felé irányuló forgalom kezelését.

Egyszerűbb és olcsóbb megoldás a Windows XP-t futtató gépbe még egy hálózati kártyát telepíteni. Az egyik kártya az ADSL modemhez kapcsolódik, a másik a helyi hálózathoz. Ezután lehet beállítani az XP-nek, hogy ossza meg az internet hozzáférését a helyi hálózat tagjaival – ekkor ez a gép fog átjáróként működni.

Van egy Abit KD7-es alaplapú, AMD Athlon 2000+ processzoros, 256 Mbyte SDRAM-mal és Maxtor 6e040e0 merevlemezzel felszerelt gépem. A gép sztorija a következő: kezdődött azzal, hogy a gép megvásárlása után 4 nappal az alaplap elszállt – alaplapcsere. Az új alaplappal a probléma az volt, hogy áramszünet után abszolút nem lehetett bekapcsolni a gépet, csak úgy, ha a gépet kb. 45 fokos szögben megdöntöttem (!!!), az elemet kivettem, s vártam amíg a CMOS-beállítások törlődnek. Ezután ment.
Mindez megszűnt egy UPS bekötésekor. Persze ez sem volt elég, utána azt csinálta a gép, hogy fogta magát és a legvéletlenebb időpontokban kikapcsolt (áramtalanított). Ezúttal tápcsere következett. Tápcsere után már nem volt szükség a CMOS beállításainak törlésére, viszont a kikapcsolás még mindig jelentkezik.
Lehetséges-e, hogy a régi táp valamit tönkretett az alaplapon, és ezért csinálja a balhét? A kritikus leállás csak azután jelentkezett, hogy a merevlemezt újraparticionáltuk egy Partition Magic nevű, ősrégi DOS-os programmal.
Ezután a Windows nem volt hajlandó feltelepülni, mert telepítendő file-ok másolása után újraindulva a bootolásnál kiírta hogy nincs „ntldr". Következő lépésként Window XP-vel leformáztuk a merevlemezt, és feltelepült a Windows (persze eközben is kikapcsolt egyszer, viszont talált ntldr-t).
Mostanában is sűrűn eljátssza ezt a kikapcsolósdit, főleg akkor, ha komolyabb számolási műveleteket végez a gép (videotömörítés). Egyébként teljesen random a kikapcsolása, mert volt olyan is, hogy bekapcsolás után közvetlen is leállt, vagy szövegszerkesztés közben is.

Köszönettel: Tapodi Norbert

Egy-egy hiba felderítését jócskán meg tudja nehezíteni, ha egyszerre több, egymástól független hibajelenség is van. Ez a helyzet forgott fenn a tápcsere előtti időszakban. Utána már némileg könnyebb a helyzet. A gyakori, főleg nagy terhelésnél előforduló kikapcsolás arra utal, hogy elégtelen a processzor (vagy éppen az alaplapi lapkakészlet) hűtése. Először ezt tartom ajánlatosnak megvizsgálni egy monitorprogrammal (az Asus alaplapokhoz általában mellékelnek ilyet, de a Motherboard Monitor nevű alkalmazás is kiváló erre a célra), vagy a hűtés leszerelésével, a processzor felületének újrapasztázásával, összeszereléssel, kipróbálással. Ha itt minden rendben van, következő lépés a BIOS beállításainak alapértékbe vagy Safe értékbe történő visszaállítása, a memória órajelének csökkentése stb.

Minden esetben próbáljuk ki a gépet megterhelve, hogy lássuk, van-e változás. Ha nincs, következik az egyes alkatrészek megvizsgálása. Szereljünk ki mindent a gépből, hogy csak a minimálisan szükséges eszközök maradjanak benne (egy videokártya és egy merevlemez), majd ha így járatva működik a gép, egyenként építsük vissza az egyéb kártyákat, mindegyik után újra megjáratva az egészet. Ha lecsupaszítva is jelentkezik a probléma, akkor nincs más hátra, alaplapot, memóriát, vagy videokártyát kell cserélni, először csak kölcsöndarabra, és ha azzal működik, akkor véglegesen.

[...] Egy hónapja rendelkezem egy ASUS ATI Radeon9600XT kártyával (alaplapom: Abit NF7 v2.0). A hibajelenség a következő: egyik bekapcsolásról a másikra a videokártya drivere lefagy minden op'rendszer alatt. Tehát pl. Win98 volt indítva utoljára, következő indításnál sem a 98, sem az XP nem indul (a Windows 98 lefagy induláskor, az XP annyival „tud többet", hogy egy fekete képernyő tetején a lefagyás előtt két fehér sávot megjelenít).
A standard VESA VGA üzemmód működik, a csökkentett mód is, de a sima driver-újratelepítés nem segít. Az egyetlen megoldás, ha berakok egy másik videókártyát, telepítem/leszedem, majd újra berakom a Radeont és úgy telepítem újra. Először azt hittem, ez csak egyedi eset volt, de tegnap, két hét elteltével megismétlődött, és ugyanúgy csak a rövid kártyacsere oldotta meg a dolgot. Feltételezem, hogy hardvergond lehet, mert a két operációs rendszer egyszerre produkálta a tüneteket és a gyógyulást.
A gondom az, hogy egyrészt nem tudom, hogy az alaplap vagy a videokártya-e a hibás, másrészt hiába garanciális mindkettő, ilyen tünetet nehéz szervizben reprodukálni, ha éppen működik minden. A videokártya BIOS-ánál újabbat a neten nem találtam, az alaplaphoz is a legújabbat használom. Könyörgök, segítsenek!

Sajnos, segíteni nem tudunk, legfeljebb tanácsot adni. A számítógép moduláris felépítése, az a tény, hogy bizonyos szabályok figyelembevételével szabadon lehet cserélgetni az alkatrészeket, bizony elkényezteti a felhasználókat, s hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy minden mindennel kompatibilis, holott, mint a gyakorlatban néha megbizonyosodik, ez nincs így.

Mindenféle javítgatás helyett szerintem azzal jár a legjobban, ha valamelyik alkatrészt megpróbálja garanciálisan kicserélni, azzal az indokkal, hogy bár maga az alkatrész nem hibás, a számítógépével nem működik. Ha a hibát reprodukálni tudja a szervizben, akkor ez nem okozhat problémát.

Előfizetőink között zajló, négy hónapos nyereményakciónk utolsó felvonásaként kisorsoltuk a fődíjakat. A nyerteseket az alábbiakban közöljük. Nyereményük átvételének módjáról levélben értesítjük őket.

A Gépbolt (www.gepbolt.hu) által összeállított számítógépet nyert: **Molnár Lajos – Debrecen**.

Fuji Finepix digitális fényképezőgépet nyert: **Dudásné Vajda Erzsébet – Dunaújváros**.

17 colos Samsung TFT monitort nyert: **Benák Róbert – Bácsalmás, Bodnár Miklós – Sátoraljaújhely, Tóth Miklós – Budapest**.

DVD-újrairót nyert: **Asztalos Zsolt – Tiszakécske, Bordás Kálmán – Igrici, Czímer István – Ózd, Fodor Zoltán – Karancsberény, György Zsolt – Szolnok, Halasi Aranka – Budapest, Hauptmann Róbert – Mohács, Kis Károly Róbert – Heves, Mészáros Kata – Solt, Móri József – Letkés, Nyíri László – Murony, Pálfalvi Attila – Budapest, Pongrácz Gábor – Győr, Sárközi Anikó – Pécs, Szeiler Erika – Budapest**.

Lapzárta után 10

10 Hírek
Philips: asztali DVD-újraíró merevlemezzel; otthonbarát LCD monitor és tévé; tükröm, tükröm... hallo!; csúcskategóriás kamerafon • **Epson:** sokoldalú fotónyomtató kezdőknek • **Oki:** a V2-es sorozat • **Samsung:** Yepp – mobil multimédia • **Creative:** 30 gigás extra Zen • **Canon:** kompakt professzionális fényképezőgép • **Trust:** valós idejű csevegés a képek késleltetése nélkül • **Panasonic:** projektor nagy felbontású LCD panellel; öt megapixeles Lumix • **Bluefish:** antilop file-titkosító kulcs • **Pulsar Hungary:** rezes fuvallatok

»Magazin 16

16 Látóhatár
Museo Ideale Leonardo da Vinci: újabb találmány • **Forbes:** gazdagok • **There.com, US Army:** virtuális háború • **University of Florida Radio Observatory, Science@NASA:** galaktikus zaj

17 Digitális traccsparti
Fókuszban: online üzenetközvetítők és chatek.

18 Látni és látszani
Valós idejű üzenetközvetítők: AOL Instant Messenger, ICQ, Jabber, MSN Messenger.

20 Multicsevegők a weben
Csevegőkliensek több rendszerhez: Gaim és Trillian.

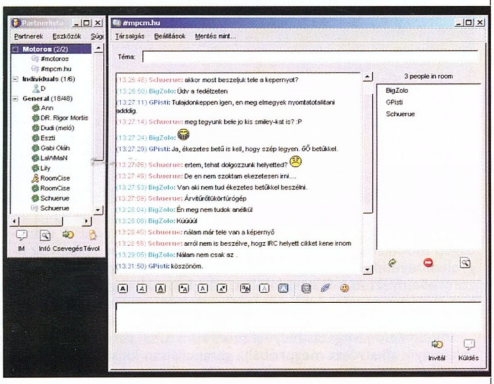

Multicsevegők a weben 20

22 A csevegés szenvedélye
Egy népszerű kommunikációs hálózat: IRC.

26 Webes chatek
Teszt: 5 magyar netes csevegőrendszer.

»Szerkesztőségi rovatok

3 Agóra
8 Index
144 Impresszum
144 Hirdetőink
146 Előzetes

»Hardver

30 Látóhatár
Intel: Conroe, a Pentium 4 gyilkosa? • **Sony:** titkos kártya • **IBM:** leg, leg, leg • **Guillemot Corporation:** erő, minőség és teljesítmény • **Nintendo:** GameCube 2 helyett N5 • **ACON4 verseny:** e világi megmérettetés • **Hitachi:** háromdimenziós kijelző a Hitachitól • **SiS, UMC:** baráti üzlet • **BitBoys, Futuremark:** a grafika csúcsától a mobilokig • **AMD:** nagyobb sebességen a HyperTransport

32 Gyorsteszt
Bedrótozva: Man Power órák • **Kék, fekete és vörös:** Raidmax Scorpion 868 Gaming Case • **Személyes használatra:** Kinyo VS-500R hangrendszer • **Nem némajátékhoz készült:** Sennheiser PC135 USB és PC145 USB headsetek • **Nem hamiskártyás:** BTC BCO 4816IA • **Aranyszerszám:** Simpletech Nitro PC3700-as DDR SDRAM memóriakit

36 Intel nagycirkusz 2004
Helyszíni beszámolónk az IDF eseményeiről.

38 Felemás messiás
Már megint egy újabb processzor! Intel Pentium 4 – Prescott maggal.

42 Csúcsmozi
Nyolccsatornás Creative hangszett: Creative GigaWorks S750.

44 SCSI-nek olcsó, ATA-nak gyors
10 000-es fordulatszámú SATA merevlemezek a Western Digitaltól.

46 Másolnak és védnek
Merevlemez-kezelő berendezések a Logicube kínálatából.

16 multimédia-billentyűzet tesztje 47

47 Gombok, drótok, frekvenciák
Teszt: 16 multimédia-billentyűzet.

52 A kör közepén
Középkategóriás videokártyák körképe – mérésekkel.

58 Xoros barátságban
DivX az asztalon: Xoro HSD 400plus lejátszó.

59 Pasztapasztalatok
Melyik hőátadó paszta az igazi?

62 Ültetett páncélos
Shuttle MT63 alaplap Ati RS300-as chipkészlettel.

65 Gyakorlati foglalkozás
Vajon melyik flash memóriakártya-típus a leggyorsabb?

68 Igények – változatok
A Compact Disc története és technikai háttere.

70 Szótár CD-íráshoz II.
Ami februári számunk összeállításából kimaradt.

73 Mikor vegyem – melyiket vegyem?
Hardverajánló – árakkal.

»Szoftver

76 Látóhatár
Sun Microsystems: OpenJava? • **Microsoft:** nyílt forrás • **Microsoft:** válaszlépés • **Miklós Tamás, Giuseppe Verdi:** egy áriának vége • **GameCube Linux Project:** konzolba zárt pingvin • **Evermore Software:** alternatív alternatíva • **SDL:** keresztplatformos multimédia • **Microsoft:** újratöltés

78 2004, a bajok éve
Vírushíradó: a vírusvédelem szakértői szerint kemény év vár ránk.

79 Kincstár
PCM DVD: korongkalauz.

80 X-akták – újra
Szerszámosláda: Xteq-dotec X-Setup Pro 6.5.

82 Hőtésfigyelő és hőmérő
Szerszámosláda: Motherboard Monitor 5.3.x.

84 Gyorsteszt
Virtuális fodrászszalon: The Mirror 1.4 • **Karbantartó vállalat:** Reg Organizer 2.0 • **Lemezkatalogizáló magyarul:** GWhere 0.1.3 • **Adatbázis-kezelés egyszerűen:** PGFE 0.3 • **Kedves naplóm...:** Blog 8.0 Beta 3 • **Újabb képlopó:** Gadwin PrintScreen 2.6 • **Bizalmi állásban:** MRU-Blaster 1.5 • **Törpe levelezőkliens:** i.Scribe 1.86 • **Font-os program:** X-Fonter 4.1 • **3D-s feliratok gyorsan:** BluffTitler DX9 1.52 • **A képraktár:** Cam2pc 4.1.1 • **Tapétázó kisiparos:** Háttérkép katalogizáló 1.0 • **Ki lakik a gépemben?:** Security Task Manager 1.1

90 Jön még pingvinre kamion!
Az UHU-Linux 1.1.1 Office újdonságai.

91 A macska kilenc élete
Pinnacle Systems Studio 9 – jobb, mint az elődje!

92 Gép a gépben
Emulátor a Microsofttól! Microsoft Virtual PC 2004.

94 Kreatív társaság – a többiek
Adobe Creative Suite 1.0 – ami a Photoshop mellett van.

98 Nem tucatprogram
Elkészült a CorelDraw 12 Graphics Suite.

100 Az arany középút
A DVD-Video házilagos gyártásához: Adobe Encore DVD 1.0.1.

102 Gyere, másolj még!
Mivel csábít a Nero 6?

105 MPEG-4 Ahead módra
A Nero 6 Recode programja bevezet egy új formátumot: Nero Digital.

107 MPEG-2, korunk videója
Melyek az MPEG-2 előnyei?

110 Igazi Easter Eggek
Készítsünk húsvéti tojást Paint Shop Próval!

112 Más világ
Hírek és újdonságok DVD-nken az Amiga és az OS/2 világából.

kommunikáció 114

114 Látóhatár
Különleges levélcímek: kinek a leghosszabb? • **Microsoft:** újabb háborús övezet • **Novell:** vírus? Nem érdekel! • **StreamCast Networks:** két legyet egy csapásra • **Google.com, Yahoo! Inc.:** keresgélés

115 Netes képtár
A hónap webhelye: www.netkeptar.hu.

116 Gyorsteszt
Éteri mindenes: Netgear FWG114P útválasztó • **Ki vagyok?:** IP Finder 1.0 • **Biztonságos kapcsolat noteszgépeknek:** ZyXEL ZyAIR B-120

117 Sávszélesség-felügyelet felsőfokon
Packeteer PacketShaper 2500 – a hálózati adatforgalom optimalizálásához.

mobil világ 118

118 Látóhatár
PalmOne: csúsztatás • **Psion, Psion Teklogix:** ablakok, pingvin • **Nokia:** többrészes játék • **BenQ:** versenytárs

119 Gyorsteszt
Mozgó mozi: Hi-Note Movie • **Új trend:** X-Trend C5400 • **Dobozba zárt Gbyte-ok:** Conceptronic USB 2.0 Hard disk box • **Négyzetre emelt zenék:** Minbo MB800 MP3-lejátszó • **Gyors nyakbavaló:** Telstar UFM 102

»üzlet 121

121 Látóhatár
DRAM-piac: memóriahiba • **Hewlett-Packard:** csúcsra járatás • **Intel, Internal Revenue Service:** adós, fizess! • **Ati Technologies, CP Technology, Smith Barney:** az első nagy lépés • **Intel:** műsorváltozás

122 Hírek
IBM: a legvékonyabb és legkönnyebb ThinkPad • **LG Electronics:** mozgékony noteszgépek • **Kyocera Mita:** asztali A/3-as digitális másoló • **Microsoft:** Office Visio 2003 magyarul • **SuSE Linux:** Magyarországon a Professional sorozat Upgrade változata • **Novell:** megjelent a Kisvállalati Csomag 6.5-ös verziója • **Cisco Systems:** videotelefonálás a CallManagerben • **EMC:** nagyobb teljesítmény és adatbiztonság Symmetrixen • **IBM:** csak semmi pánik! • **Microsoft Magyarország:** piaci felmérések és esettanulmányok weboldala • **Bluefish:** országos franchise bolthálózat • **MultiRáció:** MagyarOffice 2.0 otthoni felhasználóknak is • **VirusBuster, Sybari Software:** biztonsági csomag vállalatoknak

126 Magyar ékezetes tartománynevek regisztrációja
Megkezdődött a magyar ékezetes tartománynevek regisztrációja.

127 Mozgás, harmadik generáció!
Beszámolónk a 3GSM World Congress 2004-ről.

128 Multimédia, ahogy tetszik
A Philips Londonban mutatta be újdonságait.

129 Adatok kútfője
Oracle AppsWorld, San Diego.

130 Metamorfózisok
Az IBM kontúrosabbá teszi szoftvermegoldásainak kínálatát.

132 Az Opteron expressz
A Sun Microsystems bemutatta új kiszolgálóit.

134 Standard vállalatirányítás kisvállalatoknak
A Microsoft a magyar kisvállalatokra szabta Navision rendszerét.

tartalom és forma 136

136 DVD-ajánló
Ebből vágjátok ki magatokat!: **Bad Boys 2 – Már megint a rosszfiúk** • Tiszteletlenkedés az első rész előtt: **Az Oroszlánkirály 3 – Hakuna Matata** • Néha a csoda sem segít: **A minden66** • Hawaii, hullámok, csajok: **Sorsdöntő nyár** • Egy csudijó DVD: **My Fair Lady (extra változat)** • Sirály ez a korong!: **Némó nyomában**

138 A kilencedik lemez: a Halál
A hónap DVD-je: Alien Tetralógia

140 Tűzrőlpattant, harcias menyecske
A hónap játéka: Wars and Warriors: Joan of Arc.

141 Kaland és országút
Játékdemók DVD-nken: Colin McRae Rally 04; Syberia 2; Unreal Tournament 2004.

142 CD-ajánló
Nyelvleckék angol nyelvterületről: **Nyelvsziget – Angol kezdő, középhaladó és haladó** • Formával, hanggal, zenével: **Játssz és gondolkodj! – Móka és Tanulás sorozat** • Egy kis ízelítő német nyelvből: **Kivi oktatósorozat 2. – Német**

143 Könyvek
Szirmay-Kalos László–Antal György–Csonka Ferenc: **Háromdimenziós grafika, animáció és játékfejlesztés** • Fodor Gábor Antal: **Esztétikus dokumentumok Worddel** • Tay Vaughan: **Multimédia Microsoft Windows és Apple Macintosh platformokra**

CÉG- ÉS TERMÉKINDEX

3D Prophet 30
3GSM World Congress 2004 127
AaTech KB5-48 47–51
AaTech Wireless Desktop KBS-2348 47–51
Abit 31,38–41
Abit IC7-Max3 38–41,73
Abit NF7 73
Abit Siluro GeForce FX 5700-E 128 MB 74
Abuse 77
Accesspoint 116
ACDNA 31
Acstec Hungary 52–57,62–64
ADA 77
Adias 66–68
Adobe Creative Suite 1.0 94–97
Adobe Premiere DVD 1.0.1 100–101
Adobe Photoshop CS 13,98–99
agstonia 84
Ahead 79,102–106
Aida32 76,79
Aida32 3.90 66–68
AIM 17
Albatron GeForce FX5900XTV 52–57
Albatron KK8800 Pro II 52–57
Albatron KX400Pro 3.0 66–68
Albatron PX848PV 73
Altec Lansing 321 75
Altec Lansing AVS300 45
AMD 31,36–37,62–64
AMD Athlon XP 2200+ 74
AMD Athlon XP 2500+ 74
AMD Opteron 132–133
AMD XP 2400+ 66–68
AmiATLAS 6 112
Amiga 112
AmigaOS 77,112
AmigaOS 3.5 112
AmigaRemix 112
Anime Development for Amiga 112
Antigen 125
Antilop 13
AOL Instant Messenger 18–19
AOpen Aeolus GeForce FX5600XT-DV128 52–57
AOpen Aeolus GeForce FX5700-DV128 52–57
Apple 30,143
Apple Macintosh 92–93
ArcSoft PhotoImpression 13
ArcSoft PhotoStudio 12
ArcSoft VideoImpression 12
Asus A7N8X-X 73
Asus A7V600 73
Asus K8V Deluxe 73
Asus P4P800 Deluxe 73
Asus Radeon 9600 XT 128 MB 74
Atari TOS 112–113
Atcomp 120
Ati 30–31,62–64,77
Ati Catalyst 4.2 38–41,52–57
Ati Mobility Radeon 9200 122
Ati Mobility Radeon 9600 122
Ati Mobility Radeon 9600 Pro 119
Ati RS300 62–64
Ati Technologies 121
Audacity 1.2 79
Audible Magic 114
Audigy 2 42–43
AutoSwap 124
Axapta 134–135
Bagla.B 78
Bayys 34
BEA Systems 76
Belinea 101570 74
Belinea 103051 74
BenQ 118
BenQ P30 118
Big Mutha Truckers 52–57
Blackson Software 86
Blog 8.0 Beta 3 88
Blue Gene/L 30
Bluefish Computers Kft. 13,66–68,125
BluffTitler DX9 1.52 89
BorderManager 3.8 84
Broken Sword III 55
BSC 124
BTC 33–34
BTC 9110 47–51
BTC BCD 4816IA 47–51
Business Survival 84
C/C++ 77,143
CA 127
CamZoc 4.1.1 86
Canon 121
Canon BubbleJet i550 74
Canon BubbleJet i950 74
Canon EOS 300D 74
Canon Hungária Kft. 12
Canon PowerShot A80 75
CORWSel 2.14.0 113
Cebit 122
Celeron 13
Chat.hu 26–28
Chicony KB-9943 47–51
Chieftec BX-02BSL-B 73
Chieftec Dragon DX-01BDU 73
Cirrus Logic EP7309 42–43
Cisco CallManager 4.0 124
Cisco MeetingPlace 8106 124
Cisco Systems 76,124,127
Cisco Video Telephony Advantage 1.0 124
Citizen 32
Click Team 116
Club3D Ati Radeon 9600XT X968TVD 52–57
Club3D Radeon 9200 128 MB 74
Codemasters 141
CoffeeCup.hu 84
Colin McRae Rally 04 141
CompactFlash 66–68
Compaq 121
ComputerBooks 143
Conceptronic 119–120
Conceptronic USB 2.0 Hard disk box 119–120
Connect3D Radeon 9600 C3D6035 52–57
Connectix Virtual PC 92–93
Contact/2 1.30 59–61
Cooler Master High Performance 59–61
Cooler Master Premium 59–61
CopperStream II 13
CopperStream SP4200B-2 13
Corel 98–99
Corel Office 98–99
Corel Photo-Paint 98–99
CorelDraw 94–97
CorelDraw Graphics Suite 12 98–99
CP Technology 121
Creative 12,42–43
Creative Desktop Wireless 6000 47–51
Creative GigaWorks S750 42–43,75
Creative Inspire 4.1 4400 75
Creative MediaSource 13
Creative P380 75
Creative Sound Blaster Audigy 2 NX 42–43
Creative Sound Blaster Audigy Player 75
Creative Sound Blaster Live! 75
Creative WaveStudio 42–43
Cronics & Silenta 12
Csevegő.net 26–28
Customer Data Hub 125
CyberGFX 112
CyberLink PowerDirector Pro 2.5 ME 52–57
CyberLink PowerDVD XP 52–57
CygnusED 112
Cédrus Kft. 33,47–51
Deer PC115 73
DeskTarget 128
Deutsche Telekom 88
DFI LANParty Pro875B 73
Digilcam 66–68
Direct Matrix Architecture 124
DirectX 9.0b 112
DivX 112
DN/2 Open Source 1.51.10b15/OS2 113
Doomjuice 78
Draytek Vigor 2200W Plus 125
DTK CAS-8BU2 73
DTK Computer Hungary 47–51
DTK KB2000-H 47–51
Duke Nukem: Manhattan Project 52–57
DuoCam SC-06040 11
Dynasty Warriors 140
E-Business Suite 11i.10 129
EA 31,141
Edimax BR-6104P 75
Eifel 77
Embedded Market Forecasters 124
EMC Magyarország Kft. 124
Enermax 52–57
Enlight Software 140
Enterprise Security 125
EPOC32 118
Epos BRDA3G 73
Epson 11
Epson PhotoPC L-300 11
Epson PhotoPC L-400 11
Epson Stylus Photo R200 11
eServer zSeries 124
Eternity 112
Evermore Integrated Office 2004 77
Evermore Software 77
Expert Computer 59–61
F-Secure 78
Federal Trade Commission 38–41
Fefe 124
Fibre Channel 124
Firebird 113
Firefox 113
Firefox 0.8 for OS/2 113
Forbes 16
FreeBSD 113
G.Network 47–51
Gadwin PrintScreen 2.6 88–89
Gadwin Systems, Inc. 88–89
Gaim 17–19
Gamax Kft. 79
Game Developers Conference 31
GeForce MX420 62–64
Genius KB-19e 47–51
Genius SW-5.1 Surround Home Theater 75
Genius Wireless TwinTouch Optical Office Kit 47–51
Giga Research 124
Glaze3D 31
GNOME 2.4.2 90
Golden Tree International 32
GoLive CS 94–97
Google 114
Great Plains 134–135
GroupWise 6.5 123
Guide Plus+ Electronic Program Guide 10
Guillemot Corporation 73
GWhere 0.1.3 85
GWhere Team 85
Gyalogló chat 26–28
Heavy Gear II 77
Heavy Metal: F.A.K.K.2 77
Hercules 30
Herta Kft. 44–45,52–57
Hewlett-Packard (HP) 121,122
Hi-Note Movie 119
Hitachi 31,66–68
HP AMP 92–93
HP Color LaserJet 2500 75
HP DeskJet 5550 74
HP Photosmart 7550 74
HRP Hungary 122
Hunchat 26–28
Hynix Semiconductors 121
HyperTransport 2.0 31
Hátterkép katalógusláb 1.0 84
iScribe 1.86 87
iz Telecom International 74
IBM 76,122,127,129–131
IBM Lotus 127
IBM Magyarország 122,124
IBM PowerPC 31,77
IBM Tivoli 127
IBM Watson Research Center 30
IBM WebSphere 127
IceWM 90
ICQ 17–19
id Guske III Arena 141
IDC 124
Ikarma ProLite E380S 74
Illustrator CS 94–97
ImageBrowser 12
ImageReady CS 94–97
InDesign CS 94–97
Infineon Technology 121
Informania Digitalmedia Kft. 120
Innotek 112
Intel 30–31,36–37,62–64,118,121,132–133
Intel Celeron 2600 MHz 74
Intel Chipset driver 5.1.1.1002 38–41
Intel Developer Forum 2004 31
Intel Extreme Graphics 42–44
Intel Pentium 4 13,38–41
Intel Pentium 4C 2.4 GHz 74
Intel Pentium 4C 3 GHz 74
Intel.Xeon 132–133
Internal Revenue Service 125
Internet Relay Chat 17–19
Internet Szolgáltatók Tanácsa 126
InterVideo WinCinema 74
IONA Technologies 76
IP Finder 1.0 74
IRC 26–28,113
IRCnetan 22–24
Jabber 17–19
Java 77,26–28,76–77
Java Community Process 76
Java Desktop System 132–133
Java Enterprise System 132–133
Javacool Software 88
JCP 76
Jedlik Oktatási Stúdió 143
Jukebox Zen Vitra 12
Juventus-Team 62–64
Kaspersky 78
KaZaA 114
KDE 3.2 90
Kelly-Tech 47–51
KIA Motors 31
Killerapp 44
Kingston 31,66–68
Kinyo VS-900R 5.1 75
Kinyo VS-900R 5.1 Home Theater 33
Kisvállalati Csomag 6.5 125
Klipsch GMX A-2.1 75
Kolink KB0000XP1 47–51
Kramss Trade Kft. 119
KTC K-7002FE 74
Kyocera Mita 122
Kyocera Mita FS-1900 75
Kyocera Mita KM-2020 122
Labtec Arena-530 75
Lawrence Livermore National Laboratory 30
Leica DC Vario-Summicron 13
Lexmark X1150 74
LG Electronics 122
LG GCC-4520B 75
LG LM 50 75
LG LS 50 122
Linux 30,76–77,92–93,112,118,132–133,143
Logicube 46
Logicube Echo 46
Logicube OmniClone 2U 46
Logicube OmniClone SU 46
Logicube WebGuard 46
Logicube Write-PRDeact 46
Logitech Cordless Desktop Deluxe 47–51
Logitech Hungary 47–51
Longhorn 79
Los Alamos National Laboratory 30
Lotus Domino 125
M.K. Trading 119–120
Mac OS 11
Mac-On-Linux 112
Macintosh 143
MacOS 92–93,112
MacOS X 77,94–97,112–113
Macromedia Fireworks 94–97
Macromedia Flash 94–97
MadView 9800SE 52–57
MagayOffice 2.0 125
Man Power 32
Maxtor MaxLine 7Y250M0 74
MediaSource 42–43
Memory Stick 66–68
MemoryStick Pro 11
Meta Group 124
MicroBuildED 112
Micrografx 98–99
Microids 141
Micron Technology 121
Microsoft 11,14,18–19,31,76–77,92–93,98–99,114,118,123,129,136–138,143
Microsoft Exchange 125
Microsoft Magyarország 124,136–135
Microsoft Multimedia Keyboard 47–51
Microsoft Office 77,123,143
Microsoft Virtual PC 2004 92–93
Microsoft Windows 2000 74
Microsoft Windows NT 4.0 74
Microsoft Windows XP Light 76
Microsoft Wireless Optical Desktop 47–51
Microsoft Üzleti Megoldások 134–135
Mihaltek Bt. 32–33
Minbo MB800 120
Minolta-QMS magicolor 2350 75
Minolta-QMS PagePro 1200W 75
Morpheus 114
MorphLogic 125
MorphOS 112
Motherboard Monitor 5.3.x 82–83
Motorola 76
Mozilla 113
Mozilla 1.6 90,113
Mozilla Foundation 113
MPlayer 77
MRU-Blaster 1.5 88
MS-DOS 6.22 92–93
MS 845PE Neo2-PFS 73
MSI GeForce FX 5700 Ultra TD128 74
MSN Messenger 18–19
MultiMedia Card 11,66–68
Multimedia.hu 33–34,38–41,52–57,66–68
MultiRadio 125
Museo Ideale Leonardo Da Vinci 16
Mycom 38–41
N1 Grid Engine 132–133
N1 Grid Provisioning Server 3.1 Blades Edition 132–133
nabocorp 86
Nagiloy Kft. 12,47–51
Navision 134–135
Navision 3.70 134–135
NEC 2500A 75
NEC Earth Simulator 30
Neve 6 102–104
Nero 6.3.0.4 79
Nero Digital 105–106
Nero MediaPlayer 102–104
Nero Recode 123
Nero Showtime 102–104
NeroVision Express 105–106
NeroVision Express 2 102–104
netBook Pro 118
Netgear FWG114P 16
NetPac Kft. 136–137
Network Computing 04-Q1 132–133
Neuber GbR 88
nForce2 62–64
Nikon Coolpix 8700 75
Nintendo 31
Nintendo GameCube 75
Nokia 118,127
Nokia 9500 Communicator 127
Nokia N-Gage 118
Norton Antivirus 122
Novell 114,123
Novell NetWare 6.5 125
Nvidia 31,62–64
Nvidia ForceWare 53.03 52–57
Odin 74
Office Visio 2003 123
Oki 11
Oki C9000 V2 11
Oki C9300 11
Oki C9500 11
Olympus 66–68
OpenOffice.org 1.1 79,90
OpenOffice.org for OS/2 112
Oracle 127,129
Oracle AppsWorld 129
OS/2 76–77,92–93,112–113
Outerspace Software 89
Packeteer PacketShaper 2500 117
Paint Shop Pro 110–111
PalmOne 118
PalmOne Zire 31 118
PalmOne Zire 71 118
PalmOne Zire 72 118
PalmOS 5.2 118
Panasonic 142
Panasonic Hollywood Laboratory 13
Panasonic Lumix DMC-LC1 13
Panasonic PT-AE500 13
Panem 143
Papyrus 113
Papyrus X 113
Papyrus X 10.20 113
Parallels Ltd. 113
PCDirect 52–57
PCDirect 62–64
Pegasus 122
Pegasos II G4 112
Pentax Optio S4 75
Perl 77
PGFE 0.3 86
Philips 10
Philips 170T 10
Philips 639 10
Philips 855 10
Philips HDRW720 10
Philips MCW770 128
Phoenix Technologies 113
Photoshop CS CE 94–97
PhotoStitch 12
Picasso96 112
Pinnacle Systems Studio 9 12
Pioneer DVR107D 75
Pixel 59–61
Pixel Design 112
PlayStation 77
PlayStation 2 77
PlayStation 3 31
Plextor PX-116A 75
PmView Pro 3.05 74
PowerColor Radeon 9800XT 38–41,74
PowerShot Pro1 12
PowerZIP 1.0.0 pre1 90
Prophetwiser 30
ProSCribe 128
Psion 118
Psion Teklogix 118
Pulsar Hungary 13,52–57
QuarkXpress 94–97
R.O.M. Logicware 113
Radeon 3D Games pack 52–57
Raidmax 32–33
Raidmax Scorpion 868 Gaming Case 32–33
Rambus 121
Ramiris 12,47–57
Realtek Rave W54-RT 75
Red Hat 132–133
Reg Organizer 2.0 86–87
Rescue and Recovery with Rapid Restore 122
RIAA 114
Royal Philips Electronics 128
Samba 18–19
Samsung 11,127
Samsung 121
Samsung ML-1450 75
Samsung SpinPoint SP0802N 74
Samsung SpinPoint SP1614N 74
Samsung SyncMaster 1100DF 52–57
Samsung Syncmaster 152B 74
Samsung Syncmaster 753S 74
Samsung Syncmaster 765 MB 74
Sandisk 66–68
SAP 127
Science@NASA 16
SDL for OS/2 77
Seagate 38–41
Seagate Barracuda 7200.7 44–45,52–57,74
Secret of my Soul 112
Secure Digital 11,66–68
Security Task Manager 1.1 88
Sennheiser PC165 34
Sennheiser PC145 34
Serenity Systems 113
Serenity Virtual Station 113
SeVeN M Kft. 142
SGS Thomson MC33078 42–43
Shuttle MT63 62–64
Shuttle Spacewalker MT63 62–64
SigmaTEL STAC9460 42–43
Silent Hill 112
Simple DirectMedia Layer 77
Simpletech 34,66–68
Simpletech Nitro 52–57
Simpletech Nitro DDR466 38–41
Simpletech PIB 66–68
SiS 31
SiSoft Sandra 2004.10.9.89 66–68
Skype 114
SmartMedia 66–68
SMC Barricade 7004VBR 75
Smith Barney 121
Solaris 132–133
Sony 31,77
Sony DSC-V1 75
Sony Ericsson P800 118
Sony Ericsson P900 118
Sony MagicGate MemoryStick 30
Sony SDM-N50 74
Sony TH55 118
Sony T,237 118
Sound Blaster 16 AWE32 92–93
Sound Blaster Audigy2 75
Sowah Hungary 52–57
Sparkle GeForce FX5200 SP8834DT 62–64
Sparkle GeForce FX5700LU SP8836U-PT 52–57
SpyBot Search & Destroy 89
StreamCast Networks 114
Streamium MX6000i 75
Streamium TV 128
Sun 76,132–133
Sun CMT 132–133
Sun Fire 132–133
Sun Fire B200x 132–133
Sun Fire E20K 132–133
Sun Fire E25K 132–133
Sun Fire E2900 132–133
Sun Fire E4900 132–133
Sun Fire V20z 132–133
Sun Java Enterprise System 132–133
Sun Java Studio Creator 132–133
Sun Java Studio Enterprise 132–133
Sun Java System Portal Server Mobile Access 132–133
Sun Microsystems 132–133
Sun Remote Services Net Connect 132–133
Sun Studio 8 132–133
Surecom EP-9510AX 75
SuSE Linux 123,132–133
SuSE Linux 7.3 92–93
SuSE Linux 8.0 Desktop 123
SuSE Linux 9.0 Professional Upgrade 123
SuSE Linux Professional 123
SuSe Starter Kit 9.0 123
Sved Kft. 58
Sybari Software 125
Syberia 2 141
Symantec 127
Symbian 118
SymbianOS 77,118
Symmetrix DMX-2 31
Tales Of Tamar 112
Tame/2 1.0 RC3 113
Teac CDW-552E 75
Teac PowerMax 130 75
Telstar UFM 102 120
Terratec Aureon 7.1 Space 75
Terratec DMX 6Fire 75
Texas Instrument OMAP 1510 118
The Mirror 1.4 84
There.com 14
Thermaltake LanFire VM2000AA 73
Thermaltake Xaser A1838 47–51
ThinkPad X40 11
Thrustmaster 30
Titan TTG-S104 59–61
TNS 114
Toshiba 32,122
Trefort.net chat 26–28
Trend Micro 78
Trendex 119
Treo600 118
Treo610 118
Trillian 118
Triplex Para-souls 9200 SE 62–64
Triplex Para-souls Radeon 9600SE 52–57
Trust 12
Trust 360 USB 2.0 SpaceCdm 12
Trust 3708 Easy Scroll Wireless Deskset 47–51
Trust Easy Scroll Silver Line 47–51
Tungsten E 118
twoDSwo 113
UHU-Linux 1.0 92–93
UHU-Linux 1.1.1 Office 90
UHU-Linux Office 1.1.1 79
UIQ 2.1 118
UltraSPARC IV 132–133
UMC 31
Unit Kft. 142
Unitek KB-2825 47–51
Universal Hedonics 84
University of Florida Radio Observatory 16
Unix 132–133
Unreal Tournament 141
Unreal Tournament 2004 141
USECO 2.41 113
US Army 16
Vaio 124
Via Ain't Hyperion 4.51 52–57
Viewsonic 31
ViewSonic PF775 74
ViewSonic VX500 74
Virginia Polytechnic Institute and State University 30
Virtual Machine Additions 92–93
Virtual PC 12
Virtual PC for OS2 92–93
Virtual PC for Win 92–93
VirusBuster Kft. 125
VMware 92–93
Vodafon Live! 127
Warp3D 112
Wars and Warriors: Joan of Arc 141
Wertil-Tech 59–61
Western Digital 31,66–68
Western Digital Raptor 360 44–45
Western Digital Raptor 740 44–45
Western Digital Raptor WD740 74
Win32Pm 1.0.0 pre1 90
WindowBar 12
WindowBar 1.8 90
Windows 77,92–93,113
Windows 2000 92–93
Windows 95 92–93
Windows 98 92–93
Windows CE.Net 118
Windows Me 92–93
Windows Messenger 4.7 18–19
Windows NT 4.0 92–93
Windows XP 77,92–93,122
Windows XP Professional 92–93
Windows XP Released 77
Windows XP Second Edition 77
WinFax 4.1 76
Wolf Vegyi Kft. 59–61
WoW 1.15B0 141
X Window 77
X-Fanter 4.1 18–19
X-Trend C5400 110
Xbox 77
Xbox 2 31
x0 66–68
XFce 90
xfree86 90
Xice HSD 400plus 58
Xtep-detec X-Setup Pro 6.5 80–81
Yahoo! 114,128
Yankee Group 128
Yepp YH-999 11
YP-840 Yepp Sports HDD 11
z 113
Zalman CSL 850 59–61
ZENworks for Desktops 4 125
Zire 118
Zire 72 118
ZoomBrowser EX 12
ZyAEL ZyAIR B-120 116

Genius

Az élmény digitális!

Genius fényképezőgéppel

G-Shot P313
digitális fényképezőgép
- valós 3,3 megapixel felbontás, CCD érzékelő
- színes 1,5" TFT LCD kijelző
- 4x digitális zoom
- 8 MB flash memória, SD/MMC kártyahely

G-Shot D211
digitális fényképezőgép
- valós 2.1 megapixel felbontás
- színes 1,6" TFT LCD kijelző
- 4x digitális zoom
- 16 MB flash memória, SD/MMC kártyahely
- webkamera üzemmód

DSC-1.3M TFT
digitális fényképezőgép
- valós 1.3 megapixel felbontás
- színes 1,5" TFT LCD kijelző
- 2x digitális zoom
- 8 MB flash memória, SD/MMC kártyahely
- webkamera üzemmód

G-Shot P433
digitális fényképezőgép
- valós **4 megapixel felbontás**, CCD érzékelő
- színes 1,6" LCD kijelző
- **3x optikai zoom**, 4x digitális zoom
- 11 MB flash memória
- SD memória bővítés
- beépített automata vaku, vörösszem-hatás csökkentés

web: www. genius.hu

Képviselet: G.Network Kft.
1139 Budapest, Teve u. 9/c. fsz.
Tel.: 239-7021, fax: 452-0720

Philips

» Asztali DVD-újraíró merevlemezzel

A Philips HDRW720 DVD-+R és DVD+RW formátumokat támogató, általános fogyasztói piacra szánt DVD-újraírója 80 Gbyte-os merevlemezt tartalmaz, amely 130 óra videofelvétel, azaz 60 film rögzítésére elegendő tárolókapacitással bír. A készülék fejlett szolgáltatásai lehetővé teszik az élő tévéközvetítés úgynevezett szüneteltetését és azonnali visszajátszását, továbbá elektronikus műsorkalauzt (EPG) is kínálnak a felhasználónak.

A Pause Live TV és Instant Replay üzemmódoknak köszönhetően a sportközvetítést vagy filmet néző felhasználó egy telefonhívás vagy váratlan látogató befutásakor bekapcsolhatja az adás felvételét, majd miután visszatelepedett a tévékészülék elé, onnét követheti tovább a programot, ahol megzavarták – miközben a HDRW720 végig felveszi a program hátralevő részét, így a néző semmiről sem marad le.

A Guide Plus+ Electronic Program Guide a tévé képernyőjén megjelenő, grafikus kezelőfelületet kínál, amelyen a felhasználó egy-egy kattintással akár hét napra előre beállíthatja, hogy a HDRW720 mely tévéadásokat rögzítse automatikusan.

A 2004 második negyedében megjelenő készülék további szolgáltatásai között szerepel a HSA nagy sebességű archiválási mód, amellyel a merevlemezről egyetlen gombnyomásra a felvételezésnél akár hússzor gyorsabban DVD-re írhatók a rögzített adások. A HDRW720 előlapján iLink (Firewire, IEEE-1394) csatlakozó is helyet kapott, amelyen keresztül a kamkorderrel készült házi videók is könnyen feltölthetők a merevlemezre, ahonnét DVD-re írhatók.

» Csúcskategóriás kamerafon

A Philips 855 mobiltelefont beépített digitális kamerával látták el, így a hangfelvétellel is kiegészíthető MMS üzenetek néhány gombnyomással elkészíthetők, sőt a TV Link kiegészítővel és a TV SlideShow művelettel a tévékészüléken is megjeleníthetők.

A beszédes fényképeslapok persze a háromsávos mobiltelefon 128x160 képpont felbontású, nagy kontrasztú belső kijelzőjén is megtekinthetők, amely a készülék 180 fokban elforgatható fedelének belső felületén helyezkedik el. A 855-ösnek a külső, második kijelzője is színes. A mobiltelefon digitális kamerája 2-szeres és 4-szeres zoommal bír, Night Mode üzemmódban pedig villanófény nélkül is készíthetők vele éjszakai felvételek.

A rögzített képek tárolására 7 Mbyte-os memória biztosít kellő tárhelyet, ebben a felbontásban ez ezer fotó raktározására elegendő. A készülékre a Creative Photo Editor képszerkesztő szoftverét előre telepítik, így a képekhez különböző effektusok (szépia, szürkeárnyalat, negatív hatás) adhatók. Java 2.0-s motorja pedig a letölthető multimédiás alkalmazások széles választékát, közöttük játékok sorát teszi elérhetővé.

A szolgáltatásgazdag 855-ös mindössze 91 gramm tömegű, 4 óra beszélgetési és 400 óra készenléti idővel bír. Ezüst harmónia, relaxáló kék, érzéki fekete és természetes fehér színvilágú változatai a második negyedévben kerülnek forgalomba egyes országokban.

» A Philips 855 mobiltelefon mindkét kijelzője színes

» Tükröm, tükröm... halló!

A Philips új, 639-es mobiltelefonja a PolyLED technológián alapuló Magic Mirror kijelzővel hívja fel magára a figyelmet. A mágikus tükör az összecsukható – úgynevezett kagylóhéj kialakítású – készülék külső felületén kapott helyet, amely készenléti helyzetben nevéhez illő módon tükörként szolgál. De amint hívás vagy üzenet érkezik, a tükör kijelzővé változik, és az IconCall funkció révén a hívó- üzenő felet azonosító grafikát is megjeleníti, ha a felhasználó ilyet rendelt hozzá. A további adatok a mobiltelefont kinyitva a nagy felbontású, 65 ezer szín megjelenítésére képes, elsődleges TFT kijelzőről olvashatók le.

» A Philips 639 csatlakoztatott digitális kamerával...

A lekerekített élekkel határolt 639-es három színben kapható, amelyeket a tervezők mágikus gyöngy, meghökkentő zöld és fantasztikus szürke elnevezéssel jelöltek. A mobiltelefon rendkívül kompakt, mindössze 85 grammot nyom, ellenben 4 órás beszélgetési és 400 órás készenléti időt kínál. A 32 szólamú csengőhangoktól a fényképes telefonkönyvig és az egyéni csengőhangok komponálásáig minden szolgáltatás megtalálható benne, ami egy fejlett multimédiás mobiltelefontól elvárható. Ebbe beletartozik az MMS üzenetek küldésének és fogadásának lehetősége is. A második negyedévtől lépcsőzetes bevezetésre kerülő 639-eshez opcionálisan VGA felbontású, 2-szeres zoommal rendelkező és éjszaka is látó kamera lesz vásárolható.

» ...és csukott állapotban, Magic Mirror kijelzőjét mutatva

» Otthonbarát LCD monitor és tévé

A 17 colos, szélesvásznú 170T LCD monitor bejelentésével a Philips tovább bővítette otthoni környezetbe illeszkedő kijelzőinek sorát. A készülék tévéként is használható.

Az elegáns ezüst-fehér burkolatú 170T a WXGA felbontású LCD kijelzőt tartalmas multimédia-csomaggal, tévétunerrel és térhatású effektusokat megszólaltató, sztereó hangrendszerrel ötvözi. A formatervezés az egyszerű kezelhetőséget is szolgálja, a monitor alatt többcélú kezelőgombok kaptak helyet, a TV/AV modul pedig a hátoldalra került. Mivel a 170T helyettesítheti a tévét, hozzájárul a kellemesebb lakókörnyezet kialakításához, amit a vezetékeket elrejtő, ötletes kábelkezelő rendszer is segít.

A HDTV-kompatibilis, nagy felbontású tévéműsorok vételére is alkalmas 170T számos videobemenettel bír, így PC, DVD-lejátszó és videomagnó is csatlakoztatható hozzá, a képminőséget és -arányt pedig automatikusan az adott készülékhez igazítja.

A márciusban – e sorok közzétételével egy időben – forgalomba kerülő 170T a Philips C és X sorozatú LCD monitorainak kínálatát bővíti, amelyeket a gyártó szintén a személyi számítógépek otthoni felhasználóinak tervezett.

Philips Magyarország ügyfélszolgálat ☎ 382-1700
www.philips.hu
www.philips.com

Samsung

» Yepp – mobil multimédia

A Samsung második generációs DuoCam SC-D6040 készüléke egy MiniDV digitális videokamerával kombinált, 4,13 megapixel felbontású digitális fényképezőgép. Két külön objektívvel működik, amelyek egymás fölé vannak rendezve, a készülék így megőrizte karcsú alakját. A videokamera és a fényképezőgép feladatkör között a felhasználó egy külön nyomógomb segítségével egyszerűen átválthat. Rendelkezésére áll egy üzemmód-kiválasztó kapcsoló is, amellyel az expozíció és a zársebesség kezelése, a rekeszny ílás és az automata mód beállítása válik egyszerűvé.

Az SC-D6040 kezeli az MPEG-4 formátumot, így 30 képkocka/perc sebességű VGA mozgókép rögzíthető vele helytakarékos módon. A DuoCam készülékbe épített memóriakártya-nyílások kompatibilisek a MemoryStick Pro és a Secure Digital/MultiMedia Card flash-memória-kártyákkal, így az adattárolási lehetőségek széles skálája használható. A video- és képfile-ok könnyen átvihetők számítógépre a 480 Mbit/s sebességű USB 2.0 porton, vagy az IEEE-1394 (Firewire) porton. A DuoCam kültéren és erős napsütésben is jól látható Vision LCD Monitor megjelenítőt és kinyitható vakut is tartalmaz, a képeket Power Night Capture felvételi módban is rögzíthetjük. A digitális fényképezőgép 3-szoros optikai és 6-szoros digitális zoommal, továbbá 2592x1944 képpont felbontással rendelkezik.

A Samsung ezzel egy időben bemutatta a Yepp YH-999 lejátszót, az első hordozható Media Center készülékek egyikét, amely bárhol és bármikor lehetővé teszi audio- és videofelvételek lejátszását. A készülék 20 Gbyte méretű tárolóegysége kiváló minőségű WMA és MP3 zenefile-ok lejátszását és tárolását teszi lehetővé, emellett Windows Media Video (WMV) file-okat is lejátszik 320x240 képpont felbontással és 700 kbit/s sebességgel 3,5 col méretű transzreflektív TFT LCD képernyőjén. Az USB 2.0 csatolófelületű YH-999 beépített kompozit videokimenetet is tartalmaz, amely lehetővé teszi az eszköz tévékészülékhez kapcsolását és videoanyagok lejátszását.

A gyártó emellett bejelentette az YP-860 Yepp Sports HDD modellt, amely MP3-lejátszót ötvöz szívritmusfigyelővel, kalóriaszámlálóval és stopperórával.

➲ **www.samsung.com/hu/**
➲ **www.samsung.com/support/**

Oki

» A V2-es sorozat

Az Oki C9000-es sorozatú, professzionális minőségű színes nyomtatóit újabb képességekkel ruházta fel. Ezeknek a fejlesztéseknek köszönhetően a megjelenésükben változatlan C9000 V2-es nyomtatók intelligens és költséghatékony működést tesznek lehetővé – áll a gyártó közleményében.

A C9000 V2-es sorozat a korábbi C9300 és C9500 típusú nyomtatók második változatát foglalja magában. Új szolgáltatásaik közül kiemelkedik az úgynevezett Ask Oki (kérdezze a gyártót) opció, amely közvetlen linket ad a nyomtatást támogató, személyre szabott internetes oldalak eléréséhez. Ez a weben közzétett tájékoztató az Oki reményei szerint arra is ösztönzi a felhasználót, hogy megismerje nyomtatója összes képességét.

» Az Oki C9000-es sorozatú színes nyomtatóinak második kiadása költséghatékonyan üzemeltethető

További újdonság a Click charge szolgáltatás, amely beépített lapszámlálóval rögzíti, hogy a nyomtató élete során összesen hány darab színes és fekete-fehér A/4-es, illetve A/3-as lapot nyomtattak ki. Jelentősen megnőtt a C9500 V2 teljesítménye is – a gyorsabb adatfeldolgozást az Oki továbbjavított gyorsítótár alkalmazásával érte el. A V2-es sorozat támogatja az Apple új, Macintosh Rendezvous nevű hálózati konfigurációs szoftverét. A továbbfejlesztett USB felület 480 Mbit/s sávszélességet nyújt, a kétoldalas nyomtatást pedig többcélú tálca segíti.

A C9000 V2-es sorozatú nyomtató 30 színes oldalt nyomtat percenként 1200x1200 dpi felbontással, fekete-fehér üzemmódban a nyomtatási sebesség eléri a 37 lapot percenként. A színes nyomtatás sebességéről az Oki saját digitális LED technológiája gondoskodik.

➲ Oki Systems (Magyarország) Kft. ☎ **327-4070**
➲ **info@okihu.hu**
➲ **www.okihu.hu**

Epson

» Sokoldalú fotónyomtató kezdőknek

Az Epson új fotónyomtatója, a Stylus Photo R200 a digitális fotózással most ismerkedő felhasználóknak szegélymentes, A/4-es méretű nyomtatást, továbbá színhű és hosszú élettartamú képeket nyújt. Emellett a nyomtatható felületű CD-kre és DVD lemezekre közvetlenül is lehet vele nyomtatni.

A képekhez a nyomtatóhoz tartozó Print Image Framer szoftver segítségével akár egyéni keret is készíthető, amely a kinyomtatott fotóra szintén közvetlenül felvihető. A fotónyomtató a Print Image Matching technológiának köszönhetően más gyártó digitális kameráival is kompatibilis, felismeri a gépek különböző felvételkészítési paramétereit, és optimálisan megjelenített képpé alakítja azokat. A kinyomtatott fotók minőségéért többek között a Stylus Photo R200 rendkívül nagy, 5760x1440 dpi optimalizált felbontása kezeskedik (az arra alkalmas hordozókon a Resolution Performance, azaz RPM technológia alkalmazásával). A nyomtató ugyanakkor hat külön festékpatronjának köszönhetően nagyon gazdaságosan működtethető.

» Az Epson Stylus Photo R200 fotónyomtató hat külön cserélhető tintapatronjával gazdaságosan üzemeltethető

Az Epson PhotoPC L-300 és L-400 típusú digitális kamerák tulajdonosai USB kábelen keresztül közvetlenül a fényképezőgépről, számítógép nélkül is kinyomtathatják fotóikat. A Microsoft Windows 98/Me, 2000/XP és MacOS operációs rendszerekkel kompatibilis Stylus Photo R200 mindössze 34 másodperc alatt elkészül egy szegély nélküli, 10x15 cm-es kép kinyomtatásával, és e sorok közzétételekor már kapható a magyar piacon. Ajánlott bruttó végfelhasználói ára 39 900 forint.

➲ Epson ügyfélszolgálat ☎ **06-80-014-783**
➲ **infoline@epson.hu**
➲ **www.epson.hu**

Creative

» 30 gigás extra Zen

A Creative új modellel, a 30 Gbyte tárolókapacitású Jukebox Zen Xtrával bővítette MP3-lejátszóinak körét. A nagyméretű, kék háttérvilágítású LCD kijelzővel és kivehető, tölthető lítium-ion akkumulátorral rendelkező készülék a digitális zenék gyors elérését, könnyű rendszerezhetőségét, és akár 8 ezer MP3 vagy WMA formátumú dal tárolására elegendő kapacitást biztosít.

» A Jukebox Zen Xtra akár 8 ezer dal tárolására elegendő kapacitással bír

Ezt a hanganyagot egy feltöltéssel legfeljebb 14 órán át képes lejátszani. A nagy sebességű USB 2.0 interface-en keresztül másodpercenként egy zeneszámot tölthetünk a jukeboxra.

Ikonalapú kezelőfelület, intuitív menü és kézzel történő vezérlést lehetővé tevő görgetőgomb segíti a felhasználókat a dalok közötti navigálásban és a műsorlisták összeállításában, lejátszásában.

A készülék elalvási időzítőt és zenés ébresztő szolgáltatást is tartalmaz. Az egyszerűen használható Creative MediaSource szoftver is jár hozzá, amely megkönnyíti a digitális zene rendszerezését és a hanganyagok MP3 vagy WMA formátumba alakítását a PC-n. A Jukebox Zen Xtrához jó minőségű, Neodymium mágnessel ellátott sztereó fülhallgatót mellékel a gyártó.

Ramiris Rubin Rt.
☎ **888-3200**
www.ramiris.hu
www.creative.com

Trust

» Valós idejű csevegés a képek késleltetése nélkül

A Trust futurisztikus vonalvezetésű, USB 2.0 csatlakozós 360 USB 2.0 SpaceC@m webkamerája a népszerű MSN Messenger programmal együtt felhasználóbarát és hatékony megoldást nyújthat videocsevegésre. A kamerával teljes képernyős, valós idejű felvételeket rögzíthetünk, amelyekből videókat vagy DVD-ket lehet összeállítani. A videofelvételek a kamerával szállított szoftver segítségével egyszerűen szerkeszthetők és filmmé foghatók össze. Az USB 2.0 csatlakozás optimális, késleltetés nélküli teljesítményt nyújt, és az elterjedtebb USB 1.1 csatlakozásnál 40-szer gyorsabb.

» Trust 360 USB 2.0 SpaceC@m: teljes képernyős, valós idejű felvételekhez

A webkamera nagy érzékenységű CMOS optikai érzékelőt tartalmaz, automatikus fehéregyensúly-beállítással és erősítésszabályozással, emellett a képek és videofelvételek optimális minősége érdekében a fókusz kézzel állítható. A pillanatfelvétel gombbal állóképek készíthetők, amelyeket digitális formátumban azonnal továbbítani lehet. A kamera tetején található LED a kamera állapotát jelzi (bekapcsolva/kikapcsolva).

A Trust 360 USB 2.0 SpaceC@m kamerát állvánnyal, az illesztőprogramokat és a szoftvert tartalmazó CD-ROM-mal, többnyelvű használati utasítással és gyorstelepítési útmutatóval e sorok közzétételekor már meg lehet vásárolni a hazai üzletekben, ajánlott bruttó kiskereskedelmi ára 17 990 forint.

Napfény Kft. ☎ **463-9030**
www.multimedia.hu
www.trust.com

Canon

» Kompakt professzionális fényképezőgép

A Canon bemutatta a PowerShot sorozat új zászlóshajóját, a 8 millió képpont rögzítésére képes PowerShot Pro1-et. A professzionális fotósok igényeinek szem előtt tartásával a kompakt gépek közül elsőként ezt a fényképezőgépet látta el a Canon a közismerten profiknak gyártott L sorozatú optikájával, az f/2,4–3,5-es, 7,2–50,8 mm-es (kisfilmes gépre vetítve 28–200 mm-es) USM objektívvel. A Canon legjobb digitális tükörreflexes fényképezőgépeire jellemző tulajdonságok és szolgáltatások alkalmazásának eredményeként az új modellel készített felvételek akár A/2-es méretű nagyításban is kitűnő minőségben kinyomtathatók.

A professzionális képességek közé tartozik a RAW file-ok rögzítése és a hibrid AF-rendszer, amely a gyors és precíz automatikus élességállítás érdekében egyesíti a TTL-t és a külső mérést. A PowerShot Pro1 másodpercenként 2,5 kép sebességgel fényképez, záridőtartománya pedig 15 s-tól 1/4000 s-ig terjed. A fotós szabadon állíthatja be az összes élességállítási és expozíciós opciót, a különböző felvételi szituációkban a felvételkészítést 12 fényképezési (ebből 2 felhasználói) mód segíti. A fényképezőgép beépített Digic processzora nagy sebességű, zajmentes és kiemelkedően pontos színreprodukciót és képfeldolgozást biztosít. Ez az első olyan PowerShot modell, amely egyaránt támogatja az sRGB és az Adobe RGB színtereket is. A PowerShot Pro1-hez rendelkezésre áll a Canon teljes EX sorozatú vakuarzenálja, több makró előtétlencse és egy telekonverter optika is.

A fényképezőgép tartozéka egy 64 Mbyte-os, nagy sebességű CF kártya, egy fényárnyékoló, egy szűrő-közgyűrű, egy lítium-ion akkumulátor (BP-511A) és egy töltő. Egy feltöltéssel akár 420 felvétel is készíthető. A mellékelt szoftvercsomag tartalmazza a képek böngészésére és kinyomtatására szolgáló ZoomBrowser EX (Windows) és ImageBrowser (Mac) programokat. Az alkalmazások között megtalálható a panorámaképek illesztésére alkalmas PhotoStitch, továbbá a képek és videók utólagos szerkesztésére képes ArcSoft PhotoStudio és VideoImpression. A csomag tartalmazza a TWAIN (Windows 98/2000) és a WIA (Windows Me) meghajtóprogramot is. A Picture Transfer Protocol (PTP) segítségével a fényképezőgép meghajtóprogramok telepítése nélkül is csatlakoztatható bármilyen, Windows XP vagy Mac OS X (10.1/10.2) operációs rendszerrel működő számítógéphez.

Canon Hungária Kft.
☎ **237-5900**
www.canon.hu
www.canon.com

Pulsar Hungary

» Rezes fuvallatok

A Pulsar Hungary forgalmazásában megjelent a CopperStream sorozat egyik legújabb, SP420B8-2 típusú, CopperStream II fantázianevű tagja. Az Intel Pentium 4 és Celeron processzorok hűtésére alkalmas cooler magját egy nikkelbevonattal ellátott rézborda alkotja. A hűtő ventilátora percenként 3600 fordulatot tesz meg, zajszintje azonban csupán 27,5 dB(A). A gyártó legfeljebb 3,2 GHz-es processzorok hűtésére ajánlja az 1,92 W energiafelvételű, 50 ezer óra élettartamú CopperStream II hűtőt.

Pulsar Hungary
☎ **219-0395**
www.pulsar.hu

Panasonic

» Projektor nagy felbontású LCD panellel

A Panasonic új PT-AE500 projektorának képfelbontása a filmszínházak képminőségét idézi, olyan innovatív technológiáknak köszönhetően, mint a nagy felbontású, „szélesvásznú" LCD panel, a mozi minőségű képet biztosító integrált áramkör, a teljes 10 bites képfeldolgozás és a digitális gamma-korrekció, továbbá a kivetített kép rácsháló eltüntető Smooth Screen technológia. Ezekből az újításokból több a Panasonic saját kutatásainak és fejlesztéseinek eredményeképp valósult meg a cég kutatóbázisain, például a kaliforniai Panasonic Hollywood Laboratoryban.

A PT-AE500 kivételesen éles és részletes képének titka a nagy felbontású (1280x720 képpont), széles képernyős LCD panel. Az LCD panelben alkalmazott háromrétegű RGB szerkezet megközelítően 2,76 millió hasznos képpontot eredményez. E kivételesen nagy felbontás valósághű és részletes képet garantál, így a csúcsminőségű forrásokból, például a digitális HD földi vagy műholdas műsorszolgáltatásból eredő képjeleket is tökéletesen megjeleníti. A 850 lumen fényerővel és 1300:1 kontrasztaránnyal bíró PT-AE500 mintegy 254 cm átlóméretű, 16:9-es képet képes kivetíteni egészen kis, 3,05 méter távolságról; Cinema Works képáramkörét eddig csak a csúcsminőségű professzionális projektorokban használták.

A csúcsteljesítményű áramkör mellett a PT-AE500 új, rendkívül csendes ventilátora is figyelemre méltó. Az iker ventilátorlapát alacsony, 27 dB-es zajszintet garantál. A projektor HDCP-kompatibilis DVI bemenetei a DVD és más digitális források jeleinek közvetlen fogadását teszik lehetővé. A komponens videobemenetekkel a progresszív mintavételezésű DVD-lejátszók képének tökéletes visszaadását biztosítják, míg a PC-bemeneti csatlakozóhoz számítógép- és videojáték-terminálok illeszthetők. A PT-AE500-at emellett kompozit video, Euroscart és S-Video csatlakozókkal is ellátták. A trigger terminál segítségével a motoros vetítővászon vezérlése a készülék ki-be kapcsolásával is megoldható.

A kompakt kialakítású, 280,0x85,0x278,5 mm-es, 2,9 kg tömegű PT-AE500 ajánlott kiskereskedelmi ára 649 900 Ft.

» PT-AE500: a Cinema Works és Smooth Screen technológiák a mozivászon élményét viszik az otthonokba

» Öt megapixeles Lumix

A Panasonic digitális fényképezőgép-családjának legújabb modellje, az 5 megapixel felbontású Lumix DMC-LC1 Leica DC Vario-Summicron objektívvel és fejlett képfeldolgozó Venus áramkörös LSI-vel rendelkezik, így részletgazdag, nagy színmélységű és árnyaltságú fotók készíthetők vele. Tervezői sokoldalú automatikával ruházták fel, ugyanakkor teljes körű manuális beállítások is alkalmazhatók a fényképezés során.

A Leica DC Vario-Summicron hatalmas blendenyílása f/2,0 fényerőt biztosít a széles látószögű, f/2,4 értéket a teleobjektív végállásban. A kivételesen nagy rekesznyílás különösen a nagy zársebességgel készített fotóknál és a hátterek lágy fokuszálásánál jön jól. A 3,2-szeres optikai zoom 28–90 mm gyújtótávolsága (35 mm-es filmesgép-megfelelés) további lehetőségeket rejt.

A DMC-LC1 3,2-szeres optikai zoom objektívében 13 lencsetag található 10 csoportba rendezve. Ez a konstrukció a képmező egészében éles, kontrasztos és színgazdag képet garantál. A két, mindkét felületén aszferikus lencsetag a Panasonic rendkívül összetett technológiája segítségével kiküszöböli a nagy blendenyílású objektíveknél előforduló szferikus képtorzulást. A lencsetagoknál alkalmazott speciális, többrétegű bevonat megakadályozza a visszfénynél történő fotózáskor előforduló szellemkép és becsillanás képződését, így a kép tiszta maradhat.

» DMC-LC1: Leica DC Vario-Summicron objektívvel és teljes körű kézi beállítási lehetőségekkel

A kamera 2,5 col képátlójú, színes, polikristályos TFT LCD keresője a képmező megközelítően 100%-át megjeleníti, 235 ezer képpontos felbontásával kitűnő képet ad a fotózni kívánt témáról. A dioptriabeállítóval a felhasználó saját látásához igazíthatja a keresőt. A transzreflektív kijelző napfénynél is jól láthatóan jeleníti meg a képet, így az expozíciós beállítások könnyen ellenőrizhetők.

A DMC-LC1 a RAW file-formátumot is kezeli, amellyel megőrizhető a kép eredeti szépsége, mivel a képi információ tömörítés nélkül kerül a CCD-ről rögzítésre. A RAW file-ok a mellékelt CD-ROM-csomagban található ArcSoft PhotoImpression szoftverrel kezelhetők. Az ilyen file-ok írásával kapcsolatban érdemes tudni, hogy az Adobe Photoshop CS legújabb, letölthető Camera Raw plug-in modulja már támogatja a Panasonic RAW formátumot is.

Panasonic Magyarország
☎ 382-6060
elektro@panasonic.hu
www.panasonic.hu

Bluefish

» Antilop file-titkosító kulcs

A Bluefish Computers Kft. által forgalmazott Antilop file-titkosító kulcs USB portra csatlakoztatható eszköz, amely számos biztonságtechnikai feladatkört (például file-titkosítás és -védelem, hozzáférés-szabályozás, szoftvervédelem, biztonságos e-vásárlás) tölthet be. A burkolat speciális mikroszámítógépet rejt, amelyen különböző algoritmusok futtathatók, valamint adatok tárolhatók. A 128 bites titkosításhoz használt algoritmus és a titkosító kód a kulcsból kiolvashatatlan.

Az Antilop segítségével a titkosítás így a számítógéptől teljesen elszigetelten, a kulcsban történik, így amíg a kulcs a felhasználó birtokában van, biztos lehet afelől, hogy az általa levédett file-okhoz és mappákhoz illetéktelenek nem férhetnek hozzá. A file-titkosító kulcs Windows 98 és 2000/XP operációs rendszerekkel használható.

Bluefish Computers
☎ 814-1111
info@bluefish.hu
www.bluefish.hu

179.900 FT
WEBSHOX

- 14.1" TFT XGA aktív színes kijelző (1024*768)
- Intel Celeron processzor, 1700MHz
- 20GB UDMA merevlemez
- 128MB DDR RAM
- 8x DVD meghajtó
- Fax Modem, EtherNet, FireWire beépítve
- 1.44MB Floppy Disk Drive
- 1x PCMCIA, Infra, 2x USB 2.0 port
- AC'97 hangkártya, SPDIF
- Li-Ion SMART akkumulátor
- 308mm x 254mm x 37mm, 2.9kg

ALL-IN-ONE KIÉPÍTÉS

199.900 FT
WEBSHOX

- 14.1" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- **Intel Celeron processzor, 2600MHz**
- 256MB DDR RAM
- 40GB merevlemez
- 8x DVD meghajtó

FireWire

HI-SPEED CERTIFIED USB

GERICOM WEBSHOX a legkedvezőbb vételárú Pentium4 Notebook! Kíváló minősítést kapott a CHIP Magazin, Computer Panorama és a PC GURU tesztelőitől. Magyar PC Magazin tesztgyőztes 2003/01! A WEBSHOX géppel egy megbízható, magyarországon messze a legjobb vételáron kínált, teljes kiépítésű Pentium4 "ALL-IN-ONE" model lehet az Öné DDR memóriával, Floppy meghajtóval, DVD-vel és minden más szükséges felszereltséggel!

ÚJ MODEL! BEVEZETŐ ÁRON!

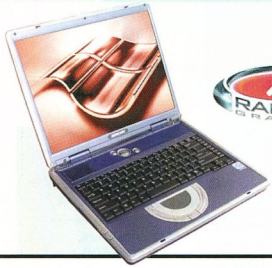

GERICOM BEETLE ADVANCE géppel egy megbízható, magyarországon a legjobb vételáron kínált 15" kijelzős, teljes kiépítésű AMD Athlon XP-M „ALL-IN-ONE" model lehet az Öné. Alapkiépítésben is tartalmazza a villámgyors ATI 9000 grafikus kártyát, a CD-író+DVD combo meghajtót és minden más szükséges felszerelést! Ebből a gépből semmi nem hiányzik, ami a mindennapok munkájához szükséges lehet. A notebook processzora, memóriája és merevlemeze igény szerint bővíthető.

ATI RADEON GRAPHICS

AMD Athlon XP-M

229.900 FT
BEETLE ADVANCE

- 15" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- MOBILE AMD Athlon XP-M processzor 2400+
- 256MB DDR RAM
- 40GB merevlemez
- CD író+DVD meghajtó
- Samsonite hordtáska ajándékba!

209.900 FT
BEETLE ADVANCE

- 15" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- SiS746FX+963 chipset
- MOBILE AMD Athlon XP-M processzor 2400+
- 20GB UDMA merevlemez
- 128MB DDR RAM
- CD író+DVD meghajtó
- **ATI Radeon 9000 64MB DDR + TV-OUT**
- Fax Modem, EtherNet, FireWire beépítve
- 2x USB 2.0, 1x PCMCIA port
- AC'97 hangkártya, SPDIF, 5.1 hangrendszer támogatás
- Sztereó nagyteljesítményű hangszórók
- Touch Pad scroll gombbal, Windows billentyűzet
- Külső párhuzamos, monitor, mikrofon és hangfal csatlakozó
- Li-Ion SMART akkumulátor
- 339mm x 282mm x 48mm, 3.8kg

GERICOM BLOCKBUSTER 9600 AMD Megjelent az eddigi legnagyobb teljesítményű AMD processzoros GERICOM notebook! A gép ATI Radeon 9600-as mobil grafikus kártyát tartalmaz 64MB memóriával. A 3D Mark 2001SE tesztprogram 9117 pontos eredménye minden eddigi mobil grafikus értéket felülmúl! Ezzel a grafikus teljesítménnyel a játék és felhasználói programok, asztali gépeket megszégyenítő sebességgel futhatnak. Az elegáns formatervezésű ház 15.1" kijelzőt foglal magába. Minden géphez opcionális magyar billentyűzet vásárolható.

AMD Athlon XP-M

ATI RADEON GRAPHICS

299.900 FT
BLOCKBUSTER 9600 AMD

- **15.1" TFT SXGA aktív kijelző (1400*1050)**
- MOBILE AMD Athlon XP-M processzor 2500+
- 256MB DDR RAM
- 60GB UDMA merevlemez
- Samsonite hordtáska ajándékba!

269.900 FT
BLOCKBUSTER 9600 AMD

- 15.1" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- MOBILE AMD Athlon XP-M processzor 2500+
- 30GB UDMA merevlemez
- 256MB DDR RAM
- CD író+DVD meghajtó
- **ATI RADEON 9600 Mobility VGA 64MB DDR RAM**
- Fax Modem, EtherNet, FireWire beépítve
- Infra Port, 2x USB port v2.0 port
- Touch Pad scroll gombbal, Windows billentyűzet
- 1x Type II PCMCIA csatlakozó
- Külső párhuzamos, PS/2, monitor csatlakozó
- Mikrofon és hangfal csatlakozó
- Li-Ion SMART akkumulátor
- 328mm x 278mm x 38mm, 3.1kg, metál színben

3DMark2001: 9117

269.900 FT
HUMMER FX

- 15.1" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- Intel Celeron 2600MHz
- 30GB UDMA merevlemez
- 256MB DDR RAM
- CD író+DVD meghajtó
- **GeForce FX Go 5600 grafikus kártya 128MB DDR RAM**
- Fax Modem, EtherNet, FireWire beépítve
- 4x USB v2.0 port
- **3in1 memóriakártya olvasó** (Sony Memory Stick, Panasonic SD, MMC)
- 1x PCMCIA csatlakozó
- Li-Ion SMART akkumulátor
- 345mm x 282mm x 39mm, 3.5kg, szürke színben
- Samsonite hordtáska ajándékba!

GERICOM HUMMER A 15.1" kijelzővel felszerelt Hummer gépcsaládban minden vásárló megtalálja számítását. A legkisebb LIGHT modelltől a GeForce FX Go 5600 grafikus kártyával felszerelt csúcs változatig 4 különböző változatot ajánlunk figyelmébe. Minden gép 4db nagysebességű USB 2.0 csatlakozóval van felszerelve, így bármely hardver kiegészítő azonnal a gépre csatlakoztatható! A Hummer modellek igény esetén magyar billentyűzettel is megvásárolhatóak.

339.900 FT
HUMMER FX

- 15.1" TFT XGA aktív kijelző (1024*768)
- **MOBILE Intel Pentium4 2660MHz**
- **512MB DDR RAM**
- 60GB merevlemez
- **GeForce FX GO 5600 128MB DDR+TV-OUT**
- Samsonite hordtáska ajándékba!

NVIDIA GeFORCE FX Go

intel inside pentium 4

GERICOM CO. KFT 7100 Szekszárd, Rákóczi u. 34.
Tel.: 06-74-510-092 Fax: 06-74-510-093, gericom@tolna.net

GARDEX 9400 Sopron, Újteleki u. 1-5.
Tel.: 06-99 524-250, gardex@axelero.hu

CÉDRUS COMPUTER KFT. 1142 Budapest, Tatai u. 93/a.
Tel.: 450-1266, cedrus@cedruskft.hu (csak viszonteladóknak)

B & T Irodatechnika Kft. 5600 Békéscsaba, Szarvasi út 57.
Tel.: 06-66/442-614, Fax:06-66/520-960, bcsaba@bt-irodatechnika.hu

Microsystem 2001 Irodatechnikai Kereskedés 8800 Nagykanizsa, Fő út 10.
Tel./Fax.: 06-93/313-288, 06-30/979-46-10

Honlapkészítés Kft GERICOM Online www.gericom-computer.hu
info@gericom-computer.hu

SONY VAIO

www.sonynotebook.hu

3 év garanciával!

1600x1200 felbontás

999.900 FT
SONY VAIO PCG-GRT996ZP

- 16.1" TFT UXGA (1600*1200) Onyx Black Ultra Bright
- MOBILE Intel Pentium4 3.2GHz HT
- 1024MB DDR-333 RAM
- 80GB merevlemez
- GeForce FX GO 5600 64MB DDR RAM + AV-OUT
- 4x DVD ± RW
- FireWire, Modem, Ethernet, WireLess LAN 54MBit
- 2x PCMCIA, 3x USB 2.0, Memory Stick Pro
- Li-Ion SMART
- Windows XP Professional SP1a + kiegészítő szoftverek
- 357mm x 300mm x 45mm, 3.9kg

719.900 FT
SONY VAIO PCG-GRT996VP

- 16.1" TFT UXGA (1400*1050) Onyx Black Ultra Bright
- MOBILE Intel Pentium4 2.8GHz HT
- 512MB DDR-333 RAM
- 60GB merevlemez
- GeForce FX GO 5600 64MB DDR RAM + AV-OUT
- 4x DVD ± RW
- FireWire, Modem, Ethernet, WireLess LAN 54MBit
- 2x PCMCIA, 3x USB 2.0, Memory Stick Pro
- Li-Ion SMART
- Windows XP Professional SP1a + kiegészítő szoftverek
- 357mm x 300mm x 45mm, 3.9kg

A SONY VAIO® notebookok a legújabb technika, a hatalmas teljesítmény és a legelegánsabb dizájn képviselői.
Ezen tulajdonságok a SONY piacvezető audio és video technikájával, a termékekhez adott hatalmas szoftvercsomaggal és a 3 év garanciával egyedülálló ajánlatot eredményeznek.

499.900 FT
SONY VAIO PCG-FRV415S

ATI RADEON GRAPHICS

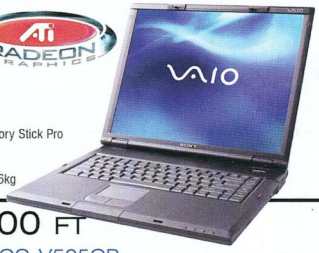

- 15.1" TFT XGA (1024*768) Onyx Black Ultra Bright
- Intel Pentium4 2.8GHz processzor
- 512MB DDR-266 RAM
- 60GB merevlemez
- ATI Radeon IGP 345M, Max: 128MB Shared RAM
- AV-OUT
- 4x DVD ± RW
- 10/100Mbit belső modem
- WireLess LAN 54MBit
- FireWire IEEE 1394
- 2x PCMCIA, 3x USB 2.0, Memory Stick Pro
- Li-Ion SMART
- Windows XP Home
- 329mm x 274mm x 45mm, 3.6kg

599.900 FT
SONY VAIO PCG-V505CP

- 12.1" TFT XGA (1024*768)
- MOBILE Intel Pentium-M Centrino 1.6GHz processzor
- 512MB DDR-266 RAM
- 40GB merevlemez
- ATI Mobility Radeon 9200 32MB DDR RAM
- 8x CD-RW + 4x DVD meghajtó
- 56k belső V92/V90 modem
- 10/100Mbit belső modem
- WireLess LAN 54MBit
- FireWire IEEE 1394
- 1x PCMCIA, 2x USB 2.0, Memory Stick
- Li-Ion SMART
- Windows XP Professional SP1a
- 277mm x 242mm x 35mm, 1.9kg

Intel inside centrino™ MOBILE TECHNOLOGY

A VAIO® TR notebookot azért tervezték, hogy az irodáján kívül is kapcsolatban maradhasson az üzleti világgal. A WLAN kábel nélküli technológia, a sokoldalú Motion Eye® beépített digitális kamera segíti a képi kommunikációt. Bármikor ha az email leveleit akarja lekérdezni, vagy video konferenciát szeretne létesíteni az üzletfeleivel notebook máris készen áll a feladatra. Mindössze 1.4 kg-os súlya és 5 órás akkus üzemideje utolérhetetlen választássá teszi.

699.900 FT
SONY VAIO PCG-TR2MP

- 10.6" TFT WXGA (1280*768) Onyx Black XBRITE
- ULV Intel Pentium-M Centrino 1.0GHz processzor
- 512MB DDR-266 RAM
- 40GB merevlemez
- Intel 855GM VGA 32MB Shared
- 24x CD-RW + 8x DVD meghajtó
- 56k belső V92/V90 modem
- 10/100Mbit belső modem
- WireLess LAN 54MBit
- Bluetooth
- Digitális kamera 640x480
- FireWire IEEE 1394
- 1x PCMCIA, 2x USB 2.0, Memory Stick
- Li-Ion SMART 5 óra üzemidő
- Windows XP Professional SP1a
- 270mm x 188mm x 34mm, 1.4kg

Intel inside centrino™ MOBILE TECHNOLOGY

54.900 FT
SONY CLIÉ TJ25

+ ajándék tok!

- 320x320 TFT kijelző
- 16MB Memory, Intel MXL 200MHz
- Memory Stick Pro hely
- Palm OS 5.2
- 75mm x 110mm x 11mm, 140g
- 2 év garanciával

69.900 FT
SONY CLIÉ TJ35

+ ajándék tok!

- 320x320 TFT kijelző
- 32MB Memory, Intel MXL 200MHz
- Memory Stick Pro hely, MP3 lejátszó
- Palm OS 5.2, írásfelismerő szoftver
- 75mm x 110mm x 11mm, 140g
- 2 év garanciával

139.900 FT
SONY CLIÉ NX73V

+ ajándék tok!

- 320x480 TFT kijelző
- 32MB Memory, Intel PXA263 200MHz
- Memory Stick Pro, MP3 lejátszó, Bluetooth, digikamera, WLAN
- Palm OS 5.2, írásfelismerő szoftver
- 71mm x 131mm x 21mm, 230g
- 2 év garanciával

Nyitvatartás: Hétfő-Péntek: 9.00-17.00, Szombat-Vasárnap: ZÁRVA, PÓLUS CENTERBEN a hét minden napján 10-20 óráig.
Áraink az ÁFA-t nem tartalmazzák. Az árak változtatásának jogát fenntartjuk.

ACOMP PEST: 1134 Budapest, Róbert Károly krt. 68. Tel./Fax: 339-5647, 339-5648
PÓLUS CENTER: 1152 Budapest, Szentmihályi út 131. Tel./Fax: 419-4091, 419-4092

Internet: www.acomp.hu

VISA MasterCard

Faxbank: 2-333-666/1477##

ACOMP
Számítástechnikai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Sponga Tamás

Újabb találmány

MUSEO IDEALE LEONARDO DA VINCI

Festő- és szobrászművész, természettudós, építész, feltaláló. Az 1452-ben született polihisztor, a firenzei Leonardo nevéhez nagyon sok, korát megelőző találmány kötődik (például harci tank, repülőgép, ejtőernyő, helikopter, automata fegyver) – igaz, jó részük csak évszázadokkal később valósult meg.

» Műanyag, több mint ötszáz éves recept alapján

A Museo Ideale Leonardo da Vinci igazgatója, Alessandro Vezzosi szerint Leonardo állított elő először műanyagot. A szakember a reneszánsz kori polihisztor tükörírással készített feljegyzéseiben akadt rá az első – természetes anyagokból összeállított – műanyagra. Az egyik recept szerint különböző növények leveleire vékony rétegenként vitt fel állati enyvből, festékekből és többféle szerves anyag rostjaiból készített keveréket. Alessandro Vezzosi pontosan követve Leonardo leírását kipróbálta a receptet, és egy bakelithez hasonló anyagot kapott. A Leonardo által készített természetes műanyag annyira hasonlít a maiakhoz, hogy abból készíthetők akár használati tárgyak is.

Az első műanyag, a cellulózalapú parkezin Alexander Parkes nevéhez fűződik (1862), a bakelitet pedig Leo Hendrik Baekeland állította elő 1909-ben.

➲ www.museoleonardo.it/

Gazdagok

FORBES

Az amerikai Forbes magazin minden évben elkészíti azt a földrészekre bontott listát, amin a világ leggazdagabb emberei szerepelnek. Az idei toplista első helyén – immár tizedik éve – a Microsoft egyik alapítója, III. William Gates áll, 46 milliárd USD-os vagyonnal (tavaly még „csak" 40 milliárdos volt). A második helyen 42,9 millió USD-ral a befektetési szakember, Warren Buffet áll, a harmadikon az Aldi áruházlánc társalapítója, Karl Albrecht (23 milliárd USD). A negyedik legnagyobb vagyonnal Alwaleed Bin Talal Alsaud szaudi befektető (21,5 milliárd USD), az ötödikkel pedig Paul Allen, a Microsoft társalapítója (21 milliárd USD) büszkélkedhet. A hatodiktól a tizedik helyig a Wal-Mart üzletlánc tulajdonosai, a Walton család tagjai állnak – mind-mind 20 milliárd USD-os vagyonnal.

Az Oracle vezetője, Lawrence Ellison a tizenkettedik helyen (18,7 milliárd USD), Michael Dell, a Dell Computer elnöke a tizennyolcadik helyen (13 milliárd USD) áll. Az első huszonöt helyezett között két orosz is van, egyikük a tizenhatodik helyen álló Mihail Hodorkovszkij (15 milliárd USD), a huszonötödik helyet pedig Roman Abramovics foglalja el. Mindketten az olaj- és gázüzletágban ismertek.

» A világ leggazdagabbjai – Bill Gates tíz éve az élen

➲ www.forbes.com/maserati/billionaires2004/bill04land.html

Virtuális háború

THERE.COM, US ARMY

Nem az első eset, hogy az amerikai hadsereg a játékkészítő cégek egyikét kéri fel egy új szoftver megírására – gondoljunk csak a katonák és terroristaelhárítók részére fejlesztett America's Army játékprogramra.

Most még nagyobb fába vágta a fejszéjét az amerikai hadsereg. Olyan szimulációs program készítésébe fogtak bele a There.com játékfejlesztő céggel, amibe lassanként beépítik a Föld összes területének számítógépes szimulációját. Az Earth névre hallgató szoftver mellett a There.com már évek óta dolgozik egy virtuális világ elkészítésén, ahol a felhasználó hasonlóan viselkedhet, mint a valóságos világban – kutyát sétáltathat, autóversenyen vehet részt, sugárhajtású hátizsákkal tehet kirándulást, boltot vezethet stb. Ehhez kell egy kliensprogram, amivel – akár modemes kapcsolaton át – be lehet lépni a virtuális világba.

A hadseregnek fejlesztett Earth-ben kiemelt szerepet kap a háborús övezetek (például Afganisztán, Irak) kidolgozása. A program nem is játék lesz, inkább az adott helyszín minél élethűbb szimulációja, beleértve az ott lakókkal való kommunikációt is. Elsősorban a katonai kiképzőknek és katonáknak készülő Earth a valósághű szituációkon kívül képes lesz az akciók utólagos kiértékelésére is.

A szeptemberre ígért Earth jelenleg még nagyon szegényes, a csupasz tájon nincsenek tereptárgyak, növények. Egyetlen teljesen kidolgozott része Kuwait City.

➲ www.army.mil/
➲ www.goarmy.com/
➲ www.there.com/

Galaktikus zaj

UNIVERSITY OF FLORIDA RADIO OBSERVATORY, SCIENCE@NASA

Az „éteri" rádiók mellett számos kábeles és netes rádióadó közül is válogathatunk, a legkülönfélébb műsorválasztékból. A Science@NASA támogatásával a University of Florida Radio Observatory új lehetőséget kínál azoknak, akik különleges adásra vágynak. A Jupiter óriásbolygóról fogható rádióhullámokat hangokká fordítják le, és azokat az érdeklődők bárhol meghallgathatják – feltéve, hogy rendelkeznek netkapcsolattal. Kopogásokat, tengerzúgáshoz hasonló hangokat, apró sikolyokat lehet hallani a Jupiter rádióviharaiból.

➲ http://radiojove.gsfc.nasa.gov/
➲ http://science.nasa.gov/headlines/y2004/20feb_radiostorms.htm
➲ www.agu.org/sci_soc/hill.html

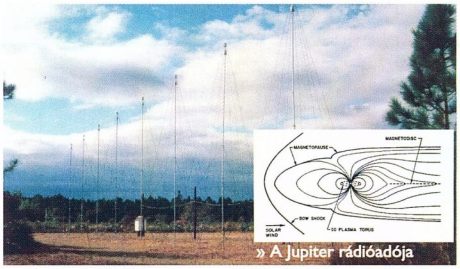

» A Jupiter rádióadója

» A University of Florida Radio Observatory rádióantennái fogják a Jupiter rádióadását

Online kommunikáció a neten

» Digitális traccsparti

Az írás az emberi üzenetközvetítés lehetőségeit időben és térben egyaránt kiszélesíti, fejlődésével a technológia is lépést tart. Mára az internet segítségével az írásos kommunikáció egy sajátságos formája is kialakult: az online csevegés.

Dudás Zoltán (dudi@ipma.hu)

A net elterjedésével a postai levélszolgáltatást egyre inkább háttérbe szorítja az elektronikus levelezés, vagyis az e-mail. Ám ezzel párhuzamosan az írásos és elektronikus kommunikáció egy sajátságos ötvözete is kialakult, amely lehetővé tette a valós idejű beszélgetést – mégpedig karakteres formában.

VALÓS IDEJŰ ÜZENETKÖZVETÍTŐK Az online internetes kommunikáció egyik legelterjedtebb formáját az üzenetközvetítő rendszerek biztosítják. Használatukhoz a felhasználónak kliensprogramot kell telepítenie gépére, amely kapcsolódik a rendszer szerveréhez.

Az üzenetközvetítőkről általánosan elmondható, hogy partnerlistás elven működnek, azaz a felhasználó felveheti az azonos rendszerhez csatlakozott barátait a saját listájába, ahonnan megtudhatja, hogy a neten vannak-e éppen vagy sem. Természetesen e szolgáltatások az online írásos kommunikáció mellett számos egyéb lehetőséget kínálnak. A cikkben négy ilyen rendszert hasonlítunk össze: az AIM-et, az ICQ-t, a Jabbert és az MSN (Windows) Messengert.

MULTICSEVEGŐK A WEBEN Mivel számos valós idejű üzenetközvetítő szolgáltatás létezik, gyakran előfordul, hogy míg egyik társunkat az ICQ-n keresztül érjük el, addig a másikat az MSN Messengeren. Amikor már a negyedik ilyen kliensprogramot telepítenénk fel, megfordul az ember fejében, hogy talán van más megoldás is. Igen, van, mégpedig az úgynevezett multimessengerek alkalmazása. Ezek egyszerre több valós idejű üzenetközvetítő szolgáltatást is el tudnak érni, így nem kell mindegyik rendszer kliensét feltelepíteni. Két ilyen programot mutatunk be: a Gaimot és a Trilliant.

INTERNET RELAY CHAT Az egyik legnépszerűbb csevegőrendszer tavaly ünnepelte tizenötödik születésnapját. Sokak számára az IRC egy kliensprogramot jelent, holott maga a program csak töredéke annak, ami a háttérben áll. Cikkünkben arra kapunk választ, mit is takar az IRC elnevezés, mire használhatjuk és hogyan illik használni.

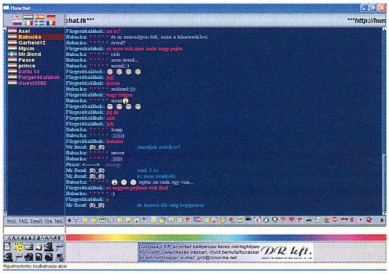

» Webes chat: csupán egy Java applet futtatására alkalmas böngésző kell hozzá

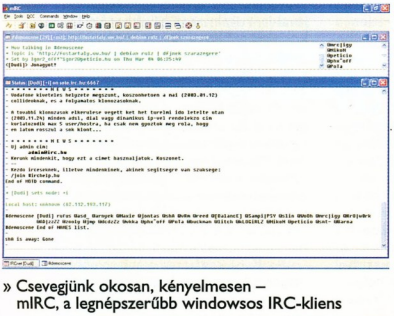

» Csevegjünk okosan, kényelmesen – mIRC, a legnépszerűbb windowsos IRC-kliens

WEBES CHATEK A valós idejű, írásalapú netes csevegés másik népszerű változatai a böngészőkkel futtatható webes csevegőrendszerek. Legtöbb esetben nincs is másra szükség, mint egy Java kisalkalmazást támogató böngészőre, és máris beléphetünk a virtuális szobákba. Magyarországon is számtalan ilyen webes, Java-alapú böngésző létezik, ötöt tettünk közülük nagyítónk alá. Megvizsgáltuk, milyen szolgáltatásokat nyújtanak, mennyire segítőkész a súgójuk, illetve hogyan dolgoznak az operátorok, és milyenek a moderálási szokásaik.

»Magazin

Valós idejű üzenetközvetítők 18. oldal
Telepített kapcsolattartók

Multicsevegők a weben 20. oldal
Gaim és Trillian – a két messengermixer

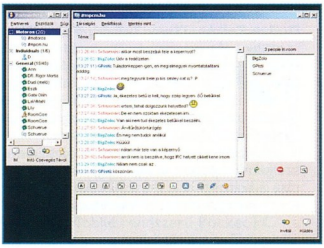

A csevegés szenvedélye 22. oldal
Internet Relay Chat – nem csak egy csevegő, sokaknak életforma

Webes chatek 26. oldal
5 hazai webes csevegőrendszert teszteltünk

Valós idejű üzenetközvetítők

» Látni és látszani

Az internetes társadalom kialakulásának egyik elősegítője az egyszerű kapcsolatteremtés. Az online üzenetküldőknek köszönhetően ez a folyamat újabb löketet kapott. E cikk hasábjain négy ilyen programot, illetve ezek által nyújtott szolgáltatásokat mutatunk be.

Dudás Zoltán, Nagy Zoltán, Polcz Péter

Az internetes csevegés többféleképpen történhet. Legnépszerűbbek azok a csevegési lehetőségek, amelyeknél egy, a saját gépünkre telepített, úgynevezett kliensprogram segítségével csatlakozhatunk egy szerverhez. A chatprogramok a felhasználónak a „beszélgetés" közben számos egyéb szolgáltatást is biztosítanak. Az alábbiakban néhány ilyen csevegőrendszert mutatunk be.

•

Fontos szolgáltatás a partnerlista. A felhasználó ebből láthatja, hogy ki van felcsatlakozva barátai közül, kivel tud társalogni. Némely rendszer támogatja az offline üzenetküldést, azaz ha partnerünk nincs bejelentkezve, akkor is van lehetőségünk üzenetet küldeni neki – melyet első felcsatlakozásakor megkap. De lássuk, mit nyújtanak az egyes szolgáltatások!

AOL INSTANT MESSENGER Az AOL programja – bár kellemes eszköz – Magyarországon kevésbé terjedt el. Ennek oka, hogy programhoz kapcsolódó extra szolgáltatások többsége elsősorban az Egyesült Államokban élők számára érhető el.

A programot, melynek OS/2-es és windowsos változata van, regisztráció után lehet letölteni. Ehhez meg kell adni egy „screen" nevet, a születési időt, egy jelszót (és egy biztonsági szót). Ha már használt nevet próbálunk felvinni, figyelmeztet, és felajánl új lehetőséget. A regisztráció során kíváncsiskodnak még nemünkről és tartózkodási helyünkről. Bár a weboldal felkínál országlistát, a lista csak közelítőleg van ábécérendben, így hazánkat kicsit keresgélni kell. Meglepő, hogy letöltésnél automatikusan a download.com oldalaira irányítanak bennünket.

A telepítés egyszerű, csupán meg kell adnunk a már regisztrált screen nevet, illetve a bejelentkezéshez a jelszót. A rendszer proxyszerver mögül, azaz munkahelyeken is használható (hacsak a tűzfal vissza nem fogja).

Indulásnál egy előugró ablakban az AOL (America Online) webhelyét nyitja meg – ez kikapcsolható –, melyen elsősorban az amerikai sztárvilág pletykái olvashatók. A szoftver kezelőfelületének felső részében, a menüsor alatt az elengedhetetlen reklámot találjuk, alatta magát az úgynevezett *Buddy list*et, azaz AIM-es ismerőseink nevét. Ezt a listát szabadon rendezhetjük, csoportokat alakíthatunk ki stb. Üzenet küldésekor megadhatjuk a szöveg és a háttér színét, a betűk méretét, típusát stb. Hyperlinket, illetve 16-féle smileyt illeszthetünk üzeneteinkbe, továbbá szükség esetén közvetlenül kapcsolódhatunk partnerünk gépére (file-csere). Ehhez azonban a tűzfalunkat, illetve routerünket úgy kell konfigurálni, hogy ezt engedélyezze. Ha sikeres a

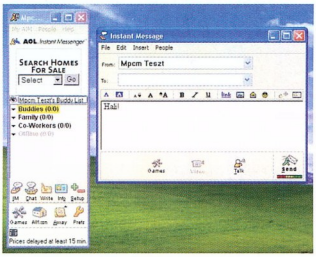

» Amerika online-ban – egyelőre üres listával

konfigurálás, hang-, sőt videokommunikációra is van lehetőség.

A file-ok küldését és fogadását többféle módon állíthatjuk be: van mód közvetlen küldésre és fogadásra, illetve megosztás beállítására. Itt is a tűzfal kap főszerepet. Üzeneteinket titkosíthatjuk, miután megadtunk egy megfelelő titkosítási, illetve digitális aláírási tanúsítványt. A kéretlen személyek üzeneteit igény esetén letilthatjuk, kérhetünk bizonyos eseményekről értesítést vagy hangjelzést, és még sorolhatnánk.

ICQ Az internetes beszélgetőprogramok veteránja az ICQ, amelynek neve az angol „I seek you" kifejezésből játékosan képzett betűszó. Az ICQ kis zöld virágja ma már a közvetlen internetes kommunikáció szimbóluma. Pár év alatt szinte monopolhelyzetbe került. Minek köszönheti látványos sikerét?

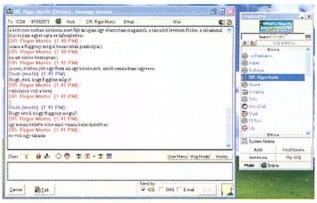

» ICQ: én még mindig kereslek téged!

Az ICQ története 8 évvel ezelőtt indult, amikor négy izraeli fiatalember úgy gondolta, hogy az internet ugyan alkalmas az emberek közötti kommunikáció megvalósítására, de a közvetlen kapcsolathoz azonnali adatátvitellel működő, barátságos, könnyen használható programok kellenének. 1996 novemberében a Mirabilis Inc. piacra dobta az ICQ első változatát, amely – mint a korabeli szaksajtó írja – viharszerűen söpört végig a világhálón. Fél év alatt 850 ezer regisztrált felhasználó tette a világ legnagyobb hálózati kommunikációs eszközévé az ICQ-t, és az igazi siker még csak ez után érkezett. Az ICQ felhasználói önállóan szerveződtek nagyobb közösségekbe, publikus chatoldalakat, tematikus weboldalakat, a felhasználókat érdeklődési kör szerint csoportosító listákat, adatbázisokat hoztak létre, miközben az ICQ-t használók száma továbbra is nagy tempóban nőtt.

Másfél évvel később a Mirabilis kiadta a belső vállalati kommunikációs rendszer létrehozására alkalmas ICQ intranetszervert, és ezzel belépett az üzleti szegmensbe. Az ICQ rendszer büszkélkedhet a legtöbb egyidejűleg kapcsolódó felhasználó rekordjával is, rugalmasan bővíthető felépítésének köszönhetően pedig saját rekordjait dönti meg újra és újra. 1998 júniusában az America Online felvásárolta a Mirabilis Inc. céget, és megalapította az ICQ Inc. vállalatot, amely napjainkban is töretlenül fejleszti magát az ICQ alapprogramot és a hálózat egyéb szolgáltatásait. Az ICQ ma már Unixon, Macen, hordozható platformokon egyaránt elérhető és könnyen használható kommunikációs eszköz, az egyedi ICQ azonosítószám túlzás nélkül az internethez közel álló emberek telefonszámaként funkcionáló személyes adattá nőtte ki magát.

Az ICQ központi webhelyéről (➲ **www.icq.com**) gyorsan letölthetjük az operációs rendszerünknek megfelelő ICQ klienst, és a program telepítése után – ha korábban

»infó

- ➲ **www.aol.com**
- ➲ **www.aim.com**
- ➲ **www.icq.com**
- ➲ **www.icq.hu**
- ➲ **www.jabber.org**
- ➲ **www.msn.com**
- ➲ **http://messenger.msn.com**

ezt nem tettük meg – regisztráltathatjuk magunkat: ekkor megkapjuk az ICQ azonosítószámunkat. A megadott jelszó ügyében járjunk el gondosan, érdemes jól megjegyezni, mert ICQ számot váltogatni nem célszerű. Ugyanazt a regisztrációt nyugodtan használhatjuk egyszerre több gépen is (csak egyidejűleg nem jelentkezhetünk be több gépről egy azonosítóval). Az ICQ Pro helyett választhatjuk az ICQ Lite klienst is, amely jóval kisebb, kevesebb beállítási lehetőséggel bír, viszont egyszerűbb a használata. Az ICQ Pro változata sokkal összetettebb beállításokra ad módot, a listánkba felvett kapcsolatokat, személyeket csoportokba rendezhetjük, és jóval több kiegészítő program kapcsolható hozzá. A legnépszerűbb kiegészítő programokkal közvetlen hang- és képi kapcsolatot hozhatunk létre egyszerű, szöveges beszélgetés helyett, illetve egyre több a file-ok küldését, fogadását, a különböző internetes játékokhoz való kapcsolódást elősegítő kiegészítő is. Nem szükséges feltétlenül teljes programként telepíteni: az ICQ webhelyéről elérhető ICQ2Go változat egy Java-támogatással rendelkező böngészővel is használható, ha éppen idegen helyen vagyunk, ahol nem megoldható (vagy nem illendő) programot telepíteni az adott számítógépre. Az ICQ hordozható eszközökre portolt változatai is egyszerűen, gyorsan használhatók: minden variáns ugyanazt a barátságos, könnyen megszokható kezelőfelületet adja.

JABBER A Gaim fiókjainak beállításakor egy érdekes protokollal találkozhatunk, ennek a neve Jabber. A Jabber az AIM-tól és az ICQ-tól eltérően nem egyszerű beszélgetőprotokoll, hanem egy annál sokkal átfogóbb, rugalmasabb rendszer. Olyan XML protokollok összessége, amelyek segítségével két egyén egymással üzeneteket és egyéb kapcsolódó információkat válthat valós időben. Eddig ez nem tűnik nagy újdonságnak, hiszen általában a többi hasonló program is ezt nyújtja. De a Jabbernek nincs olyan általános, központi szervere, mint az AIM-nak, az ICQ-nak vagy az MSN Messengernek. Szervere persze van, de nem centralizált rendszerben.

Vannak publikus és zárt szerverek, a publikusra bárki regisztrálhatja magát, a zárt szerver viszont egy-egy cég vagy egyéb szerveződés céljait szolgálja, ezért az nem nyitott a nagyközönség előtt.

Szerverprogramjának többféle változata van: kereskedelmi és GPL licencű, ingyenes példányok egyaránt. Ezek mind nyújtják a minimálisan szükséges alapszolgáltatásokat, de az extrákban, amelyek némelyike igencsak hasznos lehet, már jócskán van eltérés közöttük.

A kiszolgálókat igény szerint lehet felruházni egyéb tulajdonságokkal, olyanokkal, amelyek hasznosak ugyan, de nem mindenkinek van rájuk szüksége, ezeket komponenseknek hívják. A legnépszerűbb komponensek azok, amelyek átjáróként szolgálnak a Jabber kiszolgáló és az AIM/ICQ között, vagyis aki a szóban forgó Jabber szerverre bejelentkezik, csak Jabberként regisztrálva is látni fogja az AIM vagy ICQ rendszerbe bejelentkezett partnereit, és viszont.

Egy másik komponens lehetővé teszi, hogy egy meglévő Samba kiszolgáló vagy egy NT tartományvezérlő szabályozza a felhasználók hozzáférését a hálózathoz. Ez céges környezetben hasznos, és megvan az a nagy előnye, hogy csak egy helyen kell a felhasználókat gondozni: ha a Samba-hozzáférésük megszűnik, vagy eltűnnek a tartományvezérlőből, akkor az ezekhez kapcsolódó Jabber kiszolgálóhoz sem tudnak kapcsolódni.

A decentralizárt rendszernek köszönhetően egy-egy szerver szükség szerint teljesen elszeparálható a többitől, a rajta keresztülfolyó információ védelmét pedig SASL és TLS titkosítás biztosítja.

Arra is van lehetőség, hogy egy felhasználócsoport saját igényeinek megfelelően továbbfejlessze a rendszert az XML-ben rejlő bővítési lehetőségek segítségével. Ehhez minden eszköz és dokumentáció rendelkezésre áll.

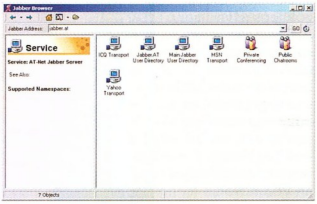

» A Jabber kliens lekérdezi a szerver szolgáltatásait

Nemcsak kiszolgálóból, hanem klensből is nagy a választék. A már megszokott Windows és Linux mellett MacOS X, BeOS, Amiga, Java, J2ME, Palm OS, Pocket PC, Symbian platformra is található Jabber-képes program. A Jabber kliensek alapvetően csak Jabber kiszolgálóhoz tudnak csatlakozni, más rendszereket a kiszolgálókon lévő átjárók segítségével tudnak elérni. Kivételt képeznek ez alól azok a programok, amelyek maguk is többféle protokollt kezelnek, ilyen például a Gaim.

Aki a Jabberre építi üzleti, esetleg privát kommunikációját, az nincs kiszolgáltatva egy fejlesztőtársulatnak, és ha nincs megelégedve egy szoftverrel, könnyen talál másikat, vagy akár maga is készít(tet)het egyet. Az tény, hogy a „nagy" rendszerek (AIM, ICQ, MSN) ma még rengeteg felhasználót szolgálnak ki, de talán pont ezért egyre inkább szükség van a független megoldásokra, amelyek idővel kiválthatják a túlterhelt hálózatokat.

MSN MESSENGER A Microsoft programja, az MSN Messenger a Windowszal együtt települ a gépünkre, bár ebben az állapotban még Windows Messenger a neve. Az operációs rendszer frissítése esetén felajánlja, hogy telepítsük a Windows Messenger 4.7-es verzióját, ám érdemesebb a 6.1-es MSN Messengert feltenni. Ugyanis ha a 4.7-es felkerül, beépül az Outlook Expressbe. Ennek köszönhetően az e-mail kliens indításakor azonnal megpróbálkozik felcsatlakozni az MSN kiszolgálójára. Ha partnerünk a 6.1-es MSN Messengert használja, tőlünk is azt követeli a rendszer. És ha telepítjük a 4.7-es Windows Messenger mellé, a két program összeakad, mivel ugyanarra a szerverre, ugyanazzal az azonosítóval próbálnak feljelentkezni. Ilyenkor a lassabb (vagy később indult) program közli, hogy bizony már egy másik gépről bejelentkeztünk ezzel az azonosítóval.

Az MSN Messenger honlapján elsősorban az üzleti, illetve a kulturális híreket olvasgathatjuk, de találunk bulvárhíreket is szép számmal – angolul. A regisztráláshoz egy .NET Passportra van szükségünk, amely egy azonosító és egy jelszó. Regisztrációnál a rendszer kér e-mail címet, jelszót, lakóhelyet (ország, irányítószám). Emellett az AIM-hoz hasonlóan meg kell adni egy ellenőrző kódot – ez azt hivatott megakadályozni, hogy egy egyszerű script regisztrálni tudjon. Ha a honlapra bejelentkezünk, újabb számtalan érdekes cikkhez juthatunk (horoszkóp, statisztikák, tőzsdehírek stb.). A webhely bőszen hirdeti a hotmail ingyenes levelezőszolgáltatást.

Maga a kliensprogram – melynek van magyar nyelvű változata is – Windows és MacOS X alá érhető el, de használható Windows Mobile rendszerű Pocket PC vagy Smartphone eszközökön is. Telepítés után a már regisztrált .NET Passport azonosítónkkal jelentkezhetünk be. A program mutatja a listánkba felvett beszélgetőtársainkat, külön csoportban az elérhetőket.

A kommunikációs ablakban a küldött és fogadott üzenetek mellett az egyes esemé-

» Üzenőprogi Microsoft módra

nyek, partneri kérések is megjelennek: például kérés file-küldés engedélyezésére, felkérés video- vagy hangkonferenciára. Sajnos offline üzenetküldésre nem alkalmas a rendszer.

Partnereket kereshetünk irányítottan (e-mail cím alapján), illetve érdeklődési kör szerint – ám ehhez már kell tudni angolul, mert a program az MSN weboldalára irányít minket. A beszélgetőpartnerekkel közös játékra is van lehetőség. Az MSN Messenger népszerűségét a jó kezelhetősége mellett valószínűleg az is előségíti, hogy az operációs rendszerrel együtt adják.

NOTEBOOK SZAKÜZLET ★ www.notebookshop.hu
Akció! 15,1" TFT / C-2,4GHz
256MB / 30GB HDD / CD-író/DVD
56K F/M + 10/100 LAN + 4 USB 2.0 + MMC olvasó
219 900 + áfa
A fenti modell DVD ÍRÓ-val:
249 900 + áfa
NOTEBOOK SZERVIZ
HDD, RAM bővítés
HASZNÁLT GÉPEK
70.000,-Ft-tól
PCMCIA, USB kiegészítők,
NOTEBOOK TÁSKÁK
4000,-Ft-tól
ENVICOM Kft. Bp. József krt. 25. T:317-2080, 429-0222

Csevegőkliensek: Gaim és Trillian

» Multicsevegők a weben

Ahogy a gyorsabb információáramlás eléréséhez levélírás helyett a telefont választjuk, úgy az elektronikus levelezés helyett is választhatjuk a csevegőprogramok szolgáltatásait, ha nagyobb sebességre vágyunk. Mivel ma már minden irodában és szinte minden háztartásban zörög legalább egy számítógép, ha az éppen kapcsolatban áll a világhálóval, semmi akadálya a gyorsabb kommunikációnak.

Gáspár István (gpisti@ipma.hu)

Persze – folytatva a párhuzamot – a netes csevegőprogramoknak is hasonló hátrányai vannak, mint a telefonnak. A két, esetleg több felhasználónak itt is elérhetőnek kell lennie, tehát működő számítógép, netkapcsolat és megfelelő program szükséges. Ha a hardver- és szoftverfeltételek adottak, már csak a keresett felhasználó elérhetőségét kell ismernünk, és felvehetjük a kapcsolatot.

Hoppsza, itt jön képbe egy újabb probléma. Ugyanis nem mindegy, milyen programmal kapcsolódunk a hálózathoz. A nagyobb rendszerek egymástól függetlenül fejlődtek, terjedtek el – ICQ, AOL, MSN Messenger, IRC, Yahoo és még sokáig sorolhatnánk. Ha barátaink egyik fele az egyik rendszer tagja, másik fele pedig a másik rendszert használja, sok választási lehetőségünk nincs, telepítenünk kell mindkét kapcsolathoz a hozzá való csevegőprogramot. Aztán jön a harmadik rég nem látott ismerős, és telepíthetjük a kedvéért a harmadikat is – nagyjából ez az a pont (nálam legalábbis ez volt), amikor felmerül a kérdés: kiválthatnánk-e ezeket egyetlen olyan programmal, ami kapcsolódni tud több hálózathoz is. Néhány jól megválasztott keresőszóval gyorsan találhatunk letölthető ingyenes programokat a probléma áthidalására, közülük most kettőt mutatunk be.

KÜLCSÍN VAGY BELBECS? Az egyik program linuxos fejlesztés, neve Gaim. Cikkünk írásakor a legfrissebb Gaim a 0.75-ös verziószámot viselte. A Linux világában nem kell minden programfrissítés után újabb súlyos összegeket fizetni a továbbfejlesztett szoftverért, itt a verziószámok valóban arra szolgálnak, amire valók: a program aktuális verziójának számát mutatják. A Gaimnál a 0-val kezdődő szám nagyjából azt mutatja, hogy a program olyan fejlődési stádiumban van, amikor az összes kitűzött célt még nem sikerült megvalósítani, de a főbb szolgáltatások már készen állnak. A programban a beállítható opciók tényleg működnek, de várható még továbbfejlesztés.

A másik csevegőkliens a Trillian. A Cerulean Studios üzletet szagolt a több hálózatot használó csevegők iránti igényből, és kifejlesztette saját szoftverét, amit 25 dollárért meg is oszt velünk, Trillian Pro néven. A most tesztelt Trillian 0.74 csak a butított változat, amolyan vevőcsalogató, és alig néhány hét használat után bizton állíthatom: bár rengeteg szolgáltatást nyújt, legfontosabb szerepe mégis az, hogy rávegyen minket a teljes program megvásárlására.

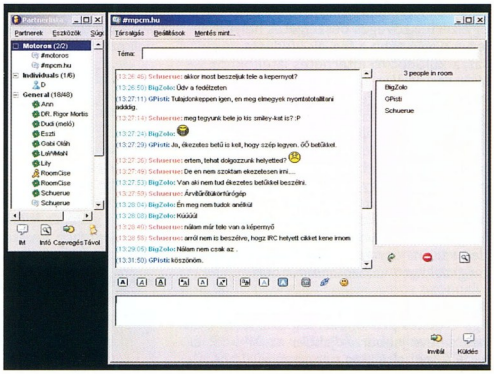

» Kis pofozás után a Gaim sikeresen kezeli az ékezetes betűket IRC-klienssel is

A táblázatból kiolvasható, hogy a kompatibilitási versenyt a Gaim nyerte, bár csak orrhosszal. Őszintén szólva a Jabber, a Gadu-Gadu és a Zephyr csevegőrendszerről mostanáig nem tudtam (olyannal azért találkoztam már, aki legalább az egyikről hallott). Bár biztosan van olyan része a világnak, ahol elterjedtek, nálunk nem igazán ismertek – miattuk nem kap külön pluszpontot a Gaim.

„Ha tisztelet van, a kutya foga is világít", tartja az ősi kínai mondás. A nyugati kultúrában ez kissé máshogy hangzik – valami olyasmit jelent, hogy mindegy, milyen a terméked, ha a reklámod jó. Ezen a téren pedig a Trillian mindent beleadott. Különös hangsúlyt fektettek a fejlesztők arra, hogy szinte az összes panel változtatható, színes-szagos-gyönyörű legyen – reklámoktól zsibbadt kis fejünkbe és látvány-agyon-tervezett világunkba ez illik bele legjobban. Több százféleképpen változtathatjuk programunk külalakját, és mivel ezek a változtatások „forradalmi SkinXML" nyelven íródtak, biztosak lehetünk benne, hogy tökéletes és testreszabható lesz a külalak. Ezerféle hangulatjel, állítható rendszerhangok, ara-

A két kliens által támogatott rendszerek

Üzenetközvetítő hálózat	Gaim	Trillian
AOL Instant Messenger (SM)	●	●
Gadu-Gadu	●	○
ICQ	●	●
IRC	●	●
Jabber	●	○*
MSN Messenger	●	●
Yahoo! Messenger	●	●
Zephyr	●	○

*: a Pro változat támogatja.

»infó

- Gaim: **http://gaim.sourceforge.net**
- Trillian: **www.ceruleanstudios.com/**

» A Trillian kétségtelenül pofásabb kinézetű, már az alapbeállítás szerinti formában is

nyozott rézcsengettyűk és kótyomfittyek tölthetők le hozzá kiegészítésként, és persze állandóan elérhető ügyfélszolgálat is jár, ha megvásároljuk a programot.

Vizsgáljuk meg a Gaim külalakját. A Gaim azért néz ki úgy, ahogy, mert GTK motor hajtja. A GTK mozaikszó: GIMP Tool Kit. A GIMP is az: GNU Image Manipulation Program. A GNU szóviccféle, teljes nevén: GNU's Not Unix. A Unixba már nem megyünk bele.

Akkor még egyszer: a GTK-tól függ, hogyan néz ki a programunk. Ha rászánjuk az időt és a fáradságot, változtatható a külleme, de megfelelő szakértelem nélkül (természetesen linuxos és(!) windowsos ismeretekre gondolok) senkinek sem javaslom. Az alapbeállítás kifejezetten kellemes, csiricsárémentes, érthető, átlátható. Hangulatjeleket persze itt is letölthetünk, és a rendszerhangokat is változtathatjuk.

PRAKTIKUS SZEMPONTOK Arra, amire egy csevegőprogramot használni szeretnénk (mondjuk csevegésre), alapvetően mindkét program alkalmas, inkább az extrákban különböznek – ilyen a már említett külalak, a file-küldés lehetősége, a hangulatjelek, a nyelvi kompatibilitás és a személyes adatok beállítása.

Természetesen az összes szolgáltatást nem sikerült tesztelnünk minden beállítási lehetőséggel és konfigurációval, így amíg a saját gépünkön nem próbáltuk ki, semmilyen szolgáltatásról sem állíthatjuk bizonyosan, hogy működik – de mivel orcátlanság volna átverni a kedves felhasználót, tételezzük fel, hogy a programfejlesztők igazat írnak a szolgáltatások működéséről.

File-küldés. A Gaim a Yahoo! protokollal képes file-cserére, bár csak 1 Mbyte file-méretig. Az AOL Instant Messenger hálózatán elvileg képes fogadni file-okat, bár a küldést még nem sikerült tökéletesíteni, az esetek egy részében működik.

A fejlesztés későbbi szakaszában valószínűleg még fejleszteni fogják a programnak ezt a részét, addig a file-küldésre a Gaim-felhasználóknak marad a „csatolt file-ok az e-mailben" módszer, illetve más csatornák. A Trillian úgy tűnik, megoldotta ezt a problémát: elvileg az összes olyan kapcsolatán tud küldeni és fogadni file-okat, ahol a másik fél is támogatja ezt a szolgáltatást.

Bár a személyes adatok közül a legfontosabbakat a Gaim is tárolja, illetve lekérdezhetők a partnerek főbb tulajdonságai, ebben az összehasonlításban is a Trillian a nyerő. Szinte minden adat lekérdezhető vele, mint ami az eredeti, hálózathoz készített klienssel.

HIBÁK VOLTAK, VANNAK ÉS LESZNEK... A végére hagytam a programok hibáit és azokat a hiányosságokat, amiket a használat során észrevettem. Világos, hogy a magyar nem világnyelv, és sajnos ékezetes betűink sok programnak gondot jelentenek. Mindkét programnál belefutottam a különböző kódlapok közti különbségekből adódó problémákba. A Trilliannál üzleti húzásnak érzem, hogy a 0.74-es verzió az ékezetes üzeneteket mindenféle beállítási lehetőség nélkül azonnal „Your friend has just sent you a message using the Unicode character set, and Trillian does not currently support this. Unicode support will be coming soon!" karaktersorral helyettesíti. Nos, a „hamarosan érkezik" helyett kicsit pontosabb fordítás ebben az esetben a „ha megveszed a teljes verziót, nem kapsz több ilyen hibajelentést". Persze mi sem ösztönzi jobban a programcserét, mint ha (akár elgépelésből adódóan is) naponta számtalanszor kapjuk ugyanazt a hibaüzenetet.

A Gaimmal viszont minden rendben. Már telepítéskor rákérdez a telepítendő nyelvre, és ha a magyart választjuk, lecseréli a menüket, a kapcsolókat és a hibaüzeneteket magyarra. Egyedül az IRC-kliens emulációjával futottam bele hasonló problémába, mint amit a Trilliannel tapasztaltam: az ékezetes betűk helyett csak hibaüzenetet kaptam. Némi (IRC-s!) segítségkérés után viszont megvolt a megoldás: amikor az IRC-fiókot kreáljuk, a további opcióknál az alapbeállítás szerinti UTF-8 kódolást iso8859-2-re kell állítani, így már ott is gond nélkül használhatók a magyar ékezetek.

Sikerült két olyan programot találni, amelyek bár különböző okból, mégis nagyon hasonló képességekkel bírnak. Mindkettő ingyenes, bármikor letölthető, mindenki eldöntheti saját tapasztalatai alapján, melyik tetszik jobban. Részemről a Gaimot választom. Igaz, még nem kiforrott, nem tud mindent, amit a csevegőprogramok általában, de már jelenlegi formájában is használható, és éppen egyszerűsége miatt könnyen kezelhető, érthető, átlátható.

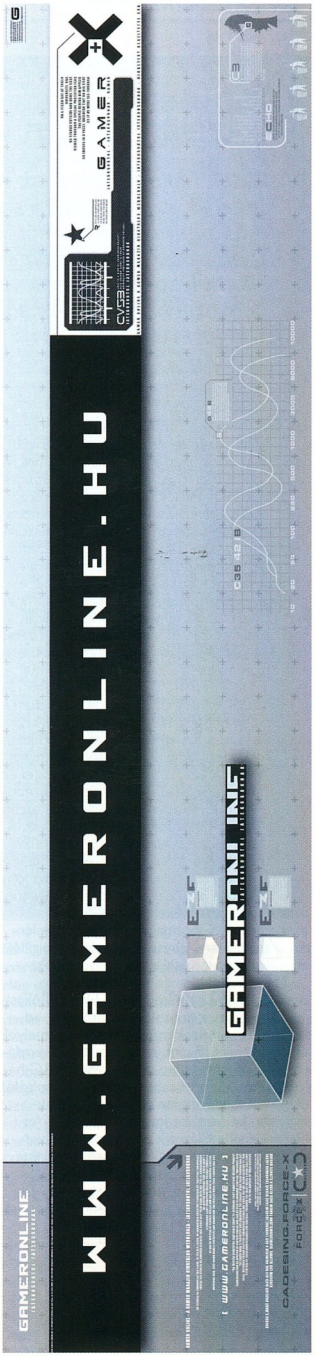

Internet Relay Chat

» A csevegés szenvedélye

Kívülállók hajlamosak csak egynek tekinteni a számos csevegőprogram közül az IRC-t, pedig nem az. Az IRC nemcsak egy program, hanem kommunikációs hálózat is, amit számos kliensalkalmazás használ, szinte minden operációs rendszer alatt. Azok számára pedig, akik komolyabban elmerülnek használatában, egy egész világot jelent, ahol egyszerre lehet szórakozni, komolyan beszélni, vitázni vagy éppen segítséget, tanácsot kérni.

Branyiczky Gábor

Az IRC, azaz az Internet Relay Chat jelentése: interneten továbbított beszélgetés. Ez nagyjából le is fedi az elsődleges szerepét ennek a kommunikációs hálózatnak. Az elképzelés és a kivitelezés lényege: a világ minden nettel behálózott táján léteznek IRC-kiszolgálók, amelyekre felhasználók tudnak csatlakozni saját kliensprogramjaikkal – ezek a kiszolgálók kapcsolatban állnak egymással, és megteremtik annak lehetőségét, hogy a hozzájuk csatlakozott felhasználók egymással kommunikáljanak, még akkor is, ha az üzeneteket történetesen a világ túlsó felén ücsörgő partnerhez kell eljuttatni.

KAMASZODÓ TECHNOLÓGIA Az IRC augusztusban ünnepli 16. születésnapját. Azt, hogy pontosan melyik napon, maga Jarkko Oikarinen sem tudja meghatározni, pedig a finnországi Oulu egyetemén ő indította el az IRC-t az OuluBox BBS rendszer (a tolsun.oulu.fi kiszolgálón futott) problémákkal küzdő MultiUser Talk nevű szolgáltatása helyett.

Az IRC fejlesztői részben a Bitnet Relay hálózattól, illetve annak felhasználóitól kaptak inspirációt. Az IRC második szervere szintén Finnországban indult el, de az akkor még jobbára csak egyetemeken elérhető internet tengerentúli végpontjain is hamar megjelentek a csevegésre lehetőséget adó kiszolgálók, elsőként Denver és Oregon egyetemein.

Ma már problémás vállalkozás volna összeszámolni a működő IRC-kiszolgálókat, mert egyrészt a protokoll lehetőséget ad zártkörű szerverek működtetésére, amelyek elérhetőségét IP-cím vagy más alapján korlátozzák, másrészt nem csak egyetlen IRC-hálózat létezik, pontosabban az IRC-kiszolgálók üzemeltetőik döntése alapján nem csak egyetlen hálózathoz kapcsolódhatnak. Az IRCnet mellett létezik több, azonos elven, de eltérő szabályokkal, lehetőségekkel és részben eltérő, illetve bővebb hierarchiával és parancsokkal bíró beszélgetőhálózat. S az IRC-szervernek természetesen nem kötelező hálózathoz kapcsolódnia: akár vállalati vagy intézményi belső hálózaton is kialakítható IRC-alapú kommunikáció.

KLIENSEK HOSSZÚ SORA A hálózat kiszolgálójához minden felhasználó kliensprogramon keresztül kapcsolódhat. A kliensprogram vagy saját gépére telepített önálló szoftver, vagy egy tetszőleges kiszolgálón, akár még böngészőprogramból is elérhető alkalmazás lehet.

Telepíthető IRC-kliensből szó szerint megszámlálhatatlan létezik. Nemcsak elterjedt operációs rendszerekre – mint a Windows, a MacOS vagy a Linux –, de nagygépes, illetve csak kevés felhasználóval büszkélkedő platformokra is több, eltérő szolgáltatású, megjelenésű és logikájú klienst fejlesztettek. A kínálatból – különösen mióta a drót nélküli hálózatok fejlődésnek indultak – nem hiányoznak a tenyérgépekre és speciális operációs rendszereikre írt programok sem.

Magazinunk DVD-mellékletén is több ilyen, ráadásul magyar nyelvű kezelőfelületet kínáló kliensprogramot találhatnak olvasóink. Az pedig valóban csak ízlés kérdése, kinek melyik szoftver szolgáltatásai és logikája nyeri el a tetszését. Általánosságban elmondhatjuk: a kézzel beírt parancsokat minden alkalmazás elfogadja, függetlenül attól, milyen menürendszert kínál az egyes lehetőségek kezelésére. Ha a legnépszerűbbek közül telepítünk egyet – mint amilyen Windows alatt a mIRC –, arra is számíthatunk, hogy számos segédletet, előre megírt scriptet lelünk hozzá a neten.

Ugyanakkor minél összetettebb, minél több szolgáltatást kínál egy kliensprogram, annál valószínűbb, hogy van valamilyen gyenge pontja. A példaként említett mIRC esetében például verziók hosszú sorában (az 5.9-esig) benne volt az a hiba, ami egy parancs elküldésével távolról kilőhetővé tette a kliensprogramot.

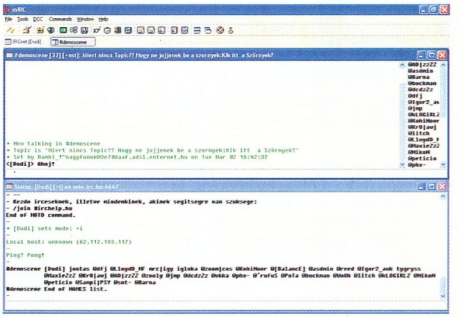

» Az egyik legnépszerűbb windowsos IRC-kliens a mIRC

Szintén jól használhatók IRC-s kapcsolattartásra, ráadásul elég hatékonyan figyelik a kapcsolati listába felvett személyek jelenlétét az olyan, kommunikációs programokat csokorba fogó alkalmazások, mint például a magazinunk mostani számában bemutatott Gaim és Trillian, amelyek az IRC mellett több üzenőhálózathoz is képesek kapcsolódni.

CSATORNÁK ÉS ÜZENETEK Amint a felhasználó csatlakozik egy IRC-kiszolgálóhoz, többezres társaságba csöppen, ahol egyedi azonosítójául beceneve (nickname) szolgál. A rendszer nem engedi, hogy valaki már használatban lévő azonosítóval jelentkezzen be, hiszen akkor több százra rúgna a hálózatban a joe-k vagy – A Gyűrűk Urán fellelkesült mozitlátogatóknak köszönhetően – a gollamok száma. A rendszer nem különbözteti meg a kis- és nagybetűket, így nem jelentkezhet be egyszerre egy ede és egy Ede nevű felhasználó. Szerencsére számokkal vagy speciális karakterekkel áthidalható a probléma...

A becenevet megváltoztathatjuk a hálózatból történő kilépés nélkül is (*/nick* parancs). Egyes felhasználók hangulatukat vagy jelenlétüket becenevük megváltoztatásával vagy kiegészítésével is kifejezik. Így *ede* lehet éppen *vidamede* vagy *edetanul* is – utóbbi azt is jelenti, hogy azonnali válaszra nem feltétlenül számíthat, aki megszólítja vagy kérdést intéz hozzá.

Természetesen totális káoszba fulladna a kommunikáció, ha a világ számtalan tájáról

»infó

- http://irc.lap.hu
- www.irc.hu
- www.irc.org
- www.irchelp.org
- www.mirc.com

bejelentkező és különböző anyanyelvű felhasználók egyszerre beszélnének. A csevegés valójában akkor kezdődhet, ha nemcsak a kiszolgálóra, hanem a beszélgetőcsatornára vagy -csatornákra is bejelentkezik a felhasználó (*/join* parancs). Ezek a csatornák a legkülönfélébb szempontok szerint szerveződhetnek, a közös nyelvtől (#magyar) az azonos érdeklődési körön át (#mp3) a földrajzi vagy lakóhely szerint szerveződő közösségekig (#monor, #szeged). A csatornák az IRCneten alkalmi jellegűek: akkor jönnek létre, amikor az első felhasználó belép, és addig léteznek, amíg az utolsó felhasználó ki nem jelentkezik róluk.

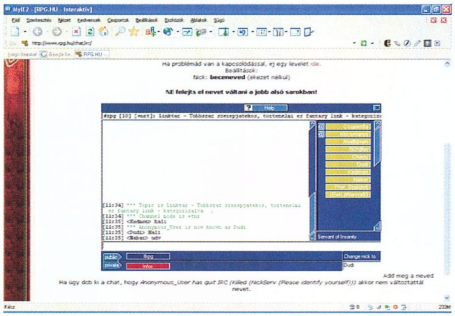

» Böngészővel futtatható, Java-alapú kliensprogram – egyetlen csatornára kihegyezve

Négyféle csatorna létezik. Amelyek neve előtt # áll, a hálózat minden kiszolgálóján jelen vannak, és a bejelentkezés feltételeit teljesítő felhasználók számára elérhetők. Ezzel szemben a & jellel jelölt csatornákat csak az adott kiszolgálóra bejelentkezett felhasználók érik el – a 2.10-es verziójú IRC-kiszolgálók például ilyen csatornákat tartanak fenn bizonyos jelentések közzétételére, illetve üzemeltetőik tájékoztatására. Azok a csatornák, amelyek neve előtt + jel áll, nem adnak módot a felhasználói jogkörök megkülönböztetésére, minden ott tartózkodó felhasználó egyenrangú. Szintén az IRC-szerver 2.10-es verziójában váltak elérhetővé a ! jellel megkülönböztetett, biztonságinak is nevezett csatornák. Az általuk kínált lehetőségek között az egyik legfontosabb, hogy létrehozásukkor egy véletlenszerű kód is kerül nevükbe (belépéskor ezt nem kell megadni), így a szerverek között átmenetileg megszakadó kapcsolat idején sem lehet azonos nevű csatornát létrehozni másik kiszolgálón, ilyen trükkel megszerezve a kiemelt felhasználói jogköröket.

A protokoll közvetlen üzenetváltásra és beszélgetésre is módot ad (*/msg* parancs), így magánbeszélgetések is könnyedén lefolytathatók akár úgy, hogy belépés után megszólítjuk az állandó becenéven bejelentkezett ismerősöket, akár úgy, hogy egy csatornán megkezdett diskurzust folytatunk, amint bizalmas vagy a csatorna többi résztvevőjét nem érintő témára terelődik a beszélgetés. Ráadásul ilyen magánbeszélgetés a szerverek megkerülésével közvetlenül a kliensprogramok között is folytatható.

JOGOK ÉS KORLÁTOZÁSOK Az IRC hierarchikus rendszer, alapszabályai mellett a kiszolgálón és a hálózatban létező csatornákon egyenként is jogkörökhöz, illetve bejelentkezéshez kapcsolódó korlátozásokat lehet bekapcsolni. A már említett egyedi becenéven túl a bejelentkező felhasználók IP-, illetve DNS-adatait is ellenőrzi és nyilvántartja a kiszolgáló. Utóbbiak alapján csatornákról, kiszolgálóról, de akár a hálózat egészének használatából is kizárhatók a szabályok ellen vétő, vagy másoknak kárt, kellemetlenséget okozó felhasználók. Az ilyen jellegű korlátozásokat természetesen csak IRC-operátorok, illetve a kiszolgálók adminisztrátorai léptethetik életbe, az esetleges problémákat nekik kell jelezni (*/admin* parancs).

Az IRCneten a csatornákon belül három jogkört különböztethetünk meg: lehet valaki felhasználó, voice (hangadó) és operátor. Egy adott csatornán az első belépő, vagyis a csatornát létrehozó felhasználó lesz az operátor, ő adhat más felhasználóknak operátori (*/mode +o* parancs) vagy voice (*/mode +v* parancs) jogkört, utóbbihoz köthetők olyan lehetőségek, mint a téma megváltoztatásának joga, illetve a csatorna vagy az IRC általános etikettjét megsértő felhasználók ideiglenes vagy végleges kitiltása (*/kick* és */mode +b* parancsok).

Magára a csatornára is léteznek ki-be kapcsolható szabályok (*/mode* parancs és *+i, +l, +s, +k, +m, +n, +t, +a* kapcsolók). Ezek a felhasználók belépési lehetőségeit szabályozhatják, elrejthetik a csatornát az annak nevét pontosan nem ismerő felhasználók elől, illetve a csatorna témájának megváltoztatását és a rajta történő megszólalás lehetőségét operátori vagy voice-joghoz köthetik.

ETIKETT A kapcsolókkal és jogkörökkel meghatározott szabályokon túl van egy másik, sokkal kevésbé konkrét, de legalább annyira fontos szabályszintje is az IRC használatának. Attól ugyanis, hogy nem szemtől szembeni kommunikációt folytatnak a felhasználók, még be kell tartaniuk bizonyos illemszabályokat. Ezek semmivel sem bonyolultabbak, mint a mindennapokban megszokott társalgási szabályok, és azokhoz hasonlóan szintén nem „kőbe vésett" parancsolatok. Itt is létezik alapvető hierarchia – egy csatorna létrehozójának, régebbi „lakóinak" mindig is nagyobb szavuk lesz, mint a frissen betoppanó felhasználónak. Régi ismerőseinek mindenki könnyebben elnézi, ha bal lábbal kelt fel, és kissé morcos hangulatban társalog, míg ez igen rossz indítás egy ismeretség kezdetén.

A beszédstílus vonatkozásában az adott csatorna közössége, a beszélgetők ismeretségének jellege a döntő. Egyes csatornákon egy-egy cifrább, a magyar nyelv káromkodási leleményeit példázó mondat simán „belefér", vagy egy hónapok óta ugyanarról a témáról éjszakákat átbeszélgető társaságban elég egy kérdést csak úgy belépés után bedobni az üzenetek közé. Más csatornákon viszont ezek a gesztusok a faragatlanság, oda nem illőség benyomását kelthetik a felhasználóról, akivel aztán nem szívesen állnak szóba a törzstagok, rosszabb esetben kitiltják a csatorna használói közül. Ennek elkerülésére a legcélszerűbb megoldás az, ha egy adott csatornán nem ajtóstul rontanak a házba az új vendégek, hanem némi csöndes szemlélődés, esetleg a konkrét szabályok megkérdezése után vetik csak bele magukat a kommunikációba. A figyelmeztetések pedig megszívelendők – ha szólnak, hogy egy adott témát nem kellene tovább erőltetni, vagy változtatni kéne a stíluson, érdemes komolyan venni a javaslatot, mert az alkalmazkodásra képtelen felhasználókat előbb-utóbb kizárják a csatornáról.

Szinte mindenhol nemkívánatos, durva modortalanságnak minősül, ha reklámokkal bombázza valaki a csatorna többi felhaszná-

Parancsjegyzék

- */admin:* az IRC-kiszolgáló adminisztrátoradatainak (e-mail) lekérdezése.
- */join:* belépés meghatározott csatornára.
- */kick:* felhasználó eltávolítása a csatornáról. Az utasítás csak kirakja, de visszatérhet.
- */mode +a:* csak a biztonsági csatornán működik. Nem láthatók, illetve listázhatók a bejelentkezett felhasználók.
- */mode +b:* visszavonásig (illetve a csatorna megszűnéséig és újraindulásáig) kitiltja az adott IP-címről bejelentkezni próbálkozó felhasználót.
- */mode +i:* csak invitálásra lehet belépni. A csatornán operátori joggal rendelkezők invitálhatnak.
- */mode +k:* titkosítás, csak meghatározott jelszó ismeretében lehet belépni a csatornára.
- */mode +l:* a csatorna felhasználóinak maximális száma határozható meg.
- */mode +m:* csak operátori és voice-joggal bíró felhasználók üzenetei jelennek meg a csatornán.
- */mode +n:* nem lehet külső üzenetet küldeni a csatornára, csak bejelentkezett felhasználók üzenetei jelennek meg.
- */mode +o és /mode -o:* az operátori jogkör megadása vagy elvétele egy felhasználótól.
- */mode +s:* titkosítás, nem jelenik meg a csatornák listájában és egyéb lekérdezésekben a csatorna neve, csak közvetlenül, pontos névvel lehet bejelentkezni.
- */mode +t:* csak operátori joggal bíró felhasználók változtathatják meg a csatorna témáját.
- */mode +v és /mode -v:* a voice jogkör megadása vagy elvétele egy felhasználótól.
- */msg:* üzenet küldése egy felhasználónak.
- */nick:* becenév lekérdezése, cseréje.

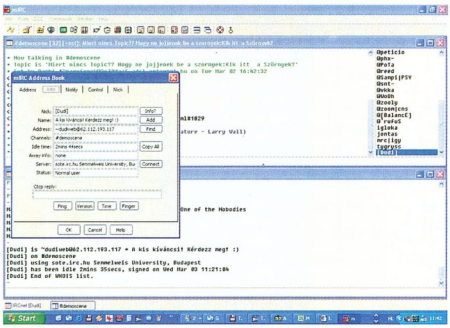

» Lássuk, mit láthatnak a többiek rólunk

lóját (ez nem csak kereskedelmi reklámra vonatkozik), esetleg külön kérés nélkül másolgat be sorokat, bekezdéseket egy szerinte roppant érdekes weboldalról. (Súlyosabb eset, ha mással folytatott magánbeszélgetésből idéz.) Legalább ennyire kevéssé toleráljuk, ha valaki „floodol", vagyis elárasztja a csatornát gyors egymásutánban küldözgetett rövid üzeneteivel, rosszabb esetben ugyanannak a sornak a többszöri ismételgetésével.

Nem elképzelhetetlen persze az a helyzet sem, hogy valakit úgy kérnek fel egy csatorna elhagyására, vagy úgy zárnak ki használatából a csatorna gazdái, hogy nem igazán vét az ottani etikett ellen. El kell fogadni a tényt, hogy az IRC nem az abszolút demokrácia helyszíne – illetve annyiban mégis az, hogy bárki hozhat létre saját csatornát, ahol tetszőleges témáról, tetszőleges stílusban és tetszőleges partnerekkel beszélhet.

IRC-bíróság nem létezik, az IRC-operátorok, vagyis a szerverek üzemeltetői ugyan elméletben a csatornák gazdái felett állnak, de a bevett gyakorlat szerint nem avatkoznak bele a csatorna belügyeibe. Vannak azonban esetek, mikor érdemes vagy szükségszerű őket megkeresni a problémákkal – főleg olyan ügyekben, amelyek az IRC használatát megkeserítik vagy a számítógép épségét fenyegetik. Például többszöri felszólítás után is folytatódó reklám- vagy „térítő" tevékenység kapcsán (nem vallási térítés, hanem ismétlődő, erőszakos rábeszélés). A kéretlen, esetleg kárt okozó file-okat küldözgető, továbbá a számítógép gyenge pontjait portszkenneléssel kutató, egyértelműen rossz szándékú felhasználókkal szemben is ők hivatottak fellépni. Ez általában az adott címek kizárását jelenti.

FILE-OK, SCRIPTEK, BOTOK Az IRC protokoll a szervereken keresztül zajló beszélgetésen és a kliensek közötti közvetlen kommunikáción túl módot ad file-ok felhasználók közötti továbbítására is. A tárgyalt téma illusztrálására file-okat (például fotók, adatok, naplók) küldhetünk, a kliensek közötti közvetlen adatmozgást azonban

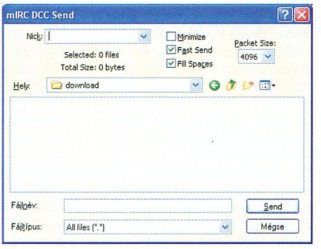

» File-küldés DCC kapcsolaton keresztül a mIRC-ben

némi elővigyázatossággal illik kezelni. Mert egyrészt ezt a lehetőséget sem hagyták ki a vírusok és trójai programok íróit kártékony és önterjesztő programjaik eszköztárából, másrészt a file-ok küldözgetésének is megvan az etikettje. A kártékony programok ellen jól véd, ha a kliensalkalmazást úgy állítja be a felhasználó, hogy automatikusan ne fogadjon el semmit, hanem kérjen jóváhagyást a file-ok letöltéséhez. Kéretlenül pedig semmit sem illik küldeni. Akiről pedig kiderül, hogy nemcsak kéretlenül, de szándékosan ártó programokat lövöldöz szerteszét, az bizton számíthat címének kizárására.

A file-továbbítás szépséghibája, hogy a tűzfalbeállítások meggátolhatják a file-ok DCC protokollal történő továbbítását. Ha céges számítógépről, tűzfal mögül jelentkezünk be, csak a vállalati rendszergazda segítségével orvosolhatjuk ezt a problémát, ha ezt egyáltalán lehetővé teszi a cég biztonsági szabályzata.

A klienprogramtól függ, milyen kényelmi vagy extra szolgáltatásokat kínál használójának, de sokuk lehetővé teszi saját script összeállítását, amivel számtalan automatizmus és extra lehetőség vihető az IRC használatába. Jó példa erre az automatikus köszönés, a távollét bejelentése időpont vagy más program indítása alapján, de megoldható a kiválasztott felhasználók vagy a saját becenevet tartalmazó üzenetek színes kiemelése is – ez utóbbi lehetőséget némely kliensprogram menüből is felkínálja.

Hasonló a scriptekhez, de folyamatos jelenlétet garantál az IRC-en a botok vagy robotok használata. Ezeket a speciális, felhasználó nélküli, a bot tulajdonosa által írt beállítások alapján működő klienseket leginkább csatornák fenntartására, felügyeletére alkalmazzák. Feladatuk kimerülhet abban, hogy „vigyáznak" az operátori jogkörre, a rögzített címről és névvel belépő felhasználóknak továbbadják azt, illetve jelszavas azonosítás után kiosztthatják a jogköröket. Több időráfordítással a csatorna csendőrének szerepét is betölthetik, az etikettet megszegőkkel, például a floodolókkal szembe intézkedhetnek, akár ki is tilthatják őket. Megoldható a „csúnya szavak szótárának" használata is – ekkor trágárságra is reagálnak. Bot létrehozását nem kell a nulláról kezdeni, számos ingyen letölthető botalkalmazás található a neten, rengeteg példaprogrammal, amelyekben a legkülönfélébb lehetőségek kínálják magukat. Ilyenkor szinte csak a paraméterezés és a nevek megadása marad a felhasználóra. A felügyeleten túl olyan szolgáltatásuk is van, mint a megadott nicket viselő felhasználók jelenlétének vagy tevékenységének naplózása.

Az igazi botmesterek még számtalan egyéb képességgel is felruházzák robotjaikat, például külső adatbázis lekérdezésével még az aktuális tévéműsort is képesek közölni, ha erre a csatornán vagy üzenetben utasítást kapnak. Túlzásokba azonban nem szabad esni: az összevissza, mindenféle nyilvános üzenettel dobálózó botok teljesen szétzilálhatják egy csatorna forgalmát. A legfontosabb szabály azonban az, hogy botot csak saját csatornára szabad bevinni, vagy olyanra, amelynek alapítója, közössége ezt külön kéri, megengedi. Az illetéktelen bothasználat könnyen IRC-operátorok hatáskörébe tartozó eljárást vált ki, ami általában letiltással végződik.

NEM CSAK IRC-BŐL ÁLL A VILÁG Jó társaságba csöppenve, a felhasználó érdeklődési körének és stílusának igazán megfelelő csatornát találva nem nehéz rászokni az IRC szinte folyamatos használatára. Munkában és szórakozásban egyaránt megtalálhatjuk rajta a megfelelő partnereket, arról azonban nem szabad megfeledkezni: bármilyen kényelmes is a monitor előtt ülve kapcsolatot tartani az ismerősökkel, semmi sem pótolhatja a személyes találkozást.

Talán ezért is van, hogy – ha nincs földrajzi akadálya – az összetartóbb csatornák tagsága gyakran szervez élőben is találkozót. PCM

Magyar IRCnet-szerverek

Hazánkban négy IRCnethez kapcsolódó, külső felhasználókat is fogadó szerver érhető el. A kapcsolódáshoz a felhasználó számítógépén, illetve a közötte és a net között álló tűzfalon nyitva kell lennie a 6667-es, 6668-as vagy 6669-es portnak, mivel ezeken zajlik a kommunikáció. Botok futtatása csak a sote.irc.hu és a hub.irc.hu kiszolgálón keresztül engedélyezett, az extra.irc.hu és az elte.irc.hu csak élő felhasználók számára van fenntartva. A bejelentkezéskor néhány feltételt igen szigorúan megvizsgálnak a szerverek: a csatlakozó gépen nem lehet nyitott Socks vagy HTTP proxy, ellenkező esetben ugyanis megtagadják a beléptetést.

Más IRC-alapú hálózatokhoz egyéb szervereken keresztül kapcsolódhatunk, de azok szabályai, etikettje jelentősen eltérhet a jelen írásunkban ismertetettől.

www.irc.hu

Ön merre tart?

Velünk feljuthat a csúcsra!

DrayTek ADSL/Cable router

INFORMATIKA GAMAXNET

1114 Budapest, Bartók Béla út 15/c
Telefon: 372-7180, Fax: 372-7181
Internet: www.gamaxnet.hu
Nyitvatartás: H-P 9-17 óráig

x-trend notebook

- egyedi konfigurációs megoldások
- bővíthető memória, processzor
- kedvező finanszírozási és hitelkonstrukció
- 24 órás hotline support
- 1-3 év garancia

1,5 Ghz Centrino CPU, WLAN kártya, 15" TFT kijelző, 40 GB winchester, DVD/CD RW combo drive, 256 MB DDR memória

299.000 Ft + áfától

Forgalmazó: Trendex
telefon: 463-7000 • www.trendex.hu
Mintabolt: 1117 Budapest, Fehérvári út 21/a.

Egyedülálló notebook biztosítás: sérülés esetén 5.000 Ft-ért új gépet adunk!

Vásároljon számítógépet adójóváírásból akár 3 éven keresztül 3x60 000 Ft-ért

AMD XP 2700+ Professional számítógép

Alaplap:	MSI KT6 Ultra
Processzor:	AMD XP 2700+
Memória:	512 MB DDR/400
Winchester:	120 GB HDD ATA 100 7200 RPm
CD-RW	
DVD-Rom:	LG 52*24*52*16 CD Újraíró DVD-Rom
FDD:	1.44
Hang:	5+1 csatornás Integrált
Videókártya:	Sparkle FX 5600XT 128 MB TV-Out DVI
Hálózati kártya:	10/100 UTP
Egér:	Genius Netscroll PS2/Optical
Billentyűzet:	BTC HUN 105 G PS2
Számítógép-ház:	DEER P4 ATX 300 W

LG F700B 17" monitor

Nettó ára: 33.900,- HUF

Nettó ára: 129.900,- HUF

Sulinet Expressz: CHS, RCE, EMJ, Fujitsu-Siemens Konzorcium
Részletfizetési lehetőség 2 órás hitelbírálati idővel

Be-Va Chip Számítástechnikai és Szolgáltató Bt.

1201 Bp., Kossuth Lajos u. 31/B.
Üzlet és szerviz Tel./fax: 287-8230, 283-1111
Nyitva tartás: minden nap 9-18-ig

Matáv Pont Hivatalos Partner
Tel./fax: 287-8230, 283-1111
Nyitva tartás: munkanapokon 10-18-ig,
erzsebetmphp@interware.hu

Internet kávézó
Nyitva tartás: minden nap 9-18-ig

Sulinet expressz

KeSzo Kft.

1055 Budapest, Falk Miksa u. 6. Tel.: **332-8717** Fax: 302-5136
www.keszo.hu e-mail: sales@keszo.hu

A szakértő szoftverkereskedő

Quest Software hazai képviselet.

TOAD, SQL Navigátor, Spotlight... fejlesztőeszközök, szerver termékek

Egyedi szoftver regisztrációk
Internetes beszerzések
Hagyományos dobozos szoftverek
Mennyiségi liszenszek

Vásároljon közvetlenül az importőrtől!

AcdSee, Total Commander, WinRAR, WinZip, Netterm, Multi-Edit, Mdaemon, VMWARE

csak néhány név a képviselt termékek, gyártók listájából.

Az igazi választékot nálunk találja!

Teszt: 5 magyar netes csevegőrendszer

» Webes chatek

A neten keresztüli online kommunikáció legkényelmesebb módja, ha semmit sem kell gépünkre telepítenünk, és így is tudunk másokkal írásban beszélgetni. Efféle kapcsolattartásra fejlesztették ki a chat-site-okat, amelyeket hagyományos böngészőnkkel is használhatunk.

Dudás Zoltán (dudi@ipma.hu)

Ha gyorsan és „minden" nyom nélkül szeretnénk azonnali üzenetet váltani ismerőseinkkel, nincs más teendőnk, mint fellapozni valamelyik csevegőrendszer oldalait. Hazánk számos ilyen webhellyel büszkélkedhet, így kezdő csevegők számára nehéz eldönteni, hova is érdemes ellátogatni. Az alábbiakban azokat a magyar csevegősite-okat hasonlítjuk össze, amelyeket olvasóink előszeretettel látogatnak.

Egy csevegősite minősége – és így népszerűsége – sok mindentől függ. Igyekeztünk minél több tulajdonságot megvizsgálni, és ezek alapján összehasonlítani az egyes szolgáltatásokat.

Az elsődleges szempont: a rendszer futtatásához szükséges program(ok). Tesztünk összes csevegősite-ja esetében ez egy Java appletet kezelő böngésző.

A színezések a felhasználóknak egyedi írásmódot adhatnak, főleg azokban a rendszerekben, ahol egy sorban több színt is használhatunk. Így mindenki kialakíthatja a saját logóját (más néven prefix) az adott chatsite-on. Sokakat zavarhat, ha valaki csupa nagybetűvel ír – ez ugyanis a kiabálás megfelelője. Egyes webhelyeken ez szűrhető – de előfordulhat, hogy automatikusan moderálják az illetőt, legyen szó „hangoskodásról" vagy káromkodásról.

Fontos, hogy a felhasználó a belépés után módosíthassa állapotát. Erre például akkor van szükség, ha konkrétan keres valakit (és mások ne zavarják). A felhasználók kilistázása általában kizárólag az adott szobában történik, ám van olyan szolgáltató, amely felsorolja az összes online felhasználó becenevét. A regisztráláskor vannak kötelezően megválaszolandó kérdések, illetve olyan kérdőívrészletekkel is találkoztunk, amelyek opcionálisan kitölthető mezőket is tartalmaztak.

A kezelhetőség értékelése a már megszokott módszereken alapul: ha egy chatsite rengeteg szolgáltatást nyújt a felhasználóknak, ám mindez kiismerhetetlenné teszi, csupán közepes osztályzatot kaphatott – ugyanígy járt az a szolgáltatás is, amely könnyű kezelhetőségét a szegényes szolgáltatáslistának köszönheti. A dizájn pontozása erősen szubjektív, így 10 munkatársamat kértem fel az osztályzásra – a kerekített átlagot írtuk be a táblázatba. A súgó akkor kapott magas pontszámot, ha a felhasználó könnyedén megtalálja kérdésére a választ (melyik opció hol érhető el), illetve ha az aktuális ablakban elérhető szolgáltatásokról megfelelő tájékoztatást kap. Minden site-on megkérdeztük az operátorokat olyan témákban, hogy kihez fordulhatunk segítségért, milyen környezetben fut a szolgáltatás, és még sorolhatnám. Őket is osztályoztam, figyelembe vettem a tudásukat, segítőkészségüket.

És most lássuk a résztvevőket, vagyis chatre fel!

CHAT.HU A Chat.hu jellegzetes kék színű főoldalát elsősorban a statisztikáknak szentelték: láthatjuk a tíz legaktívabb felhasználót, a felhasználók összesített beszélgetési idejét és a létszámukat. A bal oldali, négypontos menü a regisztrációt, a segítségeket (*chatkalauz, faq* menüpont) és a készítőkkel való levelezést kínálja. A kalauz röviden, ám érthetően magyarázza el a rendszer működését a felhasználóknak. Belépni az oldal közepén található gombbal tudunk – erre kattintva előugrik egy új ablak.

» Chat.hu – moderálatlan, ám mégis népszerű webes csevegő

Sikeres bejelentkezés után az *Előszoba* ablakba jutunk, ahonnan beléphetünk egy szobába, megtekinthetjük a jelenlegi felhasználók listáját, vagy módosíthatjuk beállításainkat. A *Beállítások* menüpontban igényelhetünk hangjelzést privát vagy új üzenet érkezésekor, megváltoztathatjuk írásunk színét (csak egyszínű lehet), módosíthatjuk regisztrációs adatainkat, megváltoztathatjuk állapotunkat (*Bárki zavarhat, Ne zavarj!, Csak a barátaimnak vagyok itt*). Megadhatunk automatikus választ is, amelyet akkor küld a rendszer, ha kipipáljuk a kis négyzetet.

A *Felhasználók listája* ablakban megadhatjuk, hogy az egyes felhasználók szövegeit láthassuk-e vagy sem, illetve felvehetünk partnereket a barátaink közé. Így csak ők látnak minket a Chat.hu-n.

A rendszer súgója dinamikus: azt a részt taglalja, ahonnan lekértük. Működése egyszerű, ám picit hiányos: az adott menüpont képét megjeleníti, és amelyik menüpontra, ablakrészre az egeret ráhúzzuk, arról kis ablakban közli, mire való. A hiányon azt kell érteni, hogy a súgó nem minden helyen követi a Chat.hu fejlesztéseit, bővítéseit. A rendszer másik „hátránya" az enyhe moderálás: gyakorlatilag nem tartózkodnak operátorok, moderátorok a szobákban (filozófiájuk: élni és élni hagyni), így mindenki azt mond, amit akar. Ha valakinek ez szúrja a szemét, inkább kerülje el a rendszert – bár a helyzeten javít a már említett partnerkezelés.

A fenntartóknak nagy ritkán sikerül egy-egyztárt meghívniuk a site-ra, akivel beszélgethetnek az épp csatlakozott felhasználók.

CSEVEGŐ.NET Sajnos a Csevegő.net épp egy katasztrófa után (az egyik adathordozójuk felmondta a szolgálatot) került nagyítólencsénk alá. Ebből kifolyólag a cikk írásakor még számos szolgáltatása nem működött, ám a fejlesztők állítása szerint napokon belül kijavítanak mindent. Az értékeléskor azonban a nem működő szolgáltatásokat nem tudtuk figyelembe venni.

A csevegősite dizájnja – a főoldal információi szerint hamarosan megújul – cikkünk megjelenésekor vélhetően már új arculat fogadja a felhasználókat.

Mielőtt betöltődne a főoldal, a rendszer felméri netkapcsolatunk sebességét, és az ennek megfelelő oldalt tölti be. A főoldalról érhetjük el a súgót, a chatrádiót (ami naponta 19-től 21 óráig üzemel), a toplistát (azaz a legtöbbet csevegők listáját), a faliújságot, a webmailt (pontosabban ezt nem, mert 404-es hibával visszadobja a böngésző...), a felhasználók fotóalbumát és a regisztrációt.

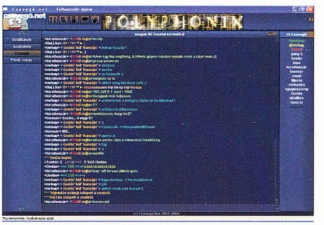

» Csevegő.net – számos extra lehetőséggel felszerelkezve

A csevegőrendszerek szolgáltatásai

Szolgáltatás neve	Chat.hu	Csevegő.net	Gyalogló chat	Hunchat	Trefort.net chat
Szolgáltatás webcíme	www.chat.hu	www.csevego.net	http://chat.gyaloglo.hu	www.hunchat.net	www.trefort.net
Fenntartó webcíme	www.habostorta.hu	www.csevego.net/html/elerhetosegek_dark.htm	www.guards.hu	www.ronorma.net	www.visionline.hu
Környezet	Java kisalkalmazás	Java kisalkalmazás vagy IRC-kliens	Java kisalkalmazás	Java kisalkalmazás	Java kisalkalmazás vagy IRC-kliens
Kényelmi szolgáltatások					
Színezés	● (csak egyszínű szövegeket írhatunk)	●	●	●	○
Nagybetűs írás (kiabálás) felhasználó általi szűrése	●	○	○	○	○
Automatikus moderálás	○	○*	●	○	○
Hangjelzés (opcionális)	● (privát és új üzenet érkezésekor)	●	○	○	●
Állapottípusok	*Bárki zavarhat, Ne zavarj!, Csak a barátaimnak vagyok itt*	saját üzenet írása az állapotunkról (ekkor jelzést kapunk, ha valaki privát akar chatelni velünk), *Nem vagyok itt*	saját üzenet írása az állapotunkról (ekkor jelzést kapunk, ha valaki privát akar chatelni velünk)	○	saját üzenet írása az állapotunkról (ekkor jelzést kapunk, ha valaki privát akar chatelni velünk)
Felhasználók listája	teljes és szobánként	csak szobánként	csak szobánként	csak szobánként	teljes és szobánként
Naplózás	●	●	●	●	●
Meghívnak ismert személyeket beszélgetésre?	● (évente néhányszor)	●	●	○	●
Egyéb szolgáltatások	saját partnerlista, fejlett ablakkezelés	operátorok és botok által felügyelt rendszer, privát amőba játék, betűtípus változtathatósága a szobákban, kiválasztott személyek privát üzeneteinek tiltása, sávszélesség-függő oldal nyitása, IRC-alapú elérhetőség	operátorok és botok által felügyelt rendszer, privát amőba és opposite játékok	operátorok és botok által felügyelt rendszer, fórum, meghívás szobákba, offline és broadcast üzenetküldés, smileyk, betűtípus és -szín választása, nyelvválasztás	operátorok által felügyelt rendszer, öröfélé felület, IRC-alapú elérhetőség, tízféle akció megjelenítése
Regisztráció					
Kötelezően megválaszolandó kérdések	becenév, jelszó, nem	becenév, e-mail cím	vezetéknév, keresztnév, nem, születési idő, lakhely, mobilszám, legmagasabb végzettség, fő foglalkozás	becenév, e-mail cím	becenév, jelszó, e-mail cím, születési dátum, nem, lakóhely
Jelszó minimális hossza	5 karakter	1 karakter	1 karakter	5 karakter	5 karakter
Opcionálisan megválaszolható kérdések	név, születési dátum, ország, város, webhely, e-mail cím, ICQ-szám, Top10-es lista, bemutatkozás, más felhasználók ezekből mit láthatnak	feliratkozás hírlevélre	értesítő kérése eseményekről, érdeklődési kör	○	keresztnév, iskolai végzettség, netezés gyakorisága és helye, mobiltelefon-előfizetés típusa, mi tetszik a webhelyen és mi nem, érdeklődési kör
Adatmódosítási lehetőség	●	●	●	●	●
A PC Magazin értékelése (1-5 pont)					
Kezelhetőség	4 pont	5 pont	4 pont	5 pont	4 pont
Formai kialakítás	3 pont	4 pont	4 pont	3 pont	4 pont
Súgó	3 pont	3 pont	4 pont	4 pont	5 pont
Operátorok	5 pont	5 pont	5 pont	3 pont	4 pont

**: csak floodszűrés.*

A rendszer súgója átlátható, de nem dinamikus: nekünk kell kikeresni, hogy az adott oldalon melyik menüpont mit jelent. A súgó főoldala szerint még fejlesztés alatt áll a segítség, ám az utolsó módosítást több mint egy éve hajtották végre. Ugyanakkor az operátorok rendkívül készségesek, minden információt megadtak.

Számos beállítási lehetőség van: például a szín és a prefixek megadása, privát üzenetek letiltása (az összes vagy csak egyes felhasználóké), hangjelzés kérése, betűtípus és -méret módosítása. Néha meghívnak egy-egy nevezetes személyiséget is a Csevegő.net-re. A rendszer különlegessége, hogy IRC-n keresztül elérhető (ami azért unikum, mert nem IRC-alapú chatrendszer – ellentétben a Trefort.net-tel –, így ki kellett fejleszteniük a készítőknek egy IRC-átjárót), illetve igény esetén egyes szobák weboldalainak helyét is fenntartják.

GYALOGLÓ CHAT A Gyalogló chat igényesen kialakított kezdőlapján néhány sztárpletyka és egyéb hasznos információ mellett egy kis virtuális ablakban kialakított környezet gondoskodik a beléptetésünkről, illetve ha lejjebb görgetjük az oldalt, megtaláljuk a technikai és közérdekű információkat is (például szabályzat).

A rendszer beengedi a felhasználót regisztráció nélkül is, ám figyelmezteti, hogy így visszaélhetnek a választott nevével. A regisztráláskor a rendszer rendkívül kíváncsi, még a mobilszámunkat is kötelező megadni. Ráadásul felirat figyelmeztet, hogy valótlan adatok megadása esetén törlik a regisztrációnkat.

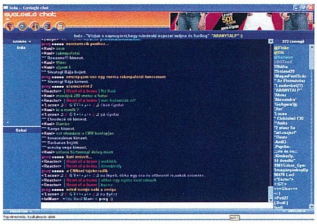

» Gyalogló chat – népszerű csevegősite, figyelmes operátorokkal

Ezért cserébe kulturált csevegőrendszerbe léphetünk be, ahol a rendet operátorok és botok (figyelőprogramok) felügyelik. Rosszalkodás esetén az illetőt „bábelbe tehetik", minekutána nem látják a többiek az irományát. Ez 4-5 percig tart. Ha tovább folytatja kellemetlenkedéseit, kirúghatják, súlyosabb esetben kitilthatják a rendszerből. A felhasználó önmaga is kitilthatja a zaklatóját, mégpedig az */ignore* parancs begépelésével.

A felhasználó letiltathatja a privát üzenetek bejövetelét – ekkor a küldő a felhasználó által megadott üzenetet kapja, míg a felhasználó csak egy értesítést kap, hogy keresték. Teljes felhasználólista nincs, ám egy beépített kereső meg tudja mondani, hogy a keresett becenevű társ merre található. A privát beszélgetés másik érdekessége, hogy kétfajta játékot kezdeményezhetünk beszélgetőpartnerünkkel: amőba és opposite. A szövegeinket tetszés szerint színezhetjük, ehhez bizonyos kódokat kell használnunk. Ha valakinek ez gondot okoz, számos színezőprogram tölthető le, amelyekkel előre generálhatjuk egyéniségünknek megfelelő szövegkezdeteinket (logókat/prefixeket).

A Gyalogló chat fenntartói számos híres embert (művészek, szakértők stb.) invitálnak meg, hogy a felhasználók „személyesen" kérdezhessenek tőlük.

A korrekt operátori gárdának, illetve a könnyű kezelhetőségnek köszönhetően bárkinek ajánlom ezt a webes chatrendszert.

HUNCHAT A Hunchat oldalait igényesen alakították ki: formatervezett menürendszer, futurisztikus színvilág jellemzi. A főoldalon a chat ablaka mellett számos linket (köztük szükséges programok letöltőhelyeit), némi reklámot lelünk. Ugyancsak a főoldalról érhetjük el a felhasználók feltöltött adatait, a súgót és három színezőprogramot. A chatrendszer nyolc nyelven tud üzeneteket küldeni számunkra (szobainformációk, események stb.), a megfelelő zászló kiválasztásával tallózhatunk közöttük. A rendszerben fórumot is elérhetünk, ahol offline beszélgethetünk a témának megfelelő szobákban.

A regisztráció során csupán becenevünket és e-mail címünket kell megadnunk. Utóbbira érkezik generált jelszavunk, amelyet módosíthatunk. Belépéskor megjelennek az aktív szobák – ha kiválasztunk egyet, külön ablakban előugrik a szoba csevegőfelülete. Számtalan lehetőség áll itt rendelkezésünkre, kezdve a beépített smileyk használatával, a különböző jogosultságokkal való élésen át (például privát üzenet vagy e-mail küldése, letiltás, kirúgás – ezeket egyébként az adott felhasználó nevére jobb gombbal kattintva is elérhetjük) egészen a betű típusának és színének megadásáig. A nyelvet ezen az ablakon is megváltoztathatjuk. Az üzeneteket elmenteni csak a */log* paranccsal előhívott ablakból tudjuk. Számos egyéb parancsot is tartalmaz a rendszer, amelyeket a rendkívül purität külsővel megáldott, ám annál bővebben tájékoztató súgóból megismerhetünk. A súgó egyetlen oldalon helyezkedik el, amelyben a felső menüsorban lévő belső linkek segítségével navigálhatunk.

» Hunchat – a smileys csevegő

A rendszer nem használ automatikus moderálást, ugyanis azt a filozófiát követik, hogy a közösség moderálja magát. Az operátorok szerint ez működik is, mert előbbutóbb úgyis kiperegnek azok, akik sportot únak a bajkeverésből. Ha olyan valakinek szeretnénk üzenni, aki épp nincs felcsatlakozva (de tudjuk a becenevét), küldhetünk neki offline üzenetet e-mailben. Sajnos épp nem volt fent operátor, így nem tudtunk hiteles embertől kérdezgetni, ám szerencsére egy lelkes hozzáértő „civil" segített kapcsolatot létesíteni velük. Állításuk szerint azért nincsenek látható „op"-ok, hogy a csetelőknek ne legyen kisebbségi érzésük. A kérdés adódik: honnan tudhatjuk, hogy vannak-e fent operátorok. Válasz: sehonnan, így mindig viselkedjünk úgy, mintha figyelnének bennünket.

A Hunchat nagy teret ad az egyéni arculatoknak (smiley, színezés stb.), ám nem mondható túl forgalmas helynek. Elsősorban azoknak ajánlom (legalábbis jelen állapotában), akik partnereikkel nem túl zsúfolt helyen szeretnének találkozni és beszélgetni – virtuálisan. A teszt lezárulta után azt az információt kaptuk a fenntartóktól, hogy hamarosan hang segítségével is lehet majd társalogni a site-on. Kíváncsian várjuk a fejleményeket!

TREFORT.NET CHAT A Trefort fehéres-szürkés főoldalán elsősorban a chattel kapcsolatos információkat találhatjuk meg. Bal oldalon a fali üzenetek olvashatók, középen a technikai jellegű információk, míg jobb oldalon a chatrendszer életével kapcsolatos eseményeket, statisztikákat láthatjuk.

Regisztráláskor nem túl kíváncsi, ám ha akarunk, további kérdésekre is válaszolhatunk. A Trefort.net chat ötféle kinézettel tárulhat elénk – ha a Java-alapú klienst választjuk. Ugyanis a Trefort csevegő IRC-klienssel is elérhető, csupán az oldalon található beállításokat kell megadnunk IRC-kliensprogramunknak.

A rendszer súgóját tisztességesen alkották meg: külön tárgyalja az egyes menüpontokat, illetve a nemrég lezajlott újításokat is külön feltünteti. Ha az operátortól várunk segítséget, be kell lépnünk a *#Segitseg* szobába, ahol amint szólásjogot kapunk, feltehetjük kérdéseinket. Ez az operátorok dolgát megkönnyíti, ám így előfordulhat, hogy várnunk kell – ennek köszönheti a pontlevonást.

A rendszer IRC-kompatibilis, de emiatt nem lehet benne színezni. A Java alkalmazást jól kidolgozták, jobb egérgombbal számos lehetőséget érhetünk el – például naplózás, akciók megjelenítése (kiemelt színnel, smileyval megjelölt hangulatok vagy cselekvések), súgó. Automatikus moderálás nincs (legfeljebb csak a nagyon durva floodokra), ám az operátorok árgus szemekkel figyelik a felhasználók ténykedéseit.

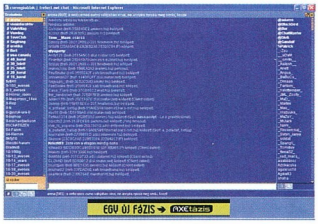

» Trefort.net – az operátorokhoz csak „sorszámmal" fordulhatunk

A Trefort.hu fenntartói is számos művészt, híres embert invitálnak meg, hogy a felhasználók csevegheszenek velük, illetve több rádióval, tévécsatornával is kapcsolatban vannak (így a felhasználók bele tudnak szólni például egyes tévéműsorokba). A Trefort képviselői jelezték: a közeljövőben számottevően meg fog változni a chatrendszer. Amint ez bekövetkezik, írni fogunk róla.

•

A megvizsgált öt csevegőrendszernek számos magyar társa akad, ám hely hiányában csak azokat tudtuk bemutatni, amelyek olvasóink körében a legnépszerűbbek.

Különdíjat a Hunchat érdemel: beépített smileyjai és extra szolgáltatásai nagy jelentősséggel bírnak. A mezőny igen szoros volt, így nehezen tudtuk kiválasztani a Tesztgyőztest. Végül az operátorok elérhetősége és a beépített játékok miatt egy hajszálnyival előbbre került a Gyalogló chat viheti el a díjat.
Ám aki ide regisztrál, készüljön fel a temérdek kötelezően megválaszolandó kérdésre. PCM

Csacsogó internet

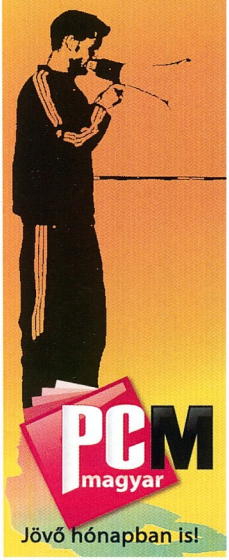

PCM magyar

Jövő hónapban is!

BEMUTATKOZIK A

Delphi 8

MADE IN BORLAND

A .NET forradalom belépőjegye

Csatlakozzon Ön is a gyorsuló Windows® fejlesztéshez a **Borland® Delphi™ 8** segítségével.

Vásároljon most Delphi 8-at!

Delphi 8 Enterprise Upgrade ....268.200 Ft
MOST + 99.000 Ft-ért Optimzeit Profiler .NET

Delphi 8 Architect Upgrade.... 402.300 Ft
Upgrade alap: Delphi 7 Enterprise vagy Professional

Próbálja ki Ön is az ALM megoldásokat!

www.borland.hu/dx8

Borland®
Excellence Endures™

Telefon: (1) 467-1780 E-mail: info@borland.hu

Application Lifecycle Management

Borland ALM bemutató! A részvétel díjtalan!
Borland ALM és Delphi 8 for .NET technikai szeminárium
További információk és jelentkezés: www.borland.hu/szeminarium

Agenda-Age
A hálózati megoldások
http://www.agendaage.hu

LinkPro Power Your Network
www.linkpro.hu
Ethernet - Mikrohullámú adatátviteli megoldások.

Internet Routerek, Tűzfalak, ADSL, KábelNET.

ADSL, KÁBELNET, INTERNETELÉRÉS BIZTONSÁGOS HASZNÁLATÁHOZ RENDELJEN ROUTERT TŰZFALLAL,

Hálózati kártyák 32/64 bites PCI, PCMCIA.
USB, FireWire kártyák, switchek, hubok.
Kis- és nagyteljesítményű ethernet switchek.

Tájékozódjon újdonságainkról !
http://www.agendaage.hu
Megbízható technológiák, ipari, irodai, és otthoni számítógépes hálózatokhoz.
AGENDA-AGE KFT. Tel./Fax: (1) 313-1073
1086 Budapest, Erdélyi u. 15.
e-mail: vevoszolgalat@agendaage.hu
Viszonteladói kedvezmények!

AT TECH
SINCE 1987

SWOP80

Vezetékes, ultraergonómikus, optikai (800cpi) office egér, programozható gombokkal.

A Prohardver Online PC Magazin egértesztjének győztese.

Rádiós kivitelben is kapható ! (RP680)

SWOP3

Szimmetrikus, 800 cpi felbontású optikai egér vidám, színes kivitelben.

Kelly-Tech

www.kellytech.hu

Minden logó, márkanév és szlogen az illető cég védjegy által bejegyzett tulajdona. A termékek specifikációi minden előzetes értesítés nélkül változhatna

INTEL

Conroe, a Pentium 4 gyilkosa?

Erdős Márton, Sponga Tamás

A mai processzorok utódai részben tervezőasztalon, részben még csak a tervezők fejében léteznek. Az Intel mérnökei már a Pentium 4 utáni korszak központi egységeit tervezik, amelyekről a legújabb ütemtervből értesülhetünk. Az eddig hallott hírekkel és pletykákkal ellentétben nem a Nehalem fedőnevű processzorcsalád lesz a Pentium 4 utóda, hanem egy – most Conroe fedőnéven említett – következő generációs CPU, aminek az architektúrája teljesen más lesz, mint a jelenlegi Pentium 4-eké. Az előzetes tervek szerint a NetBurst technológia lassan kihal, így a Conroe már egyáltalán nem fogja támogatni.

Az asztali gépekbe szánt Conroe-nak lesz mobilváltozata is, amit Merom fedőnéven emleget az Intel ütemterve. A pontos megjelenési időpont még nem ismert, de az biztos, hogy 2005 végénél előbb nem várható a Conroe és a Merom – szakértők szerint inkább 2006-ban adják ki őket.

A Nehalem-vonal azért nem áll le, a Hyper-Threading továbbfejlesztése, illetve a hardverszintű titkosítási technológia, a LaGrande kerül a processzorcsalád tagjaiba. Biztosat egyelőre a Nehalemről sem lehet tudni, az eddigi tervek szerint 2004 végén kellett volna megjelennie, de a Prescott csúszása miatt sejthető, hogy ez is késni fog – ami a Conroe és Merom további halasztását vetíti előre.

➲ www.intel.com

SONY

Titkos kártya

Bár sokak ellenérzését váltja ki a DRM (Digital Rights Management, digitális jogok kezelése) technológia, egyre több cég tervezi beépíteni termékeibe.

A Sony MagicGate MemoryStick flash kártyákat már eddig is felvértezték DRM technológiával. A későbbiekben a japán elektronikai cég szeretné alapszolgáltatásként nyújtani minden MemoryStickben a DRM-et – legyen szó hagyományos, vagy új, Duo típusú flash kártyáról. Az új memóriakártyákat a színük alapján lehet majd megkülönböztetni az eddigiektől – ezek ugyanis kobaltkék színben fognak pompázni. Elsőként 32, 64, 128 és 256 (2x128) Mbyte-os változatok kerülnek a boltok polcaira, és nem lesznek drágábbak a DRM nélkülieknél.

» Új MagicGate MemoryStick – másolásvédelem, új szín, nagyobb sebesség

A cég nyilatkozata szerint az új kártyák némely esetben gyorsabb adatátvitelre lesznek képesek elődeiknél.

➲ www.memorystick.com/
➲ www.sony.com/

GUILLEMOT CORP.

Erő, minőség és teljesítmény

A Hercules videokártyák neve inkább a kilencvenes évek első felében volt ismert, az évtized végére igencsak megkopott a hírnevük. A Guillemot Corporation 2000-ben megvette a Herculest, és megpróbálta a régi nimbuszt visszaállítani. Az utóbbi években kizárólag Ati chipekre épülő grafikus kártyákat gyártott a cég (például a 3D Prophet sorozat), de a konkurenciával folytatott piaci küzdelemben alulmaradt. Annyira, hogy a Guillemot Corporation bejelentette, távozik a videokártyák piacáról. Emellett befejezi a Prophetview márkanevű LCD kijelzők gyártását is.

Az utóbbi években inkább a Thrustmaster márkanévről volt ismert a Guillemot, és a későbbiekben a Thrustmaster-vonalban megismert termékeket viszi tovább a cég: PC-hez és konzolokhoz fejlesztett kiegészítőket gyárt majd (például játékvezérlők, hangszórókészletek, Beretta licenceléső játékpisztoly konzolokhoz).

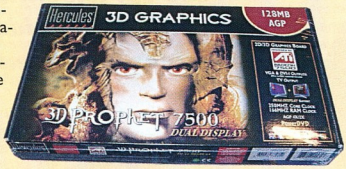

» A Hercules nem tudott komoly részesedést szerezni az Ati és Nvidia uralta piacon

➲ http://uk.guillemot.com/corp/index.php
➲ www.hercules.com/

IBM

Leg, leg, leg

Egy-egy újabb szuperszámítógép munkába állítása mindig nagy szenzáció: ilyen óriási teljesítményű gépből nincs túl sok. Jelenleg az NEC Earth Simulator a legnagyobb teljesítményű szuperszámítógép, 35,6 billió számítást képes másodpercenként elvégezni.

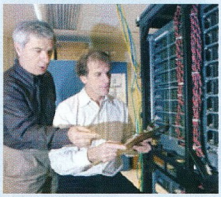

Az IBM Watson Research Center bejelentette: 2005-ben fogják üzembe helyezni második Blue Gene/L típusú szuperszámítógépüket, a holland Astron csillagászati szervezet megrendelésére. A Linux operációs rendszert futtató, 50 terabyte memóriával szerelt Blue Gene/L gép másodpercenként akár 34 billió számítást is képes lesz elvégezni. Ehhez a számolási teljesítményhez 12 ezer processzort fognak felhasználni. A gép azért lesz „csak" a második, mivel az első Blue Gene/L még idén munkába áll a Lawrence Livermore National Laboratorynál.

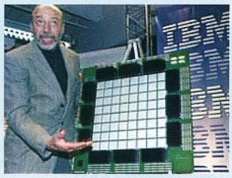

» IBM Blue Gene/L szuperszámítógép – az első néhány hónapon belül, a második 2005-ben áll munkába

A közeljövőben több szuperszámítógépet is beindítanak, például a Virginia Polytechnic Institute and State Universityn egy 1100 kétprocesszoros Apple gépből álló rendszert, illetve a Los Alamos National Laboratorynál egy 2816 darab AMD Opteron processzorra épülőt.

➲ www.astron.nl
➲ www.llnl.gov/asci/platforms/bluegene/about.html
➲ www.research.ibm.com/bluegene/

NINTENDO

GameCube 2 helyett N5

A játékkonzolok piacának három nagy szereplője körül találgatások folynak a következő játékgépeket illetően. A legutóbbi pletyka a Nintendo GameCube folytatásáról érkezett.

A japán cég várhatóan a 2005-ös E3 kiállításon fogja bemutatni az N5 névre keresztelt új konzolt. A technikai paraméterekről is csak találgatások vannak – valószínűleg IBM PowerPC processzort és Ati grafikus chipet építenek az új Nintendo játékgépbe. A pletykák kétprocesszoros rendszerről is szólnak.

A másik két konzolról is folynak a találgatások. Az Xbox 2-t valószínűleg a 2005-ös Game Developers Conference-en mutatja be a Microsoft – szintén Ati GPU lesz benne. A PlayStation 3-at a májusi E3-on láthatjuk.

Mindhárom cég új konzoljai 2005 végén, illetve 2006 elején fognak érkezni, nagyjából egy időben.

» A GameCube-utód vajon képes lesz-e visszaállítani a jelenleg csak harmadik konzolgyártó nimbuszát?

➲ www.nintendo.com
➲ www.playstation.com
➲ www.xbox.com

ACON4 VERSENY

E világi megmérettetés

A nagyobb cégek egyre barátságosabban kezelik a magyarul csak „kockafejűeknek" becézett számítógépes megszállottakat. A cégek számára egyértelművé vált, hogy a játékhoz komoly gép kell, vagyis ezt a felhasználói réteget megfogva komoly bevételnövekedést realizálhatnak. Erre a legjobb alkalom egy nagy játéktalálkozó szervezése, ahol a játékosok egymás ellen is kipróbálhatják magukat, és mindeközben – mellékesen – mindenhol a szponzoráló cégek (Abit, Intel, KIA Motors, Kingston, Viewsonic, Western Digital) termékeit, transzparenseit látják.

Az ACON4 versenyt néhány nagyobb cég dobta össze, de hogy ne csak a szervezés közelében élők részesülhessenek a jóból, előselejtezőket tartanak a világ 19 országában.

» ACON4 – egyelőre eséllyünk sincs

Az innen továbbjutó első helyezettek máris gazdagabbak egy sanghaji úttal, mivel ott rendezik meg az ACON4 döntőjét. Sajnos kis hazánk egyelőre nincs a 19 kiválasztott ország között, de reméljük, a későbbiekben – akár már jövőre – közéjük kerül.

➲ www.abitgamer.com
➲ www2.abit.com.tw/page/en/news/news-pop.php?pDOCNO=en_0402271

HITACHI

Háromdimenziós kijelző a Hitachitól

Érdekes, bár méreteinél és formájánál fogva otthoni használatra egyelőre kevéssé alkalmas, térbeli képet előállító kijelzőt sikerült kifejleszteniük a Hitachi kutatóinak. A rendszer lényege, hogy egy projektorral egy központi tükörre vetítik az adott tárgy 24 irányból előre felvett képét. A központi tükör a körben elhelyezett 24 tükörre vetíti a képeket, ahonnan a középen forgó lapra vetül a fény.

Ha a forgó lapot egy adott irányból nézzük, a technológiából adódó kis láthatósági szög miatt csak azt a képet látjuk rajta, ami az irányunkban elhelyezett tükörből rávetül. Így körbejárva az igen gyorsan forgó belső lapot, 24 különböző helyzetből csodálhatjuk meg a kérdéses tárgyat. A technológia pontosan olyan körülményes, ahogyan hangzik, így valószínűleg még várnunk kell a tökéletes megoldásra.

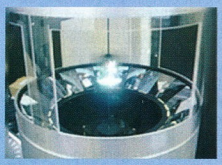

» Még ne kezdjünk el spórolni rá

SIS, UMC

Baráti üzlet

A tajvani lapkagyártó, a Silicon Integrated Systems mostantól kezdve csak a fejlesztés folyamatát tarthatja kézben: egyetlen félvezetőgyárát 10,7 milliárd dollárért eladta a szintén tajvani chipgyártó óriásnak, a UMC-nek. A tulajdonosváltás mindkét félnek előnyös, hiszen a SiS egyre kevésbé tudott megbirkózni az egyébként külön vállalattá átszervezett SiS Microelectronics anyagi problémáival, a UMC pedig 2003 végétől kapacitáshiánnyal küszködött, ezzel több potenciális megrendeléstől elesve.

A SiS lapkáinak jó része eddig is a UMC üzemeiben készült, a jövőben pedig minden SiS feliratot viselő chipet a jóformán partnercégnek nevezhető vállalat gyárt majd.

Érdekesség, hogy a megvásárolt részleg 200 mm átmérőjű szilíciumszeleteket és 0,18, illetve 0,25 mikronos csíkszélességet használ, tehát a jelenlegi csúcstechnológiától némileg elmarad. Mindez azt mutatja, hogy a chipgyártás csúcsát jelentő grafikus processzorokon és központi egységeken kívül is egyre nő az igény a nagy teljesítményű integrált áramkörökre.

➲ www.sis.com
➲ www.umc.com

AMD

Nagyobb sebességen a HyperTransport

Kiadták a HyperTransport link újabb, 2.0-s specifikációját. A fejlesztő HyperTransport konzorcium új szabványa szerint az egy vezetéken átvitt másodpercenkénti maximális adatmennyiség 75%-kal növekedett az előző verzióhoz képest. Több vezetéket használva az adatátviteli sebesség elérheti a 22,4 Gbyte/s-ot. Ezzel a HyperTransport tovább erősíti pozícióját a chipek közötti kommunikációban, hiszen az előző verziókkal kompatibilis, és támogatja a PCI Express felülethez történő csatlakozást.

A konzorcium egyik oszlopos tagja, az AMD a negyedév végén dobja piacra első 1 GHz-es (2,0 Gbit/s-os átvitelt támogató) Athlon 64 processzorát.

BITBOYS, FUTUREMARK

A grafika csúcsától a mobilokig

Aki „régi motoros" a számítástechnika és főleg a játékok világában, tudhatja, 1997 környékén mekkora remények fűződtek a BitBoys készülő, de sohasem látott grafikus chipjéhez, a Glaze3D-hez. Időről időre felröppentek hírek prototípusokról, elképtő teszteredményekről, de sosem foghattunk a kezünkbe ilyen grafikus processzorral szerelt kártyát. Úgy tűnik, végre megtalálták a helyüket a fejlesztők, méghozzá a mobiltelefonok világában: bemutatták Acceleon névvel ellátott, a specifikációk szerint csúcskategóriás 3D-s gyorsítójukat. A legerősebb modell már az OpenGL szabványt is támogatja, pontosabban annak beágyazott rendszerekre optimalizált, ES változatát. Ahogy mondani szokás: így múlik el a világ dicsősége...

Nincsenek azonban egyedül ezen a piacon a „Bit-fiúk", már beindult az Ati és az Nvidia is. Meglátjuk, itt ki lesz a király!

Man Power órák

Bedrótozva

Varga Máté

Pillanatokkal lapzártánk előtt kaptuk meg a Golden Tree cég által forgalmazott Man Power órákat. Lapunk profilja nem változott meg – mindkét termék erősen kötődik a számítástechnikához.

A kötődés egészen pontosan az, hogy a forgalmazó a flash memóriát tartalmazó órák széles választékát kínálja, közülük néhány MP3-lejátszóként és -felvevőként (!) is üzemel. A gondolat alapvetően arra a tendenciára épül, amelyet korábban már vázoltunk (➲ **Szintén zenész – PCM, 2004/1/46**): egyre több elektronikus készüléket kell magunkkal cipelnünk, ha lépést akarunk tartani gyorsuló környezetünkkel. Órán-

» Közel 90 floppy a csuklón

kat legtöbben mindig magunkkal hordjuk, kézenfekvő (?) tehát integrálása az egyéb eszközökkel.

Két típus érkezett: egy pusztán háttértár szerepét betöltő modell és egy MP3-lejátszásra és -felvételre képes típus, mindkét darab 128 Mbyte adatot tud tárolni. Természetesen az egyszerűbb lelkivilágú szerkezet a csak flash memóriát tartalmazó típus. Magát az óraművet a tájékoztató szerint a Citizen, memóriáját a Toshiba gyártja, mindkettő nagy név a maga területén. Be kell vallanunk, tüzetesebb vizsgálat nélkül nem tudnánk kideríteni, hogy ismerősünk kezén egy egyszerű analóg óra vagy ez a hibrid szerkezet van – megjelenése elegáns, kidolgozása egyáltalán nem a bóvli kategóriára emlékeztet. Az egyetlen apró problémát a tömege jelentheti: egy átlagos óránál jóval nehezebb, valószínűleg a tölthető akkumulátor és a flashmemória-áramkörök foglalnak el ennyi helyet. Az USB-s eszközökhöz hasonlóan ez – és MP3-as társa is – meghajtóprogram nélkül, egyből működik háttértárként. Arra azonban mindkét esetben figyelni kell, hogy az összekötő kábelt bizony magunkkal kell vinni, pusztán az órával keveset érünk.

A másik típus már jóval bonyolultabb, pontosabban több lehetőséget nyújt. Külső megjelenése sajnos nem annyira esztétikus, mint az egyszerűbb típusé: picit még vastagabb is, de az MP3-lejátszáshoz szükséges gombok, a fejhallgató-csatlakozó és a teljesen műanyag külső miatt aligha elegáns viselet. Óra szerepkörét betölti, de sajnos kijelzője túl kicsire sikerült, így közel kell hajolnunk, ha épp az időre vagyunk kíváncsiak – háttérvilágítása van, sőt mi több, hét színben pompázhat a kijelző (a célszerűség megkérdőjelezhető, dizájnelemnek akár jó is lehet). MP3-lejátszóként méreteihez képest jól működik, túl nagy hangerőre persze ne számítsunk, és mozgás közben néha kellemetlen lehet a kezünktől a fülünkig vezető hangkábel. Aki a stopperes-világórás-visszaszámlálós digitális órákon nőtt fel, annak nem fog gondot okozni az óra kezelése, de egyébként is pillanatok alatt kézre áll az öt gomb. Itt is gondot okoz a kijelző kis mérete, szürkületben kifejezetten nehezen olvashatók az éppen játszott szám adatai. Az MP3 formátumon kívül a WMA-t is támogatja a beépített dekóder.

Szintén nem mindennapi képesség a felvételkészítés a beépített mikrofon segítségével. Láttunk már ilyet, azonban majdnem minden esetben hullámformátumba mentenek ezek a készülékek – ez a termék viszont valós időben MP3-ba tömöríti az épp felvett hangot. Hifi minőséget nem érdemes várni, hiszen a 4 kHz feletti hangokat a 8 kHz-es mintavételezés miatt levágja, azonban beszéd rögzítésére kiválóan alkalmas. A felvétel idő-

» A zene mindig kéznél van

tartamának inkább az akku kapacitása, mintsem a tárhely szűkössége szab határt, a gyártó 6 órás használati időtartamot adott meg.

Mindkét készülék az USB csatlakozón keresztül tölti fel nikkel-metánhibrid (Ni- MH) akkuit, azonban a hálózati töltő segítségével is megoldható az energiaellátás – sok más hordozható készülék (például MP3-lejátszó) gyártója is követhetné a példát, és külön utánajárás, illetve anyagi ráfordítás nélkül mellékelhetné a konnektorba dugható akkutöltőt. Megmértük mindkét óra sebességét is, az első generációs (USB 1.1-es) flash drive-ok tempóját hozták (0,8 Mbyte/s körüli olvasási és 0,4 Mbyte/s körüli írási sebesség).

Hogy kinek ajánljuk ezeket az órákat? Az első, kizárólag USB-s háttértárként használható típust elegáns kivitelénél fogva azoknak, akiknek tényleg nagy szükségük van egy folyamatosan náluk lévő tárolóeszközre (az USB kábelt azonban így is magukkal kell vinniük!), és nem zavarja őket, hogy a szokásosnál nehezebb, a fém változat esetében gyakorlatilag mobiltelefon tömegű órát hordanak a karjukon. A második, MP3-lejátszós változat a fiatalabbak érdeklődésére tarthat számot, akiknek kevésbé fontos a diszkrétebb formaterv – mindenképp ajánlatos azonban jól megvizsgálni, mit is veszünk, a kis kijelző sajnos nem túl használható, és a karunkhoz rögzített kábelt is meg kell szokni. Árukat nehéz értékelni, hiszen egyrészt órában határ a csillagos ég, másrészt nem hemzsegnek a piacon a flash memóriával ellátott órák.

A csak háttértárként használható, fémszíjas változat 33 149 forint, az MP3-lejátszós ára 47 000 és 58 000 forint között alakul, kiviteltől függően.

➲ Golden Tree International
☎ **06-20-468-6520**
➲ **www.goldentree-eur.com**

Raidmax Scorpion 868 Gaming Case

Kék, fekete és vörös

Branyiczky Gábor

Mostanában már csak az a high-tech termék, amin van legalább egy kék LED. Ennek a feltételnek bőszen megfelel a Raidmax Scorpion ház, ugyanis az előlapi meghajtóöblöket fedő ajtó közepén egy méretes, tükrös foglalatban is ilyen lámpácska világít, megtámogatva két vörös LED-del. A plexiablakkal átlátszóvá tett oldallap közepére rakott ventilátor is ebben a figyelemfelkeltő, látásküszöb közeli kék színben tündököl.

Túllépve az optikai tuning szempontjain és a használat oldaláról vizsgálva a házat, egy korrekt miditoronyra vethetünk pillantást. Az ATX szabványban rögzített méretig képes fogadni alaplapokat a ház, amelyben négy 5,25 colos és két 3,5 colos kifelé nyitott meghajtóöböl, továbbá öt belső 3,5 colos keret kínálkozik a

meghajtók befogadására. A már említett világítással gazdagon felvértezett ajtó természetesen csukott helyzetben takarja a meghajtókat és a főkapcsolót. A külcsín szebbé tételén túl további szerep azonban nem nagyon jut számára, hiszen az egyszerű műanyag ajtóra nem szereltek zárszerkezetet, így biztonsági feladatköre nincs.

A gyári adatok szerint 420 W teljesítmény leadására képes tápegységgel szerelték a házat, amelynek szellőztetéséről négy ventilátor gondoskodik – ebből az egyik a már említett ablakos oldallapra szerelt kéken világító, a második pedig az alaplapi csatlakozók felett elhelyezett 8 cm átmérőjű, hagyományos tápcsatlakozóval bíró darab. A fennmaradó két ventilátor a tápegységen, illetve a tápegységben található: előbbi a házból húzza a levegőt a táp belsejébe, utóbbi az ott még tovább melegedő levegőt hajtja ki a házból. Ezzel persze csak a beszerelt ventilátorok sora ért véget, az előlapot leemelve további két 8 cm-es propeller felszerelésére nyílik mód, amelyek a merevlemezekről hajthatják a ház belseje felé a levegőt.

» Raidmax Scorpion 868 – világos otthon

A szigorúan csak csavarokkal szerelhető házból nem hiányoznak az előlapra vezetett csatlakozók sem. Konkrétan két minijack dugó (egy a mikrofon, egy a fülhallgató bekötésére), két USB és egy IEEE-1394-es csatlakozó rejtőzik az előlap alján, a kipattintható ajtó mögött. A ház ára bruttó 18 750 Ft tápegységgel együtt, 2 év garanciával.

➲ Miholtek Bt. ☎ **06-46-357-650**
➲ **http://raidmax.com/products/products_display.php?page_no=3&cID=1&pID=7**

» Kinyo VS-500R hangrendszer
Személyes használatra

Nagy Zoltán

Ma már nehezen találhatunk olyan hangkártyát, ami nem tud 5.1 csatornás módban működni, a sokcsatornás üzemmód pedig jócskán fel tudja dobni akár a játékok, akár a DVD filmek élvezeti értékét – már ha van megfelelő hangszóró hozzá. A Kinyo VS-500R 5.1 Home Theater kipróbálása során ilyennek tűnt. A közepes méretű papírdobozból négy egyforma szatellit, egy nagyobb középsugárzó és egy egész nagy mélynyomó bukkant elő.

A legnagyobb doboz, a mélysugárzó rejti az erősítőt, a kezelőszervek viszont a középsugárzón vannak, ami ennek megfelelően vastag kábellel kapcsolódik a mélyládához. A kezelőszerveket egyébként csak képletesen kell érteni, mert magán a hangszórón csak egy hangerőszabályzó, néhány üzemmódjelző LED és egy infravörös érzékelő található. A hangerőállításon kívül minden más műveletet a távirányítóval kell elvégezni. Ezek közé tartozik a bemenetek váltása, az egyes csatornák hangerőszintjének állítása, a surround szolgáltatás bekapcsolása és természetesen a főkapcsoló.

A hangszórókat nyugodtan elhelyezhetjük monitor vagy tévé közvetlen közelében (tetején), egyrészt mágnesesen árnyékoltak, másrészt nem nehezek. A hátsó sugárzókat a mellékelt felfogató szerkezettel falra is rögzíthetjük.

A mélysugárzó membránja lefelé dolgozik, de nem közvetlenül a padlóra, hanem egy vastag lapra, amelyen lábakon áll maga a fadoboz. Így (bár nem próbáltuk ki) valószínűleg az alatta lévő helyiség kevesebbet kap a dübörgésből.

A rendszer tipikusan egyszemélyes, legfeljebb igen pici helyiséget érdemes vele behangosítani. Egy személynek viszont jól megfelel, a hangereje jó, ha a mélynyomót egy kissé megszelídítjük, annak is kellemes a hangja. A szatellitek hangja a műanyag kivitel ellenére kellemes, elsősorban filmhez vagy játékhoz, de zenehallgatáshoz is megfelelő, ha nem is éri el a kifejezetten zenéhez készített hangsugárzók minőségi szintjét.

Az összesen 65 W zenei teljesítményt nyújtó Kinyo VS-500R hangrendszer ára 36 600 Ft, a garancia 2 év.

» Kinyo VS-500R – csak a doboz műanyag, a hangja nem

➲ Cédrus Kft. ☎ **450-1266**
➲ **www.cedruskft.hu**

» BTC BCO 4816IA
Nem hamiskártyás

Polcz Péter

A BTC legújabb kombója, azaz CD-RW-írót DVD-ROM-olvasóval ötvöző meghajtója a többcélú termékek megszokott tudását további hasznos szolgáltatással fejelte meg: beépített kártyaolvasó egységet is tartalmaz. A BCO 4816IA belső, ATAPI-csatolású meghajtó, amelynek előlapján találjuk meg a memóriakártyák fogadására szolgáló aljzatokat. A sok – szám szerint négy – foglalat miatt a meghajtó kinézete némileg szokatlan, de a középre összeszorult gomboktól eltekintve kezelése nem sínyli meg a zsúfolt előlap újszerű elrendezését. A BTC BCO 4816IA fogadni tudja a CompactFlash, MicroDrive, SmartMedia, Memory Stick, Memory Stick Pro, Secure Digital és MultiMedia Card szabványú kártyákat, tehát teljes szolgáltatást nyújt a manapság használatos memóriakártyák kezeléséhez.

» BTC BCO 4816IA – a memóriakártyákat az előlapba dughatjuk: szűkös, de praktikus kialakítás

A meghajtó hátlapjából kivezető USB csatlakozó felelős a kártyaolvasó elektronika és az alaplapi USB kivezetés közötti kommunikációért (a CD/DVD lemezek adatforgalma változatlanul a megszokott ATAPI csatornán történik), amihez Windows XP alá nem kell külön meghajtóprogramot telepítenünk: a behelyezett kártyák külön logikai meghajtóként írhatók-olvashatók az operációs rendszerben.

A BCO 4816IA várakozásainkon felül teljesített mint optikai meghajtó. CD- és DVD-olvasóként halk és fürge, mind a gyári, mind az írott lemezeket példaértékű sebességgel olvassa, egyedül a DVD+RW lemezek olvasása során támadt egy kis gond: a meghajtó picivel nagyobbnak látja a lemezeket valós méretüknél. Ez a mindennapi használat során nem

okozhat bajt (hiszen a meghajtó nem fog olyan file-okat keresni, amelyek valójában nincsenek a lemez fizikai kapacitásán belül), de a tesztprogramok (amelyek végig szeretnék olvasni a lemez teljes felületét) kiakadhatnak ettől a hibától. Kellemesen csalódtunk a BTC BCO 4816IA CD-írási képességeiben is: a kategória piacvezető termékeit megszégyenítő írási sebesség és – ez a fontosabb – minőség jellemzi a BCO 4816IA meghajtót, amelyik az utóbbi idők legsikerültebb öszvér drive-ja: csak ajánlani tudjuk. Bruttó ára 16 890 Ft, 1 év garanciával.

www.multimedia.hu
www.btc.com.tw

Sennheiser PC135 USB és PC145 USB
Nem némajátékhoz készült

Nagy Zoltán

Az online játékok nagy varázsa, hogy a net távoli helyen lévő játékostársakkal hoz össze minket. Egyes csapatjátékoknál, főleg az FPS típusúaknál hasznos, ha a csapat nemcsak billentyűzet segítségével, hanem élőszóban is tud kommunikálni, amire a játékok lehetőséget is adnak, csak megfelelő eszköz kell hozzá.

A Sennheiser PC135 és PC145 mikrofonos fejhallgatók ideálisak erre a célra. Mindkét típus önálló USB-s hangrendszerként kapcsolódik a számítógéphez, így akár hangkártya nélküli számítógépen is működnek, illetve a gép saját hangkártyája használható másra (például zeneszolgáltatásra azok számára, akik nem játszanak). Maga a hangrendszer a kábelen egy dudorként kapott helyet, ebből jön ki két minijack aljzat a fejhallgató és a mikrofon számára. Ebből az is látszik, hogy igény esetén kicserélhetjük ezeket más eszközökre is, például a fejhallgató helyett használhatunk külső hangszórót. A hangrendszernek van saját hangerőszabályzója, ami gyakran hasznos lehet. A 3 méteres kábelt kis dobra spulnizták fel, ha letekerjük, egészen szabadon mozoghatunk.

» Beszélni is, hallgatni is nagyon jók

A mikrofonok mindkét típuson rugalmasan állíthatók a felhasználó igényei szerint. Ha nincs rájuk szükség, függőleges helyzetben kis gumipapuccsal rögzíthetők. Elsősorban a viselő hangjára érzékenyek, a külvilág zajait kellőképpen mellőzik, ami nem hátrány.

A PC135 USB fejhallgatójának pántja hagyományos, fejtetőn átívelő kivitelű. Ennek egyetlen hátránya, hogy – kemény anyagból lévén – egy idő után elkezdi nyomni viselője fejét. Ezt kiküszöbölhetjük, ha lazábbra állítjuk – ekkor viszont nem fog stabilan állni a fejen. A hangszórók frekvenciamenete papíron 30 Hz és 18 kHz közötti, hangminőségük pedig igen jó, minden tartományban, mint ahogy azt el is várhatjuk a Sennheisertől.

A PC145 USB pántja mindössze egy vékony, rugalmas rúd, ami a fej hátulján húzódik. Ez csak támasztékot és rugóerőt ad, a fejhallgatót a súrlódás tartja. Hangszórójának frekvenciamenete 40 Hz és 20 kHz közötti, és igazán szépen szól.

A termékek akár IP-telefonhoz vagy beszédfelismerő rendszerhez is hatékonyan használhatók, elsősorban mégis a játékosok számítanak az elsőrendű felhasználóknak. A PC135 USB ára bruttó 22 990 Ft, a PC145 USB ára bruttó 24 990 Ft, 1 év garancia mellett.

Basys ☎ 06-23-415-541
www.basys.hu
www.sennheisercommunications.com/pr-pc135.html
www.sennheisercommunications.com/pr-pc145.html

Simpletech Nitro PC3700-as DDR SDRAM memóriakit
Aranyszerszám

Erdős Márton

Ha lenne népszerűségi lista a PC-s alkatrészek közt, a rendszermemóriák meglehetősen hátul szerepelnének, noha az egyik legfontosabb alkatrésznek számítanak. Annyit mindenki tud róluk, hogy legyen belőlük minél több. Meglehetősen magas áruk mellett picik, és nem lesz tőlük színesebb a játék, sokkal gyorsabb sem, szóval sokan szükséges rossznak tekintik őket. Pedig ez nem így van.

Nagyobb memóriakapacitással a gép sebessége igenis nő, ha nem is exponenciálisan, de észrevehetően. Rengeteg megmagyarázhatatlan fagyás és programhiba vezethető vissza a rossz, gyakran hibázó memóriamodulokra. Megoldást a márkás modulok jelenthetnek, közülük egy összeválogatott Simpletech memóriapáros járt szerkesztőségünkben.

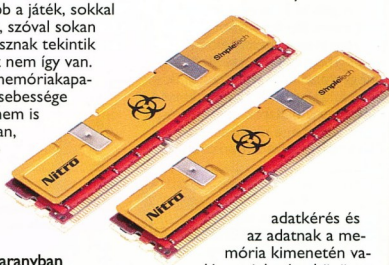

» Dual Nitro aranyban

A két 512 Mbyte kapacitású, aranyszínű hűtéssel szerelt modul ráadásul nem is az előírt legmagasabb DDR400-as (PC3200-as) szabványú, hanem annál jobb, DDR466-os (PC3700-as). Ez a tuningolók szívét dobogtatja meg igazán, hiszen a modulok gyárilag hitelesítetten stabilak még 233 MHz-es FSB-nél is (így lesznek DDR466-osak). A fölpörgetés melletti stabilitást segítik a modulokat beburkoló hűtőbordák is, amelyek a látványt is nagyban növelik. A két modul gyárilag összeválogatott, tökéletesen együttműködő darab, ami a stabilitást segíti.

A 233 MHz-es FSB melletti működés tehát garantált, ám a gyorsaság több tényezőből tevődik össze. Az egy dolog, hogy a modulok milyen sebességen képesek futni – és egy másik az adatok rendelkezésre állásának ideje: az az idő, amennyi eltelik az adatkérés és az adatnak a memória kimenetén való megjelenése között.

És ez az érték itt sajnálatosan magas. A legjobb modulok akár CAS 2-es időzítések mellett is képesek működni, míg a Simpletech jelen moduljainál bizony ennél sokkal rosszabb, CAS 3-as beállítással kell beérnünk (egészen pontosan: CAS: 3, RAS to CAS: 4, RAS Precharge: 4, Cycle time: 8). Ez a sebességben akár 10%-os csökkenést is eredményezhet, ami jelentősnek számít.

Ennek ellenére a Simpletech modulok nagyon jó minőségűnek számítanak, stabilak, és komolyabb tuningra is alkalmasak. A kit ára élettartam-garanciával bruttó 121 400 forint.

www.multimedia.hu/termek.php3?tabla=adathordm&sor=116&a=9
www.simpletech.com/dram/nitro.php

APC InfraStruXure™ – az igény szerint skálázható, menedzselhető, standard elemekből felépülő megoldás – avagy: Esettanulmány a DHL Magyarország Kft.-nél bevezetett InfraStruXure™ megoldásról.

Amíg az információtechnológia az 1980-as évektől akadálymentesen fejlődött a korszerű, könnyen menedzselhető, skálázható eszközök irányába, addig az ezeket az eszközöket támogató áram- és hűtőrendszerek nem követték ezt a fejlődési irányt és ütemet. Valójában az összetett villamos és mechanikai infrastruktúrákat még mindig a hagyományos, gyakran 20-30 éves technológiájú hagyományos áram- és hűtőrendszerek támogatják.

Gyakorta szembesülnek manapság a vállalatok ugyanakkor a helyhiány problémájával is: folyamatosan bővülő infrastruktúrájukat kell a nem megfelelően – vagy nem jövőbelátóan – megtervezett szervertermükbe (ami inkább szerverszoba, mint -terem) elhelyezni, azonban az egyre növekvő eszközök számának megfelelően ezen eszközök hőleadása is folyamatosan növekszik, így gondoskodni kell a hűtési teljesítmény folyamatos növeléséről is.

Egyes vállalatok sajnos nem központi megoldásokban gondolkoznak, és minden egyes új szerverükhöz vagy egyéb berendezéshez különálló szünetmentes áramellátást biztosító eszközöket vásárolnak. Ezek a szervezetek gyakran találkoznak olyan problémákkal, mint a központi menedzsment hiánya, a folyamatos hőproblémák, kábelerdők a rack szekrényekben, karbantartási hiányosságok és még sorolhatnánk.

A DHL a világ vezető csomagszállító-, expressz fuvarozási és logisztikai szolgáltatójaként ügyfeleinek innovatív, testreszabott megoldásokat kínál – egyetlen forrásból. Szaktudása, amely a komplett szolgáltatások, az expressz kézbesítés, a légi és tengeri fuvarozás, valamint a szárazföldi szállítmányozás terén az egész világra kiterjed, a helyi piacok mélyrehatóan ismeretével párosul. A DHL harmonizált nemzetközi hálózata a világ több mint 220 országát és régióját kapcsolja össze.

„Mi felismertük ezeket a problémákat, és adatközpontunk átszervezésekor már olyan megoldást kerestünk, aminél az üzemeltetési és szervizköltségek tervezhetők, a rendszer a meglévő környezetbe illeszthető, illetve folyamatosan bővíthető, rendelkezésre állás tekintetében egyedülálló, és központilag felügyelhető" – mondta Nagy Endre, a DHL Magyarország Kft. informatika igazgatója.

„Megoldás keresése során szembesültünk még azzal a problémával is, hogy a meglévő – több különböző gyártó által készített – szervereinket is el kell helyezni valamilyen rack szekrényben. Az egyik partnerünk – a triOS Hungary Kft. – állt elő azzal a megoldással, amire a választásunk esett. A triOS mutatta be az APC egyik forradalmian új megoldását: az InfraStruXure-t. A kiválasztás során egy eléggé komoly követelményrendszert állítottunk fel, de a triOS, az APC és az InfraStruXure minden területen bebizonyította, hogy ez az a megoldás, amire szükségünk van." – nyilatkozta Nagy Endre.

A triOS Hungary Kft. 2002-ben alapított kanadai-magyar vegyesvállalat, 2003 októbere óta rendelkezik ISO 9001-es minősítéssel. Az egyik kiemelt tevékenységi terület az információs biztonság: „Ezen a területen folyamatosan a teljességre törekszünk, ezért portfóliónkban megtalálhatók az APC szünetmentes áramforrásai – külön kiemelten foglalkozunk az InfraStruXure megoldásokkal. A fizikai biztonságon túl, partnereink működését külön logikai és adminisztratív szabályozás – Informatikai Biztonsági Szabályzatok (BS 7799, illetve ISO 17799 alapján) – kialakításával is támogatjuk" – nyilatkozta Sári Csaba, a triOS Hungary Kft. ügyvezető igazgatója.

Az APC által kifejlesztett InfraStruXure igény szerint skálázható, könnyen menedzselhető, standard elemekből felépülő áram- és hűtési architektúra. Az Áram, Rack és Hűtés hármas egységéből felépülő rackoptimalizált InfraStruXure tökéletes, biztos alapot nyújt a teljes informatikai rendszer felépítéséhez.

A szerelési, kezelési és fenntartási költségek alacsonyan tartása mellett az InfraStruXure olyan folyamatos rendelkezésreállási megoldást jelent, melyet az informatikai rendszer növekedésével megegyező ütemben lehet fejleszteni.

Áramellátás

Az InfraStruXure rack méretű felépítésben kínál intelligens áramellátási és szünetmentes tápegység megoldást, amely tervezhető, moduláris és folyamatos ellenőrzést tesz lehetővé a legkisebb gépteremtől a legnagyobb adatközpontok működtetéséig.

Rackalapú kialakítás

Az InfraStruXure rackalapú kialakítása és kiegészítői gyártófüggetlen informatikai környezetet biztosítanak, így az APC teljes termékskálájának felhasználása lehetséges. Kialakítása a teljes informatikai környezet támogatását lehetővé teszi, beleértve a szervereket, hálózati és kommunikációs elemeket és adattárolási megoldásokat is.

Hűtés

Az InfraStruXure végletekig rugalmas hűtési megoldása majdnem minden informatikai berendezéshez csatlakoztatható, még a speciális kialakításúakhoz is, anélkül, hogy a hagyományos hűtési rendszereknél elengedhetetlen, kiterjedt előzetes tervezgetésekre szükség lenne.

Rendszervezérlés

Az InfraStruXure az egyetlen megoldás, amely teljesen integrált, vezérelhető szünetmentes áramellátást biztosít. A felhasználó számítógépéről webes felületen kísérheti figyelemmel az InfraStruXure rendszer elemeit, ellenőrizheti működésüket és ha szükséges, közbe is léphet az áramellátás szinten tartásáért. Az InfraStruXure által biztosított átfogó adatgyűjtési, elemzési és becslési lehetőségek segítségével megelőzheti a problémákat, és biztosíthatja a rendszer folyamatos rendelkezésre állását. Használata komolyabb képzés nélkül is elsajátítható.

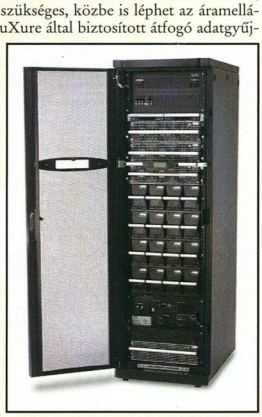

„Jelenlegi InfraStruXure megoldásunk 20 kW teljesítményű, és több számítástechnikai rack szekrényből épül fel. Az új infrastruktúrát pár óra alatt szerelték fel és üzemelték be. Az új rendszer könnyebben kezelhető, és lehetőséget ad arra, hogy rack szinten nyomon kövessük az áramfelvételt. Az információkat a rendszer központi része folyamatosan rögzíti. InfraStruXure rendszerünk magasabb rendelkezésre állást biztosít az-által, hogy a szabadalmaztatott Symmetra Power Array technológia révén kiküszöböli a lehetséges meghibásodási pontokat az UPS és a fogyasztó között. A Symmetra UPS rendszer alapvetően redundáns kialakítású, melynek köszönhetően a rendszer nagyobb biztonságot nyújt az áramkiesések idejére.

Az APC InfraStruXure rendszerünk már három hónapja működik. Az elvégzett szerelés és beüzemelés zökkenőmentesen zajlott. Az egyes számítástechnikai rack szekrényekhez tartozó kábelezési terveket az APC készítette és valósította meg. Az APC által nyújtott műszaki támogatás is kitűnő volt. Örülünk, hogy az APC InfraStruXure architektúra bevezetésével sikerült megnövelnünk adatközpontunk rendelkezésre állását" – mondta Nagy Endre.

InfraStruXure
POWER RACK AIR
Open, adaptable and integrated architecture for on-demand network-critical physical infrastructure
APC®
Legendary Reliability®

Intel Developer Forum 2004

» Intel nagycirkusz 2004

Idén meglehetősen mostoha időjárás fogadta a világ egyik legfontosabb szakmai konferenciájára érkező újságírókat. A San Franciscó-i Moscone Centerben ezúttal nem Sandra Bullock számolt le a gonosz IT-bűnözőkkel (mint A hálózat csapdájában című filmben), helyette az Intel és partnerei mutatták be, milyen számítástechnikai újdonságokra számíthatunk a következő egy-öt évben.

Erdős Márton (martinm@ipma.hu)

Az Intel Developer Forum, ahogy neve (Intel Fejlesztői Fórum) is utal rá, a komolyabb szakmai fejlesztések, trendek, jóslatok bemutatását helyezi előtérbe. Konkrét termékbemutató kevés volt, noha több támogató cég is saját standdal képviseltette magát a Moscone Center földszintjén megrendezett kiállítói show-n.

A sci-fi filmbe illően modern épülethez vezető úton rögtön komoly gerillaakcióba ütköztünk. Az IDF helyszínétől mindössze egy saroknyira az AMD már az első naptól megkezdte ellenhadjáratát: mindent teleragasztgattak „AMD Athlon 64" feliratokkal, és boldog-boldogtalannak Athlon 64-es pólót és kávéspoharat (kávéval töltve) osztogattak.

A február 17-én kezdődő konferenciát egy nappal korábban bemelegítő agymosás előzte meg, amelyen a házigazda Intel máris két roppant fontos bejelentést tett. Először az olcsó, CMOS-alapú optikai jelmodulátort mutatták be, amit az akár 100 GHz-en ketyegő, ugyancsak CMOS-alapú oszcillátorok követtek. Az ilyen, erőteljesen szakmai, komoly tudást igénylő előadásokat többnyire a fejlesztéseket vezető tudósok, professzorok tartották, ami ugyan csökkentette a show-jelleget, ám a szakmai tartalom színvonalát meglehetősen emelte.

Azért látványból sem volt hiány: az első nap nyitó előadását Craig Barrett tartotta. Ő komoly show keretében az összes fontosabb bejelentést megejtette, látványos bemutatókkal tarkítva előadását.

Az Intel Developer Forum idén először két részre oszlott, a Systems és a Solutions konferenciára. Előbbi a megszokott témákkal foglalkozott, utóbbi a nagyvállalati rendszereket boncolgatta.

AMD64 À LA INTEL A leginkább várt bejelentés a 64 bites processzorokkal volt kapcsolatos. Az Intel hivatalosan is bejelentette: még idén engedélyezi a Xeon és Prescott processzorok 64 bites kiegészítését. A bejelentés háttere, hogy a technológia fizikailag már benne van a processzorokban, ám még nem aktiválta az Intel. A technológiát már nevezték Yamhillnek és legutóbb CT-nek, az aktuális név az *IA32e, 64 bit extension* (64 bites kiegészítés). Ehhez kapcsolódóan a Microsoft is teljes támogatásáról biztosította az Intelt, ám arról, hogy az Intel technológiája kompatibilis-e az AMD64-gyel, nem esett szó. Még szerencse, hogy az előadást kérdezz-felelek követte, ahol az első kérdés pontosan erre vonatkozott. Barrett válasza nem volt egyértelmű, ám annyi kiderült belőle: a két technológia meglehetősen hasonló, és minden valószínűség szerint kompatibilisek is egymással.

» Fő a pártatlanság!

A Xeonok világában hamarosan érkező Nocona mag lesz az első, amely 64 bites operációs rendszert és programokat is képes futtatni. Az asztali gépek piacán elsőként a Socket T tokozású (LGA775) processzorokban kapjuk meg a 64 bites kiegészítést – ez az AMD64-hez hasonlóan új működési móddal bővíti a processzort, amelyben nagyobb memóriatartomány címezhető, és használhatók a 64 bites regiszterek is.

Emellett nagy szerepet kapott az új sikerváróman yos alaplapi lapkakészlet is, a Grantsdale, amely elsőként támogatja a PCI Express technológiát és a DDR2-es memóriamodulokat. A Grantsdale-lel a C-Media által fejlesztett chipen keresztül 7.1-es hangzást is kapunk, amelyhez tökéletesen passzol az ugyancsak bemutatott Dolby Digital Pro Logic IIx hangzás.

» Transformers Intel módra

A nézők látványos demót láthattak a hibátlanul működő RAID-1 technológia és a SATA hot swap főszereplésével: az Intel szoftverének köszönhetően akár menet közben is kivehető az egyik merevlemez.

Egyelőre nem tudni, hogy ez a chipkészlet is támogatja-e a 64 bites kiegészítést, és hogy készül-e belőle egyáltalán Socket T-s változat. Erre a célra ugyanis az Intel hivatalosan az Alderwood lapkakészletet szánja, amelyet i925x-szel jelöl.

MIRE JÓ EZ AZ EGÉSZ? Minderről a „Digitális átalakulás" téma keretében beszélt Barrett. Meglátása szerint végre kikerültünk az IT-piac néhány éve kezdődött válságából, és ezúttal okosan, kapkodás nélkül, összefogva az egész iparág megindult a komoly fejlődés útján. Ez a felívelés pedig újabb területek kialakulását és már meglévők fejlődését is magával hozza. Erre példaként a Ford autóipari konszernt említette Barrett, ahol immáron (természetesen) Intel-alapú szerverekkel folyik a tervezési és tesztelési folyamat túlnyomó része, és ezekkel az eszközökkel sikerült lerövidíteni az új modellek kifejlesztéséhez szükséges időt.

SZÁRAZ TUDOMÁNY A meglehetősen száraz, technikai előadásokat olyan látványosabb bemutatók tarkították, amelyeken már

»infó

➲ www.intel.com/idf

kézzelfogható termékeket láthattunk. Bemutatták a fentebb említett összes technológiát kamatoztató 2005-ös PC-dizájnt, amely a MicroBTX formátummal visszatér a fekvő házhoz. A BTX igazi ereje a méret és a zaj csökkentésében rejlik, lényege az okos elrendezés (ez nem újdonság) és a megfelelő légáramlás. A fejlesztőknek sikerült elérniük, hogy egyetlen ventilátor elegendő egy csúcsteljesítményű gépbe, ahol a légáram elölről hátrafelé haladva sorra lehűti a komolyabban melegedő alkatrészeket.

A PCI Express technológia komoly sávszélességét és a megnőtt processzorteljesítményt a High Definition (HD) adatfolyamok megjelenítésekor vagy éppen felvételekor használhatjuk ki, ami az elkövetkezendő néhány év legfontosabb iránya lesz. Ehhez kapcsolódva láthattunk Windows Media Encoder által támogatott Windows Media Video HD-t, HDTV adást és HD felbontású játékokat is. Ezekhez illeszkedik a 7.1-es hangzás is, melyet már fentebb említettünk.

A fő irányvonal a hardvereknél a 64 bites számítás bevezetése, a drót nélküli technológiák gyorsítása és a biztonság növelése a LaGrande technológiával. A processzoroknál folyamatosan csökkentik a csíkszélességet, és egyre újabb technológiákat fejlesztenek ki a szivárgás megszüntetésére. Erre a hamarosan megjelenő két-, majd többmagos felépítés miatt van szükség. Egyértelmű jövőnek a párhuzamosítás látszik, amivel megtöbbszöröthető a számolási teljesítmény.

A jövőt boncolgató témákban óvatosabb volt az Intel, mint néhány évvel ezelőtt. Láthattunk néhány okos felhasználási ötletet az egyre gyorsuló drót nélküli kommunikációra és a megnőtt számolási teljesítményre, de az utópisztikus, nehezen hihető elképzelések elhintésétől tartózkodtak a kiállítók.

MOBILIZÁLÓDÁS Szinte az összes fejlesztés, bemutató és előadás kapcsolódott valamilyen mértékben a mobilizált munkavégzéshez és a szórakozáshoz – a rendezők meglátása szerint egyértelműen ez a jövő.

» PC 2005 – lapos kilátások

Népszerű téma például a mobil munkavégzés, divatosabb nevén a távmunka. Ehhez kapcsolódóan az Intel bemutatta a Florence névre keresztelt noteszgépének prototípusát. Ebben a divatos és ultravékony gépben 90 nm-es Dothan processzor dolgozik, és a létező összes zsinór nélküli kapcsolódási technológiát alkalmazza (Wi-Fi, Bluetooth). Az igazi újdonság azonban a kétkijelzős kialakítás. A standard 16:9 arányú kijelzőn kívül a gép fedelén van egy kisebb, PDA stílusú kijelző is, amelyen az aktuális találkozókat és az egyéb fontos adatokat tekinthetjük meg.

Bemutatták az új mobiltelefon tanulmánymodelljét is, amelyben természetesen Intel XScale processzor dobog Wireless MMX kiegészítéssel. Ezt a mobilt már 1,3 megapixeles kamerával és zenelejátszási képességgel szerelték, amelyek új felhasználási területeket nyitnak meg. Ilyen például a vonalkódos zenei hirdetés: a vonalkódot lefényképezve és egy szervernek elküldve máris megérkezik telefonunkra a hirdetett előadó minden fontos adata, sőt még a zenébe is belehallgathatunk.

A jövő Virgin MegaStore-jaiban (épp, hogy kivonultak Magyarországról) a vásárlók egy-egy Wi-Fi-s PDA-val sétálgatnak, majd a kiválasztott CD vonalkódját leolvasva PDA-jukra letöltődik minden szükséges adat, például az előadó diszkográfiája, többi lemezének adatai, a rendszer ajánlhat egyéb hasonló stílusú zenéket, sőt az adott lemezbe is belehallgathatunk.

» Az Intel büszkesége

ÉS AMI AZ ALJÁN MARADT Persze az érdekességek mellett több fontos fejlesztés pillanatnyi állapotáról is beszámoltak az Intel szakemberei. E fejlesztéseket érdemes alaposabban körbejárni, hiszen nagyban befolyásolják az iparág közeli jövőjét, így a következő hónapban visszatérünk az IDF-hez.

Külön köszönet illeti az MMD Magyarországot utunk szervezéséért és a rengeteg segítségért. TCM

A professzionális Ati gyártó
Elegáns Stílus
TRIPLEX — A tökéletesre törekszünk, az abszolút tökéletesre...

Millenium Silver technológia
- Mérföldkő a hűtéstervezésben!
15% alacsonyabb hőmérséklet értékek, és akár 47%-al kevesebb elektromágneses interferencia (EMI)!

EYE-BOMB 9800XT 256 bit Overdrive
RADEON™ 9800XT / DirectX9.0 / AGP8X / 256MB DDR / 256bit
3 3GigaPixel/sec pixel kitöltés, és 8 pixel shader garantálja a legjobb shader architektúrát
ATI OVERDRIVE, biztonságosan módosítható teljesítmény beállítások, intelligens processzor-monitoring
256 bites memória interfész, és a HyperZ III+ technológia, mely a teljesítményről gondoskodik
SMOOTHVISION™ 2.1 többszörös mintavételezésű teljes képernyős élsimítás
SMARTSHADER™ 2.1 Microsoft® DirectX® 9.0 programozható vertex és pixel shader hardveres támogatás
Teljes lebegőpontos precizitás valós időben
HyperLife 2 átvitelileg jegyzőt bőn ajánlódéba

Parasouls 9600SE DirectX9.0
RADEON™ 9600SE / DirectX9.0 / AGP8X / 128MB/64MB DDR / 64bit
ATI RADEON™ 9600SE grafikus lapka
2.0 GigaPixel/sec pixel kitöltés, és 4, DirectX 9.0-a optimalizált pixel shader
SMOOTHVISION™ 2.1 élsimító technológia, többszörös mintavételezéssel
SMARTSHADER™ 2.1 mozi minőségű effektusok játékokban, alkalmazásokban
FULLSTREAM minőségjavító eljárás kis sávszélesség mellett is

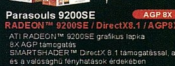

Parasouls 9200SE AGP 8X
RADEON™ 9200SE / DirectX8.1 / AGP8X / 128MB/64MB DDR / 64bit
ATI RADEON™ 9200SE grafikus lapka
8X AGP támogatás
SMARTSHADER™ DirectX 8.1 támogatással, a teljesebb játékélmény és a valósághű fényhatások érdekében
SMOOTHVISION technológia
VIDEO IMMERSION™ kiemelkedő minőségű video lejátszás

WWW.TRIPLEX.HU
Termékeinkre 2 év teljeskörű garanciát vállalunk.
További információ:
info@triplex.hu

Intel Pentium 4 – Prescott maggal

» Felemás messiás

Már megint egy újabb processzor! Cserélhetem le a fél éve vásárolt méregdrága gépemet! „Ezek" direkt tolnak ki a szegény vásárlóval? Kinek van szüksége még gyorsabb processzorra? És mi van a kompatibilitással? Hát a támogatottsággal? Többek közt ezekre a kérdésekre keressük a választ Prescott-boncoló tesztünkben.

Erdős Márton (martinm@ipma.hu)

Nagyjából a Pentium III idejére tehető az Intel frekvencianövelési lázának felfutása. A Pentium 4 megjelenésével a helyzet tovább romlott, sőt a tervezők mindvégig (sokak szerint a marketingosztály nyomására) a féktelen órajelgyorsításra helyezték a fő hangsúlyt. Ennek érdekében még az órajelenkénti utasítások számát (IPC) is hajlandók voltak lecsökkenteni.

Az első Pentium 4-es, Willamette magos P4-ek nem voltak egyértelműen gyorsabbak a Pentium III-aknál, amiért sok kritika érte a vállalatot. Azonban az Intel tudta, mit tesz, és rohamléptekben növelte a működési frekvenciát, valamint a másodlagos gyorsítótár kapacitását, ami mikroarchitektúrájának gyenge pontja volt. Ám ennek is van egy határa, amit nagyjából tavaly szeptemberben ért el a cég. A továbblépésre égető szükség volt, hiszen a rivális AMD Athlon 64 CPU-i már megelőzték az Intel leggyorsabb megoldását is (ha nem is valós órajelben, de számolási teljesítményben feltétlenül).

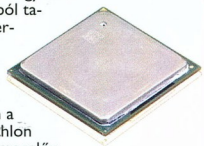

» Vajon melyik a Prescott-tojás?

PRESCOTT: EZT NEKTEK! 2004. február 2-án megérkezett hát a Prescott fedőnevű mag, amely a boltokban továbbra is a jól bejáratott Pentium 4 nevet fogja viselni. Az eddigi Northwood 0,13 mikronos gyártástechnológiája szűk keresztmetszetnek bizonyult, így ezen a téren is váltásra volt szükség. Következtet hát a 90 nm, amit a jelek szerint az Intelnek sikerült zökkenőmentesen bevezetnie. Korábban sok pletykát lehetett hallani arról, hogy a Prescott extrém magas hőleadású és nagy teljesítményfelvételű lesz, ám ezeket a megjelenésre sikerült viszonylag normális értékekre mérsékelni.

A pletykák arról is szóltak, hogy a 2003-ban vett, első szériás i865PE és i875P chipkészletes alaplapok nem lesznek megfelelőek a Prescotthoz. Nos, ez részben igaznak bizonyult, hiszen elég sok alaplap nem kezeli az új jövevényt – de szép számban akadnak olyan alaplapok is, melyek megfelelő BIOS-frissítés után a Prescott magos Pentium 4-ekkel is működnek. Ennek a gyártó webhelyén lehet utánanézni, ha ott találunk megfelelő új BIOS-t, nem kell alaplapot cserélnünk.

WE'VE GOT THE POWER! Nézzünk kicsit a felszín alá, és vizsgáljuk meg, mit fejlesztettek az Intel mérnökei a régóta (jó) szolgálatot teljesítő NetBurst mikroarchitektúrán.

Kezdjük a gyártástechnológia 90 nm-esre váltásával, mellyel borítékolható az alacsonyabb hőkibocsátás és a magasabb órajel. Az új gyártástechnológia része a feszített szilikon alkalmazása is. Ez alig növeli meg a költségeket, a tranzisztorkapuk hossza viszont csökken, ellenállásuk mérséklődik, kapcsolási sebességük pedig nagyban megnő. Ennek segítségével – noha a Prescott 125 millió tranzisztort tartalmaz az eddigi 55 millióval ellentétben – sikerült csökkenteni a magméretet a Northwoodéhoz képest. Így a 131 mm² helyett az új mag csupán 112 mm² területű. Ebből mi sem mutat sem fogunk látni, mert a hőelvezető védősapka ezen a Pentium 4-es processzoron is megtalálható.

» A Prescott-reaktor hűtésére

Ahhoz, hogy az Intel 2005-re elérje 5 GHz-es célját, nem csak a gyártástechnológián kellett fejleszteni, hanem a felépítéshez is hozzá kellett nyúlni.

Az Intel Pentium 4-es processzorokat az Intel bocsátotta rendelkezésünkre. Az Abit IC7-Max3 alaplap az Abit külföldi képviseletétől érkezett, a Simpletech Nitro DDR466-os memóriamodulokat a Multimédia szállította, a PowerColor Radeon 9800XT videokártyát a Powercolor külföldi képviseletétől, a 160 Gbyte-os Seagate merevlemezt pedig a Seagate külföldi képviseletétől kaptuk tesztelésre. A teszthez használt driverek verziója: Intel Chipset driver 5.1.1.1002, Ati Catalyst 4.2.

A Pentium 4-ben debütált NetBurst mikroarchitektúra futószalagján 20 egység vesz részt az utasítások végrehajtásában. Ezek működési frekvenciáját akkor lehet drasztikusan megnövelni, ha leegyszerűsítjük őket, azaz még kisebb részfeladatokra bontjuk az utasítások végrehajtását. A Prescott esetében a lépésszámot 31-re növelte az Intel, ami némileg visszaesés a ciklusonkénti utasításkibocsátást tekintve (IPC – Instructions Per Cycle), ellenben komolyan meg lehetett növelni az egységek működési frekvenciáját.

Igen ám, de a processzorok működése korántsem folyamatos, elég, ha a megszakításokra, az ugró utasításokra vagy a működést megakasztó cache-találati hibákra gondolunk. A hosszú pipeline ellensége például az AMD. Az Athlon 64-ben megbúvó K8-as mag csupán 12 lépcsős pipeline-nal dolgozik, többek közt ezért is olyan nehéz emelni a processzor órajelét.

DIGITÁLIS RÁNCFELVARRÁS Ha csak ennyit tett volna a siker érdekében az Intel, most komoly bajban lenne, hiszen az első Prescottok működési frekvenciája nem nagyobb, mint a Northwoodoké, így egy Northwood CPU szégyenletesen megruházna egy Prescott magos P4-et. Hogy ne rúgjon öngólt az Intel a kezdetben lassabb CPU-kal, egyéb fejlesztéseket is eszközölt. Ezek majdnem mindegyike a hosszabb futószalagból származó hátrányokat hivatott csökkenteni.

»info

- Fefo ☎ **412-3580, www.fefo.hu**
- Multimedia ☎ **204-7334, www.multimedia.hu**
- Mycom ☎ **204-7444, www.mycom.hu**

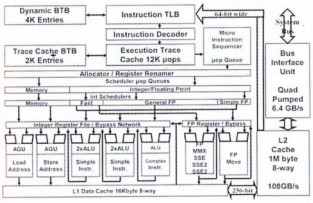

» Nem is olyan bonyolult

Az első és egyik legfontosabb tényező a gyorsítótárak mérete. Minél több adat áll minél gyorsabban rendelkezésre, annál kevesebbszer akad meg a folyamatos működés. A Prescottok így megduplázott elsőszintű adatcache-t és ugyancsak megduplázott másodszintű cache-t kaptak. Az elsőszintű utasításcache méretét nem módosították, továbbra is 12 ezer előre dekódolt mikroutasítást képes tárolni, ám a dekódolót továbbfejlesztették.

A jól működő, sikeres SSE2 utasításkészlet-kiegészítést is továbbfejlesztették, és – nem sok fantáziával – SSE3-nak keresztelték el. 13 új utasítást köszönthetünk, melyek közt akadnak komplex aritmetikai utasítások, a videochipek vertex shadereit segítő utasítások, a Hyper-Threading technológiát gyorsító, szinkronizáló utasítások, videokódolást gyorsító és adatkonverziós utasítások is. Természetesen ezek kihasználásához újra kell írni, vagy fordítani a programokat.

BARÁTSÁG CSŐVEZETÉK A logikailag párhuzamos működésben, azaz a Hyper-Threading technológiában az MWAIT és a MONITOR utasítások komolyan növelhetik a

Műszaki adatok és mérési eredmények

Gyártó, típus	Intel Pentium 4 3 GHz	Intel Pentium 4 Extreme Edition 3,2 GHz	Intel Pentium 4E 3,2 GHz
Processzor weboldala	http://intel.com/products/desktop/processors/pentium4/index.htm	http://intel.com/products/desktop/processors/pentium4/index.htm	http://intel.com/products/desktop/processors/pentium4/index.htm
Műszaki adatok			
CPU			
Processzorfoglalat	Socket 478	Socket 478	Socket 478
Tokozás	FC-uPGA	FC-uPGA	FC-uPGA
Fedőnév	Northwood	Gallatin	Prescott
Gyártástechnológia	0,13 mikron	0,13 mikron	0,09 mikron
Tranzisztorok száma	55 millió	178 millió	125 millió
Magméret	131 mm²	237 mm²	112 mm²
Működési magfeszültség	1,5 volt	1,5 volt	1,36 volt
Valódi processzorsebesség	3007,2 MHz	3207,7 MHz	3207,7 MHz
Órajelszorzó	15-szörös	16-szoros	16-szoros
Elméleti FSB-órajel	200 MHz (a Quad pumped Bus miatt effektíve 800 MHz)	200 MHz (a Quad pumped Bus miatt effektíve 800 MHz)	200 MHz (a Quad pumped Bus miatt effektíve 800 MHz)
Valódi FSB-órajel	200,5 MHz	200,5 MHz	200,5 MHz
Processzoroldali busz sávszélessége	6400 Mbyte/s	6400 Mbyte/s	6400 Mbyte/s
Utasításkészlet-kiegészítések	MMX, SSE, SSE2	MMX, SSE, SSE2	MMX, SSE, SSE2, SSE3
Gyorsítótárak és rendszermemória			
Elsőszintű gyorsítótár mérete	12 000 utasításbejegyzés, 8 Kbyte adat	12 000 utasításbejegyzés, 8 Kbyte adat	12 000 utasításbejegyzés, 16 Kbyte adat
Másodszintű gyorsítótár mérete	512 Kbyte	512 Kbyte (2 Mbyte harmadszintű cache)	1024 Kbyte
Rendszermemória	1 Gbyte	1 Gbyte	1 Gbyte
Memóriavezérlő típusa	DDR SDRAM	DDR SDRAM	DDR SDRAM
Rendszermemória működési frekvenciája	DDR400 (2x200 MHz)	DDR400 (2x200 MHz)	DDR400 (2x200 MHz)
Memóriabusz sávszélessége	6400 Mbyte/s	6400 Mbyte/s	6400 Mbyte/s
Memória időzítései (CAS, RAS to CAS, RAS, Cycle time)	3 / 4 / 4 / 8 órajel	3 / 4 / 4 / 8 órajel	3 / 4 / 4 / 8 órajel
Mérési adatok			
Alkalmazástesztek			
CBurst32 0.90.91 – Maximális általános memória-sávszélesség (késleltetés*)	4866 Mbyte/s (256,7 ciklus)	5383 Mbyte/s (274,0 ciklus)	5278 Mbyte/s (259,5 ciklus)
Cinebench 2003			
– Renderelés egy CPU-val	304 pont	326 pont	282 pont
– Renderelés Hyper-Threading technológiával (2 CPU)	359 pont	385 pont	337 pont
– C4D Shading	317 pont	347 pont	359 pont
– OpenGL Software	1425 pont	1585 pont	1455 pont
– OpenGL Hardware	2602 pont	3272 pont	2927 pont
Kribibench v1.1			
– Office	3,38 képkocka/s	3,79 képkocka/s	3,68 képkocka/s
– City	1,40 képkocka/s	1,57 képkocka/s	1,49 képkocka/s
– Ultracity	0,49 képkocka/s	0,53 képkocka/s	0,49 képkocka/s
PCMark 2004			
– PCMark score	4682 pont	5102 pont	4965 pont
– CPU score	4555 pont	4924 pont	4884 pont
– Memory score	4631 pont	5318 pont	5101 pont
– Graphics score	4526 pont	4519 pont	4501 pont
– HDD score	4736 pont	4749 pont	4764 pont
PS7Bench Advanced összesített*	218,3 s	194,1 s	206,6 s
Specviewperf 7.1.1 összesített	177,70 képkocka/s	187,62 képkocka/s	197,74 képkocka/s
Tömörítési idők*			
Lame 3.93 – 840 Mbyte-os WAV file MP3 formátumba tömörítése	219 s	204 s	233 s
VirtualDub 1.5.10 – 91 Mbyte-os MPG áttömörítése AVI-ba (DivX 5.1.1)	103 s	93 s	97 s
Könyvtár betömörítése RAR (v3.30) formátumba alapbeállítások mellett	558 s	498 s	549 s

*: a kisebb érték a jobb

Gyártó, típus	Intel Pentium 4 3 GHz	Intel Pentium 4 Extreme Edition 3,2 GHz	Intel Pentium 4E 3,2 GHz
Játékteszttek			
3DMark 2001 SE 330 – 1024x768/32 bit, default futás	18 125 3D mark	20 661 3D mark	18 796 3D mark
3DMark 2003 ver. 340			
– 1024x768/32 bit, defaults	6443 3D mark	6617 3D mark	6522 3D mark
– CPU Score	645 3D mark	780 3D mark	699 3D mark
Aquamark3 default beállítás			
– összpontszám	45 700 pont	47 797 pont	45 964 pont
– Gfx	6060 pont	6180 pont	6042 pont
– CPU	9290 pont	10 551 pont	9593 pont
Colin McRae Rally 04 demo – 640x480/32 bit, High Quality	69,45 képkocka/s	86,65 képkocka/s	79,01 képkocka/s
Comanche 4 Demo – 1024x768/32 bit, default futás	57,16 képkocka/s	67,91 képkocka/s	51,06 képkocka/s
Deus Ex 2: Invisible War v1.1 – 1024x768/32 bit, High Quality	39,96 képkocka/s	41,23 képkocka/s	39,83 képkocka/s
Enemy Territory build v1.02 – Battery, timedemo 1, 1024x768/32 bit, High Quality	59,4 képkocka/s	68,4 képkocka/s	61,7 képkocka/s
Final Fantasy XI v1.01 – 1024x768/32 bit, High Quality	5631 pont	6201 pont	5870 pont
Halo v1.031 – timedemo -use20 – 1024x768/32 bit, High Quality	50,49 képkocka/s	53,67 képkocka/s	52,06 képkocka/s
Need For Speed: Underground v1.4 – 1024x768/32 bit, High Quality, light trails, motion blur	47,30 képkocka/s	54,51 képkocka/s	51,56 képkocka/s
Unreal Tournament 2003 Demo – HardOCP v2.1 – CPUtest – 640x480, Flyby, default, min. detail, hanggal	150,63 képkocka/s	184,16 képkocka/s	160,95 képkocka/s
Unreal Tournament 2004 Beta demo v3120 – 1024x768/32 bit, default quality, AS-Convoy demó	101,39 képkocka/s	116,67 képkocka/s	102,55 képkocka/s
Tomb Raider: The Angel of Darkness v49 – Pixel Shader 2.0, default, 1024x768/32 bit, Paris1	79,22 képkocka/s	81,01 képkocka/s	80,33 képkocka/s
Összetett mérések			
3DMark 2001 SE 330 – 1024x768/32 bit, default és MP3-tömörítés	13 128 3D mark	15 549 3D mark	14 098 3D mark
Kereskedelmi adatok			
Kiszerelés	dobozos	dobozos	dobozos
Bruttó kiskereskedelmi ár	67 900 Ft	182 000 Ft	82 313 Ft
Garancia	3 év	3 év	3 év

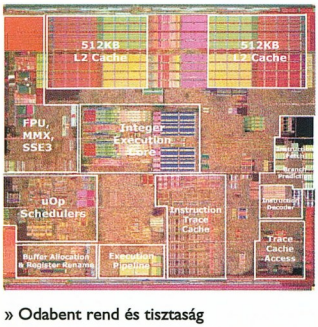

» Odabent rend és tisztaság

hatékonyságot. A magyarázat felettébb egyszerű. Ha két programszál közt esztelenül váltogat a CPU, olyankor is megakadhat az egyik szál folyamatos végrehajtása, amikor az lassíthatja a végrehajtást (például, ha annak feldolgozásából már nincs sok hátra). Elképzelhető az is, hogy átváltás után a másik szál okoz egy cache-találati hibát, miáltal várakozásra kényszerül, ezzel megakasztva a hatékony párhuzamos műveletvégzést. Két utasítással és okos programozással (amit az Intel által fejlesztett HTT kódoptimalizáló programok segítenek) kiküszöbölhető ez a hiba. Könnyen meg lehet oldani, hogy a második szál csak akkor kapjon zöld utat, ha az első éppen cache-en kívüli adat beolvasására vagy egyéb adatra vár.

A Prescott fejlesztőcsapata a Pentium M csapattól kölcsönözte a jobb hatásfokú utasítás-előrejelzőt is. Egy téves ítélet a Prescott 31 lépcsős pipeline felépítésének komoly időkiesést okozhat, sokkal komolyabbat, mint a Northwood magnak.

FORRÓ HANGULAT A Prescott igazi hőerőmű. A 3,2 GHz-es Northwood P4-nek 82 watt a hőleadása, de még a hasonló órajelű Extreme Editionnek is csak 92 watt. A Prescott magos P4 nem kevesebb mint 103 wattot disszipál. Ez pedig komoly tényező, foglalkozni kell vele. Az Intel referenciahűtője ennek megfelelően fejlődött, hogy képes legyen hidegen tartani a magot, valamint az Intel ajánlásában előírja, hogy az alaplap BIOS-ai kezeljék megfelelően a bordát hűtő ventilátor dinamikus fordulatszám-szabályozását. Ezzel talán még megmenthető a híresen csendes működés is.

LÁSSUK A MEDVÉT! A Prescott architektúrája alapján a mérésekben (jogosan) komoly meglepetésekre számítottunk. A tesztrendszert úgy állítottuk össze, hogy mindegyik periféria kellően széles keresztmetszetet biztosítson, így kizárólag a CPU-k teljesítményéből fakadtak az eltérések.

Mivel az Abit hivatalosan is Prescott-kompatibilisnek nyilvánította minden i865-ös és i875-ös alaplapját, kapóra jött az éppen a teszt kezdetére megérkező Abit IC7-Max3 alaplap. Ebbe nem kevesebb mint 1 Gbyte Simpletech DDR SDRAM-ot pakoltunk, természetesen kétszer fél gigás elosztásban.

Videokártyának a továbbra is királynak tekinthető Ati Radeon 9800XT-t választottuk, a PowerColor tálalásában. Utóbbi tesztjeinkben szűk keresztmetszetnek bizonyult a már elöregedett (ám továbbra is kiválóan üzemelő) 20 Gbyte-os Seagate Barracuda ATAIII-as PATA merevlemez. Igazi nagyágyúval, egy 160 Gbyte-os, soros ATA-s Seagate-tel váltottuk ki. Fontos háttérelem a tápegység, ami egy 350 wattos AOpen volt. Sajnos Northwood magos P4-ből csak 3 GHz-es példányt sikerült felhajtanunk a teszt idejére, ám hamarosan látni fogjuk, a legkisebbnek egyáltalán nem volt oka szégyenkezni.

A tesztprogramokban is eszközöltünk apróbb változtatásokat. A CBurst32 méréseinél ezentúl a késleltetési időket is feltüntetjük, hiszen ez mérvadó érték egy rendszerben. Újra körünkben üdvözölhetjük a Specviewperf legújabb, 7.1.1-es verzióját, mint térbeli modellező- és tervezőprogramok szimulációját. A játékteszteket közt újdonság a Colin McRae Rally 04, mely kiválóan skálázható a processzor gyorsulásával, valamint az Unreal Tournament 2004, melyről ugyanez mondható el.

A GYŐZTES LEGKISEBB Az architekturális fejlesztések ismeretében már nem meglepőek a teszteredmények. Az abszolút győztes a méregdrága Intel Pentium 4 Extreme Edition, köszönhetően a Northwood magnak és a plusz 2 Mbyte harmadszintű cache-nek.

A második helyezett már nem ilyen egyértelmű. Van, ahol a régi, van, ahol az új mag kerekedett felül. Amelyik teszt komolyabban igénybe vette a memóriát, valamint a másodszintű gyorsítótárat, az jobban futott a Prescott magon. Ahol azonban a kódot Northwood magra optimali-

Több a kelleténél! – Abit IC7-Max3

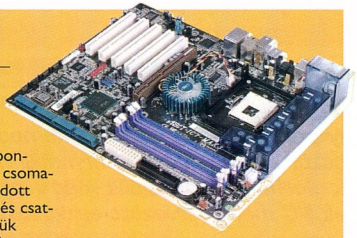

» Luxuskivitel, meglepő meglepetések

Az Abit IC7-Max3 az Abit prémium osztályú inteles alaplapja, amihez talán már sok is az extra. Persze extrákból sohasem elég, így a méretes dobozt sem vonakodva, inkább kíváncsian bontottuk ki – vajon milyen meglepetéseket csomagolt bele a gyártó? A minden jóval megáldott alaplapon az összes létező vezérlőtípust és csatlakozást megtaláljuk. Izelítőnek említhetjük a 6 SATA csatornát. Az alaplap tuninghajlandóságát és stabilitását növelendő a melegedő aktív részeknek külön aktív hűtést adtak a lap felső részén.

A mellékelt extrák legizgalmasabbikát kis dobozba rejtették. A felirat szerint Secure IDE, azaz merevlemez-titkosító megoldással van dolgunk. Az Abitnak sikerült igazi meglepetést szerezni, ugyanis ez a kódoló- és dekódolóchip a gép erőforrásaiból nem szív el semennyit, nem igényel szoftvertámogatást, és tökéletes biztonságot nyújt! A Secure IDE-re kötött merevlemez tartalma ezután csak annak lesz látható, aki rendelkezik a megfelelő kódkulccsal, melyből az Abit a biztonság kedvéért kettőt is csomagolt.

Az alaplap betonstabil mestermunka, méltán lehet rá büszke az Abit. A kiegészítők hasznosak és ötletesek, ám jobb megismerésükhöz több idő kell. Következő számunkban részletesebben is foglalkozunk az Abit IC7-Max3-mal. Ajánlott bruttó végfelhasználói ára két év garanciával jelenleg 56 250 forint, ami soknak tűnhet, ám ezért rengeteg extra szolgáltatást kapunk az egyik legjobb Intel Pentium 4-es alaplap kíséretében.

➲ www.abit.com.tw/page/en/motherboard/motherboard_detail.php?pMODEL_NAME=IC7-MAX3&fMTYPE=Socket+478

zálták, annak rövidebb pipeline-ját és kisebb cache-méretét figyelembe véve, ott a Prescott alulmaradt. Játékoknál nagy volt a harc, sem a Prescott, sem a Northwood nem tudott komolyabban elhúzni. Ha a Northwood is 3,2 GHz-es, talán még kevesebbszer kerekedett volna felül a Prescott. A lényeg azonban így is tökéletesen látszik.

ÚJ KIRÁLY? A teszteredményeket átböngészve nem csoda, ha hitetlenkedve állunk, vagy éppen helyeselve és „én megmondtam"-ot morzsolva bajszunk alatt ingatjuk fejünket. Igen, a Prescott bizony sok esetben még a 3 GHz-es Northwoodtól is kikap. Azonban még mielőtt temetni kezdenénk a Prescottot és kinevetnénk az Intel fejlesztőgárdáját, nézzük, miért történhetett meg ez a baleset.

A Prescott igazi hátránya, a 31 lépcsős futószalag egyben komoly előny. A 3,2 GHz-es Prescottok valóban sok esetben lassabbak a régebbi magnál, ám van pár adujuk. Az egyik a kitolt felső frekvenciahatár. A Northwood magos P4 felső határa valahol 3,4 GHz körül van, de még ha sikerülne is e fölé menni, a 4 GHz egészen biztosan elérhetetlen számára normális körülmények közt. A 4 GHz a Prescottnak semmiség, és még év vége előtt el fogja érni. A cél 2005-re egészen 5 GHz-ig gyorsítani a magot, amihez minden adott.

Ne feledjük továbbá az SSE3-at sem. Az erre optimalizált programok komolyan begyorsulhatnak az SSE2-höz képest, főleg, ha kihasználják a fejlettebb logikai többprocesszoros optimalizálást (HTT). Ugyan egyelőre letiltva, de itt van már az IA32e, a Vanderpool és a LaGrande technológia is, melyek sorrendben a 64 bites kiterjesztést, a szimultán operációsrendszer-futtatást és a hardveres védelmi funkciókat nyújtják.

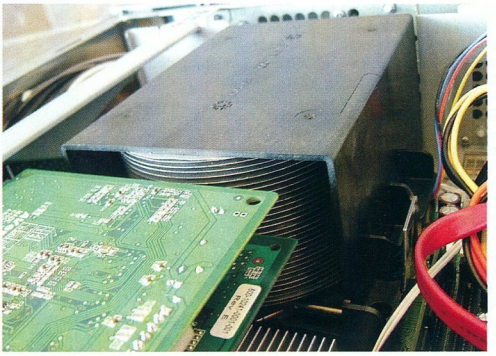

» Prescott-hűtés a BTX szabvány szerint

HOVA TOVÁBB? Kicsit olyan érzésünk lehet, mint anno az első Socket 423-as, Willamette magos P4 megjelenésekor. A Prescott megjött, itt van, de lassabb, mint a már régóta piacon lévő Northwood. A foglalat stimmel ugyan, de adódhatnak alaplap-kompatibilitási problémák és melegedési gondok. Hab a tortán, hogy az Intel 3,4 GHz-nél befejezte a Socket 478-as Prescottok gyorsítását, és a második negyedévben érkező 3,6 GHz-es példányok már Socket T (LGA775) foglalatba illeszkednek. A jelenleg letiltott technológiák (IA32e, Vanderpool, LaGrande) is csak itt lesznek engedélyezve.

Azért elhamarkodott lenne a Socket 478-as Prescottot kérészéletűnek nevezni. A középső és alsó árszegmensbe kiválóan pozicionálható ez a CPU, hiszen kisebb csíkszélességének köszönhetően olcsóbb az előállítása, és a sebességére sem lehet panasz. A képlet meglehetősen egyszerű: az ár/érték mutató az ár csökkentésével komolyan javítható.

MITÉVŐ LEGYEK? Óvakodjunk a Prescottól? Még egy dolog, amire jobban oda kell figyelni ezentúl? Nos, a processzorvásárlásnál már eddig sem ártott, ha tisztában voltunk, milyen magra épül az adott CPU. A Prescott ára megegyezik a Northwood P4-ekével, sőt hamarosan alájuk megy. Aki most szeretne Pentium 4-es gépet építeni, és nem álmodik komolyabb tuningról, valamint az SSE3-ból igazán profitáló video- és hangszerkesztő szoftvereket sem fog futtatni, válassza nyugodtan a Northwood magot. Ennek nyers teljesítménye azonos órajelen általában jobb, mint a Prescotté. A video- és hangszerkesztő programok, és persze a Photoshop hamarosan teljes SSE3 támogatást kapnak, amitől komoly gyorsulás várható. A Northwood magot az Intel szép lassan elhagyja, helyét átveszi a Prescott.

Akinél nem számít a pénz és a legjobbat akarja, válassza az Extreme Edition P4-et, bár idehaza beszerezni szinte lehetetlen.

Csúf dolog az Intel termékeinek értékelésénél a konkurens megoldását ajánlani, de aki jelenleg játékkonfiguráció építésén töri a fejét, és nem akarja fél éven belül lecserélni rendszerét, gondolkozzon el egy AMD Athlon 3000+-on. Játékoknál verhetetlen az ár/érték aránya – ára alacsony, számolási teljesítménye pedig meglehetősen magas. (Konkrét mérési eredményeket találnak előző számunk Athlon 64-tesztjében: ➲ **64 bites igazságosztók – PCM, 2004/3/42**, vagy mostani FIC K8-800T gyorstesztünkben is, ahol a mérési környezet pontosan megegyezik ezzel a Prescott-teszttel.)

A legbölcsebbek kivárnak, egészen nyár elejéig, esetleg kora őszig, amikorra megkapjuk a Socket T-s Intel Pentium 4-es processzorokat, remélhetőleg már engedélyezett IA32e 64 bites kiterjesztéssel, valamint minden egyéb extrával.

A szokásos tuningrészt ezúttal megfelelően robusztus hűtési rendszer és időhiány miatt elhalasztjuk, de hamarosan visszatérünk rá, hiszen komoly lehetőségek mutatkoznak ezen a téren. PCM

Nyolccsatornás Creative hangszett

» Csúcsmozi

Sokan idegenkednek attól, hogy számítógépük köré hifi-komponenseket telepítsenek, indokként legtöbbször a helyhiányt, a formatervi különbségeket, a kezelőszervek elérhetőségét jelölik meg – és vannak, akik a PC körül egyszerűen csak PC mellé tervezett eszközöket szeretnének látni.

Varga Máté

A multimédiás korszak elején a magas hangminőséget igénylőknek nem volt más választásuk – mára azonban kiléptünk a fehér műanyag dobozkák korából.

Konkretizálva tehát: bemutatónkban a számítógép mellé szánt hangrendszerek egyik csúcsának szánt összeállítást vesszük szemügyre (természetesen az ezoterika kategóriát – milliós hangkártyák, hangfalak – próbáltuk kerülni). A választott összeállítás mindkét darabja Creative gyártmány, kíváncsiak voltunk, mit tudnak együtt – eleve egymás mellé ajánlják őket, bár ez valójában keveset jelent. Lássuk tehát az összetevőket!

CREATIVE GIGAWORKS S750 A Creative hangfalrendszerek csúcsát jelentő S700-as sorozatból hazánkban a 7.1-es változat kapható, bár létezik 5.1-es és 6.1-es is. A GigaWorks sorozat eddig is a gép mellé szánt hangszórók élvonalába tartozott, azonban a tervezők úgy gondolták, ha lúd, legyen kövér: kicserélték a szatellitek középsugárzóját egy polipropilén membránnal ellátott darabra, és mint a hab azon a bizonyos tortán, egy dóm magassugárzó is helyet kapott a merevített műanyag dobozkában. Titán – írják a dobozon –, természetesen ez csak a szokásos kiegészítéssel érvényes: titánfüsttel bevont műanyag szövet. Ezt ne rójuk fel neki, valódi titánsugárzóval esélye sem lenne a még eladható kategórián belül maradni; a vékony réteg pedig a semminél azért többet merevít, csökkentve ezzel a nemlinearitásból adódó torzításokat.

A szatellitek megépítéséről tehát azt kell mondanunk, hogy „ebből még bármi lehet" – akár kiemelkedő produkció is. Mindenesetre a mérnökök semmiképpen sem szerették volna, ha a magasabb tartományok elvesztenék az önbizalmukat, tehát igyekeztek kellő alátámasztást biztosítani: a 20 centiméteres papírszövet membránnal ellátott mélysugárzó mellé 700 wattnyi összteljesítményt is csomagoltak. Ezt az értéket papíron szépen elosztják a hangsugárzók között, de a hálózati biztosíték legfeljebb ekkora teljesítményt képes átengedni, és ha ehhez hozzávesszük, hogy veszteség nélküli erősítőt ők sem képesek gyártani, felmerül a nagy kérdés: „Hogyan csinálják?" Ez azonban maradjon az ő titkuk, úgyis a hangminőséget próbáljuk majd értékelni, nem az adatokat.

Az S750 kábelezése szükségszerűen nem két perc, de minden csatlakozón van színkód, így egyszerűen összerakható – bár a szatellitek csíptetős megoldása továbbra is nehezen érthető, elkerülhető lenne akár egy RCA csatlakozóval is. A példásan masszív megépítésen kívül olyan extrákat is kapunk, mint például a talpak a szatellitekre. Az igazi többlet természetesen a külső vezérlőegység, amely egyaránt ellátja a hangszínszabályozás, a közös és szatellitenkénti hangerő-szabályozás feladatát is – mindezt természetesen digitálisan, és a Creative fejlesztése, az M-Port is megtalálható rajta, ami képes az ugyanilyen porttal rendelkező hordozható audioeszközök (például a MuVo sorozat tagjai) közvetlen fogadására. A távirányítási lehetőség szintén nem mindennapos ebben a kategóriában; az infraérzékelő is a műanyag dobozon kapott helyet.

Bár a szett a felsőkategóriás Creative hangkártyákkal teljes, az esetleg meglévő 5.1-es hangkártyánkat megtartva is használható, hiszen a CMSS (Creative Multi-Speaker Surround) technológia segítségével az Upmix gombot használva 7.1-ben hallgathatjuk az eredetileg 5.1-es hangot. A dobozokon található THX felirat elvileg azt jelentené, hogy a minősítéssel rendelkező szett a mozihoz hasonló auditív élményben részesíti a kedves felhasználót. A tapasztalatok azonban azt mutták, hogy megfelelően specifikált kritériumok hiányában a gazdagabb, nagyobb gyártók egyszerűen felfestik (megveszik) a csúcsmodelljeikre, tehát a hangminőségről vajmi keveset árul el eme három betű.

» Az oldalsó hangfalak jóval pontosabbá teszik a játékok hangterét, megkönnyítve a tájékozódást

CREATIVE SOUND BLASTER AUDIGY 2 NX Külső hangkártyát választottunk a GigaWorks partneréül: bár tudásban némileg az Audigy 2 ZS alatt marad, de a teljes körű távirányítás és egyáltalán, a külön dobozos kivitel univerzálisabbá teszi, mint a belső „nagy testvért" – akár az egyébként magunkkal vitt noteszgépből is kiváló házimozit „gyárthatunk" az otthonlét idejére.

Ami a külcsínt illeti, nem okoz meglepetést: kellemes, fémes hatást keltő műanyag burkolat, krómozott gombokkal. Hasznos lehet azonban a külső tápegység, hiszen az USB szabvány szerint legfeljebb 500 mA lehet a külső eszközök alaplapról felvett árama, tehát ha a testmeleg üzemi hőmérsékleten dolgozó NX is a portról venné fel az áramot, akkor a

Műszaki adatok

Gyártó, típus	Creative GigaWorks S750
Termék weboldala	http://uk.europe.creative.com/
Műszaki adatok	
Összteljesítmény	700 W RMS
Frekvenciaátvitel	20–20000 Hz
Jel/zaj viszony	99 dB
Szatellitek	
– teljesítmény	7x70 W RMS
– magassugárzó	2,5 cm, titánbevonatú
– középsugárzó	8 cm, polipropilén
Mélyláda	
– teljesítmény	210 W RMS
– alsó határfrekvencia	25 Hz
Mélysugárzó	20 cm, papírszövet
Egyéb tulajdonságok	
Teljes körű árnyékolás	●
Hangszínszabályzás	digitális
Távirányító	●
Kereskedelmi adatok	
Forgalmazó	Ramiris Rubin ☎ 888-3200
Forgalmazó webhelye	www.ramiris.hu
Garancia	2 év
Ár (ajánlott bruttó fogyasztói)	126 500 Ft

Műszaki adatok és mérési eredmények

Gyártó, típus	Creative Sound Blaster Audigy 2 NX
Termék weboldala	www.soundblaster.com/products/audigy2NX/specs.asp
Műszaki adatok	
Analóg audiointerface	ki/bemenet, legfeljebb 96 kHz/24 bit
Digitális audiointerface	ki/bemenet, legfeljebb 96 kHz/24 bit
PC-s illesztőfelület	USB 2.0
Távirányító	●
Mérési eredmények*	
Frekvenciaátvitel	+0,08; –0,83 dB
Zajszint	–103,4 dB(A)
Dinamikatartomány	103,4 dB(A)
THD	0,0003%
Intermodulációs torzítás	0,0039%
Sztereó áthallás	–102,7 dB
Kereskedelmi adatok	
Forgalmazó	Ramiris Rubin ☎ 888-3200
Forgalmazó webhelye	www.ramiris.hu
Ár (ajánlott bruttó fogyasztói)	31 800 Ft
Garancia	2 év

*: a méréseket az RMAA szoftverrel végeztük.

csatlakoztatható eszközök száma jelentősen csökkenne. Egy 7.1-es hangkártyától (el)várható módon rengeteg csatlakozója van: az analóg audiokimeneteken kívül S/PDIF koaxiális kimenet, S/PDIF optikai kimenet és bemenet, mikrofon- és vonalbemenet, továbbá erősített fejhallgató-kimenet – közülük az utóbbit 7.1-es módban nem használhatjuk, hiszen az aljzata megegyezik a hátsó hangfalak kimenetével. Fontos megjegyeznünk, hogy az S/PDIF kimeneten DVD-Audio anyag hallgatásakor nem kapjuk meg a 96 kHz/24 bites jelet, mégpedig másolásvédelmi okokból (a DVD-Audio szabvány része, hogy a nagy felbontású digitális hanganyag csak analóg formában juthat a DVD-lejátszón kívülre).

A külső borítás képzeletbeli eltávolítása után látható, hogy a Creative által gyártott központi digitális jelprocesszor mellett milyen áramkörök töltenek be jelentős szerepet. A Sigma-TEL STAC9460-as konverter IC-je a katalógus szerint hatcsatornás, 192 kHz/24 bites felbontású D/A konvertert és két 96 kHz/24 bites A/D konvertert tartalmaz – a gyártó leginkább az alsó- és középkategóriás termékeiről ismert, mintsem audiofil típusairól. Érdekesség, hogy a Cirrus Logic EP7309-es chipje is része a kártyának, amely az infravörös jelek dekódolásán kívül „besegít" az MP3 file-ok dekódolásában is. Végül az erősítő az SGS Thomson MC33078-as, kifejezetten audiós alkalmazásokhoz fejlesztett IC-je, amely a kapcsolási rajz alapján egyszerű lelkivilágú, nyolclábú, de a specifikációi meglehetősen jó gyártástechnológiát feltételeznek – egyszóval jó (és nem utolsósorban olcsó) választásnak tűnik.

Mielőtt azonban belekezdenénk a tesztbe, fontos felhívni a figyelmet: az Audigy NX célközönsége nem az FPS-re éhes játékostársadalom, hiszen a központi hangprocesszor ezen változata nem tartalmazza az EAX Advanced HD kiegészítést – magyarán a 3D-s hang előállításának nagy része a processzort terheli majd. Az EAX-et (EAX 1.0–3.0) használó játékok elfutnak majd, de egy hardveres 3D-s hangtámogatással rendelkező kártyához képest akár 5-8%-os sebességcsökkenésre is számíthatunk.

A dobozban helyet kapott egy PC-s körökben igen komolynak számító távvezérlő és három CD-nyi program, amelyek közül a Creative WaveStudio és a MediaSource emelhető ki – bosszantó apróság (?) viszont, hogy DVD-Video-lejátszó nem található az összeállításban.

SZOFTVERKÖRNYEZET, HASZNÁLHATÓSÁG

A meghajtószoftverek probléma nélkül települnek, de ne felejtsük el eltávolítani régi hangkártyánk szoftvereit, főképp ha Creative termékről állunk át – a telepítéskor ugyanis nem írja felül a megegyező nevű, esetleg régebbi verziójú programokat. Az equalizer és a hangszórók beállításának lehetősége szinte alapkövetelmény – nem állíthatjuk ugyanakkor a hangszórók és a hallgatási pozíció pontos távolságát, bár az Audigy 2 sorozat többi tagja rendelkezik ezzel a képességgel. Nem szokványos a Dolby Pro Logic és a Dolby Digital EX szoftveres támogatása, amelyek segítségével dekóder nélkül hallgathatjuk a DVD-Video térhatású hangját, a CMSS pedig hardveres támogatást élvez (más kérdés, hogy ezt a hangfal is tudja).

» A nyolccsatornásra felkevert hangokat is nagy felbontásban élvezhetjük

A MediaSource külön bekezdést érdemel. Komplett médiatár-szolgáltatása mellett, amelyhez teljes körű lejátszó és felvételi képességeket is kapunk (sajnos az OGG formátum támogatása nélkül), audio-CD-író, konvertáló-, grabberprogramot és az EAX szolgáltatásait használó zajszűrő, effektusozószoftvert adnak. Ráadásul szinte kifogástalan minőségben, okosan egyensúlyozva a célszerűség és a többcélúság között. Olyan finomságokkal láttál el, mint például a Music analysis szolgáltatás, ami kiegyenlíti a számok hangerejét, majd lejátszáskor képes kiválogatni a hasonló tempójú számokat.

Külön kapjuk viszont a DVD-Audio-lejátszót, ami igazán kihasználja az elektronika adta lehetőségeket: a DVD-Audio szabványt közelítő 96 kHz/24 bites felbontásban érkezik a zene, az összes csatornán (az eredeti 192 kHz/24 bit helyett).

Érdemes kitérni még a távirányítóra, amely több, mint az időnként felbukkanó, legfeljebb hangerő-szabályozásra alkalmas modellek. A használatkor a képernyőn megjelenő menü segítségével teljes körűen szabályozhatók az EAX-effektusok, akár a háttértárainkat is böngészhetjük, sőt akár le is kapcsolhatjuk a számítógépet. Tehát csöndes géppel és kényelmes fotelban ülve tényleg elérhetjük a normál részegységekből összeállított házimozi kényelmét.

HANGMINŐSÉG

Nyolccsatornás hanggal sajnos a jelenleg kapható DVD filmek nem rendelkeznek, így különösek fontos a CMSS rendszer megfelelő működése. Röviden és tömören szólva: a szett minden, a szerző által hallott PC mellé szánt (!) rendszernél jobb, ha a mozizás a cél. Nyugodt, erős hang; a mélysugárzó illeszkedése a szatellitekhez hasonló, mint amit a moziban is hallhatunk (tehát nem feltétlenül tökéletes, de hasonló érzést ad). Különösen jó, hogy nem „üres" a tere, tehát nem érezzük úgy, hogy a szatellitek hangja mint egyfajta fal vesz minket körül, mi pedig az üres térben ülünk – az események középpontjában érezhetjük magunkat. Függőlegesen kicsit „vékony" a hangtér, tehát jó, ha a szatellitek nincsenek sokkal alacsonyabban a fejünknél, illetve ha a talpakat felszereljük, akkor körülbelül ránk vagy kicsivel fölénk néznek. A mélyekkel nincs probléma: az irányhatásokat nem rontja a kellően alacsony vágási frekvencia, mozinál pedig nem kritikus a szatellitek és a mélynyomó összhangja.

A játékokkal kapcsolatban fontos megemlíteni, hogy minden Direct3D-s játék támogatja a 7.1-es hangzást, upmix és egyéb trükkök nélkül is. A hangminőség eredeti értelmezése helyett itt az irányhatások és a dinamika kapja a főszerepet. A Creative hangládák mindkét esetben jelesre vizsgáznak, FPS-ek esetén kifejezetten sokat számít az oldalsó két hangszóró, sokkal pontosabb tájékozódást tesznek lehetővé.

Ilyen megépítés mellett a fenti két terület szinte ujjgyakorlat volt a szettnek, a zenei anyagokon azonban nehéz igazán jól teljesíteni. Először mindenféle mesterséges térhangzás nélkül, sztereóban próbáltuk ki – itt mutatkozik meg egyik apró, de érzékelhető hiányossága: kissé száraz a hangja, és a mélysugárzó nem dolgozik igazán összhangban a zenével, szerencsére a frekvenciamenetet nem emelték túl mesterségesen sehol. Jellemzően „kissugárzós" hangzás, erős mélyekkel megtámogatva. Dolbyval hallgatva, nyolc csatornán nagyon hektikusan viselkedik: az akusztikus zenék kivételével majd' mindegyik plusz élményt nyújt, finoman köréknek terjeszkedik; az akusztikus zene pedig vagy összeesik (finomabb vonósjátékok), vagy műanyag hangzást kap (akusztikus gitár).

ÖSSZEGZÉS

Kétség sem fér hozzá: a PC-s szettek egyik legjobbika a fent bemutatott összeállítás. Filmre, játékra ideális társ lehet, szinte fenntartások nélkül – a százezer forint körüli „normál" 5.1-es rendszerek minőségét messze hozza. Zenehallgatásra, főleg akusztikus zenére még mindig a sztereó hangfalpár az igazi, de a térhangzás előnyei – főleg könnyűzenénél – tagadhatatlanok. PCM

Western Digital Raptor merevlemezek

» SCSI-nek olcsó, ATA-nak gyors

Még a gyártót is meglepte az a felfokozott várakozás, amivel a piac reagált a Western Digital percenként 10 000 fordulattal pörgő, SATA csatolóval felszerelt merevlemezének bejelentésére. A Western Digital olyannyira kedvezőnek találta a fogadtatást, hogy a Raptor merevlemezek gyártási és adattárolási kapacitását is növelte. Így tesztlaborunkban rögvest két ragadozó madár landolt: egy 36 és egy 74 Gbyte tárolókapacitású modell.

Branyiczky Gábor

Egyetlen percig sem titkolta a Western Digital, hogy a Raptor merevlemezeket nem elsősorban az ATA felületű merevlemezek fő felhasználási területének számító asztali PC-kbe, illetve munkaállomásokba szánja. A magasabb fordulatszámból adódó sebességnövekedéssel a szerverek SCSI csatoló uralta világába szeretnének betörni a kisvállalati, irodai kiszolgálókba olcsóbb, de teljesítményt tekintve egyenértékű adattárolót kínálva.

BORDÁK ÉS SATA HÍD Az ATA felületű merevlemezekhez viszonyítva nagynak számít a lemeztányér (illetve a nagyobb kapacitású Raptor esetében lemeztányérok) fordulatszáma, de az SCSI csatolós merevlemezek között már viszonylag régóta megtalálhatók a percenként tízezret, sőt tizenötezret pördülő modellek. A biztonságos üzemelés (itt elsősorban a hosszú távú működőképességre gondolunk) természetesen másfajta és – nem meglepő módon – drágább mechanikát tesz szükségessé. Másságát jelzi, hogy IDE meghajtótól szokatlanul a merevlemez tokozásán hűtőbordákat alakítottak ki, hiszen a gyorsabb forgás nagyobb hőtermeléssel is jár. Tesztünk tapasztalatai szerint a bordák igen hatásosan működnek, így rögvest felmerül a kérdés: miért nem használják ezt a kialakítást a 7200-at pörgő meghajtók esetében is.

Érdekes, hogy mindkét típus vezérlőelektronikájának egyetlen látható alkatrésze a Marvel híd áramköre, amit az Ultra-ATA (UATA) csatolófelület Serial ATA szabványú kommunikációjának biztosítására vetnek be a merevlemezgyártók. A meghajtó átviteli sebessége pedig nem haladja meg azt a mértéket, amit már nem tudna kiszolgálni egy ATA-133 csatorna – ennek ellenére a Western Digital nem mutatja annak jelét, hogy hagyományos csatolóval is piacra dobná termékét. Szintén az UATA kiforratlanságára utal, hogy a Raptorok boldogabbik végében a SATA tápcsatlakozó mellett hagyományos formátumú is helyet kapott, sőt még néhány jumper tüskéje is kikandikál a tokozásból.

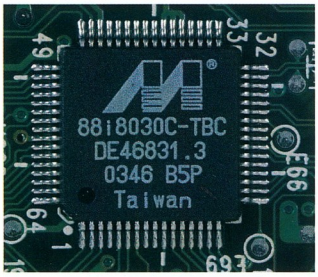

» Ez bizony egy Ultra ATA–Serial ATA híd

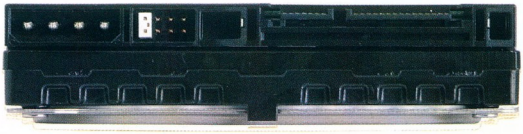

» A Raptorok bekötésére hagyományos tápcsatlakozó is használható

PÖRÖG, DE PONTOSAN MENNYIRE? A Raptorok utáni heves érdeklődés annak is köszönhető, hogy nemcsak a kiszolgálók építésében érdekelt szakemberek, de a teljesítményre, sebességre vágyó otthoni felhasználók is keresik az eddig jobbára csak RAID tömbbel elérhető átviteli sebességet kínáló meghajtókat. Méréseinkben éppen ezért nem SCSI csatolós versenytárssal, hanem egy szintén Serial ATA felületű Seagate Barracuda 7200.7 meghajtóval hasonlítottuk össze a Raptorokat.

A mérések hardverkörnyezetét frissen érkezett tesztkonfigurációnk biztosította. Az Epox EP-8RDA3+ alaplapot, AMD Athlon 2500+ processzort, két 256 Mbyte-os, 400 MHz-es DDR memóriamodult és rendszertöltő lemezként 80 Gbyte-os, SATA csatolós Samsung SP0812C merevlemezt tartalmazó összeállítást részletesen bemutatjuk következő számunkban.

A meghajtókat az alaplapra integrált Silicon Image Sil3112A vezérlőn keresztül kötöttük be. Elsőként a még particionálatlan merevlemezen a HD Tach tesztprogramot futtattuk le, amit a SiSoft Sandra mérései követtek. Ezután egy teljes Windows könyvtárat (963 Mbyte, 5375 file) másoltunk át a merevlemezen belül, lemérve a művelet időtartamát. A táblázatban szintén megtalálható hőmérséklet-értéket a közvetlenül a meghajtóra (nagyjából a fejmozgató mechanika fölé) ragasztott elektróda szolgáltatta. Utóbbi adatot természetesen mindig dedikált merevlemez-hűtés nélkül mértük. A kizárólag vékony SATA kábeleket használó konfigurációban semmi sem akadályozta a légáramlást a lemezek környékén – jó szellőzésű házban teszteltünk.

» Seagate Barracuda 7200.7

A 10 000 fordulat persze azonnal felvet egy számokkal nehezen leírható kérdést: a meghajtó működési zaját. Ami ugyan van, de pusztán hallgatózással véleményünk szerint nem lehet megkülönböztetni a majd' 3000 perdülettel nagyobb sebességet. Átlagos, de még csendes konfiguráció zajszintjét sem emeli jelentősen a Raptor meghajtó felpörgésének és folyamatos forgásának hangja. Némileg más a helyzet a keresés és a véletlenszerű írás-olvasás esetén: a fej-

Műszaki adatok és mérési eredmények

Gyártó, típus	Seagate Barracuda 7200.7	Western Digital Raptor 360	Western Digital Raptor 740
Termék weboldala	www.seagate.com/support/disc/specs/sata/st3160023as.html	www.westerndigital.com/en/products/products.asp?DriveID=40	www.westerndigital.com/en/products/Products.asp?DriveID=65
Műszaki adatok			
Fordulatszám	7200/perc	10 000/perc	10 000/perc
Buffer mérete	8 Mbyte	8 Mbyte	8 Mbyte
Csatolófelület	SATA	SATA	SATA
Lemeztányérok száma	2	1	2
Névleges kapacitás	160 Gbyte	36 Gbyte	74 Gbyte
Formázott kapacitás (NTFS file-rendszer)	149,0 Gbyte	34,5 Gbyte	69,2 Gbyte
Mérési eredmények			
HD Tach – olvasási sebesség (maximális/átlagos)	57 734/45 769 Kbyte/s	78 766/48 753 Kbyte/s	74 130/62 955 Kbyte/s
HD Tach – írási sebesség (maximális/átlagos)	66 631/50 427 Kbyte/s	48 462/31 484 Kbyte/s	44 622/36 303 Kbyte/s
HD Tach – merevlemez elérése	12,2 ms	8,3 ms	8,3 ms
SiSoft Sandra			
– általános sebességérték	37 991 Kbyte/s	37 806 Kbyte/s	45 813 Kbyte/s
– bufferelt olvasás	90 Mbyte/s	96 Mbyte/s	110 Mbyte/s
– szekvenciális olvasás	56 Mbyte/s	55 Mbyte/s	66 Mbyte/s
– véletlenszerű olvasás	9 Mbyte/s	9 Mbyte/s	12 Mbyte/s
– bufferelt írás	82 Mbyte/s	21 Mbyte/s	84 Mbyte/s
– szekvenciális írás	55 Mbyte/s	52 Mbyte/s	65 Mbyte/s
– véletlenszerű írás	12 Mbyte/s	16 Mbyte/s	19 Mbyte/s
– elérési idő átlaga	6 ms	6 ms	4 ms
Windows könyvtár másolása (perc:másodperc)	1:56	1:55	1:48
Mért hőmérséklet	34,7 Celsius-fok	34,2 Celsius-fok	34,4 Celsius-fok
Kereskedelmi adatok			
Forgalmazó	n.a.	Herta Számítástechnika ☎ 239-8028	Herta Számítástechnika ☎ 239-8028
Forgalmazó webhelye	n.a.	www.herta.hu	www.herta.hu
Ár (bruttó végfelhasználói)	33 578 Ft*	35 750 Ft	76 875 Ft

*: átlagos végfelhasználói ár.

mozgató mechanika már jó katona módjára „bokacsattogtatva" ugrik a feladatok teljesítésének. Zavarónak ez is csak teljes csendben hat, és bár vannak a Raptornál halkabb modellek, csukott ház mellett alig érzékelhető a merevlemez szöszmötölése.

RAPTORT MINDENKINEK? Kétségtelenül gyors meghajtókat üdvözölhetünk a Western Digital SATA csatolós Raptoraiban, ami mindenképpen nagy lépés az IDE merevlemezek fejlődésében. Azt azonban botorság lenne állítani, hogy megérkeztek a verhetetlen merevlemezek. Ennek elsősorban megabyte-onkénti beszerzési költségük az oka, ami jóval magasabb, mint a jelenleg megvásárolható UATA és SATA meghajtóké – igazán csak azokba a munkaállomásokba éri meg beszerelni a Raptorokat, ahol valóban nagy sebességre van szükség. Amikor ugyanis egy, a sebességet biztosító RAID tömb beszerzési költségével hasonlítjuk össze az árukat, már csábító alternatívát jelenthetnek – ha nincs feltétlenül szükség nagy tárkapacitásra. Az elkészített házi videók, zenék és egyéb „helyfaló" fileok tárolására és lejátszására azonban bőséggel elegendő egy szerényebb fordulatszámon üzemelő típus is.

A tesztben egy átlagosan gyorsnak számító Seagate merevlemezzel vetettük össze a ragadozókat. A Seagate a szintetikus mérésekben papírforma szerint alulmaradt, ám a felhasználói tesztek során nagyon jól teljesített, ami főleg a jó írási sebességekben mutatkozik meg. Elérési ideje nem vetekedhet a Raptorokéval, viszont működése hangtalan, és ára is jóval szerényebb. A Raptorok a kisvállalati, irodai kiszolgálók piacán – ahová a Western Digital pozicionálja őket – sikerre számíthatnak. Az érérzékeny magyar piacon biztosan népszerű lesz az SCSI csatolású merevlemezeknél (melyeket a szükséges vezérlők és kábelek ára is drágít) jóval olcsóbban beszerezhető, ugyanakkor sebességben versenyképes Raptor meghajtócsalád. Arról persze nem szabad megfeledkezni, hogy bár a Serial ATA csatoló olcsóbb, és könnyebben kivitelezhető a kábelezése, a bővíthetőségben (az SCSI vezérlő 7 vagy 14 eszközt kezelhet) és a processzorterhelésben a SCSI meghajtók vezetnek. PCM

» Western Digital Raptor 360

» Western Digital Raptor 740

A 160 Gbyte-os, SATA csatolós Seagate merevlemezt a Seagate külföldi képviselete, a tesztkonfigurációt a Herta Kft. biztosította.

- Herta Számítástechnika
- ☎ 239-8028
- www.herta.hu

Logicube készülékek

» Másolnak és védnek

Az előző számunkban bemutatott Solitaire Turbo partíciómágus (➲ Türelmetlen rendszergazdáknak – PCM, 2004/3/46) mellett más hasznos termékeket is gyárt a Logicube. Közös jellemzőjük, hogy a merevlemezek másolására, védelmére szolgálnak.

Nagy Zoltán

Előfordul, hogy nincs szükség a Solitaire Turbo sokoldalú képességeire, viszont egyszerűen és gyorsan kellene egy merevlemez tartalmát sokszorosítani. Erre szolgál az Echo nevű készülék, amihez csupán hozzá kell kapcsolni a klónozandó és a célmerevlemezt, a többi teendőt az Echo intelligensen elvégzi. A benne is megtalálható CleverCopy szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a célmerevlemez mérete eltérő legyen a kiindulási mérettől, a műveletet azzal gyorsítja, hogy csak az adatokat másolja, az üres helyeket nem. Így csak FAT16, FAT32 és NTFS partíciókat kezel – más típusúaknál egyszerű szektorról szektorra történő másolást alkalmaz. Ha biztosak akarunk lenni a dolgunkban, bekapcsolhatjuk az ellenőrzést, ami visszaolvassa a kiírt adatokat.

» A WebGuard a fizikai hozzáféréstől is véd

A műveletet egyszerű folyamatkijelzőn követhetjük nyomon, ezenkívül összesen három nyomógomb és egy üzemmódjelző alkotja a „kezelőpultot". A merevlemezek IDE kábeleit a kis doboz két oldalába kell illeszteni. Az IDE aljzatok mellett találhatók a tápcsatlakozók a meghajtókhoz. Egy noteszgép merevlemezének tartalmát a külön beszerezhető CloneCard Pro kiegészítővel duplikálhatjuk – ez egy PC-Card kártya, amit a gép megfelelő foglalatába kell illeszteni. Bár az Echo elfér a mellényzsebben, egy kistáska is jár hozzá, amelyben külön hely van a mestermerevlemeznek, a kábeleknek és a tápegységnek is.

A számítógép-összeszerelő cégeknél, ha egyszerre sok számítógépet kell összerakni, az idő és az erőforrások jó részét az operációs rendszer telepítése köti le. Egyesével telepíteni még gyorsmásolást alkalmazva sem igazán hatékony ez a munka. Ilyen feladatok elvégzésére készítették az OmniClone merevlemez-másoló rendszert. Több változata létezik: attól függően, hogy egyszerre hány meghajtót tud elkészíteni, van 2, 5, 10 és 15 meghajtós egység.

Az IDE merevlemezeket a lehető leggyorsabb UDMA adatátviteli módban tudja kezelni, így az adatsebesség elérheti a 2,3 Gbyte/percet is. A mester- és céllemezek eltérő típusúak lehetnek, a CleverCopy szolgáltatás szükség szerint méretezi a célmezen a partíciót, és csak a szükséges adatokat másolja (FAT16 és FAT32 partíció esetén; NTFS-hez külön szoftvermodult kell vásárolni).

A vezérléshez fóliabillentyűzet és nagyméretű grafikus LCD kijelzőt használhatunk: kiválaszthatjuk a másolásra szánt partíciókat, elnevezhetjük őket, a céllemezen elindíthatjuk a különböző műveleteket stb. A gyakran használt beállításokat elmenthetjük.

A rendszer tudását tovább fokozhatjuk kiegészítő szoftverekkel – ilyen a már említett CleverCopy NTFS partícióhoz, a Master Manager, amivel PC nélkül állíthatjuk össze a mesterlemezt, a Selective Partitions, amellyel a céllemezekre a mesterről több partíciót is átvihetünk, továbbá az OmniDiagnose, amely a gyenge vagy hibás szektorokból tud adatot visszanyerni, átnézi a merevlemezeket szektorhibák után kutatva, és „tisztára tudja vakarni" a merevlemezeket, hogy rossz szándékú emberek ne nyerhessenek vissza róluk adatokat.

» Echo, az egyszerű merevlemez-másoló

A készülék különleges változata az OmniSCSI, amely SCSI céllemezekre tudja az SCSI vagy akár IDE mesterlemez partícióit sokszorosítani.

A mindennapi vírusveszély vagy a számítógépes betörések elleni hatásos védekezés egyik eszköze lehet a merevlemez hardveres írásvédelme. Ehhez olyan kiszolgálót kell kialakítani, amelyen a kényes tartalom (például beállítófile-ok, nem módosuló tartalomfile-ok) külön merevlemezen van, amit a Write-PROtect készülékkel kapcsolunk a merevlemez-vezérlőhöz. Ez teljes körű írásvédelmet biztosít, mégpedig úgy, hogy az esetleges íráskérelmeket látszólag végrehajtja, de a gyakorlatban érintetlen marad a merevlemez. Így számos futási problémát kiküszöbölhetünk, miközben az adatok teljes biztonságban vannak. Ha mégis módosítani kell a merevlemez tartalmát, egy kapcsoló átállításával engedélyezhetjük az írást. Ez valódi kapcsoló, így szoftveres úton nem állíthatjuk át, és nem is kerülhetjük meg. A Write-PROtecten USB port is van, amellyel „külső-leg" alkalmazhatjuk a merevlemezeket – természetesen ekkor is írásvédelemmel körítve.

Nagyobb kivitelű, és több szolgáltatást nyújt a WebGuard. A PC-k 5,25 colos meghajtóhelyére építhető készülék zárt házában a fizikai hozzáférés ellen is védett a merevlemez. Az USB és IDE csatlakozással egyaránt használható WebGuard kijelzőjén nemcsak az éppen használt működési mód látható, hanem a behatolási kísérletek száma és azoknak a parancsoknak a listája is, amelyeket megkíséreltek végrehajtani.

Termékek és árak

Logicube Echo	139 000 Ft
Logicube OmniClone 2U (két céllemez)	497 000 Ft
Logicube OmniClone 5U (öt céllemez)	818 000 Ft
Logicube WebGuard	96 000 Ft
Logicube Write-PROtect	136 000 Ft

»infó

➲ Killerapp ☎ 427-0402
➲ www.killerapp.hu
➲ www.logicube.com

Teszt: 16 multimédia-billentyűzet

» Gombok, drótok, frekvenciák

A billentyűzet egy számítógépnek az a perifériája, amit mindig használunk. Éppen ezért nem rossz, ha minél jobban a kezünk alá dolgozik, automatizmusokkal, funkcióbillentyűkkel egyszerűsítve a munkavégzést, könnyedebbé téve a szórakozást. És ha mindez még némi drót nélküli szabadsággal is párosul, könnyebb megfogni a vásárlókat.

Branyiczky Gábor

Nincs hát mit csodálkozni azon, hogy főképp az utóbbi, kábelektől megszabadított kategóriában nagy a gyártók aktivitása – rendre újabb és újabb modellek jelennek meg.

Mint annyi mindenre a számítástechnikában, arra sincs leírt szabvány, hogy milyen gombokat, lehetőségeket kell kínálnia egy multimédia-billentyűzetnek. Azért kváziszabványt megállapíthatunk: a netes böngészőt indító, előre-hátra léptető, megállító és frissítésre utasító gombokat, a keresőt és a *Kedvencek* listát megnyitó billentyűket a legtöbb modellen megtaláljuk. Mint ahogy a hangerőt szabályzó, illetve a hangszórókat némító gombok is általában helyet kapnak, a médialejátszást indító, megállító és léptető gombok társaságában. Akár USB, akár PS/2-es csatlakozóról legyen szó, a számítógépet alvó módba küldő gomb szintén „kötelező" elem, a néhány éve még roppant népszerű kikapcsoló gomb azonban visszaszorulni látszik, és azokon a modelleken, amelyeken megmaradt, ott is olyan helyre került, hogy ne lehessen csak úgy véletlenül megnyomni, bosszúságot okozva önmagunknak.

HANGOK ÍZLÉS SZERINT A felhasználók gyakorlatilag két táborra oszlanak abban a kérdésben, hogy kopogjon vagy ne kopogjon használat közben a billentyűzet. Sokaknak egyszerűen szükségük van a lendületes gépeléshez arra, hogy hangban folyamatos visszajelzést kapjanak a munkálkodásukról. Másokat viszont ez borzasztóan zavar, és csakis hangtalan billentyűzeten gépelnek élvezettel.

Egyénenként változó a gombok ellenállásának megítélése is: amíg vannak a habkönnyű leütések pártján állók, addig akadnak szép számmal, akik szeretik „érezni", hogy megnyomtak egy gombot. Itt azonban nem szabad megfeledkezni arról, hogy az erőkifejtés még az ilyen kisméretű alkatrészekben is „összegyűlhet", kifáradást, sérülést okozhat.

Egy billentyűzet esetében a fenti, szubjektíven megítélendő jellemzőkön túl eléggé problémás a valódi tesztelés is, hiszen sebességet, teljesítményt nem mérhetünk. Ami valóban kihívás egy klaviatúra számára, az a hosszan tartó üzembiztos működőképesség – ezt pedig objektív okokból nem ellenőrizhetjük.

» Genius KB-19e NB

AZ ÖSSZEHASONLÍTÁS ALAPJA Éppen ezért tesztünket inkább összehasonlításnak tekintsék olvasóink. A táblázatból és a szöveges bemutatókból leszűrhetik azokat a tanulságokat, amelyek fontosak lehetnek a megfelelő termék kiválasztásakor. Ráadásul ezt a választást a szín és a formai kialakítás is jelentősen befolyásolja, hiszen a billentyűzet a monitor után a konfiguráció legszembetűnőbb darabja. A gyártók sokat is áldoznak arra, hogy termékskálájuk változatos legyen.

A változatosságból pedig kuszaságot kavar a különféle nyelvi változatok kavalkádja: a gombok feliratozása és az operációs rendszerben beállított billentyűzetkiosztás közötti eltérés könnyen megzavarhatja a felhasználót. Gyakorlatilag az összes gyártónak van kimondottan a magyar kiosztáshoz feliratozott billentyűzete, csakhogy ez általában nem vásárolható meg minden üzletben. Hasonlóan jártunk mi is tesztünk terméktoborzóján: érkezett néhány olyan példány, ami az angol ábécé karakterkészletét viselte gombjain. Angol és angol billentyűzet között azonban nem árt különbséget tenni: teljes értékűen csak a UK kiosztású tudja pótolni a magyar billentyűzetet, ahol is ugyebár QWERTZ sorrendben követik egymást a felső betűsor gombjai, és legalább ennyire fontos, hogy van egy további (az extra gombokat nem számolva), 102. billentyűje, kifejezetten az í számára. Utóbbi egyszerűen hiányzik a US kiosztású klaviatúrákról, ugyanakkor a UK tasztatúrákon van neki megfelelő, általában [\] gomb.

Használati szempontból hasznosnak ítéltük, ha a tesztpéldány kiosztása követi a klasszikust, amitől manapság mind divatosabb szokás eltérni. Elsősorban a kurzorvezérlő tábla gombjai esnek áldozatul a méretcsökkentési vagy formatervezési szándékkal elkövetett átrendezéseknek, ami a rutinból, vakon gépelő felhasználókat roppantul bosszanthatja. Az [Insert] gomb eltüntetése szintén divat – a Windows Commandert futtató felhasználók életét keseríti meg legjobban.

» A4Tech KBS-8

Ezenfelül részben a gombok száma, részben programozhatóságuk mértéke volt a döntő tesztünk résztvevőinek elbírálásakor.

A4TECH KBS-8 A billentyűzet lendületesebb gépelés alatt is csöndes, gombjainak elrendezése a hagyományos kiosztást követi – alfanumerikus táblájában azonban igen szokatlan alakú billentyűk sorakoznak. Az A4-Tech által levédett A-Shape kialakítás – ami valóban az A betűt juttatja a rápillantók eszébe – a kezet, illetve a csuklót kíméli. Ugyanakkor nem csak kétkezes gépelésben jártas felhasználóknak kényelmes: könnyedén átnyúlhatunk gépelés közben a másik kéz „felségterületére" is.

Miután a multimédia-billentyűk programozhatóságát biztosító meghajtóprogramot telepítettük, az Office programcsomagban használható másodlagos jelentésükre kapcsolhatjuk a gombokat, illetve egyesével parancssori utasítást, billentyűmakrót, webcím megnyitását és számos előre programozott parancsot rendelhetünk hozzájuk.

A4TECH WIRELESS DESKTOP KBS-2348 Kábeles márkatársához hasonlóan itt is A fazonú elrendezésben sorakoznak a billentyűk, a multimédiagombok viszont elterültek a billentyűzet felső részén, és egy kicsit bevándoroltak a bal kéz alá. A bal oldalra került a görgető is. Ez és a *Saját dokumentumok* mappát megnyitó gomb nem érhető el a meghajtóprogram telepítése nélkül.

Műszaki adatok

Gyártó, típus	A4Tech KBS-8	BTC 9110	DTK KB2000-H	Genius KB-19e	Kolink KB0002XP1	Microsoft Multimedia Keyboard	Thermaltake Xaser A1838
Termék weboldala	www.a4tech.com	www.btceurope.nl	www.dtkcomputer.hu	www.genius.hu/billen.htm	www.kellytech.hu	www.microsoft.com	www.thermaltake.com
Műszaki adatok							
Kiosztás	qwertz	qwertz	qwertz	qwerty	qwerty	qwerty	qwertz
102. gomb (Í)	●	●	●	❍	●	●	●
Elrendezés	hagyományos	módosított	hagyományos	módosított	módosított	módosított	módosított
Csatoló	PS/2	PS/2	PS/2	PS/2	USB	PS/2	PS/2 és USB
Kapcsolat jellege	kábeles	kábeles	kábeles	kábeles	kábeles	kábeles	kábeles
Egér	❍	❍	❍	❍	❍	❍	● (optikai, görgető, 3 gomb)
Multimédiás jellemzők							
Gyorsgombok száma	19	4 (16*)	19	19	26	17 (29*)	31 (43*)
Internetvezérlés	●	● (részleges, driverrel)	●	●	●	● (részleges, driver nélkül)	●
Hangerőszabályzás	●	●	●	●	●	●	●
Médialejátszó vezérlése	●	●	●	●	●	●	●
További gombok	Calculator, My Computer	4 funkcióbillentyű	❍	Számológép, Sajátgép	❍	My Music, My Pictures, My Documents, Messenger, Calculator, Log Off	Log Off, My Computer, Számológép, Taskváltás, Kilépés, Undo, Redo, Kijelölés, Kivágás, Másolás, Beillesztés
Speciális kapcsolók	❍	multimédiás üzemmód ki-be kapcsoló gombja	Fn billentyű	❍	4 irányú scrollgomb	másodlagos jelentés bekapcsolása	függőleges görgető, forgó hangerőszabályzó
Meghajtóprogram mérete	3288 Kbyte	7268 Kbyte	4512 Kbyte	5196 Kbyte	3448 Kbyte	speciális	2304 Kbyte
Programozhatóság	teljes	teljes	teljes	részleges	teljes	teljes	teljes
Egyéb jellemzők							
Enter mérete és alakja	nagy L	nagy, fordított L	nagy, fordított L	fekvő	nagy, fordított L	nagy, fordított L	nagy, fordított L
Power és Sleep gombok	Sleep felül oldalt	Sleep felül középen	Sleep felül középen	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	mindkettő felül oldalt
Dönthetőség	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	❍	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók
Csuklótámasz	● (lecsatolható)	❍	● (lecsatolható)	❍	●	● (lecsatolható)	❍
Ergonómiai elrendezés	A fazonú elosztás	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes
Kereskedelmi adatok							
Forgalmazó	Kelly-Tech ☎ 350-1246	Cédrus ☎ 450-1226	DTK Computer Hungary ☎ 412-3400	G.Network ☎ 239-7020	Kelly-Tech ☎ 350-1246	BSC ☎ 452-4690	Cédrus ☎ 450-1226
Forgalmazó webhelye	www.kellytech.hu	www.cedruskft.hu	www.dtkcomputer.hu	www.genius.hu	www.kellytech.hu	www.bsc.hu	www.cedruskft.hu
Ár (bruttó fogyasztói)	2600 Ft	3200 Ft	2500 Ft	kb. 4900 Ft	4800 Ft	7590 Ft	10 500 Ft

**: az [F1]–[F12] billentyűk másodlagos funkcióival együtt.*

Az eltérések sora a kurzorpad elrendezésében is folytatódik, amelyet a drót nélküli modellnél igencsak átrendeztek és kicsit szétszórtak a formatervezők.

Rokonszenves megoldás, hogy hat 1400 mAh-s akkumulátort mellékeltek a két-két AA áramforrást igénylő billentyűzethez és egérhez, hogy mindig legyen kéznél frissen töltött. Az már a bemutatópéldány fintora, hogy a vevőegységben meghúzódó töltő AAA, vagyis kisebb szabványú – feltételezem, hogy a forgalomba kerülő példányok mellé már a megfelelő méretezésű töltő kerül.

BTC 9110 A megszokott billentyűzeteknél rövidebb formát a kurzorvezérlő gombcsoport jelentős átalakításával és a szokottnál kisebb leütőfelületű gombokkal érték el a BTC tervezői. Az [Insert] és a [Delete] gomb a felső részre került, méretüket kisebbre vették, a funkcióbillentyűkhöz igazították – csak ezt kell megszokni a használat során.

Első pillantásra úgy tűnhet, csupán négy gombbal kínál többet és nem is multimédia-billentyűzet a BTC Millenniumnak is becézett modellje – ám az [F1]–[F12] billentyűk másodlagos feladatkört is kaptak. Speciális vezérlőképességeik csak a termetes meghajtóprogram telepítése után használhatók, akkor viszont szabadon programozhatók: billentyűkombináció, parancssori utasítás, webcím elérése, program elindítása és előre rögzített művelet (például lemez kiadása) is beállítható bármelyikre.

A billentyűzet alapbeállításai között a hangerőszabályzáson és a médialejátszás vezérlésén túl csupán hat program elindítása szerepel, köztük az e-mail kliensé és a netes böngészőé, de utóbbiban a navigálást már nem támogatják speciális gombok.

Trust Easy Scroll Silver Line	Unitek KB-2825	A4Tech Wireless Desktop KBS-2348	Chicony KB-9943	Creative Desktop Wireless 6000	Genius Wireless TwinTouch Optical Office Kit	Logitech Cordless Desktop Deluxe	Microsoft Wireless Optical Desktop	Trust 370B Easy Scroll Wireless Deskset
www.trust.com	www.unitek.cn	www.a4tech.com	www.chicony.com.tw	www.creative.com	www.geniusnet.com.tw	www.logitech.com	www.microsoft.com	www.trust.com
qwertz	qwertz	qwertz	qwertz	qwerty	qwertz	qwerty	qwerty	qwertz
●	●	●	●	●	●	●	○	●
módosított PS/2 kábeles	hagyományos PS/2 kábeles	módosított PS/2 rádiófrekvenciás (27 MHz)	módosított PS/2 rádiófrekvenciás (27 MHz)	hagyományos USB rádiófrekvenciás	hagyományos USB rádiófrekvenciás (27 MHz)	hagyományos PS/2 és USB rádiófrekvenciás	módosított PS/2 és USB rádiófrekvenciás	módosított PS/2 rádiófrekvenciás (27 MHz)
○	○	● (optikai, görgető, 3 gomb)	● (mechanikus, görgető, 3 gomb)	● (optikai, görgető, 3 gomb)	● (optikai, görgető, 5 gomb)	● (mechanikus, görgető, 3 gomb)	● (optikai, kettős görgető, 3 gomb)	● (mechanikus, görgető, 5 gomb)
32 (44*)	25	20	9	19	21	10 (22*)	14 (26*)	32 (44*)
●	●	●	● (részleges, driver nélkül)	● (driverrel)	●	● (részleges, driver nélkül)	● (részleges, driver nélkül)	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●
●	●	●	○	●	●	● (részleges)	●	●
Log Off, My Computer, Calculator, Taskváltás, Kilépés, Undo, Redo, Kijelölés, Kivágás, Másolás, Beillesztés	Log Off, My Computer, Calculator, Calendar, Word, Excel, Copy, Cut, Paste, Taskváltás, Close	Sajátgép, Dokumentumok, Számológép	Számológép	Sajátgép, Számológép	My Computer, Calculator	Webcam, Messenger	My Music, My Pictures, My Documents, Messenger, Számológép, Log Off	Log Off, Sajátgép, Számológép, Taskváltás, Kilépés, Undo, Redo, Kijelölés, Kivágás, Másolás, Beillesztés
függőleges görgető + menügomb, másodlagos jelentés bekapcsolása	forgó hangerőszabályzó, függőleges görgető	görgető	○	○	függőleges görgető taskváltó gombbal	másodlagos jelentés bekapcsolása	másodlagos jelentés bekapcsolása	függőleges görgető
1884 Kbyte	3852 Kbyte	2724 Kbyte és 3508 Kbyte	5998 Kbyte	5144 Kbyte és 3904 Kbyte	3296 Kbyte	12024 Kbyte	speciális	3636 Kbyte és 2864 Kbyte
részleges	○	teljes	részleges	részleges	részleges	részleges	teljes	részleges
nagy L	nagy, fordított L	fekvő	nagy, fordított L	nagy, fordított L	nagy, fordított L	nagy, fordított L	fekvő	nagy, fordított L
mindkettő felül oldalt	mindkettő felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	Sleep felül oldalt	mindkettő felül oldalt
hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók	hátsó kihajtható támasztók
●	●	● (lecsatolható)	●	● (kihajtható)	● (lecsatolható)	● (lecsatolható)	● (lecsatolható)	● (lecsatolható)
hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	A fazonú elosztás	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes	hagyományos szögletes
Napfény Kereskedelmi Kft. ☎ 204-7333	Ramiris ☎ 888-3200	Kelly-Tech ☎ 350-1246	Ramiris ☎ 888-3200	Ramiris ☎ 888-3200	G.Network ☎ 239-7020	Herta Számítástechnika ☎ 456-1113	BSC ☎ 452-4690	Napfény Kereskedelmi Kft. ☎ 204-7333
www.multimedia.hu	www.ramiris.hu	www.kellytech.hu	www.ramiris.hu	www.ramiris.hu	www.genius.hu	www.logitech.hu	www.bsc.hu	www.multimedia.hu
2490 Ft	3125 Ft	12 100 Ft	7250 Ft	12 375 Ft	19 988 Ft	14 390 Ft	17 490 Ft	17 490 Ft

CHICONY KB-9943 A két AAA elemről üzemelő billentyűzet kurzorvezérlő paneljának elrendezése katonás: helytakarékosságból egy vonalba sorakoztatták a gombokat, ráadásul ez a billentyűsor jócskán a többi fölé magasodik, számomra érthetetlen okból. A gépelés kis erőfeszítéssel, de minimális hanghatással jár; a numerikus pad [0]-ját lerövidítették.

Viszonylag szerény mennyiségű gyorsgombjainak alapbeállítás szerinti szolgáltatásai mind elérhetők a kezelőprogram telepítése nélkül is, annak felrakása után pedig csak egy, igaz, tetszőleges alkalmazást indító gomb jelentése változtatható meg.

A rádiós kapcsolattartás összehangolására külön-külön gomb szolgál a vevőegységen, és míg a billentyűzet esetében ez félautomatikus folyamat, addig az egéren a felhasználónak kell a gombok nyomogatásával kiválasztania és rögzítenie a kommunikációra használandó csatornát.

CREATIVE DESKTOP WIRELESS 6000
Egyre inkább úgy tűnik, hogy a Creative nem csak egyszerű kirándulásnak szánta a számítástechnika egyéb területeire, amikor megjelentette első billentyűzeteit. És bár kissé kopogóssága nem az én csendesebb billentyűzeteket kedvelő ízlésem szerint való, de jól gépelhető klaviatúrát csomagolnak drót nélküli készletükbe.

Vezérlőprogram nélkül a multimédiagombok közül csupán a hangot és a médialejátszást vezérlők élnek, a netes böngészőt utasító gombok nem. A jókora meghajtószoftver (az egér meghajtóprogramjával együtt különösen nagy) telepítése után viszont helyére kerül minden feladatkör, de a már emlegetett hang- és médiavezérlők kivételével át is programozhatók a gombok. Sajnos csak program indítása vagy a szűk műveletválaszték egyik eleme állítható be, webcím megnyi-

tására vagy billentyűmakró szerkesztésére nincs mód.

Az egér és a billentyűzet egyaránt két AA elemről üzemel. A két periféria kapcsolóinak állásáról a számítógéphez USB kapun keresztül csatlakozó vevőegység LED-je tájékoztat.

DTK KB2000-H A DTK billentyűzete helytakarékos: vékony, és szélessége is alig nagyobb az ideális méretű gombok elhelyezéséhez feltétlenül szükségesnél. Multimédiagombjai felül kaptak helyet, és alapbeállítás szerinti műveleteik használatához nincs szükség a 3,5 colos lemezen mellékelt meghajtóprogram telepítésére sem.

» Trust Easy Scroll Silver Line

A közvetlenül elérhető műveletek: netes böngésző visszaléptetése, előreléptetése, megállítása, frissítése, a Kedvencek mappa megnyitása és a kezdőlap megjelenítése. Külön gomb van a zenelejátszó és a levelezőalkalmazás indítására. A zenelejátszó vezérlésére (hangerővezérlés, némítás) szolgáló további billentyűkön kívül még a *Sajátgép* ablakot megnyitó, a számológépet indító és a gépet azonnal energiatakarékos „alvó" módba küldő nyomógomb kapott helyet a billentyűzeten.

Ha telepítjük az iKeyWorks vezérlőprogramot, a speciális billentyűk jelentése szabadon változtatható. A gombok három lehetséges beállítása között megtalálható a tetszőleges alkalmazás elindítása, a billentyűmakrók rögzítése és a parancssori utasítás, könyvtár vagy webcím megnyitása.

A gombok mérete és anyaga jó. A hagyományos elrendezésű billentyűk ellenállása a közepesnél erősebb, így lendületes gépeléskor keletkezik némi mechanikai zaj.

GENIUS KB-19E NB Az NB megjelölés a 19 multimédia-billentyűt kínáló klaviatúra nevében arra utal, hogy kialakításában jóval közelebb áll a noteszgépek billentyűzetéhez, mint a megszokott asztali klaviatúrákéhoz. Használatát éppen ezért meg kell szoknia annak, aki még nem ült noteszgép előtt – a gombok elrendezése és váltakozó mérete rengeget melléütésre ad alkalmat az első próbák során. Kecsesen vékony mérete és fekete-ezüst színei elegánssá teszik a perifériát.

Jóval rövidebb az átlagos billentyűzeteknél, mégis minden billentyű megtalálható rajta, és többségük megfelelő méretű – csupán a magyar nyelv ékezetes betűinek használatakor okozott rendszeres elütést, hogy az [Á] és [É] billentyűk keskenyebbek. Azt a noteszgépes megszokást szerencsére nem követi, hogy nincs külön numerikus pad, a kurzorvezérlő gombokat már szétszórták, de ez kikapcsolt [Num Lock] mellett nem okoz különösebb problémát.

Bár a periféria membránnal érzékeli a gombok lenyomását, a leütés érzését adó mechanika mikrokapcsolós, kattogó hanghatást eredményez lendületes gépeléskor. Márpedig könnyen felgyorsulhatunk a vakon gépelést a megfelelő gombokon elhelyezett dudorokkal elősegítő billentyűzeten.

GENIUS WIRELESS TWINTOUCH OPTICAL OFFICE KIT Hagyományos elrendezés és halk, könnyen lenyomható billentyűk jellemzik a két AA akkumulátorral üzemelő billentyűzetet. A felső részén helyet kapott, sokféle méretű és alakú multimédiagombok mind használhatók a meghajtóprogram telepítése nélkül is. A meghajtóprogramra csak a bal kéz alá eső panel használatakor lesz szükség, no meg akkor, ha a szintén két AA akkumulátorral táplált optikai egér negyedik és ötödik gombját is munkára akarjuk fogni. Az említett bal oldali panel a Microsoft Word és az Excel indításához, illetve görgetéséhez kínál két kereket.

A meghajtóprogram – miután telepítettük – tájékoztató ikonokat is elhelyez a billentyűzetről lemaradt visszajelző lámpák pótlására, illetve módot ad a multimédiagombok átprogramozása mellett az egér működésének részletes beállítására is. Vele együtt elindul az EasyJump szoftver is: ha tetszőleges egérgombbal előhívjuk, ikonos gyorsmenüvel könnyíti a programok indítását, néhány szolgáltatásuk használatát. A billentyűzet extra gombjainak átprogramozása csöppet körülményes: egy sokfüles menüben kell megkeresni a megváltoztatni kívánt gombot, és ott állíthatjuk be jelentését programindításra, webcím lekérésére, esetleg több programot felkínáló menü felhozására.

» Genius Wireless TwinTouch Optical Office Kit

A periféria mellé csomagolt 1300 mAh-s akkumulátorok töltéséről a számítógéphez csatlakoztatott vevőegység gondoskodik – igaz, csak két akkumulátorral bír egyszerre.

KOLINK KB0002XP1 A többféle csatolóval és színben is gyártott billentyűzetből az USB-s változat volt tesztlaborunk vendége. Csatlakoztatása lényegében zökkenőmentesen zajlott, attól a ténytől eltekintve, hogy néhányszor elhangzott a „biztos, hogy telepíteni akarja?" kérdés, mivel a meghajtóprogramja nem kapott Microsoft-minősítést.

A billentyűzet felső peremén található, böngészővezérlő, a *Sajátgép* ablakot előhívó, a számológépet indító és a gépet alvó állapotba parancsoló gombok a meghajtóprogram telepítése nélkül is működnek – akárcsak az oldalsó mezőre került hangerőszabályzó és CD-lejátszást vezérlő billentyűk. Meghajtószoftver hiányában azonban csak korlátozottan bírhatjuk működésre a görgetést vezérlő négyirányú kapcsolót, az Office csomag szoftvereit vezérlő gombokat pedig egyáltalán nem. A telepítés után pedig az összes gomb szabadon átprogramozhatóvá válik: vagy program indítására, vagy egy adott webcím elérésére állíthatók be.

Elrendezésében több szempontból is szakít a hagyományokkal a Kolink billentyűzete: funkcióbillentyűinek hármas csoportokba rendezése csak formai játék, a középső ([Home], [End] stb.) billentyűk átrendezése viszont némi hozzászokást igényel – tapasztalatunk szerint igen könnyű a numerikus billentyűzet fölé száműzött [Insert] rovására duplájára növelt [Delete] gombot lenyomni, ami szövegszerkesztés közben elég zavaró lehet. Arról már ne is beszéljünk, hogy valamelyik Commandert használva mindenen át kell nyúlni a kijelöléshez.

A vakon gépeléskor hasznos dudorok nem hiányoznak, lendületes szövegbevitel mellett azonban némi hangja támad a közepes erővel lenyomható billentyűk visszatérésének.

A nálunk járt bemutatópéldány „különlegessége", hogy feliratozásakor némi keveredés történt, így két [Y]-t szitáztak rá, amelyek közül az alsó természetesen Z betűt jelenít meg a monitoron.

LOGITECH CORDLESS DESKTOP DELUXE Behajtott lábaival szinte az asztalhoz lapul ez a klaviatúra. Egymáshoz viszonyítva megdöntött billentyűsorain kényelmesen, szinte hang nélkül gépelhetünk, egészen kis, de még kellemes gépelés érzését keltő erőkifejtéssel.

Multimédiagombjainak megközelítőleg fele működik a tekintélyes méretű meghajtóprogram feltelepítése előtt, mivel sem a teljes böngészővezérlés nem kapott rajta helyet, sem a multimédia lejátszását kommandírozó billentyűk. Pontosabban utóbbiak az [F1]–[F12] gombsor bekapcsolható másodlagos műveletei között megtalálhatók, de már csak a meghajtóprogramon keresztül használhatók.

Az állapotjelző LED-eket itt is a vevőegységen visteli a készlet, a számítógéphez pedig a billentyűzet USB, míg az egér PS/2-es csatolón kapcsolódik.

MICROSOFT MULTIMEDIA KEYBOARD Kényelmes gépelést és csendet egyszerre biztosító billentyűit csak annyiban rendezték

át, hogy az [Insert] eltűnt a kurzorvezérlő tömbből. A multimédiás szerepkört speciális, a Windows XP-be beépülő meghajtóprogram vezérli, de ebben is mód van a gombok jelentésének megváltoztatására – indítható velük program, megnyitható webcím vagy kiválasztható számos előre definiált parancs egyike.

Extra lehetőségeinek számát 12-vel növeli, hogy a funkcióbillentyűk permanensen bekapcsolható másodlagos jelentést kaptak – főképp az Office programcsomag elemeiben jól használható parancsokat (*Undo*, *Redo* vagy nyelvhelyesség ellenőrzése).

MICROSOFT WIRELESS OPTICAL DESKTOP Leegyszerűsítve azt is mondhatnánk, hogy abban különbözik a teszt másik csoportjában szereplő Microsoft billentyűzettől, hogy ennek a hátából nem kigyózik kábel a számítógép felé. Azonban van még néhány további különbség.

Először is az áttetsző műanyagból készült gombok, amelyek nem teljesen koppanásmentesen, de finoman és könnyen járnak, tapintásuk egészen más, mint a kábeles termékváltozat billentyűi. Másodsorban pedig ott van az egér a maga három gombjával (amelyből a harmadik maga a kerék) és a görgetővel, amivel nemcsak függőlegesen, hanem vízszintesen is lehet görgetni, mert a forgatás mellett a jobbra-balra döntést is érzékeli.

A funkcióbillentyűk másodlagos jelentésének bekapcsolására itt is külön gomb szolgál, de ennek állapotát, valamint a [Num Lock] és a [Caps Lock] gomb helyzetét jelző LED-ek nem a klaviatúrán, hanem a számítógéphez kapcsolt vevőegységen kaptak helyet. Erről az ovális alakú vevőről már kábelek vezetnek a számítógépbe, és az egér csatlakozója a Microsoft jó szokásához híven USB-s, de a mellékelt átalakítóval gond nélkül használható PS/2-es aljzatba dugva is.

A drót nélküli egységek áramellátásáról két-két AA elem gondoskodik. A mellékelt Energizer elemekkel a gyártó féléves üzemidőt ígér, ám ezt objektív okokból nem állt módunkban tesztelni.

THERMALTAKE XASER A1838 A formatervében és színvilágában kimondottan a Thermaltake csúcskategóriás házmodelljéhez tervezett billentyűzet–egér készletet a külcsínen túl a belbecsre is ügyelve tervezték meg. Ennek ellenére a lendületes gépelést a könnyedén lenyomható billentyűk nem állják meg minden szó nélkül.

A felső részen sorakozó és a bal kéz ügyébe rendezett multimédiagombok jó része a meghajtóprogram telepítése nélkül is használható, de a billentyűzet saját görgetőjét és az Office csomag elemeit indító billentyűket csak a meghajtó telepítése után vehetjük használatba. A Thermaltake és Xaser logóval is díszített billentyűzeten a meghajtóprogram telepítése után nem lehet nem észrevenni a hasonlóságokat a tesztünkben szereplő Trust billentyűzetekkel. Megjelenésében, beállítási lehetőségeiben és a funkcióbillentyűk másodlagos jelentésének kapcsolási módjában is erősen hasonlít rájuk.

A számítógéphez USB porton csatlakozó optikai egérnek nincs külön programozható meghajtóprogramja, de görgetőkerekét lenyomva a szintén a Trust modellnél ismertetett gyorsmenü ugrik elő.

TRUST EASY SCROLL SILVER LINE Elrendezése csak annyiban tér el a hagyományostól, hogy a kurzorvezérlő táblát elforgatva helyezték el, de abban minden szükséges gomb megtalálható. Lendületesebb gépelésnél zajos, betű- és számgombjai is kényelmesen lenyomhatók, a multimédiagombok a közepesnél valamivel nagyobb erővel kezelendők.

Meghajtóprogramjának telepítése után kelnek életre az Office csomag tagjait indító és a vágólapot kezelő billentyűi, előbbiek pedig a további multimédiagombokkal együtt beállíthatók program elindítására vagy webcím megnyitására. Szintén a meghajtóprogramhoz kötődik az [F1]–[12] billentyűk másodlagos jelentése, amit utána külön kapcsolóval tehetünk aktívvá – e-mail kezelésében, szövegszerkesztőben használható parancsok adhatók ki leütésükkel.

» Microsoft Wireless Optical Desktop

A képernyő függőleges lapozására szolgáló széles görgető egyben gomb is, ami a Windows Képek, Dokumentumok és Kedvencek mappájának megnyitása mellett négy program vagy webcím megnyitására és speciális, saját összeállítású szövegek beírására módot adó menüt jelenít meg.

A billentyűzet USB-s hosszabbítóként is szolgál. A PS/2-es csatlakozó mellett a kábel végén fityegő USB dugó ugyanis nem alternatívát jelent a csatlakoztatásra, hanem a billentyűzet hátán megbújó aljzatot kelti életre, azt használva nem kell az asztal alá kúszni az USB-kulcs csatlakoztatásához.

TRUST 370B EASY SCROLL WIRELESS DESKSET Drótos márkatársától formájában jelentősen, képességeiben már kevésbé különbözik a három AA elemmel működésre bírható periféria. A nevében rejlő „set" megjelölés arra utal, hogy egér is jár hozzá, jelen esetben egy mechanikus (golyós), öt gombbal és görgetővel felszerelt modell, melynek harmadik, negyedik és ötödik gombjához saját, a billentyűzetétől független kezelőprogramjában rendelhetünk feladatot. Az egér azonban e nélkül is használható. A tápellátásról két AAA elem gondoskodik.

A billentyűzet kiosztása teljesen megegyezik a Silver Line modellével, a multimédia-billentyűket azonban máshová és más formában helyezték el, ami a hangerőszabályzó gombok esetében nem nevezhető éppen a legszerencsésebbnek. Kétségtelenül jól néznek ki az ovális kiemelés köré rendezett sávgombok, de kissé körülményes lenyomni őket. A széles görgetőt pedig egy, az egéréhez nemcsak formájában, hanem működésében is hasonló kerék váltotta fel. A visszajelző lámpák némileg hiányoznak a billentyűzetről, különösen az [F1]–[F12] gombsor másodlagos feladatkörét aktiváló gombé, aminek állapotáról a tálcán sem kérhetünk ikon formájában jelentést – pedig a [Num Lock] és társai itt megjelennek.

A gépelés kellemes, erőfeszítést nem igénylő feladat a drót nélküli billentyűzeten, multimédiagombjainak, különösen a nagyobbaknak azonban van holtjátéka, és ráadásul nemcsak nyomásirányba, hanem oldalra is elmozdulnak. Késést még gyorsgépeléskor sem tapasztaltunk.

UNITEK KB-2825 Oldalsó görgetőgombja alatt igen hasznos vágólapkezelő gombokat is kínál a klaviatúra, amely alfanumerikus, kurzorvezérlő és numerikus padjában abszolút a hagyományokat követi. Gépelés közben a viszonylag nagy ellenállással lenyomható gombok visszatérését műanyagos koppanás kíséri.

Szövegbevitelre vagy egyéb célra, de hagyományos kéztartással használva jól kézre esnek a hangerőt és médialejátszást vezérlő gombok, illetve a potméter. Játék közben azonban egy hirtelen keresztbenyúlás elnémíthatja vagy felhangosíthatja a hangszórókat.

GYŐZTESEK ÉS AJÁNLOTTAK A népes mezőny elméletben megkönnyítené a Tesztgyőztes kiválasztását, de a billentyűzeteknél nagyon sok olyan szempont van, amit csak szubjektíven lehet értékelni.

Figyelmen kívül hagyva a kattogós vagy csendes, illetve a kemény vagy puha gombok problémakörét, a számítógéphez dróttal kapcsolódó billentyűzetek között a Trust Easy Scroll Silver Line kapja a Tesztgyőztes címet: a számítógép memóriáját ő veszi igénybe a legkevésbé, ugyanakkor igen tág testreszabási lehetőséget és lehengerlő mennyiségű extra billentyűt kínál. Vásárlási Ajánlatunkat a kattogós és helytakarékos Genius KB-19e, továbbá a tradicionális billentyűzet ideájához közel álló, ugyanakkor csuklókímélő kialakítású A4Tech KBS-8 kapja.

A drót nélküli billentyűzetek, pontosabban desktopok (hiszen mindegyiket kísérte egér is) mezőnyének győztese a Genius Wireless TwinTouch Optical Office Kit lett: akkumulátorokkal érkezett, számos lehetőséget kínál viszonylag kevés memóriáért cserébe. Vásárlási Ajánlatunkat a Microsoft Wireless Optical Desktop kapja, gombjainak az Office alkalmazásokban igen hatékony másodlagos műveleteiért, és mindenhol jól használható kettős görgővel felszerelt optikai egeréért.

Középkategóriás videokártyák körképe

» A kör közepén

Az Nvidia tavalyi bukdácsolása és a komolyabb hardvert igénylő játékok csúszása miatt sokan döntöttek úgy, hogy elhalasztják a videokártya-vásárlást. Az idő elérkezett: azok a bizonyos vasigényes játékok ugyanis a küszöbön toporognak.

Erdős Márton (martinm@ipma.hu)

De vajon melyiket kéne választani? A követelmények egyértelműen megfogalmazhatók: legyen gyors, „röccenés", akadozás nélkül fusson rajta minden újonnan és a közeljövőben megjelenő játék, legyen olcsó, legyen halk hűtése, lehessen tuningolni, legyen stabil és hibamentes drivere, és nem árt, ha mellékelnek hozzá némi extra szoftvert is. A kristálytiszta képminőség, a használható tévékimenet és a kétmonitoros üzemmód tartozzon az alapfelszereltséghez. Hmm, ha nem lenne a felsorolásban az ár, már meg is lenne a kiválasztott egy Ati Radeon 9800XT vagy egy Nvidia GeForce FX5950 Ultra személyében. De sanos az ár az egyik legkomolyabb tényező. Mostani tesztünkben a középkategóriás videokártyákat vizsgáltuk meg, több szegmensre bontva a mezőnyt.

GYENGE KEZDÉS Kezdjük a gyengékkel. Ilyen kártyát nem a hardcore Doom III-as arcok vesznek, és nem is azok, akik HD felbontásban, élsimítással megspékelve szeretnének mondjuk a Colin McRae Rally 04-ben hasítani. Ez a kategória a kezdő, illetve a kocajátékosokat célozza meg alacsony árral, jó kompatibilitással és éppen elfogadható teljesítménnyel. Ezek a kártyák már jobbak, mint a legalja, ahol a játék csak másfél-két éves őskövületekkel képzelhető el. A felbontást itt sem tolhatjuk az égbe, de aki ilyen kártyát vesz, valószínűleg nem plazmatévét használ monitornak.

Az itt található videovezérlő lapkák a nagyobb példányok lebutított változatai. A csonkítás több esetben is brutális – nemcsak az órajeleket kurtítják meg, megfelezik a memóriabusz szélességét és/vagy elvesznek a pixelfutószalagokból is. Szerencsére a kétmonitoros üzemmódot és a jó képminőséget nem érintik ezek a butítások, továbbá a meghajtószoftver is a nagyoknál megtalálható változat. A mellékelt szoftvercsomag a driver-CD-re szorítkozik, ritkán egy-két játék vagy DVD-lejátszó szoftver is becsúszik a körítésbe.

A gyenge teljesítmény ellenére nem szabad lenézni ezt a kategóriát, sokaknak éppen erre van szüksége, nem többre. A gyártók komoly bevételt realizálhatnak ebben a szegmensben is.

A MAG A közép közepe változik talán a legtöbbet: akár havonta megújulhat a mezőny – például kiöregedik egy kártya a felsőbb kategóriából, de itt még azért labdába rúg, vagy egy új, kevésbé lebutított kártya robban be, hogy átrendezze a terepet.

Erre a szegmensre a videovezérlők gyártói külön chippel szolgálnak. Ezek legtöbbször a nagy lapkák gyárilag lebutított változatai. Ebből aztán a kártyagyártók többféle kivitelt gyárthatnak, a chip maximális órajelét és a mellé pakolt memória sebességét, mennyiségét változtatva. Az alsó szegmensben az Nvidiánál az XT vagy az LE jelölés járja, ami komolyan megtéveszteti (talán nem is véletlenül) a vásárlókat. Az XT jelölés a rivális Atinál az adott kategória legjobbját jelöli, tehát erre nagyon figyeljünk oda. Az Ati az SE vagy az LP betűket használja gyengébb chipjei megkülönböztetésére.

A jelölés és betűkódok nélküli kártyák tekinthetők a mértani középnek – mindenben átlagosnak számítanak. Őket követik továbbra is a közép-közép osztályban az extra, gyorsított, expressz kártyák. Ezeken általában az órajel és a memória mérete nagyobb, valamint rengeteg extrát is kapunk, mind hardver (például videobemenet), mind szoftver terén (játékok, felhasználói programok).

MINDENT ÉS OLCSÓN A középkategória és a felső réteg között egyensúlyozik az a néhány kártya, amely a vékonyabb pénztárcából gazdálkodó játékosokat célozza meg. Itt a legjobb chipek csökkentett órajelű változatairól van szó. Bevett szokás, hogy a memórián spórol a cég, illetve olyan chipeket szerel ezen kártyáira, amelyek nem bírták stabilan a magasabb órajeleket. Ide csúsznak le azok a csúcskártyák is, amelyeket pár hónapja leváltottak, de még nem futottak ki a piacról, hála a nagy raktárkészleteknek.

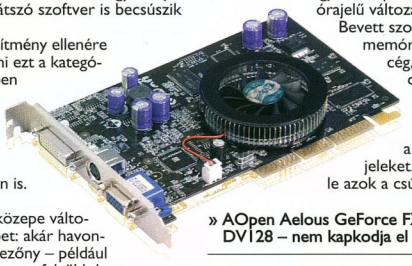

» AOpen Aelous GeForce FX5600XT-DV128 – nem kapkodja el

Itt foghatunk ki a legnagyobb eséllyel egy-egy kiváló terméket, amely közel azt a teljesítményt hozza, amit a nagyok, ára mégis középkategóriás.

Vessünk hát egy pillantást az aktuális felhozatalra, mi éri meg az árát, és melyikkel kerülhetjük el a „szaggató élményeket".

CSAK TESSÉK, CSAK TESSÉK! 2004 meglehetősen nyugodtan indult, új terméket egyik fél sem dobott piacra. Tökéletes időszak lett volna ez az S3-nak vagy az XGI-nek, hogy néhány vásárlót magához csábítson, de egyik sem ébredt időben, így lecsúsztak a lehetőségről. Jelen körképünk korántsem videokártya-összehasonlító teszt. A különböző, középkategóriás videochipek köré épített kártyákat vesszük szemügyre, mindegyik típusból egyet-egyet. Attól, hogy mondjuk a Triplex cég Ati 9600SE chipes, alsó-középkategóriás kártyáját megveri a MadView 9800SE-je, még nem jobb az utóbbi gyártó. A kártyákról – megépítésükről, körítésükről – a szövegben értekezünk, ám a konkrét konklúziót csakis a videochipre vonatkoztatva vonjuk le, ugyanis nem összehasonlító tesztet végeztünk, ahol például tíz, azonos chip köré épülő kártyát eresztünk össze, tehát Tesztgyőztes címet és Vásárlási Ajánlatot nem osztunk. Ezen-

» Connect3D Radeon 9600 C3D6035 – csak a legszükségesebbek

»infó

- Nvidia GeForce FX5600: **www.nvidia.com/page/fx_5600.html**
- Nvidia GeForce FX5700: **www.nvidia.com/page/fx_5700.html**
- Nvidia GeForce FX5900: **www.nvidia.com/page/fx_5900.html**
- Ati Radeon 9600: **http://ati.com/products/radeon9600/radeon9600pro/index.html**
- Ati Radeon 9800: **http://ati.com/products/radeon9800/radeon9800pro/index.html**

felül a szerző fenntartja magának a jogot, hogy megnevezzen egy-két olyan kártyát, amely szerinte megfelel a kor elvárásainak, és kategóriájában jó vételnek számít. Ebbe az ajánlatba már beletartozik mind a kártya megépítése és tálalása, mind az alkalmazott videochip teljesítménye.

Az alsó kategória sztárjai a fentebb már említett XT, LE, SE és LP változatok. Itt három chipet neveztünk, két Ati és egy Nvidia gyártmányút. Indíthattunk volna még egy Nvidia kártyát az 5700-as chip LE kiadásával, ám ez a teszt leadásáig nem érkezett meg kis hazánkba.

A GeForce 5600XT és 5600 (már kifutóban), továbbá a Radeon 9600SE és 9600 alatti lapkák egyáltalán nem alkalmasak a mai játékok futtatására. A tesztből kiderül, hogy még az 5600 és a 9600SE is sokszor bedobja a törölközőt.

A középkategóriában két chip „öli" egymást. Az Nvidia az 5600-ból átgyúrt nagy reménységét, az 5700-at indította. Az ellenfelek az Ati 9600-as versenyzőjének erősebb darabjai. Ebből meglehetősen sok változat létezik, ám elmondható, hogy ebben a szegmensben a kifutó Pro és az XT változat hódít igazán. Mivel a nagy sikereket bezsebelt 9600 Pro helyét szép csendben átvette a 9600 XT, itt egyedül kell helytállnia két 5700-assal szemben.

Az Nvidia 5700 Ultra chipje igazi telitalálatnak ígérkezik, kellően olcsó, memóriája meglehetősen gyors, és a sokat kritizált shaderek teljesítményén is javítottak valamicskét. A cég nem is szándékozik egyhamar kifuttatni, sőt hamarosan gyorsít rajta 5-6%-ot. Ezt a GDDR2-es memóriák GDDR3-asra való cseréjével kívánja elérni, amelyek 50 MHz-cel magasabb órajelen ketyegnek. Hamarosan tehát minden új FX 5700 Ultra gyorsabb lesz egy hajszállal.

A lélektani árhatárt súroló kártyák közül mindkét chipgyártótól egyet-egyet választottunk ki. Az Ati 9800-as csúcschipjének a „leglustább" változatát, az SE jelölésűt választottuk. Ellenfele az Nvidia hasonlóan legjobb chipjének leghalványabb kivitele, az FX 5900XT.

AZ „IGAZI" JÁTÉKGÉP Egy vérbeli játékmasinát pakoltunk a videokártyák alá: egy Athlon 64 3000+ processzor köré épülő konfigurációt, vagyis a ma beszerezhető legjobb ár/érték arányú és meglehetősen időtálló összeállítást. Az Albatron K8X800 Pro II alaplapba két 512 Mbyte-os Simpletech PC3700-as Nitro DDR SDRAM modult pakoltunk, háttértárként pedig egy 160 Gbyte-os, SATA csatolós Seagate Barracuda 7200.7 merevlemez teljesített szolgálatot. A táp 350 W-os AOpen darab volt. A hangkeltést az alaplapi, ám hardveres Via Envy 24 PT chipre bíztuk.

A táblázatban történtek apróbb változtatások, amelyek tekinthetők ráncfelvarrásnak. Eltűnt a csatolófelület szabványa. Az AGP 8x egyeduralkodó ezen a téren, a PCI Express megjelenésére pedig még várnunk kell néhány hónapot (az elterjedésére még többet).

Feltüntetjük a RAMDAC órajelét, a grafikus chip 3D-s képességeire jellemző pixelfutószalag-számot és futószalagonként a textúrázóegységek számát.

Új játékok is érkeztek – ebben a témában fontos, hogy a tesztrendszer is naprakész legyen. A Farcryt egyelőre kihagytuk a csokorból, mivel a demó még korántsem tökéletes minden hardveren, és még kiforrott tesztrésze sincs. Itt van azonban a kiválóan használható, „hardverzabáló" Colin McRae Rally 04, amely erősen támaszkodik a DirectX 9 adta lehetőségekre, shaderekre. Összetett grafikájú ez a népszerű autóverseny – tökéletes tesztalany. A másik újonc az Unreal Tournament 2004-es változata feltupírozott grafikával. Egyelőre az Unreal Tournament 2003-at is meghagytuk a csomagban, ám ezt hamarosan felváltja az utód. A Gunmetal is a feledés homályába veszett.

Nem ferdítünk nagyot, ha kijelentjük: soha nem volt meghatározó, nagy tömegek által ismert játék, előnye az volt, hogy az elsők között korán támogatta a DirectX 9-et, de ezt hamar behozták a jobb, népszerűbb alkotások.

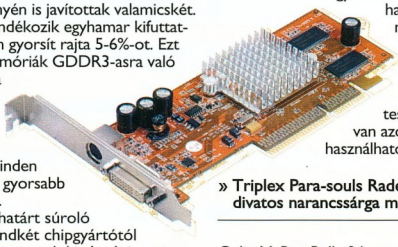

» Triplex Para-souls Radeon 9600SE – divatos narancssárga miniatűr

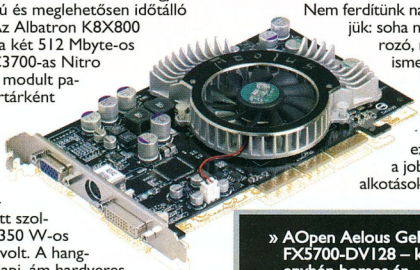

» AOpen Aelous GeForce FX5700-DV128 – középátlag, enyhén borsos ár

Most nézzük, milyen kártyákat építettek a gyártók a különböző lapkák köré. Ezt követi a chipek teljesítményét értékelő rész, majd az ajánlat. Tesztjeinktől eltérően itt most az erősorrendet követjük a kártyák bemutatásakor.

AOPEN AELOUS GEFORCE FX5600XT-DV128 A sort az AOpen kártyája nyitja. Az 5600XT chip a leggyengébb GeForce FX lapka, tehát sebességben ne várjunk tőle sokat. Az AOpen ennek megfelelően szerényre tervezte kártyáját, memóriahűtés és

Tesztkonfiguráció

Albatron K8X800 Pro II alaplap, AMD Athlon 64 3000+ CPU, két 512 Mbyte-os, PC3700-as Simpletech Nitro memóriamodul, 160 Gbyte-os, SATA csatolós Seagate Barracuda 7200.7 merevlemez, 350 W-os Enermax tápegység, Samsung SyncMaster 1100DF monitor, magyar Microsoft Windows XP Professional Service Pack 1 csomaggal, DirectX 9.0b.

A teszthez használt meghajtószoftverek: Ati Catalyst 4.2, Nvidia ForceWare 53.03, Via 4in1 Hyperion 4.51.

Logicube
Killer App Kft.
Logicube Magyarországi képviselet
▪ Szoftverek ▪ Merevlemez-védelem ▪ Hatósági számítástechnikai eszközök
▪ Önálló merevlemez-sokszorosító eszközök
1755 Budapest, Postafiók 58; E-mail: info@killerapp.hu; Web: www.killerapp.hu
Telefon: (+36-1) 427-0402, 427-0403, 427-0845; Fax: (+36-1) 427-0846

Műszaki adatok és mérési eredmények

Gyártó, típus	AOpen Aelous GeForce FX5600XT-DV128	Connect3D Radeon 9600 C3D6035	Triplex Para-souls Radeon 9600SE
A termék weboldala	www.aopen.nl/	www.connect3d.com/	www.triplex.com.tw/
Műszaki adatok			
Grafikus processzor típusa	Nvidia GeForce FX5600XT (nV31XT)	Ati Radeon 9600 (RV350)	Ati Radeon 9600SE (RV350)
Grafikus processzor gyártási csíkszélessége	0,13 mikron	0,13 mikron	0,13 mikron
Kiegészítő tápcsatlakozó	❍	❍	❍
Grafikus mag/memória tényleges órajele (effektív)	234/380,25 MHz	324/404 MHz	324/404 MHz
Fedélzeti memória mennyisége, típusa/tokozása, gyártója	128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, Elixir	128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, Samsung	128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, Hynix
Fedélzeti memória maximális effektív órajele (gyári adat)	400 MHz	400 MHz	400 MHz
Memóriabusz szélessége	128 bit	128 bit	64 bit
Legmagasabb elméleti memória-sávszélesség	6,0 Gbyte/s	6,4 Gbyte/s	3,2 Gbyte/s
RAMDAC órajele	400 MHz	400 MHz	400 MHz
Pixelfutószalagok száma	4	4	4
Textúrázóegységek száma futószalagonként	1	1	1
A kártyán található ki- és bemenetek	VGA, DVI, TV Out	VGA, DVI, TV Out	DVI, kompozit Out
A GPU/memória hűtése	kisméretű aktív/❍	kisméretű passzív/❍	kisméretű passzív/❍
Kézikönyv minősége	elégséges, angol	jó, angol	elégséges, angol
A kártyához adott kiegészítők	kompozit/S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul	kompozit/S-Video átalakítómodul, kompozit videokábel	DVI/VGA átalakítómodul, kompozit videokábel, low profile hátlap
Mellékelt jelentősebb szoftverek	driver-CD, InterVideo WinCinema	driver-CD	driver-CD
Mérési eredmények			
3DMark 2001 SE build 330			
– 1024x768/32 bit (default futás)	5803 3D mark	9471 3D mark	6631 3D mark
– 1024x768/32 bit, 4 mintás vonalsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	1739 3D mark	4977 3D mark	3379 3D mark
3DMark03 build 340 – 1024x768/32 bit			
– default futás	1298 3D mark	2589 3D mark	1810 3D mark
– 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	531 3D mark	1167 3D mark	784 3D mark
Colin McRae Rally 04 demo, High Quality			
– 1024x768/32 bit	15,0 képkocka/s	46,9 képkocka/s	27,0 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	7,8 képkocka/s	30,2 képkocka/s	14,4 képkocka/s
Deus Ex 2: Invisible War 1.1			
– 1024x768/32 bit, high quality, bloom	4,7 képkocka/s	15,5 képkocka/s	8,4 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, high quality, bloom, 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	4,0 képkocka/s	14,4 képkocka/s	8,0 képkocka/s
Enemy Territory build 1.02, Battery, timedemo 1			
– 1024x768/32 bit, High Quality	34,1 képkocka/s	53,8 képkocka/s	32,4 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, High Quality, 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	11,2 képkocka/s	28,6 képkocka/s	17,1 képkocka/s
Need For Speed: Underground v1.4 – high quality, light trails, motion blur			
– 1024x768/32 bit	14,1 képkocka/s	43,1 képkocka/s	25,8 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	9,9 képkocka/s	31,0 képkocka/s	12,8 képkocka/s
Halo v1.031, -timedemo, -use20			
– 1024x768/32 bit, High Quality	17,1 képkocka/s	22,5 képkocka/s	13,8 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, High Quality, 4 mintás élsimítás, 8-szoros anizotrop szűrés	12,8 képkocka/s	18,4 képkocka/s	9,6 képkocka/s
Tomb Raider: The Angel of Darkness v49 – Pixel Shader 2.0, default			
– 1024x768/32 bit, Paris1	8,6 képkocka/s	29,6 képkocka/s	22,1 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, Prague3a	8,0 képkocka/s	24,9 képkocka/s	18,7 képkocka/s
Unreal Tournament 2004 Beta demo v3120 – default quality, AS-Convoy demó – 1024x768/32 bit	35,6 képkocka/s	72,1 képkocka/s	54,2 képkocka/s
Aquamark3 – 1024x768/32 bit, default futás	11 144 pont	20 745 pont	16 505 pont
Codecreatures – Official Run	1059 pont	1430 pont	1055 pont
Final Fantasy XI 1.01 – 1024x768/32 bit, High Quality	2157 pont	3502 pont	2842 pont
Kereskedelmi adatok			
Forgalmazó	Sowah Hungary ☎ 350-4539	Ramiris ☎ 888-3200	Triplex Magyarország ☎
Forgalmazó webcíme	www.sowah.hu	www.ramiris.hu	www.triplex.hu
Ár (ajánlott bruttó kiskereskedelmi)	33 000 Ft	30 250 Ft	22 000 Ft
Garancia	2 év	2 év	2 év

AOpen Aelous GeForce FX5700-DV128	Club3D Ati Radeon 9600XT X968TVD	Sparkle GeForce FX5700U SP8836U-PT	Albatron GeForce FX5900XTV	MadView 9800SE
www.aopen.nl/	www.club3d.nl/en/club-3D.html	www.sparkle.com.tw/	www.albatron.com.tw/	www.madview.com/products/9800se.php
Nvidia GeForce FX5700 (nV36)	Ati Radeon 9600XT (RV360)	Nvidia GeForce FX 5700 Ultra (nV36)	Nvidia GeForce FX 5900 (nV35)	Ati Radeon 9800SE (R350)
0,13 mikron	0,13 mikron	0,13 mikron	0,13 mikron	0,15 mikron
❍	❍	●	●	●
300 (2D);425 (3D)/500 MHz	500/594 MHz	300 (2D); 475 (3D)/906 MHz	301 (2D); 390 (3D)/702 MHz	378/676 MHz
128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, Samsung	128 Mbyte DDR2 SDRAM/ FBGA tokozás, Samsung	128 Mbyte DDR2 SDRAM/ FBGA tokozás	128 Mbyte DDR SDRAM/ FBGA tokozás	128 Mbyte DDR SDRAM/ FBGA tokozás, Hyundai
550 MHz	800 MHz	❍	❍	700 MHz
128 bit	128 bit	128 bit	256 bit	256 bit
8,0 Gbyte/s	9,5 Gbyte/s	14,5 Gbyte/s	22,5 Gbyte/s	21,6 Gbyte/s
400 MHz	400 MHz	400 MHz	400 MHz	400 MHz
4	4	4	8	4
1	1	1	1	1
VGA, DVI, TV Out	VGA, DVI, TV Out	VGA, DVI, kompozit Out, S-Video Out, kompozit In, S-Video In	VGA, DVI, kompozit Out, S-Video Out, kompozit In, S-Video In	VGA, DVI, TV Out
közepes méretű aktív/a chip melletti memóriákra rálógó hűtőborda	közepes méretű aktív/a chip melletti memóriákra rálógó hűtőborda	közepes méretű aktív/ minden chipen hűtőborda	közepes méretű aktív/ minden chipen hűtőborda	közepes méretű aktív/❍
jó, angol	jó, többnyelvű	kiváló, angol	jó, többnyelvű	jó, többnyelvű
kompozit/S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul	kompozit/S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul, kompozit videokábel, S-Video videokábel	kiegészítő tápkábel, kompozit/ S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul, kompozit videokábel, S-Video videokábel, SCART átalakító	kompozit/S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul, kompozit videokábel, S-Video videokábel	kiegészítő tápkábel, kompozit/ S-Video átalakítómodul, DVI/VGA átalakítómodul, kompozit videokábel, S-Video videokábel
driver-CD, InterVideo WinCinema	driver-CD, InterVideo WinCinema	driver-CD, CyberLink PowerDVD XP, CyberLink PowerDirector Pro 2.5 ME	driver-CD, CyberLink PowerDVD XP, CyberLink PowerDirector Pro 2.5 ME, Gamepack; teljes játék: Duke Nukem: Manhattan Project	driver-CD, InterVideo WinCinema, Radeon 3D Games pack; teljes játék: Big Mutha Truckers
12 665 3D mark	13 307 3D mark	15 003 3D mark	16 127 3D mark	14 773 3D mark
6815 3D mark	7254 3D mark	7846 3D mark	11 203 3D mark	7431 3D mark
2965 3D mark	3738 3D mark	3862 3D mark	5147 3D mark	3773 3D mark
1548 3D mark	1792 3D mark	2005 3D mark	2892 3D mark	1572 3D mark
40,5 képkocka/s	49,1 képkocka/s	42,1 képkocka/s	60,2 képkocka/s	63,5 képkocka/s
19,3 képkocka/s	32,7 képkocka/s	29,8 képkocka/s	28,6 képkocka/s	31,8 képkocka/s
13,1 képkocka/s	21,7 képkocka/s	16,0 képkocka/s	23,2 képkocka/s	20,2 képkocka/s
9,9 képkocka/s	19,7 képkocka/s	11,7 képkocka/s	20,0 képkocka/s	18,7 képkocka/s
50,7 képkocka/s	62 képkocka/s	63,3 képkocka/s	65,2 képkocka/s	62,2 képkocka/s
35,2 képkocka/s	41,3 képkocka/s	43,5 képkocka/s	46,1 képkocka/s	41,2 képkocka/s
28,6 képkocka/s	37,8 képkocka/s	34,5 képkocka/s	42,4 képkocka/s	54,4 képkocka/s
21,6 képkocka/s	24,2 képkocka/s	26,5 képkocka/s	35,6 képkocka/s	40,3 képkocka/s
27,0 képkocka/s	31,7 képkocka/s	31,9 képkocka/s	44,6 képkocka/s	26,3 képkocka/s
22,1 képkocka/s	27,1 képkocka/s	26,0 képkocka/s	34,6 képkocka/s	21,6 képkocka/s
22,7 képkocka/s	36,9 képkocka/s	25,0 képkocka/s	36,9 képkocka/s	31,8 képkocka/s
18,3 képkocka/s	32,6 képkocka/s	18,8 képkocka/s	30,4 képkocka/s	30,0 képkocka/s
81,8 képkocka/s	90,3 képkocka/s	98,5 képkocka/s	93,2 képkocka/s	87,5 képkocka/s
23 599 pont	30 824 pont	29 350 pont	24 444 pont	28 169 pont
2020 pont	2143 pont	2618 pont	3510 pont	2183 pont
4360 pont	4923 pont	5055 pont	4672 pont	4810 pont
Sowah Hungary ☎ 350-4539	Pulsar Hungary ☎ 219-0395	PCDirect ☎ 266-3400	Herta ☎ 239-8028	Sowah Hungary ☎ 350-4539
www.sowah.hu	www.pulsar.hu	www.pcdirect.hu	www.herta.hu	www.sowah.hu
46 750 Ft	52 740 Ft	60 451 Ft	62 000 Ft	60 000 Ft
2 év	2 év	2 év	2 év	2 év

egyéb extrák nélkül. A videovezérlőt baráti kinézetű aktív hűtő fagyasztja – ezzel egy kis fölpörgetés is elképzelhető. Az igényes csomagolásba csak a legfontosabbak kerültek bele – és egy DVD-lejátszó szoftver.

⊕ Igényesen megépített kártya, elegáns csomagolás.

⊖ Kicsit drága, szűkszavú és jórészt japán nyelvű telepítési útmutató.

CONNECT3D RADEON 9600 C3D6035

A Connect3D kártyája az igazán olcsó kategóriába tartozik, így doboza sem különösebben feltűnő darab. A kártya követi a „csak a szükséges" filozófiát, ami a zajkibocsátást tekintve jó elgondolás – az RV350 chip hűtéséért egy kisméretű passzív borda a felelős. A kis méret miatt hosszabb üzemidő és sok játék után a borda hajlamos felforrósodni, erre oda kell figyelni, ha egy kicsi, rosszul szellőző gépbe szeretnénk beszerelni.

» Club3D Ati Radeon 9600XT X968TVD – egyedi felépítés, pofátlan tuningolhatóság

A mellékelt kézikönyv éppen elégséges, bár eléggé általánosított, mégis megteszi. A kártya képminőségével nem volt gond, márkás társaiéhoz hasonlóan szép, tiszta, ám a Return to Castle Wolfenstein Enemy Territoryja több próbálkozásra is kifagyott 1600x1200-as felbontásban. Persze ebben az üzemmódban egy épeszű tulajdonos nem kísérli meg játék futtatását. A hiba egyértelműen szoftveres.

⊕ Passzív hűtés, olcsó.

⊖ Túl kicsi hűtőborda a chipen.

TRIPLEX PARA-SOULS RADEON 9600SE

A Triplex minikártyája szép narancssárga színben tündököl. A nyák tervezésekor ügyeltek arra, hogy minden felesleges alkatrészt és nyákterületet lehagyjanak, így sikerült egy miniatűr videokártyát alkotni. Érdekes, hogy VGA kimenetet nem találunk a kártyán, csupán egy DVI és egy tévékimenetet (DVI–VGA átalakító mellékelve). Normál méretű hátlapját lecserélhetjük fele akkorára, hogy egészen kicsi házba is beszerelhessük a kártyát. Mivel ilyen házat DIY (csináld magad) célokra ritkán kapni, inkább a rendszerintegrátoroknak lehet hasznos ez az extra. Az átlagos felhasználó ezt nem fogja kihasználni, viszont a spórolás következtében elesik a kétmonitoros üzemmódtól. Kár érte.

⊕ Igazán kis kártya, jó megépítés.

⊖ Kétmonitoros üzemmód hiánya.

AOPEN AELOUS GEFORCE FX5700-DV128

Az AOpen másik versenyzője már komolyabb darab, amin az újabb FX5700-as chip teljesít szolgálatot. A lapka aktív hűtőjének bordája rálóg a memóriákra is, ami a kártya tuninghajlandóságát növeli. A hátoldali chipek ellenben nincsenek hűtve, tehát nem árt vigyázni a fölpörgetéskor. A sikerre meg is lenne az esély, a chipek gyárilag 550 MHz-re vannak hitelesítve.

A kártya tudása átlagos, ahogy a kiegészítők is. A lista megegyezik az AOpen FX5600XT-jével, csupán egy részletesebb használati útmutatót kapunk extraként. A gond az árával van: ennyiért több extrát várna el a vásárló, legalább a szoftverek terén. Nem sokkal többért hasonló szoftverkörítésű, ám jóval gyorsabb kártyákat is kapunk.

⊕ Jó hűtés, igényes felépítés.

⊖ Alapfelszereltségű kártyához képest kicsit drága, a hátoldali memóriachipeken nincs hűtőborda.

CLUB3D ATI RADEON 9600XT X968TVD

A referenciától eltérő, érdekes versenyzőt kaptunk a Club3D-től. A cég tudja, hogyan kell jó kártyát építeni, ezért kíváncsian bontottuk ki az átlagosnak mondható, piros-fekete dobozt. A közepes méretű, ám masszív hűtés rálóg a memóriákra is, a hátlapi chipek viszont szabadon vannak.

Üzembe helyezés után az apró, átlátszó műanyagból készült ventilátor piros fényben úszik. Ez igazán látványos – „tuningerek" figyelmébe ajánlható. A kártya másik érdekessége, hogy nem kell kiegészítő tápcsatlakozót használnunk. Az Ati már nem adja automatikusan a Half-Life 2-kupont a chipek mellé költségcsökkentő célzattal, így a Club3D sem élt ezzel a lehetőséggel.

A Club3D gyárában vagy összekeverték a memóriachipes dobozt, vagy tényleg komolyan gondolta a cég, de erre a 9600XT-re bizony egy kategóriával komolyabb memóriachipek kerültek. A memória effektív órajele 600 MHz a referenciakiírások szerint, amit a Club3D be is tart. A chipeknek utánanézve kiderül, hogy ezek gyárilag 800 MHz-re vannak hitelesítve! Teendőnk mindössze annyi, hogy hűtést kell applikálnunk a hátlapi memóriákra is, és jöhet az extrém tuning. Mindazonáltal elképzelhető, hogy egy másik szállítmányon más chipek vannak, a tesztelt kártyán azonban ilyeneket találtunk.

⊕ Egyedi, jó felépítés, nem kell kiegészítő tápcsatlakozó, világító hűtés, extrém tuningolhatóság a memóriák révén.

⊖ Gyenge szoftverkörítés, a hátoldali memóriákon nincs hűtés, hiányzik az Overdrive lehetőség.

SPARKLE GEFORCE FX5700U SP8836U-PT

Bár nem a legdrágábbként, és nem is a leggyorsabbként nevezett a középkategória egyik királya, mégis ő büszkélkedhet a legnagyobb csomagolással. A nagyméretű, fekete, kellően kibélelt papírdobozban dizájnos fémláda rejti a kártyát és a hozzávalókat. A kártya Nvidia-referenciamodell, annak minden előnyével. Ez kiváló, fölpörgetésre is alkalmas, kétoldalas hűtést, masszív, rendezett elosztást jelent egy Philips chippel megspékelve. Ennek a chipnek köszönheti a kártya VIVO-s voltát, magyarul videobemenettel is ellátták.

A kártya kinézetének és csomagolásának csak körítése komolyabb, igazi prémium felszereltség. A részleteket hosszú lenne felsorolni, az érdeklődők utánanézhetnek a táblázat megfelelő sorában. Azt azonban fontos megemlíteni, hogy az összes csatlakozó aranyozott kivitelű.

Ehhez dukál a műnyomópapír-alapú, színes kézikönyv és a fém CD-tartó. Szoftverből egy CyberLink pakkot kapunk, videoszerkesztő és DVD-lejátszó szoftverekkel.

A flancos körítés és a Platinum kivitel erőssége, hogy a vásárló látja, mire adott ki annyi pénzt, nem csak egy vasat kap kartondobozban. Igazi csemege a Sparkle FX5700 Ultrája, ráadásul ez sebességében is megmutatkozik.

⊕ Extrák fulladásig, VIVO-s kivitel, egyedi csomagolás, mellékesen gyors is.

⊖ A prémium felszereltséget meg kell fizetni, de megéri, kicsit több szoftver – esetleg játék – nem ártott volna.

ALBATRON GEFORCE FX5900XTV

Az Albatron már klasszikusnak tekinthető kártyakialakítása köszönt ránk a csomag kibontásakor. A választott chip ezúttal az FX5900 legszerényebbike XT jelöléssel. A trófás fejlesztők (avagy éppen a marketingosztály) egy V-t is odabiggyesztett a végére, ezzel jelölvén a kártya VIVO-s voltát.

A chip minden lehetséges melegedő eleme rendes hűtést kapott, így a stabilitással biztosan nem lesz gondunk. A csomagban szép szoftverpakkot is találunk, teljes verziós játékkal együtt. A jó teljesítmény, az alacsony ár és a VIVO-s kivitel miatt sok területre kiválóan alkalmas az Albatron FX5900XTV-je.

⊕ Jó teljesítmény, felépítés és hűtés, tartós vétel, tisztességes szoftverkörítés.

⊖ (Nem találtunk negatívumot, ez a kártya egyszerűen jó.)

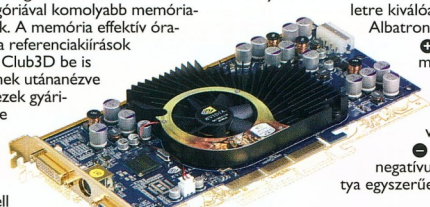

» Sparkle GeForce FX5700U SP8836U-PT – vas a fémben, csak komoly szándékkal

MADVIEW 9800SE

A rossz nézet szó szerint igaz is, a kártya dobozát tervező „szakember" feltehetően erősen feldobott hangulatban alkothatta. A bugyuta díszítésű csomagban 9800-as referenciakártyát és némi körítést találunk. A szoftverek közt semmi extrát nem kapunk, a teljes játék stílusa is tökéletesen harmonizál a doboz küllemével.

Forgalmazó adatai

Multimedia ☎ 204-7334

www.multimedia.hu

A kártya – hiszen referencia – rendezett, jó elosztású, semmi különlegeset nem tartogat. Abban biztosak lehetünk, hogy minőségi, kiváló darab.

⊕ A referenciafelépítés biztonsága.

⊖ Idétlen dizájn, viszonylag drága.

A MAGOK A chipek teljesítményét kiválóan mutatják a teszteredmények. A hatalmas táblázat – DVD-mellékletünk, mivel a lap fizikai terjedelme korlátok közé szorította a nyomtatásban is megjeleníthető adatok mennyiségét – ne rettentsen el senkit, célunk az volt, hogy minél több ismert és sikeres játék alatt kipróbáljuk a kártyákat.

Általánosságban elmondható, hogy az 1024x768 képpont felbontás már nem elérhetetlen ilyen kártyákkal sem. Az élsimítással és az anizotrop szűréssel más a helyzet: ezekkel bánjunk óvatosan, komolyan belassíthatják a játékokat.

Az alsó középkategóriában induló Nvidia GeForce FX5600XT lapkában nincs elég erő a játékok folyamatos futtatásához. Ez a chip minden komolyabb DirectX 9-es játék alatt elvérzik, és csak képregényt kapunk eredményül. Ha tehetjük, kerüljük. Az Ati Radeon 9600SE valamivel erősebb, bár itt is vannak komoly hiányok sávszélességben. A 64 bites memóriabusz túl nagy érvágás, ezért sokszor még 1024x768 képpont felbontás mellett, átlagos grafikai beállítások esetén is bedobja a törölközőt. Erősebbik társa, a jelölés nélküli Radeon 9600 már sokkal jobb választás, belépő szintre tökéletesen megfelel.

Vetélytársa az eggyel magasabb kategóriában induló GeForce FX5700 lehet, amely gyorsabb nála, de kicsit drágább is. Az FX5700 LE változatához ne fűzzünk komoly reményeket – bár még nem teszteltük, 250 MHz-es órajele semmi jót nem ígér.

» Albatron GeForce FX5900XTV – a tuti

Az arany középben a Radeon 9600XT (esetleg Pro, ha még lehet kapni) és a GeForce FX5700 Ultra chipek uralkodnak. Ezek olcsóbb kivitelei megérik az árukat, és ha többet kell kiadni egy-egy kártyáért, annak minden esetben megvan a látható következménye is. Erre tökéletes példa a Sparkle prémium felszereltségű változata, ahol tisztán látható, milyen extrákat kapunk pénzünkért.

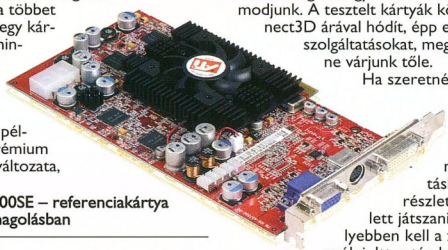

» MadView 9800SE – referenciakártya idétlen csomagolásban

A Radeon 9600XT kártyáknak két változata létezik. Noha ezt nem tünteti fel egyik gyártó sem, nem mindegyik képes a gyári, automatikus Overdrive (tuning) beállításra. A különbségről mindössze egy apró chip megléte árulkodik, tehát nehéz megállapítani. Ha szeretnénk ezt a beállítást kihasználni, vásárlás előtt kérdezzük meg az eladót.

A felső szegmensben két szélsőséges esettel találkozhatunk. Az Ati Radeon 9800SE lapkája nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A chip sajnálatosan lassú, drága, és nagyjából azonos teljesítményen van a Radeon 9600XT-vel – sőt utóbbi nem egyszer meg is veri. Vele ellentétben az Nvidia beletrafált a sweet spotba, ami a GeForce FX5900XT. A chip olcsó, így a rá épülő kártyák is megfizethetők. Emellett teljesítménye megfelelő, sokszor erősen ráver az FX5700 Ultrára, az Ati 9800SE-t pedig (szinte mindenhol) szőröstül-bőröstül felfalja. A hamarosan érkező új játékokhoz elengedhetetlen a gyors DirectX 9-es gyorsítókártya beszerzése. Tesztünk alapján a belépő szintű termékek közül az Ati Radeon 9600 (jelölés nélküli) változatait, esetleg az olcsóbb Nvidia GeForce FX5700-akat ajánljuk. Ezeknek a chipeknek elegendő erejük van egy mai játék megfelelő futtatásához, de komolyabb felbontásról, legmagasabb részletességről vagy élsimításról ne is álmodjunk. A tesztelt kártyák közül a Connect3D árával hódít, épp ezért extra szolgáltatásokat, meglepetéseket ne várjunk tőle.

Ha szeretnénk azokkal a bizonyos „hardverigényes" új játékokkal is nagy felbontásban, magas részletesség mellett játszani, bizony mélyebben kell a zsebünkbe nyúlni. Itt aztán kedvünkre válogathatunk az Ati Radeon 9600XT, az Nvidia GeForce FX5700 Ultra vagy a GeForce FX5900XT között. A Radeon 9800SE nem a legjobb választás. A Club3D 9600XT-je minden tiszteletet megérdemel tökéletes és egyedi kialakításával. A memóriák tuningolhatóságától minden tisztességes fölpörgetőnek könnybe lábad a szeme (saját tapasztalat). Az ingyen jött extra teljesítmény mindig édesebb. Ugyan tuningolt értékek nem szerepelnek, a kártya extra hűtés nélkül fél napig futtatta az Aquamark3-at effektív 800 MHz-es memóriasebesség és 550 MHz-es magórajel mellett, egyetlen grafikai hiba vagy fagyás nélkül! A kártya megérdemli a Tuningkirály címet!

Ebben a kategóriában a három lehetséges megoldás közül ezúttal az Nvidiának sikerült igazán jó ár/érték arányú chipet készítenie az FX5900XT személyében. A tesztre érkező kártyák közül mindhárom kiváló minőségű, csak ajánlani tudjuk őket. Csomagolását, felépítését és az extrákat figyelembe véve a Sparkle prémium felszereltségű kártyája pazar vásár. A nyers számadatokat, a szolgáltatásokat és az árcetlit összevetve a legjobb az Albatron GeForce FX-5900XTV-je. Gyors, tökéletes felszereltség, jó hűtés, kiváló ár/érték mutató. Ő kapja a körkép egyetlen Tesztelő ajánlata címét.

Ati-párti olvasóink kis szerencsével lecsaphatnak a kifutófélben lévő Radeon 9800 Pro egy példányára, amely kiváló teljesítményt kínál jó áron, köszönhetően a nemrég eszközölt komoly árcsökkentésnek. PCM

REACTOR - AHOL A SZAKÉRTELEM SUGÁRZIK

Mert NAGY-on jó!

DIGITÁLIS PLAKÁTNYOMTATÁS

LEVILÁGÍTÁS | PRÓBA | KÉPFELDOLGOZÁS

Alacsony példányszámú plakátok, művészeti reprodukciók, padlógrafikák, bannerek, formariccelt matricák, üzletdekorációk, zászlók stb. nyomtatása kül- és beltérre egyaránt, extrém minőségben, szükség szerint laminálva, ill. kasírozva is.

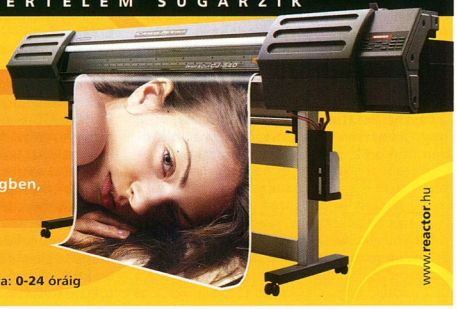

ReactorRePro REPRODUKCIOS STÚDIÓ

1136 Budapest, Raoul Wallenberg u. 9.
Telefon: 412-0096, 412-0097, 412-0098
Fax: 270-1465 Mobil: 20/931-8998 Nyitva: 0-24 óráig

www.reactor.hu

Xoro HSD 400plus asztali DivX-lejátszó

» Xoros barátságban

Hazánk is eljutott arra a szintre, hogy már a szupermarketekben is árulnak DVD-lejátszót. Hogy milyen minőségűt, abba ne menjünk bele, a lényeg: teljesen hétköznapivá vált a DVD mint műsorhordozó, a DVD-lejátszó pedig elfoglalta a videó helyét a tévé alatt.

Nagy Zoltán

A jelek szerint a DivX is így fog járni. Bár a fanatikus DVD-rajongók soha nem fogják elismerni használható formátumként, tény: igen népszerű, és hatalmas gyűjtemények lelhetők fel DivX filmekből. Hogy ez milyen jogi problémákat vet fel, abba most nem merülnék bele, előző számunkban már megtettük. Induljunk ki abból, hogy a felhasználó saját DVD lemezéről készített másolatot, hogy az eredetit kímélje. A CD már elkészült – de mivel játszható le?

A német piacon viszonylag jól, nálunk kevésbé ismert név a Xoro – elsősorban asztali és hordozható DVD-lejátszókat, hangrendszereket és TFT monitorokat gyárt. A HSD 400plus a cég DVD-lejátszói közül az egyik legfejlettebb darab, számos hasznos szolgáltatással.

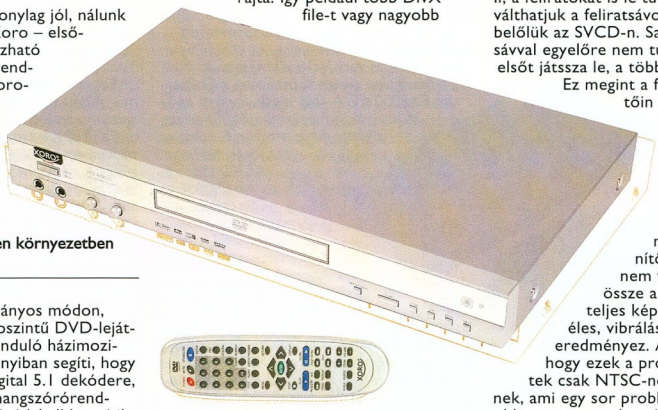

» A tükrös előlap minden környezetben jól mutat

Használható hagyományos módon, DVD-vel is – ekkor alapszintű DVD-lejátszóként viselkedik. Az induló házimozirendszer kialakítását annyiban segíti, hogy van beépített Dolby Digital 5.1 dekódere, így már csak egy aktív hangszórórendszert (no meg persze tévét) kell hozzá illeszteni, és máris mozishatunk. Külső dekódert is kapcsolhatunk hozzá koaxiális vagy optikai kimeneten. Menüből állítható be, mi jelenjen meg a digitális kimeneten: a film eredeti hangsávja kódolt formában (például DTS hangsáv), vagy annak dekódolt, sztereó változata. Ha a beépített dekódert használjuk, be tudjuk állítani az alkalmazott hangszóróknak megfelelően az egyes csatornák jelszintjeit, illetve a használt csatornákat. Nem hátrány, hogy a lejátszó annak megfelelő régiókódban működik, amit az éppen berakott film megkíván – apró figyelmesség a gyártók részéről.

A készülék a DVD-Video, DVD+R(W), DVD-R(W), SVCD, VCD, CD, MP3, audio-CD, CD-R/RW, JPEG-CD, WMA, Kodak Picture-CD formátumú, illetve adatszerkezetű lemezeket tudja lejátszani. Ezzel gyakorlatilag lefedi a leggyakoribb alkalmazási területek palettáját. A lemezformátumok felismerésében elég intelligens: ha DVD lemezt helyezünk be, nem kezdi azonnal DVD-Videóként kezelni, hanem megnézi, valójában mi található rajta. Így például több DivX file-t vagy nagyobb MP3-gyűjteményt is tárolhatunk írható DVD-n.

» A távirányító kissé zsúfolt, de jól használható

Számunkra talán DivX-lejátszási képessége a legérdekesebb, amit a beépített ESS dekóderchip tesz lehetővé. Ugyanez a chip található meg például a Yamada DVX-6000-ben vagy a Philips 737-ben is – az egyes készülékek képernyőmenüje igencsak hasonlít is egymásra. A DivX-lejátszási képesség nem merül ki az MPEG-4-kompatibilis formátumok ismeretében: le tudja játszani a régi, 3.11-es verzióval készült filmeket is. A hangsáv lehet AC3 vagy MP3 formátumú, sőt akár két hangsáv is lehet az AVI-ba kódolva, gond nélkül válthatunk közöttük oda-vissza.

A DivX-lejátszás egyik sarkalatos pontja a feliratok megjelenítése. A Xoro ugyan nem automatikusan, de kezeli a feliratfileokat, amelyeket a lejátszás megkezdése előtt kell kiválasztani a file-listából. Egyszerre csak egyet választhatunk – ha más nyelvű feliratot szeretnénk, újra kell kezdeni a lejátszást. A magyar ékezetes betűkkel egyelőre sajnos nem boldogul, de ez valószínűleg csak idő és firmware-frissítés kérdése.

A HSD 400plus jól boldogul a VCD és SVCD lemezekkel is, a menüket kezeli, a feliratokat is le tudja játszani, illetve válthatjuk a feliratsávokat, ha több van belőlük az SVCD-n. Sajnos a több hangsávval egyelőre nem tud mit kezdeni, az elsőt játssza le, a többivel nem törődik. Ez megint a firmware fejlesztőin múlik.

A magasabb kategóriájú DVD-lejátszók egyik kedvelt szolgáltatása a progresszív kimenet. Ezt használva, megfelelő megjelenítőeszköz esetén nem félképekből áll össze a kép, hanem mindig teljes képet láthatunk, ami éles, vibrálás nélküli látványt eredményez. A gond csak az, hogy ezek a progresszív kimenetek csak NTSC-normában működnek, ami egy sor problémát vet fel. Ezt oldotta meg egy huszárvágással a Xoro, amikor progresszív kimenetként egy VGA csatlakozót rakott a lejátszó hátuljára. Persze nem PC-monitort érdemes ide kapcsolni (bár természetesen azt is lehet, főleg ha egyáltalán nincs televíziókészülék a közelben), hanem például kivetítőt vagy akár plazmaképernyőt is – általában mindkét készüléktípusnak szerves része a VGA bemenet.

A készülék távirányítója – ha nem is nyerne dizájnversenyt – jó elrendezésű, könnyen megtalálhatjuk az alapműveletek gombjait, akár sötétben is, de ha valamely ritkán használt szolgáltatás gombját szeretnénk megnyomni, kellhet némi segédfény.

Alapjában véve kellemes lejátszóról van szó, amely a megszokott szolgáltatások mellett a PC-s környezetben divatos DivX-szel is megbirkózik. Tudásához és minőségéhez képest a bruttó 45 000 Ft-os ár egészen elviselhetőnek tűnik. PCM

»infó

- Sved Kft. ☎ **469-8000, www.sved.hu**
- **www.xoro.de/product/dvd.prod**

A hőátadó paszták

» Pasztapasztalatok

A processzor hűtése nem a hűtőbordával indul, a hőátadó paszta nélkül semmit sem ér az egész. Ám nem ilyen egyszerű a képlet – ennek jártunk utána. Az alábbi körképünkből kiderül, hogy mire kell figyelni a paszta kiválasztásánál és az alkalmazásánál.

Rábay Andor

Ma már mindenki tudja, hogy a CPU hűtése kulcsfontosságú kérdés, ám azzal már sokkal kevesebben vannak tisztában, hogy a hőátadó közegen rengeteg múlhat: nincs hatékony hűtés megfelelő pasztázás nélkül. Jobb esetben a vevő úgy kapja a gépét, hogy a pasztát és a hűtőt már felhelyezték a processzorra – de mi van akkor, ha a felhasználóra hárul e nemes feladat? Nem kell pánikba esni, csupán pár apró dologra kell figyelni.

A PASZTA TITKA Mi is tulajdonképpen a hőátadó paszta? A hűtőborda és a processzor magja (tehát a hőleadó felület) nem érintkezik tökéletesen. Mindkettő felszínét mikroszkopikus, gyakran azonban látható méretű recék, rések, karcok, barázdák teszik egyenetlenné – márpedig ezekben a hézagokban megreked a levegő, amelyről köztudott, hogy hőszigetelő réteget képez, tehát erősen rontja a hűtést. A paszta arra való, hogy kitöltse ezeket a lyukakat – így a levegő kiszorul a borda és a CPU közül, tehát javul a hűtés.

A paszták állagukat tekintve kenhető, de nem folyékony vegyületek. Összetételük típusonként változik, de két nagy kategóriát különböztetünk meg: a szilikonalapú és az ezüsttartalmú pasztákét. Mindkét megnevezés kicsit csalóka, így nem árt közelebbről megismerni őket. A „szilikonpasztának" hívott anyagok a szilikon mellett némi vizet és különféle fém-oxidokat is tartalmaznak, például alumínium-oxidot vagy cink-oxidot. Az ezüstös típusok abban különböznek a szilikonos változatoktól, hogy ezüstöt is tartalmaznak. Természetesen nem tiszta ezüstöt, hiszen az drága móka lenne. Általában a paszta 10-25%-át teszi ki valamilyen ezüstvegyület, legtöbbször ezüst-oxid.

Bár szinte minden paszta tartalmaz fémet, mégsem vezetik az elektromosságot. Ez főleg Socket A foglalatos AMD processzoroknál lehet fontos, hiszen e CPU-k tetején könnyen rövidre zárhatjuk az alkatrészeket. Ettől függetlenül érdemes vigázni, mert az ördög sohasem alszik – a közelmúltban egy neves gyártó pasztájáról derült ki, hogy nem az van a tubusban, aminek lennie kellene.

» A választék óriási, a különbség kevésbé

Milyen különbségekkel találkozhatunk a hőátadó paszták esetén? Először is az összetétel különbözhet, továbbá az állag. Vannak könnyen kenhető fajták, hígabb és töményebb változatok, szemcsésebb és simább felületű anyagok. Mindez befolyásolja azt is, hogy milyen az eltávolíthatóságuk. Sajnos sok paszta igencsak „ragaszkodó" típus: nem törölhetjük le a processzorról használat után – pedig ez is fontos lenne. A sima pasztákat puha zsebkendővel könnyedén leszedhetjük, az ezüstös és ragadósabb szilikonalapú pasztákat pedig sebbenzinnel vagy körömlakklemosóval érdemes kezelni, így biztosan lejönnek, és a CPU-nak sem árt a művelet.

PASZTÁZÁS Hogyan kell helyesen pasztázni? Ez a kérdés gyakran vetődik fel, és persze ahogy a konyhában, itt is mindenkinek megvan a tuti receptje, de sajnos ezek között sok helytelen megoldást találunk. Lássunk pár hibás módszert.

Egyesek borsószem nagyságú pasztapöttyöt raknak a processzormag közepére, abban a hitben, hogy a borda rászorításakor a nyomás hatására szétkenődik a zsírgolyó, és beteríti a hűtendő felületet. Hibás elgondolás: sajnos a paszta ekkor nem egyenletesen terjed, extrémebb esetben egyes területekre nem is jut. Továbbá a túl vastag pasztaréteg nem javít a hűtésen – sőt, inkább ront, mert a hőátadó paszta igazából rossz hővezető anyag, de a levegőnél még mindig jobb. Helyesebb lenne, ha hézagkitöltő pasztának hívnák.

A magyaros konyhaművészet sztárjai „inkább több legyen, mint kevés" jelszóval jó tocsogósra kenik a processzort, így gyakran nemcsak a magra jut, hanem köré is sikerül kenni egy adaggal. Rossz megoldás, hiszen a sok paszta nem előny, inkább hátrány, továbbá ha mégis vezeti az elektromosságot, a szétfolyó paszta könnyen elpusztíthatja szeretett processzorunkat.

Mások az előző két hibából tanulva úgy döntenek, hogy hártyavékonyan kenik meg a processzort: inkább maradjon paszta nélküli folt, de sehol se legyen túl sok. A probléma az, hogy ilyenkor sok helyen a levegő mégis a borda és a CPU között marad, tehát rontja a hűtést. Ilyen helyzet lép fel akkor is, ha a bepasztázott processzorra való felhelyezéskor ide-oda mozgatjuk a bordát, mielőtt a CPU-ra rögzítenénk. Érdemes erre ügyelni, mert helyes pasztázás után is „lesodorhatjuk" a hőátadó anyagot a borda felesleges tologatásával, és akkor semmivel sem jutottunk előbbre.

Természetesen jó módszer is létezik. Műszerész-csavarhúzóval lágy, vékony (de nem túl vékony) rétegben felvisszük a pasztát, és a kenyér vajazásához hasonló módon úgy terítjük, hogy teljesen, egyenletesen befedje a processzormagot, illetve Pentium 4 és Athlon 64 esetén a fémsapkát. Ne elégedjünk meg a „nagyjából

»info

- Expert Computer (nagykereskedő) ☎ **450-2430, www.expert.hu**
- Pixel ☎ **321-2909, www.pixel.hu**
- Wentil-Tech ☎ **390-1019, www.wentiltech.hu**
- Wolf Vegyi Kft. ☎ **282-8881, www.wolf.hu**
- **www.coolermaster.com**
- **www.titan-cd.com**
- **www.zalman.co.kr/english/intro.htm**

oké", „elég" és „jó lesz így" fázisokkal: egészen a szélekig és a sarkokig mindenhol egyenletes, összefüggő réteget alkosson a hőátadó anyag. Lehetőleg kerüljük az ujjal történő felvitelt, mivel így nem végezhetünk olyan jó munkát, ráadásul a kezünkről szennyeződés és zsír kerülhet a CPU-ra vagy a pasztára, ami rontja utóbbi hőátadó képességét. Ha nincs kis fejű csavarhúzónk, bármi egyebet is használhatunk a célra – a lényeg, hogy még véletlenül se karcoljon, tehát ne tudjon kárt tenni a processzorban. Pasztázáskor kerüljük a papír- vagy szövetalapú eszközöket: szöszölhetnek vagy apró darabok jöhetnek le róluk, amelyek észrevétlenül a pasztába keverednek.

A felvitt paszta mennyisége nemcsak a processzor magjának vagy sapkájának nagyságától, felületétől függ, hanem érdekes módon a hűtőtől is! Minél jobb a hűtő alsó kialakítása, vagyis a talpa, annál kevesebb paszta kell hozzá. Vajon mitől lesz jó egy borda alja? Minél jobban tükröződik a talp, minél simább a tapintása, annál kevesebb és kisebb barázda, hézag, rés borítja a felszínét, tehát kevesebb „befoltozandó" felület marad – így a pasztával is takarékosabban kell bánni, ha nem akarunk úszni benne. Ha viszont bordánk talpa karcos, recés, tükröződésmentes darab, ne sajnáljuk a hőátadó kencét, adjunk neki rendesen!

Érdemes a művelet előtt megtisztítani a processzort minden korábbi hőátadó anyagtól. Előfordulhat, hogy tapadó, rágógumihoz hasonló paszta volt előző hűtőnkön, és ettől nem tudjuk megszabadítani CPU-nkat. Ekkor is bátran vegyünk elő lakklemosót vagy ehhez hasonló tisztítószert, tapasztalatunk szerint többszöri kezelés után sem károsodik a CPU, se az Athlonok magja, se a Pentium 4 fémsapkája, viszont olyan pasztával még nem találkoztunk, amely dacolt volna e tisztítási módszerrel. A vattát nem árt kerülni: apró szálak, szöszök ragadhatnak róla a processzorra, rontva a hűtést. A mag vagy a sapka tisztításához soha ne használjunk éles vagy hegyes tárgyat (például csavarhúzó, kés), mert megsérthetjük vele a CPU-t – ez ha működésbeli problémát nem is, de újabb apró hézagot, rést okozhat a felületen, ami természetesen az eredményes hűtés ellen dolgozik.

» Titan TTG-S104 – belépő szintű ezüst a tubusban

» Cooler Master – paszták, luxuskivitelben

MELYIKET SZERESSEM? Minden gyártó pasztája egyedi. Leginkább az állagukban térnek el, de az adagolás fajtája sem lényegtelen. A legtöbb hűtőhöz apró műanyag tasakban jár a paszta – ha felvágjuk, már vigyázni kell, mert kinyomódhat belőle a maradék is, illetve tapasztalatunk szerint a levegővel sokáig érintkező paszta állaga megváltozik, gyakran nehezebb lesz kenni. Sokkal elegánsabb az a megoldás, amikor injekciós fecskendőben érkezik a hőátadó matéria – a boltban kapható típusok mindig ilyenek. Apró jó tanács: ne a méret alapján válasszunk, mivel sokszor a kisebb tubus több pasztát rejt, továbbá az állagból következik, hogy bizonyos típusokból kevesebb is elég a processzorra.

A legnagyobb különbség azonban az árakban fedezhető fel. Természetesen az ezüstös pasztákat drágábban adják, ám ezen a kategórián belül is nagy a szórás: pár száz forintostól több ezres nagyságrendűig válogathatunk. A magasabb árakat a különlegesen nagy vagy tiszta ezüsttartalommal, esetleg az összetevők különleges tulajdonságaival szokták magyarázni. Van olyan paszta, amelyhez mellékelnek útmutatót és a felhordás megkönnyítésére szolgáló eszközt, de találkozhatunk olyan típussal is, amelyhez nem jár semmi. Persze nem csak ezek alapján dönt az ember: a legfontosabb tényező az, hogy mennyire jól látja el a feladatát a paszta, vagyis milyen hőfokot produkál vele a CPU-hűtőnk. Gyakran hallhatjuk, hogy valami dögösebb pasztára váltás után 5-8 Celsius-fokot csökkent a processzor hőmérséklete! Hogy ez mennyire igaz, csak egy teszt képes kideríteni.

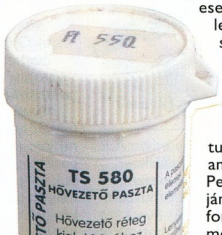

» Wolf's TS580 – 1000 pasztázásra is elegendő!

TESZT Mérésünk során arra voltunk kíváncsiak, vajon mekkora különbség van paszta és paszta között, valóban megéri-e mélyebben a zsebünkbe nyúlni még a hőátadó matéria esetében is. A teszthez olyan konfigurációt használtunk (köszönet a Hertának), amelynek hőtermelése és szellőzése is közepesnek mondható, tehát az átlagos felhasználók által érzékelhető hatást mutatja ki. A gép lelke egy Athlon XP 2500+ processzor volt, amelyet Epox 8RDA3+ alaplap hajtott. A házon belül további melegedő alkatrésznek számított egy Radeon 8500-as videokártya.

Cooler Master High Performance és Premium (forgalmazó: Expert). Gyorstesztünk legtekintélyesebb darabjai, már kinézetük is sugallja: nem mezei pasztákról van szó, hanem igényes termékekről. A tubuson kívül használati útmutatót is kapunk. A kenhetőséget tekintve a Cooler Master pasztáin még van mit javítani, de nem vészes a helyzet.

Titan TTG-S104 (forgalmazó: Wentil-Tech). A Titan pasztája onnét lehet ismerős, hogy minden Titan hűtőhöz ezt a tubust mellékelik. A gyártó szerint ezüst-oxid tartalma 10%. A fecskendő segítségével jól adagolható, de kevésbé kellemes kenni. TTG-S101 néven külön is megvásárolható.

» Zalman CSL 850 – vigyázat: nem fogkrém!

Wolf's TS580 (forgalmazó: Wolf Vegyi Kft.). Ezt igazából nem processzorokhoz tervezték, inkább általános hőátadó paszta – nem véletlen, hogy az elektrotechnikai boltok polcán találkozhatunk vele leggyakrabban. Nagy mennyiségben is olcsó, az általunk használt tégelyt már közel 200 pasztázáshoz vették igénybe, de még a háromnegyede megvan. Kényelmesen kenhetjük, eltakarítása nem igényel extra felszerelést.

Zalman CSL 850 (forgalmazó: Pixel). Első ránézésre apró fogkrémtubusnak tűnik a Zalman terméke. Ez a típus jár a Zalman hűtőkhöz. Állagában is fogkrémre emlékeztet, de senki ne használja fogsorának tisztítására – hasonló utalás a csomagoláson is található.

EREDMÉNY Amint a táblázatból is kitűnik, óriási eltérés egyik paszta alkalmazása esetében sem fedezhető fel: 1,5 Celsius-fok a legnagyobb különbség. Milyen furcsa, hogy a kifejezetten processzorokhoz készített paszták nem képesek jelentősen lehagyni az elektrotechnikai guruk kedvencét, a Wolf anyagát, és az elméletileg elitnek mondott Cooler Master sem villantott akkorát, mint amire számítani lehetett. Nem árt azonban tudni, hogy nagyobb hőleadás esetén nagyobb a paszták közötti különbség is. Ha például nem 50

Mérési eredmények

Paszta	CPU hőmérséklete 100%-os terhelésnél
Cooler Master High Performance	42,5 Celsius-fok
Cooler Master Premium	41,5 Celsius-fok
Titan TTG-S104	42,5 Celsius-fok
Wolf's TS580	43,0 Celsius-fok
Zalman CSL 850	43,0 Celsius-fok

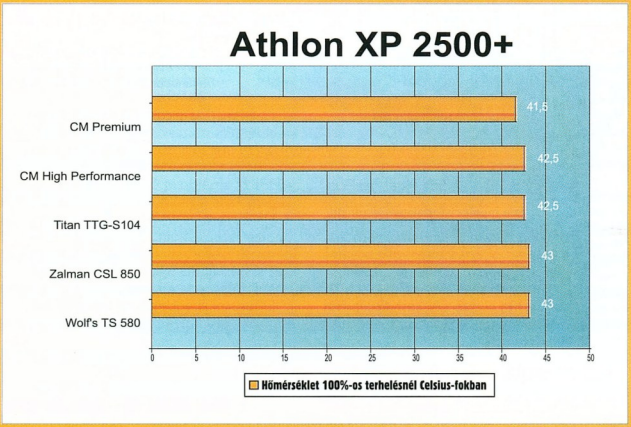

» Ha nincs tuning, kicsi a különbség

W teljesítményű processzor termeli a hőt, hanem mondjuk 100 W-os, akkor kétszer nagyobb különbség mutatkozik paszta és paszta között. Így föl-pörgetéskor már fontosabb kérdés lehet a hőátadó anyag megválasztása.

Átlagos használat mellett viszont nem a paszta típusa, hanem sokkal inkább a pasztázás művelete számít, így felejtsük el az olyan álmokat, melyek 5-8 fokos hőmérséklet-csökkenésről szólnak pasztacsere esetén. Föl-pörgetéskor már létfontosságú lehet 3 Celsius-fok különbség is, de alapvető igazságként összefoglalhatjuk: paszta nélkül a legjobb képességű hűtő sem végzi rendesen a dolgát, illetve egy gyenge hűtő a legjobb pasztával sem tud szárnyalni. Két jó tanács: a megfelelő hűtő birtoklása elengedhetetlen a jó hűtéshez, a pasztázás művelete pedig kiemelt figyelmet érdemel.

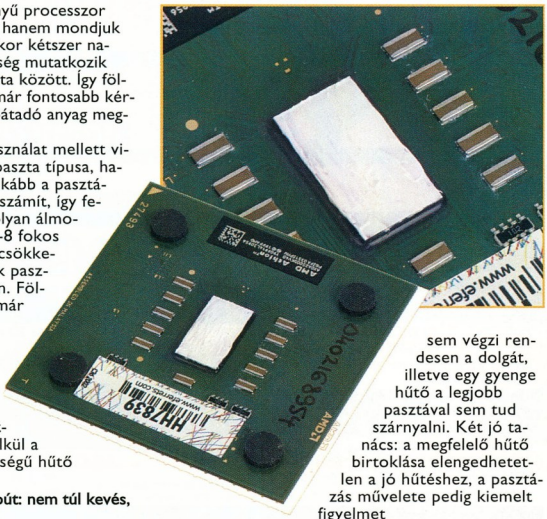

» Arany középút: nem túl kevés, nem túl sok

GEMOFIS KFT.
Bp, Hungária krt. 131.
Tel: 364-1539, 384-7080
Fax:384-7082

Hardver saját szerelésű gépek,
Szoftver vírusirtás,
Telepítés Linux server is,
Rendszer felügyelet.

HP LaserJet 1010	39.900
HP Color LaserJet 1500L	137.500
HP DeskJet 5652/3550	35.500/16.000
Top termékek:	
Microsoft Office XP SBS magyar	**65.900**
CorelDraw 11 Domino+Draw 12	112.4000
Corel Essentials.2 + ACDSee 6.0	39.100
SUSE 9.0 Prof Hun	17.500
Norton Inet Sec 2004 Hun	16.800/15.200
OKI 8W Lite Led nyomtató	37.000
ACDSee 6.0 deluxe dobozos	15.000
ACDSee 6.0 PowerPack	26.400
Adobe PhotoShop 8.0 CE	198.940/50.960
Adobe Acrobat 6.0CE Prof/St	119.560/79.380
Adobe Illustrator 10.0 CE	125.440/45.080
Delphi 8 Pro Full/upgr	242.940/107.060
CorelDraw 12 új.	**130.800/71.500**
Macromedia Flash MX 2004	153.900
Macromedia Dreamweaver MX 2004	137.750
Mandrake 9.2 Power Pack	15.000
Norton Antivirus 2004 Hun.	16.800/10.400
Norton Sys. Works 2004/upgr.	29.200/17.500
Panda Antivírus Titánium Hun	7.400
Panda Platinum Inet.sec. új.	15.600
Total Commander 5.5 Hun	10.500
Window XP Home/Prof OEM	21.490/33.910
Microsoft Office 2003 Hun	98.150/55.760
Kaspersky vírus ellenőrző **Linux-ra is**	11.300
F-Secure Workstation	21.810
F-Secure Client Security angol Új	25.720
Magyar Office 1.1 kisvállalati 1-4 user	17.600
Magyar Office 2.0 Prof. új	29.400

http://www.gemofis.hu, E-mail: gemofis@gemofis.hu
Az árak nettó árak
Az árváltoztatás jogát fenntartjuk!

Shuttle MT63 alaplap Ati RS300-as chipkészlettel

» Ültetett páncélos

Meghallva az integrált grafikus kártya „ficsört", a felhasználók többségét elfogja a rettegés és a kétkedés az adott gép képességeit illetően. De ne ítéljünk első hallásra, adjunk egy esélyt az Atinak. A cég új chipkészletével ugyanis megpróbálja cáfolni az előítéleteket.

Erdős Márton (martinm@ipma.hu)

Az elmúlt egy-két évben megerősödött Ati úgy érezte, ideje követni konkurensét, az Nvidiát, és beszállni az alaplapi lapkakészletek fejlesztésébe. Komoly indíték volt továbbá az integrált videochipek piacának meghódítása is, hiszen így még több gépbe kerülhet Ati videochip. Ez hatványozottan jót tesz a cégnek, hiszen így még több vásárlójuk lesz, továbbá az integrált vezérlő fejlesztési költségét is megspórolhatja, hiszen a videochip már készen van.

Az Nvidia anno az AMD mellett tette le a voksát. Az első halvány próbálkozást a mai napig sikeres nForce2 követte, amely kiválóan látja el chipkészletként a feladatait, és még egy GeForce MX420-as videochipet is magában rejt. Ez irodai feladatokra elegendő teljesítményű videochip, de komolyabban játszani vele nem ajánlatos. Emiatt aztán az nForce2-nek leginkább a letiltott VGA vezérlős változatai terjedtek el széles körben.

Ne feledkezzünk meg a legtöbb eladott videochip címet birtokló Intelről sem. Az eredményt 815-ös, 845-ös és 865-ös chipkészletű alaplapjaival érte el, amelyek mind tartalmaznak egy Intel Extreme Graphics videochipet. Bár ezek fejlődtek az idők során (anno létezett Intel videochipes különálló VGA kártya i740 elnevezéssel), a mai napig nem tekinthetők komplex, tökéletes megoldásnak. Irodai alkalmazásokra, esetleg videolejátszásra megfelelnek ugyan, de semmi másra.

Az Ati az Intel ajtaján kopogtatott, és a „chipóriás" örömmel fogadta a kanadaiakat. A licencekkel a zsebében az Ati gyorsan elkészült RS300-as északi hídjával, amelyet a mai igényeknek megfelelően alakított ki.

AZ ELSŐ ERŐS IGP Rendszeroldalról közelítve 800 MHz-es PSB-jű Pentium 4 CPU-kat kezelő chippel állunk szemben. Az integrált grafikai mag az UMA-t, azaz a Unified Memory Architecture-t (osztott memóriás felépítés) használja, így a grafikus chip a főtárból csípi el a szükséges framebuffer memóriát, maximum 128 Mbyte-ot. Az IGP név az Integrated Graphics Processor rövidítése, ami első olvasatra azért kicsit erősen hangzik. A chip egy 9100, 9200-asnak megfelelő

»infó

Az Ati Radeon 9100 IGP:
www.ati.com/products/radeon9100igp/index.html

Műszaki adatok és mérési eredmények – alaplap

Gyártó, típus	Shuttle Spacewalker MT63
A termék weboldala	www.shuttle.com/hq/product/mainboard/specs_m.asp?M_id=61
Műszaki adatok	
Alaplap formátuma (befoglaló méret)	microATX (244x244 mm)
Északi híd típusa	Ati RS300
DDR DIMM foglalatok száma/maximális memóriamennyiség	2/2 Gbyte
Maximális memória-sávszélesség	6400 Mbyte/s
Processzorfoglalat	Socket 478
AGP/PCI/CNR foglalatok száma	1/3/0
Az AGP foglalat és a memóriafoglalatok akadnak?	●
Déli híd típusa	Ati IXP150
Sávszélesség a két híd között	266 Mbyte/s
Párhuzamos ATA/soros ATA csatornák száma	2/0
Integrált RAID vezérlő	○
USB 2.0/soros/párhuzamos portok száma	6/1/1
Integrált hangvezérlő	Realtek ALC650
Integrált Ethernet vezérlő	Broadcom, 10/100 Mbit/s-os
Integrált Firewire vezérlő	○
Északi híd hűtése	passzív
BIOS-verzió	S00R
A mellékelt nyomtatott kézikönyv információtartalma	jó
Az alaplap tuninghajlandósága	jó
Az alaplap 200 MHz-es buszórajelének valódi értéke	199,6 MHz
A beállítható legmagasabb buszórajel	222 MHz
Szabad ventilátorcsatlakozók száma	3
Mellékelt szoftverek	○
Extrák, különlegességek	○
Mérési eredmények	
Alkalmazástesztek	
CBurst32 0.90.91 – maximális általános memória-sávszélesség (késleltetés*)	3476,52 Mbyte/s (353,15 ciklus)
Cinebench 2003	
– renderelés egy CPU	300 pont
– renderelés Hyper-Threading technológiával (2 CPU)	355 pont
– C4D Shading	304 pont
– OpenGL Software	795 pont
– OpenGL Hardware	390 pont
Kribibench 1.1	
– Office	2,98 képkocka/s
– City	1,32 képkocka/s
– Ultracity	0,47 képkocka/s
PCMark 2004	
– PCMark score	4107 pont
– CPU score	4447 pont
– Memory score	3783 pont
– Graphics score	1484 pont
– HDD score	2766 pont
PS7Bench Advanced – összesített*	294,1 s
3DMark03 build 340 CPU Score – default futás	548 3D mark
*Tömörítési sebességek**	
Lame 3.93 – 840 Mbyte-os WAV file tömörítése MP3 formátumba	245 s
VirtualDub 1.5.10 – 91 Mbyte-os MPG áttömörítése AVI-ba (DivX 5.1.1)	124 s
Könyvtár betömörítése RAR (3.30) formátumba alapbeállítások mellett	687 s
Összetett mérések	
3DMark 2001 SE build 330 (1024x768/32 bit, default) és MP3-ba tömörítés	4416 3D mark

**: a kisebb érték a jobb.*

felépítésű Ati Radeon, hardveres DirectX 8.1-támogatással. Ez azt jelenti, hogy integráltan tartalmazza az 1.4-es verziószámú pixel shadert. Ennek tudatában már nem is olyan nagyképű kijelentés az IGP fantázianév.

Hogy a megosztott memória elegendő sávszélességgel rendelkezzen, a ma már általános DDR400-as szabványt támogatja, emellett a kétcsatornás vezérlés is megtalálható. Tudását tekintve az Ati RS300-as északi hídja az Intel 865G-jével van egy súlycsoportban. Persze ez az állítás ebben a formában nem teljesen igaz, a cikk végére megtudjuk, miért.

DÉLI TÁRS Délen a helyzet nem olyan rózsás, mint a fenti szomszédnál. A 266 Mbyte/s-os sávszélességgel kapcsolódó IXP 150 chip vállalta magára a perifériák kezelését. Itt megtalálható minden obligát vezérlő (párhuzamos ATA100, USB 2.0, 10/100 Mbit/s-os hálózati, 6 csatornás hangvezérlő, PCI), ám van olyan is, ami hiányzik. Hiányzik a soros ATA vezérlő, ami egy új rendszer építésekor akár komoly gondot is okozhat. Kevésbé égető probléma az IEEE-1394 (Firewire) vezérlő hiánya, akár meg is feledkezhetünk róla. Az Ati is érezte, 2004-ben nehéz lenne olyan chipkészletet eladni, amelyik nem rendelkezik natív SATA vezérlővel, ezért a Silicon Image chipjét hívta segítségül. Ezzel egy csapásra megoldódik a gond, sőt akár RAID tömbbe is köthetjük merevlemezeinket. Sajnos ez a vezérlő nem minden RS300-as alaplapon található meg, ahogy a tesztünkben szereplő Shuttle MT63-ason sem.

PICI, ARANYOS ÉS ERŐS A microATX formátumú, kék nyákra épülő MT63-as Shuttle alaplap igazi műremek. A kis méret ellenére az elrendezés tökéletes, semmi nem akad semmivel (hát igen, a Shuttlenak meg kellett tanulnia kis helyre összezsúfolni az alkatrészeket a jó barebone rendszerek építéséhez), mindennek elegendő hely jut a jó szellőzéshez és a könnyű hozzáférhetőséghez. Az északi hídon nagyméretű hűtőborda trónol, ami a zajkibocsátást tekintve tökéletes kialakítás. A teszt során érezhetően melegedett a déli híd is (IXP 150), de egyszer sem érte el a kritikus, égető szintet.

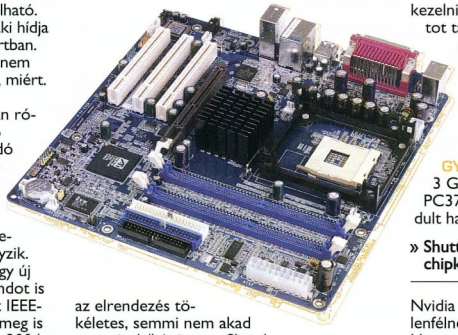

A Shuttle nem bízta a véletlenre a grafikai oldalt, és egy 8x-os AGP foglalatot is tett a lapra a későbbi bővíthetőség céljából. Noha az RS300 akár 4 Gbyte memóriát is képes kezelni, az alaplapon mindössze két foglalatot találunk, így a maximális méret is épp a fele az elérhető legmagasabbnak. A microATX-es kialakításból ítélve a Shuttle valószínűleg a költségérzékeny piacra szánja ezt a lapot, ahol a 4 Gbyte rendszermemória egyelőre elég távoli igény.

GYERÜNK A RINGBE! A teszthez 3 GHz-es Pentium 4 CPU-t és két PC3700-as, 512 Mbyte-os Simpletech modult használtunk. Sem az i865G-t, sem az Nvidia nForce2-jét nem éreztük potens ellenfélnek, ezért őket mellőztük a tesztből. Hogy az alaplap és a chipkészlet erejét is láthassuk, elvégeztük alaplap- és CPU-tesztjeinket is, amelyek eredményei összevethetők a mostani számunkban szereplő Intel Prescott mérési eredményeivel. Ott egy 875-ös chipkészletű alaplapot használtunk, valamint az itt szereplő 20 Gbyte-os, PATA csatolós

» Shuttle MT63 – jó alaplap, erős chipkészlet

AlphaSonic

Magyarországi disztribúció és nagykereskedés:
AlphaSonic Kft. 1047 Budapest, Tinódi u. 18.
Tel: 231-4090 Fax: 231-4099
e-mail: info@alphasonic.hu www.alphasonic.hu

Műszaki adatok és mérési eredmények – videovezérlők

Gyártó, típus	Shuttle Spacewalker MT63	Sparkle GeForce FX5200 SP8834DT	Triplex Para-souls 9200 SE
A termék weboldala	www.shuttle.com/	www.sparkle.com.tw/html/product/nvidia/sp8834dt.htm	www.triplex.com.tw/triplex_html/products/ati-products.htm
Műszaki adatok			
Grafikus processzor típusa	Ati Radeon 9100 IGP	Nvidia GeForce FX5200 (nV34)	Ati Radeon 9200SE (RV280)
Grafikus processzor gyártási csíkszélessége	0,15 mikron	0,15 mikron	0,15 mikron
Csatolófelület szabványa	AGP 8x (integrált)	AGP 8x	AGP 8x
Grafikus mag/memória tényleges órajele (effektív)	300,68 MHz/n.a.	249,75/378 MHz	200/266 MHz
Fedélzeti memória mennyisége, típusa/tokozása, gyártója	❍ (a rendszermemóriát használja)	128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, Elixir	128 Mbyte DDR SDRAM/ TSOP-II tokozás, V-Data
Fedélzeti memória maximális effektív órajele (gyári adat)	❍	400 MHz	266 MHz
Memóriabusz szélessége	2x64 bit	128 bit	64 bit
Legmagasabb elméleti memória-sávszélesség	6,4 Gbyte/s	6,0 Gbyte/s	4,2 Gbyte/s
RAMDAC órajele	300 MHz	350 MHz	400 MHz
Pixelfutószalagok száma	2	4	4
Textúrázóegységek száma futószalagonként	1	1	1
A kártyán található ki- és bemenetek	1 VGA	1 VGA, 1 DVI, 1 TV Out	1 VGA, 1 DVI, 1 TV Out
A GPU hűtése	nagyméretű passzív	kisméretű aktív	kisméretű passzív
Kézikönyv minősége	❍	nagyon jó, angol	elégséges, angol
A kártyához adott kiegészítők	❍	S-Video videokábel, DVI/VGA átalakítómodul	kompozit videokábel
Mellékelt fontosabb szoftverek	driver-CD	driver-CD	driver-CD
Mérési eredmények			
3DMark 2001 SE build 330 – 1024x768/32 bit, default futás	5522 3D mark	7402 3D mark	3660 3D mark
3DMark03 build 340 – default futás	800 3D mark	1472 3D mark	506 3D mark
Aquamark3 – 1024x768/32 bit, default futás	11656 pont	8564 pont	7122 pont
Colin McRae Rally 04 demo – 640x480/32 bit, High Quality	32,7 képkocka/s	29,2 képkocka/s	24,9 képkocka/s
Deus Ex 2: Invisible War 1.1 – 640x480/32 bit, High Quality	17,1 képkocka/s	21,5 képkocka/s	9,9 képkocka/s
Enemy Territory build 1.02, Battery, timedemo 1 – 1024x768/32 bit, High Quality	19,4 képkocka/s	40,0 képkocka/s	15,1 képkocka/s
Final Fantasy XI 1.01 – 1024x768/32 bit, High Quality	2461 pont	2363 pont	1684 pont
Halo 1.031 – 1024x768/32 bit, High Quality*	10,7 képkocka/s	10,7 képkocka/s	8,6 képkocka/s
Need For Speed: Underground 1.4 – 1024x768/32 bit, High Quality	grafikai hibák	29,8 képkocka/s	12,1 képkocka/s
Unreal Tournament 2004 Beta demo 3120 – 1024x768/32 bit, default quality, AS-Convoy demó	48,6 képkocka/s	40,7 képkocka/s	26,9 képkocka/s
Tomb Raider: The Angel of Darkness 49 – Pixel Shader 1.4, default			
– 1024x768/32 bit, Paris1	16,5 képkocka/s	22,0 képkocka/s	17,1 képkocka/s
– 1024x768/32 bit, Prague3a	16,8 képkocka/s	14,5 képkocka/s	13,3 képkocka/s
Unreal Tournament 2003 Demo, HardOCP benchmark V2.1, D3D, 1024x768/32 bit, High Quality, átlagos FPS			
– antalus	34,0 képkocka/s	56,3 képkocka/s	27,9 képkocka/s
– asbestos	56,8 képkocka/s	85,8 képkocka/s	61,2 képkocka/s
– citadel	44,9 képkocka/s	59,2 képkocka/s	30,5 képkocka/s
Kereskedelmi adatok			
Forgalmazó	Juventus-Team ☎ 469-5847	PCDirect ☎ 266-3400	Triplex Magyarország
Webcím	www.juventus-team.hu	www.pcdirect.hu	www.triplex.hu
Ár (ajánlott bruttó kiskereskedelmi)	31 325 Ft	18 594 Ft	13 300 Ft
Garancia	2 év	2 év	2 év

**: Pixel Shader 1.4-es beállítások mellett.*

Seagate Barracuda ATAIII merevlemez helyett egy komolyabb, SATA csatolós példányt, tehát a környezetek kicsit eltérőek.

Hogy a teszteredmények ne lógjanak a levegőben, két hasonló erejű VGA kártyát vetettünk be, egyet a saját istállóból, egyet a konkurenstől. Az alaplapi videochipnek 128 Mbyte framebuffert adtunk a kiegyenlített küzdelem érdekében.

VEGYÜK KOMOLYAN! A teszteredményekből jól látszik, az eddigi legerősebb integrált videovezérlővel van dolgunk, amely képes hasonló kategóriájú VGA kártyákat is megszorongatni. Jól döntöttünk, hogy nem hívtuk meg sem az i865G, sem az nForce2-es (AMD-s rendszerrel, ugyebár) vetélytársakat, hiszen az Ati Radeon 9100 IGP mindkettőt felfalta volna reggelire. A belépő szintű, kis hazánkban nagy sikernek örvendő Ati 9200 SE minden tőle telhetőt megtett, hogy ne kapjon ki egy integrált videochiptől (ennél nagyobb megaláztatás talán nem is érhet egy videovezérlőt:). Sajnos nem igyekezett eléggé, és az alacsony órajel miatt ő végzett az utolsó helyen.

A valamivel drágább Nvidia GeForce FX5200 ugyan hardveres DirectX 9-támogatással is bír, ez esetben ahol lehetett, inkább 1.4-es pixel shadereket használtunk. A komolyabb memória-sávszélesség és a 4 futószalagos felépítés meg is tette a magáét, ez a chip végzett az első helyen, de komolyan elhúznia csak ritkán sikerült.

Az integrált Ati Radeon 9100 IGP tisztességesen helytállt, és egy-két esetben az első helyre küzdötte fel magát. Általánosságban elmondható, hogy ha nem is 1024x768 képpont felbontás mellett, de alkalmas játékra az Ati asztali gépekbe szánt, integrált chipje. Integrált mivolta nem csökkenti a lapka tudását, megkapjuk a jó képminőséget, a meghajtószoftver kínálta stabilitást és extrákat. Mindössze egyetlen játék (Need For Speed: Underground) során fordult elő apróbb grafikai hiba, amelyet remélhetőleg hamarosan javítanak. A chip emellett támogatja a kétmonitoros felállást is. A 2D-s kép sajnos kissé homályos, ami az integrált videochipek egyik nagy hibája. Ez alacsonyabb felbontásban (valószínűleg nem 21 colos monitor lesz egy ilyen vezérlőre kötve) kevésbé érzékelhető, de sajnos nem szűnik meg.

Az Ati első chipkészlete kiváló minősítést érdemel, mindössze apróbb kifogásaink lehetnek sebességével és szolgáltatásaival szemben. Sebességben nem marad el sokkal az Intel i865-ös készletétől, és az integrált grafikus vezérlő használata csak kismértékben terheli le a rendszermemóriát. Az integrált videochip az Atitól megszokott minőségi 3D-s képességekkel bír, kezdő és kis étvágyú játékosoknak kiváló választás. A Shuttle alaplapja hibátlan darab: jó felépítésű, kicsi és olcsó. PCM

Flash memóriakártyák sebességének mérése

» Gyakorlati foglalkozás

A flash memóriák jelentőségét talán nem szükséges hosszan taglalni, hiszen mindannyian használjuk az USB-s háttértárakban, digitális fényképezőgépekben, hordozható zenegépekben. Főbb típusaikról, a tokozásokról és az őket támogató cégekről korábban már beszámoltunk (➲ Bitlelkű filmtekercsek – PCM, 2003/12/76), most a működési elvek és a konkrét típusok vizsgálatára összpontosítunk.

Varga Máté

A technológia elterjedéséhez a szilárdtest-háttértárak alapvető előnyei, a mozgó alkatrészek hiánya és az addig elérhetetlenül kis méret is elégnek bizonyult. A sebesség és a nagy kapacitás nem volt kritikus, hiszen a fő felhasználási területek sem voltak erre felkészülve: a digitális fényképezőgépek alacsony felbontású képeinek tárolására a 32–64 Mbyte-os tárolók is megfeleltek, az USB illesztőfelület első verziói pedig eleve nem voltak képesek az adatok olyan sebességű átbocsátására, amivel a flash háttértár nem birkózott volna meg. Mára azonban a nemritkán 6-8 megapixeles fényképezőgépek és az USB 2.0 szabvány egyre nagyobb igényeket támaszt ezekkel az eszközökkel szemben.

Cikkünkben először a szilárdtest-memóriák működéséről, felépítéséről ejtünk néhány szót.

A flash memóriákat az Intel fejlesztette ki 1988-ban, ekkortól találkozhattunk velük például a számítógépek BIOS-ainak tárolójaként – kifejlesztésük elsődleges célja ez volt, hiszen ekkor igen biztató kutatások folytak a mágneses és optikai adattárolás terén, hatalmas kapacitásokat ígérve a felhasználóknak. Mint minden háttértárolónál, itt is az elemi, egybites adattárolás elvének megtervezése a fő cél, a kész egység ezekből már összerakható, feltéve, hogy a méreteket sikerül a megfelelő korlátok között tartani.

Tehát vizsgáljunk meg egy elemi memóriacellát! Elöljáróban a normál MOS (Metal-Oxid-Semiconductor, fém-oxid félvezető) tranzisztor működésének alapját említe-

Méréseinket a Digitcamtől kapott hat az egyben olvasóval végeztük, amely USB 2.0-s felületen csatlakozik a számítógéphez – tehát itt már nem az illesztőfelület a szűk keresztmetszet.

Ön megalkotja, mi kinyomtatjuk

KONICA MINOLTA magicolor 2300 W
• 16 lap/perc fekete-fehérben
• 4 lap/perc színesben
• max. 1200 dpi felbontás
• opciós duplex egység
• alacsony nyomtatási költség
• Windows meghajtók

98 900 Ft–tól*

költségtakarékos, színes lézernyomtató

Töltse fel elkészített fotóját a www.minolta.hu/tesztnyomtatas honlapra, és az Ön által kiválasztott KONICA MINOLTA nyomtatón díjmentesen kinyomtatjuk, és kiküldjük a címére. Így megbizonyosodhat a KONICA MINOLTA színes lézernyomtatók kiváló minőségéről.

KONICA MINOLTA MAGYARORSZÁG KFT
Telefon: 06 1 464 9016
E-mail: info@konicaminolta.hu

KONICA MINOLTA
The essentials of imaging

www.konicaminolta.hu

Irodaszaküzletek: Debrecen (52) 432-299, Kaposvár (82) 318-440, Szeged (62) 425-467 **Kiemelt partnerek:** Balassagyarmat: Z. HORV ft. (35) 300-950 • Budapest III.: We@b Kft. (1) 250-0886 • Budapest IV.: MILOTA Budapest Kft. (1) 370-8605 • Budapest VI.: Kventa Kft. (1) 332-5262 • Budapest VII.: FEFO Kft. (1) 461-8080 • Budapest VIII.: Colospectrum Kft (1) 303-9009 • Budapest VIII.: Montana Rt. (1) 27[illegible]21 • Budapest VIII.: WOSS Kft. (1) 266-0895 • Budapest IX.: Demand 2000 Kft. (1) 456-0133 • Budapest XI.: Aloha 2000 Kft. (1) 3[illegible]60 • Budapest XI.: NOVAREX Kft. (1) 481-9555 • Budapest XI.: Tigra Kft. (1) 463-1113 • Budapest XII.: M&T Kft. (1) 202-3185 • Budapest XIII.: Négypólus Kft. (1) 350-6157 • Budapest XIII.: Trade Hardszoft Kft. (1) 349-0121 • Budapest XIV.: Adria Computer Kft. (1) [illegible]77 • Budapest XIV.: Copy-Depo Kft. (1) 383-1580 • Budapest XIV.: Nádor Rendszerház (1) 470-5013 • Budapest XVII.: Euro-Profil [illegible]vz Kft. (1) 253-1900 • Debrecen: WATCOM Kft. (52) 521-170 • Eger: Ansys Kft. (36) 537-204 • Győr: Másológép Centrum Kft. (96) [illegible]-008 • Kaposvár: Computer-3 Kft. (82) 512-778 • Kecskemét: Medi-Print Kft. (76) 508-141 • Miskolc: Bon-Copy Irodatechnika Kft. (46) 04-156 • Nagykanizsa: Kanizsanet 2000 Kft. (93) 537-659 • Nyíregyháza: 3D.com Bt. (42) 421-173 • Pécs: VH COM Kft. (72) 333-987 • [illegible]zarvas: Xeropress Bt. (66) 311-422 • Szeged: Deák-Irodatechnika (62) 441-120 • Székesfehérvár: Albacomp Rt. (22) 315-414 • Székesfehérvár: Alba Kontakt Plusz Kft. (22) 349-300 • Szekszárd: Kvantum Kft. (74) 419-541 • Tatabánya: MT Tatabánya Kft. (34) 511-[illegible]0 • Veszprém: MT Tatabánya Kft. (88) 426-506 • Zalaegerszeg: Procomp Zalaegerszeg Kft. (92) 550-373

*A magicolor 2300 W nettó, ÁFA nélkili végfelhasználói ár. Az akció a készlet erejéig tart!

Mérési eredmények

Kártyatípus	CompactFlash					Memory Stick
Gyártó	Adlas/Hitachi	Kingston	Sandisk	Simpletech	Simpletech PRO	Sandisk
Termék weboldala	n.a.	www.kingston.com/products/cf.asp	www.sandisk.com/retail.html	www.multimedia.hu/	www.multimedia.hu/	www.sandisk.com/retail.html
256 Kbyte adat olvasása/írása	2795/1246 Kbyte/s	4706/188 Kbyte/s	5052/1498 Kbyte/s	4736/768 Kbyte/s	4122/503 Kbyte/s	802/405 Kbyte/s
2 Mbyte adat olvasása/írása	3038/1741 Kbyte/s	5461/239 Kbyte/s	5461/3482 Kbyte/s	5472/2833 Kbyte/s	4608/853 Kbyte/s	819/614 Kbyte/s
Aida32 – Disk Benchmark						
Lineáris olvasás	3,07 Mbyte/s	5,90 Mbyte/s	7,80 Mbyte/s	5,90 Mbyte/s	4,80 Mbyte/s	0,82 Mbyte/s
Véletlen olvasás	3,91 Mbyte/s	7,94 Mbyte/s	8,10 Mbyte/s	6,90 Mbyte/s	7,80 Mbyte/s	0,31 Mbyte/s
Lineáris írás	2,23 Mbyte/s	1,50 Mbyte/s	5,80 Mbyte/s	5,70 Mbyte/s	4,00 Mbyte/s	0,76 Mbyte/s
Véletlen írás	2,62 Mbyte/s	1,01 Mbyte/s	7,20 Mbyte/s	4,70 Mbyte/s	4,10 Mbyte/s	0,28 Mbyte/s
Átlagos hozzáférési idő	1,5 ms	1,6 ms	2,3 ms	3,9 ms	1,5 ms	305,0 ms
Névleges/valódi kapacitás	512 Mbyte	256 Mbyte	256 Mbyte	128 Mbyte	256 Mbyte	2x128 Mbyte
Kereskedelmi adatok						
Forgalmazó	Digitcam ☎ 235-0570	Digitcam ☎ 235-0570	Bluefish ☎ 214-4587	Multimedia.hu ☎ 463-9030	Multimedia.hu ☎ 463-9030	Bluefish ☎ 214-4587
Forgalmazó webhelye	www.digitcam.hu	www.digitcam.hu	www.bluefish.hu	www.multimedia.hu	www.multimedia.hu	www.bluefish.hu
Ár (bruttó ajánlott végfelhasználói)	35 000 Ft	27 500 Ft	18 990 Ft	17 990 Ft	37 490 Ft	18 740 Ft

**: CF-konverteren keresztül mérve.*
Tesztkonfiguráció: Albatron KX600Pro 3.0 alaplap, AMD XP 2400+ proceszor, 512 Mbyte memória, USB 2.0-s illesztőfelület; Windows XP Service Pack 1-gyel, AIDA32 3.90, SiSoft Sandra 2004.10.9.89. A tesztelt termékek teljes webhelye megtalálható a PCM DVD \CIKKEKHEZ könyvtárában.

nénk meg (talán érdemes ismerni, hiszen ilyen elven működnek a processzorok és gyakorlatilag majdnem minden integrált áramkör). Ha az ábrán a poliszilícium és az egyik oxidréteget elhagyjuk, akkor a fémrétegre pozitív feszültséget kapcsolva a két N-nel jelzett rész között folyhat áram, ha nem kapcsolunk, akkor nem – nagyon egyszerűen megfogalmazva így működik egy tranzisztor.

A flash cellák esetében a fémréteg és az alsó oxidréteg közé egy poliszilícium és egy oxidréteg is kerül. Az oxidréteg alapvetően szigetelő, a poliszilícium pedig jelen esetben vezetőnek tekinthető. Ahhoz, hogy memóriacellának nevezhessük ezt az egységet, az olvashatóság és az írhatóság követelményeinek kell megfelelnie – jelen esetben az írhatóság a programozhatóságot (adott cella 0-s értékre állítása) és törölhetőséget (adott cella 1-es értékre állítása) jelenti.

A programozás, illetve a 0-ba állítás a következőképpen történik: (viszonylag nagy

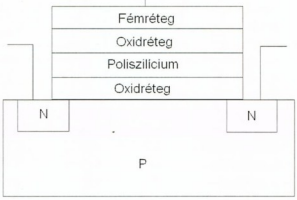

Egy bitet tároló flash-memória cella

pozitív feszültséget kapcsolunk a fémrétegre és az egyik N típusú szilíciumra, így az elektronok megpróbálnak az alsó, N rétegről erre a rétegre kerülni. Az alsó oxidrétegen azonban elvileg nem tudnának keresztüljutni, mivel az szigetel, de egy különleges fizikai jelenség, az alagúthatás révén az elektronok mégis átjutnak ezen. A feszültséget eltávolítva azonban az elektronok csapdába kerülnek, hiszen alul-felül szigetelő veszi körül őket, tehát a poliszilícium

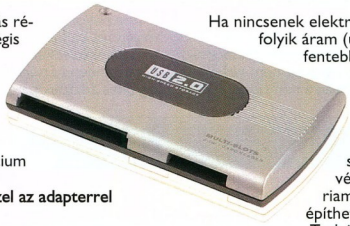

» XD kártyáinkat ezzel az adapterrel teszteltük

réteg tartósan negatív töltést hordoz. A tartós ebben az esetben akár több tíz évet is jelenthet – ebből adódik tehát a flash memóriák különleges adatmegtartó tulajdonsága.

Törlés, illetve 1-be állításkor egyik N részen sincs feszültség, viszont a fémrétegen igen. Az elektronok elfolynak a poliszilícium rétegből az N típusú szilícium felé, így a poliszilícium réteg innentől nem hordoz töltést (ugyanazért lehetséges a kiürülés, mint a feltöltődés).

Olvasás esetén az egyik N típusú szilíciumra feszültséget kapcsolunk. Ha a poliszilíciumon vannak elektronok, akkor ezek úgy hatnak, mintha a normál MOS tranzisztor fémrétegére feszültséget kapcsolnánk, tehát áram folyhat a két N réteg között.

» Bár nem a leggyorsabb, igen jó ár/érték arányú az Adlas CF

Ha nincsenek elektronok, akkor nem folyik áram (ugyanúgy, ahogy fentebb a MOS tranzisztornál láttuk).

Megvalósult tehát mind a három művelet, ráadásul az adat tápfeszültség hiányában sem vész el: a flash memóriamodul tehát megépíthető, használható.

Tudni kell azt is, hogy megfelelő tervezés esetén – és ez a mai (márkás) moduloknál szinte kivétel nélkül így van – a flash memória sokkal megbízhatóbb tároló, mint például a merevlemez. Egy cella több milliószor is írható-törölhető, ráadásul a modern kártyák számon tartják, melyik cellát írtuk és melyiket nem, arányosan eloszthatják a terhelést az összes cella

» Majdnem mindent olvas – az xD kártyákhoz azért kellett némi segítség

között, minimalizálva a meghibásodás esélyét. Nincsenek mozgó alkatrészek, tehát nincs fejhiba; a vezérlőelektronika jó része a kártyán kívül foglal helyet, így baj esetén adataink általában biztonságban vannak. Csak idő kérdése tehát, mikor váltják fel a mozgó alkatrészekkel rendelkező, gyakran hangos, manapság egyre könnyebben csődöt mondó mágneses adattárolókat ezek a rövid hozzáférési idejű, kisméretű, néma eszközök.

Méretük miatt a tömegpiacon jelenleg még nem versenyképesek, de a fejlődés

	MultiMedia Card	Secure Digital		SmartMedia		xD	
Simpletech	Simpletech	noname	Simpletech	Adlas	Simpletech	Olympus*	Sandisk*
www.multimedia.hu/	www.multimedia.hu/	n.a.	www.multimedia.hu/	n.a.	www.multimedia.hu/	http://cf.olympus-europa.com/consumer/digimg/home.cfm	www.sandisk.com/retail.html
833/385 Kbyte/s	1835/836 Kbyte/s	5184/329 Kbyte/s	6458/3319 Kbyte/s	4343/696 Kbyte/s	4390/606 Kbyte/s	4403/388 Kbyte/s	1033/576 Kbyte/s
821/592 Kbyte/s	1911/956 Kbyte/s	5589/717 Kbyte/s	6895/4369 Kbyte/s	3004/887 Kbyte/s	2731/785 Kbyte/s	2287/512 Kbyte/s	2867/853 Kbyte/s
0,80 Mbyte/s	2,00 Mbyte/s	7,00 Mbyte/s	7,80 Mbyte/s	4,80 Mbyte/s	4,80 Mbyte/s	7,90 Mbyte/s	5,70 Mbyte/s
0,30 Mbyte/s	2,00 Mbyte/s	8,10 Mbyte/s	8,10 Mbyte/s	2,00 Mbyte/s	1,90 Mbyte/s	6,80 Mbyte/s	3,30 Mbyte/s
0,73 Mbyte/s	1,10 Mbyte/s	1,77 Mbyte/s	6,10 Mbyte/s	1,20 Mbyte/s	1,30 Mbyte/s	1,09 Mbyte/s	1,30 Mbyte/s
0,32 Mbyte/s	1,10 Mbyte/s	1,95 Mbyte/s	6,60 Mbyte/s	0,50 Mbyte/s	0,45 Mbyte/s	1,05 Mbyte/s	1,20 Mbyte/s
275,0 ms	2,6 ms	2,2 ms	2,3 ms	300,0 ms	242,0 ms	6,2 ms	5,7 ms
128 Mbyte	128 Mbyte	512 Mbyte	256 Mbyte	128 Mbyte	128 Mbyte	64 Mbyte	256 Mbyte
Multimedia.hu ☎ 463-9030	Multimedia.hu ☎ 463-9030	Bluefish ☎ 214-4587	Multimedia.hu ☎ 463-9030	Bluefish ☎ 214-4587	Multimedia.hu ☎ 463-9030	Digitcam ☎ 235-0570	Bluefish ☎ 214-4587
www.multimedia.hu	www.multimedia.hu	www.bluefish.hu	www.multimedia.hu	www.bluefish.hu	www.multimedia.hu	www.digitcam.hu	www.bluefish.hu
20 990 Ft	18 990 Ft	39 240 Ft	37 490 Ft	11 490 Ft	12 990 Ft	8200 Ft	25 865 Ft

egyre látványosabb, a kártyákra írt sebességértékek is egyre nőnek. Miérteket, technológiai részleteket azonban a kártya-, pontosabban chipgyártók nem kötnek az orrunkra, ezért a konkrét mérési tapasztalatokra vagyunk kénytelenek hagyatkozni. Megvizsgáltunk tehát jó pár Magyarországon kapható típust.

TESZTMETODIKA Flash kártyákat tesztelni még az egyébként nem bonyolult merevlemezeknél is egyszerűbb: olvasó-/írófej és lemeztányér hiányában nem lehet a lemez különböző területein mérni és szép grafikonokat

» Márkásabb társai előtt sem kell szégyenkeznie

rajzolgatni. Alapvetően tehát az írási, olvasási és hozzáférési idők a kritikusak (a hozzáférési értékek elméletben igen alacsonyak, de az USB-s illesztőfelület és a kártyák különböző logikai felépítése miatt sokszor igen eltérők). A mérésekhez a SiSoft Sandra 2004-es verziójának Flash Benchmarkját, illetve a magyar fejlesztésű AIDA32 3.90-es verziójának Disk Benchmarkját használtuk fel. Az első program megspórolta nekünk a file-kezelő segédprogramokkal történő másolgatást, hiszen alapvetően a különböző méretű file-ok írását és olvasását méri (ezen belül a 256 Kbyte-os és a 2 Mbyte-os tesztet vettük figyelembe, mivel manapság ritkán használunk 32 Kbyte-os file-okat). Az AIDA32-vel pedig a lineáris és véletlen írást, olvasást, illetve a hozzáférési időt mértük.

A pontosság kedvéért érdemes megjegyezni, hogy a teszthez használt kártyaolvasó is beleszólhat a végső eredményekbe (a „furcsának tűnő", kiugró értékeket – mint például a Memory Stick viszonylag alacsony átviteli sebességét – a biztonság kedvéért leellenőriztük más olvasóban, illetve konfiguráción is).

Általánosságban megjegyezhető, hogy a hot swap (menet közbeni) csere minden kártyával probléma nélkül működött, ahogy az elvárható, ráadásul Windows XP alatt a kártyaolvasóhoz sem kell meghajtóprogramokat telepítenünk – azokat az operációs rendszer néhány másodperc alatt automatikusan feltelepíti.

» Méréseink szerint (is) érdemes SD-re fejleszteni MMC helyett

ÉRTÉKELÉS Azt semmiképpen sem mondhatjuk, hogy ettől kezdve mindenki xD vagy CompactFlash kártyát használjon, hiszen jellemzően nem választhatjuk meg, hogy mit használhatunk fényképezőgépünkben vagy egyéb készülékünkben. Az azonban látszik, hogy az újabb fejlesztések jóval nagyobb sebességet garantálnak (ez nem meglepő), és hogy a gyártók nagy sebességű sorozatait néhol utolérik az alsóbb kategóriás darabok. Napjaink fényképezőgépei is egyre inkább igénylik a nagy sebességű háttértárat, és a memóriakártya-gyártók nem is tétlenkednek: a CompactFlash, a Secure Digital és az xD sebessége egyre növekszik, de a Memory Stick régi verzióit, illetve a SmartMediát és a MultiMedia Cardot jobb, ha elkerüljük – eljárt felettük az idő. A merevlemezes tárak kiváltásához azonban még sokat kell fejlődniük a flash memóriáknak, persze ha valamilyen RAID-szerű megoldással többet fognánk össze, kiváló sebességértékeket kapnánk – méregdrágán...

Amolyan „Editor's Choice"-ként kiemelnénk a Simpletech kártyákat, amelyek kategóriájukban rendre a legjobbak közé kerültek, áruk viszont legtöbbször alsókategóriás. PCM

» Mezőnyünk egyik leggyorsabb kártyája – kellemes áron

» Összességében a leggyorsabb a tesztelt memóriák között

A Compact Disc története és technikai háttere II.

» Igények – változatok

Februári számunkban ismertettük a CD-DA alapszabvány kialakulását, továbbá kitárgyaltuk a Compact Disc fizikai és logikai adatszervezésének alapjait. Most folytatjuk a technikai részletek ismertetését, és megmutatjuk, hogy a különböző igények milyen irányba vitték el a CD fejlődését. Bár alapvetően minden CD-típus egy tőről fakad, az idő múlásával egyre speciálisabb, egyre érdekesebb változatok alakultak ki a különböző igények kiszolgálására.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A számítógépünk CD-ROM-meghajtójába helyezett lemezek csak látszólag egyformák: az adatok logikai felépítése merőben eltérhet, attól függően, hogy a lemez tartalma mire használható. A CD-DA és a CD-ROM korongok adatszervezése feleltéb különbözik, mint ahogy a VideoCD-k felépítése is teljesen más követelményeknek felel meg. A CD annak köszönhette töretlen pályafutását, hogy a fejlesztők mindig igyekeztek elébe menni a folyamatosan felmerülő, újabb igényeknek, és az informatikai világ viharos fejlődéséhez igazodva a CD képességeit is rendszeresen tovább bővítették.

A CD-ROM LEMEZEK HŐSKORA A CD-DA (audio-CD) lemezekénél hatásosabb és biztonságosabb hibaellenőrző algoritmus lehetővé tette, hogy a CD-ROM korongon precíz digitális anyagot tároljanak. Előző számunkban ismertettük, hogy a CD-DA lemezek 2352 byte-os szektoraihoz képest a CD-ROM lemezek szektoraiban csak 2048 byte hasznos adat található – a megkurtított kapacitással fizetünk a biztonságos leolvasásért. A MODE1 felépítésű szektorokban 2048 byte (2 kilobyte) adattal gazdálkodunk, így a 74 perces CD-ROM lemezek kapacitása körülbelül 650 Mbyte, a 80 perces lemezeké hozzávetőlegesen 700 Mbyte. Ez a kapacitás ma már nem olyan gigantikus, de ne felejtsük el, hogy a CD-ROM megjelenésekor ez még kihasználhatatlannak, sokak számára feleslegesnek tűnő adatmennyiség volt.

A MODE1 szektorokból álló, egyszerű CD-ROM lemez nagy sikert aratott az informatika világában. A hivatalos szoftverkiadás nagyon gyorsan átnyergelt a CD-re: még a pár megabyte-os programokat is megérte CD-ROM lemezen kiadni, hiszen a nagy tételű sokszorosítás költségei versenyképesek voltak a mágneslemezek gyártási költségeivel szemben, ráadásul a CD jóval megbízhatóbbnak bizonyult (ezt csak az tudja igazán, aki próbált már 28 floppyról operációs rendszert vagy irodai programcsomagot telepíteni).

A CD-ROM-meghajtók először csak 1-szeres, 2-szeres, később 4-szeres sebességgel olvasták a lemezeket. A CD-ROM-alapú szoftverkiadás virágkora akkor köszöntött be, amikor a CD-ROM-meghajtók alapfelszereléssé váltak az új gépekben. Eleinte még a legnagyobb, legterjedelmesebb szoftverek sem használták ki a CD lehetőségeit, ezért – különösen a szórakoztató szoftverek (játék) kategóriájában – egyre inkább multimédiás anyagokkal kezdték kitölteni a rendelkezésre álló helyet. Ekkortájt merülhetett fel az igény, hogy a lemezre egyidejűleg kerüljenek számítógépes adatok és zenei (CD-DA rendszerű) hangsávok is.

A MIXED MODE CD A Mixed Mode formátumú CD nagy előnye, hogy egyaránt tartalmaz CD-ROM adatsávot és CD-DA hangsávokat is. Különösen a 90-es években megjelent játékszoftvereknél alkalmazták előszeretettel ezt a formátumot, ugyanis a lemezre helyezett CD-DA hangsávokkal jó minőségű aláfestő zenét lehetett a program mellé varázsolni. Ráadásul mindezt a számítógép terhelése nélkül, hiszen a CD-DA sávok lejátszását a CD-ROM-meghajtó önállóan végzi, tehát a zenei aláfestés szoftveresen nem kerül semmibe (a program mindössze megfelelő parancsokat ad időnként, hogy melyik hangsávot játssza le a meghajtó).

» 4-szeres sebességű SCSI CD-ROM-olvasó: volt idő, amikor ez volt a csúcs!

A Mixed Mode formátum vezette be, hogy egy szakaszon belül különböző típusú sávok követhetik egymást. A Mixed Mode esetén az első sáv egy CD-ROM adatsáv, amelyet további CD-DA sávok követhetnek, de mindez egy szakaszon belül. A Mixed Mode hátránya, hogy egy bútább asztali lejátszóban az első sáv lejátszása esetén fülsértő digitális zörejt hallhatunk, ha a lejátszó nem ismeri fel, hogy az első sáv nem zenei anyagot tartalmaz, hanem számítógépek számára értelmezhető adatsort. Előnye, hogy a CD-n kiadott szoftver jó minőségű zenei kíséretet kaphat, amelynek lejátszása nem igényel gépidőt, nem terheli a gép processzorát. A Mixed Mode ugyan két sávtípust kever egyetlen szakaszon, egyetlen lemezen belül, de szigorúan a CD-ROM sáv az első, és ezt csak CD-DA sávok követhetik, további CD-ROM sávok nem.

A REJTETT ADATSÁV TÖRTÉNETE Manapság igencsak nehéz rejtett adatsávot tartalmazó lemezt találni, ugyanis nagyon rövid ideig gyártottak ilyen korongokat, és szinte kizárólag csak Macintosh platformra. A rejtett adatsáv alkalmazása kiküszöböli a gondot, amelyet a Mixed Mode lemezek okozhatnak az asztali lejátszókban, ugyanis a CD-ROM adatokat tartalmazó rész nem egy külön sávot képez a lemezen, hanem az első CD-DA sáv 0. indexében található! Mivel a legtöbb audio-CD-lejátszó berendezés az 1. sáv 1. indexpontjától indítja a lejátszást, így az 1. sáv 0. indexe teljesen kimarad a lejátszásból, tartalma ilyen szempontból tehát nem is létezik a lejátszó számára. A 1. sáv 0. indexe általában 150 szektor, azaz két másodperc hosszú – ennél kisebb nem lehet, de hosszabb igen! A meghosszabbított 0. indexben tehát tetszőleges adatot tárolhatunk, ha a számítógépes rendszer tudja majd, hogy mit kell keresnie a lemezen.

El is érkeztünk a rejtett adatsáv legnagyobb hiányosságához: a PC-s platform szinte teljesen elhanyagolta ezt a lehetőséget, olyan szinten, hogy a PC-s operációs rendszerek 99%-a soha nem is támogatta a rejtett adatsáv olvasását, értelmezését. Néhány CD-DA lemez ugyan megjelent ilyen rejtett adatsávval, de ezek kizárólag Macintosh gépek számára értelmezhető adatot tartalmaznak. Ezek az ősrégi lemezek a mai multimédiás (CD-Extra formátumú) zenei kiadványokhoz hasonlóan némi kis többletanyaggal kedveskedtek a zenekarok rajongóinak, szövegkönyveket, képeket adva a zenei album mellé. A cikk írója is büszke tulajdonosa egy ilyen rejtett adatsávos zenei lemeznek, amely komoly ritkaságnak

számít a CD technológiai háttere iránt érdeklődő fanatikusok körében.

A CD-EXTRA A különböző típusú sávok biztonságos keverésére a CD-Extra formátum adta az első igazán jó lehetőséget. A CD-Extra lemezen nem egy, hanem kettő szakasz található, így az egyetlen olyan gyárilag sokszorosított (préselt) CD formátumként vonult be a CD történelmébe, amely többszakaszosnak minősül (többszakaszos lemez más felépítésben a szabvány szerint gyárilag nem sokszorosítható).

Az első szakasz egy teljesen szabványos zenei korong felépítését idézi, kizárólag CD-DA sávokat tartalmaz, zenei anyaggal. Mivel az asztali lejátszók csak a behelyezett lemez első szakaszát értelmezik, még véletlenül sem kerülhet sor a számítógépes fileokat tartalmazó sáv lejátszására, mert ez a sáv a második szakaszban kap helyet. A CD-Extra formátum a Mixed Mode lemezek minden előnyös tulajdonságával bír, ugyanakkor sokkal biztonságosabb. A számítógépes rendszerek mindig a CD legújabb, utoljára felírt szakaszában keresik az érvényes adatsávot és file-rendszert, ezért a CD-Extra lemezek második szakaszában található adatsávot könnyen megtalálják. Ugyanakkor az innen futó vagy innen telepített program bármikor utasítást adhat a CD-ROM-meghajtónak az első szakasz CD-DA lemezként történő lejátszására, tehát a Mixed Mode lemezhez hasonlóan itt is lehetséges a zenei hangsávok felhasználása a futó programok mellett.

A CD-Extra más tekintetben is fontos mérföldkő a CD históriájában, ugyanis a PC-s világban ekkor találkozhattunk először a MODE2, illetve MODE2 XA felépítésű adatszektorokkal, illetve az ilyen szektorokból álló adatsávokkal. A CD-Extra az utóbbi időben további fejlődésen ment keresztül, a zenei albumok multimédiás anyagokkal felturbózott kiadásai is ilyen lemezeken jelennek meg. A további anyagok rendszerezéséhez kidolgozott új szabályok miatt szokás Enhanced vagy Multimedia Enhanced CD-nek is emlegetni a CD-Extra újabb nemzedékét.

MODE2, AZ ÚJ MÓDI A MODE2 vagy más néven MODE2 XA szektorok és lemezek kapcsán ugyancsak számos tévhit kering a köztudatban. Az általánosan elterjedt hiedelem szerint a MODE2-esként megírt lemezeken több adat tárolható, mintha ugyanazt a lemezt MODE1 formátumban írnánk fel. Ez így badarság. A MODE2 önmagában, normál számítógépes adatok tárolása esetén nem kecsegtet több kapacitással, mint a korábban ismertetett MODE1, tehát ugyanúgy 2048 byte hasznos adat áll rendelkezésünkre minden egyes szektorban.

A MODE2 XA a CD-ROM alapszabvány módosításaként látta meg a napvilágot. Ha csak sima számítógépes adatokat írunk fel egy lemezre, a MODE2 XA semmilyen előnyt nem jelent. A többszakaszos lemezeket a szabvány szerint elvileg MODE2 formátumban kellene írni, de ezt nem minden CD-író program tartja be, és nem is szükséges. Mint említettük, a normál adatlemezek MODE2-es (pontosabban MODE2 XA Form1-es) szektorai ugyanúgy 2 Kbyte-os adatmezőket tartalmaznak, mint a MODE1 formátumú szektorok. A szektorok felépítése kissé más, de gyakorlati jelentősége ennek igazából nincs. A felírható, tárolható adatok mennyisége tehát nem különbözik (ennyit a netes legendákról).

Különbség akkor jelentkezik, ha nem MODE2 XA Form1, hanem MODE2 XA Form2 alakú szektorok vannak egy lemezen. A Form2 alakú szektorok ugyanis 2048 helyett 2336 byte szabadon felhasználható adatot tartalmazhatnak, ami több mint 13%-os többletkapacitást jelent – ha olyan jellegű adatot tárolunk az ilyen szektorokban, amely elviseli, hogy a Form2 szektorok hibaellenőrzése és hibajavítása gyakorlatilag a CD-DA lemezek szintjére süllyed, tehát semmi garancia nincs rá, hogy az ilyen szektorok tartalma (főleg nagy sebességnél) maradéktalanul visszanyerhető. Nyilvánvaló, hogy programfile-ok esetén ezt nem kockáztathatjuk meg, de bizonyos multimédiás anyagok, video- és hangfile-ok kapcsán egy-két apró hiba nem jelenthet gondot. A MODE2 XA formátum előnye itt mutatkozik meg igazán: egy adatsávon belül a Form1-es és Form2-es szektorok tetszés szerint keverhetők. Bár PC-s file-rendszerben ez a lehetőség soha nem került kihasználásra, de az elgondolás nagyon ötletes. Más platformon sikeresen használják: a Sony PlayStation konzolhoz kiadott lemezeken gyakran található olyan kevert file-rendszer, amely Form1-es szektorokban tárolja a futtatható kódot, Form2-es szektorokban az átvezető animációk, zenei file-ok tartalmát (mindezt egy adatsávon belül).

A PC-s világban leginkább a VideoCD és SVCD lemezeken találkozhatunk a Form2 gyakorlati felhasználásával. A VCD/SVCD korongok első sávja ugyan Form1-es szektorokban tárolja a lemezen található file-ok listáját, de a második sávban már Form2-es szektorokban helyezkedik el maga a film. Ettől sokan megzavarodnak, ugyanis egy 700 Mbyte-os lemezen így könnyen találhatunk 790 Mbyte-os MPEG tömörítésű file-t, ami annak köszönhető, hogy a második sávban más rendszerű az adatok szervezése.

» Egy európai CD-R-gyártó üzem raktára: óriási piacra dolgoznak

AZ ÍRÁSTUDÓ NEMZEDÉK A Compact Disc számítógépes felhasználása akkor kapott igazán szárnyra, amikor megjelent a házilag írható változata. Az első időkben még szigorúan SCSI csatolású CD-írók egy vagyonba kerültek: az első kommersz piacra szánt író árából két akkori csúcsgépet lehetett volna vásárolni, és az írható CD-R lemezek ára ugyancsak borsos volt. Az 1-szeres sebességű CD-írók 80 perc alatt írták meg a 650 Mbyte-os lemezeket, és bizony akkor még nem létezett Burn-Proof és más bufferkiürülés elleni védelem. Ha a számítógép nem bírta az iramot, amit a kiválasztott írási sebesség alapján a CD-író diktált, az égetési folyamat menthetetlenül leállt, és a drága CD-R lemez a kukában landolt.

Már jócskán a 8-szoros CD-írók idejét éltük, amikor megjelent az első olyan CD-író, amely képes volt a megtorpant adatáramlás idejére megállítani az írást, majd folytatni a megszakadt írási műveletet. A 74 perces lemezek után megjelentek a 80 perces írható korongok is. A többletkapacitást nem a lemez fizikai méretének növelésével valósították meg, hanem az adatok vonalvezetése lett sűrűbb. A 80 perces lemezek a megjelenésüktől számított három éven belül szinte teljesen kiszorították a 74 perces változatot a piacról. Bár sokan azt jósolták, hogy a 90/99 perces írható CD ugyanígy ki fogja ütni a 80 perceseket, végül ez nem következett be, mert a 90 és 99 perces lemezek adatsűrűsége már olyan mértékben eltér az eredeti szabvány által javasolt értéktől, hogy a kompatibilitási problémák meghiúsították széles körű elterjedésüket.

Az időközben szintén jelentős piaci sikereket elért DVD jelenléte feleslegessé teszi a CD további fejlesztését. Alighanem az ereje teljében lévő, képességeinek csúcsát elért, eredeti céljait sokszorosan megvalósított ezüst korong két évtized után kissé megpihen, hogy pár éven belül átadja a trónt feltörekvő utódainak. Egy biztos: egyik sem fog ilyen hosszú kort megélni. PCM

» Automata gépsorok ontják az írható CD lemezeket

Optikai adattárolás

» Szótár CD-íráshoz II.

Februári számunkban közzétettünk egy CD-írással kapcsolatos rövid szótárt. Az olvasói visszajelzések alapján úgy folytatjuk a megkezdett sorozatot, hogy elsősorban azokat a fogalmakat, kifejezéseket vesszük számba, amelyeket az első részből hiányoltak olvasóink.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A témakör hatalmas. Nem is remélhetjük, hogy teljes képet adhatunk a szakszavak, kifejezések és rövidítések dzsungelében eltévedt olvasó kezébe, de igyekeztünk úgy válogatni, hogy az előző alkalommal helyhiány miatt kimaradt, de mindenképp fontosnak tartott címszavak bekerüljenek.

ATIP/ADIP zóna: az írható CD-ken és DVD lemezeken az adatok írása egy előre kialakított spirális nyomvonal mentén halad. A spirális nyomvonal kezdeténél (a lemez belső peremén) egy speciális terület található, ahol gyártó által rögzített adatokat találunk. Innen olvasható ki a lemez névleges kapacitása, a lemezen található hordozóréteg típusa, és DVD lemezek esetén itt találhatók az egyes írási sebességekhez alkalmazandó kalibrációs értékek.

Az ATIP/ADIP zóna tartalma a CD-ROM- és DVD-ROM-meghajtók többségével nem olvasható ki, csak írásra képes meghajtót tudunk rávenni az adatmező kiolvasására. Az ATIP/ADIP területen található adatokat használja fel az író, amikor a lemez égetése előtt beállítja a lézer energiáját, és innen tudja, mekkora kapacitás áll a rendelkezésünkre. Ha az ATIP zónában megadott kapacitásnál több adatot írunk egy lemezre, azt túlírásnak nevezzük. Az ATIP zóna tartalmazza az úgynevezett Audio-CD-R lemezek speciális jelzését is, amelyet az asztali Audio-CD-R-felvevők keresnek a lemezeken az írás megkezdése előtt (lásd: Audio-CD-R).

Audio-CD-R (CD-R for Audio): az asztali Audio-CD-R-felvevők, CD-írók legtöbbje nem képes a hétköznapi CD-R lemezek írására. Ez tudatos korlátozás: mivel az ilyen felvevőkkel csak zenei anyagok írása, másolása lehetséges, az így okozott – furcsamód előre felbecsült – kár kompenzálásaként az ilyen berendezésekbe való úgynevezett Audio-CD-R lemezek fogyasztói árában magasabb a jogdíj. Az Audio-CD-R lemezek tehát drágábbak, és hogy a normál CD-R lemezektől hardveres szinten is megkülönböztethetők legyenek, az ATIP zónájukban egy speciális kódot tartalmaznak. Ezt a kódot keresi és ellenőrzi az asztali felvevő, ennek hiányában (normál CD-R behelyezésekor) egyes készülékek nem írnak a lemezre. Az Audio-CD-R lemezek egyébként semmi másban nem különböznek az adattárolási célokra használatos CD-R korongoktól.

A neten e témával kapcsolatosan is számos tévhit és legenda terjed. Az egyik ilyen, hogy az Audio-CD-R lemez alapvetően jobban megfelel a zenei CD-DA lemezek írására. Ez nem igaz. Tény, hogy a nagyobb gyártók igyekeznek a kimondottan Audio-CD-R korongokat jobb minőségi követelményrendszer alapján gyártani, ez azonban nem törvényszerű, és a legtöbb esetben semmilyen minőségi különbséget nem fedezhetünk fel egy Audio-CD-R és egy mezei CD-R lemez között. Számítógépes CD-íróhoz tehát legtöbbször felesleges ilyen Audio-CD-R lemezt venni.

Ugyanilyen alaptalan legenda, hogy a normál CD-R lemezek trükkösen megformázhatók egy PC-s CD-íróval, hogy aztán Audio-CD-R lemeznek tűnjenek az asztali felvevők számára. Mivel az Audio-CD-R lemezek mivoltát jelölő kód az ATIP zónában található, és ezt nem tudjuk módosítani, meghamisítani, ezért nem létezik olyan módszer, amivel egy CD-R korongot Audio-CD-R lemezzé formázhatnánk. Néhány asztali CD-R-felvevő becsapható úgy, hogy közvetlenül az írás előtt a korábban behelyezett Audio-CD-R lemezt kicseréljük egy mezei CD-R korongra, és néhány készülék (hardveresen vagy szoftveresen) módosítható a CD-R lemezek elfogadásához, de nincs általános trükk vagy orvosság, amely minden készülékhez érvényes.

ISO 9660 file-rendszer: a számítógépes CD-ROM lemezek adatsávjaiban a file-ok a merevlemezekéhez hasonló file-rendszerben kerülnek eltárolásra. A különbség csak annyi, hogy a CD lemez file-rendszerében alapvetően nincs töredezettség, mert a file-ok rögzítése egy menetben, egymás után történik, így az egyes file-ok tartalma fizikailag és logikailag nem keveredik össze. A file-rendszer táblázata tartalmazza az file-ok neveit és kezdőpontjait (LBA címzéssel). A CD lemez adatszektorai 2048 byte-osak, ezért a legkisebb, 2 Kbyte-nál rövidebb file-ok is legalább egy szektort, azaz 2 Kbyte-ot foglalnak el egy lemezen. A nem teljesen kihasznált szektorok üresen maradó része más file-ok számára nem vehető igénybe, mivel a file-ok kezdőpontja csak szektorszintű címzéssel határozható meg. Egy file által megkezdett, de nem teljesen kihasznált szektor maradék területén nem kezdődhet egy új file, csak a következő szektortól. Egy adatsáv egyaránt tartalmazza a sáv elején található file-leíró táblázatot, és magát a file-okat is (tehát mindez az adatsávon belül található). A file-ok szervezését és az igénybe vehető file-nevek szabályait az ISO 9660 szabvány írja le.

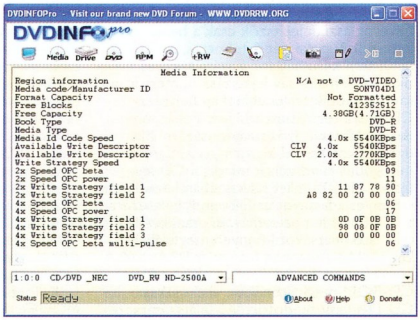

» Egy írható DVD lemez ADIP zónája sok hasznos információt elárul

Joliet file-rendszer: a CD-ROM lemezeken használatos file-rendszer első változata még javában a DOS-os korszak követelményei alapján készült. A 8+3 (8 karakteres név és 3 karakternyi kiterjesztés) alakú file-nevek azonban a Windows 95 és NT rendszerek rohamos terjedése következtében hamar szűkössé váltak. Ezért kidolgozták a Romeo és Joliet file-rendszereket, amelyek valójában a korábbi, ISO 9660 szabványban leírt file-rendszer kibővített változatai.

A Joliet rendszerű lemezre két teljes file-leíró táblázat kerül: minden file kap egy 8+3 alakú és egy hosszú nevet is. Ha a file neve hosszabb, mint 8+3 karakter, akkor ebből a névből levágással és számozással hozza létre a CD-író alkalmazás a csonkított 8+3 file-jelölést. A Joliet táblázatba kerül a hosszú, eredeti file-név, amely legfeljebb 64 karakter hosszú (ezt utólag kiterjesztették 255-re). A DOS-os, vagy csak ISO9660 rendszerű környezetben a 8+3 alakú neveket tartalmazó ISO 9660 file-táblázat látszik a rendszer felé, míg a hosszú file-neveket is támogató fejlettebb operációs rendszereken a Joliet file-neveket látjuk a CD lemez beolvasásakor.

Ha tehát CD-t írunk, és szeretnénk, hogy hosszú file-neveink megmaradjanak, akkor mindenképp be kell kapcsolnunk a Joliet rendszer használatát. A jobb CD-író programok a lemez anyagának összeállításakor képesek megmutatni, milyen file-

nevek kerülnek majd az ISO 9660- és a Joliet-táblázatba, és figyelmeztetnek minket, ha file-neveinkben olyan karakterek találhatók, amelyek nem felelnek meg a Joliet kereteinek.

Növekményes (packet) írás: a CD és DVD lemezek írása általában úgy történik, hogy az archiválásra szánt adatokat egy önálló alkalmazás segítségével a lemezre írattuk. Ez sok esetben kényelmetlen, tapasztalatlan felhasználók részére túl bonyolult. Lehetőségünk van az újraírható CD, illetve DVD lemezek olyan használatára, mintha azok a floppykhoz hasonló, egyszerűen olvasható/írható, tetszőleges alkalmazással elérhető, nagyméretű adattárolók volnának. Ilyenkor nem kell külön CD-író programot, alkalmazást használni – bármilyen file-kezelővel, egyszerűen tudunk az újraírható lemezekről/lemezekre adatokat másolni, mozgatni, törölni. Természetesen ebben az esetben is szükség van egy programra, ami a CD-/DVD-írást elvégzi, de ilyenkor mindez a háttérben, rendszerszinten történik, a felhasználó számára láthatatlan (és nagyon kényelmes) módon.

A növekményes csomagokra épülő írás (incremental packet writing) használatához először telepítenünk kell a háttérben futó alkalmazást, amely a telepítést követően beépül az operációs rendszer file-kezelő rutinjaiba. A növekményes írás UDF file-rendszert használ, és a lemezek ilyetén használatához ezt előre meg kell formázni. Ha a rendszerbe beépült növekményes CD-/DVD-író program egy újraírható lemez behelyezését érzékeli, felkínálja a lemez formázását. Ez a formázás nem összetevesztendő az újraírható lemezek normál törlésével, de vigyázat: ugyanúgy törli minden korábban tárolt adatunkat a lemezről!
A formázás körülbelül a lemez teleírásához szükséges időbe telik, de néhány író és program esetén lehetőség van menet közbeni folyamatos formázásra is, amely meggyorsítja a lemezek első használatbavételét.

A növekményes módban használatos UDF file-rendszer rugalmasabb, fejlettebb és összetettebb, mint a normál CD-s file-rendszer, de ez némi kompromisszumnal is jár: az ilyen módban megformázott lemez kapacitása mintegy 10%-kal kevesebb lesz, mintha a hagyományos módon használnánk a korongot. Cserébe viszont kényelmes használhatóságot kapunk, hiszen bármilyen file-kezelővel garázdálkodhatunk a lemezen.

Fontos, hogy betartsuk a növekményes írás legfontosabb szabályát: csak akkor vegyük ki a lemezt az íróból, ha a növekményes írást végző háttérprogram azt jelzi (általában egy kis állapotjelző, ikon látható a tálcán), hogy a háttérben futó, nem feltétlenül valós időben zajló file-mozgatások, módosítások végbementek. Ugyanis a file-ok másolása, mozgatása látszólag azonnal megtörténik, de előfordulhat, hogy a merevlemeznél jóval lassabb optikai adattároló a háttérben még javában dolgozik, miközben mi azt hisszük, hogy a korábban kezdeményezett adatmozgások már rendben lefutottak. Az UDF file-rendszer olvasása néhány – főleg régebbi – operációs rendszeren akadályokba ütközhet, ezért előfordulhat, hogy bizonyos gépeken csak egy kisebb – szintén rendszerszinten beépülő – program, vagy rendszerfrissítés telepítésére lesz szükség, hogy a növekményes módban írt lemezünk olvasható legyen a kérdéses konfigurációkkal.

Túlírás (overburning): az írható CD lemezek méretét az ATIP zónából olvassa ki a CD-író, illetve az írást felügyelő alkalmazás. A legtöbb CD-n lehetőség van a megadott kapacitásnál kicsivel több adat rögzítésére, ezt nevezzük túlírásnak (overburning). A túlírással igénybe vehető további adatterület nagysága lemezenként, írónként, sőt alkalmanként is eltérhet, tehát nincs rá szabály, hogy milyen mértékben tudunk élni vele. Általában 10-15 Mbyte-nyi túlírás majdnem minden CD-R lemezen megvalósítható, de előfordul, hogy egyes lemezek és írók kombinációja esetén egyáltalán nem tudjuk igénybe venni. A túlírás csak DAO vagy DAO/96 módú írás során kivitelezhető (elenyésző azon írók száma, amelyek TAO módban képesek túlírni), tehát ilyenkor le kell mondani a többmenetes írásról. Néhány CD-író a túlírás mellékhatásaként az égetés befejezésekor lefagyhat, illetve hibakódot küldhet a CD-író program felé – a hibaüzenetek ellenére könnyen lehet, hogy a megírt lemez tökéletesen olvasható lesz. Ha a túlírás során az égetés befejezésekor a CD-íróból mechanikus zörejt hallunk és az írás lefagy, akkor a továbbiakban nem tanácsos az adott meghajtóval a túlírást erőltetni (bár a neten olvasható intelmek ellenére túlírástól tönkrement CD-íróval még nem találkoztunk).

A túlíráshoz hasonló trükköt kell bevetnünk a 80 percesnél nagyobb, 80+, 90 és 99 perces CD-R lemezek írásához, ugyanis ezek a lemezek az ATIP zónájukban megjelölt kapacitásnál több adat tárolására képesek. A 80+, 90 és 99 perces CD-R lemezek az ATIP szerint csak 80 perces vagy még kisebb kapacitású lemeznek látszanak. Ez a CD-R szabvány korlátainak köszönhető, ugyanis az ATIP-ban rendelkezésre álló adatmező logikai felépítése folytán nem képes ekkora kapacitás jelölésére. Az ilyen lemezeket tehát kvázitúlírással tudjuk csak kihasználni. Az újraírható CD-RW lemezek túlírása elméletben lehetséges, de a gyakorlati tapasztalatok szerint sok gondunk lehet. Néhány CD-író a túlírt CD-RW lemezeket nem képes letörölni többé, illetve bizonyos olvasók is kiakadhatnak a túlírással készült újraírható lemezektől. Az írható DVD lemezek esetén egyelőre nincs mód túlírásra.

UDF file-rendszer: az Universal Disk Format olyan rugalmas, általános file-rendszer, amely eltörli a hordozható, kivehető adattárolókon korábban használt file-rendszerek korlátait, és egyben megoldást nyújt a széles körű kompatibilitás megvalósításához.

Az UDF nem kötődik kizárólagosan a CD vagy DVD lemezekhez, bár a DVD-nek köszönhetően került be a köztudatba, hiszen a DVD-Video file-rendszere is az UDF-re épül. Az UDF rendszert használják az úgynevezett növekményes csomagokkal (packet writing) dolgozó CD-író programok is, amelyek az újraírható CD és DVD lemezek rendszerszintű használatát valósítják meg (file-kezelőben tudunk file-okat másolni, törölni). Az ilyen használat a lemezek speciális előformázását is megköveteli, amely során az UDF keretrendszere a korongra kerül. A növekményes módban írt UDF lemezek file-rendszere már lehet töredezett, ellentétben a hagyományos (ISO 9660 és/vagy Joliet) rendszerű CD-kével. A kompatibilitás érdekében az UDF file-rendszerű CD/DVD lemez tartalmazhat ISO 9660/Jolier file-leíró táblázatokat is, hogy az UDF-et még nem ismerő operációs rendszereken is elérhető legyen a lemez tartalma. Az UDF specifikációja még nem végleges, az egyre szélesebb körben terjedő hordozható adattárolók új típusainak támogatása miatt folyamatosan fejlesztik. PCM

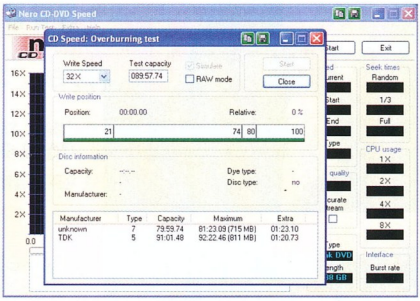

» A CD Speed programmal megvizsgálhatjuk, hogy az egyes lemezekre milyen mértékben tudunk túlírni

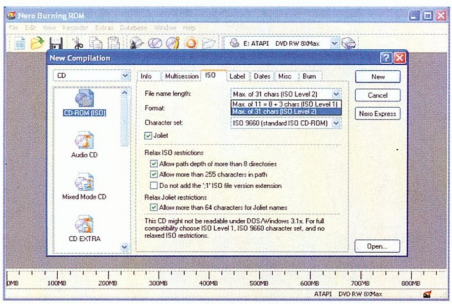

» A hosszú file-nevek használatához mindenképp szükséges a Joliet rendszer!

PC magyar Magazin

1132 Budapest, Visegrádi u. 11. **Tel.: 350-7144**
E-mail: pcmbolt@chello.hu **fax: 339-8617**

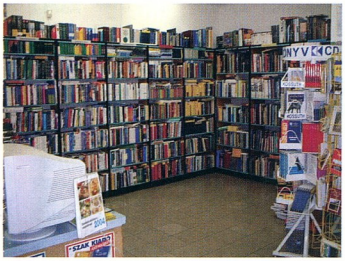

Széles választék a számítástechnika területén megjelenő könyvekből, a kisebb és nagyobb kiadóktól egyaránt.

Rendelésre belföldön és külföldön megjelent könyveket egyaránt beszerzünk!

A számítástechnikán kívül ajánljuk:
közgazdasági és jogi-, műszaki-, építészeti-, lakberendezési-, autótípus ismertetők és szerelési útmutatók, barkács-, hobbi-, kertészet-, szakács-, nyelv és nyelvvizsga könyvek széles kínálatát. Ismeretterjesztő-, nyelvoktató-, szótár-CD-ROM-ok. Szakfolyóiratok (régi számok akciós áron)!

Nyitva tartás:
Hétfőtől péntekig: 9^{00}–18^{00}
Szombaton: 10^{00}–13^{00}

Top 5

» Mikor vegyem – melyiket vegyem?

Az új fejlesztések rendszerint drágábbak (ha nem, az csak marketingfogás lehet, és akkor általában a – nélkülözhetetlen – kiegészítők kerülnek többe), ráadásul abban sem lehetünk biztosak, hogy hosszú távon beválnak. Táblázatunkban most is találhatók újítások.

Gáspár István

A Western Digital a Raptor sorozattal tovább növelte az IDE merevlemezek sebességét. Az eddigi 7200-as fordulatszám 10 000-re emelkedett, ezáltal tovább gyorsult az adatátvitel, és csökkent az elérési idő. Persze, hogy mennyire lesz jó a változás, azt az idő dönti el, de ha nem megy az élettartam rovására a sebességnövelés, akár még be is válhat az újítás. Bár a tesztlaboros kolléga szerint nem erősödött az üzemi zaj, ha csendes konfigot szeretnénk összeállítani, nem a Raptor sorozatból érdemes választani.

Nem tudtuk tovább halogatni a 64 bites processzorokat is támogató alaplapok felvételét, a Socket A-s ötösünket kiegészítettük egy 754-es foglalatú, AMD Athlon 64-es processzort támogató alaplappal.

A digitális fényképezőgépek között már az előző számban is szerepelt a Nikon Coolpix 8700. Listánkban a termék mellett szereplő árat ebben a hónapban is a gyártó 1000 USD-s ajánlott végfelhasználói ára alapján számoltuk, de keringenek olyan hírek, hogy sajnos nálunk csak drágábban lesz kapható. Belekeverhetnénk a kérdésbe az uniós csatlakozást, sőt a Kánaán eljövetelét is, de annyi a találgatás egyelőre, hogy inkább nem megyünk bele.

A nagyon-nagyon térhatású hangra pályázók kedvéért felvettük a hangkártyák közé a Terratec 8 csatornás csodáját. Minden benne van, amit egy hangkártyától várhatunk, kicsiny megjegyzésrovatunkba el se fér a sok szolgáltatás, amit nyújt. Az előállított hangot persze valamin meg is kell szólaltatni. A Creative Gigaworks S750 hangfalrendszer jó választás lehet, mert bár nem olcsó mulatság, a 8 hangdobozos készlet összesen 700 wattos teljesítménye meggyőző. Aki nem házimozit szeretne építeni gépéből, az is talál magának megfelelő hangforrást táblázatunkban.

Számítógépházak	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
DTK CAS-8BU2	❍	11 500 Ft	fiók (nyitott/rejtett) 5,25 colos: 4/0, 3,5 colos: 2/1	DTK ház, jó alapanyagból, könnyen szerelhető, olcsó, megbízható tápegységgel
Deer PC115 (300W)	❍	12 500 Ft	fiók (nyitott/rejtett) 5,25 colos: 4/0, 3,5 colos: 2/4	olcsó ház, jól szerelhető, többféle elölap, ellenőrzött, megbízható tápegység, 2 év garancia
Chieftec BX-02BSLB	❍	36 200 Ft	fiók (nyitott/rejtett) 5,25 colos: 4/0, 3,5 colos: 2/6	Chieftec-minőség, új design, komoly konfigokhoz
Thermaltake LanFire VM2000A (táp nélkül)	❍	38 700 Ft	fiók (nyitott/rejtett) 5,25 colos: 3/0, 3,5 colos: 2/2	rengeteg extra, ultrakönnyű alumínium-kivitel (4 kg), 2 ventilátor, átlátszó oldallap
Chieftec Dragon DX-01BDU (360W)	PCM 2003/3/64, Tesztgyőztes	43 700 Ft	fiók (nyitott/rejtett) 5,25 colos: 4/0, 3,5 colos: 2/4	Chieftec-minőség, jó design, komoly konfigokhoz

Socket A és Socket 754 foglalatos alaplapok	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Abit NF7	❍	18 500 Ft	Nvidia nForce2 Ultra400 + MCP chipkészlet	olcsó, jó tuningopciókkal rendelkezik
Asus A7N8X-X	PCM 2003/11/63	20 100 Ft	Nvidia nForce2 400 + MCP chipkészlet, 400 MHz-es PSB és PC3200 támogatás	olcsó és megbízható, alacsony költségvetésű gépbe bátran ajánlható
Asus A7V600	PCM 2003/11/63	22 100 Ft	Via KT600 chipkészlet	400 MHz-es PSB- és PC3200-támogatással, nagyon jó áron, költséghatékony otthoni vagy irodai géphez
Epox 8RDA3G	PCM 2003/11/63	29 700 Ft	Nvidia nForce2 Ultra 400 + MCP chipkészlet	fedélzeti duál Ethernet vezérlő, Firewire vezérlő, integrált hang
Asus K8V Deluxe	❍	46 500 Ft	Via K8T800 + VT8237 chipkészlet	minden földi jó integrálva, Asus-minőség, duál SATA RAID, Wi-Fi változatban is, erős tuningrésszel

478PIN foglalatos alaplapok	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Albatron PX848PV	PCM 2003/11/63	27 400 Ft	Intel i848P chipkészlet	stabil és olcsó alaplap, költséghatékony P4-es konfigokba, magasabb órajelű Celeronhoz
MSI 865PE Neo2-PFS	❍	34 600 Ft	Intel i865PE + ICH5R chipkészlet	komoly tuningra vágyóknak, a legjobb 865PE-s alaplap, a gigabites LAN nélkül -PS a neve
Asus P4P800 Deluxe	PCM 2003/9/82, Vásárlási Ajánlat	41 400 Ft	Intel i865PE + ICH5R chipkészlet	sok szolgáltatás, komoly LAN vezérlő, nagyon jó tuningpotenciál, nagyon jó ár/érték arányú termék
Abit IC7-Max3	❍	44 700 Ft	Intel i875P + ICH5R chipkészlet	prémium minőségű alaplap, különleges alaplapi hűtéssel, kiváló tuningpotenciál, rengeteg extra kiegészítő
DFI LANParty Pro875B	❍	51 500 Ft	Intel i875P + ICH5R chipkészlet	kiemelkedő teljesítmény, rengeteg extra szolgáltatás és kiegészítő, a fanatikus játékosok választása, Prescott-támogatással

❍: nem írtunk róla

Asztali processzorok	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
AMD Athlon XP 2200+	❍	15 600 Ft	Socket A-s CPU, Thoroughbred mag, 256 Kbyte másodszintű cache, 266 MHz-es PSB	olcsó, jó teljesítményű géphez
AMD Athlon XP 2500+	PCM 2003/9/56	23 400 Ft	Socket A-s CPU, Barton mag, 512 Kbyte másodszintű cache, 333 MHz-es PSB	általában jól tuningolható, az árához képest az alapteljesítménye is kifejezetten jó
Intel Celeron 2600 MHz (dobozos)	❍	24 600 Ft	Socket 478-as CPU, Northwood-128 mag, 128 Kbyte másodszintű cache, 400 MHz-es PSB	a magas órajel miatt még a szűkös másodszintű cache ellenére is viszonylag gyors, kifejezetten jó áron
Intel Pentium 4C 2,4 GHz	❍	40 100 Ft	Socket 478-as CPU, Northwood mag, 512 Kbyte másodszintű cache, Hyper-Threading, 800 MHz-es PSB	a tavalyi év slágerprocesszora, továbbra is megfelelő teljesítménnyel, jó áron, és kiváló tuningpotenciállal
Intel Pentium 4C 3 GHz (dobozos)	❍	61 400 Ft	Socket 478-as CPU, Northwood mag, 512 Kbyte másodszintű cache, Hyper-Threading, 800 MHz-es PSB	igazi erőmű elfogadható áron, gyári Intel hűtő

VGA kártyák	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Club3D Radeon 9200 128 MB	❍	18 000 Ft	Ati Radeon 9200 chipkészlet, 128 Mbyte DDR SDRAM, 128 bites memóriabusz	az árához képest jó teljesítmény, általános célú otthoni gépbe, figyelem! Ez nem az LP vagy az SE változat
Abit Siluro GeForce FX 5700-E 128 MB	❍	34 300 Ft	Nvidia GeForce FX 5700, 128 Mbyte DDR SDRAM, 128 bites memóriabusz	olcsó 5700-as az 5600-as szériához képest javított shaderteljesítménnyel
MSI GeForce FX 5700 Ultra TD128	❍	52 500 Ft	Nvidia GeForce FX 5700 chipkészlet, 128 Mbyte DDR-II SDRAM, 128 bites memóriabusz	jó ár/érték arányú DirectX 9-es 3D-gyorsító, az Ati 9600XT vetélytársa, kiváló, csendes hűtéssel, példás MSI-szoftverkörítéssel
Asus Radeon 9600 XT 128 MB	PCM 2004/1/54	54 400 Ft	Ati Radeon 9600 XT chipkészlet, 128 Mbyte DDR SDRAM, 128 bites memóriabusz, masszív hűtés	a leggyorsabb 9600-as chip, tuningra is alkalmas hűtés, jó teljesítmény, Half-Life 2-kupon, VIVO-kivitel
PowerColor Radeon 9800 XT	PCM 2004/1/54	133 500 Ft	Ati Radeon 9800 XT chipkészlet, 256 Mbyte DDR-II SDRAM, 256 bites memóriabusz	hatalmas hűtőborda, Ati referenciakártya, jól tuningolható, alapteljesítménye is rendkívüli, 3 teljes játék, roppant drága

Merevlemezek	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Samsung SpinPoint SP0802N – 80 Gbyte	PCM 2003/12/70, Tesztgyőztes	19 300 Ft	Ultra ATA 133, 7200/perc, 2 Mbyte gyorsítótár	gyors, csendes, és 3 éves garanciát vállalnak rá
Seagate Barracuda 7200.7 ST3120026AS – 120 Gbyte	PCM 2003/12/70, Tesztgyőztes	26 500 Ft	Serial ATA, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	tekintélyes kapacitás, kiegyensúlyozott sebesség
Samsung SpinPoint SP1614N – 160 Gbyte	PCM 2003/12/70, Tesztgyőztes	35 600 Ft	Ultra ATA 133, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	nagy, gyors, halk és kiegyensúlyozott
Maxtor MaxLine 7Y250MO – 250 Gbyte	❍	70 300 Ft	Serial ATA, 7200/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	kapacitása mellett sebessége is figyelemre méltó
Western Digital Raptor WD740 – 74 Gbyte	PCM 2004/4/44	77 300 Ft	Serial ATA, 10000/perc, 8 Mbyte gyorsítótár	RAID tömbökkel vetekedő sebesség, de csak SCSI-vel szemben versenyképes ár

15 colos TFT monitorok	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Belinea 101570	❍	97 000 Ft	ajánlott felbontás 1024x768 képpont, 40 ms képfrissítés, 300 cd/m² fényerő	beépített hangszóróval, kontrasztos megjelenítéssel
Iiyama ProLite E380S	❍	112 000 Ft	ajánlott felbontás 1024x768 képpont, 23 ms képfrissítés, 380 cd/m² fényerő	játékra, mozizásra is alkalmas, gyors válaszadással
Samsung SyncMaster 152B	PCM 2003/2/60, Tesztgyőztes	115 000 Ft	ajánlott felbontás 1024x768 képpont, 25 ms képfrissítés, 241 cd/m² fényerő	szintúgy, kimenő modellként talán még olcsóbb is
ViewSonic VX500	❍	129 000 Ft	ajánlott felbontás 1024x768 képpont, 30 ms képfrissítés, 216 cd/m² fényerő	nagyon szép kép, ViewSonic-minőség
Sony SDM-N50	❍	152 000 Ft	ajánlott felbontás 1024x768 képpont, 103 cd/m² fényerő	gyönyörű, elegáns, remek front office darab

17 colos CRT monitorok	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
KTC K-7002FE	❍	32 800 Ft	LG képcső, 16 colos valós képátló, 0,25 mm képponttávolság	olcsó, de jó minőségű
Samsung SyncMaster 753S	❍	33 400 Ft	lyukmaszkos, 16 colos valós képátló, 0,27 mm képponttávolság, 70 kHz sorfrekvencia	olcsó és megbízható
Belinea 103051	PCM 2003/11/74, Vásárlási Ajánlat	35 700 Ft	lyukmaszkos, 15,8 colos valós képátló, 0,25 mm képponttávolság, 97 kHz sorfrekvencia	olcsó és megbízható
Samsung SyncMaster 765 MB	PCM 2003/11/74, Tesztgyőztes	40 200 Ft	Dynaflat-X lyukmaszkos, 16 colos valós képátló, 0,23 mm képponttávolság, 85 kHz sorfrekvencia	egyedi technológia, jó képminőség, csökkenő ár
ViewSonic PF775	PCM 2002/1/66, Tesztgyőztes	75 800 Ft	rácsmaszkos, 16 colos valós képátló, 0,25 mm képponttávolság, 96 kHz sorfrekvencia	két rácsmaszkos remekmű

Tintasugaras nyomtatók	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
HP DeskJet 5550	PCM 2003/7/52, Vásárlási Ajánlat	29 900 Ft	4800x1200 dpi felbontás, elméleti sebesség: 17/12 lap/perc	elegancia és minőség elérhető áron
Lexmark X1150	PCM 2004/1/43	40 600 Ft	4800x1200 dpi felbontás, elméleti sebesség: 12/7 lap/perc	kedvező árú többcélú eszköz
Canon BubbleJet i550	PCM 2003/7/52, Tesztgyőztes	42 500 Ft	4800x1200 dpi felbontás, elméleti sebesség: 18/13 lap/perc	gyorsan és remek minőségben dolgozik
HP Photosmart 7550	PCM 2003/8/49, Vásárlási Ajánlat	84 000 Ft	4800x1200 dpi felbontás, elméleti sebesség: 17/13 lap/perc	gazdagép nélküli nyomtatás, remek minőség
Canon BubbleJet i950	PCM 2003/8/49, Vásárlási Ajánlat	98 100 Ft	4800x1200 dpi felbontás, elméleti sebesség: 7/7 lap/perc	a legjobb fotónyomtató

❍: nem írtunk róla

Lézernyomtatók	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Minolta-QMS PagePro 1200W	PCM 2003/5/68, Vásárlási Ajánlat	46 000 Ft	1200x1200 dpi felbontás, 12 lap/perc elméleti sebesség	olcsó, kevés helyet foglal, született SOHO-nyomtató
Samsung ML-1450	PCM 2003/5/68, Tesztgyőztes	50 000 Ft	1200x1200 dpi felbontás, 14 lap/perc elméleti sebesség	jó képminőség, remek lapköltség
Kyocera Mita FS-1900	PCM 2003/5/68, Tesztgyőztes	180 000 Ft	2400x600 dpi felbontás, 18 lap/perc elméleti sebesség	jó felszereltség, remek lapköltség
HP Color LaserJet 2500	PCM 2003/6/65, Különdíj	324 000 Ft	színes, 600x600 dpi felbontás, 16/4 lap/perc elméleti sebesség	jó minőség remek formába öntve
Minolta-QMS magicolor 2350	PCM 2003/6/65, Tesztgyőztes	426 000 Ft	színes, 1200x1200 dpi felbontás, 17/4 lap/perc elméleti sebesség	folyamatos tónus, remek eredménnyel

DVD-olvasók, CD-írók, DVD-írók,kombinált meghajtók	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Teac CDW-552E (CD-író)	❍	10 400 Ft	52/24/52-szeres sebesség, 100 ms átlagos keresési idő	gyors és kiváló minőségű CD-újraíró olcsón
Plextor PX-116A (DVD-olvasó)	❍	13 000 Ft	16/48-szoros olvasási sebesség, 85 ms átlagos keresési idő	mindent olvas, gyors, megbízható, 2 év garancia, Plextor
LG GCC-4520B (DVD-olvasó, CD-író)	❍	14 600 Ft	52/24/52/16-szoros sebesség, 100 ms átlagos keresési idő	olcsón juthatunk mindent olvasó optikai meghajtóhoz
NEC 2500A (DVD-író)	❍	27 900 Ft	8/4/8/4/32/16/12/32-szeres sebesség, 120–130 ms átlagos keresési idő	mindkét lemezt 8x-osan írja vagy 4x-esen újraírja, alig drágább elődjénél, megbízhatóbb
Pioneer DVR107D (DVD-író)	❍	41 900 Ft	8/4/8/4/24/24/12/32-szeres sebesség, 120–130 ms átlagos keresési idő	mindkét lemezt 8x-osan írja vagy 4x-esen újraírja, kívül-belül Pioneer

Hangkártyák	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Creative SoundBlaster Live! (OEM)	❍	8000 Ft	5+1 csatorna	még mindig megállja a helyét, és olcsó
Creative SoundBlaster Audigy Player (OEM)	❍	12 500 Ft	6 csatorna	a legjobb ár/teljesítmény
SoundBlaster Audigy2 (OEM, PCI)	PCM 2003/2/44	22 400 Ft	6+1 csatorna	az Audigy méltó utódaz: már-már feleslegesen nagy (192 kHz) tudással
Terratec Aureon 7.1 Space	❍	29 400 Ft	8 csatorna	A3D, EAX, EAX 2.0, Sensaura3D és MacroFX, 4 S OUT, 1 S IN, 1 MIC IN, 1 digitális OUT(TOS link), 1 digitális IN(TOS link), 24 bit/96 kHz felvételkor, 24 bit/192 kHz lejátszáskor, ajándékszoftver
Terratec DMX 6Fire (dobozos, 6 csatlakozós)	❍	48 900 Ft	6 csatorna	megbízható, és a digitalizálókártyák között viszonylag olcsó

Hangrendszerek (sztereó)	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Altec Lansing AVS300	❍	9800 Ft	teljesítmény: 2x3,5 W	olcsó áron jó minőség kisebb szobákba
Creative P380	❍	12 200 Ft	teljesítmény: 2x6 W+17 W	esztétikus megjelenés, kedvező ár, nyugodt hang
Teac PowerMax 1300	❍	19 700 Ft	teljesítmény: 2x12,5+35 W	jó mélysugárzó, pontos magastartomány ezüstös külsővel
Altec Lansing 321	❍	20 200 Ft	teljesítmény: 2x15+35 W	hosszú távon hallgatható, kiegyensúlyozott, kellemes hang valódi basszusokkal
Klipsch GMX A-2.1	❍	54 900 Ft	teljesítmény: 2x14+50 W	kitűnő hangminőség, extravagáns külső

Hangrendszerek (surround)	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Labtec Arena-530	❍	17 700 Ft	teljesítmény: 4x4+15 W, 5 hangdoboz	M3D Matrix Surround Sound térhatású dekóderrel sztereó jelre is jó
Creative Inspire 4.1 4400	❍	17 900 Ft	teljesítmény: 4x6+15 W, 5 hangdoboz	kis helyet foglal, nagyot szól
Kinyo VS-500R 5.1	❍	33 400 Ft	teljesítmény: 5x7+50 W, 6 hangdoboz	fadobozos mélynyomóba integrált erősítő, infravörös távirányító ezüst színben
Genius SW-5.1 Surround Home Theater (DHT510)	PCM 2003/4/60, Vásárlási Ajánlat	39 900 Ft	teljesítmény: 4x15+15+45 W, 6 hangdoboz	dekoratív fadoboz, minőségi hangzás
Creative Gigaworks S750	❍	128 100 Ft	teljesítmény: 7x70+210 W, 7 hangdoboz	5.1-es anyagok felkeverése 7.1-re, hatalmas erő

Routerek otthoni használatra	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
SMC Barricade 7004VBR	PCM 2003/7/104, Vásárlási Ajánlat	14 100 Ft	4 portos switch, tűzfalfunkciók, DHCP szerver	az általunk tesztelt legolcsóbb, megbízható termék
Edimax BR-6104P	PCM 2003/7/104, Tesztgyőztes	17 000 Ft	4 portos switch, printerszerver, tűzfalfunkciók, DHCP szerver	a legjobb ár–teljesítmény (szolgáltatás) viszony, beépített printerszerver
Surecom EP-9510AX	PCM 2003/8/103, Vásárlási Ajánlat	28 800 Ft	4 portos switch, tűzfalfunkciók, DHCP szerver, wirelesstámogatás	az általunk tesztelt legolcsóbb wireless szabványt támogató router
Ravotek Ravo W54-RT	PCM 2003/8/103, Tesztgyőztes	49 500 Ft	4 portos switch, tűzfalfunkciók, DHCP szerver, wirelesstámogatás (54 Mbit/s-os)	54 Mbit/s-os wireless támogatás, szolgáltatásaihoz képest olcsó ár
Draytek Vigor 2200W Plus	PCM 2003/8/103, Különdíj	79 700 Ft	4 portos switch, tűzfalfunkciók, DHCP szerver, ISDN backup, wirelesstámogatás	rendkívül megbízható, ISDN tartalék kapcsolat, wireless és VPN-támogatás

Digitális fényképezőgépek	Hol írtunk róla?	Ár	Fő tulajdonságok	Megjegyzés
Canon PowerShot A80	❍	74 000 Ft	3,9 Mpixeles érzékelő, optika: 35–105 mm	nagyon jó kezelőfelület és képminőség
Pentax Optio S4	❍	130 000 Ft	4,0 Mpixeles érzékelő, optika: 35–105 mm	nagyon kicsi 4 megapixeles gép
Sony DSC-V1	❍	200000 Ft	5,0 Mpixeles érzékelő, optika: 34–136 mm	nagyon jó felbontás, gyors autofókusz
Nikon Coolpix 8700	❍	230 000 Ft	8,0 Mpixeles érzékelő, optika: 35–280 mm	12 előre programozott mód, 5 pontos élességállítás
Canon EOS 300D	PCM 2003/12/48	340 000 Ft	6,3 Mpixeles érzékelő, optika: cserélhető Canon EF, Canon EF-S típusok	kiváló képminőség és kezelőfelület, sok szolgáltatás, jó ár–teljesítmény viszony

❍: nem írtunk róla

SUN MICROSYSTEMS

OpenJava?

Sponga Tamás

A platformfüggetlen alkalmazások megírásához kifejlesztett Java nyelv újabb evolúciós lépcsőfokhoz érkezhet, ha a Sun enged a kéréseknek. A cég igazgatója, Scott McNealy még február közepén kifejtette, hogy a Sun nagyon jóban van a nyílt forrású alkalmazásokkal, és a lehető legnagyobb mértékben támogatja is azokat. Másnap már meg is érkezett a felkérés a táncra: nyílt elektronikus levélben az open source mozgalom egyik elindítója, Eric Steven Raymond leírta, hogy a Sunnak végre el kell döntenie, továbbra is ragaszkodik-e a Java kódjához, vagy nyílt forrásúvá teszi, és akkor még nagyobb arányban elterjedhet.

A Sun válaszában azt latolgatja, mi a fontosabb: a széles körű elterjesztés vagy a Java fölött gyakorolt irányítás és a jövőjének egyértelmű meghatározása. A cég jelenleg az utóbbit tartja a meghatározónak, már csak azért is, mert túlságosan kockázatos lenne a forrást kiadni: fennállna a veszély, hogy konkurens cégek (például a Microsoft) felhasználnának kódrészleteket saját fejlesztéseikben.

Van megoldás arra, hogy sokan részt vegyenek a fejlesztésben, de közben a Sun meg tudja védeni a Java kódját: a Java Community Process (JCP) szervezet tagjainak (például IBM, Motorola, Cisco Systems, BEA Sytems, IONA Technologies) véleményét figyelembe veszi a cég a Java fejlesztésében. Russ Castronovo, a Sun szóvivője szerint a JCP jól működik, és ennyi elég a Java jövőjét illetően.

» Egyre nagyobb nyomás nehezedik a Sunra a nyílt forrású Java érdekében

Alig két héttel a levélváltások után az IBM is megkereste a Sunt: támogatja, hogy a Java nyílt forrású legyen. A Nagy Kék nevében Rod Smith fel is ajánlotta, hogy segítenek egy olyan projektben, ahol a Java nyílt forrású utódjának fejlesztése folyna. Az IBM szerint ezzel lendületet kapnának a nyílt forrású, Javára alapuló fejlesztések is.

A Sun annyit reagált, hogy megvizsgálják a kérdést.

➲ www.java.com/en/index.jsp
➲ www.jcp.org/
➲ wwws.sun.com/software/java/

MICROSOFT

Nyílt forrás

A Microsoft Windows 2000 és NT 4.0 forráskódjának néhány részlete február 12-én kikerült a világhálóra. A hír néhány óra alatt körbejárta a Földet, és megkezdődtek a letöltések. Másnap a redmondi cég beismerte, hogy a részletek kikerültek a netre – de nem tőlük, hanem egy partnercégüktől, valószínűleg a keresztplatformos alkalmazásokat fejlesztő Mainsofttól. Két nap elteltével már fel is fedték az első biztonsági rést a forráskódban, ennek kihasználásával tetszőleges kód futtatható le az operációs rendszerben.

A jövőt tekintve több jóslat hangzott el különféle fórumokon. Sokak szerint a történtek megkönnyítik, illetve meggyorsítják azoknak a vírusoknak, férgeknek a fejlesztését, amelyek kihasználják majd a mindeddig lappangó biztonsági réseket. Mások szerint előny is származhat a dologból – például a Wine és az Odin projektek újabb lendületet kaphatnak a forráskód tanulmányozása után. Mindkét projekt a windowsos alkalmazások futtatását tűzte ki célul Linux, illetve OS/2 alatt.

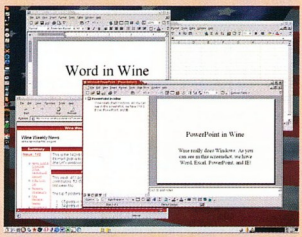

» Wine – windowsos alkalmazások Linuxon

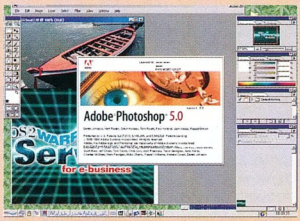

» Odin – windowsos alkalmazások OS/2-n

➲ http://odin.netlabs.org/
➲ www.mainsoft.com/
➲ www.microsoft.com/
➲ www.winehq.com/

MICROSOFT

Válaszlépés

Japán, Kína és Dél-Korea kormánya még tavaly megegyezett egy új, nyílt forrású operációs rendszer és az azon futó irodai programcsomag, illetve egyéb alkalmazások közös fejlesztésről.

A Microsoft Windows XP Light változatának fejlesztéséről már beszámoltunk (➲ **Windows XP Light – PCM, 2004/3/77**). Most további részletek derültek ki a redmondi cég „új" operációs rendszeréről, amit a thaiföldi Információs, Kommunikációs és Technológiai Minisztérium (ICT) megbízásából készít. A könnyített Windows kifejlesztésének egyik célja, hogy felvegye a küzdelmet a készülő ázsiai operációs rendszerrel, másik célja pedig az, hogy olcsóbban tudja kínálni az operációs rendszert és az Office irodai programcsomagot (amiből szintén készül thai változat). A könnyített Windows 40 dolláros ára nagyon kedvező a Windows XP Home Edition 199 dolláros árához képest.

A Microsoft az idén szeptemberre tervezett thaiföldi megjelenés után más ázsiai országokban is szeretné forgalmazni a Windows XP Lightot.

➲ www.microsoft.com

MIKLÓS TAMÁS, GIUSEPPE VERDI

Egy áriának vége

Miklós Tamás (Fiery) közel kilenc éve fejleszti a számítógép lelkébe is belelátó rendszerelemző alkalmazás, az AIDA különböző változatait. A 32 bites windowsos AIDA32 története 2001-ben kezdődött, megjelenése óta egyre jobban fogyatkozott a DOS-os AIDA16 letöltéseinek száma. A szerző úgy döntött, február közepétől megszünteti a 16 bites változatot, sőt a webhelyről is levette.

A terméktámogatással foglalkozó csapat leterheltsége miatt korlátozza a 32 bites windowsos AIDA32 hivatalos támogatását is, de a webhely fórumán továbbra is válaszolnak minden kérdésre.

» AIDA – folyamatos fejlesztés, de már csak a 32 bites változatnál

➲ www.aida32.hu/

GAMECUBE LINUX PROJECT

Konzolba zárt pingvin

A Linux-hívők egyik nagy kihívása, hogy egy alig vagy egyáltalán nem dokumentált hardvert képesek-e megszelídíteni a nyílt forrású operációs rendszer számára. A PlayStation 2 esetében a Sony kimondottan támogatja az ötletet, meg is jelentetett saját Linux Kitet – vele ellentétben a Microsoft erősen ellenezte, hogy Xboxon futtatható legyen a Linux. Először egy úgynevezett modchippel szerelt Xboxon futtatták a Linuxot,

» Már az MPlayer is fut

majd 2003 márciusára már hardveres módosítás nélküli konzolra is lehetett telepíteni a nyílt forrású operációs rendszert.

Az ötlet megvan, következhet egy újabb konzol – a PlayStation és az Xbox után logikusnak is mondható, hogy a Nintendo GameCube a kiválasztott hardver.

A GameCube Linux projektet Michael Steil vezeti, akinek a nevével már találkozhattunk az Xbox Linux projektben is. Az alfa-változat még február elején elkészült, a hónap végén az X Window és az MPlayer médialejátszó alaposan lecsupaszított változatával már működött is a konzol.

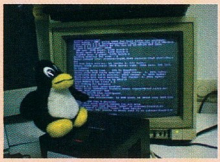

» GameCube Linux – újabb kihívás

A projekt célja az, hogy a linuxos GameCube akár webszerver-, hálózati vékonykliens vagy multimédia-terminálként is működhessen – a ma már kissé szerénynek mondható hardveren: 486 MHz-es IBM PowerPC CPU, Ati grafikus vezérlő, 40 Mbyte-os memóriamodul, 10/100 Mbit/s-os Ethernet csatlakozó, 8 cm-es optikai meghajtó. A második lépésben a hangkeltésre alkalmas részt és a 3D-s grafikus rendszert bírják szóra Linux alatt.

➲ http://xbox-linux.sourceforge.net/
➲ www.gc-linux.org/
➲ www.xbreporter.com/xbox_linux.php

EVERMORE SOFTWARE

Alternatív alternatíva

Az irodai programcsomagok között – eladás tekintetében – magasan vezet a Microsoft Office. Újabb kihívóval kell azonban számolnia, amit a kínai Evermore Software kínálatában találunk meg, idén májustól. Az Evermore Integrated Office (EIOffice) 2004 egészen más filozófiát követ, mint a Microsoft terméke. Az irodai csomag által ismert minden file-típus (szöveg, kép, táblázat, audioanyag, bemutató) egyetlen közös formátumot használ. Ennek előnye, hogy nincs szükség külön összehangolásra a különböző komponensek között: a szinkronizálás automatikusan megtörténik a Data Object Oriented Repository System (DOORS) technológia segítségével.

Az EIOffice képes beolvasni a Microsoft Office file-formátumaiban (DOC, XLS, PPT) tárolt anyagokat, a mentés ezek mellett történhet PDF, TXT és RTF formátumban is. A kínai irodai csomag angol nyelvű változatát Windows és Linux alá írják meg elsőként, de már folyik a solarisos és a MacOS X-es változatok fejlesztése is. Megvásárolni nem, csak bérelni lehet majd – egy évre 99 dollárért.

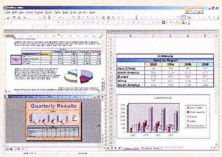

» EIOffice 2004 – újabb iroda

➲ www.evermoresw.com/

SDL

Keresztplatformos multimédia

Több platformon ismerős a Simple DirectMedia Layer (SDL) kifejezés. Az SDL egységes multimédia-függvénykönyvtár olyan tulajdonságokkal, mint a szálak kezelése, hang és kép előállítása, billentyűzet, egér, joystick és CD-ROM kezelése. Az SDL több nyelvet (pl. C, C++, ADA, Java, Perl) támogat, így az abban megírt alkalmazások gyakorlatilag egyetlen újrafordítással más platformra is elkészíthetők. Több ismert játék épül az SDL-re – az Abuse, a Heavy Gear II, a F.A.K.K.2 és egyebek.

Már többen nekifogtak az SDL átültetésének OS/2 alá, de eddig senki nem fejezte be a munkát – főként időhiány miatt. Néhány hónapja egyszerre két újabb kezdeményezés indult, és februárban egyesített erővel folytatják az átültetést. Az első nyilvános SDL for OS/2 a nyáron várható.

➲ www.libsdl.org

MICROSOFT

Újratöltés

A jelenlegi Windows XP és 2005-ben esedékes folytatás, a Longhorn közé nem tervezett a Microsoft külön asztali operációs rendszert – csupán frissítőcsomagokat.

A közelmúltban azonban felröppentek olyan pletykák, hogy a szoftveróriás változtatott stratégiáján, és tervbe vette egy újabb operációs rendszer kiadását, Windows XP Reloaded néven. A találgatások szerint az operációs rendszer magján nem sokat változtat a Microsoft, inkább a mellékelt alkalmazások és szolgáltatások tekintetében lenne több a jelenlegi Windows XP-nél. Egyes elemzők szerint a Reloaded beiktatása a Longhorn további csúszását fogja okozni – 2007-re is kitolhatja megjelenését –, míg mások szerint ez nem feltétlenül következik be, mivel az új operációs rendszert a Windows XP frissítéseit készítő programozók is fejleszthetik, és nem vonnak el erőket a Longhorn-csapattól.

» Nem lesz külön operációs rendszer a Windows XP és a Longhorn között

A pletykaáradat beindulása után egy héttel a Microsoft nyilatkozatot adott ki. Ebben az áll, nem lesz a jelenlegi Windows XP és a leendő Longhorn között új operációs rendszer, utóbbi sem fog emiatt csúszni. Sőt nem lesz Windows XP Second Edition sem – pedig voltak utalások erre is. A Windows XP Reloaded mindössze a Windows XP fejlesztésének irányvonalát jelöli, de jelenleg a legnagyobb erőket a Service Pack 2 fejlesztésére fordítja a cég.

➲ www.microsoft.com/

Vírushíradó

» 2004, a bajok éve

A vírusvédelem szakértői egyetértenek abban, hogy meglehetősen kemény év vár ránk, mivel az előrejelzések szerint az újonnan megjelenő kártevők – és közöttük a férgek – száma az eddigi csúcstartó 2003 eredményeit is felül fogja múlni.

Dévényi Viktor

A másik mumus a szintén sokat emlegetett spam, a kéretlen (reklám)levél. A spamek száma és hasznos levelekhez viszonyított aránya szintén rendkívüli mértékben megnőtt, és – a különféle statisztikák szerint – az átlagos levélforgalomnak akár felét is kitehetik. Hogy még jobban tetézzük az elhangzottakat: mindemellett nagyon úgy tűnik, hogy a spamkészítéssel, -küldéssel foglalkozó cégek egyre szervezettebb keretek között próbálják az általuk nyújtott „szolgáltatást" továbbvinni, és a helyzet tovább súlyosbodik azzal, hogy a spammerek technikái között feltűntek az eddig leginkább csak féregprogramok készítői által használt módszerek is. A spammerek a lebukás veszélye nélkül kéretlen levelek millióit küldhetik el úgy, hogy a fertőzött gépek tulajdonosai nem is tudnak erről az egyre több országban már törvénysértő és büntetendő cselekedetről.

Amellett tehát, hogy a szerencsétlen felhasználó gépe az aktuális kártevő(k) prédájává válik – a kártevők hátsó ajtókat nyithatnak rajta a távoli hozzáféréshez, adatvesztést okozhatnak, vírusellenes programok és személyi tűzfalak futó processzeit állíthatják le, egyéb káros hatásról nem is beszélve –, még a többi felhasználó számára is kényelmetlenséget jelent az általa generált és/vagy továbbküldött fertőzött vagy reklámlevelek tömkelege.

Februárban a vázolt vonalat követő aktuális féreg a Bagle.B volt.

BAGLE.B Névváltozatai: I-Worm .Bagle.B, WORM_BAGLE.B, W32.Beagle.B@mm, W32/Tanx .A, W32/Yourid.A, W32.Alua @mm, Win32.HLLM.Strato. 2004. február 17-én a Bagle féreg újabb változatát észlelték, amely elődjéhez hasonlóan igen gyorsan kezdett terjedni a neten.

A tömeges fertőzések miatt a vírusellenes cégek legmagasabb fokozatú riasztást adtak ki, és figyelmeztették a felhasználókat az új veszélyre, akárcsak a Bagle esetében. (A Bagle alapváltozata mindössze azért tűnhet sokak számára ismeretlennek, mert egy időben bukkant fel a MyDoom féreggel. Ha a MyDoom nincs, akár a Bagle.A is lehetett volna január réme.)

A kártevő „ID <véletlenszerű karakterek>... thanks" tárgyú, véletlenszerűen generált levélben érkezhet postaládánkba, és önmagával együtt egy backdoor típusú trójai programot telepít a gépre. E hátsó ajtó segítségével további programok tölthetők le és futtathatók a fertőzött gépen. A Bagle.B csak akkor aktivizálódik, ha a melléklettet kézzel lefuttatják. Ekkor a féreg ellenőrzi a rendszerdátumot, és ha az 2004. február 25-ei vagy annál későbbi, megszakítja futását. Egyéb esetben a Bagle.B a Windows System könyvtárába menti saját példányát au.exe néven, majd létrehozza az automatikus indításhoz szükséges registrykulcsokat.

- Terjedése elektronikus levelekben: a féreg saját SMTP-motorját használja a fertőzött levelek kézbesítéséhez. Ahhoz, hogy a kívánt e-mail címeket megszerezze, elődjéhez hasonlóan a Bagle.B is átnézi a gépen található HTM, HTML, TXT és WAB kiterjesztésű file-okat, és ezekből kigyűjti a címeket. Az SMTP-motor a céltartományban (céldomain) közvetlen levélkiszolgáló-keresést hajt végre (direct MX lookup), így a levelek elküldése nem függ a fertőzött gép aktuális, levelezéssel kapcsolatos beállításaitól. Az olyan címekre azonban, amelyek az @avp, @hotmail.com, @microsoft, @msn.com és .ru tartományokban találhatók, a Bagle.B féreg nem küld fertőzött levelet.
- Büntetőrutin: a féreg egy backdoor összetevőt tartalmaz, amely a 8866-os TCP porton hátsó ajtót nyit a fertőzött gépen. Amikor a Bagle.B elindul, megkísérel kapcsolódni a programjában felsorolt webhelyek (www.47df .de, www.strato.de, intern.gamesring.de) egyikéhez, és onnan letölti a TrojanProxy.Win32.Mitgliedernevű rosszindulatú programot. Ez a trójai e-mail relay-ként tevékenykedik, és indulása után a saját azonosítóját, a fertőzött gép proxyportját és IP-címét jelenti készítői felé, akik valószínűleg spamek küldésére fogják használni a fertőzött gépet. A féreg minden 166. percben megkísérli felvenni a kapcsolatot az említett webhelyekkel.

Havi statisztika	Sor.	Százalék	Érték	Vírusnév
	1.		78.32	I-Worm.Mydoom.a
	2.		6.57	I-Worm.Swen
	3.		3.63	I-Worm.Mimail.c
	4.		2.11	I-Worm.Sober.c
	5.		1.96	I-Worm.Mimail.a
	6.		1.12	I-Worm.Bagle
	7.		0.80	I-Worm.Klez.h
	8.		0.74	I-Worm.Mimail.g
	9.		0.54	I-Worm.Sobig.f
	10.		0.34	I-Worm.Tanatos.b
	11.		0.30	I-Worm.Lentin.j
	12.		0.27	I-Worm.Lentin.g
	13.		0.26	I-Worm.Lentin.m
	14.		0.23	Macro.Word97.Swatch.b
	15.		0.22	I-Worm.Dumaru.a
	16.		0.22	Macro.Word97.Thus-based
	17.		0.21	Macro.Word97.Saver
	18.		0.20	I-Worm.Lentin.o
	19.		0.15	I-Worm.Dumaru.j
	20.		0.15	I-Worm.Mimail.j

» 2004. januári vírusstatisztika *(forrás: Kaspersky Lab)*

DOOMJUICE Névváltozatai: Mydoom.C, Worm.Win32 .Doomjuice, W32.HLLW.Doomjuice, WORM_DOOMJUICE.A, W32/Doomjuice.worm. Adalékként a januárban lezajlott nagy MyDoom-járványhoz, februárban bukkant fel a MyDoom új változata, amely leginkább Doomjuice néven ismert, és jelenleg két variánsa van (A és B). Ezek a Mydoom.A által már megfertőzött gépeken lévő hátsó ajtót kihasználva terjednek. A Doomjuice véletlenszerűen kiválasztott IP-címekre próbál kapcsolódni a 3127-es TCP porton keresztül. Ez a változat levelekben már egyáltalán nem terjed. Hogyha az említett portot nyitva találja, speciálisan formázott csomagban átküldi magát a távoli gépre, amely arra készteti az ott futó Mydoom.A-t, hogy lefuttassa a kapott file-t, így fertőzve meg az érintett számítógépet a Doomjuice-zal is. Az elődhöz hasonlóan ez a féregprogram is elosztott szolgáltatásmegtagadásos (DDoS) támadást indít a Microsoft webhelye ellen, de az sco.-com-ot már nem támadja.

A kártevő érdekessége, hogy a Mydoom.A forráskódját is elhelyezi a fertőzött gépen sync-src-1.00.tgz' néven, feltehetőleg azért, hogy így védje meg szerzőjét a felelősséggre vonástól, mivel így a fő bizonyítékként szolgáló forráskód sok gépen lesz megtalálható, elrejtve az igazi bűnöst.

A Doomjuice férget az F-Secure, Kaspersky és Trend Micro víruskereső programok a 2004. február 11. utáni frissítésekkel már felismerik.

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzéséhez a **Kaspersky Anti-Virus** programot is használjuk, amelyet a **2F 2000 Kft.**, a szoftver magyarországi forgalmazója biztosít.

Barangolás DVD-nken

» Kincstár

Nyakunkon az elbaglyosodás! Ezzel a szép nyelvünket kerékbe törő szószörnyeteggel mindössze arra hívjuk fel a figyelmet, hogy negyedik DVD-nken ismét Linuxot köszönthetünk, konkrétan az UHU-Linux Office 1.1.1-et.

Magyar PC Magazin

Nem eresztjük itt bő lére az UHU ismertetését, hiszen rövid cikkünkön túl a DVD doc könyvtárában több mint 250 oldalnyi részletes PDF leírás is olvasható a telepítéséről és a használatáról. Néhány dolgot azért jó előre tisztázni:

– DVD-nken a teljes, két CD-s UHU-Linux Office 1.1.1 rajta van, nem csak egy minimálváltozat. A kereskedelmi változatok ettől csak a nyomtatott dokumentációban és telepítési támogatásban többek.

– A telepítés előtt most is érdemes egy rendszer-visszaállító (DOS-os Fdisk stb.) bootfloppyt létrehoznunk, hogy Windows mellé telepítéskor vissza tudjuk állítani a partíciós táblát, ha valami gond lenne a Linuxszal.

– A Linux eltérő file-rendszeri sajátossági miatt a DVD teljes egésze nem olvasható Windows alól. Az „olvashatatlan" részek az UHU-telepítő részei.

A LEG-LEG NERO 6.3.0.4 Az Ahead Nero programcsomagjának digitális videózást érintő újdonságairól két cikkünk is szól. Nem csoda hát, ha ezek után ki is szeretné próbálni mindezt az ember. A Nero korábbi próbaváltozataival azonban volt egy kis gondunk: alig hogy az újság megjelent, a korongunkra került Nero demó pár napon belül le is járt. A Nero webhelyéről letölthető teljes próbacsomag ráadásul négy programból áll, ezeket külön-külön kell telepíteni.

Szerencsére az Aheadtól kértünk és kaptunk egy barátságosabb telepítőt az aktuális verzióból. A Nero MultiInstaller egyetlen 50 Mbyte-os program, a telepítésétől számított harminc napig, de legfeljebb augusztus végéig működik. Természetesen, mint minden Nero „demó", regisztrált Nero 6 esetén update-ként települ.

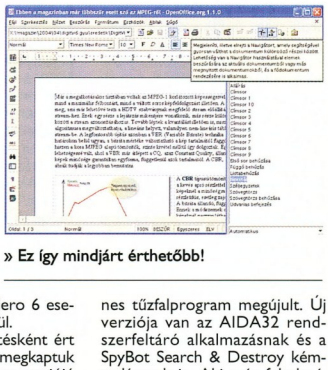

» Ez így mindjárt érthetőbb!

Kellemes meglepetésként ért minket, hogy amikor megkaptuk a csomagot, a 6.3.0.4-es verziójú telepítő újabb volt, mint az interneten elérhető aktuális csomag.

SZERSZÁMOSLÁDA, ÚJRAFESTVE Sokan értetlenül állnak DVD-nk struktúráját látva, hogy miért vannak egyes freeware alkalmazások a Freeware csokorban, a Honosító Műhelyben vagy a Szerszámosládában, esetleg más helyeken „szétszórva". Nos, a legtöbb felsorolt tematikus mappában csak az újdonságok vannak rövid leírás kíséretében, a Szerszámosláda meg az a hely, aminek a tartalma minden hónapban növekszik, de megtalálhatók benne a korábbi hónapok anyagai is, bővebb magyar leírással. Azaz itt gyűlnek azok a programok, amiket a leghasznosabb alkalmazásoknak tartunk, amiknek érdemes mindig kéznél lenniük.

» Nero MultiInstaller – mindent egyszerre!

Természetesen a változásokat itt is figyeljük, igyekszünk mindig a legújabb verzióra cserélni a telepítőket, illetve aktualizálni a leírásokat. E számunk DVD-jén különösen sok módosítás történt, érdemes őket végignézni:

– Mindhárom magánhasználatra ingyenes tűzfalprogram megújult. Új verziója van az AIDA32 rendszerfeltáró alkalmazásnak és a SpyBot Search & Destroy kémvadásznak is. Aki már feltelepítette ezeket a programokat, annak érdemes inkább e programok netes frissítési funkcióját használni, mint a meglévőt eltávolítani, majd újból telepíteni.

– Az Audacity hangszerkesztő a korábbi tesztelési fázisból eljutott a stabil 1.2-es verzióba, mind Linux, mind Windows alatt.

– Bár az OpenOffice.org 1.1 irodai programcsomag nem lépett újabb verziót, a magyarítás nagyot ugrott előre. Az OpenOffice.org egyik hasznos tulajdonsága, hogy az egyes ikonok, illetve gombok fölé helyezve az egérmutatót részletes angol leírást kapunk az eszköz használatáról, ha a *Súgó* menüben engedélyezzük a részletes tippek megjelenítését. A részletes tippeket a 2003 novemberében megrendezett fordítópartin fordította le 48 önkéntes, majd ezt a nyersfordítást a Gamax Kft. munkatársai lektorálták.

A részletes tippek ezentúl be fognak kerülni a magyar OOo-csomagokba, de jelenleg még külön telepíthetők: a ZIP file tartalmát az OpenOffice.org főkönyvtárának help/hu alkönyvtárába kell kibontani, felülírva az ott levő angol eredetit. (Az OOo rendszer futása alatt ez nem lehetséges, ki kell lépni előtte a programból.) PCM

»Cikkek a DVD-ről

Alternatíva
Amigás és OS/2-es válogatás 112. oldal

Freeware-ek
GWhere 0.1.3 85. oldal
Blog 8.0 Beta 3 88. oldal
Gadwin PrintScreen 2.6 88. oldal
i.Scribe 1.86 87. oldal
MRU-Blaster 1.5 88. oldal
X-Fonter 4.1 86. oldal

Honosító Műhely
BluffTitler DX9 1.52 89. oldal
Cam2pc 4.1.1 86. oldal
Háttérkép katalogizáló 1.0 84. oldal
Security Task Manager 1.1 88. oldal

Játékdemók
Colin McRae Rally 04 141. oldal
Syberia 2 141. oldal
Unreal Tournament 2004 141. oldal

Kommunikációs szoftverek
Csevegőkliensek 18., 20. oldal

Linux
UHU-Linux 1.1.1 90. oldal
Postgres Front End 0.3 84. oldal

Próbaváltozatok
Adobe GoLive CS 94. oldal
Adobe InDesign CS 94. oldal
Ahead Nero 6.3.0.4 102., 105. oldal
Microsoft Virtual PC 2004 92. oldal

SAC-válogatás
The Mirror 1.4 84. oldal
Reg Organizer 2.0 86. oldal

Szerszámosláda
Motherboard Monitor 5.3 80. oldal
X-Setup Pro 6.5 82. oldal

Szerszámosláda: Xteq-dotec X-Setup Pro 6.5

» X-akták – újra

Még a Windows XP megjelenése előtt fedeztem fel ezt az ügyes kis rendszerbuheráló programot, amit akkor rögtön be is mutattam a nagyközönségnek. Azóta program – látszólag – nem sokat változott, csak a beépített tudásbázis gyarapodott egyre inkább.

Eke Zoltán (ekezol@msn.com)

A 6.3-as volt az utolsó verzió Xteq Systems X-Setup néven, a jelenleg letölthető 6.5-ös már Xteq-dotec X-Setup Pro címmel mutatkozik be. Otthoni használatra a program még ingyenes, de a jövőben shareware-ré kívánják tenni. A DVD-nk Szerszámosládájába került verzió még a freeware sorozatba tartozik.

A piacon százával találhatunk jobbnál jobb rendszerbeállító (tweaker) programokat, közöttük nagyon sok ingyenes, ám az X-Setup méltán a leg... A legjobb és a leghatékonyabb. Nyugodtan megtehetnénk a Windows-babráló segédprogramok királyává. De egyben a legegyszerűbb is, hiszen az X-Setupnál aligha találhatnánk „szerényebb" kezelőfelületű terméket. De ne ítéljünk a külalak alapján: a program attól, hogy csúnya, még nagyon hatékony!

A szoftver felépítése moduláris: a Photoshop szűrőihez hasonlóan itt is bedolgozók (pluginek) végzik az érdemi munkát. Frissítésük és természetesen bővítésük nagyon könnyen intézhető: a program indulásakor megjelenő beállítóablakban csak ki kell választani az *Automatic Updates* tételt, a többi már automatikusan történik.

Ha saját magunk is bele kívánunk vágni a plug-inek, varázslók gyártásában, a cég webhelyén a teljes SDK rendelkezésünkre áll, és ugyanott feltöltési lehetőség is adott, ha remekművünket megosztanánk a világgal.

Igen, varázslók. Bátortalanabb és/vagy a Windowsban kevésbé járatos felhasználók a programot indíthatják úgynevezett varázsló üzemmódban is. Így sajnos temérdek komoly beállítás kimarad a listából, de sok kényes pontot is sikerül elkerülni – ügyködésünkkel nehezebb hazavágni a rendszert.

Az X-Setuppal ugyanis olyan mélységig áshatunk le a Windows lelki világába, hogy bármilyen óvatlan mozdulat katasztrófához vezethet. Szerencsére a helyzet nem annyira veszélyes, mint első látásra tűnik – a program felkiáltójellel, figyelmeztető üzenettel és piros háttérszínnel jelzi, ha érzékeny területre tévedünk.

A kiszemelt kapcsoló vagy értékmező megfelelő beállítása után az [F9] billentyű megnyomásával érvényesítjük ténykedésünket – ekkor a program az ablak jobb alsó sarkában kijelzi, mit kell tennünk a véglegesítéshez. Innen derül ki, hogy elegendő-e egy mezei kijelentkezés, vagy újra kell indítanunk a gépet.

Minden paraméterről rövid leírást is ad a program, így nem kell a hasunkra ütve nyomkodni a kapcsolókat, bízva a totális káosz elkerülésében. Sőt egyes helyeken valóságos regénnyel találkozunk, ami részletesen leírja az adott beállítás szerepét, és rendszerint találunk egy figyelmeztető üzenetet is arról, mit szúrhatunk el. A súgó kimerítő és alapos – az angol nyelvtudás nélkülözhetetlen, a programból sajnos mind a mai napig nem készült honosított változat.

Ezúttal nem fogom végiglapozni a program által felkínált összes beállítási csoportot, csupán pár Windows XP-vel kapcsolatos érdekességre és az újdonságokra szeretném felhívni olvasóink figyelmét.

A LÁTSZAT A program első számú csoportjából két apróságot ragadnék ki. Az elsőt azok fogják díjazni, akik Windows XP (és Windows 2000) alól helyi hálózatban szoktak más gépek megosztott mappáihoz hozzáférni. Ilyenkor ugyanis az operációs rendszer egy rejtélyes oknál fogva a megosztott mappákon kívül erőszakkal megpróbálja elérni a célgép nyomtatóját és ütemezett feladatait. A nyomtatónak még csak van értelme, de utóbbinak nem sok. És mivel ezzel a beállítással a helyi hálózat böngészése vetekszik egy, a világ másik oldalán található FTP-szerver böngészésével, célszerű a fölösleges kíváncsiságot kiiktatni az Intézőből. Az *Apperance → Explorer → Settings → Remote Computer Special Folders* panel *Show Scheduled Tasks when viewing Network Computers* kapcsolója elől vegyük ki az alaphelyzetben ott található pipát. A nyomtató keresését nem kell bántanunk, nem befolyásolja a hálózat böngészésének sebességét.

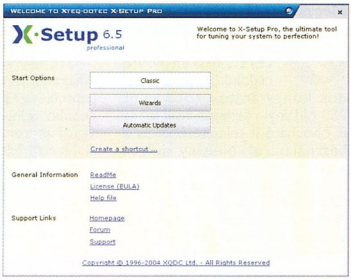

» Nem valószínű, hogy ez a kezelőfelület formatervezési nívódíjat kap

A következő tétel igazi Windows XP-s csemege. Nem újdonság, hogy az XP-ben minden mappa testreszabható. Megjelenítésüket kérhetjük ikon, lista, részletek, mozaik, miniatűrök és filmszalag formában. A miniatűr formájú megjelenítést célszerű olyan mappákra beállítani, ahol képeket tárolunk – ekkor ugyanis a rendszer a mappában található összes képről elkészíti a bélyegméretű előnézeti képecskét. Ilyen formában a mappába belekukantva azonnal megtalálhatjuk a keresett képet.

Igen ám, de hol szabályozhatjuk a bélyegképek méretét? Az *Apperance → Explorer → Settings → Thumbnails Options* panelban két mezőt találunk. A *Size* a képecske méretét adja meg képpontokban (az alapbeállítás szerinti érték 96 pixel), a *Quality* pedig a minőségét szabályozza. A méretet nem célszerű 150-160 képpontnál nagyobbra állítani, a képminőséget pedig a legjobb az alaphelyzet szerinti 90%-on hagyni, növelésével ugyanis jelentősen lelassulhat a bélyegképek kezelése, és a méretük is szépen nő.

A miniatűr képecskéket a rendszer a képekkel együtt tárolja a Thumbs.db rejtett rendszerfile-ban.

A Windows XP *Start* menüjét tisztességesen testreszabhatjuk a *Tulajdonságok* lapon (a jobb egérgombbal kattintás a *Start* menüre, *Tulajdonságok* menüpont), de azért az X-Setup ezen a téren is tud újat mutatni. A panel elérhető az *Apperance → Start Menu → Windows XP* ágból.

Az itt fellelhető három alcsoportból az első (*Classic Start Menu → New Start Menu*) segítségével engedélyezhetjük a felhasználónak, hogy választhasson a klasszikus (Windows 9x, 2000) stílusú és az új, Windows XP-s *Start* menü között, vagy csak simán rátukmálhatjuk a klasszikus kinézetet.

Ha ezt eldöntöttük, jöhet a speciális beállítás, mindkét stílusra külön-külön (van *Classic Start Menu* és *New Start Menu* csoport). Megadhatjuk, mely elemek jelenjenek meg a *Start* menüben (*Futtatás*, *Keresés* stb.), látszódjanak-e a *Start* menü *All users* alá bevitt tételei. Az

»infó

- **www.x-setup.net**
- X-akták, harmadszor is – **PCM, 2003/7/78**
- PCM DVD: \szerszamoslada\qxdcXSP-Setup-EN.exe

XP stílusú *Start* menü jobb és bal oldala külön szabályozható.

Érdekesség, hogy a jobb oldalon található *Futtatás* menüpont alatt az üres helyre mi is felvihetünk egy saját menüpontot. Ez lehet egy konkrét programot indító tétel, de lehet akár egy webcím is, például a www.google.co.hu.

INTERNET A legtöbb felhasználónak az a legkézenfekvőbb, ha levelezőprogram gyanánt az Outlook Expresst használja. Így van ez rendszerint a munkahelyeken is, megkeserítve ezzel a rendszergazda életét.

De ha már ezen a gyakorlaton változtatni nem tudunk, legalább tegyünk valamit a biztonság érdekében. Az X-Setup megfelelő panelja – *Internet → Outlook Express → System → Advanced Options* – rejt egy hatékony kapcsolót, amely alaphelyzetben aktív: *Enable EXE attachments*. Ha innen eltávolítjuk a pipát, és megnyomjuk az *Apply Changes* gombot, többé ezzel a felhasználói profillal a levelezőprogramban nem lehet hozzáférni a levelekhez csatolt EXE file-okhoz: azokat többé se lementeni, se elindítani nem lehet. Persze ha hozzáértő személy kezeli a gépet, és van kéznél online vírusellenőrző program (például a Norton AntiVirus vagy a lemezmellékletünkön is megtalálható Kaspersky Anti-Virus Lite), ilyen korlátozásra nincs szükség.

Aki már végzett saját kezűleg teljes rendszer-újratelepítést, vélhetően szembesült azzal a problémával, hogy jó lenne biztonságos helyen tudni a régi leveleket, címeket. Sajnos ez sokszor csak akkor jut eszünkbe, amikor már leformáztuk az adott partíciót. Az Eudora vagy a The Bat! programot használva könnyű a dolgunk: ekkor a levelesládák a programmal azonos mappában találhatók, így a mentésük csak pár másodpercet vesz igénybe.

Ha azonban Outlook Express a kedvenc levelezőalkalmazásunk, kicsit nehezebb a dolgunk. Első lépésben tegyük biztonságos helyre a leveleket tartalmazó file-okat. Egy, az operációs rendszertől külön álló partíción hozzunk létre egy mappát a leveleknek (például D:\Outlook Express\messages), és egy másikat a címjegyzéknek (D:\Outlook Express\address book).

Ezután keressük meg a levél-file-okat. Egy ehhez hasonló (rejtett) helyen fogjuk megtalálni őket: C:\Documents and Settings\felhasznaloi nev\Local Settings\Application Data\Identities\{F8EF2280-949E-47D3-ACFA-A056AA70B89C}\Microsoft\Outlook Express. Innen az összes *.DBX file-t másoljuk át az előbb létrehozott mappába.

Most jön a címjegyzék. Ezt a C:\Documents and Settings\felhasznaloi nev\Application Data\Microsoft\Address Book mappában találjuk. Innen mindkét file-t másoljuk át a biztonságos D:\Outlook Express\address book könyvtárba.

Már csak annyi dolgunk maradt, hogy rávegyük az Outlook Expresst az új tárhely használatára. Ehhez nyissuk meg az X-Setupot az *Internet → Outlook Express → Data Storage* panelnél, majd végezzük el a mappák beazonosítását az *Address Book* és a *Messages Path* mezőnél.

Ezeket a módosításokat csak akkor végezhetjük el, ha a levelezőprogram nem fut.

Szintén az *Internet* alcsoportban található a Windows Media Player specialitásait előhozó panel. Az XP-AntiSpy programmal sikeresen hatástalanítható paraméterek itt is elérhetők (például automatikus kodekletöltés, neten keresztül történő felhasználóazonosítás).

A *DVD functionality* kapcsolónak akkor van értelme, ha számítógépünkben van DVD-lejátszó, és telepítettünk hozzá szoftveres lejátszót is (WinDVD, PowerDVD). Ekkor engedélyezhető a Media Player részére a DVD-lejátszás.

A Windows Media Player 8 (a Windows XP médialejátszója alaphelyzetben) sajnos csak elméletben képes MP3-ba tömöríteni. Vagy mégsem? Az X-Setup program *MP3 Encoding plug-in* beállításával nemcsak a tömörítést tudjuk engedélyezni, hanem pontosan beállítható az egyes tömörítési minőségekhez tartozó bitráta is! Az elfogadott értékek a Low, Medium, MediumHigh és High tömörítési típusokhoz: 32, 40, 48, 56, 64, 80, 96, 112, 128, 160, 192, 224, 256 vagy 320 kbit/s.

NETWORK A Windows XP egyik újítása az automatikus időszinkronizálás. Ez annyit jelent, hogy ha van élő netkapcsolat, a számítógép hetente egyszer atomórához igazítja számítógépünk óráját. Alaphelyzetben két szervert tud megszólítani a Windows: a time.windows.com-ot és a time.nist.gov-ot.

Harmadik, negyedik időforrást adó szervert több rendszerbeállító programmal is fel tudunk vinni, ám eddig még nem láttam olyan szoftvert, amivel módosítható lett volna a szinkronizálás gyakorisága. Az X-Setup *Network → Network Time Protocol → NTP Update Interval* bedolgozója ezt teszi lehetővé! A Windows XP telepítése után a rendszer 10070 percenkét – 7 naponként – végez időszinkronizálást, azonban immáron akár a napi rendszerességet (1440 perc) is elvárhatjuk tőle.

A RENDSZERGAZDÁK ÁLMA A bemutatott lehetőségek csak töredékét képezik a program mérhetetlen tudásának, hiszen a program régebbi szolgáltatásai is megmaradtak. Ilyen többek között a rendkívül hasznos rögzítő üzemmód. Egy műveletsor elvégzését a program regisztrációs (*.REG) file-ba tudja menteni, így ha újratelepítjük a Windowst, nem kell végigjátszanunk az X-Setup összes kapcsolóját, elég csak a REG file-okat elindítgatni. Persze ekkor az Xteq-dotec X-Setup Pro programra nincs is szükség!

A 6.5 Pro újdonságai

A legújabb verzióban elsőre szembetűnik, hogy gyökeresen átdolgozták a bejelentkező ablakot, illetve az XP stílusába illeszkednek az ikonok.

A következő újítás egy fájó pont is egyben. Az X-Setupból kikerültek a Lockergnome.com-tippek, amelyeket ezentúl csak a weben tudunk elérni (➲ **www.Lockergnome.com**).

Az operációs rendszerek és szoftverek piacának bővülése természetesen magával hozza az X-Setup bővülését is: a Windows Longhorn Beta, a Windows 2003 Server, a Microsoft Office 2003, a Windows Media Player 9, az Adobe Acrobat Reader 6 és egyebek támogatása is bekerült a programba.

Átdolgozták és kibővítették az *Options* beállítóablakot. Ezenkívül több érdemi bővítés is került a programba.

• Az Internet Explorer bedolgozó moduljainak (például letöltéskezelő) jobb egérgombra felbukkanó menütételei szabadon változtathatók az *Internet → Internet Explorer → Context Menu Entries* pontban.

• Az Explorer a lemezmeghajtók, hálózati meghajtók jelölésénél először azok nevét, majd a hozzájuk rendelt betűt írja ki, például így: Windows XP (C:). Az *Appearance → Explorer → Settings → Drive Label Display* pontban szabadon válogathatunk a lehetőségek között.

• Ha egy CD-t vagy DVD-t helyezünk a meghajtóba, a Windows XP több lehetőséget kínál. Az automatikus lejátszással kapcsolatban az új X-Setup tucatnyi módosítási lehetőséget hozott a *System → AutoPlay* pont alatt.

Talán nem vagyok egyedül azzal a problémával, hogy az Explorer időnként megbolondul, ha AVI file-ra kattintok. Az előnézeti ablak egy hosszú film esetén drámai lassulásokat tud előidézni, nem beszélve arról a bosszantó apróságról, hogy ilyenkor maga a file zárolásra kerülhet. Se lejátszani, se törölni nem engedi a böngésző. Megoldást adhat az *Appearance → Explorer → Settings → Show AVI Preview in Explorer* kikapcsolása.

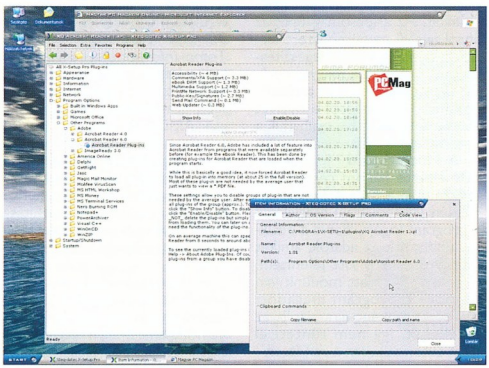

» Az egyszerű forma mögött gazdag tartalom...

Szerszámosláda: Motherboard Monitor 5.3.x

» Hűtésfigyelő és hőmérő

Az alaplapokhoz mellékelt szoftvercsomag része általában valamiféle figyelő segédprogram, az aktuális processzor és alaplap hőmérsékletének, illetve a ventilátorok fordulatszámának szemmel tartására. Ha egységes rendszert szeretnénk több géphez, jó választás lehet e programok kiváltására a Motherboard Monitor 5 ingyenes programocska.

Gáspár István

Néhány éve ismertem meg a szoftvert, természetesen nyáron. Amíg rendesen működött a gépem, eszem ágában se volt hőmérsékletet, ventilátor-fordulatszámot mérni, aztán egyszer csak lefagyott a kicsike. Aztán megint. Amikor pedig sokadszorra jelentkezett a probléma, elkezdtem utánajárni, vajon mitől. Természetesen semmit sem találtam, ami indokolta volna a fagyást, de lassan csak leesett a tantusz – mindig csak a legmelegebb napszakokban fagyott le a gép. Akkor lássuk a hőmérsékleteket: telepítsük a Motherboard Monitort, és fél szemmel figyeljük állandóan a hőmérőt. A fagyásnak nem volt köze a processzor kihasználtságához, hőfokához, ámde amint az alaplap átlépte a bűvös 50 °C-os határt, megállt a gép. Ahogy megvolt a hibajelenség, adódott a megoldás: a számítógép oldallapját levettem, asztali ventilátort állítottam a gép mellé és beállítottam a Motherboard Monitort, hogy sípoljon, ha az alaplap hőmérséklete átlépi a 45 °C-ot – a hangjelzés után bekapcsoltam a ventilátort.

Természetesen a kulturáltabb megoldás a nagyobb, szellősebb ház vásárlása lett volna, bele pár ventilátor, esetleg légkondi a szobába, de ez akkoriban meghaladta anyagi lehetőségeimet (utóbbi ma is), így maradt a barkácsmódszer. Az alaplap azóta villámcsapás következtében elhalálozott, de a ventilátort megtartottam, szükség lehet még rá.

Itt jegyezném meg: spórolhatunk egy-egy konfig összeállításakor a hűtőventilátorokon, de nem érdemes. A gagyi és a jó hűtő közti különbség a teljes vételár 2-3 százaléka, és cserébe elfelejthetjük a hasonló problémákat – mellesleg a jobb hűtők rendszerint csendesebbek is, és nem mindenki szereti, ha egy hajszárító zúgásához hasonló jelenség figyel egész nap a lába mellett.

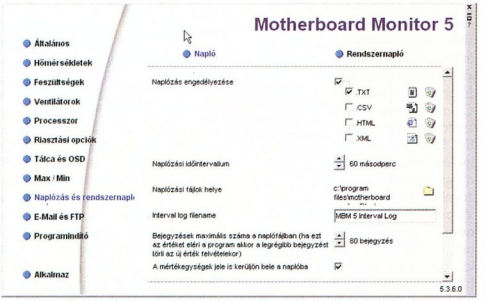

» A naplózás négy formátumban végezhető, és sokféleképpen időzíthető

KELL EGY PROGRAM! Lássuk akkor a programot. Telepítésekor ki kell választanunk alaplapunk típusát a listából. A jelenlegi, 5.3.6.0-s verzió 81 gyártó 958 alaplapját ismeri – nagy valószínűséggel megtaláljuk köztük a sajátunkat. Az alapcsomag csak az angol nyelvű menürendszert tartalmazza, de a nyelvi kiegészítésben megtalálható a magyar nyelv is. Ennek telepítése után az általános beállításoknál kell a nyelvet átállítani, és utána használhatjuk a magyar menürendszert.

A Motherboard Monitor kezelőfelülete három részből áll. Indítás után a tálca értesítési területén (system tray) megjelenik a program logója, illetve a beállítás után azok az adatok, amiket meg szeretnénk ott jeleníteni. Windows XP alatt módunk van rá, hogy a program megadott másodpercenként újrarajzolja az értékeket, így nem tünteti el őket automatikusan a rendszer.

Erre az ikonra jobb gombbal kattintva előhívhatjuk a *Műszerfal* és a *Beállítások* ablakot. A műszerfal értelemszerűen a mért adatok kijelzésére szolgál, a *Beállítások* panelen a beállításokat módosíthatjuk.

A *Műszerfal* ablak négysoros: hőmérsékletek, feszültségek, ventilátor-fordulatszámok és processzoradatok.

A processzor-hőmérsékletnél sokakban felmerül a kérdés: ha látjuk is az aktuális értéket, hol az a határ, ami még normálisként elfogadható? Az értesítési területen lévő ikonra kattintva a *3D-EGS Network → CPU Temp info* pontban a válasz is megtalálható – eszerint Intel processzor esetén a legmagasabb hőmérséklet 70 °C körül van, AMD esetén a „T" jelzésű procikon 90 °C, az S jelzéseűeken 95 °C a maximális működési hőmérséklet. (Ez akár tojássütésre is ideális, csak általában nehéz művelet a procihűtő kialakítása miatt.) Ebben a sorban szerepelhet a merevlemez hőérzékelője is, ha van.

A feszültségek önmagukért beszélnek, és jó esetben jó értéket mutatnak. Ha nem így lenne, nem látnánk őket, hiszen az intelligensebb tápok előbb érzékelik a hibát, és automatikusan kikapcsolnak, védve a gépet a károsodástól. Az, hogy egy rész-

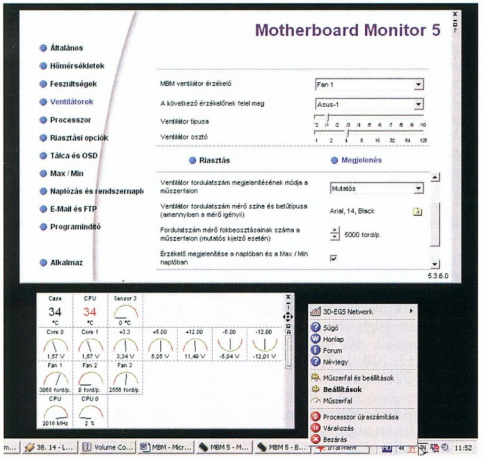

» A megjelenítési területen lévő kijelzőre jobb gombbal kattintva nyithatjuk meg a *Műszerfal* és a *Beállítások* ablakot

egység hibajelzés nélkül füstölni kezdjen, és még arra is legyen időnk, hogy a feszültségértékeket vizsgálgassuk, valljuk be, igencsak ritka esemény. Az igazán fontos adat ebben a sorban a processzormag belső feszültsége lehet – aki szokott vele játszani, nem árt, ha figyeli.

A következő sor a ventilátorok fordulatszámát mutatja. Az alapbeállítások szerint az összes mutatós műszer végkitérése 15 000 fordulat/perc értékre van állítva. Én a jobb átláthatóság kedvéért a kijelzőket úgy állítottam be, hogy az adott ventilátor maximális fordulatszámának másfélszerese legyen a hozzá tartozó műszer kijelzőjének végkitérése, így a rendszer normális működés esetén, teljesen kihasznált levegőkeringetés mellett a mutatók szépen körülbelül 120 fokos szögben állnak. Tesztgépünkben a processzor hűtése nem szabályozott, így állandó fordulatszámon üzemel, a ház hűtését viszont rábíztuk az alaplapra. Képünkön jól látszik, hogy amíg a processzor ventilátora névleges értéken dolgozik (Fan 1), az alaplap némileg visszavette a táp hűtését (Fan 2), hisz alig van kihasználva a gép.

Az utolsó sorban a processzor, illetve a processzorok órajelét láthatjuk. Az aktuális processzorterhelést megjeleníthetjük a képernyőn százalékban, és az értékeket naplóba is menthetjük.

HASZNOS APRÓSÁGOK Az eddig felsorolt szolgáltatásokat a bevezetőben említett segédprogramok is tartalmazzák általában – amiben a Motherboard Monitor többet tud, az most következik.

- Naplózás: a program képes naplózni az összes felsorolt, megjeleníthető adatot tetszőleges gyakorisággal, és azokat listába rendezni CSV, HTML, TXT és XML formátumban. A naplófile meghatározott hosszúságú lehet, így nem kapunk hatalmas, elavult, értéktelen bejegyzéseket tartalmazó naplót: a legrégebbi adatokat felülírja az új bejegyzés.
- Riasztás és leállítás: ha valamelyik érték veszélyes tartományba ér, a programot megkérhetjük, hogy riasszon. A riasztás lehet egyszerű csipogás a speakeren, előre beállított hangüzenet WAV file-ból, illetve bármilyen program indítása, akár parancssori kapcsolókkal. Riasztás esetén indíthatjuk a kikapcsolást is, akár késleltetéssel is.
- Értesítés e-mailben és kapcsolat FTP-szerverrel: e-mailben kérhetünk értesítést, ha riasztás történt, és az értesítéshez a program képes csatolni a napló utolsó néhány bejegyzését. A normális működésről pedig kérhetünk időszakosan jelentést, amit a program képes FTP-kiszolgálóra is feltölteni.

•

Összegezve a program képességeit, a következő folyamatot tudnám elképzelni több gép esetén. Amíg a gépek megfelelően futnak, addig naponta egyszer feltöltik a naplójukat FTP protokollal olyan helyre, ahonnan bármikor ellenőrizhetők. Ha valamelyik hűtőventilátor leáll, a gép e-mailben tudatja, hogy gond van – ekkor még esetleg van alkalmunk kijavítani a hibát. Ha pedig a hőmérsékletek meghaladják az egészséges értéket, szintén küld e-mailt, és mondjuk félperces késleltetéssel le is áll.

Egyetlen szolgáltatást hiányoltam: az értékek oszlop- vagy vonaldiagramszerű megjelenítését az idő függvényében – de ez az apróság némi kézügyességgel egy perc alatt előállítható, hiszen a naplót ezerféleképpen konfigurálhatjuk, és a grafikont bármilyen táblázatkezelő kidobja a kívánt formában.

Összességében tetszik a program, mindenkinek ajánlom, aki több gépet üzemeltet, illetve szereti piszkálni azt az egyet, amit használ. PCM

»infó

- **http://mbm.livewiredev.com**
- Támogatott alaplapok listája: **http://mbm.livewiredev.com/mobolist.html**
- PCM DVD: \szerszamoslada\mbm5\

The Mirror 1.4
Virtuális fodrászszalon

Sponga Tamás (stom@fw.hu)

A hajkorona megfelelő alakításához általában szakemberhez fordulunk. Ugyanez történik a kozmetikus esetén is. A fodrászok, kozmetikusok pedig tanfolyamokon, szakirodalomból válogatják ki és tanulják meg az újabb hajkölteményeket, sminkelési eljárásokat.

A The Mirror alkalmazással egyszerűsíthetjük az elképzelt frizura kiválasztását. A program a különböző arcokhoz – vagy a sajátunkhoz – képes különféle hajformákat, hajszíneket rendelni. Az arc sminkelésére is több segítséget kapunk.

» The Mirror – virtuális smink- és fodrászszalon

» Blend Face, azaz arckevergetés

A fodrászkodás több lépésben végezhető el. Először modellt választunk – illetve a saját arcunkat, ha fotónkat előzőleg beszkenneltük –, majd rábízhatjuk a programra, hogy automatikusan válasszon hajstílust és színt, de mi is összeállítjuk – ekkor több „kész" arcot kapunk –, illetve „vághatjuk" a frizurát. Az arcnál is kiválasztható a szemhéj- és szempillafesték, a rúzs – de nemcsak színeiben, hanem a kihúzás formájában is. Az arcnak is adhatunk színt, illetve valamilyen púder formájában megpróbálhatjuk elrejteni a nemkívánatos ráncokat is. Utóbbira külön lehetőség is van a *De-Age* gomb megnyomásával, ahol mintegy virtuális ráncsimításon esik át modellünk. Hasonló szerepe van a *Botox* gombnak, ami az arc különféle elszíneződéseit rejti el. Emellett még jó néhány művelet szolgál arra, hogy az arc egyéniségéhez megfelelő sminket és hajat tudjuk kiválasztani.

A program két ablakot jelenít meg egymás mellett, így rögtön láthatjuk a változásokat az eredeti, kiinduló állapothoz képest, illetve bármikor visszaléphetünk, ha nem tetszik az új kiválasztás. A kezdők hatékony – online – segítséget kapnak a fejlesztő webhelyén, a Science of Beauty menüpontban. Az alapalkalmazás is sokféle támogatást nyújt, de külön letölthetők újabb hajstílusok és arckeverékek (két arcból előállítható egy harmadik) is.

A fodrászprogram futásához Java futtatókörnyezet kell, ami letölthető a Sun webhelyéről.

- Fejlesztő: Universal Hedonics; **www.mirrorofbeauty.com**
- Java futtatókörnyezet: **http://java.sun.com/getjava**
- PCM DVD: \sac\educult\mirror14.zip
  TESZT: korlátozott képességek; 20 USD

PGFE 0.3
Adatbázis-kezelés egyszerűen

Horváth Zsolt

A PGFE a Postgres Front End rövidítése, amiből rögtön látszik, hogy a program nem használható akármelyik adatbázisszerverhez. Ugyanakkor a gtk könyvtár segítségével grafikus felületen keresztül érhetjük el adatbázisunkat.

Az első lépés természetesen a kapcsolódás az adatbázishoz. Ez az egyszerű feladat a kevésbé szemfüleseket megtréfálhatja, ugyanis a főablak alján látható az adatbázist futtató gép, az adatbázis és a felhasználó neve, ám ezek nem státuszsorban kaptak helyet, hanem letiltott állapotú beviteli mezőben (inputbox), tehát csupán arról tájékoztatnak, melyik adatbázisban matatunk éppen – kivitelezésük kicsit megtévesztő. Miután a puritán *File* menüben első elemként üdvözöljük a *Connect* menüpontot, majd értelemszerűen kitöltjük a felbukkanó beállítóablakot, nincs is több gond, beléptünk az adataink közé.

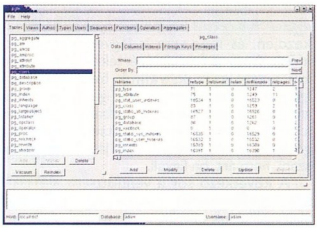

» A PGFE a bejelentkezés után

A program főablakának fülei logikus csoportosításban tárják elénk a lényeget. A *Tables* fül alatt a táblák listája jelenik meg. A kiválasztott táblának lekérhetők a lényeges elemei (mezők típusa, indexek, külső kulcsok, jogok) és természetesen az adatok is. Az adatok listájának lekérésekor, ahogy illik, megadhatunk rendezési szempontot(ka)t és feltétel(eke)t. Hasznos tudni, hogy a program tárolja a lekérdezési feltételeket, így a *Prev* és *Next* gombokkal könnyen előhozhatjuk korábbi lekérdezéseinket – eredményükkel együtt. Sajnos a nézetek (view) megtekintésekor már kevesebb lehetőségünk adódik, csupán az összes adat lekérdezésére van mód – illetve a *Modify* gomb megnyomása után megnézhetjük a view-t definiáló SQL parancsot is. Ha olyan utasításra akarnánk ragadtatni magunkat, amelyre a program írója nem gondolt, az *Adhoc* fülnél érdemes próbálkoznunk: így tetszőleges parancsot is kiadhatunk.

- Fejlesztő: agstools; **www.agstools.com/pgfe/index.html**
  FREEWARE (GNU GPL)
- PCM DVD: /linux/util/pgfe-0.3.tar.gz

Háttérkép katalogizáló 1.0
Tapétázó kisiparos

Herczeg József Tamás

A Hatterkepek.hu webhelyet működtető CoffeeCup.hu csapata a regisztrált látogatóik számára készített egy segédeszközt, amely saját gépükön katalogizálhatják a hatalmas online gyűjteményből letöltött tapétákat.

Ha kétszer rákattintunk egy kép miniatűrjére az impozáns beállítóablakban, azonnal a munkaasztal háttereként láthatjuk viszont a fotót, a beállításokban megadott igazításnak megfelelően. A választás eshet a sorban következő képre, vagy történhet véletlenszerűen, továbbá korlátozhatjuk bizonyos kategóriákra. A cserét automatizálhatjuk is: új képet láthatunk az alkalmazás indításakor vagy a megadott időtartam letelte után.

A Hatterkepek.hu fényképeit közvetlenül letölthetjük a program valamelyik kategóriájába, és azonnal beállíthatjuk tapétának.

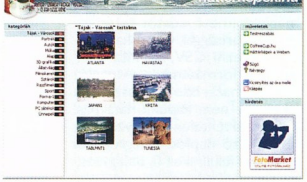

» Háttérkép-katalogizáló – van képünk hozzá...

- Fejlesztő: CoffeeCup.hu; **www.hatterkepek.hu**
  FREEWARE
- PCM DVD: \honosito\segedprogramok\asztal\wpclient_setup.exe

GWhere 0.1.3

Lemezkatalogizáló magyarul

Horváth Zsolt

Napjainkban, amikor egy CD ára nem éri el a négygombócos fagyiét, viszont a tárolt adatok tömörített formátumban kerülnek fel az adathordozóra, növelve a tárolható adatok mennyiségét, előbb-utóbb belefutunk abba a problémába, hogy az emberi agy kapacitása véges. És ezt a véges kapacitást ráadásul sokkal hasznosabb dologra is fordíthatjuk, mint egy nyilvántartás fejben tartása. Célszerű keresni egy nyilvántartó programot, amely leveszi vállunkról a terhet.

A GWhere – mint neve is sugallja – erre a feladatra szakosodott program. Az indítása után megjelenő főablakon három fül van, amelyek a teljes feladatkört lefedik. Az első fülre (*Katalógus*) sok szót nem érdemes vesztegetni: a katalógusműveletek kezelését teszi lehetővé. Ha a zenefile-okat és a programfile-okat külön katalógusban tároljuk, a keresés értelemszerűen gyorsul: például zeneszám keresésekor a programnak nem kell a programlistát is átnéznie. Ebben a fülben definiálhatunk kategóriákat (például könnyűzene), ami később megkönnyíti a keresést, illetve itt jelenik meg a katalógus minden bejegyzése – itt módosíthatjuk, törölhetjük a tételeket, itt sorolhatunk be utólag újakat.

Bár rendszeres használatkor a második fül (*Keresés*) következne, most egy új, üres katalógus létrehozása után folytassuk a munkát a harmadik füllel: *Hozzáadás*. Az ablak bal oldalán kiválaszthatjuk, merre is keressen a program, milyen néven jelenjen meg a lemez a katalógusban, mi az archív száma – és láthatók a főbb jellemzők is, ha a médium már a helyén van.

A jobb oldalon az extra szolgáltatások láthatók – a médium automatikus becsatolása (Linux) és a katalogizálás utáni automatikus kidobás sokat gyorsít több CD tartalmának beolvasásakor.

Hasznos lehetőségnek tűnik még a *Tömörített fájlok feltárása* kapcsoló is – ám ezt sajnos még fejlesztik, jelenleg nem működik.

A beállítóablak alján található a legfontosabb gomb: a *Lemez hozzáadása*. A katalogizálás után rövid összefoglalót kapunk a beolvasott file-ok számáról – és a beolvasott file-ok máris a katalógusunkban vannak.

Végezve az adatok betöltésével, irány a *Keresés* fül! Itt keresheted file-t, könyvtárat, lemezt, kategóriát, leírást. Kereshetünk kulcsszavakra, megadhatunk maszkot vagy reguláris kifejezést. A találati lista az ablak alsó részében jelenik meg.

A programnak további hasznos képessége, hogy a katalógust e-mailben is el tudja küldeni; Linux mellett futhat BSD-n, sőt akár Microsoft Windowson is; tetszőleges adathordozót tud olvasni, még fiókmerevlemezt is.

Sajnos a hiányosságok sem elhanyagolhatók. Az archívumokba való betekintés hiányát már említettük, emellett a GWhere csak a „hagyományos" file-rendszereket kezeli – nem katalogizálhatunk audio-CD-t, SVCD-t stb.

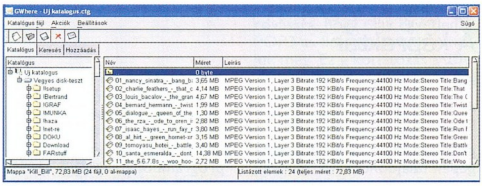

» GWhere – a katalógus megnyitása után rögtön láthatjuk az összes elem listáját

Fejlesztő: ChemTable.com; **www.chemtable.com/organizer.htm**

PCM DVD: \sac\utilmisc\regon.zip

TESZT: 30 nap; 30 USD

Cam2pc 4.1.1
A képraktár

Herczeg József Tamás

A freeware és shareware kiadásban egyaránt letölthető cam2pc a digitális fényképezőgépek tulajdonosainak munkáját könnyíti meg. Canon vagy Sierra chipes (például Nikon Coolpix) készülékekhez használhatjuk, illetve olyan gépekhez vagy kártyaolvasókhoz, amelyeket betűvel jelölt cserélhető meghajtóként ismer fel a Windows. Első indításakor ajánlatos a varázslót lefuttatni, és kiválasztani az USB vagy a soros port közül, melyikre csatlakoztattuk a készüléket.

A típus felismerése, a képek tárolási helyének meghatározása, az elnevezési szabály kiválasztása után vehetjük birtokba a további lehetőségeket. Automatizálhatjuk vele a felvételek számítógépre történő másolását vagy áthelyezését; maszk alapján, kapcsolókkal nevezhetjük el a mappákat. A képtallózót a képnézőkből ismerős megoldással valósították meg, a képminiatűrök mérete állítható.

A 30 dollárért beszerezhető shareware változatot hasznos képességekkel egészítette ki a francia fejlesztő. Például a képeket közvetlenül a programból küldhetjük el e-mailben, módosíthatunk az EXIF adatokon. A fotók javításához néhány alapvető eszköz áll rendelkezésünkre, a felvételekből albumot állíthatunk össze.

A freeware kiadás csak magán- vagy nem kereskedelmi használatra ingyenes. A magyarul is tudó programok Windows 98/Me, illetve 2000/XP alatt futnak.

» Cam2pc: elnevezési szabály alapján másolja át a fotókat a gépre

- Fejlesztő: nabocorp; **www.nabocorp.com/cam2pc/index.php**
- Támogatott digitális fényképezőgépek listája: **www.nabocorp.com/cam2pc/compat.php**
- Canon fényképezőgépeket támogató file-ok: **www.nabocorp.com/download.php?soft=cam2pc-canon** FREEWARE/TESZT: csak 5 kép tehető az albumba; nem menthetők a javított képek; szöveges cam2pc-hirdetés az e-mailekben, diavetítésekben, webgalériákban; 30 USD
- PCM DVD: \honosito\grafika\kepnezok\cam2pc*.exe

X-Fonter 4.1
Font-os program

Herczeg József Tamás

Az X-Fonter feltérképezi a telepített TrueType, OpenType, Postscript Type 1, raszteres és vektoros betűkészleteket, majd a lista egyik elemét kijelölve az általunk kikevert betű- és háttérszínnel, ASCII vagy Unicode módban megmutatja nekünk a betűkészletet. Néhány effektus bekapcsolásával két vagy három dimenzióban alaposabb teszt alá vethetjük az általunk beírt szöveget. Ajánlatos ékezetes betűket tartalmazó karakterekat beírni, mert ezekkel szokott lenni a legtöbb gond. Ha nagyon szépre sikeredett a betűk és a színek hatása, a programból JPG formátumú képként menthetjük a szöveget, vagy a vágólapra másolva egy képfeldolgozó alkalmazásban további formátumokban tárolhatjuk el.

Engem azzal bűvölt el az X-Fonter, hogy ASCII módban ugyanazt a betűtípust több kódlappal (például héber, arab, vietnámi) is megjeleníti. A *Font Info* lapra átváltva pár soros ismertetőt olvashatunk a betűtípusról, többek közt megtudhatjuk, milyen kódlapokat és -táblákat támogat.

A főablakban látható listát család, típus, stílus, karakterkészlet, Unicode oldalak alapján szűrhetjük. A CD-n vagy más adathordozón tárolt betűtípusokat is megtekinthetjük vele, és amelyik elnyerte tetszésünket, belőle telepíthetjük.

A program Windows 98/Me, illetve NT/2000/XP alatt fut, csak személyes vagy nem kereskedelmi célra ingyenes a használata.

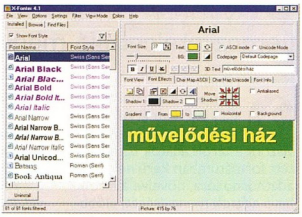

» Betűböngésző 3D-s megjelenítéssel

- Fejlesztő: Blacksun Software; **http://users.pandora.be/eclypse/** FREEWARE
- PCM DVD: \freeware\X-Fonter-setup.exe

Reg Organizer 2.0
Karbantartó vállalat

Sponga Tamás (stom@fw.hu)

Mindenki előtt ismert tény, hogy a Windows a telepített programoknak köszönhetően egy idő után úgy teleszemeteli a saját könyvtárát és a Windows\System könyvtárat, hogy elérkezik az idő, amikor elkezd lassulni, megbízhatatlanul működni az operációs rendszer. Több segédprogram született már ennek kiküszöbölésére. A Reg Organizer csomagba több Windows-karbantartó alkalmazást gyúrtak bele.

A lehetőségek közül a bal oldali ikonokkal választhatunk, illetve egy sor fülön. A program tudása annyira összetett és sokrétű, hogy nem tudunk mindent felsorolni, csak a fontosabbakat.

A Registry Editing módban a regisztrációs adatbázist szerkeszthetjük, ezzel azonban vigyázni kell, mert egy elírt karakter a rendszer összeomlását okozhatja. A File Editing módban tetszőleges fileokat szerkeszthetünk, de elsősorban az INI file-ok szerkesztésére találták ki a fejlesztők.

A program legfontosabb része a Registry Cleanup mód, ahol több fül közül választhatunk. Az *Uninstall Menu* fülre kattintva listát kapunk a rendszerre telepített – saját eltávolítóval rendelkező – alkalmazásokról, amiket egyszerűen kijelölünk, a program pedig eltávolítja őket. Hogy ne legyen gond azokkal az összetevőkkel, amelyeket több alkalmazás is használ, illetve újabbal írt felül a telepítéskor, megjelölhetjük, melyik alkalmazás az újabb. Így az általa „hozott" rendszerkomponenseket nem törli a program.

A következő, *Software* fülre kattintva azoknak a szoftvereknek a listáját láthatjuk, amelyeket nem lehet a rendszerből eltávolítani, illetve nem rendelkeznek saját eltávolítóval – például a Windows részei: Internet Explorer, System Certificates, Media Player, Java VM. A *StartUp Processes* fül a Windows indulásakor betöltődő alkalmazások listáját és elérési útjukat tartalmazza. A *File Types* fül alatt láthatók

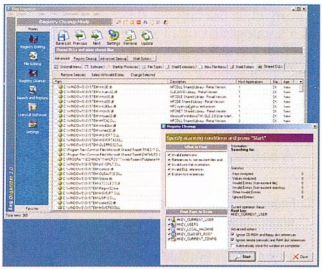

» Reg Organizer – a regisztrációs adatbázis minden porcikájához

a kiterjesztésekhez rendelt alkalmazások. A *New File Menu* fül alatt a jobb gombos menüben lévő *New* menüpont lehetőségeinek rövid leírása, illetve a kiterjesztés látható (például ZIP – WinZip File, WAV – Winamp media file). A *Shell Folders* fülnél a rendszer működésében aktív szerepet kapó könyvtárakat, azok elérési útját és állapotát láthatjuk.
A *Shared DLLs* fülön információt kapunk a rendszer által használt DLL-ekről, illetve arról, hányan is használják azokat. Ez fontos lehet egy alkalmazás eltávolításakor.

Mindegyik fülnél tisztíthatjuk a felsorolt alkalmazásokhoz, DLL-ekhez, könyvtárakhoz és egyéb rendszerelemekhez tartozó regisztrációs adatbázisrészt, a *Registry Cleanup* és az *Advanced Cleanup* gombokra kattintva. Ezek újabb ablakot nyitnak, ahol megadhatjuk, hogy a tisztogatás során mihez engedjük hozzá a Reg Organizert (érvénytelen bejegyzések, nem létező file-okra mutató kapcsolatok, érvénytelen uninstall bejegyzések, elveszett fontjellemzők stb.), illetve a kereshető kulcsokat is kijelölhetjük: HKEY_CURRENT_USER, HKEY_USERS, HKEY_LOCAL_MACHINE stb.

Itt található még a *Shell Options* gomb, ami tulajdonképpen egy rendszerbeállító (tweaker) rész. Ebben a következők közül választhatunk: a Control Panel parancsikon megjelenítése a *Start* menüben, a Windows Update elrejtése, a Recycle Bin (Lomtár) átnevezése. A következő ablakban elrejthetjük a *Run* és *Search* menüpontokat a *Start* menüben, az *Open*, *Save* ablakokat és egyebeket.

A Search and Replace mód kibővített tudású kereső és cserélő rész.

Az Uninstall Software a Reg Organizer saját telepítő és eltávolító alkalmazása. Ha ezzel telepítünk új programot, a későbbiekben nem lesz probléma az eltávolításkor, mivel a Reg Organizer ahhoz mindent feljegyez magának.

A Reg Organizer ugyan összetett alkalmazás, de a kezelése nagyon logikus, a súgót is alig kell használni.

Fejlesztő: ChemTable.com; **www.chemtable.com/organizer.htm**
PCM DVD: \sac\utilmisc\regon.zip
TESZT: 30 nap; 30 USD

i.Scribe 1.86
Törpe levelezőkliens

Herczeg József Tamás

A több platformon is futtatható levelezőprogramba sok tudást préseltek már bele, ennek ellenére kevés a helyigénye. Ráadásul beépülő modulokkal bővíthetők a képességei, így a felhasználónak csak a számára szükségesekkel kell bővítenie a szoftver szolgáltatásait. További előnye, hogy a HTML formátumú posta megtekintéséhez saját motort használ az Internet Explorer helyett, így a netről belopódzó férgek nem veszélyeztetik sem a saját rendszert, sem a címzettekét. A POP3 és az (E)SMTP protokollt támogatja, továbbá olvashatóvá teszi az IMAP4 és MAPI protokollon érkező üzeneteket is. A postát még a távoli kiszolgálón átválogathatjuk.

Ha végleg mellette döntünk, importálhatjuk az Outlookban és az Outlook Expressben őrzött e-maileket, illetve az Eudora és a Mozilla címjegyzékét. Exportálni csak Unix mailbox (MBOX) formátumba, illetve CSV file-ba tudunk.

Mindössze annyi írandó a rovására, hogy csak egyetlen POP3-as fiók beállításait adhatjuk meg. Ez a korlátozás a 20-22 dollárért regisztrálható In Scribe nevű kereskedelmi változatban már nem él. A program korábbi verziójának van BeOS-es változata, az aktuális fejlesztői (béta) csomagnak pedig linuxos is.

Fejlesztő: Matthew Allen; **www.memecode.com/scribe.php**
FREEWARE
PCM DVD: \freeware\iscribe*.*

Teljes mobil kapcsolat!

ACER TravelMate 243XCe
Celeron 2.5 GHz, 256 MB, 30 GB, 14.1"TFT, DVD-CDRW, Windows XP Home
229 900 Ft

IBM ThinkPad R40
PentiumM 1.4GHz, 512MB, 40GB, 15"SXGA+TFT, DVD/CD-RW, LAN, modem, SecureChip, IEEE 1394, UltraNav, Windows XP Pro magyar
379 900 Ft

HP-Compaq iPAQ H1930
65 900 Ft

Acer AL1714 17" TFT monitor
96 900 Ft

Microsoft Open Subscription License
Tavaszi OSL akció!
Akár 60 % kedvezmény! A részletekről érdeklődjön kollégáinknál!

Újdonság! Már kaphatóak üzleteinkben a Microsoft új termékei:
Windows 2003 Server, Exchange 2003 Server, Windows SBS 2003 Server

www.sprint.hu

Az árváltozás jogát fenntartjuk!
Áraink tájékoztató jellegűek, a 25%-os áfát nem tartalmazzák.

Üzleteink:
1139 Bp., Petneházy utca 47-51., tel.:(1) 237-5020
8000 Székesfehérvár, Petőfi utca 1., tel.: (22) 502-880
6722 Szeged, Bartók tér 13., tel.: (62) 552-233

Ne feledje, a Sprint nemcsak termékeket, hanem honlapokat is szállít.
Erről bővebben a www.creativision.hu címen olvashat.

sprint COMPUTER KFT.
Szám IT a technika

Blog 8.0 Beta 3

Kedves naplóm...

Herczeg József Tamás

Ezzel az ingyenes szoftverrel a webnapló (blog) műfaját művelhetjük. Szerzője a www.blogger.com emulálására készítette, időközben felfedezte az online szolgáltatás hiányosságait, ezeket alkalmazásában ki is javította.

A vizuális HTML-szerkesztőkhöz hasonló kezelőfelületen írhatjuk le gondolatainkat, az általunk begépelt bejegyzéseket adatbázisban tárolja. Illusztrációként beszúrhatunk képet, webcímet. A bejegyzéshez kategóriákat rendelhetünk hozzá, különféle sablonok közül választhatunk.

Az FTP-szerver hozzáférési adatainak megadása után feltölthetjük a kiszolgálóra a fileokat. Ha több blogot írunk, az összest frissíthetjük a Blog 8.0-ból. A régebbi bejegyzések linkjeit is elkészíti.

A hagyományoson kívül futtathatjuk kliens vagy szerver módban. Utóbbival megoldható, hogy az olvasók e-mailben küldött észrevételeit publikálás előtt beépítsük, a felhasználói körszűkíthető. A program Windows 98/Me, illetve 2000/XP alatt fut.

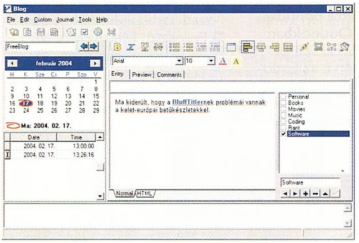

» Blog 8.0 Beta 3: HTML-kódolás nélkül vezethetünk webnaplót

➲ Fejlesztő: Fahim A. Farook; **www.farook.org**
FREEWARE
PCM DVD: \freeware\Blog80Beta3.exe

Security Task Manager 1.1

Ki lakik a gépemben?

Herczeg József Tamás

A tavaly 10 éves fennállását ünneplő Neuber Software Typograf nevű betűkészlet-kezelőjével már találkozhattak olvasóink a SAC-tükrözésben. Az utóbbi időben – nagy örömünkre – négy programjuk kapott többnyelvű támogatást, ebből kettőt már ki is adtak a magyarítással.

A hallei testvérpár az Anti-Spy.Info (➲ PCM DVD: \honosito\segedprogramok\biztonsag&titkositas\antispy11.zip) alkalmazásból kiindulva valósította meg a Security Task Managert – és ebben nagyobb jövőt lát. A két alkalmazás kezelőfelülete úgy hasonlít egymásra, mint két tojás, de céljaik eltérnek.

A Security Task Manager indítás után kilistázza a futó folyamatokat, programokat – amit jó néhány más alkalmazás is megtesz –, majd minősíti, mennyire lehetnek ártalmasak. A veszélyességi fokozatot a folyamat különféle szemszögből történő elemzése alapján állapítja meg, tekintetbe véve a trójai vírusokat, a spyware objektumokat. A nemkívánatosakat leállíthatjuk, törölhetjük, elkülöníthetjük.

Regisztrált felhasználók a Security Task Managerhez adott SpyProtector szoftverrel biztonságban tudhatják magukat. A SpyProtector megakadályozza a billentyűleütések figyelését, a spyware elemek és a trójaik alattomos tevékenykedését.

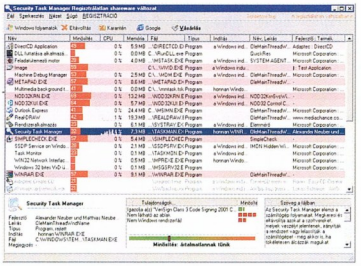

» A Security Task Manager biztonsági szempontból minősíti a futó folyamatokat

➲ Fejlesztő: Neuber GbR; **www.neuber.com/taskmanager/**
TESZT: 30 nap és a SpyProtector letiltott; 29 USD
PCM DVD: \honosito\segedprogramok\biztonsag&titkositas\taskmanager11.exe

MRU-Blaster 1.5

Bizalmi állásban

Herczeg József Tamás

Az MRU-Blaster remekül kiegészíti a SpywareBlaster és a SpywareGuard alkalmazások nyújtotta biztonságot. Nem véletlenül említettem e két segédeszközt: a korábban már bemutatott szoftverek (➲ **Rettegjetek, netes kémek! – PCM, 2003/8/76**) és az MRU-Blaster fejlesztője azonos.

Az alkalmazásokban legutóbb használt (angolul Most Recently Used, MRU) dokumentumokat – például bizalmas iratokat, fotókat, zenéket – roppant gyorsan vehetjük elő ismét abból a négy- vagy többtételes listából, amely általában a *Fájl* menü végén található. Csakhogy ezek árulkodó jelek lehetnek azoknak, akik a tudtunk nélkül férnek hozzá gépünkhöz.

A rendszerleíró adatbázis vagy a file-rendszer hosszas böngészése helyett ezzel az ingyenes segédprogrammal pár másodperc alatt eltüntethetjük a nyomokat. Jelenleg csaknem 30 ezer tételből álló adatbázisa folyamatosan bővül, továbbá két plug-int is kapunk hozzá. A Cookie-Blaster modullal megtarthatunk fontos cookiekat az Internet Explorerben, a másik modullal a file-ok felülírásával kitakaríthatjuk az Internet Explorer gyorsítótárát. Egy kis fűszer: mindkét modul megtisztítja az érintett index.dat file-okat is.

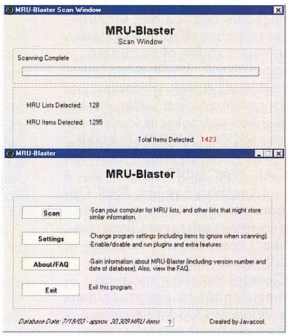

» MRU-Blaster – takarítsuk ki a megnyitott dokumentumok bejegyzéseit!

➲ Fejlesztő: Javacool Software; **www.wilderssecurity.net/mrublaster.html**
FREEWARE
PCM DVD: \freeware\mrublastersetup.exe

Gadwin PrintScreen 2.6

Újabb képlopó

Herczeg József Tamás

Ha képmentést szeretnénk készíteni a teljes munkaasztalról vagy annak egy részéről, esetleg az aktív ablakról, a Gadwin PrintScreen telepítése után pénztárcánkat kímélve megtehetjük.

Indítása után az óra környékén elhelyezkedő ikonjával jelzi,

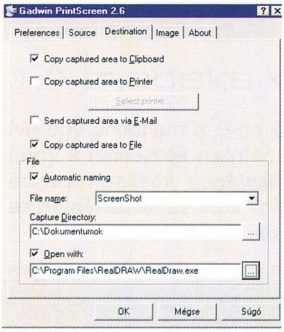

» A Gadwin PrintScreen megörökíti a pillanatot a munkaasztalon

készen áll a parancs végrehajtására. A felvétel a hozzárendelt gyorsbillentyű lenyomására készül el, a beállított késleltetési idő letelte után. A képet a vágólapra helyezhetjük, a nyomtatóhoz küldhetjük, vagy automatikus elnevezéssel file-ba menthetjük a kiválasztott mappában, az ismertebb formátumokban (JPEG, BMP, PNG, GIF, TIFF, TGA). A rögzített képet az arányok megtartásával átméretezhetjük, árnyékolhatjuk vagy szürkeskálássá konvertálhatjuk.

Ha megadjuk kedvenc képfeldolgozó szoftverünk útvonalát, abban automatikusan megnyithatjuk a képet, és elvégezhetjük az utólagos simításokat.

A program egyik hasznos tulajdonsága, hogy az árnyékolt kurzorokat is rá tudja menteni a képre – ezt az egyszerű Print Screen típusú programok képtelenek megtenni. A program Windows 98/Me, illetve NT 4/2000/XP alatt fut.

➲ Fejlesztő: Gadwin Systems, Inc.; **www.gadwin.com/printscreen/**
FREEWARE
PCM DVD: \freeware\PrintScreen26_Setup.exe

BluffTitler DX9 1.52
3D-s feliratok gyorsan

Herczeg József Tamás

A holland fejlesztő „tweening" technológián (grafikai formák átalakítása köztes formákon keresztül) alapuló szoftverével nem boszorkányság szemet gyönyörködtető 3D-s feliratokat készíteni a saját videofelvételekhez, weboldalak dekorációjához vagy multimédiás prezentációhoz.

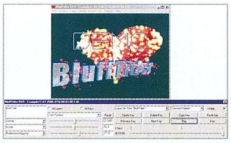

» A rétegeket kezelő 3D-s feliratkészítő

A tervezés során nyolc réteget alkalmazhatunk. Választhatunk az ismertebb formátumú képeink és videoklipjeink közül. Aláfestő zeneként WAV, MP3 és MIDI formátumú file-okat választhatunk. A kamera, a fény, a szöveg, a plazma és a részecskék tulajdonságait, elhelyezését szabályozhatjuk, külön-külön animálhatjuk. A mű elkészítéséhez legalább két kulcskockát kell meghatároznunk. Az alkotást BMP formátumú képbe, illetve PAL vagy NTSC rendszerű AVI videoklipbe exportálhatjuk.

Előnyére írandó, hogy a magyar felületű programmal nagyon egyszerű dolgozni: a nézőke menüsoráról hozzáadott réteg testreszabását a kezelőpultban elhelyezett legördülő menükből, csúszkákkal végezhetjük el. Tucatnyi példa egyikének betöltésével győződhetünk meg képességeiről.

➲ Fejlesztő: Outerspace Software; **www.outerspace-software.com/blufftitler.html**
TESZT: mentés letiltott, vízjel az exportált képen, videón; 30 EUR
JC PCM DVD: \honosito\mozgokep\egyeb\BluffTitlerSetup.exe

HÚZZA MEG...

Tally®
Computer Printers

Minden T8006eL színes lézernyomtató mellé most oldalköltség kalkulátort adunk ajándékba!

1. „KÖLTSÉG INAS" oldalköltség kalkulátor (szóló verzió) ..... AJÁNDÉK!!
2. „KÖLTSÉG SEGÉD" oldalköltség kalkulátor (szóló verzió + naplózás) ..... 19 800 Ft*
3. „KÖLTSÉG MESTER" oldalköltség kalkulátor (hálózati verzió + naplózás) ..... 47 000 Ft*

Az oldalköltség kalkulátor demo verziója letölthető a www.tally.hu oldalról.

*Nettó, ÁFA nélküli végfelhasználói árak!

...A KÖLTSÉGEIT!!!

T8006eL színes lézernyomtató:

ÚJ ÁR: 129.000 Ft*

Kvint-R Kft. 1089 Budapest, Delej utca 41. • Tel.: 477 4050 • fax: 477 4060
www.tally.hu • www.kvint-r.hu • kereskedelem@kvint-r.hu

Országos partner hálózat: Győr: Vercomp Kft. (96) 312 520 • Miskolc: Bell Computer Kft. (46) 560 355 • Pécs: VH Com Kft. (72) 333 987
Szeged: PC-BOX Kft.(62) 486 486 • Budapest: XL-Printer Kft. (30) 960 7887 • SERCO Kft. (1) 374 4040 • Trenner Technik Kft. (1) 225 8550

Megoldások lapról-lapra!

UHU-Linux 1.1.1 Office

» Jön még pingvinre kamion!

A hazai fejlesztésű Linux-disztribúció Kamion fedőnevű új verziója több mint négyezer kisebb-nagyobb módosítást tartalmaz! Természetesen ezeket mind bemutatni nem áll módunkban, és általános felhasználói szemmel nem is annyira érdekesek, hiszen zömmel a rendszer „belsejét", a színfalak mögött zajló folyamatokat érintik.

Siposs Zoltán

Vannak szép számban szemmel is érzékelhető változások, ezért inkább ezeknek szentelünk most figyelmet. Ám előbb pillantsunk rá madártávlatból azok kedvéért, akik még nem ismerik az UHU-Linuxot.

BAGOLY MONDJA PINGVINNEK... Az UHU-Linux egy magyar fejlesztésű, állami támogatással indult operációs rendszer és a hozzá kapcsolódó, gondosan válogatott alkalmazások együttese. Grafikus felületén a menük és a súgó magyar nyelvű, kezelése egyszerűen megtanulható. A készletében található programok segítségével az irodákban és az otthonokban gyakran előforduló feladatok hatékonyan, kényelmesen elvégezhetők. A hazai piacon kapható hasonló termékek közül a legalacsonyabb áron lehet hozzájutni. Ha valaki ráadásul lemond a terméktámogatásról, a telepítési segítség lehetőségéről és a kézikönyvről, akkor még olcsóbban, ötezer forint alatti összegért vásárolhatja meg. Hab a tortán: mint ahogy az egy rendes Linux-disztribúcióhoz illik, az UHU szervereiről is letölthető, így a költségek gyakorlatilag a netkapcsolat tarifájára és az írható CD-k árára korlátozódnak. A legolcsóbb változat azonban szinte már kárba veszetté teszi a letöltésre és CD-írásra fordított időt, pénzt, energiát.

ÚJDONSÁGOK A KAMIONBAN A rendszer lelkét érintik a 2.4.24-es verziójú kernelben található hibajavítások és frissítések. Ennek következtében az IDE eszközök támogatása javult, alapbeállítás szerintivé vált az ACPI és a többprocesszoros konfigurációk támogatása. A Windows alatt megszokott téli-nyári időszámítás szerinti óraállítás is automatikus lett.

»infó

➲ www.uhulinux.hu

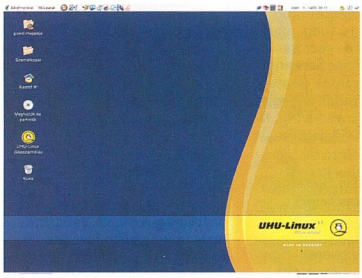

» Egységesített felület a GNOME...

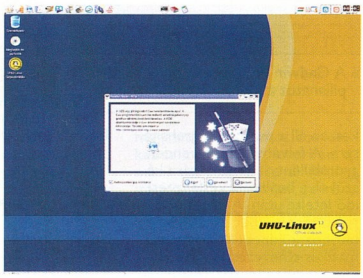

» ...és a KDE alatt

A GNOME a 2.4.2-es, a KDE pedig 3.2-es verzióval képviselteti magát, mindkét munkaasztal-környezetben az UTF-8 kódtábla lett az alapbeállítás szerinti, így például a GNOME alatt nem fognak „furi" karakterekkel megjelenni a KDE file-nevei. Természetesen ha valaki a régebbi Latin-2 kódtáblára vágyik, néhány környezeti változó beállításával hozzájuthat. A többi népszerű alkalmazás is frissült, az OpenOffice.org 1.1 és a Mozilla 1.6 szintén megtalálható a csomagok között.

Az egyik legkellemesebb újdonság a grafikus felület tekintetében a menürendszer egységes keretbe foglalása: a csomagok feltelepítésekor és eltávolításakor az egyes ablakkezelőkben, munkaasztal-környezetekben (GNOME, KDE, XFce, IceWM stb.) az alkalmazásokra mutató menüpontok automatikusan megjelennek, illetve eltűnnek. Néhány nagy öregnek tartott disztribúció esetében ez már régóta működik, és aki gyakran változtatja a rendszerén található programarzenált, különösen hasznosnak fogja találni, hogy nem kell a menüket kézzel szerkesztenie.

Néhány csomag neve megváltozott, illetve némi átszervezésen esett át. Ezért ha valaki a megszokott név alatt nem találja meg valamelyik kedvenc alkalmazását, ne adja fel, rövid böngészés után biztosan ráakad a csomaglistában.

A belső működést érintő változások közül meg kell említeni az xfree86 csomag könyvtárszerkezetének módosulását, ami ugyan a mindennapi használatot nem érinti, de forráskódból történő telepítések során némi odafigyelést igényelhet. Átdolgozták a rendszerindítással, a futási szint váltásával, leállításával kapcsolatos scriptek rendszerét. Ennek részeként megszűnt a /etc/runlevel.conf file is. Tehát aki ilyen mértékben is szereti testreszabni rendszerét, feltétlenül tanulmányozza át az idevágó dokumentációt. A csomagkezelő rendszer is megújult. Bár továbbra is az apt program a csomagkezelés lelke, hatékonyan ötvözték egy speciális rsync-változattal, amely intelligensen képes kezelni a hasonló nevű csomagokat, így kisebb névváltozások esetén is biztosítja a zökkenőmentes frissítéseket. Ennek eredményeképp a /etc/apt/sources.list file-ban megadhatunk egy rsync kiszolgálót is, így az apt gyorsabban képes megtalálni az újabb csomagváltozatokat.

Mindemellett rengeteg apró javítást és módosítást tartalmaz az új UHU-Linux, ám ezek a felhasználók szemében nem feltűnők, hacsak nem tekintjük annak a még stabilabb, megbízhatóbb működést. Aki kíváncsi természetű, mindezekről részletes leírást találhat a mellékelt dokumentációkban vagy a disztribúció webhelyén.

LICENCKAVARODÁS Cikkünk írásakor és az új verzió megjelenésével egy időben az UHU licence is változott, ám a felhasználók hangot adtak nemtetszésüknek. Az eredeti, új licenctervben némi szigorítást tartalmazott, elsősorban az üzleti célú felhasználást érintve, de úgy tűnik, az UHU készítői visszakoztak. Az újfent módosított közreadási feltételekkel egy időben a Kamion fedőnevű verziónak egy újabb, további javításokat tartalmazó verziója is megjelent, 1.1.1-es jelöléssel, ami szintén megtalálható és letölthető a webhelyről. Hasonlóképp a licenc is elolvasható ugyanitt.

Az eddigi tapasztalatok és az újdonságok figyelembevételével együtt megállapíthatjuk, hogy a pingvin és a bagoly keresztezése, ha genetikailag nem is tekinthető átütő sikernek, a magyarországi linuxos társadalomnak mindenképpen sokat nyújt. Lehet, hogy épp e magyar fejlesztés lesz az, ami további lendületet ad a hazai számítógépes munkahelyek alacsonyabb költségű, biztonságosabb és hatékonyabb üzemeltetéséhez. Aki már használja, jól teszi, ha frissít az új verzióra, akinek pedig még nincsenek linuxos tapasztalatai, szintén jól választ, ha a baglyos Linuxszal kezdi az ismerkedést. PCM

Pinnacle Systems Studio 9

» A macska kilenc élete

Ha egy program a 9-es verziószámnál jár, az vagy azt jelenti, hogy a fejlesztők meglehetősen szabadelvűen értelmezik az új verziók sorszámozását, vagy valóban rengeteg változáson ment keresztül az alkalmazás az idők folyamán.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A Pinnacle Systems Studio programjával kapcsolatban hosszú ideig nem mondhattuk ki nyugodt szívvel, hogy utóbbi helyzettel állunk szemben: az újabb verziók nem hoztak annyi többletet, ami láttán egyet tudtunk volna érteni a verziószám növelésével.

A profi videósok többségének a Pinnacle Studio sorozat olyan, mint bikának a vörös posztó: mindenféle mélyebb megfontolás hiányában is hajlamosak lennének lehúzni a programot. A Studio 9 vizsgálatakor igyekeztünk félretenni ezt a reflexet, amely különösen a Studio 7 és a Pinnacle DC10 digitalizálókártya együttes használatakor szerzett ősz hajszálainknak köszönhető, és megpróbáltunk objektív módon közelíteni az új verzióhoz. Milyen jól tettük! Bár a program alapvetően nem sokat változott – és a megcélzott felhasználói réteg továbbra sem a profi szakemberek szűk tábora –, a Studio 9 végre olyan kiforrott alkalmazásnak tűnik, amely figyelemre méltó tudást képvisel árkategóriájában.

NINCS ÚJ A NAP ALATT

A program felépítése és kezelőfelülete nem változott: ha figyelmetlenül a 8-as verziót indítanánk el, első pillantásra igencsak nehezen mondhatnánk meg, melyiket is látjuk éppen. Maradt a jól megszokott három részre tagolt struktúra. Az első ablakban (*Capture*) a külső forrásból történő digitalizálást, illetve digitális eszköz (DV) esetén az importálást végezhetjük el. A középső ablakban (*Edit*) található a program lelke, a szerkesztőfelület, ahol a digitalizált és importált file-okat tudjuk jelenetekre bontani, megvágni és kicsinosítani. A harmadik fül (*Make movie*) alatt tudjuk a kész filmet elmenteni, meghozzá zavarba ejtően sok formátumban – a Studio 9 számos lehetőséget kínál az exportálásra.

ÁTMENETI ÁLLAPOT

A Studio 9 csaknem 100 beépített átmeneti effektust tartalmaz, amelyeket megvágott mozink jelenetei közé illeszthetünk egyszerűen, húzd és ejtsd módszerrel. Erős hardver esetén rögvest meg is nézhetjük, miként fog mutatni a kész átmenet, és az egyszerű elhalványulós, lapozós trükkökön kívül tényleg találhatunk használható, érdekes megoldásokat is. Bár az ilyen előre gyártott vágási effektusok többségétől a legtöbb tapasztalt videósnak a háta is borsódzik – és nem éppen a gyönyörtől –, egyszerű házi felvételek kiszínezésére és céges prezentációk feldobására kiválóan alkalmasak. Felhasználásuk rendkívül egyszerű: a két jelenet közé kell húznunk a kiválasztott darabot, és máris megcsodálhatjuk az előnézeti képen, milyen elmés trükkel tudtuk feldobni felvételünk unalmas jeleneteit.

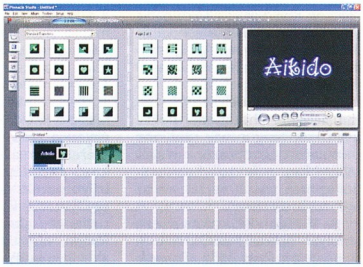

» Szép feliratokkal és átmenetekkel fűzhetjük össze a jeleneteket

JÓ KÉPESSÉGEK, FEJLETT SZŰRŐK

A Studio 9 az analóg (például Hi-8, VHS) források képeinek tisztításához vadonatúj szűrőket tartalmaz, tehát analóg kamerák, lejátszók és csak analóg beviteli jelforrást ismerő digitalizáloeszközök tulajdonosai is kapnak újdonságot a program új verziójától. Ilyen a képstabilizáló szűrő, amellyel a digitalizált anyag képminőségét pofozhatjuk helyre, hogy a digitális eszközök korszakában ne kelljen szégyenkeznünk a szalagos eszköz ósdi színvonala láttán. A DV-kamerák korszakában ez talán felesleges újításnak tűnik, de ha belegondolunk, az egyre olcsóbb digitalizáló- és tunert tartalmazó hardverek csak most teszik lehetővé igazán, hogy a régi felvételek, régi anyagok feldolgozása házi körülmények között is elvégezhető legyen csillagászati összeg ráfordítása nélkül.

Nem kell szégyenkeznie a programnak a támogatott kimeneti formátumokkal kapcsolatban sem. Nemcsak egyszerű videós file-okat, hanem kimondottan online adatátvitelre optimalizált videókat is létrehozhatunk összerakott filmünkből. Ehhez nem csak a RealVideo formátumot, de kapásból a Windows Media Videót is igénybe vehetjük, amelyhez kész sablonokat kapunk az átvitel sebességéhez igazítandó a kész anyag bitrátáját (és minőségét).

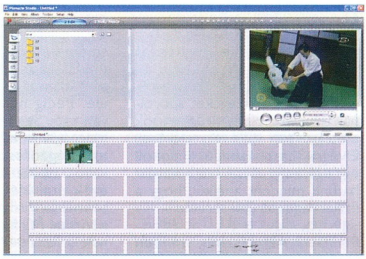

» A munkafelület vajmi keveset változott az elmúlt 3-4 verziószám alatt

A Studio 9 látszólag nem sok újdonságot tud felmutatni ezen a téren elődjéhez képest, de a program egy-két verziószámmal korábban bevezetett szolgáltatásai (például a Pinnacle által nem támogatott kodekek felhasználása kimenetként) most értek be annyira, hogy stabil, jól működő rendszert alkossanak a program többi részével harmonizálva. Ha DVD-Video- vagy VCD/SVCD-kompatibilis file-okat szeretnénk létrehozni, a Studio 9 itt sem vall szégyent. A programmal elkészített MPEG tömörítésű file-okat még a szűrősszívű, professzionális authoringprogramok is megeszik.

ÖSSZEGZÉS

A Pinnacle Studio 9 megfelelő sebességű rendszer esetén végre-valahára zökkenőmentes működik, hála a kitűnő optimalizációknak. Az effektusok, átmenetek valós idejű megjelenítése terén még mindig elmarad, de a Studio 9 határozottan jó irányba indult el, ami a másfél-két éve tartó stagnálás után feltétlenül kedvező változásként könyvelendő el. A szép nagy dobozban egy teljes DVD-nyi extra anyagot is kapunk (PAL és NTSC rendszerhez egyaránt), amit nyugodtan felhasználhatunk alkotásaink kiszínezéséhez. PCM

»infó

- www.axico.hu
- www.pinnaclesys.com
- **bruttó fogyasztói ár: 28 338 Ft**

Microsoft Virtual PC 2004

» Gép a gépben

Az emulátorpiac új szereplője, bármennyire is meglepő, a nagy Microsoft! Először csodálkozva olvashatjuk ezt a hírt, mert mit is akarhat a Microsoft az emulátorokkal, ha egyszer operációs rendszereivel beterítette az egész világot?

Eke Zoltán (ekezol@msn.com)

Továbbgondolva azonban érdemes számításba venni, hogy nagy szoftvercégek tetemes összegeket spórolnak meg vírusok és víruskeresők emulátorban való tesztelésével. Elvégre, ha elszabadul a pokol, egy egérkattintással szétbombázhatunk mindent anélkül, hogy a fizikai rendszerünk sérülne.

EREDET Azt hiszem, minden szoftverfejlesztő cégről (a Microsoftról is) bátran elmondható, hogy alkalmazásuk első verzióját nem szabad komolyan venni. A 2.0-sra már érdemes odafigyelni, de az igazi csemege a harmadik generációval szokott elérkezni. Emlékezzünk csak a Windows 1.0-s, 2.0-s és 3.0-s verzióira!

Ezt a gondolatmenetet követve közönyös tekintettel kellene elsétálnunk a Microsoft első Virtual PC programja mellett, azonban – mint minden ezen a világon – ez is egy relatív dolog. A Microsoft ugyanis egy évvel ezelőtt nem a nulláról kezdte építeni az emulátort, hanem felvásárolt egy kész terméket.

A Connectix Virtual PC leginkább az Apple Macintosh számítógépek tulajdonosainak és az OS/2-t használóknak jelentett a semminél többet; akik a Windows fejlődésén nevelkedtek, csak bambán bámulnak maguk elé. Pedig nem mai gyerekről van szó. Segítségével a MacOS használóinak ezrei futtatnak nagy megelégedéssel windowsos alkalmazásokat nap mint nap, már évek óta. Még kevésbé ismert termék a Virtual PC for Win és a Virtual PC for OS2. Pedig ilyenek is voltak.

A Microsoft a technológia felvásárlásával tovább kívánja vinni a windowsos és a MacOS-es változatot, OS/2-re természetesen nem fejlesztenek, egy esetleges Linuxon futó Virtual PC-re pedig jóérzésű ember nem is gondolhat Redmondban. Ugye?! Aki ilyesmire vágyik, nézegesse a VMware-t.

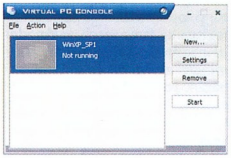

» Az emulátor távirányítója: a konzol

»info

- www.microsoft.com/windowsxp/virtualpc/
- www.vmware.com
- A program 45 napos próbaváltozata megtalálható DVD-nk \cikkekhez mappájában

EMULÁTOR A Microsoft programját elkerülhetetlenül hozzá kell hasonlítani a már többször bemutatott és többször emlegetett VMware rendszerhez (amiből szintén van új verzió, de az egy másik történet).

A Virtual PC szervezése amolyan tipikus MacOS stílusú. A program főablaka a *Console* nevet viseli. Itt kezelhetők a virtuális gépek, itt hozhatunk létre újakat, indíthatjuk el vagy állíthatjuk le a futókat. Minden emulált gép a konzoltól független ablakban fog megjelenni, saját menü- és állapotsorral.

A windowsos Virtual PC 2004-et kizárólag Windows 2000 Professional, Windows XP Professional és Windows XP Tablet PC Edition operációs rendszerekre telepíthetjük.

És milyen gépre érdemes? Legalább 1 GHz-es processzor, 512 Mbyte memória és méretes merevlemez legyen kéznél. Elmondhatjuk: egy jól felszerelt Windows XP-s gép lazán elviseli az emulátort.

AKKOR ÉPÍTSÜNK FEL EGY VIRTUÁLIS PC-T! A processzort a fizikai gépből fogja kapni, a memória nagyságát pedig majdnem szabadon állíthatjuk. Azért majdnem, mert az emulátorban megengedett mennyiségen felül a gondtalan működéshez szüksége van pár megabyte-ra magának az emulátornak és a fizikai operációs rendszernek is. Egy 512 Mbyte-os alapgépen két-három 128 Mbyte-os emulált gép is elindítható, de az igazi muzsika egy 2 GHz-es CPU-val és 1 Gbyte memóriával szerelt gépen kezdődik. Ezen a masinán a futó virtuális gép kezelése mellett más, érdemi munkát is végezhetünk.

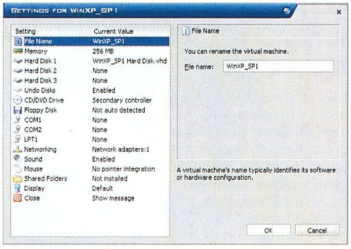

» A virtuális számítógépet egy cseppet könnyebb összerakni, mint a valóst

Persze akkor a leghatékonyabb a játék, ha egyszerre csak egyetlen „gép" üzemel. Szerencsére a virtuális gépekre vonatkozó prioritások is szépen szabályozhatók, például úgy, hogy egy háttérbe kerülő (inaktív) virtuális gép alacsonyabb szinten fusson, vagy teljesen leálljon, az aktív gép pedig megkapja a CPU teljes figyelmét.

A memórián kívül egy gép működéséhez szükség van merevlemezre is. A VMware-től eltérően ezt csak virtuális merevlemezzel biztosíthatjuk. Ez egy a fizikai lemezen létrehozott file-t jelent, aminek a mérete dinamikusan nő a „belle" kerülő adatok mennyiségének függvényében. A virtuális merevlemez nagysága legfeljebb 16 Gbyte lehet, de a méretet nem szabályozhatjuk. Magyarán nem tudunk egy 4 gigás vinyóval szerelt gépet összerakni. A Virtual PC egy géphez legfeljebb 3 merevlemez image file-t enged csatolni.

A CD-/DVD-meghajtó egy érdekes dolog. A beállításokban csak annyit enged módosítani a szoftver, hogy az optikai olvasó az elsődleges vagy a másodlagos IDE csatornára legyen-e kötve. Ha egy CD-meghajtó nélküli gépet szeretnénk összehozni, be kell kapcsolni a virtuális gépet, belépni annak BIOS-ába és ott letiltani.

Ha a fizikai számítógépünkben több ilyen meghajtó van (nálam CDRW, DVD és egy Virtual CD), akkor melyiket fogja az emulált gép használni? Alapesetben a meghajtó betűje szerinti elsőt veszi elő, ám ezt felülbírálhatjuk. És nemcsak fizikai lemezt adhatunk be az emulátornak, a Virtual PC elfogad szabványos ISO file-t is. Floppymeghajtónál ugyanaz a helyzet, mint a CD-/DVD-meghajtó esetében.

A soros és párhuzamos portokat egy az egyben átveszi a fizikai géptől, hangkártyánkat egy Sound Blaster 16 AWE32-nek detektálja.

Hálózatunk lehet fizikai, amikor a gépünkbe épített LAN-kártyát használja az emulált gép, de lehet virtuális is, és ilyenkor a fizikai gép routerként viselkedik. A kiszolgáló (host) operációs rendszeren nem kell semmilyen netmegosztással törődnünk, csupán a tűzfalunkon kell lyukat nyitni a Virtual PC-nek, és már mehet is a szörfözés.

A felsorolt eszközök közül feltűnő az USB csatoló hiánya. Sajnos a Microsoft nem integrálta e technológiát a Virtual PC ezen verziójába. Talán majd egy következőbe?

TELEPÍTÉS Új emulált gép telepítése csak a fentebb felsorolt

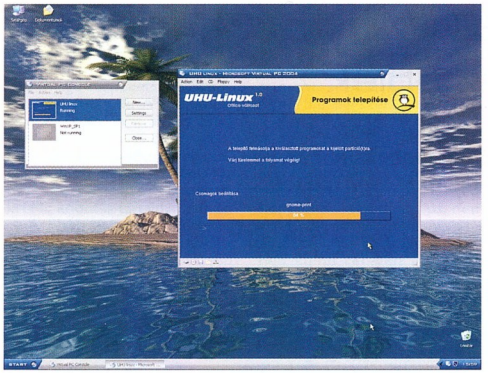

» Most akkor melyiket? Windows XP és Linux egyszerre

beállításokat követve kezdődhet el. De miket is telepíthetünk e virtuális számítógépre?

A Microsoft által támogatott – de a szoftver részét nem képező – vendég operációs rendszerek:

- MS-DOS 6.22,
- Windows 95,
- Windows 98 (SE),
- Windows Me,
- Windows 2000,
- Windows NT 4.0,
- Windows XP,
- OS/2!

A Linux mellőzése – legalábbis számomra – nem meglepő. ;-)

Az első alkalomra egy kis virtuális paradoxont terveztem létrehozni: a magyar Windows XP Professionalra telepített Virtual PC-be szintén magyar XP fog kerülni.

Bekapcsolás után indul egy teljesen szokványos bootolási folyamat a processzor, a memória és a lemezes egységek ellenőrzésével. Mivel itt egy szűz gépről van szó, nincs rajta operációs rendszer, ezért elinduláskor kattintsunk bele a virtuális gép ablakába, majd nyomjunk meg a [Delete] gombot, ahogy azt a valóságban is szoktuk a BIOS elérése céljából.

Az egyszerű AMI BIOS-ban nem állíthatunk be sok mindent, és bennünket csak a rendszerbetöltő eszközök sorrendje érdekel. Állítsuk be első helyre a telepítő formája szerinti floppy- vagy CD-meghajtót, és mentéssel lépjünk ki a BIOS-ból. Erre a gép újraindul.

Két fontos dolog, rögtön az elején:

1. Az emulátor az ablakába való egérkattintással magához ragadta a billentyűzet és az egér vezérlését, ennek megszüntetésére nyomjuk le az [Alt Gr] (jobb oldali [Alt]) gombot.

2. Az emulált gépben a mágikus triót az [Alt Gr] és a [Del] együttes lenyomása helyettesíti.

A Windows telepítése ugyanolyan, mintha egy valódi, fizikailag is megfogható számítógépre menne fel, azzal a különbséggel, hogy itt a munka végeztével nem kell tucatnyi eszközmeghajtót telepíteni. Mindent megold a Virtual Machine Additions csomag menüpontból történő telepítése, amely tartalmaz optimalizált VGA-meghajtót, DOS-os CD-ROM-vezérlőt, vágólapmegosztást, fejlett egérkezelést stb.

A kiegészítés nemcsak Windows-vendégre telepíthető, hanem az összes támogatott operációs rendszerre – beleértve az OS/2-t is!

A kiterjesztett egértámogatásnak köszönhetően az egérrel úgy navigálhatunk az emulátor és a többi program ablaka között, ahogy azt bármelyik Windows rendszerben megszokhattuk. Ha belekattintunk az egyik programablakba, akkor az aktívvá válik, és legfelülre kerül. Nem kell többé a jobb [Alt] gombot nyomkodni az emulátor elhagyásához.

Számomra mégis a VGA-driver a legérdekesebb, ami 8 Mbyte videomemóriával felszerelt S3 Trio 64-et ad a virtuális gépnek. Való igaz, hogy 3D-gyorsításra alkalmatlan, de a sebessége veri a fizikai S3 kártyákét! És lenyűgöző a dinamikus felbontás-állítási képessége! Alapesetben (és a VMware-ben) ha az emulátor felbontását alacsonyabbra akarjuk állítani, a vendég operációs rendszerben kell a képernyőbeállításokban a csúszkát mozgatni. A Virtual PC használatakor elegendő az emulátor ablakát egérrel átméretezni (mint ahogy minden más ablakot szoktunk) – a benne futó rendszer automatikusan alkalmazkodik. Így eléggé extrém felbontásokat állíthatunk be, például 648x892 képpontosat!

A hálózati fogalomhoz tartozik a mappamegosztás. Ezt az emulátorral nagyon egyszerű megoldani, pár egérkattintás az egész. A futó virtuális gép állapotsorában látható mappára kell csak jobb egérgombbal kattintani, és megadni azt a mappát, illetve meghajtót, amit az emulált gép látni fog.

TESZT Ha már egyszer van CD-író a gépemben, nyilvánvaló igény, hogy azt a Virtual PC támogassa. A VMware-rel szerzett tapasztalataimon felbátorodva most is telepítettem a Nerót az emulált gépre, de sajnos csalódnom kellett. A Microsoft szoftvere az USB-s eszközökön felül a CD-, és ebből kifolyólag a DVD-írókat is mellékvágányra állította.

Szerencsére a párhuzamos csatolású HP 6MP lézernyomtatóm hibátlanul dolgozott az emulált rendszer megbízásából.

IDEJE BEVETNI A NEHÉZTÜZÉRSÉGET! Új virtuális gép építésébe fogtam, méghozzá (minő eretnek gondolat) a nem támogatott Linux felhasználásával. Letöltöttem az 1.0-s UHU Linuxot, beadtam az emulátornak az ISO file-t, és „bekapcsoltam" a gépet.

A bagoly természetesen nemcsak, hogy hiba nélkül települ, de működni is tökéletesen működik. Igaz, hang nem jön ki a torkán. Emlékeztetőül: a másfél évvel ezelőtti VMware-es próbálkozásom alkalmával se tudtam szólásra bírni az akkori SuSE 7.3-at.

Elképzelhető az is, hogy a Linuxok nem változtak (fejlődtek) az elmúlt 17-18 hónap alatt, de valószínűbb, hogy továbbra is megállja a helyét az akkor felhozott albán kecskepásztoros hasonlatom (Ők többet értenek az atomfizikához, mint én a Linuxhoz:-).

NOS, AKKOR MENNYI IS AZ ANNYI?! A VMware Workstation 4 elektronikus letöltéssel 299, dobozos kiszerelésben 329 USD, a Virtual PC 2004 csomag viszont csak 129 amerikai dollárba kerül. És azt kell mondanom, a két program között van is ekkora különbség. A Microsoft szoftvere szegényebb támogatással bír (a Linux mellőzése, az USB, a CD-/DVD-író támogatásának hiánya, fizikai merevlemezkezelés). Azt mondhatnánk, hogy a Virtual PC-t a hobbifelhasználóknak és egyszerűbb, kevésbé hardverigényes szoftverek fejlesztőinek, a VMware-t viszont a profiknak szánják. De az is lehet, hogy a Virtual PC-t a Macintosh múltja fogja vissza, és akkor még egy következő verzióval nagyot alakíthat a Microsoft. PCM

» A Windows telepítése után varázslat nélkül elérhető a net

Mire jó egy emulátor?

Az emulátorok legfőbb előnye a biztonság. Bármit kipróbálhatunk, megtehetünk egy emulált géppel, baj esetén a visszaállítás csak egy merevlemez-file másolásából áll. Hátrányuk viszont, hogy egy egész sereg hardvertől (például tévévevő kártya, 3D-gyorsító) elesünk. De ne legyünk maximalisták. Legalábbis még ne!

Nem csak vírusgyanús programokat futtathatunk emulátorunkon. Ahogy fejlődik a világ, egyre több régi programról kell lemondanunk, amelyek a Windows új verzióin el sem indulnak. A jól beállított és a megfelelő – régi – operációs rendszerrel telepített emulátoron ismét futnak régi DOS-os játékaink, clipperes alkalmazásaink és egyebek. Jelenleg csak a sebesség lehet a gond, az emulált gép sebessége töredéke az alatta levő tényleges vasénak. Bár a régi programok esetén ez még jól is jöhet.

1 Gbyte rendszermemória lehetővé teszi, hogy az emulátorból több példányt is futtassunk egyszerre, és még dolgozhassunk is a géppel. Meg egyébként is, pompás látvány egy időben látni a monitorunkon a Windows XP-t és a Linuxot. :-)

Adobe Creative Suite 1.0 – II.

» Kreatív társaság – a többiek

A múlt hónapban az Adobe Creative Suite csomagból a Photoshop CS-t vettük górcső alá. Most a CS csapat többi tagja került sorra, pontosabban a szóban forgó programok legfrissebb, kelet-európai változatai.

Sümegi András

A Creative Suite programjainak eredeti angol és kelet-európai változatai első ránézésre nem sokban különböznek. A szoftverek kezelőfelülete mindkét változatban angol nyelvű, néhány apróságtól eltekintve ugyanolyan.

A CE jelű, kelet-európai kiadás azonban képes elboldogulni a magyar nyelv sajátosságaival. Az egyik legfontosabb képesség az ékezetes karakterek helyes kezelése. Az OpenType és a unicode-os TrueType betűkészletekkel nincs semmi baj. A grafikai stúdiókban azonban előfordulhatnak régebbi kiadású betűkészletek is, amelyeknél az ő és ű betűk helyén csak kérdőjelek jelennek meg, ha az angol programot használjuk. A CE változat a C:\Program Files\Common Files\Adobe\fonts\Reqrd\IntlFontDBWinSoft.txt file-ban tisztességes méretű nyilvántartást tartalmaz különféle régi betűtípusokról és arról, hogy a szükséges Unicode-információk hiányában hogyan kezelje a program ezeket az adott nyelvnek megfelelően. De hiába az ezernyi definíció, szinte biztos, hogy az Olvasó kedvenc magyar betűi épp nincsenek közöttük. Van egy másik ilyen file ugyanebben a mappában, ami arra való, hogy mi magunk adjuk meg a betűink használatához szükséges adatokat. Ez a file az IntlFontDBUser.txt, melyet a fileban lévő leírás szerint kitöltöttem. Ezután elindítva a Photoshop CS CE-t vagy az Illustrator CS CE-t, valóban helyesen jelentek meg a kivénhedt „H-s" TrueType betűk is. Persze azért érdemesebb új, korszerűbb betűkre váltani. A programokkal együtt is kapunk pár tucat OpenType betűtípust, amelyek – magától értetődően – az ékezetes magyar betűket is tartalmazzák.

A CE változat a szövegek importálásakor és exportálásakor, a vágólap használatakor is helyesen kezeli a magyar ékezetes szövegeket. HTML-exportáláskor támogatja a középeurópai kódtáblákat. Elvben szótagolni is képes a magyar nyelv szabályai szerint, de tapasztalatom szerint ebben a szolgáltatásban nem sok örömünk telhet. Az *sz* betűt például helyesen kezeli, de a *cs*-t nem ismeri. A *ssz* betűnél megmakacsolja magát, és egyszerűen nem hajlandó elválasztani a szót – se jól, se rosszul. Sajnos a helyesírás-ellenőrzés lehetősége is hiányzik még, ez csak bolgár, cseh, görög, lengyel és szlovák nyelven áll rendelkezésre. Érdekesség, hogy az Illustratorban a *Find* és a *Replace* művelet eggyel több lehetőséget kínál, mint az angol változatban. Ha bekapcsoljuk az *Ignore accents* jelölőnégyzetet, a program figyelmen kívül hagyja az ékezeteket, vagyis a kereséskor azonosnak tekinti például az úr és az űr szavakat.

A Photoshop file-böngészőjét (File Browser) is felkészítették az ékezetes file-nevek használatára a CE változatban, de Windows 2000, XP és MacOS X környezetben ez csak akkor működik helyesen, ha az operációs rendszer beállításai között a magyar – illetve a megfelelő kelet-európai – nyelvet adjuk meg elsődleges nyelvként.

AZ IMAGEREADY Sokan úgy tekintenek erre a programra, mint a Photoshop lebutított változatára. Való igaz, nagyon sok közös vonásuk van, de nem ugyanarra a feladatra használhatók. Az ImageReady webgrafikai program, és inkább a Macromedia Fireworksszel kellene összevetni, mint a Photoshoppal. Az ImageReadyből hiányzik például a CMYK és más színrendszerek használata, de a webes fejlesztésben teljesen elegendő az RGB színmodell. A szerkesztőablak viszont úgy fest, mint a Photoshop *Save for Web* beállítóablaka. A szerkesztés alatt álló grafika webre optimalizált pofázmányát munka közben is szemmel tarthatjuk. A slice (szeletelő) eszközzel szétdarabolt kép különböző részeit különböző formátumokhoz (GIF, PNG, JPEG) optimalizálhatjuk, eltérő tömörí-

» A gombsorok és -animációk készítése az ImageReadyvel olyan egyszerű, mint a Photoshopban rajzolgatni

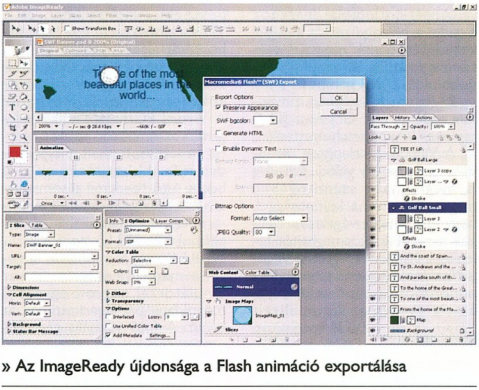

» Az ImageReady újdonsága a Flash animáció exportálása

»infó

- Az Adobe Acrobat 6.0-ról: Kapcsoljunk hatodikba! – **PCM, 2003/9/109**
- **www.adobe.com/products/creativesuite**
- **www.adobece.com**
- **www.designshop.hu/adobe.php**
- **www.trans-europe.hu/adobe/support.cfm**
- Próbaverziók DVD-nken: \cikkekhez\ mappában

tési arányt állíthatunk be rájuk, miáltal a legjobb minőség/letöltési idő arányt érhetjük el. Rollover effektussal ellátott gombokat, image mapeket, táblázatokat készíthetünk. A szeletelés kifinomultabb, mint amit a Photoshop slice eszköze nyújt. A szeletekhez webcímeket rendelhetünk – nemcsak képet, hanem tetszőleges szöveget, HTML kódot is tartalmazhatnak.

A Flash animációk elterjedésével csökkent az animált GIF-ek jelentősége, de kisebb gomboknál még mindig hasznukat vehetjük, ráadásul a lejátszásukhoz nem kell semmilyen plug-in. Az ImageReadyvel az ilyen egyszerű animációkat könnyű elkészíteni. Általában csak a mozgásfázisok kezdeti és végállapotát kell megrajzolni – a köztes kockákon a rajzelemek helyzetének, a réteghatásnak és az átlátszóságnak a változását a program magától ki tudja számítani. Ez gombokhoz, bannerekhez sokszor elég. Bonyolultabb mozgásokat, átváltozásokat csak képkockánkénti szerkesztéssel tudunk megalkotni.

Az ImageReady CS – vagyis a 8.0-s verzió – talán legfontosabb újítása, hogy képes Macromedia Flash SWF formátumban menteni. A kapott SWF file egyszerű, kulcskockák sorozatából álló movie. A dolog poénja az, hogy a vektoros objektumok vektoros szimbólumként, a szövegek dinamikus vagy statikus szövegként exportálódnak, és nem alakulnak át bitmappé. Viszont minden, ami az ImageReadyben külön rétegen szerepelt, egyetlen réteggé egyesül. Ha ezt nem akarjuk, minden réteget külön SWF file-ba kell menteni. Az URL-ek és az image mapek az SWF-ben is megmaradnak, de a rollover effektusok nem működnek.

Kisebb javítások történtek a kezelőfelületen is, született egy *Web Content* paletta, amivel jóval könnyebb a rolloveres gombok szerkesztése, mint az a korábbi verziókban volt. Javítottak a HTML kódok generálásán is, bár azt hiszem, kevesen vannak, akik valaha is közvetlenül felhasználták az ImageReady által készített weboldalakat.

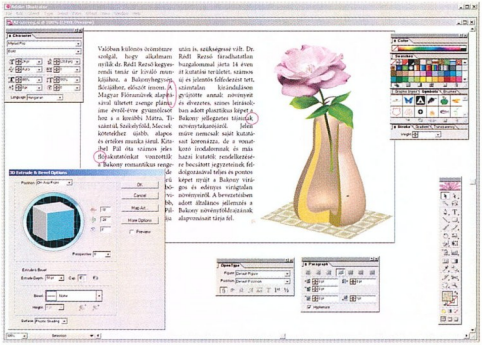

» Rendkívül fejlett, tipográfiailag igényes szövegkezelés és pszeudo-3D-s grafika – ezek a legfontosabb újdonságok az Illustratorban

AZ ILLUSTRATOR A közelmúltban egy ismerősöm arról faggatott, hogy szerintem melyik a jobb rajzolóprogram: a CorelDraw vagy az Illustrator. Nos, ha félretesszük a sznob előítéleteket, kiderül, hogy ennek a kérdésnek semmi értelme. Az, hogy melyik program használhatóbb, mindig a konkrét feladattól függ. Mindkét program alapvetően 2D-s vektorgrafikus rajzolóprogram, mérsékelt bitmapkezelési képességekkel.

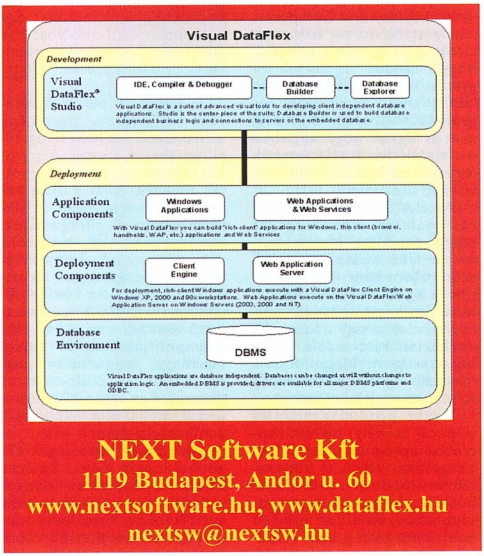

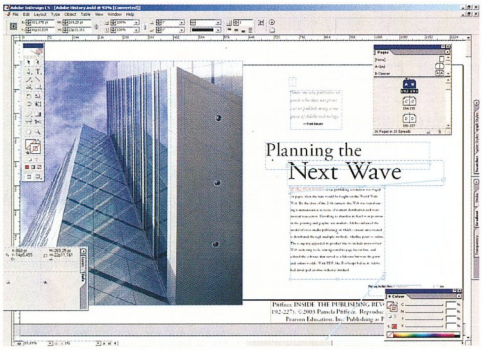

» Az InDesign kényelmes, áttekinthető kezelőfelületet kapott

Az Illustrator filozófiájában, eszközhasználatában a kétféle adatmodell kicsit jobban összemosódik. Talán ettől van, hogy számomra kevésbé ergonomikus, mint a CorelDraw. Kezdőknek semmi esetre sem ajánlanám, a profik kezében viszont kitűnő szerszám lehet. Nekik szól a CS változat egyik újítása, a teljesen átdolgozott szövegkezelés. Komplett szöveges oldalakat készíthetünk vele, mint egy kiadványszerkesztő programmal. Sok olyan szolgáltatás került ide, ami az InDesignból vagy a QuarkXpressből ismerős, de a rajzolóprogramokra nem jellemző. Ilyen az Every-line Composer, amely a többsoros, balra igazított szöveget úgy rendezi, hogy nagyjából egyforma legyen a sorok hossza, és közben a lehető legkevesebb legyen az elválasztás. Ráadásul arra is ügyel, hogy eközben ne alakuljanak ki folyosók (egymás alá kerülő szóközökből álló üres sávok).

Az elválasztás és a sorkizárás beállítási lehetőségei is megszaporodtak. Megszabhatjuk, milyen hosszú szavakat szótagoljon, hány karakter legyen a legkisebb szótöredék, illetve azt, hogy a kedvező szóközméreteket vagy a kevesebb elválasztást részesítse-e előnyben a program. Megadhatjuk a minimális, ajánlott és maximális szó-, betű- és jelközöket.

Ha az optikai egalizálás (Optical kerning) be van kapcsolva, a program elemzi a betűk grafikus képét, és automatikusan módosítja a térközöket úgy, hogy a lehető legszebb íráskép álljon elő. Az optikai margóra igazítás (Optical aligment) ugyanezt a feladatot látja el a hasábok szélein. Ha a betű vagy írásjel alakja megkívánja, úgy módosítja annak helyzetét, hogy a szöveg széle egyenes vonalúnak hasson – például a kötőjeleket és a pontokat kicsit kijjebb engedi a sor végén.

A program teljes mértékben támogatja az OpenType betűk használatát. Ezalatt nemcsak a teljes Unicode-kompatibilitást kell érteni, hanem az olyan extrákat is, mint a ligatúrák, törtek vagy a kacskaringók.

Érdekes újítás a szövegdobozok láncolása is. Nemcsak újabb és újabb dobozokban folytathatjuk a megkezdett szöveget, hanem gyakorlatilag bárhol: például indulhat egy hasábban, majd átfolyhat egy görbére, hogy azon végigmenve egy másik hasábban folytatódjon.

A legtöbben persze egyszerűen csak rajzolni szeretnénk az Illustratorral, nem tipográfiai remekeket alkotni. A rajzolási képességek terén az egyetlen lényeges újítás a 3D-s képességek megjelenése. A síkidomok térben elforgathatók, kihúzhatók térbeli alakzatokká vagy egy tengely körül megpörgetve forgástestet készíthetünk belőlük. Az eredeti objektum továbbra is szerkeszthető marad, ami a rajzolás szempontjából ügyes dolog. Hátránya, hogy amikor megpiszkáljuk a síkidomot, az Illustrator az egész 3D-s testet újraszámolja, ami lassabb gépen kényelmetlen.

A rajzolási képességek között újdonság még a Scribble effektus, ami olyan jelleget kölcsönöz a rajznak, mintha azt filctollal, lendületes kézi sraffozással készítették volna. Nem rossz, de talán hasznosabb lett volna, ha a diagramrajzoló eszközöket fejleszti az Adobe, mert ezek már-már olyanok, mint a DOS-os Quattróé volt a '90-es években. Fejlesztettek a nyomtatási műveleteken is, rengeteg tulajdonságot beállíthatunk, de a várható eredményt mutató képecske borzasztóan kicsiny. Derék dolog, hogy ha egyszer találtunk egy jó beállításkombinációt, el is menthetjük.

A világot átszövő „webesedés" az Illustratort sem hagyta érintetlenül. Az SWF formátumba exportáláson és a szokásos *Save for Web* műveleten kívül fontos szerepet kapott a PDF file-ok készítése. A beállítási lehetőségek közül a többrétegű Acrobat 6-os PDF-ek készítését érdemes kiemelni, ezek ugyanis megőrzik az eredeti AI formátumú rajz rétegeit.

AZ INDESIGN Jómagam is azok közé tartozom, akik a Creative Suite csomag legjelentősebb tagjának a Photoshopot tartják. De ha a kiadványkészítés munkafolyamatát vesszük alapul, a fókuszban az InDesing áll, hiszen ez a program egyesíti a Photoshop bitmapeit és az Illustrator grafikáit a szöveggel, itt áll össze egy prospektus, magazin vagy éppenséggel több száz oldalas könyv a végső formájába. Az asztali kiadványszerkesztők (DTP) piacán meghatározó, kváziszabványnak tekinthető QuarkXpress mellett nem sokan használták annak idején a PageMakert. Az InDesign viszont egyre nagyobb teret hódít magának, pedig a CS család több tagjához képest fiatal termék, még csak a 3.0-s verziónál tart – összehasonlításul: az Illustratornál a CS jelzés a 11.0-s verziót takarja.

Az új InDesign kezelőfelületét alaposan áttervezték. A jól áttekinthető munkafelület, a dokumentum mennél nagyobb méretben való takarásmentes megjelenítése az oldalak összeállításakor fontos. Ezért az InDesign palettái a képernyő szélén dokkolhatók, ha a fülüknél fogva oldalra vonszoljuk őket az egérrel. Egy-egy dokkolóban több palettát is elhelyezhetünk. A paletták szabadon mozgathatók a dokkolók között, vagy kiszakíthatók belőlük; kedvenc elrendezéseinket akár el is menthetjük.

A paletták között két újdonságot mutattak be a fejlesztők. Az egyik az *Info* paletta, a másik a *Control* paletta. Az *Info* hasonló feladatokat lát el, mint a Photoshop *Info* palettája. A *Control* palettán nyomon követhetjük és módosíthatjuk az éppen szerkesztés alatt álló objektum jellemzőit, éppen úgy, mint a PageMaker vagy a QuarkXpress hasonló paneljén.

Újdonság a programban a beépített Story Editor, amiben a formázásoktól és tördeléstől függetlenül megjeleníthető és szerkeszthető a szöveg. Úgy is tekinthetjük, mint egy egyszerű szövegszerkesztőt, amivel tördelés közben visszanyúlhatunk a mű kéziratszerű állapotához. Meg kell jegyezni, hogy ez nem új találmány, a PageMaker is nyújtott hasonlót. Sőt ahogy e sorok írása előtt az Adobe „What's new in InDesign CS" című összeállítását böngésztem, az a benyomásom támadt, hogy a felsorolt dolgok többsége szinte magától értetődő, és nem valami jelentős technológiai áttörés. Aztán

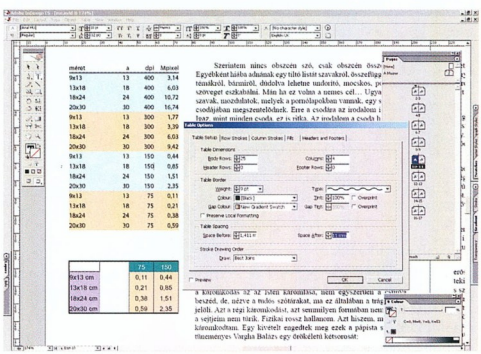

» Az InDesign professzionális táblázatrajzolója az Excel táblázatok formázásaival is boldogul

Csoportmunka a CS-szel

Az Creative Suite a cikkünkben említett „nagy programokon" kívül néhány apróséggal is szolgál. Ezek közül az Adobe Version Cue Workspace-t érdemes megemlíteni. Telepítése után a Vezérlőpulton szerény ikon jelzi a jelenlétét. Ez egy verziókezelő és csoportmunkát támogató kiegészítés.

Egyedül dolgozó felhasználóknak a file-verziók automatikus követését, a projekt előzményeinek nyilvántartását, a biztonsági mentést és helyreállítást biztosítja. Csoportmunkakor a file-ok megosztását, védelmét, a közös munkavégzést és kapcsolattartást támogatja, közvetlenül az InDesign, Photoshop, Illustrator, InCopy és GoLive programokból.

A verziókövetés lehetővé teszi a munkafolyamat korábbi fázisaihoz való visszatérést, ami az időközi módosítások esetén nagyon hasznos lehet. Csoportos munkavégzéskor a csoporttagoknál lévő különböző állapotú file-ok összevetésére is megoldást kínál. Szükségtelen a napot azzal kezdenünk, hogy végigkérdezzük a kollégákat, hogy a dizájnstúdió file-szerverén éppen melyik file milyen állapotban van, ki nyúlt hozzá utoljára, elkészült-e ez vagy az a munkafázis, és kiváltképp melyik az érvényes, legfrissebb verzió. A Version Cue automatikusan növeli a verziószámot, rögzíti a szerzőt és a dátumot egy XMP file-ban. A felhasználó további adatokat adhat meg, ami lehetővé teszi a cím, kulcsszavak és egyebek alapján való keresést. Fejlettebb, munkacsoporton alapuló termelési környezethez az Adobe az InCopyt kínálja, amely lehetővé teszi a kiadványtervezőknek és a szerzőknek, hogy egyidejűleg dolgozzanak a kiadvány szerkesztésén és arculatán.

rájöttem, a lényeg az, hogy az InDesign CS ezeket a képességeket egyszerre tudja, és az, ahogyan tudja. Például eleve elvárhatónak tűnik, hogy a program képes legyen Excel táblázatokból adatokat beolvasni. No, de az már valóban kunszt, hogy a táblázat eredeti formázását, színezését is át tudja venni, méghozzá úgy, hogy az egészből nyomdai célra használható eredmény szülessen. Ráadásul a beolvasott táblázat az InDesign saját táblázatformázó műveleteivel tovább alakítható. A program képes a cellák összeolvasztására, újak létrehozására, a cellákba képek vagy akár egy másik táblázat beágyazására, elképesztő mennyiségű táblázatjellemző beállítására. Tördeléskor a szöveg közé beillesztett táblázat szépen továbbcsordogál egyik bokszból a másikba a szöveggel együtt.

Az Illustrator kapcsán fentebb említett, kifinomult szövegkezelési szolgáltatások az InDesignban is rendelkezésre állnak (valójában az InDesignból kerültek át az Illustratorba). Az AI és PSD grafikák kezelése eddig is kitűnő volt. Már az InDesign 2.0 is tökéletesen kezelte a képek átlátszóságát. A CS talán legfontosabb újítása a PSD és PDF file-ok spotcsatornáinak támogatása, így például egyszerűbbé vált a munka a dutone képekkel.

Az XML formátum kezelése lehetővé teszi, hogy a kiadvány tartalmát adatbázisból generáljuk, ami például a katalógusok

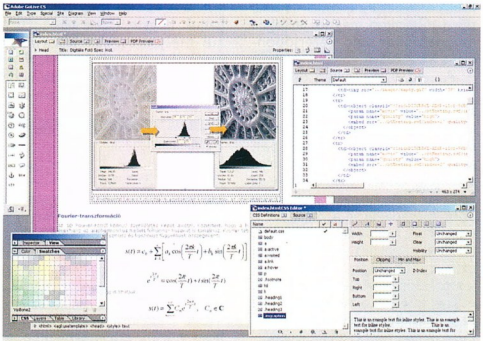

» Forráskód- és stíluslap-szerkesztési műveletekkel bővült a GoLive

készítésekor kitűnő lehetőség. Az elkészült kiadvány publikálására több mód kínálkozik. A programot nyomdai termékek előállítására optimalizálták, de weben vagy multimédiás rendszerekben is használhatjuk. A CS család tagjai közötti integráció jegyében született a Package for GoLive szolgáltatás. A webes kimenet generálását az Adobe úgy oldotta meg, hogy az InDesign egy mappába elkészíti a dokumentum PDF formátumú változatát, kiegészítve a szükséges képekkel, XML file-okkal, CCS-stílusokkal úgy, hogy az egész közvetlenül felhasználható a GoLive-ban.

A GOLIVE A GoLive 7.0 a CS csomag különc tagja. Amíg a Photoshop, az Illustrator és az InDesign gyökerei egyaránt a nyomtatáshoz nyúlnak vissza, a GoLive-ot a weben való publikáláshoz tervezték. Ennek ellenére kezelése, szemléletmódja közelebb áll a kiadványszerkesztő és grafikai programok világához, mint a WYSIWYG képességekkel felruházott HTML-kódszerkesztő programokhoz.

A GoLive CS fejlesztése is a programok közötti integráció jegyében zajlott. Fejlett PDF-támogatással bír. Megnyithatunk vele PDF dokumentumokat, amikben aztán linkeket hozhatunk létre, vagy módosíthatjuk a tartalmat. A szerkesztés alatt álló HTML oldal formázásai is megnézhetők PDF nézetben, a kész oldal PDF formátumban is menthető.

Az integráció szülöttei az okos objektumok (Smart Objects) is. Korábban megszokhattuk azt a munkamódszert, hogy amikor elkészült egy grafika Photoshopban vagy Illustratorban, akkor azt webre optimalizálva, JPEG, PNG vagy GIF formátumban mentettük el, majd ez a kép került a HTML oldalba. Ha később változtatni kellett rajta, kezdhettük elölről az optimalizálást és a beszerkesztést. Az okos objektumok használatával ez a módszer alapvetően megváltozik: a GoLive-ban közvetlenül felhasználhatjuk a Photoshop, Illustrator és Acrobat file-okat. Amikor egy ilyen objektumot a HTML oldal szerkesztése közben módosítunk, a GoLive automatikusan újra elvégzi a webre optimalizálást, így mindig a lehető legjobb minőségű grafikák állnak rendelkezésre. Ha az eredeti rajzon változtatunk, az megjelenik a weboldalon is. Okos objektumokat használ az InDesignnal kapcsolatot teremtő Package for GoLive szolgáltatás is, amit fentebb említettem, és ami talán a legnagyobb újdonság a GoLive CS-ben. A programok közötti megosztott színkezelés gondoskodik arról, hogy a színek reprodukálása a lehető legpontosabb legyen minden platformon.

Az utóbbi években általánossá vált a webhelyeken a CSS stílusok használata. A GoLive CS is kapott egy beépített CSS-szerkesztőt, ami – rövid ismerkedésünk alapján – egész barátságosnak tűnt, bár koránsem olyan fejlett, mint mondjuk a TopStyle.

A GoLive a web vizuális jellegére összpontosít, elsősorban a számítógépes grafikai programok használatában jártas felhasználóknak való, nem a HTML-guruk eszköze. Azt azonban el kell ismerni, sokszor elkerülhetetlen az oldal kódjában való turkálás, ezért a fejlesztők egy HTML-forráskódszerkesztőt is beépítettek a GoLive-ba. Ennek specialitása a testreszabható szintaxisszínezés, a *Snippets* paletta a rendszeresen használt kódrészeknek, a Query Editor, amivel bonyolultabb keresés és csere műveleteket építhetünk fel, a gyors tagválasztó és a javított kódoptimalizálás. Használhatjuk a CSS-szel, JavaScripttel, PHP-val, SMIL-lel, XHTML-lel és XML-lel való munkánk során is.

Tökéletesítették az ImageReadyvel készült rollover effektusok és image mapek kezelését. A JavaScriptekkel való munkát scriptszerkesztő és JavaScript debugger segíti. A DHTML oldalak tervezéséhez külön idővonal szolgál. Természetes dolog a webszerverekkel való kapcsolattartás például WebDAV vagy FTP protokollal.

Mindent összevetve a GoLive sokat fejlődött a professzionális webes fejlesztés irányába, de végső soron változatlanul azoknak szól, akik grafikai munkáik mellett néha kisebb webes feladatokat is vállalnak. PCM

CorelDraw Graphics Suite 12

» Nem tucatprogram

Amikor tavaly nyár végefelé megérkezett a CorelDraw 12 Graphics Suite első bétájának CD-je és a hozzá tartozó rövid hírlevél, nagyon megdöbbentem azon, hogy a programokban alig-alig található újdonság. Majd telt-múlt az idő, menetrendszerűen jöttek az újabb és újabb CD-k, ismerkedtem a programokkal és kiderült: a kisebb-nagyobb finomítások révén a CorelDraw használata sokkal kényelmesebb lett.

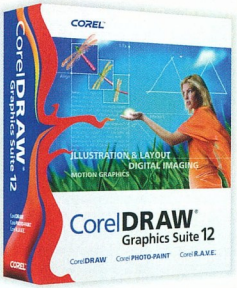

Weisz Tamás

Ha összehasonlítjuk a CorelDraw Graphics Suite 12 újdonságainak listáját bármelyik korábbi verzióéval, komoly hiányérzetünk támadhat. Ha azonban ezekhez hozzávesszük a korábban már meglévő eszközök és funkciók továbbfejlesztéseit, javításait, akkor bizony már nincs miért szégyenkeznie a CorelDraw-nak.

Ezt nem mondhatja el magáról a Corel Photo-Paint, amelybe az új retusecseten (Touch-up brush tool) kívül csak olyan újdonságok kerültek be, amelyek a teljes csomagot érintik: a többnyelvű felhasználói felület és az Office csomagokra specializálódott exportáló. Úgy látszik, a Photo-Paint részleg nagyon kifáradt a másfél évvel ezelőtti nagy fejlesztésben, amikor is a PhotoPaintből és Picture Publisherből egy szinte teljesen új programot gyúrtak. Így az Adobe komoly lépéselőnyre tett szert a Photoshop CS-sel.

MOST MUTASD MEG! A CorelDraw 12 igazi újdonságainak többsége ismerős lehet a kanadai cég többi programját ismerőknek. Például az elsődlegesen tábla-PC-kre készült (azonban „mezei" PC-ken is futtatható) Grafigóból köszön vissza az intelligens rajzolóeszköz (Smart Drawing Tool). Ezzel a speciális ceruzával elegendő felskiccelni az egyes rajzelemet, és ha a beépített intelligencia felismeri, hogy mit szerettünk volna rajzolni – és az esetek túlnyomó többségében sikerül neki –, akkor a firkánkból ugyanolyan kört, ellipszist, négyzetet, téglalapot, sokszöget, paralelogrammát, nyilat stb. hoz létre, amilyet a megfelelő eszközzel rajzoltunk volna, sőt, utóbbiakon még az utólagos módosításhoz való vezérlőpontot is megtaláljuk.

Az előző verzióban debütált a hárompontos téglalap és a hárompontos ellipszis rajzolóeszköz (a Designerből kerültek be többedmagukkal a Draw-ba), amelyek nem voltak igazán népszerűek. Ennek elsősorban az volt az oka, hogy a harmadik pont megadásakor a második is elmozdult, márpedig így nem igazán volt munkára alkalmas egyik eszköz sem. Eddig. Ugyanis a fejlesztők kijavították ezt a hibát, és így valóban arra használható ez az eszköz, amire eredetileg a Micrografx mérnökei kitalálták.

Apropo Micrografx. Amikor a Corel megvásárolta riválisát, abban bíztunk, hogy a Draw-ba beépítik a Designer nagyon jól sikerült úgynevezett snappingrendszerét, azonban erre valamiért egy verziót és közel két évet kellett várnunk. Úgy vélem, megérte a várakozás! A CorelDraw 12 kilenc különböző igazítási ponttípust ismer: a csomópontot, a metszéspontot, a szakaszfelezőt, a környegedet, az érintőt, a merőlegest, az élet, a középpontot és a szövegek alapvonalait. A beállítások ablakában megadhatjuk, hogy e kilenc közül melyeket akarjuk használni, milyen érzékenység, azaz mekkora „vonzáskörzettel", és hogy kérjük-e a megtalált pont kijelzését és az ehhez tartozó magyarázó szöveget.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis non neque. Proin orci. Nulla facilisi. Praesent dolor. Nulla in diam ut tortor commodo varius. Etiam eu eros. Morbi a mi. Curabitur ut wisi. Duis elementum. Nullam id lectus. In imperdiet porttitor elit. Nam lectus. Vestibulum in magna. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Nullam et arcu. Sed eleifend diam vel velit. Vestibulum suscipit sagittis wisi.

» A szövegek alapvonala is „igazítási pont" lett

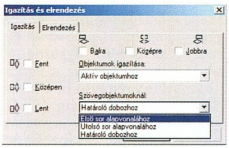

» Az igazítások ablakában is találunk pár kellemes meglepetést

Ha mindezek mellé bekapcsoljuk a dinamikus segédvonalakat, akkor már valóban csak szándékosan tehetünk rossz helyre egy objektumot. Ezek a segédvonalak – az esetek túlnyomó többségében – mindig ott és csak ott jelennek meg, ahol éppen szükségünk van rájuk. Beállíthatjuk, hogy a felismert pontokhoz képest milyen szögekben (alapértelmezés szerint 45 fokonként, de tetszőleges szöget is megadhatunk) jelenjenek meg ezek az ideiglenes vonalak, és azokon milyen lépésekben szeretnénk mozogni. Némi gyakorlással elérhetjük, hogy szinte ne is legyen szükségünk a „hagyományos" segédvonalakra – bár az is igaz, hogy tartós használata esetén egy idő után már káprázni fog a szemünk az állandóan ugráló vonalaktól. Még szerencse, hogy egyetlen egérkattintással vagy az [Alt Shift D] billentyűkombinációval bármikor kikapcsolhatók.

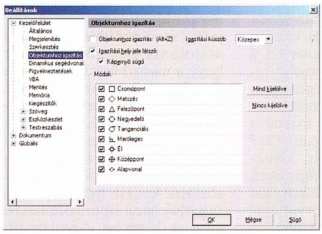

» Kis lépés a fejlesztőknek, nagy ugrás a felhasználóknak

És ha valakinek ez még mindig nem elég az igazítások területén, annak ajánlom figyelmébe az aprónak tűnő, ám annál fontosabb és hasznosabb fejlesztésen átesett *Igazítás és elrendezés* ablak *Igazítás* oldalát, amelyen két új lista jelent meg. A kettő közül a felsőben megadhatjuk, hogy mihez történjen az igazítás (ebből a tetszőleges, „menet közben" megadható pont az igazi újdonság), míg az alsóban eldönthetjük, hogy a szövegeknek az első vagy az utolsó sorát szeretnénk-e igazítani, esetleg a befoglaló négyzetét.

De ha mindezek ellenére sikerülne úgy megrajzolni vagy elhelyezni egyes rajzelemeket, hogy azok túllógnak más objektumokon, vagy belelógnak objektumokba, akkor a virtuális résztörlő eszközzel (Virtual Segment Delete) pillanatok alatt kijavíthatjuk ezeket a hibákat.

MÉG KÉNYELMESEBBEN Az eszközkészletben első pillantásra nem is találunk több újdonságot.

»infó

- www.corel.hu
- www.corel.com/cdgs12
- A CorelDraw 11-ről: **PCM, 2002/1/99 (Sok kicsi 11-re ment) és PCM, 2002/2/95 (Webre hegyezve)**

Mi van a dobozban?

A Corel az előző verziókban mindig változtatott valamit a csomag tartalmán – és nem mindig pozitívan (emlékezzünk a CorelDraw 10 füzeteire és a hiányzó clipart-könyvre). Éppen ezért nagy kérdés, hogy mit rejt a doboz! És e mellé azonnal jön a következő kérdés: melyik doboz? Ugyanis a CorelDraw 12 több kiszerelésben fog megjelenni (a cikk írásakor sajnos még csak úton volt az első szállítmány). A clipart-könyvet csak a teljes változat tartalmazza, míg a nyomtatott kézikönyvet csak a teljes és az upgrade csomagban találjuk majd, a Sulinet Expressz keretében is megvásárolható oktatási verzióhoz csak elektronikus könyv jár. Sajnos ez utóbbiból kimarad a lynda.com-os angol nyelvű oktatólemez is (ami a régi felhasználókban némi nosztalgikus érzéseket kelthet, amikor még azt is meg kellett adni rendeléskor, hogy PAL vagy NTSC kazettát kérünk :)

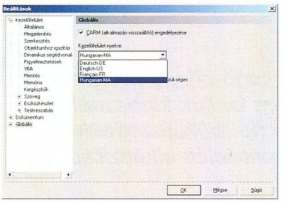

» Már a megjelenéstől magyarul kommunikál a programcsomag

Ezenkívül a CorelDraw 12-nek létezik úgynevezett nemzetközi és egy nyelvű változata is. Az előbbi (ami várhatóan csak az oktatási verzióba kerül be) alapértelmezésben hét nyelven fog „beszélni" (angol, német, francia, spanyol, olasz, portugál és holland), a hazai megjelenéskor pedig már magyarral is – ahogy az cikkünk képein is látható. (A képek már a végleges, de még fejlesztés alatt álló magyarítással rendelkező programról készültek.)

A teljes változat ára áfa nélkül 530 euró/145 750 Ft, az upgrade csomagé 260 euró/71 500 Ft.

De ha alaposabban megnézzük a pipettát (Eyedropper Tool) és festékesvödröt (Paintbucket Tool), akkor láthatjuk, hogy az eddig kizárólag színekre (kitöltés és körvonal) szakosodott eszközben egyesítették a *Szerkesztés → Tulajdonságok átvétele* (*Edit → Copy Properties From*) és az *Effektusok → Effektus másolása* (*Effects → Copy Effect*) funkciókat, amelyeket kiegészítettek a méret, az elforgatás és a pozíció másolásának lehetőségével. Mivel ezeket a jellemzőket tetszőleges csoportosításban választhatjuk ki, megtehetjük például, hogy a pipettával felvesszük egy objektum kifestését, méretét, elforgatását, átlátszóságát és árnyékát, majd mindezeket „ráöntjük" a festékesvödörrel más rajzelemekre.

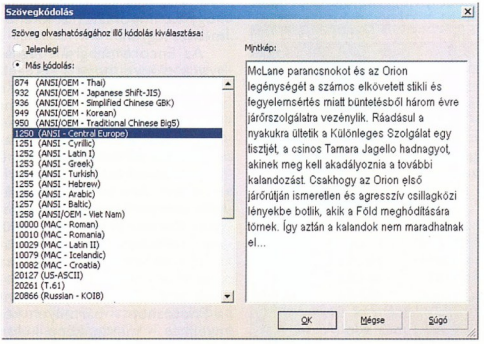

» A szövegek menet közben „átkódolhatók"

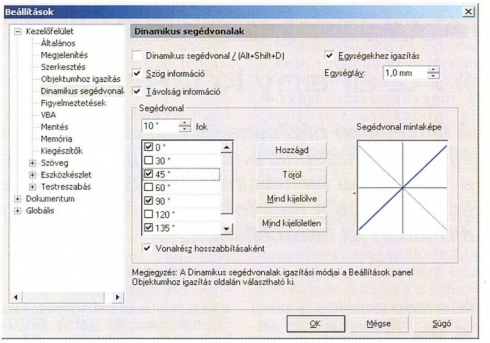

» A dinamikus segédvonalak személyre szabhatóak

A Corel – a felhasználói visszajelzések alapján – kitüntetett figyelemben részesítette a Microsoft és a Corel Office felhasználóit. A *Fájl → Exportálás Office-ba* (*File → Export For Office*) funkció a kijelölt rajzelemeket menti el – minimális beállítási lehetőségeket kínálva. A WordPerfect Office-t választva természetesen Corel WordPerfect Graphic formátumba, míg Microsoft Office-t kijelölve végcélnak Portable Network Graphics (vagyis PNG), vagy ha szeretnénk a beilleszteni képet tovább szerkeszteni, akkor Enhanced Windows Metafile (EMF) formátumba menthetünk. Ha a kompatibilitást helyezzük előtérbe (vagyis a PNG formátumot választottuk), akkor eldönthetjük, hogy bemutató (Presentation), irodai nyomtatás (Desktop Printing), esetleg nyomdai nyomtatás (Commercial Printing) a célunk – a CorelDraw ettől függően állít be 96, 150 vagy 300 dpi-s felbontást.

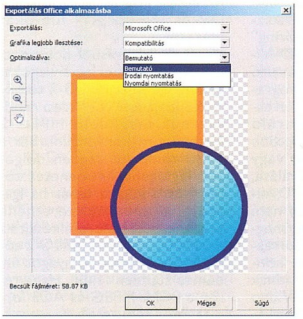

» Kitüntetett figyelem az Office-felhasználóknak

Igazából ebben (legalábbis szerintem) nem is az a legfontosabb, hogy erre egy külön funkciót és ablakot készítettek – ezt ugyanis maximum egy oldalon le lehet írni egy átlagos CorelDraw-felhasználónak –, hanem az, hogy „továbbfejlesztették" (vagyis kijavították) a PNG-exportszűrőt, így az sokkal korrektebben kezeli például a különböző átlátszóságokat. De nemcsak a PNG, hanem például a Scalable Vector Graphics (SVG) szűrőt is módosították, így az többek között immáron kezeli a unicode-os betűkészleteket és a rajzelemekhez rendelt hiperlinkeket is.

De nemcsak az exportálásoknál, hanem a pixelgrafikus képek importálásánál is találunk egy hasznos apróságot: a kép betöltése után, de még az elhelyezése előtt a kurzor megmutatja, hogy mekkora is a képünk, illetve elsorolja a fontosabb lehetőségeinket.

Szintén előnyére változott az előző verzióban debütált – és a régi CorelDraw-használók körében némi fogalomzavart okozó – szimbólumkezelés. Mostantól lehetőségünk van saját és hálózati szimbólumkönyvtárakat is használni, ami főleg vállalati környezetben lehet nagy előny bizonyos munkatípusoknál (például térképek rajzolása).

Ugyanakkor érdekes, hogy szinte alig nyúltak a PDF Exportáláshoz, pedig komoly lehetőségek rejlenek az Adobe Acrobat 6 rétegkezelésének kiaknázásában. Ehhez képest „csak" a PDF/X-1a- és a PDF/X-3-kompatibilitást építették be az új verzióba.

Adobe Encore DVD 1.0.1

» Az arany középút

A DVD-Video házilagos gyártásához számos csillogó-villogó program áll rendelkezésünkre. Ezekkel ugyan messze nem tudjuk kihasználni a DVD-Video formátumban rejlő lehetőségeket, de működtetésük egyszerű, és a házi felvételek, egyszerűbb prezentációk elkészítésére általában jól használhatók.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A bonyolultabb, szépen kivitelezett menürendszerrel ellátott lemezek készítésére, netán hivatalos kiadásba kerülő filmek összerakására azonban az ilyen programok nem felelnek meg. Viszont a kimondottan ilyen feladatokra szánt, professzionális authoring rendszerek riasztóan drágák. Az Adobe Encore megpróbálja megtalálni a két véglet közötti arany középutat.

Első körben nem árt tisztázni, mi is az a „DVD authoring" program. A magukat DVD–Video-szerkesztő vagy -készítő alkalmazásnak tituláló programok többsége (jelesül a kereskedelmi forgalomba kerülő DVD-írók mellé adott legtöbb program, amely analóg, vagy digitális anyagok konvertálása, szerkesztése mellett DVD-Video készítésére is képes) nem nevezhető igazi authoring megoldásnak, mert inkább a forrásanyagok előkészítéséhez, konvertálásához, vágásához adnak eszközöket, míg a DVD-Video anyag elkészítését, összerakását csak alapszinten támogatják. A kimondott authoring megoldások viszont rendkívül kevés eszközt adnak a forrásanyagok előkészítéséhez, sokkal inkább a DVD-Video összerakására használhatók, a DVD-Video szabvány lehetőségeinek lehető legjobb kihasználását teszik lehetővé.

IMPORT Mint azt fentebb leírtuk, az authoring programoknak általában nem erőssége a konvertálás, ezért illik a DVD-Video szabványban előírt paraméterek szerinti forrásokkal táplálni őket. Ez alól az Encore sem kivétel, bár a programot elvileg úgy ajánlják, hogy szokatlanul rugalmas a különböző formátumú file-ok elfogadása és konvertálása terén.

A valóságban ez úgy néz ki, hogy mindenképp teljes D1 (azaz PAL esetén 720x576, NTSC rendszerben 720x480) felbontású forrást kell átadnunk neki, és rendkívül érzékeny a forrásanyag tömörítési formátumára is: legjobban a DV és MJPEG AVI file-okat szerette.

Ha AVI forrásból dolgoztatjuk, akkor ezeket az anyagokat az Encore saját MPEG-2 tömörítője fogja a DVD-Video rendszernek megfelelő MPEG-2 formátumra konvertálni. Bár a belső tömörítő szépen dolgozik, legfeljebb kétmenetes tömörítésre képes, tehát ha igazán profi munkát szeretnénk végezni, akkor előre elkészített – valamilyen külső MPEG-2 tömörítővel kódolt – anyagot érdemes átadnunk neki. Hang terén a PCM, MPEG és AC3 formátumot támogatja bemenetként, DTS hangot nem tudunk megetetni vele, de mivel ez jellemzően profi kiadványokhoz szükséges, így érthető a támogatás hiánya.

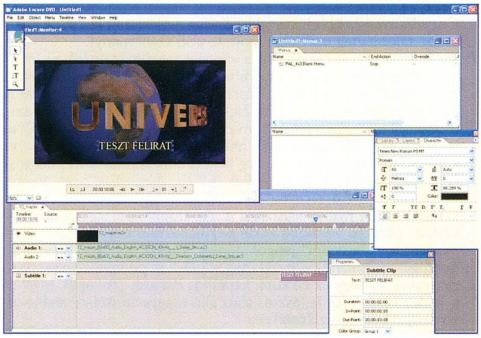

» A feliratok készítése gyerekjáték, de egy egész filmet feliratozni macerás lesz így

Ha kódolásra váró – tehát nem MPEG-2 – anyagot adunk át a programnak, akkor érdemes a transzkódolást akkor elvégeztetni vele, miután minden összetevőt beilleszettünk a projektbe. Ugyanis csak ekkor tudja pontosan kiszámolni, milyen tömörítési aránnyal kell megdolgoznia a kódolásra váró videót, hogy az egész projekt ráférjen majd a kiszemelt kapacitású lemezre.

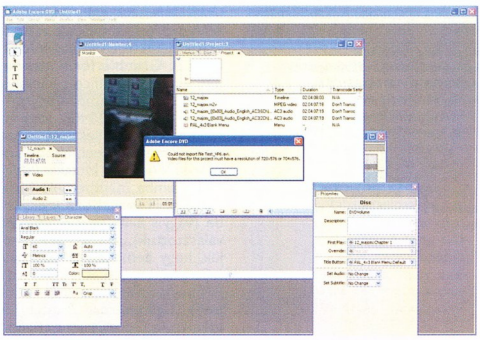

» Csak teljes D1 felbontású AVI file-okkal próbálkozzunk

ADOBE KÖRNYEZET Az Encore rendkívül szorosan kötődik az Adobe más termékeihez, különösen a Photoshop alkalmazáshoz. A program dokumentációja számtalan módon utal rá, hogy a Photoshop programból való mentés, importálás során mit és hogyan érdemes vagy kell beállítanunk, hogy az importálás zökkenőmentes legyen.

Az Encore program legnagyobb előnye, hogy a rétegelt Photoshop file-okat képes a menük építésekor forrásként kezelni – a különböző rétegeket gombokká, érzékeny területekké alakíthatjuk a menü készítése során. De amennyire előny ez a szoros integráció, annyira hátrány is: ugyanis az Encore programon belül nem túl kényelmes egy menüt a semmiből felépíteni (az alapfelszereléshez járó sablonok nem valami jók), viszont a Photoshop – bármilyen kényelmes – mindenképp külön kiadással jár, ha együtt szeretnénk használni a két programot.

»infó

➲ Adobe Video Collection: **Magyar PC Magazin – 2004/1/94**

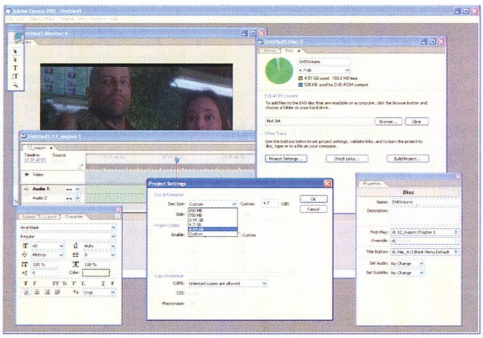

» Megadható, hogy egy- vagy kétrétegű DVD-re dolgozunk

Egyébként az Encore nemcsak a PSD file-ok szoros támogatása következtében, de munkafelületének felépítésével is az Adobe alkalmazásokhoz szokott felhasználóknak kedvez: ha Premiere-ben vagy Photoshopban otthonosan mozgunk, akkor az Encore használatát is nagyon gyorsan el tudjuk sajátítani.

TITLE, PGC ÉS A TÖBBIEK

A DVD-Video logikai felépítése meglehetősen érdekes. A lemezre kerülő anyag úgynevezett title egységekből áll, például egy játékfilm esetén a legnagyobb title magát a filmet tartalmazza, míg az extra anyagok, önálló kisfilmek külön-külön title-ban kapnak helyet. A title azonban tovább bontható kisebb egységekre, úgynevezett PGC-kre, amelyek akár önálló, egymástól független anyagok lehetnek a title alatt, de akár ugyanazt az anyagot is tartalmazhatják, kis különbségekkel (ilyenkor a kérdéses anyag nem szerepel fizikailag kétszer a lemezen, csak két különböző lejátszási módban érhetjük el, külön PGC-ként).

Professzionális authoring alkalmazásokkal megvalósítható számos olyan trükk is, amelyeket a hivatalos DVD-Video kiadványokon látunk. Ilyen például, hogy a film több változatát is tartalmazhatja a kiadvány (logikailag különböző PGC-kre bontva), vagy a feltételes elágazások mentén elrejthetnek úgynevezett meglepetéseket, „easter egg" extrákat. Az Encore nem igazán alkalmas a DVD-Video szabvány ilyen mélységű kiaknázására, viszont ezektől a speciális feladatoktól eltekintve teljes (az olcsóbb programoknál mindenképpen teljesebb) authoring megoldásnak bizonyul.

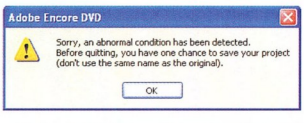

» Kedvenc hibaüzenetünk – és még ez az egyik leginformatívabb a sok közül! –, csak tudnánk, miért érdemeltük ki...

FELIRATOK Sajnos az Encore nem támogatja az eddig elterjedt authoring rendszereknél használatos feliratozási formátumokat, tehát Maestro és Scenarist programok által használt feliratscriptek itt nem rúgnak labdába.

A feliratscriptek általában szöveges file-ok, amelyek egy szigorú rendszer szerint tartalmazzák a film alatt megjelenítendő feliratok igen pontosan megadott időkódjait és az egyes feliratok szövegeit vagy szöveget tartalmazó bittérképes file-ok neveit (ilyenkor a bittérképes file-ok a scriptfile mellett találhatók, általában ugyanazon könyvtáron belül). A DVD-Video ugyanis nem szöveges formában tárolja a feliratokat, hanem képként, és a különböző feliratsávok nem külön-külön file-ként szerepelnek a lemezen (mint az AVI mellé rakott feliratfile-ok), hanem ugyanúgy egy-egy adatsávot képeznek a lejátszott anyagban, mint a képet és a hangokat tartalmazó sávok.

A tesztelés ideje alatt nem akadtunk olyan segédprogramra, amely képes az említett authoring rendszerek feliratscriptjeit az Encore számára emészthető formába hozni, és maga az Adobe sem kínál ilyen segédeszközt. A feliratok létrehozása egyébként nagyon egyszerű a szerkesztési felületen keresztül, hiszen a tetszőleges időpontra pozicionálást követően a Text eszköz kiválasztásával helyezhetünk el feliratobjektumokat a filmben.

SAJÁTOS ÉRTELMEZÉS Míg a legtöbb professzionális authoring megoldás igyekszik a DVD-Video szabványhoz illeszkedő logikai rendszert használni a szerkesztési folyamatok során, addig az Encore megpróbálja az Adobe eddig megszokott, timeline-centrikus rendszerét ránk erőltetni.

Az Encore programban egy-egy önálló timeline felel meg a DVD-Video lemezre kerülő PGC-knek, de a különböző PGC-k mind-mind külön titleként kerülnek értelmezésre. A program tehát ebben a formában nem teszi lehetővé az összetettebb, például egy title-ön belül csak logikailag eltérő PGC-k megvalósítását.

Az Encore használata igen egyszerű a megszokott Adobe környezetnek köszönhetően. A nem túl összetett DVD-Video kiadványok készítése viszonylag könnyű vele, viszont a sajátos értelmezés komoly korlátok közé szorítja a felhasználót.

A DVD-Video rendszer előnye a lejátszás tetszőleges mélységű programozhatósága. Mindegy egyes logikai egység elejéhez és végéhez parancsokat köthetünk, amelyekkel a lejátszás menetét, sorrendjét vagy az adott anyag lejátszási paramétereit (kiválasztott hang- és feliratsáv) adhatjuk meg. Míg a professzionális authoring rendszerek folyamatábraszerű elrendezéssel segítik az egymásba kapcsolt és logikai szinten összekötött title és PGC objektumok szervezését, addig az Encore erőteljesen ragaszkodik a timeline-okhoz. Minden egyes, a projekten belül létrehozott timeline egy-egy title objektumként jelenik meg a lemezen, és a timeline tulajdonságainál adhatjuk meg az adott logikai egység lejátszása előtt vagy utána végrehajtandó parancsokat.

A program ugyan a lemez elkészítésekor figyelmeztet a menük és timeline-ok parancs nélkül maradt végpontjaira és kihasználatlan gombjaira, de a teljes kiadvány logikai összefüggései nem igazán láthatók át, pedig az egy összetett anyag szervezésekor elengedhetetlen lenne.

GYAKORLAT TESZI A MESTERT Az Encore igen kezes. Szerkesztőfelülete és előnézeti képe a legjobb az összes authoring rendszer között. A szerkesztett anyagot az „amit látsz, azt kapod" elv szerint, teljes pompájában látjuk, ahogy az majd a lejátszás során megjelenik a nézőnek, igényünk szerint 4:3-as vagy 16:9-es formában. Ennek a látványnak azonban nagy ára van: két-három feliratsávval és két hangsávval megspékelt film előnézete, szerkesztése közben nagyon lelassul a program, különösen akkor, ha még jelenetekre is bontottuk a timeline anyagát.

Az Encore számtalan optimalizációs hiányosságtól szenved, és bonyolult kiadvány esetén ez nagyon megnehezítheti a dolgunkat. Ettől eltekintve könnyen meg lehet szeretni, és az azonnali képi megjelenítés minősége miatt elnézhető a lassulás. És persze nem árt, ha rengeteg memóriával és gyors processzorral kedveskedünk neki a folyamatos munka érdekében.

Az Adobe Encore képes kapásból a DVD-írón keresztül a lemezre varázsolni az elkészült anyagot, de inkább az image file-ba (vagy újraírható lemezre) való mentést javasoljuk, mert az utólag felfedezett hibákat könnyebb szívvel fogadjuk, ha nem kell kidobnunk miattuk egy drága írható DVD lemezt az ablakon.

A program javarészt korrektül ragaszkodik a DVD-Video-szabvány megkötéseihez, tehát nem hagyja, hogy egy asztali lejátszóban használhatatlan lemezt hozzunk össze. (Vigyázzunk, hogy a lemez behelyezése során elsőként lejátszandó logikai objektumot, a First Play PGC-t ne iktassuk ki!)

Az Encore DVD használatához nem feltétlenül kell betéve tudni a DVD-Video-szabványkönyveket, de nem is enged minket olyan mélységekbe, mint a Scenarist vagy Maestro programok. A középutat nagyjából megtalálta, mivel sokkal jobban használható, mint a csillogó-villogó bundle programok, de jelenleg még sok hiba, hiányosság rontja az összképet. Az első javítás már letölthető az Adobe webhelyéről, és a verebek azt csiripelik, hogy mire jelen számunk a kedves olvasó kezébe kerül, a hannoveri Cebiten az Adobetől kapunk újabb (remélhetőleg kellemes) meglepetéseket az Encore-hoz. PCM

Nero Recode

» Gyere, másolj még!

Amikor a Nero 6-os verzióját bejelentették, az addigra teljesen stabil programmá érett 5-ös verzió elégedett felhasználói előtt mindenképp olyan mézesmadzagot kellett elhúzni, amely elegendő csábítással bírt a jól bevált program frissítéséhez.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

Mivel maga a CD-/DVD-író alkalmazás vajmi keveset változott – semmiképp nem annyit, hogy az önmagában elegendő legyen az új verzió eladásához –, a köré épített multimédiás programcsomag drasztikus átalakításával, kibővítésével próbálták vonzóbbá tenni a 6-os Nerót, amely így már komplett programcsomagként látott napvilágot. A csomagba ékelt NeroVision Express 2 és a további kisebb alkotóelemek – a Nero MediaPlayer, a Nero Showtime és a Recode – adták az új Nero igazi fegyvertárát.

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Rómát felégető császár nevét viselő program (gondolt már valaki arra, hogy ez milyen bizarr?) új verziójának legizgalmasabb összetevője a Recode néven beharangozott DVD-másoló program. Picike üröm az örömben, hogy a Recode nem lett kész a Nero 6 hivatalos megjelenésének idejére, így egészen mostanáig egy béta-változattal kellett megelégednünk. Hogy ezt miképp fogadták azon felhasználók, akik a Recode jó előre beharangozott képességei miatt tértek át a 6-os Nero programra, inkább ne firtassuk. Azt már soha nem tudjuk meg, hogy a Recode csúszása a véletlenek sorozatos egybeesésének, a fejlesztés utolsó fázisában becsúszott hibáknak köszönhető-e, avagy tudatos húzás volt a cég részéről, mindenesetre a béta-változat kibocsátása és az ilyenformán megvalósított nyilvános (amiért még fizettek is a Nero 6-ot megvásárló felhasználók – hát nem zseniális?) tesztelése után fél esztendővel megszületett az első végleges Recode. A Nero 6.3.0.0-s telepítőcsomagjában található az első olyan változat, ami már nem béta-állapotú.

ÁLSZENT PIRONKODÁS Nyilvánvaló, hogy a Nero Recode olyan alkalmazás, amely a DVD-9 formátumú, tehát kétrétegű, 4,7 Gbyte-nál több adatot tartalmazó (gyári) DVD-Video kiadványok másolására való. A méret csökkentése a megfelelő videosávok újrakódolásával, illetve a felhasználó igénye szerint kiválasztott összetevők, úgymint a játékfilmlejátszáshoz nem feltétlenül szükséges extra anyagok (például werkfilmek, előzetesek), valamint a hang- és feliratsávok elhagyásával történik. A felhasználó által feleslegesnek ítélt fél tucat különböző nyelvű szinkronsáv elhagyásával ugyanis jelentős helyet lehet megspórolni, így alkalmasint a videosáv újrakódolására, újratömörítésére sem lesz szükség. Azonban a hosszabb filmek, magasabb bitrátával kódolt igényes gyári kiadványok legtöbbje még a felesleges hangsávok elhagyásával, az extrák és menük nélkülözésével sem passzírozható fel egy 4,7 Gbyte-os lemezre, tehát a legtöbb esetben az újrakódolás elkerülhetetlen. A Recode ennek megfelelően tartalmaz egy gyors MPEG-2-tömörítő algoritmust, amely a meglévő, nagy bitrátájú MPEG-2 tömörítésű videó alacsonyabb sávszélességet eredményező újracsomagolásában jeleskedik.

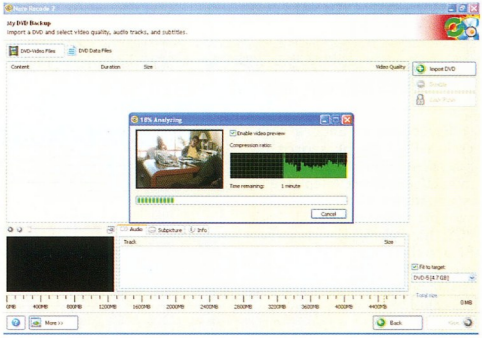

» Az elemzés több percig is eltarthat, de az előnézet kikapcsolása sokat segít

A Recode feketén-fehéren egy DVD-Video-másoló program, amely kisebb-nagyobb minőségi veszteségek árán képes a gyári kiadványok házilagos lemásolására. A fejlesztők ezt mégsem merik teljes mellszélességgel, nyíltan vállalni, így a Recode nem hajlandó az olyan lemezek másolására, amelyeken CSS (Content Scrambling System) másolásvédelem található. Ha figyelembe vesszük, hogy a gyári DVD-Video lemezek szinte mindegyike tartalmazza ezt a védelmet, akkor máris látható, milyen álszent – bár jogi szempontból minden bizonnyal szükséges – hozzáállás ez a fejlesztők részéről. Ha ugyanis gyári lemezeket nem tudunk másolni vele, akkor mi másra használhatjuk a Recode programot? Saját (archív, családi, televíziós stb.) felvételeinkből írt DVD-Video lemezeink másolására? Ehhez nem kell a Recode, hiszen az ilyen lemezek nem kétrétegű, gyári kiadványok! Tehát mégiscsak oda lyukadunk ki, hogy a Recode a DVD-9-es gyári DVD-Video lemezek másolására való.

Ahhoz viszont, hogy a másolásvédelemmel ellátott lemezeket hajlandó legyen megnyitni, újratömöríteni – magyarul: lemásolni –, egy külső programot kell segítségül hívnunk. Így a felelősség rögtön elhárul a Recode fejlesztőjéről és kiadójáról, hiszen a CSS másolásvédelem kiiktatását, feltörését inkább – biztos, ami biztos – ránk bízza (ezt a cselekményt egyébként országonként változó módon ítélik meg a különböző szerzői jogi törvények és rendelkezések).

ELŐKÉSZÜLET Hogy a CSS másolásvédelem ne okozzon gondot, és hogy ne sértsük meg a hatályos törvényeket, a Recode

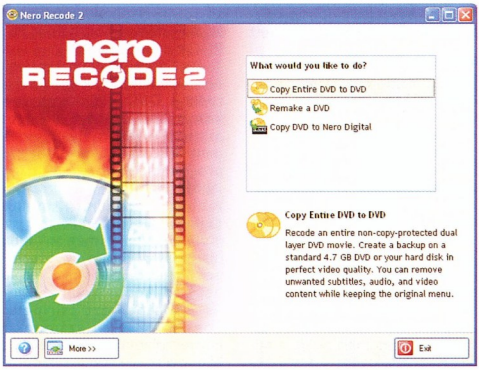

» Beindul a másolóüzem

program képességeit egy olyan DVD-9 lemezen próbáltuk ki, amely nem tartalmazott CSS védelmet. Egy újságmellékletben megjelent DVD-Video kiadvány házilagos másolását végeztük el.

Mivel a másolási, újratömörítési procedúra számítógépünk teljesítményétől függően hosszabb időt is igénybe vehet, célszerű a lemásolandó lemez tartalmát először merevlemezünkre varázsolni, és onnan feldolgoztatni. Mi ezt úgy oldottuk meg, hogy a DVD Decrypter programmal egy ISO file-t készítettünk a másolásvédelem nélküli lemezről. Az ISO file (FAT32-es file-rendszer esetén a Decrypter több kisebb file-t hoz létre, de ez ne zavarjon senkit) önmagában még nem ehető. Ha viszont a Daemon Tools programmal ezt az ISO file-t betöltjük egy virtuális meghajtóba, pontosan ugyanúgy fog viselkedni, mintha az eredeti, gyári lemezt olvasnánk (ha a gyári lemez CSS kóddal védett korong volt, akkor a Decrypterrel beolvastatott és ilyen módon betöltött virtuális lemez már nem tartalmazza a CSS kódot). Célszerű ezt a virtuális lemezt odaadnunk a Recode programnak további feldolgozásra.

Természetesen nem kötelező a Decryptert használni, közvetlenül a DVD-Video lemezről is dolgoztathatjuk a Recode-ot, de egyrészt nem célszerű a hosszú elemzési és tömörítési folyamat során a DVD-ROM-olvasónkat kínozni a lemez többszöri beolvastatásával, másrészt ha mégiscsak védett lemezről lenne szó (bár ezt nem is feltételezzük a kedves olvasóról), akkor a közvetlen lemezről olvastatás amúgy is kizárható. A Recode egyébként képes arra, hogy közvetlenül feldolgozza a DVD-Video lemez file-rendszeréből kimásolt VIDEO_TS könyvtár tartalmát, de az eredeti lemezről készített teljes ISO file használata célszerűbb, mert a virtuális meghajtóba betöltött anyag így egy működő, teljes lemeznek felel meg (például DVD-Video-lejátszó programmal minden további nélkül megtekinthető).

VIZSGÁLAT A Recode indítása után három választási lehetőséget kínál fel. Ami számunkra most érdekes, az a legfelső, a komplett DVD-másolás – úgy gondoltuk, hogy a Recode egyéb lehetőségeit és a Nero Digital formátumot külön cikkben taglaljuk.

A program első körben rohanvást végignézi a lemásolandó DVD-Video anyagot, elemzi a forrásvideót, hogy meg tudja becsülni az újratömörítési paramétereket. A vizsgálat a film hosszától és számítógépünk teljesítményétől függően akár egy órára is lefoglalhatja a gépünket, de egy 3 GHz-es Pentium 4 processzorral hajtott konfigurációnak is legalább 15-20 perc kell, hogy egy 2 órás játékfilmet, menüket és némi extrát tartalmazó lemezen végigrágja magát (ha közvetlenül a DVD-ROM-olvasóból dolgoztatjuk a programot, akkor ezt még befolyásolhatja a meghajtó olvasási sebessége is). Ha végzett a vizsgálattal, a Recode kapásból beállítja a program által legmegfelelőbbnek talált tömörítési paramétereket, amellyel a 4,7 Gbyte-os korlát még tartható lesz (tehát a végeredmény majd ráfér egy írható DVD korongra).

Tapasztalataink alapján 65-70%-os tömörítési arány alá nem érdemes menni, ugyanis ennél alacsonyabb érték, illetve tömörítési arány esetén a Recode MPEG-2 algoritmusa már nagyon elrondítja a képet. Tehát ha az extrák elhagyása nélkül ez az arány tartható, nem muszáj lemondanunk a lemezen található további anyagokról. De ha bizony ennél kisebb értéket látunk, akkor el kell távolítanunk egyéb összetevőket – az így felszabaduló hely növeli majd a „hasznos" filmre jutó tárhelyet és az igénybe vehető tömörítési arányt.

A lemezen található anyagokat három részre tagolja a Recode. Külön foglalkozhatunk a menükkel, magával a filmmel (a Recode a lemezen található leghosszabb anyagot tekinti a filmnek) és az extrákkal. A tömörítési arány csoportonként, globálisan is állítható, de ha kétszer kattintunk az egyes összetevőkre, a kinyíló listában akár műsorszámonként is megadhatunk eltérő tömörítési arányt. Ugyanígy az egyes műsorszámokon belül külön-külön beállítható, hogy milyen hang- és feliratsávok kerüljenek eltávolításra.

OKOS TISZTOGATÁS Természetesen nem kötelező megtartani a menüket vagy az extrákat. A többi hasonló programmal ellentét-

A VirusBuster vírusvédelmi megoldásai kiütéssel legyőzték a Mydoom-ot!

A VirusBuster megoldásai több százezer számítógépet és hálózatot védenek a károkozókkal szemben.

A számítógépes vírusok elleni harc folyamatos küzdelem.

Ön akar küzdeni, vagy ránk bízza?

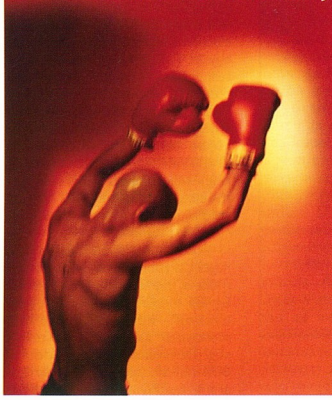

info@virusbuster.hu
tel.: (06-1) 382-7000
www.virusbuster.hu

VirusBuster
www.virusbuster.hu

ben a Recode igyekszik úgy megoldani a „kényszervágást", hogy a végeredmény egy szabványos DVD-Video kiadvány maradjon. Ha tehát az extrák csoportjára kattintunk, majd a nagy piros jellel arra utasítjuk a programot, hogy az extrák mehetnek a kukába, akkor ezek az összetevők nem egyszerűen eltűnnek a lemez szerkezetéből, hanem megválaszthatjuk, hogy mi kerüljön a helyükre!

A helyettesítés három módon történhet: egyszerű, homogén színű háttérrel, egy (általunk is megválasztható) szolid háttérképpel vagy az eredeti – helyettesítendő – anyag képéből előállított diavetítéssel. Mind a három megoldás jelentősen kisebb helyet igényel majd, mint az eredeti anyag. Értelemszerűen az egyszínű háttér a legtakarékosabb. A diavetítéses helyettesítés nagyon ötletes, ilyenkor a hangok, feliratok maradhatnak változatlanok, csak folyamatos kép helyett egy másodpercenként változó bemutatót látunk az eredeti mozgókép anyagának mintegy töredékes lejátszásaként. Nem túl látványos extrák, például egyszerű riportok esetén nem is nagyon vesztünk érdemi információt, de mozgalmasabb kiegészítő anyagok, a filmek forgatását, készítését bemutató dokumentumfilmek esetén nem sok értelme van.

Ha az extráktól megszabadultunk és a program még mindig sovány – 60% alatti tömörítést – ajánl fel annak érdekében, hogy a film ráférjen az írható DVD lemezre (egyébként a jobb alsó sarokban ettől eltérő megcélzott méretet is megadhatunk), akkor nincs mese, meg kell ritkítani a hangsávokat és a feliratokat is. Utóbbiak egyébként nem foglalnak túl sok helyet, tehát inkább a hangsávok selejtezésével nyerhetünk több lemezterületet. A hangsávok ritkítását ugyanúgy elvégezhetjük főcsoportonként, mint ahogy a tömörítési arány is beállítható globálisan, de sokkal inkább érdemes közvetlenül, alkotóelemenként megadni, hol melyik hangsáv maradjon meg.

KÉNYELEM A Recode előre definiálható beállítási sablonokkal igyekszik a kedvünkben járni. Megadhatjuk, milyen nyelvek (hangsávok vagy feliratok) maradjanak meg, bekapcsolhatjuk a menük képminőségének automatikus megőrzését is.

A program tehát nagyon kezes, a Neróval szerzett sokéves tapasztalat és a hosszú tesztelgetés egyértelműen látszik rajta. A béta-változatok alapján beérkezett felhasználói visszajelzéseket maradéktalanul figyelembe vették, így a programot össze sem lehet hasonlítani egykori önmagával. Fagyásra, összeomlásra nem hajlamos, még a legbonyolultabb összetételű DVD-Video kiadványokat is megemészti, márpedig a DVD-Video szabvány összetettsége miatt ezt nagyon nehéz megvalósítani. A kezelőfelület világos és érhető – a mindennapi számítástechnikai konyhanyelv bőven elegendő a megértéséhez és használatához.

MINŐSÉG A teszteléshez szándékosan olyan filmet választottunk, amelynek képanyaga tipikusan megizzasztja az MPEG-2-tömörítőket. Külső felvételek számtalan izgő-mozgó, apró részlettel, belső jelenetek nagydarab, homogén, sötétbe hajló, kékes felületekkel – ezek a mumusok minden MPEG-2-kódolással foglalkozó videós szakember rémálmaiban felbukkannak.

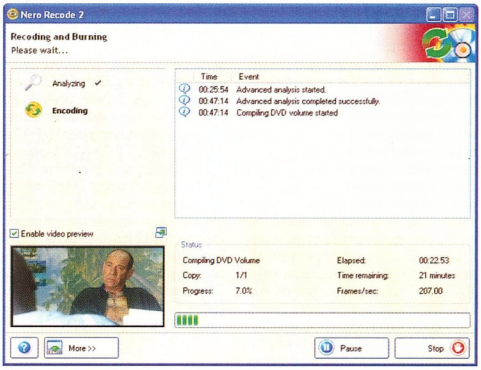

» Egy 3 GHz-es gépen 20 perc alatt elkészülhet egy kétórás film tömörítése

A Recode a feladat nagyságához mérten jól vette az akadályt, hiszen 75%-os tömörítési arány mellett ez az anyag nem könnyű falat még a professzionális tömörítőprogramoknak sem. A jobb minőség érdekében mindenképp kapcsoljuk be az *Advanced Analysis* opciót, mert a program ilyenkor jobban a körmére néz a forrásnak, a végeredmény sokkal szebb lesz – ugyanakkor nem jelent sokkal több időbeni ráfordítást.

Kipróbáltuk az extrák diavetítéses átalakítását is. A riportoknál valóban nem éreztük hiányát a folyamatos képnek, ugyanakkor a mozgalmasabb extra anyagok nézhetetlenné váltak, így talán jobb lett volna az extrákat a lehető legegyszerűbb módon kihagynunk, akkor több hely maradt volna magának a filmnek.

Megfelelő konfiguráció esetén egy egész estés játékfilmet tartalmazó lemez 40-45 perc alatt átkódolható, ez a DVD-írással együtt (2-szeres sebességű égetést feltételezve) sem lesz sokkal több, mint egy óra. Egy profi MPEG-2-tömörítővel ugyanezt az anyagot kétszer-háromszor több időbe telt volna átkódolni, a DVD-Video szerkesztése (authoring) még legalább ennyi időt igényelhet, ha a feliratokkal, hangsávokkal, menükkel manuálisan szeretnénk megbirkózni.

A Recode nyilván labdába sem rúghat a többmenetes tömörítők mellett, de kényelmes és gyors. Egyéni ízlésünk, igényeink függvényében kell eldöntenünk, mennyit ér számunkra a jó minőség. Semmiképp nem érdemes 60%-nál alacsonyabb tömörítési arány esetén használni, mert ott húzódik a határ, onnan kezdve borzasztó módon meglátszik az újratömörítés.

Természetesen a jobb tömörítőkhöz, igényes munkákhoz szokott szem a Recode által 90%-ra tömörített anyagot is könnyen meg tudja különböztetni az eredeti anyagtól (még nagy tévé sem kell hozzá), de balgaság lenne ezt a programot egy 3000 dolláros célprogrammal összemérni. A Recode ugyanis a hivatalosan megvásárolt Nero 6 programcsomag része, nem szükséges külön megvenni. Ha pedig frissítését legalább olyan lelkesen fogják végezni, ahogy eddig tették, és a Neróval párhuzamosan a Recode is tovább fejlődik, akkor az egyik legjobb DVD-Video-újrakódoló program válhat belőle.

Egyelőre még nem mondhatjuk rá, hogy a legjobb választás, hiszen vannak ingyenes vagy olcsó programok ugyanerre a feladatra, és igencsak nehéz lenne kiválasztani a győztest. Ha viszont a Nero 6 már a birtokunkban van, nem érdemes más megoldást keresni.

•

A Nero Recode lehetőségeinek még koránt sem értünk a végére, az újdonságok – például a Nero Digital MPEG-4-tömörítő – bemutatását a következő oldalon folytatjuk.

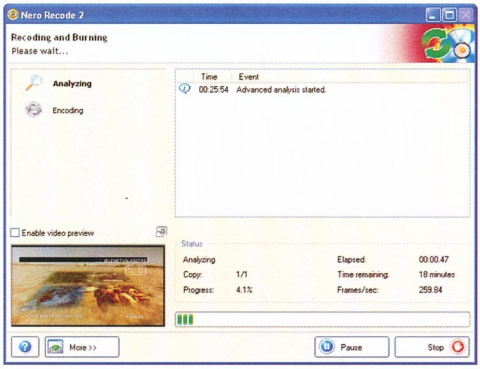

» A mélyelemzés majdnem annyi ideig tart, mint maga a tömörítés, de megéri

»infó

Tesztünk képei, illetve a Nero Recode próba/upgrade-változata megtalálható DVD-nk \cikkekhez\nero mappájában.

Nero Digital

» MPEG-4 Ahead módra

A Nero 6 szoftvercsomag Recode programja nemcsak DVD-Video rendszerű másolatot képes létrehozni a DVD-Video filmekről, hanem bevezeti a Nero Digital formátumot is, amely az Ahead cég saját (pontosabban egy francia fejlesztőtől átvett) MPEG-4-változata.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A Nero Digital fileok természetesen (most még) nem játszhatók le az asztali DVD-Video készülékeken, ezért a formátum leginkább a személyi számítógépen használható másolatok alapjául szolgálhat.

A Nero Recode programról szóló cikkünkben ismertettük a másolóprogram alapvető használatát, de nem tértünk ki a Nero Digital MPEG-4 formátumba való mentés részleteire, mert úgy éreztük, mindenképp külön kell taglalnunk magát a másolást és az Ahead saját MPEG-4 formátumának ismertetését. A Nero Digital bemutatásakor azonban mégsem tudunk teljesen elszakadni a Recode programtól, ugyanis egyelőre ez az egyetlen alkalmazás, amellyel ilyen file-okat készíthetünk.

MPEG-4 KONTRA MPEG-2

A digitális (műholdas) műsorszórás és a DVD-Video kiadványok mind az MPEG-2 tömörítésre épülnek, amelynek adatátviteli sávszélessége és képminősége együttesen megfelelőnek bizonyult ezeken a területeken. Az MPEG-2 előnye, hogy bár mai szemmel nézve viszonylag magas adatátviteli sávszélességet igényel, de kicsomagolása, dekódolása, azaz lejátszása nem kíván túl erős hardvert. A DVD-Video lemezeken, 4,5 Gbyte-os méretben körülbelül kétórányi, úgynevezett broadcast minőségű anyagot tárolhatunk el MPEG-2 tömörítéssel. Újabban más alternatívánk is van a digitális videó tárolására, az egyre jobban fejlődő MPEG-4 technológiának köszönhetően.

Az MPEG-4 sokkal összetettebb, fejlettebb algoritmusokat és eljárásokat használ a kép tömörítésére, ezért ugyanazon felbontás és képminőség mellett az MPEG-2 sávszélességének töredékével is beéri. Sajnos a döcögésmentes, folyamatos lejátszáshoz jóval erősebb hardvert igényel, mint az MPEG-2, ezért eleinte a multimédiás személyi számítógépek legerősebb példányain kívül nem volt alkalmas platform nagy felbontású kihasználásához. Kisebb felbontásokon megelégszik jóval szerényebb hardverháttérrel is, ezért az MPEG-4 technológiát elsősorban a csekély sávszélességű hálózati adattovábbításhoz használták fel, online adások, kisebb videoanyagok továbbításához. Ma már a HDTV felbontású műsorszórás egyik lehetséges formátumaként tekintünk az MPEG-4-re, de mivel még a normál televíziós felbontásokhoz használt változatát sem sikerült egységesen szabványosítani, ezért jövője ezen a területen még bizonytalan.

VÁLTOZATOK EGY TÉMÁRA

Számtalan cég és nyitott fejlesztői csoport foglalkozik különböző MPEG-4-variánsok készítésével, fejlesztésével. Más szoftvereknél már megszokhattuk, hogy nem mindig a fizetős, kereskedelmi termékek nyújtják a legjobb minőséget és legszélesebb kompatibilitást, ez a különböző MPEG-4 kodekeknél is így van: az eleinte társadalmi munkában készülő MPEG-4 kodekek némelyike ma már csak fizetség ellenében használható, de messze nem tudnak annyit, mint az ingyenesek.

Az Ahead cég a Nero 6 programcsomag bejelentésével egy időben kezdte meg a Nero Digital promócióját. A cég szerint a Nero Digital olyan MPEG-4 kodeket ígér, amely a lehető legjobb kompatibilitást nyújtja a jelenlegi MPEG-4-ajánlás (végleges szabványról még távolról sem beszélhetünk) alapján készülő szoftveres és hardveres lejátszókhoz, ugyanakkor gyorsabb, jobb minőségű tömörítéssel és kisebb számítási igényt jelentő lejátszó algoritmussal bír, mint az MPEG-4 többi változata.

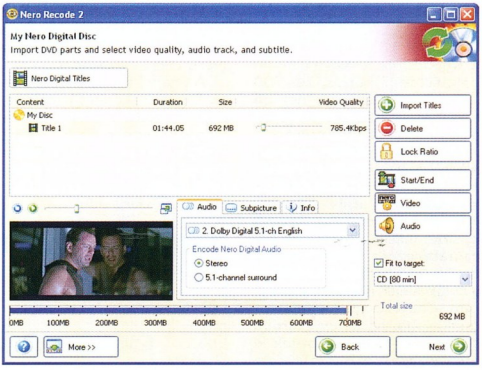

» CD-s változathoz elég lesz a sztereó hangsáv is

RECODE, MÁSKÉPP

Az Ahead webhelye szerint a Nero 6 programcsomag három összetevője támogatja a Nero Digitalt. Sajnos a három közül csak a Recode program az, amely képes Nero Digital anyag készítésére, tömörítésére, a Nero Showtime és a NeroVision Express csupán bemeneti formátumként támogatja.

Csak a Recode programmal készíthetünk Nero Digital fileokat, amikor DVD-Video lemezek másolatát hozzuk létre a gyorsmásoló programmal. Ebben az esetben a Recode indító képernyőjén a Nero Digital kimeneti formátumot kell választanunk. A következő feladat nagyon hasonló ahhoz, amit a DVD-Video kimenet esetén kellett tennünk az átkódolást megelőzően: ki kell választanunk, mi kerüljön a másolatra. A Recode csak teljes DVD-Video file-rendszert fogad el bemenetként, tehát csonkolással lerippelt (hang- és feliratsávok tekintetében már ritkított) anyagot nem tudunk vele megetetni. A Nero Digital formátumú másolat egy hangsávot és egy feliratsávot tartalmazhat. A feliratot nem keveri bele a bekódolt anyag képébe a program, hanem külön ki-be kapcsolható formában kerül elmentésre, ezért különösen nem értettük, miért csak egy feliratsávot jelölhetünk ki. A helyspórolás nem kielégítő magyarázat, hiszen erre inkább szükség lenne, mint a hatcsatornás hangra, márpedig utóbbit támogatja a program: a másolandó DVD-Video lemez hangsávjai közül egy tetszőlegesen kiválasztottat megőrizhetünk, 6 vagy 2 csatornás (sztereó) módban. Tetszőlegesen kijelölhetjük az importált DVD-Video anyagrész elejét és végét: nem kötelező a teljes filmet átkódolni.

KÉTMENETES GYÖNYÖR

A Nero Digital tömörítő algoritmusa nagyon gyors, egy 3 GHz-es Pentium 4-en 20 perc alatt végez a kétórás filmek átkódolásának egyik menetével.

Mint minden más veszteséges tömörítő eljárás, a Nero Digital is többmenetes módban tudja megmutatni, mire képes igazán. A Nero Digital

legfeljebb kétmenetes módot támogat: ha egy menetben tömörítünk filmet, az első menet végén jótékonyan figyelmeztet, hogy bizony ráférne még egy kör az anyagra a jobb minőség kedvéért. Érdemes ilyenkor igennel felelni, vagy eleve kétmenetes módban dolgoztatni a programot, ugyanis ezt – a lehetőségekhez képest – fantasztikus minőséggel hálálja meg. Két óránál is hosszabb filmek esetén mindenképp ragaszkodjunk a két menethez, különösen akkor, ha kisméretű (mondjuk CD-re optimalizált) másolatot készítünk. Csodára a Recode és a Nero Digital együtt sem képes, és 700 Kbit/s-os bitráta alatt nagyon szembeötlő lesz a tömörített anyag minőségi visszaesése.

A kodek egyébként jól beállítható: más MPEG-4 kodekekkel szerzett tapasztalatainkat kamatoztathatjuk, ha a bonyolultabb beállításokat felfedő opcióval élünk a tömörítés paraméterezése előtt. Kimondottan sok beállítási lehetőséget tár elénk ilyenkor a program – ha ezektől megzavarodunk, jobb, ha az egyszerűbb beállítási módban próbáljuk ki első körben a Recode és a Nero Digital duóját. A két menet együttesen sem igényel túl sok időt – más MPEG-4 kodek használata esetén ennek a többszörösével számolhatunk –, tehát feltétlenül vegyük igénybe ezt a szolgáltatást.

A bonyolultabb beállítópanelen örömmel vettük észre, hogy a program tartalmaz egy QuickTime-kompatibilitás megvalósítására hívatott opciót. Ezt bejelölve csak olyan tömörítési beállításokat tudunk alkalmazni, amelyek nem veszélyeztetik a QuickTime 6 sorozatban bevezetett MPEG-4 támogatásával való kompatibilitást, tehát az ilyen beállításokkal készült file-jaink minden bizonnyal élvezhetők lesznek a QuickTime lejátszóval is. A kompatibilitás sajnos nem terjed ki a Recode által speciális formátumban elmentett chapter- (fejezet) pontok és feliratok kezelésére, de még mindig több a semminél.

SHOWTIME! A Recode programmal készített Nero Digital file lejátszására egyértelműen a Nero ShowTime a legalkalmasabb – ez a program a NeroVision Express és a Recode programokkal együtt települ, tehát ha a Recode a gépünkre került, akkor minden bizonnyal a ShowTime is a rendelkezésünkre áll. Csak a ShowTime lejátszó képes a Recode és a Nero Digital sajátos formátumának teljes értelmezésére: lejátszás közben könnyedén – a DVD-Video lemezeknél megszokott módon – kapcsolhatjuk ki/be a kódoláskor kiválasztott feliratot, sőt a jelenetek, chapterek közötti léptetés is rendelkezésünkre áll. Ha a Nero Digital file-okat más gépen is szeretnénk használni, bizony ott is telepítenünk kell a ShowTime lejátszót – ez viszont roppant kényelmetlen és körülményes művelet, ami sokat levon a Nero Digital értékéből.

A ShowTime tökéletes Nero Digital dekódert tartalmaz: míg a QuickTime és VLC lejátszók esetén nem mindig voltunk elégedettek a Nero Digital file-ok képminőségével, addig a ShowTime egyszerűen csodát művelt velük.

Nero Digital file-ok kompatibilitása

Ha a Recode program részletes beállításainál a QT, azaz QuickTime rendszerrel történő kompatibilitást engedélyezzük, akkor a Recode által készített file-t minden gond nélkül lejátssza a QuickTime lejátszó 6-os sorozatának bármelyike.

A Recode saját módszerével eltárolt léptetési pontok és feliratok azonban nem használhatók a QuickTime lejátszóban, tehát pont a leglényegesebb, legvonzóbb szolgáltatásoktól esünk el. Ugyanez vonatkozik a többi lejátszóra is: a MediaPlayer Classic és a VLC sem képes a Nero Digital feliratsávját és chapterrendszerét értelmezni, de maga a kép a legtöbb lejátszóban hibamentesen megjeleníthető, ha van valamilyen univerzális MPEG-4 kodek a gépünkön.

Jelenleg az MPEG-4 kódolású file-ok lejátszását támogató asztali készülékek nincsenek jó viszonyban a Nero Digital MP4 kiterjesztésű file-jaival. Egy Philips és egy Xoro HSD 400plus asztali lejátszóval próbáltuk megnyitni a Nero Digital file-okat – sikertelenül. Ez nem azt jelenti, hogy a formátum hardveres támogatását előre temetnünk kell, hiszen nagy valószínűséggel nem maga az MPEG-4 adatsáv okozta a gondot, hanem a Nero Digital sajátos belső felépítésén akadtak fenn a készülékek. Ezen a lejátszó szoftveres frissítése könnyen segíthet, és az Ahead szerint hamarosan lesz Nero Digital-támogatás az ilyen lejátszókban. Úgy legyen!

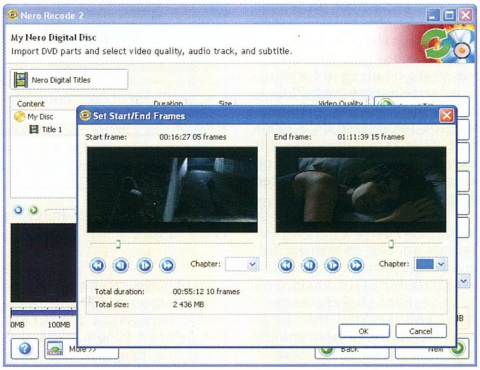

» Nem kötelező a teljes filmet átkódolni

ÖNÁLLÓ KODEK? NEM! A Nero Digital tehát nem épül be a rendszerbe mint önálló kodek. Nem használhatjuk más szerkesztőprogramokban kimenetként, és a Recode által készített Nero Digital MPEG-4 file-ok sem játszhatók le csak úgy, bármelyik gépen (kivéve, ha a NeroVision Express és a ShowTime programokat telepítjük). Az Ahead egyelőre saját udvartartásának belső használatú formátumaként vezette be a Nero Digitalt. Végső értékelésünk során majd kitérünk rá, hogy ez miért nem tetszett nekünk. Ami a legfájóbb, hogy a NeroVision Express sem képes Nero Digital formátumban menteni – ezt egyszerűen nem értjük.

Az Ahead saját videoszerkesztő alkalmazásának illene támogatnia a nagy hírveréssel beharangozott új formátumot. Ennek hiányában nem tudjuk megvizsgálni, hogy a szokásos videoszerkesztési feladatok esetén hogyan állja meg a helyét a Nero Digital általános kimeneti formátumként.

KÉTELYEK Ha a Nero Digital nem kerül forgalomba önállóan, rendszerszintű kodekként használható formában, akkor hiába minden: előnyös tulajdonságai ellenére megmarad az Ahead termékein belül (és csakis ott) használható, belterjes formátumnak. Ha a Nero programcsomag következő kiadásaiba úgy kerülne be, hogy más szoftverek számára is használható, igazi kodek jelleget kapna, akkor talán lenne esélye a sikerre. Addig azonban nem jelenthet veszélyt a populáris, és főleg az ingyenes MPEG-4 kodekek számára.

Bár maga a Recode ötletesen és csábítóan valósítja meg a DVD-Video kiadványok Nero Digital formátumba történő átalakítását, ez önmagában nem elegendő. Mivel nem elég egy kis kodek telepítése, masszív programcsomagot kell telepítenünk arra a gépre, ahol le szeretnénk játszani a Recode által Nero Digital formátumba mentett filmeket. Jelenlegi állapotában az Ahead MPEG-4 formátumát nem tekinthetjük másnak, mint biztató, a képminőség alapján – technológiai szempontból – mindenképp ígéretes, de a fejlesztők által szándékosan korlátok közé szorított próbálkozásnak.

Meggyőződésünk, hogy az MPEG-4 (és minden más, jó minőségű átvitelre képes audio-/videotömörítési rendszer) jövője a nyitott fejlesztésekben, de legalábbis a nyitott felhasználású formátumváltozatokban van. A Nero Digital messze nem ilyen. Ha az asztali készülékekkel való kompatibilitást sikerülne megvalósítani (külön keretben olvashatók eddigi tapasztalatainkban), az már sokat lendítene a helyzetén. PCM

»infó

Nero Recode: **102. oldal**
Nero 6 demópa/update: PCM DVD \cikkekhez\Nero6304.HUN.exe

Digitális videotechnika VI.

» MPEG-2, korunk videója

Készítői már a megalkotásakor tisztában voltak az MPEG-1 korlátozott képességeivel, ezért hamar megszületett az MPEG-2. Itt már továbbléptek mind a maximális felbontást, mind a váltottsoros képfeldolgozást illetően.

–laz–

A maximális felbontást egyébként 4096x 4096-ban határozták meg, ami már lehetővé teszi a HDTV szabványnak megfelelő stream előállítását, valamint azt, hogy az adatfolyamba újabb adatfajták kerüljenek. Ezek egy része a lejátszás mikéntjére vonatkozik, más része különleges adatokat tartalmazhat, amik felhasználhatók többek között a stream azonosításához. Továbbléptek a kvantálást illetően is: a DCT tömörítést a kompresszor gyártója saját algoritmusával megváltoztathatja, a lineáris helyett valamilyen nemlineáris táblázatot használva. Ezt a táblát azonban bele kell illeszteni a streambe.

A legfontosabb újítás a VBR (Variable Bitrate) technika alkalmazása volt. Ennek az a lényege, hogy (bizonyos határokon belül) a bitráta mértéke változtatható a kép tartalmától függően. A VBR önmagában nem új szabadalom vagy eljárás, hiszen a korai MJPEG-alapú tömörítők szinte kivétel nélkül így dolgoztak. Egy további elképzelés szerint olyan streamek előállítása is lehetségessé vált, ahol a VBR már átlépett a CQ, azaz Constant Quality, állandó minőség kategóriájába. Ez egy olyan VBR stream, ahol a képek minősége garantáltan egyforma, függetlenül azok tartalmától. A CBR, VBR és CQ típusú stream-ek közti különbségeket foglaltuk össze cikkünk keretes szövegrészében.

A CQ tömörítőknek van speciális változata is, ahol a minőség ugyan állandó, de meg lehet határozni a maximális bitrátát. Amikor az enkóder eléri ezt a határt, a bitráta további növelése helyett a kompressziót növeli, azaz csökkenti a minőséget, magyarul a CQ ebben az esetben nem feltétlenül érvényesül.

Ezzel együtt a CQ tömörítők az említett hátrányok miatt igen kevés területen használhatók. A VBR tömörítőknél számtalan megoldással találkozhatunk. Elterjedt például az, hogy a tömörítés beállításakor meg kell adni egy átlagos és egy csúcsbitrátát. A tömörítés folyamán az enkóder igyekszik az általunk megadott átlagos bitrátát tartani egy bizonyos időszeleten belül. Hogy ez az időszelet egy másodperc vagy hosszabb, az általában nem derül ki a kódoló leírásából.

KÓDOLÓ BEÁLLÍTÁSOK A jól megtervezett és kivitelezett kódolók nagyon pontosan tudják tartani a beállított átlagértéket, és sohasem haladják meg az engedélyezett csúcsértéket. Ennek köszönhetően a keletkező file hossza egészen jól megbecsülhető. Van olyan megoldás is, amikor nem az átlag bitrátát, hanem a minőséget kell megadni. Egy legalacsonyabbat és egy legmagasabbat. Ez egy kicsit szerencsétlen módszer, mert megint gondot okozhat a legyártott stream helyfoglalásának megbecsülése. Van, amikor kombinálják az átlag bitráta és a minőség megadását, mondjuk úgy, hogy beállítjuk az átlagos bitrátát, de ugyanakkor meghatározzuk, hogy a minőség semmiképpen nem mehet le egy bizonyos érték alá. Ez a módszer már egy kicsit bonyolulttá teheti a kompresszor beállítását. A legrafináltabb esetben képtípusonként is meghatározhatjuk a minőséget, például megadhatjuk, hogy az *I* képek nagyon jó minőségűek, a *P*-k kevésbé, a *B* képek pedig akár egészen rosszak lehetnek. Ehhez már hatalmas tapasztalat kellhet, nem beszélve arról, hogy nagyon sokat elszöszmötölhetünk a beállítgatásokkal.

A nagyon fejlett tömörítők két vagy több menetben dolgoznak. Az első menetben végigolvassák a tömörítendő anyagot, majd ennek végeztével egy grafikonszerű képen megjelenik a bitráta és a hozzá tartozó minőség. Ekkor, ha szükséges, módosíthatjuk a tömörítő által megítélt értékeket. Számtalan egyéb minőségjavító módszer és apró trükk létezik még az MPEG tömörítésnél, ezekre a későbbiek folyamán még visszatérek.

JAVÍTHATÓ-E AZ MPEG-1? Az MPEG-2 újításainak egy részét az MPEG-1 is örökölte. Például ma már számtalan olyan MPEG-1-es kompresszor van, amely képes a VBR vagy CQ bitráta előállítására is. Sajnos az ilyen típusú streamek alkalmazási terü-

A bitráta elosztásának módjai

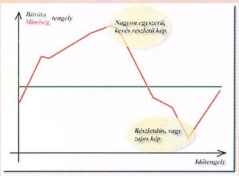

A CBR típusú tömörítés. Az ábrán jól látható, hogy a kevés apró részlettel rendelkező, teljesen zajmentes képeknél a minőség magas, míg a komplex, részletdús, esetleg zajos képeknél nagyon alacsony. A bitráta állandó, függetlenül a képtartalomtól. Ennek a módszernek az a hátránya, hogy a komplex képeknél nagyon látható a tömörítés. A bitráta növelésével a hibák csökkenthetők, de ez egy bizonyos mértéket meghaladva gazdaságtalan helykihasználást okoz, vagy túlzott sávszélességet igényel.

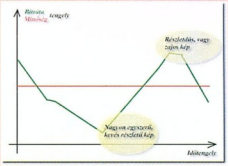

A CQ streameknél a minőség állandó, de a bitráta ennek érdekében folyamatosan változik. A módszernek több hátránya is van. A legelső az, hogy nem lehet megjósolni, mekkora file fog keletkezni, vagy mekkora lesz a legnagyobb sávszélességigény.

A másik hátrány az, hogy ha nagyon magasra állítjuk a minőséget, az első hátrány szélsőséges értékekbe csaphat át, esetleg a stream lejátszhatatlan lesz, ha pedig egy alacsonyabb minőségi értéket állítunk be, ez az érték lesz a mérvadó az egyszerűbb képeknél is, ahol nagyon jól látható lesz a tömörítés. Arról van szó, hogy a komplexebb képeknél a sok részlet esetleg el tudja fedni a tömörítési hibákat, pontosabban a részletek elvonják a figyelmünket a problémákról, az egyszerűbbeknél pedig jól láthatóvá válhatnak.

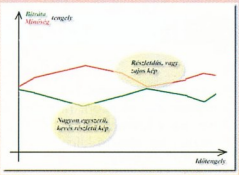

A VBR stream a két előbbi módszer variációjának tekinthető. A minőség két meghatározott érték között ingadozhat ugyanúgy, mint a bitráta. Ez gyakorlatilag optimális módszer. Az egyetlen hátránya az, hogy nem lehet minden esetben alkalmazni, például a műholdas műsorszórásnál az esetek többségében nem engedélyezett. A mai tömörítők nagy része már ezt a módszert alkalmazza. A eseti megvalósítástól függ az, hogy mennyire tudja változtatni a bitrátát.

lete erősen korlátozott, mert a felbontás és a progresszív képszekvencia által elérhető lejátszási minőség az esetek többségében nem megfelelő. Igaz, a felbontást akár 768x576-ra is beállíthatjuk, a baj az, hogy az asztali lejátszóberendezések nem tudják értelmezni az ilyen MPEG-1 streamet, tehát az ilyen videók megtekintése a PC képernyőjére korlátozódik. Sokan mondhatnák, hogy ez nem olyan nagy baj, ha legalább jó nagy a felbontás. Azt hiszem, erről egy kicsit beszélnünk kell.

Kezdjük azzal, hogy a lehetséges videoforrások elsöprő többsége váltott soros vagy félképes, fieldes. Mind a három fogalom ugyanazt jelenti, a mai televíziós technika is erre alapul. Ha a PAL szabványt vesszük alapul, a progresszív képszekvenciánál 25 teljes, például 720x576-os felbontású képünk van másodpercenként, 50 félkép helyett. Ilyen szekvenciát csak akkor tudunk előállítani, ha a rögzítőberendezésünk alkalmas erre. Az alacsony képfrekvencia miatt azonban a gyors vízszintes mozgásoknál remegést észlelhetünk, ha a lejátszóberendezés egy normál tévékészülék vagy monitor, ami a félképes lejátszásra lett felkészítve. Normális esetben a rögzítőberendezés – mondjuk kamera – váltott soros felvételeket készít. Amikor egy ilyen anyag a forrás, a PC-re történő digitalizálás folyamán az MPEG-1-nél, ami csak progresszív képeket képes tömöríteni, három módszer lehetséges:

1. csak a páratlan sorok rögzítése;
2. csak a páros sorok rögzítése;
3. átlagot von a páros és páratlan sorokból.

Ha a felbontást a szokásos 352x288 képpontra állítjuk be, az első és a második módszernél információveszteségünk lesz, az ilyen stream tévére történő kijátszásakor a vízszintes mozgásoknál a kép remegni fog. A harmadik módszer már némileg jobb eredményt ad, mert ekkor a remegés helyett a mozgások kissé elmosódnak. Ha a felbontást teljesre, azaz 720x576-ra állítjuk be, feltételezve, hogy az enkóder támogatja ezt MPEG-1 beállításnál, mindenképpen a hármas módszer fog üzemelni. Hangsúlyozom, ennek az a hátránya, hogy az ilyen szekvenciát csak PC-n játszhatjuk le, és nem tudunk belőle Video-CD-t készíteni.

A nagyobb felbontás egyébként nagyobb bitrátát követel meg, úgyhogy az ilyen típusú stream tényleg csak speciális eszközzel játszható le. Miért olyan nagy baj ez?

Induljunk el a kályhától! Mi is a digitalizálás értelme? Az eredeti szándék szerint az anyagot azért digitalizáljuk, hogy azt megvágjuk, majd vagy visszaírjuk, vagy valamilyen digitális formában tároljuk. Ha a visszaírásról van szó, a céleszköz valamilyen videomagnó, azaz biztos, hogy félképes technikával dolgozik. Gondolom, ezt nem kell tovább magyaráznom.

Ha a digitális formátumba történő tárolásról beszélünk, a majdani lejátszáskor két lehetőségünk van. Az első esetben megmaradunk a PC-n, pontosabban annak képernyőjén történő megtekintésnél. Ez eleinte izgalmas lehet, de a lehetséges nézők száma eléggé korlátozott, a családtagok és barátok szívesebben bámulják a tévét. Nos, miután erre rájöttünk, hamarosan azon leszünk, hogy megoldjuk a tévén

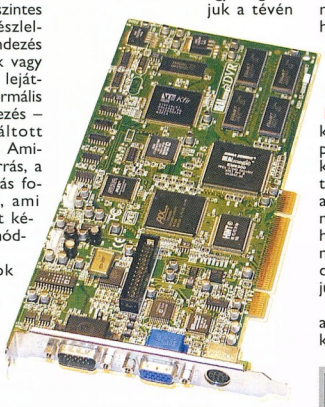

» A Sigma Designs DVR MPEG-tömörítő kártyája

történő lejátszást. Ekkor gondolkodunk el azon, hogy mi lehet az a hordozóeszköz, amire viszonylag olcsón kiírhatjuk a digitalizált anyagunkat, másrészt az a valami lejátszható egy olyan eszközön, ami egy tévéhez csatlakoztatható.

Itt megint beléphet a PC, hiszen manapság már kapható olyan kártya, aminek tűrhető minőségű a videokimenete – nekem egyébként rosszak a tapasztalataim ezzel kapcsolatban. A dolog működik, a baj az, hogy az asszony nem preferálja a zúgó PC-t az este csöndjében, nem beszélve a kicsit nehézkes kezelésről. Gondolom, ezzel mások is így vannak. Bill Gates álma, miszerint a PC lesz a jövő audiovizuális szórakoztatóközpontja, szépen hangzik, de még várat magára. Szóval a probléma nem megoldott, hiszen megint oda lyukadtunk ki, hogy kell valamilyen, kezelhetőségében a videomagnóhoz hasonló szerkezet, amivel az általunk digitalizált anyag lejátszható, és ami ráadásul illik egy lakószoba környezetébe.

Hamar rájöhetünk, hogy az általunk digitalizált anyagot Video-CD-re érdemes kiírni, mert néhány DVD-lejátszó képes ezeket kezelni. Ha ezen a logikai soron végighaladunk, és legyártjuk az első Video-CD-nket, a lejátszáskor sajnos – a minőség miatt – hamar eszünkbe jut a mondás: „Nem ilyen lovat akartam, anyám!". Ha forrásunk zajos volt, például valamilyen VHS, akkor az lesz a baj, hogy a kép nagyon sokszor be fog „kockásodni", ha pedig jó minőségű volt, a lecsökkentett felbontás miatt leszünk elégedetlenek. Sehogy se jó ez így nekünk. Valamilyen más formátumra lenne szükség. De mire?

MPEG-2-ALAPÚ SZABVÁNYOK Túllépve a Video-CD-kompatibilis MPEG-1 minőségi problémáin, olyan megoldást kell találni, ami nagyobb felbontást és persze nagyobb bitrátát ad. Az utóbbira főleg az előbbi miatt van szükség. Az nem járható út, hogy a képfelbontást megnöveljük, de a bitrátát a Video-CD-nek megfelelően állítjuk be.

Ha egyetértünk abban, hogy a tömörítési arány egészen jó közelítésben definiálja a minőséget, akkor számoljunk egy kicsit. A tömörítetlen 4:2:0 színteres 352x288-as kép bitrátájának kiszámítása a következőképpen történik: 352x288x25x12. A 25 a képkocka/másodperc, a 12=12 bit, mert ennyivel (4,2,0=8:4:0) írunk le egy képpontot. A végeredmény 30 412 800 bit/s. A Video-CD szabványú tömörítésnél 1 152000 bit/s-ra zanzásítjuk a videojelet, ezt tehát nagyjából 26-szoros tömörítést jelent.

Állítsunk fel egy aránypárt a képméret és a bitráta között. Ez a Video-CD esetében (352x288)/1152=88. Minél nagyobb ez a szám, annál agresszívebb a tömörítés. Vegyük ezt úgy, mintha egyben a minőség kifejezője is lenne: tehát annál rosszabb a minőség, minél nagyobb ez a szám. Ha a felbontást vízszintesen és függőlegesen is megduplázzuk, a 704x576-ot kapjuk. Az előbbi képletet használva: (704x576)/1152=352. Ez négyszer nagyobb szám, tehát saját házi (bár nem korrekt) szabályunkat használva négyszer rosszabb lesz a minőség. Próbáljunk valamilyen köztes megoldást találni!

A SUPER VIDEO-CD A DVD-Video tömeges elterjedése előtt a délkelet-ázsiai piacon igen komoly kereslet volt valamilyen, a Video-CD-nél jobb minőségű megoldásra a filmterjesztéshez. Az MPEG-2-es szabvány már adott volt, és a CD mint hordozó már fillérekbe került. A CD-lejátszók támogatták a többszörös sebességű lejátszást. Nem volt hát akadálya a kétszeres vagy akár gyorsabb adatátvitelnek. Ezek a körülmények segítették a Super Video-CD, röviden SVCD megalkotását, és elterjedését. Gyakorlatilag az

A tömörítés mértéke

Sokan hibásan számolják ki a tömörítési arányt, amikor a teljes kép méretét és színterét veszik alapul. És ilyenkor hatalmas számokat láthatunk. Például, hogy a Video-CD-kompatibilis MPEG-1 akár több százszoros tömörítést is jelenthet. Nézzük, hogyan lehet hibásan számolni, ez is tanulságos lehet.

Egy másodpercnyi teljes felbontású, RGB színterű, 25 képkocka/s-os videóhoz szükséges tárolóhely kiszámítása: 720x576x(3x8)x25 = 248 832 000 bit. Ha ezt az adatfolyamot az említett szabványnak megfelelőre tömörítjük, 1 152 000 bitet kapunk. Így a két szám között 216-szoros a különbség.

De ez a számítás helytelen, mert amikor a 720x576-ot átméretezzük 352x288-ra, és amikor az RGB 8:8:8 (24 bit) színteret 4:2:0-ra (12 bit, mert valójában 8:4:0) váltjuk, tömörítésről még szó sincs. Sokan e hibás számítás alapján mondják, hogy a DV nem ötszörös, hanem több mint kilencszeres tömörítésű. Ha a 248 megabitet hasonlítjuk a 25 megabithez (DV tömörítés), akkor ez valóban így van. De a DV-nél nem 24 biten, hanem csak 12 biten ábrázolják a színteret, és így már kijön az ötszörös tömörítés.

Az SVCD jellemzői

Felbontás (PAL)	480x576
Videobitráta	maximum 2600 kbit/s (VBR)
Han-gmintavételezés	44,1 kHz, 16 bit, csatornánként 112 kbit/s
Hangcsatornák száma	maximum 4
Feliratok száma	maximum 4

összes nevesebb gyártó – élükön a Philipsszel – összefogott, és deklarálták a szabványt (lásd a táblázatot).

Képletünk alapján a következő eredményt kapjuk: (480x 576)/2600=106. Ez alig roszszabb, mint a Video-CD 88-as értéke. Ugyanakkor számtalan előnnyel rendelkezik. Először is: a teljes függőleges felbontás miatt a képvibrálás megszűnt – tudniillik mind a két félkép rögzítésre került. Másodszor: a vízszintes felbontás is nagyobb lett.

A kétdimenziójú felbontásnövekedés a következő előnynyel jár. Tételezzük fel, hogy a kép, amin a filmet nézzük, 1x0,75 méter nagyságú. Video-CD-kompatibilis felbontás esetén egy 8x8-as pixelblokk fizikai nagysága((1000mm/352) x8)x((750 mm/288)x8)=22,72 x20,83 mm. Ez nagyobb, mint egy gyufásdoboz. Egy-egy ilyen blokkot szúrhatunk ki, amikor úgynevezett „blokkosodásról" vagy blokkzajról beszélünk.

Az SVCD esetében a szám másképp alakul: ((1000 mm/ 480)x8)x((750 mm/576)x8) =16,66x10,41 mm. Ez sokkal kisebb, tehát nehezebben észlelhető.

Az SVCD-nél a sokkal fejlettebb MPEG-2 tömörítés már alapból jobb minőséget jelent. Csakhogy a bitráta 2,25-ször nagyobb, ami azt jelenti, hogy egy CD-re a szokásos 72 perc helyett csak mintegy 33 percnyi anyag férhet fel. A gyakorlatban azonban átlagosan 40-45 perc zsúfolható fel a hordozóra, mert az említett bitráta a csúcsérték, és a VBR tömörítés miatt az átlagos bitráta ennél sokkal alacsonyabb lehet, akár 1000-1200 kbit/s. Nekem sikerült már egy órányi anyagot is felvenni egy CD-re, jó minőségben. Persze sok függ a forrás minőségétől, részletgazdagságától és a hangcsatornák számától is.

SVCD-S TAPASZTALATOK

A 480x576-os felbontást a digitális műholdas rendszerekből vették át. Számtalan adó használja a mai napig ezt, talán az HBO is. A Sigma Designs DVR kártyája – a céget gondolom, sokan ismerik a Hollywood Plus DVD-lejátszó kártyájának köszönhetően – képes volt Video-CD-, SVCD- és DVD-Video-kompatibilis MPEG-et felvenni. Megjelenésére egy kicsit későn került sor, ráadásul nagyon sok kívánnivalót hagyott maga után a hozzáadott meghajtószoftver stabilitása. Nekem sohasem sikerült igazán működésre bírni, rendszeresen „eldőlt" felvétel közben, úgyhogy egy idő múlva inkább feladtam. Pedig igazán ígéretesnek mutatkozott, hiszen a kártyán lévő C-Cube gyártmányú chip nagyon sokféle felbontást támogatott (a 352, 480, 544, 704, 720 képpont vízszintes és a 288, 576 képpont függőleges bármelyik kombinációját). Próbálkoztam még a Dazzle MovieMaker II-vel is, ami már sokkal stabilabb volt, de mire idáig eljutottam, az SVCD-t gyakorlatilag halálra ítélte a DVD-írók árának drasztikus csökkenése. Már nem érte meg ezzel tölteni az időt.

A szerkesztőség megjegyzése:

SVCD – AMIKOR ÉRDEMES

Akinek még nincs DVD-írója, de szoftverrel tud videót rögzíteni, annak érdemes még az SVCD-vel próbálkoznia. Több MPEG-felvevő szoftver is ígéri a felvétel SVCD formátumba történő rögzítés lehetőségét (realtime tömörítés). Az így készült filmek viszont ritkán lesznek élvezhetők. A megoldás ilyenkor az, hogy a tömörítőt teljes felbontásban (720x576), 6-15 Mbit/s-os MPEG-2 módban használjuk felvételre, majd a keletkezett file-t utólag, lassú, minőségi módban tömörítsük át SVCD formátumba.

BLUEFISH. MERT MI NEM NÉZZÜK MADÁRNAK!

1

BLUEFISH I. "NAGYENYED"
1123 BUDAPEST, NAGYENYED U. 6.
(DÉLI PÁLYAUDVARNÁL)
TELEFON/FAX: 214-4587, 225-3083

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT-VASÁRNAP: 9-15
SZERVÍZ:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT: 9-15

BLUEFISH II. "TERÉZ"
1067 BUDAPEST, TERÉZ KRT. 47.
(NYUGATI PÁLYAUDVARNÁL)
TELEFON/FAX: 814-11-11, 814-11-22,
814-11-33, 814-11-44, 814-11-55
SZERVÍZ: 814-11-00

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 9-20, SZOMBAT-VASÁRNAP: 9-15
SZERVÍZ :
HÉTFŐ-PÉNTEK: 9-20, SZOMBAT: 9-15

BLUEFISH III. "KISPEST"
1191 BUDAPEST, BÁTHORY U.1.
TELEFON/FAX: 257-62-59

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT-VASÁRNAP: 9-15
SZERVÍZ:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT: 9-15

BLUEFISH IV. "ÖRS"
1106 BUDAPEST, FEHÉR ÚT 1. (VOLT BKV HÁZ)
TELEFON/FAX: 431-8402, 431-8403

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT: 10-16,
VASÁRNAP: 10-15
SZERVÍZ:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT: 10-16

BLUEFISH V. "FEHÉRVÁR"
8000 SZÉKESFEHÉRVÁR, KÉGL GYÖRGY U. 7.
TEL./FAX: (22) 508 504, (22) 508 505

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19
SZOMBAT: 10-14
SZERVÍZ:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 10-19, SZOMBAT: ZÁRVA

BLUEFISH VI. "JÁSZBERÉNY"
5100 JÁSZBERÉNY, BERCSÉNYI U. 49.
TEL.: (57) 505 090

NYITVA TARTÁS:
HÉTFŐ-PÉNTEK: 9-18
SZOMBAT: 9-13

www.bluefish.hu

You imagine. We Create.
bluefish computers

Grafikai tippek

» Igazi Easter Eggek

Itt az április, közeleg a húsvét, kezdődhet az évről évre visszatérő „nagy tojásfestés" nevű akció. Ma már a „távlocsolás" sem okoz problémát, sokan SMS-ben vagy e-mailben küldik el jókívánságaikat és virtuális kölnijeiket. Utóbbiakra nagyon jó válasz lehet egy-egy szép, akár névre szóló virtuális húsvéti tojás.

Weisz Tamás

Első pillantásra talán furcsa lesz, de mi mégis egy négyzetből fogunk kiindulni. Ezért a Paint Shop Próban hozzunk létre egy új képet (*File → New* menüpont vagy [Ctrl N]), aminek a szélessége (Width) és magassága (Height) megegyezik, például 800x800 képpont, raszteres a háttere (Raster Background), TrueColor (Color depth: 16 Million Colors), és ami esetünkben nagyon fontos, nincs semmilyen színnel sem kifestve (Transparent). Ezután a *Materials* palettán válasszuk ki azt a színt, színátmenetet vagy mintát, amilyenre a tojásunkat szeretnénk festeni. Aki csak sima piros vagy kék tojást szeretne, használja a kedvenc árnyalatát, de a bátrabbak készíthetnek márvány-, fa-, papír- vagy akár gyémánttojást is. Kivétel lehet például a függőleges színátmenet, amit érdemes majd inkább a kész tojásra ráfesteni, de akkor sem árt, ha eleve azzal a beállítással kezdjük el a munkát. Nagyon fontos, hogy teljesen fedett mintákat válasszunk csak, így ez esetben mellőzük a *Materials* paletta textúrázási lehetőségeit és azokat a gyári színátmeneteket, amelyek részben átlátszóak.

Miután kiválasztottuk a kíván színt vagy mintát, a *Flood Fill* eszköz ([F]) segítségével fessük ki vele az egész képet. A *Match Mode* és a *Blend Mode* ez esetben nem érdekes, hiszen teljesen üres képre dolgozunk, de a fedettséget (Opacity) mindenképpen húzzuk fel a maximális 100-ra.

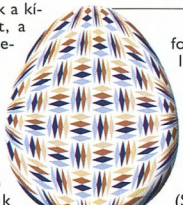

A NÉGYZET TOJÁSOSÍTÁSA

Leendő tojásunk kicsit túlzottan szögletes, ezért először is átalakítjuk körré. Erre az *Effects → Geometric Effects → Circle* effektust fogjuk használni, méghozzá úgy, hogy a gömbölyítés során „leeső" részek átlátszóak maradjanak (Edge mode: Transparent).

Mivel egyrészt így túl nagy a körünk, másrészt a szélén néha nem kívánt furcsaságok, tranziens jelenségek lépnek fel, egy kicsit levágunk a széléből. Ehhez természetesen először is ki kell jelölnünk a kört. Ezt megtehetjük úgy, hogy a varázspálcával (Magic Wand) a körön kívülre kattintunk (Mode: Replace; Match mode: RGB Value; Feather: 0, Antialias bekapcsolva), majd megfordítjuk a kijelölést (*Selections → Invert* vagy [Ctrl Shift I]), vagy a kijellőeszközzel (Selections Tool) mi magunk húzunk egy kört (Selections Type: Circle; Mode: Replace; Antialias bekapcsolva). Az is jó módszer, ha kijelöljük az egész képet (*Selections → Select All* vagy [Ctrl A]), leválasztjuk róla a felesleget (*Selections → Float* vagy [Ctrl F]), végül megszüntetjük a kijelölés „lebegtetését" (*Selections → Defloat* vagy [Ctrl Shift F]). En leginkább az első megoldást javaslom, ugyanis a második kicsit macerás, míg a harmadiknál néha a [Ctrl Shift] billentyűkombináció lenyomására érdekes játékba kezd a Paint Shop Pro. De mindegy, melyik megoldást választottuk, a lényeg, hogy kijelöltük a körünk körvonalát. Ennek a kijelölésnek a szélét húzzuk össze (*Selections → Modify → Contract*) körülbelül 10-20 képponttal. Ezután fordítsuk ki a kijelölést (*Selections → Invert* vagy [Ctrl Shift I]), vágjuk le a feleslegessé vált részeket (*Edit → Clear* vagy [Delete]), majd szüntessük meg a kijelölést (*Selections → Select None* vagy [Ctrl D]).

» Idén nagyon változatos mintákat talált ki Nyúl úrfi

A körből a függőleges perspektivikus torzítással, pontosabban torzításokkal fogunk tojásformát létrehozni. A Paint Shop Pro Perspective – Vertical effektusa pozitív torzítási érték (Distortion) esetén a kép alját, míg negatív érték esetén a kép tetejét nyomja össze. Mivel először a tojás tetejét szeretnénk szépen kialakítani, ezért az *Effects → Geometric Effects → Perspective – Vertical* effektust először negatív, méghozzá –30 és –40 közé eső torzítással (Distortion) fogjuk használni – természetesen megtartva az átlátszó hátteret (Edge mode: Transparent). Miután a tojás teteje elnyerte tetszésünket (a kísérletezéshez kapcsoljuk be az *Auto Proof* kapcsolót, hogy lássuk, hogyan változik a kör a torzítási érték módosításakor), nyissuk meg újra az *Effects → Geometric Effects → Perspective – Vertical* effektus ablakát, és ezúttal próbálkozzunk +5 és +20 közé eső beállításokkal.

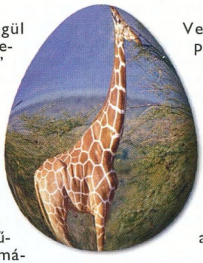

» Akár személyre szabott tojásokat is festhetünk

KELL EGY KIS ÁRNYÉK

Ugyan némi árnyékolásra használhatnánk az *Effects → 3D Effects → Inner Bevel* effektust is, de ez azért nem az igazi. Ezért inkább kicsit (de nem sokkal) komplikáltabb megoldást fogunk alkalmazni.

Jelöljük ki a tojás körvonalát a fentebb bemutatott három módszer közül az elsővel vagy a harmadikkal (hacsak valaki nem talál speciális tojás alakú kijelölési módot :). Ha esetleg olyan színátmenetet vá-

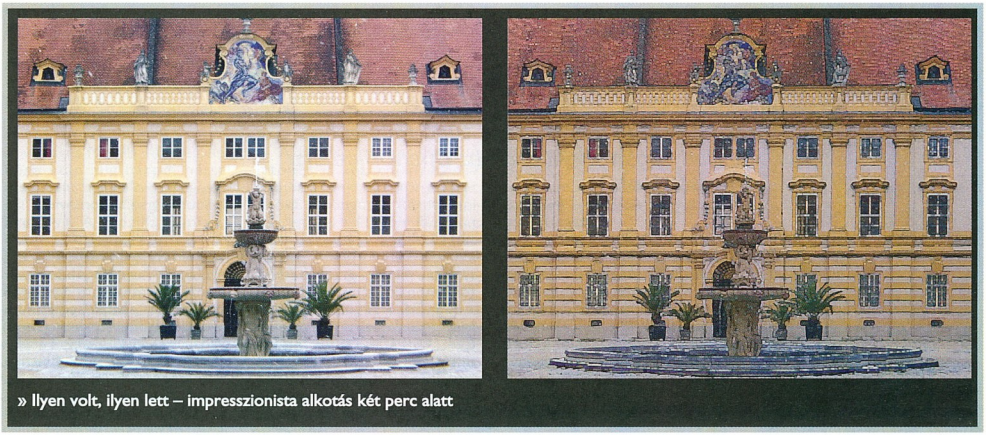

» Ilyen volt, ilyen lett – impresszionista alkotás két perc alatt

lasztottunk (például függőleges), amit szeretnénk, ha mindenfajta torzítás nélkül jelenne meg a tojáson, akkor azt most, a kijelölés után ismételjük meg.

A kijelölés megtartásával hozzunk létre egy új réteget a *Layers → New Raster Layer* paranccsal, vagy inkább úgy, hogy a [Shift]-et nyomva tartva kattintunk a *New Raster Layer* gombra a *Layer* palettán. Az új rétegen a tojás belsejét fessük ki fehérre a *Flood Fill* eszközzel. Ha szeretnénk megőrizni a tojás mintájával kiválasztott kitöltés beállításait, a legegyszerűbb, ha háttérszínnek állítunk be fehéret, és a jobb egérgomb megnyomásával festjük ki a kijelölésen belüli területet.

Ezután fordítsuk ki a kijelölést (*Selections → Invert* vagy [Ctrl Shift I]), és hozzunk létre ennek az „inverz tojásnak" egy speciális árnyékot. Vagyis az *Effects → 3D Effects → Drop Shadow* effektust fogjuk használni, méghozzá a szokásosnál sokkal nagyobb, –25-ös függőleges és vízszintes eltolással (Offset: Vertical/Horizontal), átlagos fedettséggel (Opacity: 75-80), és szintén a szokásos árnyékokhoz képest sokkal nagyobb elmosással (Blur: 50-100). Szüntessük meg a kijelölést (*Selections → Select None* vagy [Ctrl D]), állítsuk át a felső réteg áttűnési módját (Blend Mode) sokszorozóra (Multiply) a rétegek tulajdonságainak ablakában (*Layers → Properties*) vagy a Layer palettán.

Ha több hasonló tojást szeretnénk készíteni, érdemes ezt a képet elmenteni ebben az állapotában PSP formátumba, hogy megőrizzük ezt a felső réteget is, és ne kelljen minden alkalommal újra létrehoznunk. De ha tovább szeretnénk dolgozni ezzel a szép tojással (például behelyeznénk egy kompozícióba), mindenképpen érdemes a két réteget összeolvasztani a *Layers → Merge → Merge Down* paranccsal.

KÉPES TOJÁS Ha nem valamilyen mintával, hanem képpel vagy fotóval akarjuk kifesteni a tojást, először is természetesen magát a képet kell megnyitnunk a *File → Open* ([Ctrl O]) vagy a *File → Browse* ([Ctrl B]) menüpontok egyikével, esetleg egyszerűen ráhúzzuk a képet a Paint Shop Pro ablakára.

Ezután – a sorozat korábbi részeiből már jól ismert módon – biztonságba helyezzük a képet, vagyis másolatot készítünk róla (*Window → Duplicate* vagy [Shift D]), visszalépünk magára a képre ([Ctrl Tab]), majd bezárjuk azt (*File → Close* vagy [Ctrl F4]). Ezt követően a kivágóeszközzel (Crop Tool) kihasítunk egy négyzetes darabot – figyeljünk, hogy a szélesség (Width) és magasság (Height) értékei megegyezzenek. Elvileg ezzel készen is van tojásunk alapja, csak az a baj, hogy így a háttér sem a körré alakításkor, sem a perspektivikus torzításkor nem lesz átlátszó. Ezen úgy tudunk segíteni, hogy a háttérrétegből „normál" réteget hozunk létre a *Layers → Promote Background Layer* utasítással. Ennek hatására a *Background*ból *Raster* 1 lesz, és ugyanúgy fog „működni", mint bármely más átlátszó hátterű réteg, legfeljebb most még teljesen fedett.

Ezután jöhet a négyzet körösítése (*Effects → Geometric Effects → Circle*), majd folytatódhat a munka a már bemutatott módon.

IMPRESSZIONISTA FÉNYKÉPEK És ha már a festésnél tartunk, essék szó másmilyen festésről is. Sorozatunkban már többször foglalkoztunk képek festménnyé alakításával, ezúttal is ilyen műveletsort szeretnék bemutatni. (Ráadásul az sem teljesen véletlen, hogy melyik festészeti stílust próbáljuk meg utánozni.)

Töltsük be a képet, amit szeretnénk átalakítani (*File → Open* vagy [Ctrl O], esetleg *File → Browse* vagy [Ctrl B]), majd szokás szerint helyezzük biztonságba: *Window → Duplicate* menüpont ([Shift D]), eredeti kép kiválasztása ([Ctrl Tab]) és bezárása ([Ctrl F4]).

Állítsunk be a *Materials* palettán fehér előtérszínt, majd a képre öntsünk rá forró viaszt (*Effects → Artistic Effects → Hot Wax Coating*). Ezután az *Effects → Edge Effects → Dilate* effektussal „tördeljük össze" a képet. A *Hot Wax Coating–Dilate* párost még egyszer-kétszer megismételhet(het)jük, akár úgy is, hogy egy viaszolásra két-három *Dilate* effektus jusson. Amikor már kellően szétesett a kép – de azért még felismerhető, hogy mit is akar ábrázolni –, használjuk kétszer-háromszor az *Adjust → Sharpness → Sharpen More* műveletet. Legvégül az *Adjust → Hue and Saturation → Hue/Saturation → Lightness* beállítással ([Shift H]) tegyük picit élénkebbé a színeket, vagyis állítsuk 15–40 közé a színtelítettséget (Saturation), és szükség esetén világosítsunk is kicsit a képen a *Lightness* csúszka óvatos feljebb tolásával.

Amiga, OS/2

» Más világ

2004 tavasza is hoz néhány igen ígéretesnek tűnő fejlesztést. Az Innotek például március végén jelentkezik az OpenOffice.org for OS/2 következő frissítésével.

Nagy Lajos, Sponga Tamás

A DVD-nkre került freeware programok mellet mind Amigára, mind OS/2-re egyre több üzleti szoftver jelenik meg, illetve a játékok és a zene kedvelői is találhatnak újdonságokat vagy nosztalgikus számokat kedvenc operációs rendszerükhöz.

AMIGA, MORPHOS

A Pixel Design jóvoltából végre egy hazai weboldalon (➲ **http://members.chello.hu/pixel_design/mui/mui.htm**) is elérhető egy igen komoly MUI-class gyűjtemény. Az oldal célja az összes létező MUI-bővítmény összegyűjtése. A bővítmények mellett megadja a fejlesztő elérhetőségét, és közvetlen letöltési lehetőséget nyújt.

PEGASOS II G4 MAGYARORSZÁGON! Megérkezett az első Pegasos II gép Magyarországra – ennek örömére a boldog tulajdonos műsoridőt kért és kapott a Fix TV-ben a kuriózum bemutatására. A bemutatás két felvonásból állt: az elsőben az igen rövidre szabott műsoridő korlátain belül a MorphOS-es MUI beállítópaneljével ismerkedhettek meg a nézők. Az egy héttel későbbi adásban már több időt szántak a bemutatóra, így alkalom nyílt a híres Mac-On-Linux (teljes értékű PowerMac-emulátor) és a MacOS X elindítására. A MorphOS tévékártya-kezelésének és az USB-s rendszernek is sikerült élő példáját hozni, így a két adásban talán mód nyílt megcsillantani valamit a Pegasos és a MorphOS tudásából azok számára is, akik messze állnak ettől a világtól. Mindkét adás letölthető DivX formátumban a ➲ **www.vim.hu/~simca/fixtv/** címről.

AMIATLAS 6 Profi térképprogrammal lepte meg az AmigaOS platformot a már elfeledettnek hitt AmiATLAS-csapat! Az 1993-ban indult fejlesztés idei állomásán komplett Európa-térképet kaptunk, útvonal-tervezési lehetőséggel és folyamatosan bővülő adatbázissal. A program klasszikus Amigákra készült, de MorphOS-en és UAE-n is kifogástalanul fut. A termék a ➲ **www.amiatlas.net** címen rendelhető meg.

» AmiATLAS – a háttérben Magyarország

AMIGAREMIX – RÉGI DALLAMOK ÚJ KÖNTÖSBEN A C64-es remixek (➲ **http://remix64.phatsites.de**) után megjelentek az amigás remixek is (➲ **www.amigaremix.com**): régi játékok és demók module formátumú, négy csatornán, 8 biten megszólaló zenéi újrakeverve, MP3 formátumban. Olyan nagy nevek, mint a Jester of Sanity, Chris Hülsbeck, Allister Brimble, Travolta, Moby vagy Jochen Hippel fülbemászó dallamainak egyáltalán nem ártott meg egy ügyes DJ és egy jó keverőprogram! Külön említést érdemel a Crionics & Silents által közösen elkövetett Hardware-demó zenéjének újrafeldolgozása, új hangszerekkel, nagyon jó effektusokkal, megtartva az eredeti feelinget.

Már közel 100 feldolgozás tölthető le az AmigaRemix webhelyről, de folyamatosan kerülnek fel újabb zenék, és a site készítői várnak saját szerzeményeket is. Természetesen minden MP3-as változat mellett letölthető az eredeti anyag is, érdemes meghallgatni a 10-15 évvel ezelőtti hangzás és a mai közti különbséget...

WINDOWBAR 1.8 A manapság már minden grafikus felületen alapnak számító taskbarra AmigaOS alatt is számtalan megoldás létezik. A WindowBar (💿 **PCM DVD: /amiga/util/WindowBar.lha**) sem új keletű fejlesztés, viszont mindenképpen érdemes említést tenni róla, hiszen ez az első, ami átlátszóságot is tud nyújtani. Képes minden ablakot ikonálapotban saját magára tenni, és onnan újranyitni. Szabadon konfigurálható minden paramétere, az átlátszóság mértékétől a textúrákon át az ikonok méretéig.

A program futtatásához grafikus kártya, illetve Picasso96 vagy CyberGFX rendszer javasolt (➲ **www.ppa.ltd.pl**).

TALES OF TAMAR KLIENS – DEMÓVÁLTOZAT Az Eternity (➲ **www.eternity-computer.de**) jóvoltából immár AmigaOS-en és MorphOS-en is játszható a Tales of Tamar (➲ **www.tamar.net**), ez a végig kézzel rajzolt, művészi megjelenésű stratégiai játék. Linuxos, MacOS-es, Atari TOS-es és javás változat is létezik a játékból – szinte minden platformon elindítható.

Az amigás változat (💿 **PCM DVD: /amiga/game/ToT_V050.lha**) 68k processzort igényel, futtatásához 32 Mbyte rendszermemória ajánlott. A grafika miatt – amitől a játék igazi gyöngyszemmé vált – mindenképpen 24 bites színmélység használata ajánlott.

SECRET OF MY SOUL – 3D-S JÁTÉK FELNŐTTEKNEK! Az Anime Development for Amiga csapat kihasználva az amúgy elég mostohán magára hagyott Warp3D rendszert, kiadott egy, a Silent Hill kalandjátékhoz nagyon hasonló, de teljes egészében (Warp)3D-s környezetben futó játékot: a Secret of my Soult (➲ **http://soms.amigaworld.de/soms/soms-eng.html**). A „karácsonyi" kiadás került a DVD-re (💿 **PCM DVD: /amiga/game/Soms-Xmas.lha**): ebben már igyekeztek a végletekig kihasználni az Amigákban is működő 3D-s kártyák (Permedia2, Voodoo) tulajdonságait, és még ködeffektust is láthatunk benne! A ködös, borongós környezet és a megjelenő figurák – élők és halottak – miatt Magyarországon piros karikát érdemelne a képernyő sarkába...

A játék futtatásához 160 MHz-es PowerPC processzor, legalább 64 Mbyte memória és 3D-s grafikus kártya az alapkövetelmény.

MICROGOLDED Dietmar Eilert évek óta aktívan dolgozik a GoldED szövegszerkesztőn (➲ **http://golded.dietmar-eilert.de**), ami mára már IDE-vé nőtte ki magát. Komplett fejlesztői környezetet igyekszik varázsolni a sima szövegszerkesztőből azáltal, hogy kapcsolatot teremt a fordítóval és a debuggerrel (GCC/GDB). Eilert emellett súgórendszert is épített köré, ami programírás közben ad információkat az adott függvény szintaktikájáról.

A GoldED-nek elkészült a mikro változata (💿 **PCM DVD: /amiga/util/microgolded-e.lha**), ami a szerző szándékai szerint a CygnusED-től igyekszik megszabadítani a programozókat.

DVD-nkre a program 30 napos próbaváltozat került. Futtatásához 68020-as processzor és AmigaOS 3.5 vagy MorphOS kell.

OS/2, ECOMSTATION

A Serenity Systems bejelentette a Serenity Virtual Station (SVISTA) fejlesztését, ezzel egy időben megnyitotta annak webhelyét is (➲ **www.serenity-virtual.com/**). Nem új szoftverről van szó, mivel a Serenity al-

kalmazása az orosz Parallels Ltd. twoOStwo virtuális gépén alapul, és a jelenlegi linuxos, FreeBSD-s és windowsos változatok mellett már fejlesztik az OS/2-est is.

FIREFOX 0.8 FOR OS/2

A végleges Mozilla 1.6 megjelenése után alig három héttel megjelent a Firefox böngésző (➲ **www.mozilla.org/products/firefox/**). A Mozilla alapjaira épülő, de levelező-, hír- és IRC-klienst nem tartalmazó alkalmazás egészen február elejéig Firebird néven volt ismert, de jogi problémák miatt a Mozilla Foundation kénytelen volt ismét átkeresztelni (a Firebird előtt Phoenix névre hallgatott, amit az alaplapokba BIOS-t fejlesztő Phoenix Technologies kifogásolt).

A Firefox sok olyan tulajdonsággal bír, amelyek nincsenek meg a konkurens böngészőkben. A megnyitott weboldalak egymás alatt vannak, és fülekkel hozhatjuk őket felülre.

Sok webhelyen igen idegesítő, hogy folyton kisebb-nagyobb előugró ablakok öntik el az asztalt. Bezárásuk sok időt vesz igénybe, illetve egy idő után reménytelen, mivel a bezárás után ismét előugranak. A Firefox ezt a gondot tökéletesen megoldja: egyetlen felugró ablakocska sincs. Sőt: szűrésüket be sem kell állítani, mivel ez az alapállapot.

Újdonság az integrált keresés is. A keresőablak – alapbeállítás szerint – kétféle keresést tud: vagy az éppen nyitott lapon keres, vagy a Google-lal a weben. Ezt kibővíthetjük újabb keresőmotor hozzáadásával, ami lehet például másik webes böngésző (Altavista, Yahoo! stb.), FTP szerver, az amazon.com, az eBay, az IMBD vagy szótárak motorja.

A Firefoxban automatikus letöltés is kezeményezhető: beállíthatunk egy könyvtárat, ahová a böngésző kérdés nélkül letölti a kijelölt file-okat. Természetesen azt is beállíthatjuk, hogy minden letöltéskor kérdezze meg, hová töltsön.

Az eszköztár alakítható: az eszközkészlet minden porcikáját állíthatjuk, új ikonok, ablakok tehetők ki vagy vehetők le.

Az utóbbi évek nagy divatja a bőrökkel átformálható kezelőfelület. Ezt a Firefox is támogatja, amihez sok bőr közül választhatunk a Texturize.net-ről (➲ **http://texturizer.net/firefox/themes/**).

A február első felében megjelent Firefox böngészőbe is bekerült néhány változás – közülük a legfontosabbak:

- teljesen új letöltéskezelő, ami támogatja a többszálú letöltést, és gyorsabb is lett;
- egyszerűbb és gördülékenyebb a könyvjelzők kezelése;
- a windowsos változatot telepítővel látták el;
- a MacOS X-es változatba új alapbeállítás szerinti bőr került.

Bár a Firefox önálló böngésző, nincs benne sallang – de ezen is változtathatunk. Jelenleg több mint kétszáz kiegészítő telepíthető rá (➲ **http://texturizer.net/firefox/extensions/**), találhatunk közöttük például hírolvasót, IRC-klienst, játékokat, navigációs, illetve az egér tudását bővítő kiegészítőket, valamint bővítményeket a füles böngészéshez.

A Firefox kellemes és jól használható böngészőprogram, nagy előnye, hogy sokkal gyorsabb a Mozillánál. A Mozilla Project többi fejlesztéséhez hasonlóan linuxos, windowsos, OS/2-es, solarisos, FreeBSD-s és még néhány unixos változatban tölthető le ingyen.

» Firefox – a lecsupaszított Mozilla, amely számos bővítménnyel díszíthető

PAPYRUS X Amikor asztali kiadványszerkesztésről beszélünk (DTP, azaz desktop publishing), kizárólag néhány meghatározó nagy alkalmazás kerül szóba. Pedig létezik sok kis program, amelyek szintén népszerűek – és áruk nagyokénak csak töredéke.

A német R.O.M. Logicware (➲ **www.rom-logicware.com/**) évek óta fejleszti a Papyrus asztali kiadványszerkesztőt OS/2, Windows, MacOS X és Atari TOS operációs rendszerek alá. Az almás operációs rendszert nemrég vették fel a támogatott platformok közé. Az alkalmazásnak eddig az volt a hátránya, hogy csak német nyelvű változat készült belőle. A most megjelent Papyrus X változatot (10.20-as verzió) viszont már angol nyelven is kiadták.

A program szinte minden asztali kiadványszerkesztéssel kapcsolatos feladathoz alkalmazható: például különböző szöveges és grafikus elemek, keretek, táblázatok létrehozásához, azok milliméterre pontos méretezéséhez, kép és szöveg viszonyának sokféle elrendezéséhez (körbefolyatás, átfolyatás, jobbra/balra/középre rendezés stb.), képlet- és grafikonszerkesztéshez. A teljes alkalmazás ára 129 euro, a frissítés az előző verzióról 89 euro.

CONTACT/2 1.30 Ismerősök, rokonok, munkatársak különféle – ránk is tartozó – adatait több módon szoktuk tárolni. Az egyszerű jegyzetfüzettől a számítógépes adatbázison keresztül a palmtopokig sok lehetőség adott. A PC-vel dolgozóknak célszerű az adatokat mindjárt a gépen tárolni, hiszen így kéznél lesznek. A Contact/2-vel olyan adatbázist hozhatunk létre, amibe ismerőseink sok jellemzőjét menthetjük el: név, munkahely, cím, telefonszámok, telefax, e-mail cím, webhely címe, egyéb jegyzetek. Az adatokat három lapon adhatjuk meg. A program minden szolgáltatása elérhető billentyűkombinációkkal is, ami jelentősen meggyorsítja a munkát, ha sok adatot viszünk fel. Az elkészített adatbázisokat PDB (Palm Address Database) és PMMail címtár-(addressbook) formátumban menthetjük, a Palm adatbázisformátumot pedig be is olvassa a program. A keresést bármelyik jellemzőre megadhatjuk, az adatbázisok mentése automatikus. A szoftver az elkészült személyes lapokból képes a Smack! címkenyomtató alkalmazás számára nyomtatási makrót készíteni. A shareware változat 30 napig működik minden lehetőséggel.

OS/2-es programok frissítései

- *PmView Pro 3.05:* olyan apróbb hibák javítása a mentés és konvertálás műveletben, amelyek – adott esetben – a program bezárását okozták (➲ **www.pmview.com**).
- *CDRWSel 2.14.0:* Remy Dodin teljesen átdolgozta alkalmazását, amivel az RSJ CD- és DVD-író szoftver parancssoros lehetőségeit tudjuk grafikus felületen használni.
- *UpdCD 2.41 fix:* Kádár Zsolt hibajavítást adott ki az UpdCD alkalmazáshoz, amivel az OS/2 Warp 3, Warp 4, WSeB, MCP, ACP, eComStation 1.x operációs rendszerek frissített telepítő CD-je készíthető el (➲ **http://xenia.sote.hu/~kadzsol/rexx/sajat/updcd.htm**).
- *Tame/2 1.0 RC3:* közeleg a végleges Tame/2 1.0 kiadása. A programmal OS/2 alatt kezelhetjük a támogatott szkennereket. A mostani RC változatba csak hibajavítások kerültek.
- *Win32Prn 1.0.0 pre1:* a Windows 2000-hez írt, nyomtatókhoz való meghajtószoftvereket használhatjuk OS/2 alatt a Win32Prn projekt alkalmazásával. A mostani verzióba bekerült az Odin és WarpIN telepítő.
- *DN/2 Open Source 1.51.10b15/OS2:* igaz, csak picivel növekszik verziószáma az egyes frissítésekkor, de mindig sok javítás és fejlesztés kerül a nyílt forrású – eredeti nevén DOS Navigator – file-kezelőbe (➲ **www.dnosp.ru/e_index.htm**).
- *z!:* Dink újabb buildet adott ki népszerű programjából, amit MP3, OGG, WAV formátumok és stream audio lejátszására fejlesztett ki (➲ **http://dink.org/z/**).

KÜLÖNLEGES LEVÉLCÍMEK

Kinek a leghosszabb?

Sponga Tamás

A különleges elektronikus levélcímek között újabb tűnt fel. Az abcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijk.com tartomány tulajdonosa úgy gondolta, a szép hosszú névvel saját szolgáltatást (is) indít. A fenti címre ellátogatók három lehetőség közül választhatnak. A világ leghosszabb e-mail címe 6 Mbyte tárhellyel, webes felülettel ingyenes. A Mail Plus szolgáltatás havi 1,67 USD-ba kerül – 25 Mbyte tárhelyet ad, és kezeli az IMAP, POP3, SMTP protokollokat. A havi 2,33 USD-ba kerülő Mail Plus Total Protection mindemellett erőteljes spamszűrőt, vírusvédelmet és telefonos segítséget is nyújt.

Az extrém elektronikus levélcím sokak fantáziáját megmozgatta, ugyanis az indulás után napokig nem volt elérhető a szerver – általában arra hivatkozott, hogy most bizony van némi túlterhelés, próbálkozzunk később...

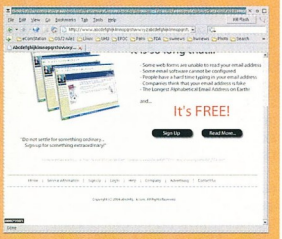

» Megkaphatjuk a leghosszabb elektronikus levélcímet

➲ www.abcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijklmnopqrstuvwxyzabcdefghijk.com/

GOOGLE.COM, YAHOO! INC.

Keresgélés

A netes keresők közül kétségkívül a Google és a Yahoo! a legnépszerűbbek. Azt kevesebben tudják, hogy a Yahoo! a Google keresőmotorját használja saját weboldalain.

A cég bejelentette, a későbbiekben saját keresőmotort fog alkalmazni, ami a 2002 decemberében felvásárolt Inktomi keresőtechnológiájára épül. A Yahoo! szeretné kiszűrni a gyengén sikerült és tolakodó webhelyeket, amihez speciális spamszűrő rendszert fog használni.

Elemzők szerint a két cég közül a Google továbbra is népszerű lesz, bár az oldalait használók száma várhatóan meg fog csappanni.

» Yahoo! – hamarosan az Inktomi technológiájára épülő keresőmotorral

➲ www.google.com/
➲ www.yahoo.com/

MICROSOFT

Újabb háborús övezet

A Microsoft több hónappal ezelőtt hirdette meg spamellenes hadjáratát. Az Egyesült Államokban több spamküldő kilétét felderítették, feljelentést is tettek ellenük. A redmondi cég már Európában is szeretné visszaszorítani a kéretlen leveleket, így itt is harcot indított küldőik ellen. A Microsoft jelenleg tizenöt európai ország kormányával áll kapcsolatban – a spamküldők felderítésének ügyében. Az első sikereket még tavaly érte el Franciaországban, de az idén már Németországban is lefülelték három német spamküldő céget, amelyek pornográf tartalmú leveleket és ilyen jellegű webhelyekhez bejelentkezési kódokat küldözgettek.

Az elcsípett spamküldőket feljelentik, aminek általában az a végeredménye, hogy bírósági úton megtiltják tevékenységük folytatását.

➲ www.microsoft.com/presspass/features/2004/Feb04/02-10spamenforce.asp

STREAMCAST NETWORKS

Két legyet egy csapásra

A peer to peer hálózatokat üzemeltető cégek sorra keresik, milyen újabb szolgáltatást tudnának nyújtani meglévő rendszereik felhasználásával. Az egyik legjövedelmezőbb megoldás, ha a sok-sok felhasználó által alkotott hálózatban – a file-cserén kívül – például netes telefonszolgáltatást is tudnak nyújtani, természetesen jóval olcsóbban, mint a távközlési cégek.

A KaZaA alapítói, Janus Friis és Niklas Zennstrom tavaly szeptemberben indították VoIP-(Voice over Internet Protocol) szolgáltatást Skype néven.

A jól ismert Morpheus file-cserélő üzemeltetője, a StreamCast Networks még a tavasszal elindítja VoIP-szolgáltatását, ahol a Morpheus klienst letöltők havi 10 vagy 35 USD-os áron telefonálhatnak az Egyesült Államokon belül. Az olcsóbb havidíjért 300 percet beszélhetnek, a drágábbért korlátlan beszélgetést biztosít a készülékeket szolgáltató i2 Telecom International. A szolgáltatáshoz szükség van a Morpheus kliensre és a Morpheus adapterre, utóbbit az i2 Telecom Internationaltól lehet megvásárolni.

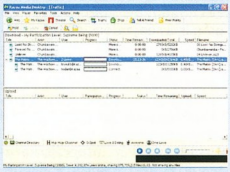

» A világszerte népszerű KaZaA

Elemzők szerint az, hogy a P2P hálózatok üzemeltetői olcsó netes telefonálási lehetőséget biztosítanak, csökkentheti a hagyományos telefondíjakat.

➲ www.i2telecom.com/
➲ www.morpheus.com/
➲ www.streamcastnetworks.com/

NOVELL

Vírus? Nem érdekel!

A vírusok terjedésében nagy szerepet játszanak az irodai dolgozók, mivel a beérkező elektronikus leveleket és azok mellékleteit többnyire minden elővigyázatosság ellenére megnyitják.

A Novell kérésére és anyagi támogatásával, a TNS által Nagy-Britanniában ezerfős mintán végzett kutatás meglepő eredményeket hozott. A válaszadók egyharmada van tisztában a vírusok veszélyességével, de legtöbbször nincs idejük arra, hogy ellenőrizzék dokumentumaikat, e-mailjeiket. Kétharmaduk úgy nyilatkozott, nem nagyon ismerik a vírusellenőrzés módjait. Viszont az összes válaszadó kilencven százaléka szerint a Microsoft, a kormány vagy saját informatikusaik a hibásak a vírusok terjedésében. A felmérésben szereplők egyharmada úgy érzi, képtelen úrrá lenni a helyzeten, és nem képes megfelelő módon kezelni, rendezni elektronikus leveleit.

A felmérés összegzéseként elmondható, hogy az irodai alkalmazottak nem ismerik el, hogy ők a vírusok terjedésének egyik fő okozói, miközben nem tesznek túl sokat a fertőzések elkerülésére.

➲ www.novell.com

A hónap webhelye: www.netkeptar.hu

» Fotópiac a neten

Nem csak a festészet fejezi ki képek megalkotásával az alkotó gondolatvilágát, látásmódját. A modern technológia segítségével professzionális minőségű fotókat készíthetünk – legyen szó analóg vagy digitális képről. Jó néhány fotóművész alkotását vehetjük szemügyre a Netképtár oldalain, és ha tetszik, akár fel is használhatjuk a képeket – ám ezért már jogdíjat kell fizetnünk.

Dudás Zoltán (dudi@ipma.hu)

A fotózás mint művészet manapság egyre nagyobb teret hódít – gondoljunk csak a különböző kiállításokra, illetve szaklapok által közzétett gyönyörű képekre. A net lehetőségeit kihasználva közelebbről is megismerkedhetünk a fotóművészek alkotásaival, sőt ha elnyerték tetszésünket, fel is használhatjuk őket. A webhely ügynökségként képviseli magát a vásárló és a fotós között, így a felhasználó könnyedén megtalálhatja a számára ideális képet (például hirdetésre, csomagolásra), a művész pedig jogdíjas alkotásaiért megkapja a megfelelő ellenszolgáltatást.

A webhelyen a képeket 20 kategóriába sorolták, melyek közül kiemelkedik a Természet csoport a maga közel 1200 fotójával. Minden nagyobb főcsoportot alcsoportokra bontottak, így könnyítve meg számunkra az ideális kép kiválasztását. Lehetőségünk van az egyes csoportokon belül diavetítésre is, amely adott időközönként lépteti a kategórián belüli fotókat.

A képeket tulajdonságaik szerint is szűrhetjük. A fotókat alkotóik elnevezték, így a nevek alapján a szolgáltató ábécérendet állított fel. A cím alapján történő keresés számos variációjával elláttták a webhelyet – például rákeresheetünk egy betűsorra szó elején vagy szó végén, a keresést elvégezhetjük kulcsszavakban vagy csak a képnevekben. Ha további célunk van a fotóval, és megvan a háttér, amihez a képet illeszteni szeretnénk, a webhely segít nekünk a színárnyalatok kiválasztásában is – a képek jellemző színvilágát veszi az egyik csoportosítási alapnak. Így könnyedén kiválaszthatjuk a számunkra megfelelő színnel telített fotót, legyen szó a zöldeskéktől kezdve a téglavörösön át akár a kekiig. Több mint hatvan színkategória közül válogathatjuk ki a nekünk tetszőt – a diavetítés persze itt is működik.

Ha csupán gyönyörködni szeretnénk az alkotásokban, ingyen és bármentve letölthetjük a képek bemutató változatát (layout), melynek alján a Netképtár áttetsző logója található.

Ha azonban a teljes képre van szükségünk, azért már fizetnünk kell, melynek nagy

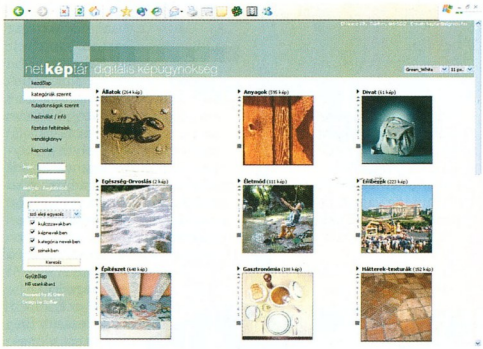

» A képeket különféle kategóriák alapján különböztetik meg

része az alkotó zsebébe fog vándorolni. A nem jogdíjas képeket 6000 forintért korlátlan mennyiségben, méretben és megjelenésben terjeszthetjük, míg a jogdíjas alkotások esetében meg kell határoznunk a felhasználás módját, méretét és példányszámát. Ezeket a kiválasztott kép melletti legördülő menüben tehetjük meg, majd ha regisztráltuk magunkat és beléptünk, leadhatjuk megrendelésünket. A regisztráció során meg kell adnunk a számlázási nevet, címet, egy e-mail címet – ahova küldeni fogják a belépéshez szükséges jelszavunkat (melyet módosíthatunk) –, telefonszámunkat, illetve azonosítónkat. Opcionálisan megadhatjuk címünket is.

A webhelyre az egyszerű küllem és a könnyű kezelhetőség jellemző, ám húszféle kinézet és csaknem tíz betűméret közül választhatjuk ki a nekünk tetszőt. Minden műkedvelőnek ajánlom a Netképtárat, de akik üzleti vagy marketingkampányukhoz keresnek alapanyagot, azoknak is érdemes körülnézniük a webhely oldalain. PCM

»infó

➲ **www.netkeptar.hu**
A készítők webhelye:
➲ **www.elgreco.hu**

Csengőhangok
(polifónikus is!),
operátor logók,
képüzenetek,
hangos üdvözletek:
www.mobiloldal.tk

Minden teszt egy helyen!
www.tesztelo.hu

Dudás Zoltán

Netgear FWG114P útválasztó

Éteri mindenes

Számos Netgear termék járt már nálunk, ám ez az első, amely egyszerre működik útválasztóként, access pointként és USB-s nyomtatószerverként. A készülékhez mellékelnek egy körülbelül 2 méteres UTP patch kábelt, német nyelvű gyorstelepítési útmutatót, tápegységet és telepítő CD-t. A készüléket igényes, kék fémburkolat védi. A működési állapotról LED-ek tájékoztatnak: információt kapunk az energiaellátásról, a vezeték nélküli helyi hálózat (WLAN) és a beépített négyportos switch aktivitásáról, a nyomtatószerverről és – újabb különlegesség – a beépített soros port állapotáról. A soros portra hagyományos soros modemet köthetünk (analóg vagy ISDN kapcsolat) arra az esetre, ha megszakadna a fő netcsatornánk.

» Netgear FWG114P: nagy tudású hálózati csomópont

A CD-n található telepítési útmutató – ahogy a Netgeartól már megszokhattuk – a telepítést lépésről lépésre bemutató HTML oldalakból áll. A nyomtatószerverhez szükséges program is innen érhető el, külön Windows 98, Me, valamint Windows 2000, XP rendszerekhez. Mivel a készülék beépített DHCP-szerverrel bír, és ez alapesetben be is van kapcsolva, a konfiguráló gépünket automatikus IP-címkérésre kell beállítanunk. Az útválasztó IP-címe alaphelyzetben 192.168.0.1, így böngészőnkbe ezt a címet kell beírnunk a konfigurációs oldalak eléréséhez.

Az FWG114P támogatja a jelszavas, illetve jelszó nélküli netkapcsolatokat, előbbieken belül a PPPoE, a PPTP és a BigPond Cable típusú eléréseket. A soros port beállításainál megadhatjuk, mikor vegye igénybe a kártyán a modemen keresztüli elérést, illetve az ehhez a kapcsolathoz tartozó netszolgáltatónk adatait, például a behívószámot, a nevet, a jelszót, a DNS-szervert és egyebeket. A kábel nélküli hálózat konfigurálásakor a régiótól függő csatornát választhatjuk ki, megadhatjuk a WLAN nevét (SSID) és a kapcsolat típusát (g, b vagy mindkettő). Ezenkívül még számos beállítási lehetőség adott (például titkosítás, hozzáférhetőségek) – mindaz, ami egy WLAN biztonságos használatához szükséges.

Automatikusan naplózza az általunk kiválasztott eseményeket (például belépések, csomagforgalmak). Különféle szűrőket alkalmazhatunk a nemkívánatos adatok bejutásának megakadályozására: ezek vizsgálják, melyik proxyszerver felől érkeznek az adatok, a csomag tartalmaz-e sütit, ActiveX összetevőt, Java appletet vagy megadott karakterláncot. A készülék e-mailt küld az eseményekről a megadott címre, egy szintén megadott SMTP-szerveren keresztül. Beépített pingelőalkalmazásával megvizsgálhatjuk, hogy a router elér-e bizonyos IP-címeket. A WAN port beállításainál megadhatunk DMZ-szervert, engedélyezhetjük, hogy a készülék válaszoljon a pingelésre (amely a WAN port felől érkezett), illetve megadhatjuk a port sebességét is (szükség esetén automatikusra állíthatjuk). Ha dinamikus IP-címünk van, az FWG114P három dinamikus DNS-szolgáltatót támogat, így nem kell bajlódnunk, ha netszolgáltatónk új IP-címet ad. Távoli hozzáféréssel is elérhetjük, csupán engedélyeznünk kell a távoli gépet IP-cím vagy címtartomány segítségével.

A Netgear FWG114P útválasztó ajánlott bruttó végfelhasználói ára 69 025 Ft, a garancia 3 év.

➲ www.netgear.com/products/details/FWG114P.php

➲ www.accesspoint.hu

IP Finder 1.0

Ki vagyok?

A Click Team IP Finder nevű programja azok számára jelent nagy előnyt, akik dinamikus IP-címmel egy központi készüléken (router) keresztül csatlakoznak a netre. Ilyen például az ADSL kapcsolat, ami bizonyos adatforgalom nélküli idő után (de 24 óránként mindenképp) megszakítja a kapcsolatot, és amikor a felhasználó újra fellép, már más címen található meg. Hogy mi ez a cím, több módon megtudhatjuk, de a legegyszerűbb, ha erre szakosodott programot használunk.

Az IP Finder böngésző módjára fellép egy apró webhelyre, és az ezen lévő szerveralkalmazás visszaadja külső IP-címünket a programnak. Nincs szükség konfigurálásra, mivel a windowsos netbeállításokat használja.

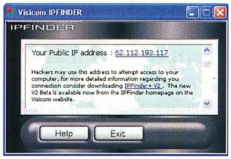

» Egyszerűen megtudhatjuk külső IP-címünket

Súgójában megtalálhatjuk a készítők elérhetőségét, illetve rövid választ kaphatunk néhány technikai kérdésre (például mi az IP-cím) – sajnos csak angolul. Az IP Finder ingyen letölthető a készítők webhelyéről.

➲ http://webplus.vss.company.org.uk

ZyXEL ZyAIR B-120

Biztonságos kapcsolat noteszgépeknek

A vezeték nélküli helyi hálózat kiépítésére alkalmas készülékek között a 802.11b szabványnak megfelelő, 11 Mbit/s-os maximális sebességet támogató eszközöket lassan kiszorítják az 54 Mbit/s-os vagy magasabb sávszélességet támogató, 802.11a vagy g szabványnak megfelelő készülékek, ám mi mégis visszatérnénk a 802.11b-re – a ZyAIR B-120 PC-Card kártya erejéig. Ugyanis a kártya szoftveres támogatottsága messze megelőzi társaiét.

A dobozban a kártya mellett gyorstelepítési útmutatót és két CD-t leltünk. Az első CD-n megtaláljuk a telepítőprogramot (automatikusan elindul), a már említett gyorstelepítési útmutatót PDF formátumban, illetve a teljes kézikönyvet. Ennek elolvasásához az Adobe Acrobat Reader 5.05-öt is telepíthetjük a CD-ről. A kártya meghajtószoftvere szintén itt található. A digitális kézikönyv kimerítően leírja a kártya telepítését, a kezelőprogram működtetését (külön kifejtve, hogyan kell kikapcsolni a Windows XP saját WLAN-kezelő alkalmazását) ábrákkal, képernyőmentésekkel.

» Éteri kapcsolat, kiemelkedő hitelesítőszoftverrel

A második CD az Aegis klienprogramot rejti, amely a kábel nélküli hálózat biztonságos üzemeltetését segíti elő. A program a hitelesítést végzi el, ha Radius szervert használunk, és access pointunk támogatja a 802.1x szabványt. A CD-n található dokumentáció szintén mindent kimerítő részletességgel mutatja be a hitelesítés műveletét elméletben és gyakorlatban egyaránt, a klienprogram telepítését és üzemeltetését is beleértve.

A kártya kezelése egyszerű, csupán három lépést kell elvégeznünk. Ha Windows XP-t használunk, tiltsuk le, hogy az operációs rendszer kezelje a WLAN-t. Telepítsük az első CD-n található kezelőprogramot, majd csatlakoztassuk a kártyát noteszgépünkhöz.

A ZyAIR B-120 ajánlott bruttó végfelhasználói ára 13 281 Ft, a garancia 2 év.

➲ www.zyxel.hu/products.php?cid=5&id=18

Packeteer PacketShaper 2500

» Sávszélesség-felügyelet felsőfokon

Sok cégnél okozhat problémát a sávszélesség optimális kihasználása. Elkerülhetetlen, hogy egy-egy munkatárs – főleg a sok számítógépet üzemeltető vállalatoknál – magáncélra használja a céges netelérést. Lehet őket büntetni, szankciókat bevezetni, de a legegyszerűbb módszer a sávszélesség automatikus felügyelése.

Dudás Zoltán (dudi@ipma.hu)

A Packeteer PacketShaper olyan intelligens hálózatfelügyelő készülék, amely korlátozza a sávszélességet a kevésbé fontos alkalmazások előtt, és biztosítja a megfelelő sávszélességet az üzletvitel szempontjából fontos alkalmazásoknak.

A készülék gyakorlatilag egy fekete doboz – kék köntösben. A Zeon Infotech (ők biztosították a készüléket számunkra) által megadott információ szerint egy speciálisan kialakított számítógép fekszik a fémládikóban, amely a feladatra kihegyezett operációs rendszert futtatja. A készülékhez a leírás és a dokumentáció mellett egy keresztkábelt és egy sima UTP-kábelt, továbbá a konzolon keresztüli konfiguráláshoz egy soros portra köthető kábelt mellékelnek.

A Packeteer webhelyén kimerítő dokumentációt találunk a konzolos konfiguráláshoz, de ez a művelet a beépített webszerveren keresztül is elvégezhető. Emellett az eszköz Telnet és SSH protokollt használva is konfigurálható.

A PacketShapert közvetlenül a proxyszerver/útválasztó és belső hálózatunk switch-e közé kell ékelni, és a rajta átfolyó forgalmat vizsgálja. Ha véletlenül áram nélkül maradna a készülék, akkor is átengedi magán az adatokat, csak nem felügyeli őket – így nem szakad meg a netkapcsolat. A folyadékkristályos kijelzőn leolvashatjuk a készülék állapotát, illetve az aktuális ki- és bemenő adatfolyam mértékét. LED-ek tájékoztatnak a két (kimenő és bemenő) port állapotáról, az eszköz állapotáról és az esetleges hibákról. A beépített két háttértároló – az 59 Mbyteos flash memória és a 2 Gbyteos merevlemez – tartalmához FTP-klienssel vagy a weboldalán keresztül is hozzáférhetünk.

Bejelentkezéskor eldönthetjük, hogy titkosított webes kapcsolaton keresztül (SSL) vagy titkosítás nélkül szeretnénk-e kezelni az eszközt. Ezután az információs ablak tárul elénk, amelyben felvilágosítást kapunk a gép típusáról, sorozatszámáról, IP-címéről és állapotáról. Utóbbiról megtudhatjuk, hogy a forgalomfigyelési és -irányítási rendszere be van-e kapcsolva vagy sem.

A készülék egyik fő használati területe a forgalommérés osztályokra (class) bontva. Ha a firmware-e tartalmazza, az osztályokat a küldött és fogadott csomagok jellemzői alapján alkalmazásként azonosítja be (például Socks, HTTP, MSN Messenger stb.), melyekhez automatikusan (a belső program által tartalmazott) prioritást is rendel. Ha bekapcsoljuk az Easy Configure szolgáltatást, a prioritásokat előre elkészíti a gép, nekünk csak a feltérképezett alkalmazásokat kell az egyes prioritási csoportokba helyezni. Az Easy Configure módban az alábbi négy prioritást hozza létre a rendszer: MissionCritical, Average, LowPriority, Prohibited.

A *top ten* menüpontban az első tíz osztály átlagos sebességét (bit/s-ban) és százalékos megoszlását tekinthetjük meg, kimenő és bemenő forgalomra bontva. Alaphelyzetben az utolsó egy óra forgalmát láthatjuk, de tetszőlegesen beállítható a kívánt időtartam – akár két hónapra visszamenőleg is tájékozódhatunk.

Grafikonos megjelenítést kérhetünk az egyes osztályok forgalmáról és arról, hogy a sávszélesség hány százalékát használták ki.

Mi is készíthetünk osztályokat, amelyek az általunk definiált alkalmazásokat tartalmazzák. A készülék már most több száz alkalmazást ismer, amely a firmware újabb frissítéseivel csak bővülni fog. A nálunk járt PacketShaper 2500 modell egyszerre 256 osztályt tud kezelni.

A *monitor* oldal az összes feltárt és általunk definiált osztályt elénk tárja hierarchikus nézetben. Itt látjuk például, hogy az egyes osztályokba sorolt alkalmazásokat hányszor kérték, hányszor vált szükségessé a kiszabott szabály érvényesítése, leolvashatjuk a jelenlegi és az előző egy perc átlagsebességét, a jelenlegi adatáram sebességét vagy a csomagkövetés átlagos késleltetését. Ha kiválasztjuk a legtöbbet használt osztályt, a készülék IP-címekre és gépnevekre lebontva megmutatja az első húsz osztályon belül legtöbb adatforgalmat lebonyolító felhasználót, és az általuk az első húsz osztályban igénybe vett sávszélesség arányát (százalékban). Rájuk külön osztályt hozhatunk létre a megfelelő prioritással. Ezeket a felhasználókat IP-cím vagy DNS-név alapján azonosíthatjuk.

A *report* menüpontban különféle grafikus statisztikákat tekinthetünk meg: a legtöbb sávszélességet használt osztályok listája, a hálózat százalékos kihasználtsága, a tíz legtöbbet használt osztály tortadiagramja – mindezek a kimenő és bejövő adatforgalmakra bontva. Külön megszabhatjuk, hogy az értékelés során mely típusok (kapcsolat, osztály, prioritási csoport) mely adataira vagyunk kíváncsiak. Mindezt elmenthetjük saját gépünk merevlemezére, és kinyomtathatjuk. Jelentéseket készíthetünk a sávszélesség kihasználásáról, az esetleges hibákról és még több tucat eseményről.

A *setup* menüpont a készülék beállítási lehetőségeinek tárháza. A *basic* pontban kapcsolhatjuk be a forgalommérést és -szabályozást, megadhatjuk a készülék IP-címét, tartományunk nevét, saját IP-címünket és az átjáróét, továbbá a kezelendő sávszélességet. A biztonsági beállításoknál változtathatjuk meg jelszavunkat, továbbá engedélyezhetünk vagy tilthatunk egyéb opciókat. Lehetőségünk van parancsidőzítésre, HTTPS-, SSH-beállításokra, a bootolás beállítására stb.

» Csomagszortírozás felsőfokon

A sávszélességet a készülék által megállapított vagy az általunk felvitt prioritások alapján lehet felügyelni. Ehhez a *Setup* menüpont alatt a *basic* oldal *Shaping* kapcsolóját kell aktiválni.

Apró kényelmetlenség a kezelésben, hogy a termék weboldalai lassan töltődnek le, de a legújabb (6.1.2-es) firmware a gyártó szerint sokat javít a helyzeten.

A készülék ára 512 kbit/s-os sávszélesség felügyelésekor 6600 USD, 1 év garanciával. Nem kétfilléres termékről van tehát szó, így a Packeteer különböző licenctípusokat dolgozott ki, amelyek ára függ a garancia típusától, a hardvergarancia hosszától, a támogatás típusától, illetve a szoftvertámogatástól.

•

A készülék üzembe helyezésében a Minor Rendszerház Rt. képviselője, Sik Sebestyén volt segítségünkre, kérdéseinkre is ő válaszolt a próbaidőszak alatt.

»infó

- www.packeteer.com
- www.zeon.hu/packetshaper/index.html

PALMONE

Sponga Tamás

Csúsztatás

Miközben a Treo600 smartphone-t egyre több mobilszolgáltató veszi fel kínálatába, a PalmOne háza tájáról már a Treo-610-ről hallhatunk, illetve már a feltételezett megjelenési időpontról is olvashattunk.

A hírek szerint a Treo600 Bluetooth-támogatással és 320x320 képpontos kijelzővel szerelt továbbfejlesztéséről volna szó. Közben a PalmOne nyilatkozatban cáfolta, hogy a Treo610 kiadását tervezték volna, hiszen éppen hogy megkezdték a Treo600 forgalmazását a mobilszolgáltatók. A céget meglepete, hogy a várakozásokhoz képest sokkal nagyobb az érdeklődés a készülék iránt, melynek megjelenését a kijelzővel kapcsolatos problémák késleltették.

A PalmOne folyamatosan növeli a gyártási volument, „éppen ezért túlságosan korai még az utódról beszélni" – jelentette ki a PalmOne szóvivője.

» Treo600 – korai lenne még az utódról beszélni

➲ **www.handspring.com/products/communicators/treo600_overview.jhtml**

NOKIA

Többrészes játék

A Nokia N-Gage játékkonzol/mobiltelefon készülék eladásai – a hatalmas reklámkampány ellenére – közel sem hozták azt, amit a cég előre „tervezett". A finn vállalat sajtóközleményéből az derül ki, hogy inkább csak Európában és Ázsiában mondhatók jónak az N-Gage fogadtatása, az amerikai eladások messze alulmúlták a várakozásokat.

Azért annyira nem lehetnek vészes a készülékek eladási adatai, mivel a Nokia már dolgozik az N-Gage 2-n – sőt, valószínűleg több készülék is lesz a második után. A cég teljes mértékben figyelembe veszi a felhasználók visszajelzéseit, és amit ők hibának vagy kényelmetlennek találnak a jelenlegi konzolon, azt megpróbálja kijavítani az új változatban – ilyen például az, hogy elég érdekesen kell tartani a készüléket telefonálás közben, illetve hogy külön pilótavizsga kell a memóriakártya cseréjéhez.

A következő N-Gage vékonyabb, kisebb és könnyebb is lesz a mostaninál.

» Nokia N-Gage – folytatása következik

➲ **www.n-gage.com/**

PSION, PSION TEKLOGIX

Ablakok, pingvin

A Symbian vegyesvállalat egyik kitalálója és alapítója, a Psion, illetve a Psion Teklogix körül érdekes hírek keringenek az utóbbi időben. A találgatás már tavalyelőtt megkezdődött az új netBook Pro készülék kapcsán, amikor kiderült: a Psion a jól bevált EPOC32 (ma már SymbianOS) operációs rendszert lecseréli a Windows CE.Net-re. Egy ideig arról volt szó, hogy kétféle netBook Pro lesz, egyiken a SymbianOS, másikon a Microsoft operációs rendszere. Ez a korábbi felhasználók nagy többségének haragját váltotta ki, és az online petíción kívül külön fórumokban boncolgatják az új netBook Pro képességeit – de főként a hibáit.

A másik meglepetés, hogy a Psion eladta Symbian-részesedését a Nokiának. Ezzel a Nokia részesedése 63,3 százalékra növekedett.

A Psionról pedig olyan hírek kezdtek terjedni, hogy Linux-alapú szubnotesz fejlesztésébe kezdett. A pletykának van alapja, ugyanis a Psion alapítója és elnöke, David Potter azt nyilatkozta, hogy a mostani készülékek túlságosan nagyok, nehezek és gyorsan elavulnak.

Az elnök szerint egy könnyű, egyszerű kezelésű Linux-alapú szubnoteszgépnek várhatóan hosszabb lesz az életciklusa, mert a nyílt forrású operációs rendszer olyan lehetőségeket nyújt, amire nyugodtan lehet alapozni a cég jövőjét is.

Tény, hogy a többéves Psion gépek még mindig megbízhatóan működnek – felhasználóik megelégedésére.

Psion kézigépekre már évek óta van Linux, lelkes felhasználók fejlesztésének köszönhetően – hivatalos támogatás eddig nem volt.

» A Psion új útra tér: linuxos tenyérgépet fejleszt

➲ **http://linux-7110.sourceforge.net/**
➲ **www.petitiononline.com/nbookpro/petition.html**
➲ **www.psion.com/**
➲ **www.psionteklogix.com/**

BENQ

Versenytárs

Sokak fantáziáját megmozgatta a Sony Ericsson P800 és utóda, a P900. Tény, hogy sokat tudó, nagyon kellemes készülékek – bár mobiltelefonnak kicsit testesek.

A népszerű P900 hamarosan új kihívóra talál, ugyanis a régen Acer néven ismert BenQ bemutatta a Texas Instrument OMAP 1510 processzorra épülő P30-as smarthphone-ját. A P30 szintén SymbianOS 7.0-t futtat, és a grafikus kezelőfelülete az érintésérzékeny UIQ 2.1 – akárcsak a Sony Ericsson P900-ban. A 40x61 mm-es TFT kijelző felbontása 208x320 képpont. A memória bővítésére MultiMedia Card vagy Secure Digital kártya használható.

A külső egységeket – GPS-kártya, WiFi-kártya – az SDIO foglalatba lehet illeszteni. Ha a kezelése legalább olyan barátságos lesz, mint a P900-é, mindenképpen sikerre számíthat. Mérete 118x52x17 mm, tömege 100 g. A külvilággal Bluetooth, infravörös és USB kapcsolaton keresztül tud kommunikálni.

A készülék egyelőre prototípusként létezik csak, várhatóan az év második felében jelenik meg.

» BenQ P30 – hasonló tulajdonságokkal, mint a Sony Ericsson P900

➲ **http://global.benq.com/**
➲ **http://my-symbian.com/uiq/techdata_p30.php**
➲ **www.symbian.com/phones/bq_p30.html**

Hi-Note Movie
Mozgó mozi

Nagy Zoltán

A Hi-Note Movie noteszgépet láthatóan a mozirajongók igényeinek kielégítésére tervezték. Képernyője szélesvásznú, 1280x800 képpont felbontással – ez és a gép teljes kialakítása kissé emlékeztet az előző számunkban bemutatott egyik gépre, de ez valószínűleg csak annak tudható be, hogy a két gyártó ugyanonnan szerzi be az építőelemeket.

A Centrino technológián alapuló gép hosszú repülőúton is el tudja szórakoztatni gazdáját, mivel akkumulátorról több mint 3 órán át képes működni. Azt, hogy elsősorban útravalónak készült, jelzi, hogy mindössze 3,1 kg-ot nyom – tömege a 15,4 col képátlót figyelembe véve igencsak barátságos.

» Hi-Note Movie – mozigép utazóknak

A képet integrált Intel lapkakészlet biztosítja, így egetverő 3D-s teljesítményt ne várjunk tőle, de nem is erre készítették. Alapszintű képességekkel rendelkezik, ami a néhány éves 3D-s játékokhoz elég.

Szokatlan módon nem hátul, hanem oldalt található a gép egy híján összes csatlakozója. Ezzel alaposan megkönnyíti a felhasználók dolgát, hiszen oldalt sokkal könnyebb matatni, mint hátul, csak arra kell ügyelni, hogy a gép mellett legyen hely. Van itt két USB 2.0 (a harmadik hátul kapott helyet), egy IEEE-1394-es port, PC Card aljzat, modem és 100 Mbit/s-os Ethernet csatoló. A mozizást segíti elő a digitális hangkimenet – ami egyre népszerűbbé válik a noteszgépek körében is –, továbbá az elmaradhatatlan S-Video kimenet.

A normál méretű, magyar kiosztású billentyűzet kellemes járású, nem kopogós, stabil. A nagy képernyőnek köszönhetően a billentyűzet két oldalán még maradt hely egy-egy hangszórónak. Ezeken kívül még három hangszóró van a készülékben – a többi noteszgéphez képest egész elviselhető hangot ad.

A gép különlegessége a beépített webkamera. A kifejezetten videotelefonos alkalmazásra szánt kamera a monitor tetején, középen foglal helyet, így éppen a gép előtt ülő felhasználót veszi. A Kronos Hi-Note Movie gépe elsősorban a sokat utazóknak és a filmek szerelmeseinek kiváló. A 360x273x28 mm-es gép ára bruttó 406 125 Ft, 2 év garanciával.

Kronos Trade Kft.
☎ 302-8888
www.kronos.hu

Mérési eredmények

Akkumulátoros üzemidő:	209 perc
3DMark 2001, 1024x768 képpont, 16 bit:	1710 3D mark
3DMark03, 1024x768 képpont, 32 bit:	nem futtatható
PCMark04:	2327 pont

X-Trend C5400
Új trend

Nagy Zoltán

A hagyományos, szolid külsejű noteszgép meg tudja lepni felhasználóját. A meglepetés egyik legfontosabb eszköze az Ati Mobility Radeon 9600 Pro videochip, amely 8x-os AGP buszon keresztül kapcsolódik a processzorhoz, és 64 Mbyte-nyi memóriáját 128 Mbyte-ra bővíthetjük. A sebesség másik összetevője a 2,4 GHz-es Celeron processzor. Igaz, a 128 Kbyte-os gyorsítótár, ami a Celeronok sajátja, kevésnek bizonyulhat az igazán komoly játékokhoz, de általában jó teljesítmény várható el tőle. Az átlagosnál nagyobb, 15 col képátlójú TFT monitor felbontása 1400x1050 képpont.

» X-Trend C5400 – sokféle kártyát tud olvasni

A gép különlegessége a hat az egyben memóriakártya-olvasó modul. Igaz, csak négy foglalata van, de ezekkel Secure Digital, MultiMedia Card, CompactFlash, MicroDrive, Memory Stick és SmartMedia kártyák egyaránt használhatók. Nagy kincs az ilyen kártyaolvasó-modul, főleg, ha sokféle digitális fényképezőgép vagy például MP3-lejátszó található a családban, illetve az irodában.

Az alapkiépítésben nincs benne, de kívánság szerint kiegészíthető a gép drót nélküli hálózati és Bluetooth csatolóval. A WLAN eszközt külön kapcsolóval aktiválhatjuk, illetve mellőzhetjük, így biztosak lehetünk abban, hogy amikor nem kell, nem fogyasztja a drága akkumulátort.

Ma már kuriózum a soros port – a C5400-nak azonban van, ami kifejezetten hasznos lehet például olyan alkalmazásoknál, mint a DOS-alapú banki terminálprogramok, amelyek nehezen használhatók winmodemmel, vagy egyes bankok külső kártyaolvasóinak használatakor, amelyek csak soros portra tudnak kapcsolódni. A gép 512 Mbyte-os memóriamodullal, 40 Gbyte-os merevlemezzel, kombinált DVD-olvasóval és CD-újraíróval bruttó 378 750 Ft-ba kerül, 1 év garancia mellett.

Trendex
☎ 365-4090
www.trendex.hu

Mérési eredmények

Akkumulátoros üzemidő:	94 perc
3DMark 2001, 1024x768 képpont, 16 bit:	7748 3D Mark
3DMark03, 1024x768 képpont, 32 bit:	2752 3D Mark
PCMark04:	2752 pont

Conceptronic USB 2.0 Hard disk box
Dobozba zárt Gbyte-ok

Nagy Zoltán

Még az írható DVD-k korában is jól használhatók a külső, USB csatlakozóval ellátott merevlemezdobozok. Népszerűségüket elsősorban kapacitásuknak (bármekkora merevlemezt beléjük építhetünk) és rugalmasságuknak köszönhetik.

A Conceptronic külső USB-s doboza tökéletesen megfelel az elvárásoknak. Alig nagyobb, mint a beleépített 3,5 colos, vagyis asztali gépekben használatos meghajtó, és legömbölyített sarkainak köszönhetően biztonságosan elhelyezhető akár nagyobb méretű zsebben is.

USB 2.0 csatolóval kapcsolódik a számítógéphez. Ezzel a sebessége közelíthet a beépített merevlemezek, illetve az IEEE-1394 porton csatlakozó eszközök sebességéhez. Ha éppen nincs a gépen USB 2.0-s csatoló, akkor sincs gond, működik az 1.1-essel is, természetesen annak megfelelő sebességgel. Annyi előnye viszont van, hogy ilyenkor nem szükséges az egyébként mellékelt külső tápegységet használni, elég az a feszültség, amit az USB csatoló biztosít neki.

Használatához csak Windows 98-on és az operációs rendszer korábbi verzióin van

» Conceptronic USB 2.0 Hard disk box – USB 2.0-s hordozható merevlemez

szükség meghajtóprogramra, a Windows Me és az utána következő rendszerek már automatikusan felismerik, és a rendszerbe illesztik. Hasonlóképpen történik ez Linuxon is.

A doboz rejt még egy kis állványt is, amivel függőlegesen állítva tárolhatjuk a dobozkát, így könnyen elfér a monitor mellett zsúfolt asztalon is. Az USB 2.0-s doboz ára táppal és USB kábellel bruttó 20 098 Ft, 1 év garancia mellett.

➲ M.K. Trading ☎ **209-7566**
➲ **www.mkcomputers.hu**
➲ **www.conceptronic.net/images/prodpics/CHD3Uen.pdf**

Minbo MB800 MP3-lejátszó
Négyzetre emelt zenék

Nagy Zoltán

A sétálómagnók kora végleg lejárt. Nincs olyan kazettás szerkezet, amely versenyezni tudna egy pehelykönnyű, nyakba akasztható készülékkel, ami szalagnyúzás nélkül játssza le a zenét, arra a számra ugrik, amelyiket kívánjuk, nem kell tekergetni, nem kell kazettát fordítani benne stb. De a discmaneknek is bealkonyult, hiszen ezek legfeljebb kapacitásukkal tudnak még egy ideig talpon maradni – de a memóriakártyák árának fokozatos csökkenésével, illetve a kapacitás folyamatos növekedésével ez az előny is elolvad.

A Minbo MB800 szabályos négyzet formájú, alig néhány grammos játszó. Fülecskéjénél fogva nyakba is akasztathatjuk, így mindig kéznél van, bár kocogni így nem érdemes vele, mert bármilyen könnyű, némi tehetetlensége mégis van. Kézben viszont nyugodtan vihetjük, hosszútávfutásnál sem okoz többletterhelést.

A beépített memória kapacitása 64 Mbyte, ami inkább csak jelképes, hiszen jó minőségben legfeljebb egyetlen album fér el rajta. Arra azonban kiválóan használható, hogy felvételt készítsünk rá, ugyanis erre is képes. A felvétel forrása lehet a beépített mikrofon – ekkor diktafonként szolgál a készülék, persze nem riportkészítésre, hanem saját, személyes feljegyzések rögzítésére alkalmas minőségben, 32 kbit/s bitrátával, 8 kHz mintavételezéssel, monóban. A felvétel másik forrása a beépített rádióvevő lehet. Mivel a minőség ekkor sem jobb, ez a szolgáltatás nem kedvenc slágereink rögzítésére szolgál, inkább fontos információk, esetleg prózai anyagok megörökítésére.

A lejátszási időt MMC kártyával növelhetjük, zenék mellett egyéb file-okat is tarthatunk a kártyán. A kezelést a készüléken lévő gombok mellett a fejhallgató vezetékén lévő távirányító is segíti. A fejhallgatót nem cserélhetjük, illetve ha ezt tesszük, le kell mondani a távirányítóról.

A tápellátást apró, különleges akkumulátor biztosítja, ennek töltését praktikusan az USB portról oldották meg. A PC felől USB-háttértárnak látszik a készülék, így könnyen másolhatunk rá file-okat.

A lejátszó ára bruttó 19 750 Ft, 1 év garancia mellett.

➲ Atcomp ☎ **431-3415**
➲ **www.mp3center.hu**

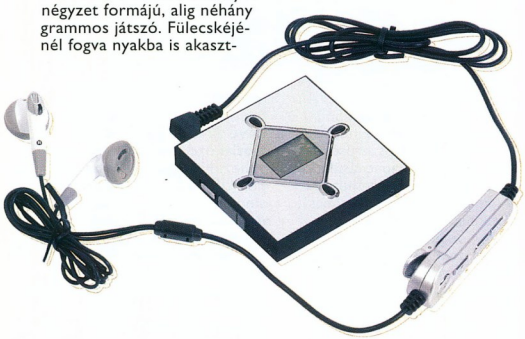

» Minbo MB800 – MP3-lejátszó, rádió és diktafon egyben

Telstar UFM 102
Gyors nyakbavaló

Nagy Zoltán

Népszerű megoldás a fejlesztők körében, hogy több kicsi, hordozható eszköz szolgáltatásait egyetlen készülékben valósítják meg. Népszerű ez a felhasználók körében is, hiszen így nem kell annyi mindent cipelni, és mindig kéznél van, ami szükséges.

Egybeolvasztott készülék a Telstar UFM 102 is. Egyrészt 128 Mbyte-os USB-kulcs, és ha éppen MP3 file-okat tárolunk rajta, azokat le is tudja játszani. A 128 Mbyte már két jobb, vagy több gyengébb minőségű album tárolására is elegendő, ami általában arra elég, hogy az emberfia otthonról elérjen a munkahelyére. A zeneszámok mellett még elfér néhány fontos dokumentum is, amin dolgozunk éppen, és bárhol, ahol Windows 98-nál fejlettebb operációs rendszer van, gond nélkül hozzá is férünk.

A kényelmet növeli az is, hogy nem sokat kell várni a file-átvitelre, ugyanis a lejátszónak USB 2.0-s a csatolófelülete is van.

Kétsoros, karakteres kijelzőjén meg tudja jeleníteni az ID3 tageket is. Kezelése egyszerű, a lejátszógomb mellett egy nyomható és billenthető kapcsolóval válthatjuk az üzemmódokat. Apró mikrofonjával saját felvételeket is készíthetünk, 32 kbit/s-os minőségben, digitális memóriaként használva a holmit.

A mellékelt fejhallgatót zsinórral akaszthatjuk nyakba, ennek a végén kis hurokba rögzíthetjük magát a lejátszót, így minden egyben van, és nem könnyű elveszíteni sem. Ha azonban saját fejhallgatót szeretnénk használni, erről a kényelemről le kell mondani.

A hangképet öt előre elkészített beállítással változtathatjuk, de normál módban, vagyis módosítás nélkül is egészen jól szól. A készülék bruttó 21 750 Ft-ba kerül, 1 év garancia mellett.

» Megszólalásig USB-kulcs

➲ Atcomp ☎ **431-3415**
➲ **www.mp3center.hu**

DRAM-PIAC

Memóriahiba

A négy legnagyobb memóriagyártó cég – az Infineon Technology, a Samsung Electronics, a Micron Technology és a Hynix Semiconductors – együttesen több mint nyolcvan százalékos részesedést birtokol a DRAM (Dynamic Random Access Memory) modulok piacán.

A kereskedelem azon területein, amelyeket szinte száz százalékban ural néhány gyártó, időnként felmerül a gyanú, hogy összefogva befolyásolják termékeik árát. Ez a gyanú az elmúlt évek során többször felmerült a memóriaegységek piacán is. Február utolsó hetében a bíróság elutasította a Federal Trade Commission (FTC) Rambus elleni keresetét, de a peranyagban több elektronikus levelet és más dokumentumot találtak, ami arra utal, voltak titkos megállapodások a memóriagyártók között, hogy a memóriaárakat mesterségesen magasan tartsák. Ennek egyenes következménye, hogy házkutatást tartanak a cégek irodáiban, és kartellvizsgálatot indítanak a memóriagyártóknál.

Jelenleg az ügyészség foglalkozik azzal, hogy a cégek mesterségesen – előre megkötött megállapodásokkal – tartották magasan a DRAM modulok árait, illetve visszafogták a termelést.

Emellett a Rambus is pert indíthat a DRAM modulok gyártói ellen: a cég úgy látja, éveken keresztül szövetkeztek ellene, hogy akadályozzák lapkáinak elterjedését. Az Intel ugyanis a Rambus memóriatechnológiáját támogatta a 90-es évek végén, de végül 2001-ben mégis a DDR SDRAM mellett döntött.

Az első perekre már márciusban vagy áprilisban sor kerülhet.

➲ www.hynix.com/
➲ www.infineon.com/
➲ www.micron.com/
➲ www.samsung.com/
➲ www.samsungsemi.com/

HEWLETT-PACKARD

Csúcsra járatás

A Compaqkal megerősített HP megavállalat termékei több szegmensben is az élbolyban vannak – gondoljunk csak a palmtop-, noteszgép-, nyomtató- és szerverüzletágakra.

A cég új terve az, hogy az erőteljes növekedést produkáló digitális fényképezőgépek piacán is az élmezőnybe kerüljön. „Ebben az évben magasabb szintre lépünk a digitális fényképezőgépeinkkel. Kiváló technika, képminőség és egyszerű használat fogja jellemezni új gépeinket" – nyilatkozta a HP nyomtatási és képalkotási részlegének alelnöke, Vyomesh Joshi.

A tervek szerint teljes egészében felfrissítik termékskálájukat, mindezt megerősítik egy erőteljes reklámkampánnyal. A cég 2004-ben nyolc új formatervezésű digitális fényképezőgéppel jelenik meg a piacon, amely kezelése egyszerűbb lesz az eddigi modelleknél, illetve továbbfejlesztett képfeldolgozó szoftvereket adnak hozzájuk.

A cég elmúlt kétéves – ez irányú – megerősített kutatásfejlesztési projektjei most hozzák meg a gyümölcsüket.

A vállalat sikerre számít – hiszen jelenleg is tíz százalék feletti a HP termékek aránya az üzletek polcain. A digitális

» A HP digitális fényképezőgépek termékskálája idén nyolc új modellel bővül

képalkotáshoz szorosan kapcsolódó más HP termékek (szkennerek, nyomtatók) is népszerűek az otthoni felhasználók körében, így nem lesz nehéz növelni a digitális fényképezőgépek eladásait – legalábbis ebben bízik a HP.

➲ www.hp.com/
➲ www.hp.com/hpinfo/execteam/bios/joshi.html
➲ www.hp.com/united-states/consumer/gateway/dig_photo.html

INTEL, INTERNAL REVENUE SERVICE

Adós, fizess!

Az amerikai adóhivatal, az Internal Revenue Service (IRS) olyan kéréssel fordult az Intelhez, hogy számolja újra 1999 és 2000 exportüzleteinek kiadási és bevételi számait, mivel erős a gyanú, hogy a processzorgyártó óriásnak adótartozása van. Erről már korábban is hallhattunk pletykákat, de az IRS által indított vizsgálat csak 2004 elején kapott nyilvánosságot. A gyanú szerint mintegy hatszáz millió dolláros adótartozása van az Intelnek (plusz kamatok), de lehet, hogy a 2000 utáni időszakban is fognak találni elmaradásokat, mivel az IRS közölte: amint befejeződik a fenti két év vizsgálata, a következő évek könyveléseit is át szeretnék tekinteni.

Az Intel válaszában közölte: ha adóhátralékot és büntetést kell fizetnie, az súlyosan érintheti a jövőt, mivel ekkora pénzösszeg előteremtése nem lesz könnyű, és a kutatás-fejlesztéstől is mindenképpen el kell vonniuk anyagi erőforrásokat. Ha az IRS valóban talál adóhátralékot, komolyabb mértékű elbocsátásokra kerülhet sor az Intelnél, sőt a processzorgyártási ütemterv is módosulhat.

➲ www.intel.com/
➲ www.irs.gov/

Az első nagy lépés

A grafikus kártyák csatolásában újabb generációváltás várható, ugyanis az AGP-ről szépen lassan a PCI Express szabványra fognak átállni a készítők.

» A CP Technology idén beindítja a PCI Express csatolású grafikus kártyák gyártását

ATI TECH., CP TECH., SMITH BARNEY

A nagy gyártók közül egyelőre azért kevesen tervezik PCI Express felületű videokártyák gyártását az idén, és ők is jóval óvatosabbak a CP Technologynál.

A Smith Barney elemzőcég szerint a CP Technology 2004 végére legyártott összes grafikus kártyájának mintegy 20-25 százaléka 16x-os PCI Express csatolójú lesz – ami azt jelenti, hogy közel egymillió ilyen típusú videokártyát hoznak forgalomba. Az Ati Technologies grafikus chipjeire épülő CP Technology videokártyák forgalmazása a második fél évben kezdődik.

➲ www.cptech.com.tw/
➲ www.powercolor.com.tw/
➲ www.smithbarney.com/
➲ www.ati.com/

INTEL

Műsorváltozás

Az Intel március negyedikén módosította a negyedéves forgalmára vonatkozó előrejelzést. A mostani bejelentés szerint 8,0–8,2 milliárd USD bevételt várnak, míg a korábbi előrejelzés 7,9–8,5 milliárd USD-os bevételről szólt. Ez bele is fér, de az elemzők 8,3 milliárd USD körüli bevételre számítottak – több elemzőcég átlaga pedig 8,27 milliárd USD.

Az Intel magyarázata szerint Japánban és a Távol-Keleten csökkentek az eladások, jelentős raktárkészletek halmozódtak fel, bár a flash memóriák eladásai növekedésnek indultak.

➲ www.intel.com/

IBM

» A legvékonyabb és legkönnyebb ThinkPad

Az IBM bemutatta a ThinkPad X40 hordozható számítógépet, amely mindössze 1200 grammos alaptömegével a termékcsalád eddigi legvékonyabb és legkönnyebb, teljes billentyűzettel rendelkező tagjának számít. A ThinkPad X40 ugyanakkor az IBM új eszközökből álló, beépített, indítás előtti biztonsági rendszerét, az úgynevezett Rescue and Recovery with Rapid Restore-t is tartalmazza. A rendszer eszközei egyetlen gombnyomásra megoldják a legáltalánosabb számítógépes problémák nagy részét, beleértve a vírusok, hiányzó rendszerfile-ok és sérült szoftvermeghajtók kezelését is.

Ezeknek a ThinkVantage technológiáknak és kis tömegének köszönhetően a ThinkPad X40 vonzó választás lehet a mobilfelhasználók, a világjárók és az üzleti utazók számára. Mivel az IBM új helyreállítási szoftvereinek nagy része a számítógép operációs rendszerén kívül működik, az irodai műszaki támogatástól távol lévő üzleti utazók akkor is lehetőséget találhatnak a számítógéppel kapcsolatos problémák megoldására, ha a Windows el sem indul. Az IBM berkeiben csak „mentőcsónak" néven ismert alkalmazás segítségével a felhasználók maguk is helyreállíthatják a sérült file-okat, így szükségtelenné téve a helpdeskes hívásokat és kiszállásokat, amely végső soron az informatikai kiadások csökkenését eredményezi.

» A mindössze 1200 grammos ThinkPad X40 robusztus biztonsági megoldásokat rejt magában

Az Intel Pentium M processzort és egyes modelljeiben Intel Centrino mobiltechnológiát tartalmazó noteszgép akkumulátora akár 7,5 órás folyamatos használatot is lehetővé tesz. Ez kiegészítő akkuval – amely a konfiguráció tömegét csupán 1800 grammra növeli – 10 órára növelhető.

A ThinkPad X40 megannyi technológiája és képessége közül itt csupán az autókban használt légzsákokéhoz hasonló elven működő aktív védelmi rendszert említjük meg, amely a rendszerkártyán található lapka segítségével érzékeli a rendszer mozgását (például leesését), és az író-olvasó fejet ideiglenesen parkolópályára állítja. Ez a szolgáltatás ütés esetén segít megelőzni a merevlemez sérülését és a teljes adatvesztést, elősegítve az állásidő és a garanciaköltségek csökkentését.

➲ IBM Magyarország
☎ 382-5500
➲ info@hu.ibm.com
➲ www.ibm.hu

LG Electronics

» Mozgékony noteszgépek

Az LG Electronics az idei Cebiten mutatta be új noteszgépcsaládját, az LM sorozatot. Az LS 50-es és LM 50-es modellek mindössze 2,2 és 2,4 kilogramm tömegűek, vastagságuk pedig 25,4, illetve 26,4 milliméter. Az Intel Centrino mobiltechnológiából adódóan a két gép vezeték nélküli hálózati csatlakozást biztosít a felhasználó számára.

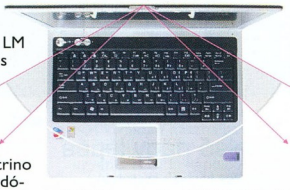

» LM 50: vezeték nélküli hálózati eléréssel és alapkiépítésben 5,4 órás akkuidővel

Az LS 50 és LM 50 noteszgépek egy feltöltéssel elérhető, folyamatos működési ideje 5,4 óra, amely opcionálisan kapható 9 cellás lítium-ion akkumulátorral akár 10 órára növelhető. Az LG innovatív Battery Maximising technológiájának köszönhetően a készülékek az áramot optimálisan használják fel: több program egyidejű futtatása sem eredményezi az akkumulátor gyors lemerülését vagy a teljesítmény csökkenését.

A noteszgépekben Intel Pentium M processzor dolgozik, amelyhez 512 Mbyte-os, 333 MHz-es DDR memóriamodul társul – ez igény szerint akár 2 Gbyte-ig bővíthető –, merevlemezük 60–80 Gbyte-os tárolókapacitású. Kijelzőjük 15 col képátlójú, 1024x768 képpont felbontású panel, amelyet 64, illetve 32 Mbyte-os memóriával rendelkező Ati Mobility Radeon 9600, illetve Ati Mobility Radeon 9200 grafikus kártya szolgál ki.

Az LG két új noteszgépe Magyarországon előre telepített Windows XP operációs rendszerrel és Norton Antivirus biztonsági szoftverrel várhatóan 2004 márciusának második felében, e sorok közzétételével egy időben kerül piacra.

➲ LG Electronics Magyar Kft.
☎ 455-6051
➲ www.lg.hu
➲ www.lge.com

Kyocera Mita

» Asztali A/3-as digitális másoló

A Kyocera Mita bemutatta eddigi legnagyobb teljesítményű A/3-as digitális másolóját, a KM-2020-at. A gép sebessége 20 oldal percenként A/4-es méretben, ugyanennyi idő alatt 10 darab A/3-as oldallal készül el. Kétoldalas másolásra is képes, és három extra lapadagolóval befogadóképessége 1250 lapra növelhető. A 600x600 dpi felbontású, monokróm KM-2020-at a gyártó elsősorban kisebb irodáknak és munkacsoportoknak, továbbá közintézményeknek, például iskoláknak ajánlja – ez a készülék kedvező üzemeltetési költségéből is kitűnik.

A lézertechnológiás KM-2020 stílusos módon 20 másodperc alatt készül el az első másolattal, több példány készítésekor az eredetit csak egyszer olvassa be, 32 Mbyte-os memóriája 160 Mbyte-ig bővíthető. Az elkészült másolatokat a gép különválogatja és 10 eltérő másolási mód beprogramozását is lehetővé teszi. ECOcopy üzemmódban 30%-kal csökkenthető a tonerfogyasztása, ami a másolat minőségét nem befolyásolja ilyen mértékben. Karbantartásra 150 ezer másolat elkészítése után van szükség. A KM-2020 egy sor környezetvédelmi előírásnak, közöttük az Energy Star szabványnak is megfelel.

» A környezetbarát KM-2020 teljes kiépítésben

➲ HRP Hungary
☎ 452-4602
➲ info@hrp.hu
➲ www.hrp.hu
➲ http://global.kyocera.com/

Novell

» Megjelent a Kisvállalati Csomag 6.5-ös verziója

A Novell bejelentette a Novell Kisvállalati Csomag 6.5 szoftvert, a Novell hálózati programok kisvállalkozásoknak készült új csomagját. A Novell Kisvállalati Csomag 6.5 a szoftvercég hálózati és csoportmunka-szoftvereinek teljes verzióit tartalmazza, így az ügyfelek a nagyvállalkozásokra jellemző hálózatot építhetnek ki kis költségvetésből. A Novell Kisvállalati Csomag 6.5 is része a Novell Hálózati Alapcsomag programnak, amely a hivatalos Novell-viszonteladók számára termékköltség nélkül bevezethetővé teszi az ügyfeleknél a Novell Kisvállalati Csomag korlátozott licenccel működő verzióját. A 6.5-ös verziót tartalmazó Hálózati Alapcsomag a Novell Kisvállalati Csomag 6.5 megjelenését követően hamarosan elérhetővé válik.

Az akár 100 felhasználót egyszerre kiszolgáló Novell Kisvállalati Csomag felhasználóalapú licencet tartalmaz, tehát az ügyfelek a hálózatra bejelentkező felhasználók alapján fizetnek, a Novell Kisvállalati Csomag szoftverszolgáltatásaihoz hozzáférő nyomtatók, szerverek és egyéb eszközök után nem. Emellett a csomag egyszerűsített licenckezelő és konfiguráló varázslókkal könnyíti meg a forgalmazók számára, hogy a Novell hálózati szoftvereket bevezessék ügyfeleiknél.

A csomag a Novell NetWare 6.5-ös verzióját, a GroupWise 6.5 csoportmunkaszoftvert, a BorderManager 3.8 tűzfalprogramot és a ZENworks for Desktops 4 asztaligép-felügyeleti szoftvert tartalmazza. Mellettük nyílt forráskódú szoftverek is találhatók az összeállításban webalapú alkalmazások és szolgáltatások futtatásához.

➲ **www.novell.hu**
➲ **www.novell.com/products/smallbiz**
➲ **www.novell.com/products/smallbiz/nsbs_starterpack**

Microsoft

» Office Visio 2003 magyarul

A Microsoft Office Visio, a Microsoft Office irodai programcsomag megújult ábra- és diagramkészítő szoftvere magyar nyelven is megvásárolható. A program azok számára készült, akik nem rajzolnak jól szabadkézzel, de képi elemekkel is segíteni szeretnék a fontos információk vizuális bemutatását, megfogalmazását, dokumentálását és közlését, professzionális látványú ábrákkal téve kedvező benyomást a közönségre. A Visio 2003 intelligens alakzatai segítségével könnyű összeállítani a diagramokat. Az ábrák látványos háttérrel, címmel és szegéllyel egészíthetők ki, a munkát pedig időt és erőfeszítést megtakarító formázóeszközök segítik.

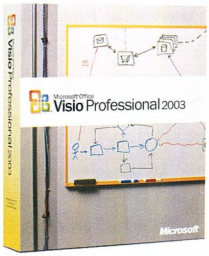

» Az ábra- és diagramkészítő szoftver intelligens alakzatai segítik a professzionális megjelenésű illusztrációk gyors elkészítését

A Visio termékcsaládot a Standard és a Professional kiadás alkotja. A Microsoft a Standard változatot átlagos üzleti felhasználói részére ajánlja. Ez kifejezetten az üzleti folyamatok dokumentációjával (a Business Process Management részeként), szervezeti-diagram-készítéssel, projektek időrendjének ábrázolásával, ötletbörzékkel, naptárkészítéssel és más, hasonló feladatokkal foglalkozó üzleti felhasználóknak nyújt ábrakészítési eszközöket. A Visio Professional változatot informatikusok, szoftverfejlesztők, mérnökök és más műszaki szakemberek számára fejlesztették ki, amelynek meglepően széles körű táblázatkészítő eszközeivel szemléletes és egyszerű diagramokon ábrázolhatók a műszaki információk, illetve készíthetők például folyamatábrák.

A Visio 2003 új csoportmunka-szolgáltatásokat is tartalmaz: lehetőséget ad véleményezői módban történő használatra, amelyben több véleményező kiegészítheti megjegyzéseivel, visszajelzéseivel a file-t anélkül, hogy az hatással volna az eredetileg elkészített munka egészére. A Visiónak része az Office Rendszer alkalmazásai által támogatott közös Megosztott Munkaterület szolgáltatás is, ezért a felhasználók pillanatok alatt Windows SharePoint Services virtuális munkahelyet hozhatnak létre, ahol együtt dolgozhatnak a diagramokon, és figyelemmel követhetik a véleményezést és a különböző verziók állapotát magából a Visióból. Ebből is kitűnik, hogy a Visio 2003-at szoros szálak fűzik a Microsoft Office rendszer más elemeihez, és egyéb Microsoft technológiákkal is integrálható.

➲ Microsoft Szoftver Információ ☎ **2-MSINFO 267-4636**
➲ **msinfo@microsoft.hu**
➲ **www.microsoft.com/hun/office/visio/**

SuSE Linux

» Magyarországon a Professional sorozat Upgrade változata

Első ízben Magyarországon is megjelent a SuSE Linux Professional sorozat Upgrade változata, amely minden olyan felhasználó számára elérhető, aki már rendelkezik a szoftvercég valamely, egyéni felhasználóknak szánt termékével, és regisztrálta azt. A dobozos terméken szerepel egy címke, amely felhívja a vásárlók figyelmét arra, hogy egy frissítési változatról van szó. Az Upgrade változat dobozának tartalma öt CD, egy kétoldalas DVD és egy közel 700 oldalas leírás.

A termékhez telefonon és e-mailben ingyen igénybe vehető támogatás tartama az alapermékkel megegyező módon 180 nap. A termék javasolt bruttó végfelhasználói ára 14 900 Ft.

A SuSE Linux 9.0 Professional Upgrade változatot bárki megvásárolhatja, de a telepítési termektámogatást csak azok a már regisztrált felhasználók vehetik igénybe, akik rendelkeznek a SuSE Linux Professional, illetve Personal sorozat bármely 7.x-es vagy 8.x-es verziójával, vagy a SuSE Linux 8.0 Desktop és a Starter Kit 9.0 termékek egyikével. Az Upgrade változat szoftverkészlete megegyezik a teljes SuSE Linux 9.0 Professional magyar kiadásával, azaz közel 3500 önálló szoftvercsomagot tartalmaz, teljes forráskóddal együtt, a szabadszoftverek szellemében.

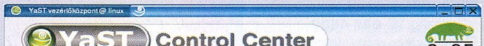

» SuSE Linux 9.0 Professional: a Yast telepítő- és beállítóközpont grafikus felülete

➲ ULX Kft. – SuSE Linux magyarországi iroda ☎ **450-0921**
➲ **info@suselinux.hu**
➲ **www.suselinux.hu**

Cisco Systems

» Videotelefonálás a CallManagerben

A Cisco Systems most bemutatkozó legújabb IP-kommunikációs termékei és szolgáltatásai az egységes hang-, video- és adathálózatokat kihasználva már videokapcsolat létrejöttét is lehetővé teszik. A Cisco IP-alapú alközponti szoftverének, a Cisco CallManager 4.0-nak része lett a Cisco Video Telephony (VT) Advantage 1.0 klienszoftver, amellyel a felhasználók rendkívül egyszerűen létesíthetnek valós idejű videokapcsolatot a megszokott hívástartási és -átadási, továbbá konferenciahívási műveletek mellett.

A Cisco VT Advantage számos új és már meglévő irodai és előadótermi videokonferencia-szoftverrel működik együtt. A rendszer része egy Cisco IP-telefon és egy személyi számítógép, amelyek együtt biztosítják a multimédiás elemekben gazdag videotelefóniás kommunikációt. A PC-t a videotelefonálásra a Cisco VT Advantage szoftverhez társított Cisco USB-kamera teszi alkalmassá.

A Cisco CallManager 4.0 számos új biztonsági szolgáltatást is nyújt. A hálózati készülékek ipari szabványú digitális igazolásokkal való azonosítása elejét veszi az illetéktelen felhasználók hálózatra való behatolásának.

A Cisco szintén most mutatta be a MeetingPlace 8106 platformot, amely az IP-alapú hang-, video- és webkonferenciák lebonyolításához nyújt segítséget. A Cisco MeetingPlace felhasználói IP-telefonjaikon, hagyományos telefonkészülékeiken vagy számítógépükön keresztül vehetnek részt hang-, video- és webkonferenciákon.

» Cisco CallManager 4.0 és Video Telephony Advantage 1.0: a felhasználók rendkívül egyszerűen létesíthetnek valós idejű videokapcsolatot

A Cisco IP-telefonok tulajdonosai a készülékük kijelzőjén megjelenő menügombok segítségével megtekinthetik a konferenciák időrendjét, telefonos konferenciát szervezhetnek, vagy videokonferencián vehetnek részt.

➲ Cisco Systems Magyarország ☎ **225-4600**
➲ **www.cisco.com/global/hu/**
➲ **www.cisco.com/go/snms**

Microsoft Magyarország

» Piaci felmérések és esettanulmányok weboldala

A Microsoft Magyarország ➲ **www.microsoft.com/hun/getthefacts/** címen elérhető weboldalán neves piackutató cégek – többek között az Embedded Market Forecasters, a Giga Research, az IDC, a Meta Group és a VeriTest – felmérései, továbbá a szoftvercég hazai ügyfeleit megszólaltató esettanulmányok olvashatók.

A piaci jelentések és a tesztek a Windows platformot hasonlítják össze a számításba jöhető alternatívákkal úgy teljesítmény, mint a birtoklás összköltsége (TCO) szempontjából. Az esettanulmányok keretében a kormányzati és a versenyszféra különböző területein tevékenykedő szervezetek mondják el, hogy a kínálkozó lehetőségek közül miért választották a Microsoft platformját, és milyen tapasztalatokat szereztek vele a bevezetés során és azt követően.

Az olvasnivalót a Microsoft Magyarország mindazoknak a vállalatoknak a figyelmébe ajánlja, amelyek információtechnológiai beruházásra készülnek, és döntésük meghozatala előtt szeretnének körültekintően tájékozódni.

➲ **www.microsoft.com/hun/getthefacts/**

IBM

» Csak semmi pánik!

Az IBM Magyarország szolgáltatási üzletága katasztrófatűrő, zavartalan üzletmenetet biztosító rendszereket mutatott be, amelyek megléte adott esetben közvetlenül befolyásolhatja a cég piaci megítélését.

A Business Survival felméréséből kiderül, hogy a katasztrófa megtörténtét követő pár napon belül a részvények árfolyama tipikusan 5-8%-ot esik, a továbbiak pedig azon múlnak, hogy a vállalat üzemét milyen hatékonyan sikerül helyreállítani.

A vállalatoknak tehát érdemes alapos katasztrófaelhárító tervet kidolgozniuk, és azt megfelelő informatikai infrastruktúrával támogatniuk. Az IBM ehhez az üzletfolytonosság biztosításának hét szintjét határozta meg, annak függvényében, hogy a vállalat mennyi idő alatt szeretné visszaállítani a rendszerek működését, illetve kritikus adatai mekkora ráfordítást tesznek indokolttá. A visszaállítás a legmagasabb, hetedik szinten mindössze 15 percet vesz igénybe, a nagymértékben automatizált és integrált rendszer alapjául szolgáló két darab, úgynevezett nulla állásidejű eServer zSeries kiszolgálónak köszönhetően. Alacsonyabb szinteken a távoli másolás, a lemeztükrözés és a szoftveralapú szinkronizáció különböző formái valósíthatók meg az IBM hardver- és szoftvertermékeire épülő katasztrófaelhárító rendszerek révén.

➲ IBM Magyarország ☎ **382-5500**
➲ **info@hu.ibm.com**
➲ **www.ibm.hu**

EMC

» Nagyobb teljesítmény és adatbiztonság Symmetrixen

Az EMC bemutatta felsőkategóriás tárolórendszer-családjának új tagját, a Symmetrix DMX-2-t, amely 1 GHz-es PowerPC csatorna- és lemezvezérlőket tartalmaz, így teljesítménye 30%-kal múlja felül a korábbi rendszerekét. Az új DMX-2 modelleken kívül a technológia a meglévő Symmetrix DMX rendszerek helyben alkalmazható frissítéseként is hozzáférhető.

A gyártó emellett egy sor hardver- és szoftverterméket is bejelentett a kibővített Symmetrix DMX sorozathoz. Az új, 32 Gbyte-os globális memóriavezérlők használatával a Symmetrix DMX maximális gyorsítótár-konfigurációja megkettőzhető, azaz 256 Gbyte-ra növelhető. A tárolórendszerek támogatják a legújabb, nagy teljesítményű 73 Gbyte-os, 15 ezer fordulat/perc sebességű Fibre Channel lemezmeghajtókat. Az új AutoSwap szoftverrel pedig átirányíthatók a nagygépes tárolási terhelések az alkalmazások feldolgozásának megszakítása nélkül. Lehetőség nyílik tükrözésre, paritásos RAID vagy új RAID 5 üzemmód használatára is, ami további alternatívát kínál a költséghatékony, nagy teljesítményű adatvédelem kialakításához. Az EMC népszerű, nagy távolságú replikációs szoftvere, az SRDF/A több lemeztömböt is kezel.

A Direct Matrix Architecture képességei lehetővé tették az EMC számára, hogy az elmúlt 12 hónapban jelentősen továbbfejlessze a Symmetrix DMX családot. A fejlesztések eredményeként az új termék a korábbi, 1 évvel ezelőtt bemutatott Symmetrix DMX teljesítményének kétszeresére képes.

» Az EMC a Symmetrix DMX-2 mellett új adatvédelmi és üzletmenet-folytonossági szoftvert is bemutatott

➲ EMC Magyarország Kft. ☎ **238-9900**
➲ **http://hungary.emc.com/**
➲ **www.emc.com**

VirusBuster, Sybari Software

» Biztonsági csomag vállalatoknak

Az amerikai Sybari Software – amelynek levelezésvédelmi szoftvere, az Antigen világszerte 8 millió felhasználónak nyújt védelmet – a magyar VirusBuster Kft.-t választotta partneréül egy többpontos, komplex biztonsági rendszer kialakításához.

A VirusBuster az Enterprise Security csomagot a tavalyi közép-kelet-európai bevezetés után már az egész EMEA térségben – Európában, Afrikában és a Közel-Keleten – is értékesíti. A csomag előnye, hogy a napjainkban legnagyobb veszélyforrásként számon tartott elektronikus levelezést akár hat keresőmotorral – így valóban többszintű védelemmel – teszi biztonságossá, továbbá védi a munkaállomásokat és a szervereket is.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a vállalat nagyobb biztonságban van, ha minden ponton más és más szoftverrel védi rendszerét. Ugyanakkor a több forrásból származó szoftverek gyakran megnehezítik a rendszergazdák, IT-szakemberek helyzetét – több beszállítóval kell kapcsolatot tartani, több az adminisztráció, nehezebb a rendszer felügyelete, kezelése, hiba esetén nem egyértelmű, hogy kihez kell fordulni, illetve a költségek is magasabbak.

» A VirusBuster és a Sybari egyesítette az Enterprise Security csomag és az Antigen levelezésvédelmi szoftver biztonsági potenciálját

Ezt a gondot oldja meg a VirusBuster Kft. Enterprise csomagja, amely egy csomagban kínál két terméket a vállalati ügyfeleknek: a VirusBuster saját fejlesztésű védelmi technikái a Sybari Antigen Microsoft Exchange és Lotus Domino platformokhoz kialakított levelezésvédelmével együtt nyújtanak kiemelkedő biztonságot szerverek, levelezőszerverek és kliensek számára. A csomag hat keresőmotorja és több adatbázisa révén valóban többpontos védelmet kínál, ugyanakkor a magyar vagy angol nyelvű háttértámogatást, konzultációt, oktatást egyetlen cég nyújtja a felhasználónak.

Az Enterprise csomag része a központi irányítás is, amely központi telepítéssel, a vírusvédelmi rendszer automatikus felügyeletével, továbbá a kliens- és szervevédelem hatékony vezérlésével járul hozzá a vállalatok zavartalan működéséhez.

Nem ez az első együttműködés a két cég között: azon túl, hogy a VirusBuster Kft. a Sybari Software kizárólagos forgalmazója Magyarországon és Közép-Kelet-Európában, 2003 szeptembere óta a Sybari Software integrálja termékeibe a VirusBuster keresőmotorját is.

➲ VirusBuster Kft.
☎ 382-7000
➲ www.virusbuster.hu
➲ www.sybari.com

MultiRáció

» MagyarOffice 2.0 otthoni felhasználóknak is

A MagyarOffice új termékcsaládja három termékváltozatban került a piacra, a magyar felhasználók igényeihez szabott kezelőfelülettel, súgóval, felhasználói segédlettel, sablonokkal, a legfrissebb MorphoLogic nyelvhelyesség- és helyesírás-ellenőrzővel, további nyelvi támogatási modulokkal és számos egyéb kényelmi szolgáltatással – miként arról előző számunkban részletesen is olvashattak (➲ **Iroda magyar módra – PCM, 2004/3/90**). A szöveg- és weboldalszerkesztőn, táblázatkezelőn, bemutatókészítőn és rajzolóprogramon túl adatbázis-kezelőt, a Mozilla magyarított változatát (böngésző, levelező, csevegő), település-, megye- és régiószintű térképdiagram-készítőt, lineáris, nemlineáris és kvadratikus optimalizálómodult, továbbá számos hatékonyságnövelő újdonságot és továbbfejlesztést (például megnövelt sebesség, továbbfejlesztett kompatibilitás, PDF-be exportálás, makrorögzítési lehetőség, még összetettebb nyelvi támogatás, külső programozhatóság) tartalmaz.

A felhasználók segítése kiemelt szempontja a projektnek: a MagyarOffice kontextusfüggő magyar nyelvű súgót és indexelt keresőt tartalmaz, lehetőség nyílik tippek, illetve hangos tippek igénybevételére, sőt az animált súgó multimédiás formában (összesen 150 percnyi anyaggal) mutatja be a program használatának tipikus eseteit. Szerkeszthető elektronikus felhasználói kézikönyv is része a csomagnak, de kapható önálló tankönyv és oktató CD-ROM is, illetve a cég oktatópartnerei akár OKJ és ECDL vizsgákra is felkészítik a felhasználót. Emellett telefonos és online ügyfélszolgálat is a felhasználók rendelkezésére áll.

A MultiRáció Kft. jelentkezését a Sulinet Expressz II. pályázatra a Projekt Tanács 57/2004 (II.4.)-es számú határozata alapján elfogadta, így az eddig kizárólag OEM konstrukcióban szereplő MagyarOffice 2.0 irodai csomagok immár önálló dobozos termékként is beszerezhetők az értékesítési pontokon. Ez azoknak a vásárlóknak kedvez leginkább, akik több termékből válogatják össze adó-jóváírási lehetőségük értékét. A MagyarOffice 2.0 Kompakt, Standard és Professzionális termékváltozatai egyaránt elérhetők a Sulinet Expressz keretében.

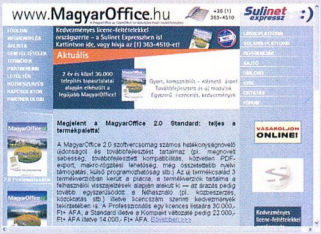
www.MagyarOffice.hu
Sulinet Expressz
Aktuális
Magyarországon és Közép-Kelet-Európában
Magyarországon és Közép-Kelet-Európában
Magyarországon és Közép-Kelet-Európában

Kontextus

» Magyar ékezetes tartománynevek regisztrációja

Az Internet Szolgáltatók Tanácsa (ISZT) által kiadott tájékoztató és szabályzat szerint megkezdődött a magyar ékezetes tartománynevek regisztrációja a .hu felső szintű címtartományban. Így rövidesen az árvíztűrő.hu típusú webcímek is használhatók lesznek a böngészőkben, mármint azokban, amelyek támogatják az újítást. Az Internet Explorer 6 például nem ilyen.

Kis Endre

Mint ismeretes, a domainnevekben elfogadható karakterek körét eredetileg a világon mindenütt egységesen a latin ábécé ékezet nélküli kisbetűire (a–z), továbbá a numerikus karakterekre (0–9) és a kötőjelre korlátozták. Mintegy két évvel ezelőtt azonban nemzetközi szabványosítási munka kezdődött, hogy a nemzeti karakterkészletek is használhatók legyenek a tartománynevekben. Az ilyen domainnév nemzetközi elnevezése IDN (Internationalized Domain Name – nemzetköziesített tartománynév), amit hazai viszonylatban ékezetes domainnévnek hívunk. Annál is inkább, mivel a .hu első szintű tartomány alatt egyelőre csak a magyar ékezetes domainnevek regisztrációjára nyílik lehetőség és más nyelvekhez tartozó (például francia, cirill, kínai) betűkészletekből nem lehet válogatni.

Az IDN szabvány sem engedi meg azonban a nem alfanumerikus karakterek (például %, !, §) használatát, és továbbra is csak a kisbetűk regisztrálhatók. Ennek megfelelően a regisztráció olyan tartománynevekre terjed ki, amelyekben a latin ábécé ékezet nélküli kisbetűi (a–z) mellett a magyar ékezetes kisbetűk (á, é, í, ó, ö, ő, ú, ü, ű), továbbá a numerikus karakterek (0–9) és a kötőjel szerepelnek.

Az ékezetes domainnevek alkalmazását lehetővé tévő szabványok újak. A technológia azon alapul, hogy az egyes internetes alkalmazások (például böngésző, levelező, távoli bejelentkező) a nekik megadott ékezetes domainnevet átkódolják olyan formára, amelyet már a tartománynévrendszer is képes kezelni (az árvíztűrő.hu a tartománynévrendszerbe például az xn--rvztrwqa0gx3bwi.hu kódolt formában kerül be). Amelyik alkalmazásba ezt az új technológiát még nem építették be, az nem tudja az ékezetes domainnevet kezelni, tehát abba a böngészőbe hiába ütjük be a www.árvíztűrő.hu webhely nevét, a böngészővel nem jutunk el a kívánt címre, és az inkompatibilis levelezőrendszernek is hiába írjuk be például a helpdesk@árvíztűrő.hu e-mail címet, a levél nem fog célba találni.

Nem igazán alkalmas az ékezetes tartománynév nemzetközi használatra sem, mivel más országokban problémát okozhat az ékezetes magyar betűk bevitele a klaviatúráról. Éppen ezért az ékezetes neveket a hazai felhasználók körében való megjelenésre célszerű használni. Aki külföldi kommunikációt is tervez, annak ajánlott egy ékezet nélküli változatot is fenntartania globális használatra. Nincs akadálya például annak, hogy ugyanaz a webhely egy ékezetes és egy ékezet nélküli tartománynévvel is elérhető legyen, így a felhasználó bármelyik változatot gépeli be, ugyanoda jut.

Egyelőre még kevés olyan alkalmazás van, amelyik támogatja az új technológiát. Az Internet Explorer 6 például nem tartozik közéjük, bár az ITU (International Telecommunication Union – Nemzetközi Távközlési Szövetség) webhelyéről már letölthető hozzá egy IDN plug-in, és a megfelelő frissítéssel alighanem a Microsoft se fog sokáig késlekedni. A Mozilla, Netscape és Opera böngészők újabb verziói ugyanakkor már jelenleg is képesek az új szabvány szerinti működésre. Aki tehát ékezetes domainnevet regisztráltat, ilyen néven akar szolgáltatást indítani, vagy ilyen néven szeretne elektronikus leveleket kapni, az gondoljon ennek a jelenlegi kommunikációs korlátaira.

» Az ITU webhelyéről már letölthető egy IDN plug-in az Internet Explorer 6-hoz

Az ékezetes nevek bevezetése lépcsőzetesen történik, a különböző típusú igények fogadása egymáshoz képest időben elcsúszatva kezdődik meg. Ezért erre az átmeneti időszakra (2004. március 1. és 2004. május 24. között) az ISZT Domainregisztrációs Szabályzatához képest a következő ideiglenes módosítások is érvénybe lépnek.

2004. március 1-jén délt ől lehetett a nyilvántartási rendszerbe úgynevezett ékezetes elsőbbségi prioritásos regisztrációs igényeket beküldeni. 2004. március 29-én délt ől – e sorok közzétételének idejétől – lehet a nyilvántartási rendszerbe az ékezetes prioritásos igényeket is beküldeni, az ékezetes elsőbbségi prioritásos igények mellett. 2004. április 19-én délt ől lehet a nyilvántartási rendszerbe az ékezetes elsőbbségi nem prioritásos igényeket is beküldeni, az előbbi kettő igényléstípussal párhuzamosan. A beérkező igények közül a prioritásos típusúak a Domainregisztrációs Szabályzat szerint a beérkezés sorrendjében haladéktalanul elbírálásra kerülnek, míg a nem prioritásos típusúak a Szabályzat szerinti kéthetes várólistára kerülnek, és – ha tanácsadói testületi eljárás ellenük nem indul – a beérkezés sorrendjében kerülnek elbírálásra.

2004. május 10-én délt ől lehet a nyilvántartási rendszerbe ékezetes nem prioritásos igényeket is beküldeni. Egy igénylő egy regisztrátornál csak egyszer adhat le igényt egy bizonyos domainnévre. Ezeket az igényeket nem a beérkezés sorrendjében bírálják el, hanem 2004. május 21-én délig gyűjtik őket. 2004. május 21-én délt ől 2004. május 24-én délig a regisztrációs rendszer leáll, új igényeket nem fogad el. Az ékezetes nem prioritásos igényeket véletlen sorba rendezik és a nyilvántartásbavételi időpecsétjüket 2004. május 23-ával a véletlen sorrendnek megfelelő idősorrendben kapják meg. 2004. május 24-én délben a regisztrációs rendszer újra fogad igényeket, de már csak a Domainregisztrációs Szabályzat állandó szabályai szerinti kétféle (prioritásos és nem prioritásos) kategória szerint.

A regisztrációs igényeket az ISZT nem fogadja közvetlenül, a regisztrátorok listája a **www.domain.hu/domain/** címen olvasható, a Domainregisztrációs Szabályzattal együtt.

3GSM World Congress 2004, Cannes

» Mozgás, harmadik generáció!

A multimédia, a vállalati rendszerek és a harmadik generációs mobilszolgáltatások főáramba kerülése biztató kilátásokkal kecsegteti az ágazatot 2004-ben – mondta Jorma Ollila, a Nokia elnök-vezérigazgatója a 3GSM World Congress keretében tartott sajtótájékoztatón. A mobiltelefonok piacát közel 34%-os piaci részesedésével fölényesen vezető finn gyártó a 9500-as Communicatort is bemutatta a cannes-i rendezvényen.

Kis Endre

A világ mobiltelefon-előfizetőinek száma elérte az 1,3 milliárdot, de Jorma Ollila szerint ez a szám a következő pár év folyamán közel a kétszeresére fog nőni. A mobilos adatszolgáltatások is a piac egyre nagyobb szeletét képezik majd, részesedésük a 2003-ban mért 10%-ról az előrejelzések szerint 2007-re el fogja érni a 30%-ot. Mindez arra utal, hogy a mobilitás – az információtechnológiához hasonlóan – az élet minden területét feltartóztathatatlanul átszövi.

Az Azúr-parti fürdőhelyen évente megrendezésre kerülő tanácskozáson a Nokia több neves céggel kötött együttműködési megállapodásáról is beszámolt, amelyek a piaci potenciált hivatottak kiaknázni. Ezek szerint a finn óriással együtt a Vodafone is úgy véli, hogy 2004 során – annyi év után – a 3G-s WCDMA szolgáltatások végre valóban hozzáférhetővé válnak a tömegpiacon. A rövidítés a wideband code-division multiple access elnevezésű, nagy adatátviteli sebességet biztosító, harmadik generációs mobiltechnológiát jelöli, amely a sima CDMA-nál nagyobb, 2 Mbit/s-os sávszélességet nyújt a hang-, kép-, video- és adatátvitelhez. Maga a CDMA – a TDMA-t alkalmazó GSM technológiától eltérő módon – nem rendel külön frekvenciát az egyes felhasználókhoz, hanem lehetővé teszi, hogy az összes csatorna használja a rendelkezésre álló teljes spektrumot. A két cég együttműködése értelmében a Nokia 3G-s mobilterminál jai a Vodafon Live! portfóliójában is megjelennek.

» A Nokia 9500 Communicator felügyelhetőség és biztonság tekintetében...

Ezzel egy időben a Nokia arról is beszámolt, hogy a push to talk technológiát licenceli a Samsungnak, amely az év folyamán és 2005-ben megjelenő mobilterminál jaiba ezt a – walki-talkie-hoz hasonlóan két pont közötti azonnali rádiókommunikációs kapcsolatot teremető – technológiát is be kívánja építeni. A dél-koreai gyártó mellett több ázsiai mobilszolgáltató is bejelentette, hogy push to talk telefonok kínálatával jelenik meg a piacon, és hálózati oldalról ők is a Nokia technológiáját alkalmazzák.

» ...a vállalati rendszergazdák elvárásainak is eleget tesz

A mobilmultimédiával kapcsolatos meglátásait a Nokia tavaly októberben bejelentett 6600-as készülékének sikerével illusztrálta, amelyből néhány hónap leforgása alatt 2 millió darab kelt el világszerte. A nagy felbontású digitális kamerával felszerelt intelligens telefon a mobil e-mail és az internetről lejátszható videó mellett harmadik féltől származó szolgáltatások gazdag palettáját teszi elérhetővé igen kompakt kiszerelésben.

Valami hasonlót tesz a Nokia Cannes-ban bemutatott új, 9500-as Communicatora is, amelyet azonban kimondottan a vállalati felhasználók számára terveztek. A 222 gramm tömegű, háromsávos készülék a GSM/GPRS mellet a 384 Kbit/s-os adatátviteli sebességet lehetővé tevő, két és feledik generációs EDGE (enhanced data GSM environment) technológiát is támogatja. Elődeihez hasonlóan a népszerű irodai alkalmazások zsebben hordható változatát kínálja a felhasználónak. Az elektronikus levelezés, a személyes adatok kezelése, webböngészés, a PC-vel való szinkronizálhatóság, a szöveg-, táblázat- és bemutatószerkesztés lehetősége mellett azonban harmadik féltől származó, ágazatspecifikus alkalmazások sora is elérhető rajta. A Wi-Fi 802.11b szabványú vezeték nélküli technológiával is ellátott készülék ugyanakkor a vállalati rendszergazdák elvárásainak is eleget tesz személyre szabhatóság, jogosultságkiosztás, felügyelhetőség és biztonság tekintetében.

A Nokia 9500 Communicator máris tekintélyes rajongótáborral dicsekedhet, amelyet olyan vállalatok alkotnak, mint a CA, a Cisco, a HP, az Oracle, az SAP, a Symantec és nem utolsósorban az IBM, amellyel a Nokia együttműködési megállapodást is kötött a vállalati mobilszoftverek közös fejlesztéséről és terjesztéséről. Ezek alapjául az IBM WebSphere, Tivoli és Lotus szoftvertermékei szolgálnak, amelyeket a Nokia Symbian operációs rendszeren futó Communicator platformjára optimalizálnak, így a mobilfelhasználók számára is hozzáférést biztosítanak a vállalati háttérrendszerekhez és az üzleti szempontból kritikus adatokhoz. A szoftverek bevezetését az IBM Global Services ágazata rendszerintegrációs szolgáltatásokkal fogja támogatni.

A két cég együttműködésének hátteréről az IBM Magyarország szoftverágazatának vezetőjével készült interjúnkban – szintén Üzlet rovatunkban – olvashatnak. Mire e sorok megjelennek, a 3G-s mobilterminálok és -szolgáltatások szállítói a hannoveri Cebiten is bemutatják az év folyamán elérhetővé váló kínálatukat, amelyre következő lapszámainkban visszatérünk. A Nokia 9500 Communicatorra viszont az év végéig várni kell, ekkor kerül majd forgalomba, hivatalosan meg nem erősített információ szerint 800 euró körüli áron. PCM

Philips: Connected Planet

» Multimédia, ahogy tetszik

A holland szórakoztatóelektronikai óriás londoni, Cebit-előzetes sajtótájékoztatóján olyan eszközöket és szolgáltatásokat mutatott be, amelyek révén az emberek bárhol és bármikor hozzáférhetnek a multimédiában gazdag digitális tartalomhoz. A Philips egyúttal olyan technológiai újdonságokról is beszámolt, amelyek eddig nem látott képességekkel ruházzák fel az intelligens, egymással sokrétű kommunikációt folytató készülékek új nemzedékét.

Kis Endre

A vezetékes és vezeték nélküli hálózati kapcsolatokkal átszőtt környezetről alkotott Connected Planet koncepció lényege annak a szabadságnak a felidézésével érzékeltethető, amelyet a szélessávú internet terjedésével egyre több PC-felhasználó már ma is élvezhet a testreszabott multimédiás élmények begyűjtésében, sőt létrehozásában – legyen szó akár élő internetes rádió- és tévékközvetítésekről, letölthető zenékről, klipekről és filmekről, akár saját tartalom, például online fotóalbum feltöltéséről és kezeléséről.

A Philips Consumer Electronics ágazata mindezt a számítógépes technológiával esetleg hadilábon álló fogyasztók szélesebb körére kívánja kiterjesztení, a PC és az internet képességeit, szolgáltatásait a legkülönfélébb szórakoztatóelektronikai eszközökben meghonosítva. Ezek első nemzedéke a kétévente megrendezésre kerülő berlini IFA-n tavaly szeptemberben debütált. Mindössze fél évvel később, március 18–24. között a hannoveri Cebit közönsége már egy továbbfejlesztett és kibővített kínálattal szerezhetett új tapasztalatokat a Philips standján.

A többnyire 2004 folyamán kereskedelmi forgalomba kerülő termékek sorát a Streamium család új tagjai nyitották, közöttük az MX6000i típusjelű házimozirendszerrel, amely a DVD-lejátszás és az 5.1 csatornás térhatású hangzás mellett elsőként vezeték nélküli hálózati kapcsolaton keresztül MP3 zenefile-ok, videoklipek lejátszására, világhálós játékok elérésére és digitális fényképek megjelenítésére is képes közvetlenül az internetről vagy a felhasználó személyi számítógépén tárolt, telepített választékból. Bemutatásra került a Streamium TV, egy vezeték nélküli internetelérésre képes LCD kijelzős készülék, amely az Egyesült Államokban még az idén, Európában viszont 2005-ben kerül az üzletekbe. Az MCW770 típusú mikrohifirendszer pedig a PC-n tárolt zenefileokat is le tudja játszani, szintén vezeték nélküli hálózati kapcsolaton keresztül. Ehhez egy előre konfigurált, USB felületű és 802.11b szabványú Wi-Fi adaptert is mellékel hozzá a Philips, amelyet egyszerűen a számítógéphez kell csatlakoztatni. A Streamium család olyan Wi-Fi-s kiegészítőkkel is bővült, amelyek segítségével a felhasználó ugyanilyen egyszerű módon hozhat létre 11 vagy 54 Mbit/s-os átviteli sebességű vezeték nélküli hálózati kapcsolatot már meglévő szórakoztatóelektronikai eszközei között. Mindezeknek a készülékeknek és a rajtuk elérhető tartalomnak a felügyeletére a Philips érintőképernyős univerzális távirányítója, a korábbról ismert iPronto szolgál.

Az új Streamium termékekkel egy időben a Philips olyan stratégiai megállapodásokat is bejelentett, amelyek a készülékeken elérhető tartalom kínálatát hivatottak bővíteni. A Yahoo! például tavasztól világszerte hozzáférhetővé teszi szórakoztató és tájékoztató jellegű szolgáltatásait a Streamium házimozi- és hifiberendezéseken, beleértve az internetes rádióműsorokat, az igény szerint lejátszható videoklipeket és filmelőzeteseket, valamint az online fotóalbum létrehozásának lehetőségét. A Philips emellett az Európai Unió összes nagy távközlési szolgáltatójával – közöttük a magyarországi lakossági piacon is érdekelt Deutsche Telekommal – is megállapodott a Connected Planet termékportfólió és a szélessávú internetelérést tartalmazó előfizetői csomagok közös forgalmazását illetően.

A Yankee Group 2004. januári jelentése szerint az EU-ban a háztartások 15%-a már szélessávú internetelléréssel rendelkezik – a Benelux és a skandináv államokban az arány ennek a kétszerese, amit az európai átlag három éven belül szintén meg fog közelíteni. „A Philips Connected Planet stratégiája erre a piaci momentumra, valamint arra a szakértelemre épít, amellyel a gyártó a kijelzők, az optikai tárolóeszközök és a vezeték nélküli kommunikáció terén rendelkezik" – mondta Frans van Houten, a Royal Philips Electronics alelnöke, a Consumer Electronics Business Groups ágazat vezérigazgatója Londonban, ahol a gyártó négy új, szolgáltatásgazdag és igen szemrevaló multimédiás mobiltelefont is bemutatott. Kérdésünkre, hogy a mobiltelefongyártását kiszervező és az erről a piacról átmenetileg kivonulni látszó Philips mekkora részesedés elérését tűzte ki célul, van Houten úr úgy fogalmazott, hogy ilyen számot meghatároztak, de azt nem oszthatja meg velünk; azt azonban elárulhatja, hogy stratégiai jelentőségűnek tartják ezt a piacot, amelyen hosszú távon és keményen versenyezni kívánnak.

» Vezeték nélküli multimédiás LCD monitor: a Philips Connected Planet portfóliója az otthoni, a mobil és az irodai környezetet egyaránt felöleli

A Connected Planet portfólió az otthoni szórakoztatóelektronikai eszközök és a hordozható készülékek – MP3-lejátszók, digitális fényképezőgéppel egybeépített USB-kulcstartók és kamerafonok – mellett vállalati-irodai környezetbe szánt termékeket is felölel. A Philips tavaly bemutatott DesXcape vezeték nélküli íróasztala mellett a beépített Wi-Fi technológiát tartalmazó ProScribe vékonyklienssel jelentkezett, és hasonló csatolófelülettel ellátható, multimédiás LCD monitorok sorát is forgalomba hozza 2004 második negyedévében.

A londoni sajtótájékoztatón a Philips nyolc országban mintegy 2500 főt foglalkoztató, tavaly 2,5 milliárd eurós költségvetéssel gazdálkodó kutatási-fejlesztési ágazatának legfrissebb eredményeit Rick Harwig, a Philips Research elnöke ismertette. A két éve kifejlesztett Blu-ray disk technológiának köszönhetően ma már egy 3 cm átmérőjű kompaktlemezen 1 Gbyte adat tárolható, ami új távlatokat nyit a hordozható eszközök tervezői előtt, a papírvékony, felcsévélhető, mégis videolejátszásra képes kijelző, valamint az emberi szemhez hasonlóan alakját változtató, úgynevezett folyékony fókuszú lencse kínálta lehetőségekről – ezúttal – nem is szólva. A Philips Connected Planet koncepcióját életre hívó termékekről, szolgáltatásokról és technológiákról hírrovatunkban és magazinunk következő számaiban további részleteket is megtudhatnak.

Oracle AppsWorld, San Diego

» Adatok kútfője

A Customer Data Hub bemutatásával és a nyár folyamán kibocsátásra kerülő E-Business Suite 11i.10 ismertetésével az Oracle a webszolgáltatásokra épülő alkalmazásintegráció felé nyitó stratégiát körvonalazott a San Diegóban megrendezett idei AppsWorld konferencián.

Kis Endre

Szeretnék 5 dollárt kapni minden értekezlet után, amelyen a vállalat vezetői megérzések alapján hozzák meg döntéseiket – mondta Charles Phillips, az Oracle elnöke a tanácskozás több mint tízezer fős közönsége előtt.

A vállalatok számára gyakran még az olyan kérdések gyors megválaszolása is gondot okoz, mint a feldolgozott megrendelések vagy akár az alkalmazottak száma, mivel a különböző információtechnológiai rendszereket rendszerint szigetszerűen alakítják ki a szervezeti egységek szerint vagy egymástól földrajzilag távol eső telephelyeken. Ha pedig nincs integráció és együttműködés e rendszerek között, áttekinthetőségről sem lehet beszélni, mivel azt a gyorsan kinyerhető minőségi információ kölcsönzi az üzletnek. A feladatok automatizálása mellett az alkalmazásoknak pontosan ezt kell nyújtaniuk, a lényeg az információ – hangsúlyozta az Oracle elnöke.

Amilyen lényeges hangsúlyváltás ez a mostanáig minden üzleti problémára a saját adatbázis-technológiáját és rá épülő alkalmazáscsomagját ajánló Oracle stratégiájában, olyan kevéssé meglepő. A vállalati alkalmazásintegráció – a különböző gyártóktól származó rendszerek egymás közti kommunikációjának és egységes felügyeletének a megvalósítása a webszolgáltatások által – olyan megoldás, amely mellett az Oracle legnagyobb versenytársai, élükön az IBM-mel és a Microsofttal, már évek óta érvelnek, egyre nagyobb meggyőzőerővel.

– Az Oracle ezért mostantól három megoldást is kínál a vállalatoknak a minőségi üzleti információ gyors és megbízható kinyerésére – mondta Charles Phillips. Ezek közül az első és legbiztosabb út az Oracle E-Business Suite integrált vállalatirányítási rendszer valamelyik változatának használata, ennyiben tehát nem változott az üzenet. Újdonság viszont, hogy az Oracle a meglévő alkalmazásokhoz történő illesztésre is felkészítette az E-Business Suite 11i.10-es, rövidesen megjelenő verzióját. Így azok a vállalatok is könnyebben rászánhatják magukat a bevezetésre, amelyek nem tudják vagy nem kívánják a teljes csomagot implementálni. Az indulást a rendszer integrációs képességei fogják segíteni, amelyet a felhasználó – ismét Phillipset idézve – idővel további Oracle alkalmazásokkal bővíthet.

A várhatóan 2004 derekán forgalomba kerülő – elnevezését illetően nem kifejezetten felhasználóbarát – E-Business Suite 11i.10-nek ezek a jelentős mértékben továbbfejlesztett képességei az Oracle szoftvereket más alkalmazásokkal együtt futtató vállalatok számára lehetővé teszik, illetve lényegesen megkönnyítik az üzleti folyamatok automatizálását, átfogó támogatást nyújtva a B2B (business to business) és az EAI (enterprise application integration, vállalati alkalmazásintegráció), vagyis a vállalatközi és a cégen belüli integrációhoz egyaránt. Mindehhez az Oracle több száz interface-t biztosít a költségkímélő integrációs projektek megvalósítását segítő webszolgáltatások formájában. Az E-Business Suite új verziója emellett az Open Applications Group (OAG) által definiált, nyílt szabványokon alapuló csatolófelületeket és objektumokat is támogatja. Ezeket a törekvéseit az Oracle az ágazatspecifikus integrációs protokollokra – például a high-tech gyártók által használt RosettaNet és az egészségügyben alkalmazott HL7 támogatására – is kiterjesztette. Nem utolsósorban egy API- (application program interface, programfejlesztői felület) raktár is került az E-Busines Suite új verziójába, amely a csomag csatolófelületeinek hatékony áttekintésével támogatja a vállalatok integrációs projektjeit.

» Charles Phillips, az Oracle elnöke

A harmadik lehetőséget az Oracle Customer Data Hub képviseli, amelyet az üzleti információ kútfőjeként határozhatunk meg a vállalaton belül. Ez az adathub a webszolgáltatások révén a vállalat összes üzleti alkalmazásából képes hatékonyan lekérdezni az ügyfelekkel kapcsolatos adatokat például a megrendelésekre, szállításokra, szerződésekre és szervizre vonatkozólag, és azokat egységesen prezentálni. Charles Phillips emellett az egyelőre koncepció formájában létező Oracle Information Architecture keretrendszerről is említést tett, amely a szoftvercég összes termékét és szolgáltatását foglalja majd egységbe.

A bejelentéseket az Oracle felhasználói lelkesedéssel fogadták, ami érthető. A vállalatok minél többet szeretnének kihozni meglévő rendszereikből, minél alacsonyabb üzemeltetési költség mellett. Az új rendszerekkel szemben már egy ideje alapelvárás, hogy támogassák ezeket a törekvéseket, amit nyilván az Oracle sem hagyhat figyelmen kívül.

Arra azonban senki se számítson, hogy az Oracle-nél ezzel beköszöntött az unalmas klubtagság időszaka. Miközben e sorokat írom, az Egyesült Államok igazságügy-minisztériuma trösztellenes perbe fogta a szoftvercéget egyik versenytársa, a vállalati alkalmazások piacán érdekelt PeopleSoft ellenséges felvásárlására irányuló manőverei miatt. (Mint emlékezetes, az Oracle tavaly nyár óta 9,4 milliárd dollárra emelte ajánlatát, de az időközben a J.D. Edwardsszal egyesült PeopleSoft vezetői és részvényesei hajthatatlanok maradtak.) A karizmatikus alapító-vezérigazgató, Larry Ellison megnyilatkozásairól is ismert Oracle heves tárgyalótermi csatározást helyezett kilátásba. PCM

IBM Software

» Metamorfózisok

Az IBM átfogó termékkínálatában, amely a vállalati informatika összes területét lefedi, olykor nem a legegyszerűbb eligazodni. A helyzetet időről időre tovább bonyolítja, hogy a vállalat előkép nélküli, jövőbe mutató koncepciókkal és ezeket megvalósító, élenjáró technológiákkal jelenik meg. De miként az eServer családok három évvel ezelőtti bevezetésekor is láthattuk, a Kék Óriásnak már van tapasztalata a portfólió áramvonalasabbá tételében. Az igény szerinti szolgáltatások gyűjtópontba kerülésével most a szoftverágazatra került sor.

Kis Endre

A cégvásárlások és a fejlesztések eredményeképp az IBM szoftverágazata az évek folyamán öt termékcsoportot épített fel, stratégiáját a DB2, a Lotus, a Rational, a Tivoli és a WebSphere márkanevek fémjelzik. A tapasztalatok ugyanakkor azt mutatják, hogy az informatikai beruházások fontolóra vételekor a vállalatok nem technológiákat mérlegelnek, hanem adott üzleti problémákra keresnek megoldásokat. Jóllehet ezek alapját a technológia képezi, az ügyfelek nem Lotust vagy WebSphere-t akarnak vásárolni, hanem azt a funkcionalitást igénylik, amelyet a szoftvertermékek lehetővé tesznek.

PLATFORMFÜGGETLEN DINAMIKUS MUNKAASZTAL A megoldásközpontúság önmagában persze nem hat már az újdonság erejével, az IBM stratégiájától sem volt éppen idegen, ezért a szoftverágazat év eleji, globális szintű átszervezése sem a termékfejlesztést érinti, hanem elsősorban a kereskedelmi megközelítésben és a marketingkommunikációban tapasztalunk majd fókuszváltást.

– Az IBM kontúrosabbá teszi szoftvermegoldásainak kínálatát, amelyen belül 12 fókuszterületet jelölt ki – mondja Rehus Péter, az IBM Magyarország szoftverüzletágának igazgatója. – Üzleti integráció, üzleti intelligencia, tartalomkezelés, fejlesztői platformok, igény szerinti munkakörnyezet (on-demand workplace), a minden eszközön való elérhetőség (pervasive computing), infrastruktúra vonatkozásában pedig automatizálás, biztonság, adattárolás, Linux és nagygépes szoftverkörnyezet, amelyek mindegyike egy-egy megoldásterületet képvisel. A különböző szoftvermegoldások alapját a szoftverkínálatunkat képező 5 termékcsoport technológiái alkotják, így ha a vállalat vásárol egy Content Managert, abban a tartalomkezelő funkcionalitást megvalósító portáltechnológiát, DB2 adatbázist, Tivoli rendszerfelügyeletet és -védelmet kap.

– Az IBM Magyarország az említett területek közül az alkalmazásintegrációs, a döntéstámogató üzletiintelligencia- és tartalomkezelő megoldásokra, valamint a fejlesztőeszközök használatára összpontosít elsősorban. Különösen izgalmas és fontos terület számunkra az on-demand workplace, amely egy teljesen új koncepciót valósít meg. Napjaink munkakörnyezete megköveteli, hogy az alkalmazottak számos különböző információforrásból gyorsan és egyszerűen meríthessenek adatokat, ugyanakkor a projektek mentén dinamikusan létrejövő munkacsoportok tevékenységéből is kivegyék a részüket, kiterjedt kommunikációt folytassanak. Az on-demand workplace, vagy ahogyan mi nevezzük, dinamikus munkaasztal lehetővé teszi mindezeknek a vállalaton belül és kívül található információforrásoknak és kapcsolatoknak a testreszabott megjelenítését, központilag felügyelhető módon.

» Horváth András szoftvertechnikai szakértő és Rehus Péter, az IBM Magyarország szoftverüzletágának igazgatója

– A dinamikus munkaasztalt az különbözteti meg a hozzá képest statikus portáltól, hogy a megjelenített információkat szolgáltató háttérrendszerek között dinamikus kapcsolatot teremt – mondja Horváth András, az IBM Magyarország Lotus és Linux szoftvertechnikai szakértője. – Ez azt jelenti, hogy ha a felhasználó a dinamikus munkaasztal felületén megjelenített háttérrendszerek egyikében kiválaszt egy tárgyat, például terméket vagy ügyfelet, akkor a többi ablakban automatikusan megjelennek a vele összefüggésbe hozható, de más rendszerekben tárolt adatok. Mindezt a csoportmunka integrált támogatása egészíti ki. Ha a felhasználó kiválaszt egy dokumentumot vagy projektet, a dinamikus munkaasztal megjeleníti a megfelelő munkacsoport tagjait, közvetlen kommunikációs kapcsolat teremtésének a lehetőségével együtt. A dinamikus munkaasztal Java-alapú fejlesztés, tehát platformfüggetlen kliens, amely a vállalatok és szervezetek különböző feladatköröket betöltő alkalmazottait egyaránt magas szinten, ugyanakkor felhasználóbarát módon támogathatja a napi munkában. Ennek az on-demand workplace megoldásnak a házon belüli tesztelésével még az idén elkészül az IBM, a hivatalos bejelentés időpontja egyelőre nem nyilvános.

Az IBM szoftverágazatának palettáján együttal hangsúlyosabb szerepet kapnak az iparágspecifikus, vertikális köztesszoftver-

megoldások, amelyeknek a fejlesztése már szintén korábban megkezdődött, így számuk jelenleg hatvankettő. Ezen a helyen el is tekintünk a felsorolásuktól – az autógyártástól a vegyiparig nehéz olyan területet találni, amelyre a Kék Óriás nem kínál a sajátos elvárásokhoz idomuló megoldást. Hogy közülük melyek kerülnek majd előtérbe Magyarországon, azt az IBM üzleti tanácsadói ágazatának (Business Consulting Services) munkatársai és a magyar leányvállalat üzleti partnerei a helyi igények és lehetőségek feltérképezését követően döntik el.

A szoftveráganat átalakulásában tehát hiába keresnénk új technológiát vagy akár új stratégiát, ellenben a fejlődést tükröző és a felhasználó számára áttekinthetőbb és hozzáférhetőbb megoldáskínálattal fogunk találkozni, amely az öt termékcsoport alkotta technológiai alapokra épülve szervesen illeszkedik az IBM ismert on-demand szemléletébe. Az ágazatspecifikus megoldások az IBM részéről köztesszoftvereket (middleware) jelentenek, a technológiára épülő alkalmazások fejlesztését és bevezetését változatlanul a cég üzleti partnerei végzik.

» Az IBM Innovációs Centrum Linux-szakértők csapatával segíti az ügyfeleket és a partnereket a megoldások kiválasztásában és tesztelésében

KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALATI EXPRESSZ Az IBM kis- és középvállalatoknak szánt Express szoftverkínálatát, amely a nagyvállalati termékekkel azonos technológiát képvisel, tavaly jelentette be. Ezt a dobozból kivehető, pár kattintással telepíthető és egyszerűen felügyelhető portfóliót a DB2, a Lotus, a Tivoli és a WebSphere kisvállalati igényekhez igazított, a szolgáltatások szűkebb választékát nyújtó változatai alkotják, jelenleg 15 különböző megoldás formájában. Ezek bevezetése olcsóbb és gyorsabb, mivel a felhasználó az egyszerűsített licenckonstrukció keretében juthat hozzá termékekhez, amelyek viszont bármikor kibővíthetők és felruházhatók a nagyvállalati termékek teljes funkcionalitásával.

– Kis- és középvállalatok alatt az IBM az ezer főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató szervezeteket érti, így a magyar cégek zöme ebbe a kategóriába sorolható – mondja Rehus Péter –, az Express szoftverek kiválasztásakor azonban nem a vállalatméret, hanem az a funkcionalitás a döntő szempont, amelyet a szervezet igényel üzleti folyamatainak függvényében. Az Express termékekben korlátozott lehetőségek alatt elsősorban a nagyobb vállalati környezetben fontos, például központi rendszerfelügyeleti szolgáltatásokat kell érteni, illetve korlátozzuk a felhasználók számát. A technológia azonban ott van a felhasználónál, így a vállalat igényeinek változásával a nagyvállalati funkcionalitás kialakítása egyszerűen, lényegében licenckonstrukció váltásával megoldható. Az egyszerűsített licencpolitika azt jelenti, hogy az Express termékek ára a magyar kis- és középvállalatok lehetőségeihez igazodik, a Lotus Domino Express esetében például egy kliens licencdíja 25 ezer forint (március elején – a szerk.), ami egyéves termékkövetést is tartalmaz, szerveroldalon ugyanakkor egyáltalán nincs licencdíj ebben a konstrukcióban. A DB2 Express esetében viszont a processzorok száma alapján számoljuk a licencdíjat, amely 1,27 millió forintról indul. A portfóliót ugyanakkor jelentős mértékben csomagok is alkotják, amelyek több termékcsoport technológiáját foglalják magukba: a WebSphere Portal Express csomagban például minden szoftver megtalálható, amely a vállalati portál működtetéséhez szükséges, a WebSphere Commerce Express csomag pedig teljes körű elektronikus kereskedelmi megoldást nyújt a kis- és középvállalatok számára elérhető licenckonstrukcióban.

Az Express portfóliót az IBM nagyvállalati szoftverkínálatához hasonlóan platformfüggetlen termékek és csomagok alkotják, amelyek Windows, Unix és Linux környezetben egyaránt futnak. Így azok a kis- és középvállalatok, amelyek a Linux bevezetésének a lehetőségét mérlegelik, lépcsőzetesen, a szerveroldalon kezdve is megvalósíthatják a migrációt.

LINUX-STRATÉGIA TŰZFALAKON INNEN ÉS TÚL Az IBM Linux-stratégiája azt jelenti, hogy a platformfüggetlenség szellemében ezt a szoftverplatformot is támogatja, és összes szervertermékét – relációs adatbázisát, levelező- és felügyeleti rendszerét, tartalomkezelő és alkalmazáskiszolgálóját stb. – elérhetővé tette ezen a nyílt forráskódú operációs rendszeren is.

– Migráció esetén az említett szerveroldali megközelítést ajánljuk a vállalatoknak – mondja Horváth András –, de a bevezetésre kerülő Linux-disztribúció tekintetében a felhasználó szabadon választhat. A Linux egyetlen változata sem vált vagy válik az IBM tulajdonává, a támogatás következtében sem. De azt sem titkoljuk, hogy hardver- és szoftvertermékeinket elsőként és legfőképp a Red Hat és a SuSE Linux disztribúciókon teszteljük, így ezekhez adhatjuk a legteljesebb támogatást. Az előbbiekben ismertetett megoldásokra utalva ma már magyar nyelven is elérhető olyan Express csomag, amelyben az üzenetküldésre és a személyes információk kezelésére (PIM), a csoportmunka támogatására szolgáló Lotus Notes szerveroldalon Linuxon fut, a felhasználók pedig Windows-alapú klienseken, Internet Explorerből érik el, de ugyanezt megtehetik Linuxon futó böngészőkből, például a Mozillából is. Ez nemcsak a vállalatok számára mutat egy lehetséges migrációs utat, hanem arra is utal, hogy az IBM Linux-stratégiáját az asztali környezetre is kiterjeszti. A PIM szolgáltatások elérhetővé tétele a kliensoldali nyílt forráskódú platformon az első lépés ebben az irányban, és egyelőre az egyetlen. Irodai alkalmazások tekintetében az IBM jelenleg más gyártókhoz hasonlóan a magyar nyelven is rendelkezésre álló OpenOffice csomagot ajánlja.

Az eddigi gyakorlat azt mutatja, hogy a Linuxra való átállás a szerveroldalon sokkal gördülékenyebb lehet, mint klienskörnyezetben, ahol az újtól való idegenkedésen, a bevett felhasználói szokások tehetetlenségi erején is felül kell kerekedni egy migrációs projekt során, amit az IBM távoktatás keretében is támogat. Mivel a hazai vállalatok körében is nő az érdeklődés az alternatív lehetőségek iránt, az IBM Magyarország székházában működő Solution Partnership Center (SPC) a továbbiakban nagyobb erőket összpontosít erre a területre. A szoftveráganatban belül zajló átalakulás olyan mértékben kihat az SPC tevékenységére, hogy arra névváltozás is felhívja a figyelmet. A mostantól IBM Innovációs Centrumként (IBM Innovation Center for Business Partners, ICC) működő partnerközpont továbbra is a platformfüggetlenség jegyében fogadja látogatóit a megoldások tesztelésére. Az újítás jelentőségét hangsúlyozva ugyanakkor a Linux-szakértők ötfős csapata is rendelkezésre áll: tagjai az IBM több mint ezer megvalósult európai Linux-projektje során szerzett tudást és tapasztalatot hivatottak lefordítani és átadni a magyar ügyfelek és partnerek számára. PCM

Sun Microsystems: Network Computing 04-Q1

» Az Opteron expressz

A Sun Microsystems az idei első negyedéves Network Computing konferencián bemutatta az UltraSPARC és Opteron processzorokra épülő Sun Fire kiszolgálók 25 modellből álló új nemzedékét, amelyekkel teljesítményközpontú rendszereket kíván szállítani kis- és nagyvállalatoknak egyaránt. Az átfogó termékfrissítés mellett a gyártó előzetest adott a Java Enterprise System rövidesen megjelenő második kiadásából és a Solaris következő, 10-es verziójából is.

Kis Endre

A San Franciscóban megrendezett tanácskozáson bemutatott közép- és felsőkategóriás szerverek a Sun legújabb, két processzormagos, 1,05–1,20 GHz-es UltraSPARC IV processzorait tartalmazzák, amelyek az úgynevezett chip multithreading (CMT) technológiának köszönhetően párhuzamos, azaz nagyobb számítási teljesítményre képesek.

Az új, kétprocesszoros Sun pengeszerverek lehetővé teszik a különböző generációs és eltérő sebességű UltraSPARC, illetve Intel processzorok keverését ugyanazon gépen belül, elősegítve a felhasználók integrációs törekvéseit, megőrizve korábbi befektetéseik értékét.

A belépő szintű Sun Fire V20z kiszolgáló AMD Opteron processzorokra épül, amelyek 32 és 64 bites alkalmazások, közöttük a Sun Java Enterprise System futtatására egyaránt alkalmasak akár Solaris, akár Red Hat vagy SuSE Linux operációs rendszeren.

NAPERŐMŰVEK TÖBB PLATFORMON

A Sun CMT technológiás UltraSPARC IV processzoraira épülő Sun Fire szerverek révén a felhasználó változatlan alapterületen közel kétszeresére növelheti a gyártó korábbi rendszereinek teljesítményét. A Sun Fire E2900 kiszolgáló maximális kiépítésben 12 UltraSPARC IV processzort és 96 Gbyte memóriát kezel, helytakarékos rackes kialakítást nyújtva az adatközpontok számára. A Sun Fire E4900 szintén középméretű, 12 processzoros osztályszintű szerver, az E6900 pedig 24 processzoros kiszolgáló. Mindkét gépet adatbázisok és adattárházak kiszolgálására, illetve szerverkonszolidáció megvalósítására tervezték. Az új szervernemzedék két legfejlettebb tagja a Sun Fire E20K és E25K, egy 36 és egy 72 processzoros kiszolgáló, amelyet nagy szerverkonszolidációs projektek megvalósítására és létfontosságú adatbázisok futtatására szánnak. A rendszereket az előre telepített Java Enterprise System szoftverrel és a Sun Remote Services Net Connect rendszerfigyelő szolgáltatással együtt szállítja a Sun – utóbbi előrejelzésen alapuló meghibásodáselemző képességgel bír.

Az Intel Xeon processzorokra épülő új, kétprocesszoros Sun Fire B200x pengeszerverekhez az N1 Grid Provisioning Server 3.1 Blades Edition felügyeleti környezetet mellékeli a gyártó, amely az egyes pengeszerverek üzemeltetését és erőforrásmegosztását hivatott leegyszerűsíteni. Az architektúrák, operációs rendszerek és speciális hálózatkezelő szerverek így szabadon keverhetők, miközben a teljes pengeszerver-környezet virtuális erőforrások csoportjaként felügyelhető. Az UltraSPARC és Intel x86 processzorokat, Solaris és Linux operációs rendszert egyaránt futtató, 3 U magas Sun Fire B200x pengeszerverek webes szolgáltatások, vállalati infrastruktúrák és szerverfarmok kialakításához kiemelkedő ár–teljesítmény arányt és processzorsűrűséget nyújtanak. Az N1 Grid Provisioning Server 3.1 Blades Edition a Sun adatai szerint kétszer gyorsabb a korábbi változatnál, és a szerverek telepítési idejét napokról percekre csökkenti.

» Sun Fire E25K: a 72 processzoros kiépítésű zászlóshajó előre telepített Java Enterprise System infrastruktúra-szoftverrel

BECHTOLSHEIM VISSZATÉR

A belépő szintű kiszolgálók kategóriájának újdonsága, a Sun Fire V20z szerver AMD Opteron processzorokra épül, 32 és 64 bites alkalmazások futtatására egyaránt képes Solaris és Linux operációs rendszeren is.

Miután a Java Enterprise System és az N1 Grid Engine elérhető az AMD Opteron processzoron működő Solaris rendszer alatt is, a felhasználók kiaknázhatják az egyetlen géptől a nagy szerverfarmokig terjedő méretezhetőség minden lehetőségét. Ezek a Sun és az AMD tavaly novemberben bejelentett együttműködéséből származó első szerverek, amelyeket a Network Computing 04-Q1 konferencián elhangzottak szerint hamarosan további közösen fejlesztett rendszerek fognak követni.

A szerverpiac helyzete

Az IDC jelenlegi legfrissebb adatai szerint a szerverek világpiacán 2003 harmadik negyedévében összességében 2%-kal, 10,8 milliárd dollárra nőttek a gyártók bevételei, a leszállított kiszolgálók száma pedig szívet melengető 19,5%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Kilenc negyedéven át tartó folyamatos hanyatlást követően ez már a második, kedvező tendenciát mutató eredménnyel zárt negyedév a világ szerverpiaca számára.

A darabszámbeli növekedés egyértelműen a 25 ezer dollárnál olcsóbb szerverek forgalmának köszönhető. Ebben a kategóriában a gyártók bevételei 9,5%-kal nőttek 2002 harmadik negyedévéhez képest. A középkategóriás (25 ezertől egy híján 500 ezer dollárig árazott) kiszolgálók 7%-os forgalomnövekedést eredményeztek, míg a félmillió dollárnál drágább felső kategóriás szerverek eladásából származó bevételek 14%-kal csökkentek.

Ennek alapján az IBM 3,36 milliárd dolláros bevételével továbbra is őrzi vezető pozícióját a szerverek világpiacán: 2002 harmadik negyedévéhez képest forgalmát 6,6%-kal, részesedését 29,7-ről 31,1%-ra növelte. A HP a második helyen végzett 2,99 milliárd dolláros bevétellel és 27,7%-os piaci részesedéssel, amelyet egy év alatt mindössze 0,4%-kal növelt; forgalma ugyanebben az összehasonlításban 3,5%-kal nőtt. A Sun Microsystems áll a dobogó harmadik fokán 1,16 milliárd dolláros bevételével: forgalma 9,3%-kal csökkent, piaci részesedése 12,1-ről 10,8%-ra fogyott. Eközben a negyedik Dell 11,6%-kal 1,02 milliárd dollárra növelte bevételeit, piaci részesedését pedig 8,6-ről 9,5%-ra hizlalta.

Annál is inkább, mivel a rendezvényen a Sun az Opteron-alapú szervertechnológiát fejlesztő Kealia felvásárlását is bejelentette. Ennek a Palo Altó-beli feltörekvő céghez pedig nem más a tulajdonosa, mint a Sun Microsystems 20 évvel ezelőtti társalapítója, Andy Bechtolsheim, aki ezzel visszatér a céghez, amelynek egykor első alkalmazottja volt. Scott McNealy, a Sun elnök-vezérigazgatója a tranzakció nosztalgiaértékén túl persze elsősorban annak örül, hogy mint mondta, egykori egyetemi kollégája „a földkerekség legtermékenyebb, legizgalmasabb és legtehetségesebb munkaállomás- és pengegéptervező mérnöke".

Mint emlékezetes, a Sun hosszú időn át saját UltraSPARC processzoraira épülő hardverplatformjának és Unix-alapú Solaris szoftverplatformjának együttesére esküdött, és a neves gyártók közül utolsóként nyitott az Intel x86-os architektúrájára, továbbá a Linux és a Windows operációs rendszerek felé – akkor, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy a belterjes stratégia kiszorított helyzetbe sodorja a vállalatot. Az AMD-vel kötött megállapodás mindennek várhatóan jókora lendületet fog adni, amire az induló vonat után futó Sunnak szüksége is lesz. A Dell, a HP és az IBM már törzsutas ezen a vonalon, és a szerverpiac forgalmának óriási hányadát – 2003 negyedik negyedévében 90%-át – az x86-alapú szerverek adták (erről bővebben a keretes szövegben olvashatnak). Ebben a vonatkozásban egyébként a rivális processzorgyártók között is a verseny kiéleződésére számíthatunk. A 32 és 64 bites alkalmazások futtatására egyaránt alkalmas Opteron processzorok tavalyi kibocsátásával az AMD megelőzte a 64 bites Itaniumokat szállító Intelt. Az e sorok írása idején San Franciscóban zajló Intel Developer Forumon azonban a gyártó bejelentette: rövidesen a Xeon processzorok hasonló, 32 és 64 bites változataival jelenik meg a piacon.

A Sun ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy ezek a fejlemények nem fogják visszavetni saját processzorainak fejlesztését – ennek alátámasztására McNealy a tanácskozás közönsége előtt bemutatta a SunSPARC processzorok következő, 90 nanométeres gyártási technológiával készülő nemzedékének Panther fedőnevű demópéldányait.

JAVA ÉS SOLARIS: AZ ÚJ NEMZEDÉK

A Solaris 10, a Sun operációs rendszerének következő verziója idén, az év második felében kerül forgalomba. Újdonságai között olyan szolgáltatások és eszközök szerepelnek majd, amelyekkel a rendszergazdák jobb hatásfokkal hasznosíthatják az erőforrásokat, meghatározhatják az egyes felhasználók és rendszeradminisztrátorok felügyeleti jogosultságait, felderíthetik és elszigetelhetik a vírusokat és más internetes fenyegetéseket, továbbá javíthatják a rendszer automatikus öndiagnosztizáló és -gyógyító képességeit. Utóbbiak közül is kiemelkednek az N1 Grid Containers prediktív önjavító és biztonsági technológiák. A Sun előfizetős szolgáltatása, a Software Express for Solaris révén ezek a technológiák már jelenleg is hozzáférhetők, a felhasználók letölthetik és telepíthetik őket informatikai környezetükben. A Unix-alapú Solaris operációs rendszer a Sun, az Intel és az AMD processzoraira épülő rendszereken egyaránt fut.

A Network Computing 04Q1 tanácskozáson a Sun előzetest adott a Java Enterprise System infrastruktúra-szoftver második kiadásából, amelyet az év második negyedében ad ki. Egyik legnagyobb újdonsága a Sun Java System Portal Server Mobile Access platform lesz, amely portálelérést tesz lehetővé hordozható készülékeken. Így a vállalatoknak és intézményeknek nem kell külön alkalmazásokat, tartalmat és szolgáltatásokat fejleszteniük az intelligens mobiltelefonokkal és kéziszámítógépekkel csatlakozó felhasználóknak: a meglévőket ezeken az eszközökön is hozzáférhetővé tehetik a vezeték nélküli hálózatokon keresztül, dinamikusan újrahasznosítva. A Sun Java System Application Server Platform Edition 8 megjelenésekor az első J2EE 1.4-kompatibilis alkalmazásszerver lesz, amelyet a Java Enterprise System magjaként a webszolgáltatásokra hegyeztek ki, és a fejlesztők számára ingyen elérhetővé tesznek. A Java Desktop System Update központi felügyeletével és házirend-érvényesítésével egyszerűbbé teszi a rendszer üzemeltetését és karbantartását a rendszergazdák számára. A Sun olyan új szoftvereket is kínál a fejlesztőknek, mint a Sun Java Studio Enterprise, a Sun Java Studio Creator és a Sun Studio 8, amelyek a fejlesztés hatékonyságát hivatottak növelni.

A Java Desktop System figyelemre méltó eleme a Sun stratégiájának, mivel meglétének köszönhető, hogy a Sun jelenleg az egyetlen gyártó, amely teljes körű – a szerver- és az asztali környezetet egyaránt felölelő – Linux-alapú rendszert kínál, amit a tanácskozáson sem mulasztott el hangsúlyozni. Jóllehet a Linux-alapú asztali gépek napjainkban a világpiac mindössze 2%-át teszik ki, számuk az előrejelzések szerint 2007-ig 48%-kal nőhet. Ha a becslések helyesnek bizonyulnak, a felhasználók 2004-ben 5,3 millió, 2005-ben 6,4 millió, 2006-ban pedig 8,4 millió Linux-alapú asztali gépet vehetnek használatba a világon. Mint emlékezetes, a Sun a közelmúltban a Java Desktop System 200 milliós licencére vonatkozó keretmegállapodást kötött Kína kormányával, így érthető, ha a szerverpiac adatai ellenére derűvel tekint a piackutatók jóslataira és a felkelő nap irányába. PCM

» A Sun Fire V20z a 32 és 64 bites alkalmazások futtatására egyaránt képes AMD Opteron processzorokra épül

Microsoft Üzleti Megoldások

» Standard vállalatirányítás kisvállalatoknak

A Microsoft Magyarország a Navision 3.70 bejelentésével egy időben piacra lépett a vállalatirányítási (ERP) rendszer kimondottan magyar kisvállalatok igényeihez és lehetőségeihez szabott Navision Standard változatával is, e cégkategória számára is hozzáférhetővé téve az ERP-rendszert.

Kis Endre

A Microsoft közel két évvel ezelőtt lépett tovább az üzleti rendszerek irányába. Tekintettel a piac meglehetős fejlettségére, ezt a felhasználói és a szállítói oldalról egyaránt legelőnyösebb módon, vállalatok – technológiák és piacok – felvásárlásával tette.

Ez a terjeszkedés két lépésben valósult meg. A Microsoft először az Egyesült Államokban felvásárolta a Great Plains, majd Európában a dán Navision szoftvercéget – mindkettő a 80-as évek eleje óta fejleszti saját ERP-rendszerét. Utóbbival a Microsoft mindjárt két vállalatra is szert tett, mivel a Navision nem sokkal korábban kebelezte be a szintén ezen a területen versenyező Axapát.

Az akvizíciók földrajzi megoszlásának megfelelően a Microsoft üzleti rendszereket szállító ágazata (Microsoft Business Solutions) az európai közép- és nagyvállalatoknak az Axapta integrált rendszerét, míg a jelentősebb piacot képviselő kis- és középvállalatoknak a ma már több mint 30 ezer felhasználóval rendelkező Navisiont kínálja.

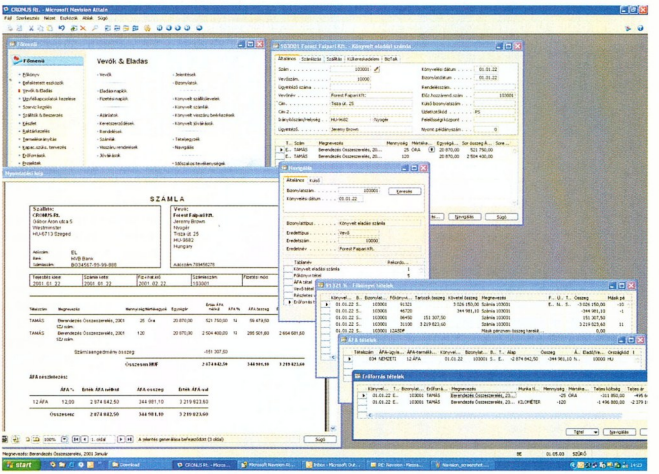

» A Navision kereskedelmi moduljának grafikus kezelőfelülete

FINOMHANGOLT NAVISION 3.70 A meglehetősen nagy szám szintén mutatja, hogy ez a rendszer elsősorban a kisebb, 50–100 alkalmazottat foglalkoztató cégek körében népszerű, amelyeknél a használt modulok, a lefedett feladatkörök függvényében egy időben 15–20 felhasználót szolgál ki.

A legfrissebb, szeptember 1-től magyar nyelvű kezelőfelülettel rendelkező verziónak, a Navision 3.70-nek az eszközrendszere lehetővé teszi, hogy a közepes méretű vállalatok javítsák belső folyamatait hatékonyságát, elsősorban a pénzügyi folyamatok és az ellátási lánc felügyeletének, továbbá az ügyfélkapcsolat-kezelés és az e-business területén.

– A vállalat dolgozói, vevői, szállítói és egyéb partnerei között kapcsolatot teremtő Navision 3.70 újdonságai közül a nagykereskedelem és a disztribúció bővített lehetőségei, továbbá az új kezelőfelület emelkedik ki – mondja Ládonyi János, a Microsoft Magyarország vállalatirányítási üzletágának vezetője. – Két évtizede fejlesztett, kiforrott integrált vállalatirányítási rendszerről van szó, ezért az új verzió technológiai forradalom helyett a meglévő szolgáltatások további kiterjesztését és finomhangolását jelenti. Ezek három vonatkozásban jelentenek előrelépést a korábbi verziókhoz képest. A Navision több mint 60 szoftvermodulból épül fel, ami lehetővé teszi a rendszer testreszabását. Ezt a folyamatot most még rugalmasabbá tettük, így a vállalatok szabadon dönthetik el, melyik modulokra van szükségük a bevezetéshez – ez kihat az egész beruházás költséghatékonyságára. Másrészt a magyar nyelvű grafikus kezelőfelület megjelenése is igen széles határok között a különböző szerepkörökhöz igazítható. Így az egyes felhasználók csak azokat az elemeket látják képernyőjükön, amelyek munkájukhoz nélkülözhetetlenek, ami gördülékenyebb kezelést és – a jogosultságok leképezésével – nagyobb biztonságot eredményez. Nem utolsósorban a kereskedelem támogatását is magasabb szintre emeltük a rendszerben, így az immár kiterjed a marketingtevékenység, a különböző kampányok és árképzési stratégiák kiszolgálására is.

NAVISION STANDARD – AZ ERP INDÍTÓCSOMAGJA A Microsoft Magyarország a Navision 3.70 bejelentésével egy időben piacra lépett a vállalatirányítási rendszer kimondottan magyar kisvállalatok igényeihez és lehetőségeihez szabott Navision Standard változatával is. Ez a Microsoft Office alkalmazásokkal integráltan használható kiadás a nagy rendszerhez hasonlóan az üzleti folyamatok hatékony kezelésében és a vezetői döntések jobb megalapozásában, a versenyképesség javításában segíti a cégeket.

A nemzetközi munkamegosztásban részt vevő, multinacionális cégek ellátási láncában működő, vagy az EU-csatlakozás közeledtével ilyen szerepre törekvőkényszerülő kisvállalatok részéről egyre élénkebb érdeklődés mutatkozik egy ilyen rendszer iránt. A Navision Standard a benne található szoftvermodulok, a lefedett munkaterületek tekintetében előre konfigurált csomag, amely a bevezetés folyamatát hivatott egyszerűsíteni és pár hónapra rövidíteni, a rendszer ugyanakkor nem egységesít, rugalmasan testreszabható.

– A Navision Standard kialakításában üzleti partnereink tapasztalataira, árazásában alapos piackutatásunk eredményeire

» Ládonyi János, a Microsoft Magyarország vállalatirányítási üzletágának vezetője

támaszkodtunk – mondja Ládonyi János. – A kisvállalati csomag így a nagy ERP-rendszer moduljainak egy megfelelő szempontok szerint leméretezett hányadát tartalmazza, ami azt is jelenti, hogy a vállalat növekedésével a bővítés, az újabb feladatkörök bekapcsolása igen egyszerűen megoldható. Alaphelyzetben a Navision Standard négy alrendszerből, a pénzügyi-számviteli, a disztribúciót támogató, a termelésirányító és az ügyfélkapcsolat-kezelő szoftvermodulból épül fel. Külön felhívnám a figyelmet a termelésirányításra, mivel ez az alegység bonyolultsága folytán rendszerint kimarad a kisebb vállalatok számára kialakított rendszerekből. A hazai kisvállalatok jelentős része azonban beszállítóként gyártással is foglalkozik, ezért úgy gondoltuk, hogy a Navision integráltságát kihasználva alapszinten ezt a területet is lefedjük már az alapcsomagban.

A Navision kisvállalati kiadása nemcsak a modulok integráltsága által segíti a belső folyamatok gyorsabb és pontosabb áttekintését, az ezen alapuló vezetői döntések meghozatalát, hanem a Microsoft technológiáival való szoros integráltsága révén is. A rendszerből az adatok az Office irodai alkalmazások ismert formátumaiban jeleníthetők meg, ami talán nem is olyan meglepő. Figyelemre méltó viszont, hogy a Navision Standard a Microsoft SQL adatbázisának a használatára is lehetőséget nyújt a kisvállalatoknak, megfizethető áron. Az 1–50 alkalmazottat foglalkoztató vállalatok számára ajánlott, 1–8 egyidejű felhasználóra méretezett Navision Standard csomag esetében ez akár 5 millió forint alatti összeget is jelenthet.

A Navision 3.70 és a Navision Standard egyaránt teljes egészében honosított vállalatirányítási rendszer, ami a magyar nyelvű kezelőfelületen, tanácsadáson és támogatáson túl azt is jelenti, hogy működésük a magyar pénzügyi számviteli szabályokhoz igazodik. A Navision saját könyvviteli rendszerét az emberierőforrás-kezelő (HRM) modulhoz illesztett, harmadik féltől származó bérszámfejtő program egészíti ki. Ez lehet a Navision bevezetésével foglalkozó Microsoft-partnerek saját szoftvere, illetve a Magyarországon elterjedt bérszámfejtő programok bármelyike. A Navision mindegyikükhöz rendelkezik megfelelő illesztőfelülettel, pontosan azért, hogy a vállalat az ERP-rendszer bevezetését követően is használhassa megszokott programját.

A Microsoft Üzleti Megoldások ágazatának többi termékéhez hasonlóan a Navision 3.70-et és a Navision Standardot a szoftvercég üzleti partnerein keresztül forgalmazza. A Microsoft Certified Business Solutions Partnerek – amelyek listája a ➲ **www.microsoft.com/hun/BusinessSolutions** webcímen olvasható – mélységeiben ismerik a rendszer szolgáltatási körét és technológiáját, így a tanácsadás mellett annak testreszabását is elvégzik a rendszer szerves részeként. A bevezetés után pedig oktatással és telefonos, illetve helyszíni támogatással a felhasználók rendelkezésére állnak.

Piac&Profit

eWorld Hungary Kft.

E·N·A·M·I·K·É

EURÓPA INTERNETHAJÓ

PILLANATFELVÉTEL A MAGYAR INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM ÉPÍTÉSÉRŐL A KORMÁNY ÉS AZ ÜZLETI SZEKTOR FELELŐS PÁRBESZÉDE A FELADATOKRÓL

Közéleti esemény, melyen részt vesznek: az információs társadalom építésében érdekelt és felelős személyek, döntéshozók, szakemberek, a tudomány és a közélet jeles képviselői.

2004. ÁPRILIS 16. EURÓPA HAJÓ, ÚJPESTI RAKPART

PROGRAMOK

DÉLELŐTT A MINISZTEREKKEL
A kormány felelősei vallanak arról, mit tettek a jelenlegi és az előző kormányzati ciklusban az európai felzárkózás érdekében az információs társadalom fejlettségéért?

SZEKCIÓK
I. Van-e elegendő forrás az információtechnológiai fejlettségbeli különbség lefaragásához?
II. Szakmai felzárkózás, hazai versenyképes technológiai megoldások. EU-versenyképességünk a technológiában.

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSEK
1. Infokommunikációs helyzetkép, távközlés, hírközlés, internet- és tartalomszolgáltatás EU-s szemmel.
2. Az önkormányzatok, a közigazgatás és az államigazgatás optimális elektronizáltságának és hálózatban működésének reális lehetőségei.

www.internethajo.hu

A konferencia részletes tematikája, regisztráció és asztalfoglalás: www.internethajo.hu
eWorld Hungary Kft. 1026 Budapest, Garas u. 1. Telefon: 06 (1) 225-8588; 225-8590/Malonyai Eszter E-mail: reg@internethajo.hu, Fax: 06 (1) 999-7407

A DVD-filmeket a NetPiac Kft. biztosította. NetPiac Kft. ☎ 239-4517, www.netpiac.hu

» Bad Boys 2 – Már megint a rosszfiúk

Ebből vágjátok ki magatokat!

Tóth Tamás

A sikeres debütálás után nyolc évvel Michael Bay elkészítette a fekete rendőrduó újabb, több mint két órán át tartó bevetését. Az olajozottan működő kettős gépezetébe azonban homokszem került, ugyanis drogügyek ide, maffiaháború oda, a páratlan páros csak azzal foglalkozik, hogy Marcus húgát elcsábította-e Mike vagy sem. Azt a húgocskát (Gabrielle Union), aki viszont belekeveredett Tapia (Jordi Mollá), a helyi drogbáró sötét üzelmeibe. Úgy tűnik, hőseink számára ez a személyes ügy minősül a városban elkövetett legnagyobb bűnténynek, így is állnak neki minden más probléma megoldásának.

A kétlemezes kiadvány második korongján találhatjuk azokat az extrákat, amelyekből megismerhetjük, milyen gondokkal kellet megküzdenie a stábnak és a szereplőknek a forgatás során, sőt már az előkészületekkor. A legnagyobb és leginformatívabb egységet az a 19 részből álló 67 perces werkfilmsorozat teszi ki, ami sorban végigmegy a film elkészítésének legfontosabb epizódjain. Megtudhatjuk, hogyan kellett a szereplőknek végigizzadniuk az első tréningeket, de betekinthetünk egy igazi kriminalisztikai labor életébe is. Negatívum, hogy míg a filmet magyar nyelvű Dolby Digital 5.1-es szinkronnal is megtekinthetjük, addig az extrák sajnos még magyar feliratot sem kaptak.

» A ritka nyugalmas pillanatok egyike

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol, olasz**
- Feliratok: **magyar, angol, olasz**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **141 perc**
- Kiadó: **Columbia/Tristar**
- Ár (bruttó): **5990 Ft**

» Az Oroszlánkirály 3 – Hakuna Matata

Tiszteletlenkedés az első rész előtt

Bramjiczky Gábor

Az Oroszlánkirály 3 még az átlagos folytatásoknál is jobban támaszkodik az előző, pontosabban a sorozat legelső darabjára. A fókuszt Timonra (no és persze Pumbára) helyező, csak DVD-n és videokazettán megjelenő film ugyanis a nemrég megjelent, és rögvest etalonnak kikiáltott első rész eseményeire épít. Természetesen más, és a Hakuna Matata életérzés élharcosaihoz mérten elég poénos, tiszteletlen szemszögből mutatja be a korábbi történet néhány jelenetét, és bőséggel cizellálja az akkor néhány vágásban elintézett „száműzetésben" töltött éveket.

» Kidolgozott menü, de éppúgy csipkelődés, mint maga a film

Ha nem is tudja túlszárnyalni elődjét az extrák terén, de megpróbál a nyomdokain haladni, persze itt is a maga kissé tiszteletlen, poénoskodó módján. Erre remek példa Timon virtuális szafarija, ami nem meglepő módon az első rész DVD-jének hasonló extráját figurázza ki. A kétlemezes kiadvány második korongjára felkerült még egy itt a piros típusú játék, egy Disney-figurákat árnyképük alapján felismertető játék, és a Timont, a „legendát" bemutató áldokumentumfilm szinkronhanggal kísérve. A film és a DVD elkészítésének hátterét bemutató dokumentumfilm csak feliratot kapott magyar nyelven, míg a videoklip esetében erre sem volt szükség. Az első korongon a filmen és néhány kimaradt jeleneten túl egy, a legifjabb nézőket is jól elszórakoztató játék kapott helyet, mikor is a film alatt felbukkanó „rejtekhelyekre" kell bekukkantani a távirányító segítségével, Mickey egeret keresve.

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★★

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol, cseh, görög**
- Feliratok: **magyar, angol, cseh, görög, szlovák**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **73 perc**
- Kiadó: **Walt Disney**
- Ár (bruttó): **5690 Ft**

» A minden6ó

Néha a csoda sem segít

Tóth Tamás

Bruce Nolan (Jim Carrey) sikeres, kicsit vicces tévés műsorvezető, barátnője pedig rajong érte. Ennek ellenére a karrierre vágyó Bruce úgy érzi, az egész világ összefogott ellene, hogy ne tudjon előrébb jutni. Panaszáradatát egy idő múlva még az Úr is megunja, és szembesíti a mindenhatóság nehéz feladatával: a Teremtő (Morgan Freeman) egy hét szabadságot vesz ki, és Bruce lehetőséget kap arra, hogy megmutassa, mit tenne másképpen, hogy szebb és jobb legyen a világ. A váratlanul jött lehetőséget Bruce ki is használja. Először saját karrierjét teszi egyenesbe, majd a magánéletét próbálja meg elmélyíteni némi kebel- és orgazmusnövelő csodával. A mindenhatóság azonban nem leányálom! Napi több millió ima még e-mailben is olvashatatlan mennyiség, ráadásul ha mindet teljesítjük, abból további komoly problémák lehetnek.

A DVD extrái között nagy érdeklődésre tarthat számot a „Jim útja" című kisfilm, amiből megismerhetjük Jim Carrey munkamódszerét, és hogy mihez kezd főhősünk a forgatás szünetében a stáb konyhájában, a bakiparádé pedig hű tükrét mutatja a forgatás hangulatának, Jim sziporkáit lehetetlenség volt megállni röhögés nélkül. Hab a tortán, hogy nem csupán ezek, de az összes extra magyar felirattal is elérhető.

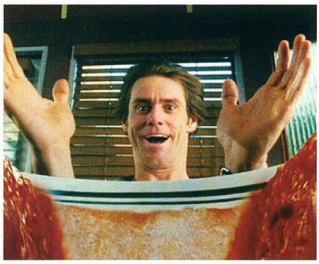

» Vörösnek vörös, de nem tenger – avagy a paradicsomleves szétválasztása

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★☆

- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol**
- Feliratok: **magyar, angol, görög**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **97 perc**
- Kiadó: **Spyglass**
- Ár (bruttó): **5490 Ft**

» Sorsdöntő nyár

Hawaii, hullámok, csajok

Branyiczky Gábor

A magyar tenger lassan apadó partjáról nézve igen távolinak tűnnek a tengerrel egy szál deszkán szembeszálló szörfösöket égbe repítő vagy mélységbe taszító hullámok. Leginkább azért, mert igencsak távol is vannak, például Hawaii szigetének partjain, ahol élete nagy lehetőségét egy szörfversenyben és az ott begyűjthető szponzori szerződésben látja Anne Marie. A deszkával és hullámokkal egyébként mesterien bánó hölgyet simán elsodorják felcsapó érzelmei, mikor a verseny előtt néhány nappal egy focistában tanítványa akad. A történet végét nem illik kifecsegni, de sejthető, hogy egy olyan csodálatos tájon (amit ki is hangsúlyoznak az operatőri munka néhány felvillanásában) nem végződhet katasztrófával egy szerelem.

Az extrák hullámai pedig úgy borítják el a nézőt, mint némely szörföst a pipeline nagy taréja a versenyen. Két képernyőn sorakoznak egymás alatt a különböző dokumentum- és kisfilmek, amelyek a forgatás kulisszatitkaitól a női szörfözés világáig sok mindenbe beavatják a nézőt, pedig a rendezői és a különálló főszereplői kommentár már önmagában is számos érdekességet elárul. Ráadásul mindezt akár magyar felirattal teszik, rombolva a nyelvi korlátokat. Nem hiányoznak természetesen a kimaradt jelenetek sem, de még egy kissé reklámszagú szörfös divattanácsadás és egy reklámvideoklip, a soundtrack album ajánlója is elfért a DVD-ROM-extrákkal is felvértezett korongon.

» Trükkös felvétlek, de nem trükkfelvételek

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★★

- DTS: **angol**
- Dolby Digital 5.1: **magyar, angol**
- Feliratok: **magyar, angol**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **100 perc**
- Kiadó: **Universal Pictures**
- Ár (bruttó): **5490 Ft**

» My Fair Lady (extra változat)

Egy csudijó DVD

Weisz Tamás

Alan Jay Lerner és Frederick Loewe musicaljét, a My Fair Ladyt – ami George Bernard Shaw Pygmalion című színdarabja alapján készült – negyven évvel ezelőtt vitte vászonra George Zukor. A mozi mind a kritikusok, mind a közönség körében hatalmas sikert aratott: 12 Oscar-jelölésből nyolcat sikerült díjra váltania, míg a filmszínházakban majd' két éven át játszották – természetesen telt ház előtt. A virágáruslány és a nyelvészprofesszor története a mai napig a filmrajongók egyik kedvence.

» The rain in Spain stays mainly in the plain!

A negyvenéves évfordulóra megjelenő extra kiadás első lemeze szinte teljesen megegyezik az 1999-ben megjelent DVD-vel. Mindkettő alapját az 1994-ben restaurált moziváltozat adja – az évek során csaknem teljesen megsemmisült a My Fair Lady eredeti kópiája. A közel háromórás filmet megnézhetjük az újrakevert 5.1-es „eredeti" hanggal, továbbá (német és spanyol szinkron mellett) a díszlettervezőnek, Eliza énekhangjának és a restaurálás irányítóinak kommentálásával is.

A második lemezen lévő egyórás dokumentumfilm bemutatja a My Fair Lady készítését és restaurálását, de emellett a korongon találunk egy hosszabb beszámolót a forgatásindító vacsoráról és egy másikat a bemutatóról, egy korabeli werkfilmet, két dalt Audrey Hepburn hangján és több galériát sok-sok fekete-fehér és színes képpel.

kép	★★★★★
hang	★★★★☆
extra	★★★★★

- Dolby Digital 5.1: **angol**
- Dolby Stereo: **német**
- Mono: **spanyol**
- Feliratok: **magyar, angol, cseh, dán, finn, francia, görög, héber, izlandi, lengyel, német, norvég, olasz, portugál, spanyol, svéd, török**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **166 perc**
- Kiadó: **Warner Bros.**
- Ár (bruttó): **4990 Ft**

» Némó nyomában

Sirály ez a korong!

Weisz Tamás

Némót, a kis bohóchalat első tanítási napján elrabolja egy könnyűbúvár – apja szeme láttára. Az addig állandó rettegésben élő Pizsi csak egy pillanatot habozik, majd elindul fia után. Az úton társául szegődik a memóriazavaros Szenilla, de segítséget kap néhány érdekes életfelfogású cápától, egy nagyon laza teknőscsapattól, egy pelikántól, sőt még egy bálnától is.

A Pixar–Disney páros legújabb egész estés rajzfilmje – amely a napokban természetesen a legjobb animációs filmnek járó Oscart is megkapta – elképesztő eredményeket produkált: a 94 millióba dollárba kerülő film eddig több mint félmilliárd dollárt hozott a mozik pénztárainál!

Ahogyan a korábbi Pixar–Disney DVD-kiadványoknál, így a Némónál is természetes a kiváló kép- és hangminőség. Mind az angol, mind a magyar hangsáv Dolby Digital 5.1 EX-es, amit sok esetben ki is használ a hanganyag, így szinte ott érezhetjük magunkat az MGA-n (Mini Golf Áramlat) vagy a fogorvosi rendelő akváriumában.

Az extrák ugyan sem mennyiségben, sem érdekességben nem érik utol a nagy elődet, Az Oroszlánkirály tavalyi kiadását, még sincs oka szégyenkezni, hiszen mind a kisebbeket (játék, olvasókönyv, Plecsni tanár úr enciklopédiája stb.), mind a nagyobbakat (werkfilm, előzetesek, képgalériák, rendhagyó természetfilm stb.) kiszolgálja a kiadvány. És ha valaki csak egy kis lazításra vágyik, annak remek kikapcsolódás lehet bármelyik virtuális akvárium.

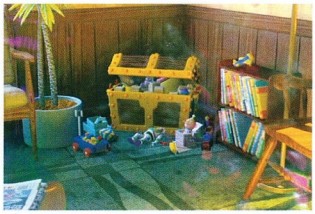

» Régi ismerősökkel is találkozhatunk Sydneyben

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★★

- Dolby Digital 5.1 EX: **magyar, angol, cseh**
- Dolby Surround: **bolgár, szlovák**
- Feliratok: **magyar, angol, bolgár, cseh, szlovák**
- Képarány: **16:9**
- Hossz: **96 perc**
- Kiadó: **Walt Disney**
- Ár (bruttó): **5990 Ft**

A hónap DVD-je: Alien Tetralógia

» A kilencedik lemez: a Halál

Ritkaság, hogy egy film vagy filmsorozat úgy érjen meg több díszdobozos DVD-Video kiadást, hogy nem az időközben megjelent újabb epizód szolgál apropóul az ismétléshez, hanem kimondottan az extrák bővítésével igyekeznek kedveskedni a film rajongóinak. Az Alien-sorozat pár évvel ezelőtt már kapott egy szép díszdobozos kiadást, most itt van az újabb, mégsem érezzük úgy, hogy csak újabb bőrt próbálnának lehúzni róla.

Polcz Péter (ppeter@cdgrab.hu)

A Nyolcadik utas: a Halál (Alien) című klasszikus történetet három további folytatással próbálták meg életben tartani az elmúlt 20 évben. Nyilvánvaló, hogy bizonyos értelemben egyik sem ér fel az eredeti, sokkal inkább lélektani elemekkel operáló, klasszikus horror/sci-fi jegyeket felvonultató művel, de valamilyen szempontból mind a hármat lehet jobban szeretni, mint az első részt. A második, *A bolygó neve: Halál* (Aliens) című film az első epizódhoz képest modernebb, akciódúsabb megközelítése és a mérhetetlenül precízen bemutatott technológiai környezet miatt kedvelhető. *A végső megoldás: Halál* (Alien 3) hihetetlenül sötét hangulata visszanyúl az első filmhez, és a fojtogató atmoszférateremtésről elhíresült (akkor még kevésbé sikeres) David Fincher rendező megmutatta, hogy a távoli börtönbolygón ragadt, szinte fegyvertelen hősök miképp birkóznak meg az előző filmek során még fegyverekkel sem könnyen legyűrhető rémséggel. A negyedik film, a *Feltámad a Halál* (Alien Resurrection) szintén teljesen újszerű megközelítésben meséli el a harmadik részben elhalálozott, de klónozással „életre keltett" főhősnő újabb kalandjait, és a korábbi filmekben szinte ismeretlen humort is megpróbálja becsempészni a rettegés pillanatai közé.

SPECIÁLIS VÁLTOZATOK A filmeket tartalmazó négy lemezen megtaláljuk az eredeti mozis változatok mellett minden film speciális változatát is. Sajnos a speciális változatokat nem tudjuk magyar szinkronnal megtekinteni, csupán az eredeti változatok lejátszásakor élvezhetjük a magyar hangot, a speciális vágás mellé magyar felirat dukál.

Az első rész újravágott változatát maga a rendező, Ridley Scott készítette el, aki húsz év elteltével úgy érezte, hogy néhány – egyébként leforgatott, de akkoriban kihagyott – jelenet beillesztésével képes megfűszerezni a filmet egy új kiadás erejéig. Egyébként a film rendezői változatát pár hónappal ezelőtt a mozikban is bemutatták (persze Magyarország megint kimaradt a jóból), tehát vannak olyan országok, ahol ez a DVD-Video kiadás nem olyan exklusív, mint nálunk. A második film rendezői változata már ismerős, ugyanis az előző Aliens-kiadásban már megkaptuk, most viszont – tetszés szerint – ugyanarról a lemezről az eredeti változatot is megnézhetjük, ha mindenképp magyar szinkronra vágyunk, vagy a rendezői vízió túl hosszúnak bizonyul számunkra.

» Ezt a jelenetet még nem láttuk

A harmadik film újravágott változata a Tetralógia talán legnagyobb durranása és meglepetése. David Fincher filmjének moziban bemutatott változata számtalan sebből vérzett, és bár a komor hangulat, a plasztikusan megteremtett környezet profi alkotást sejtetett, valahogy mégsem illett bele a sorba. A rendező eredeti elképzelése szerint most újravágták a filmet, és beillesztették azokat a jeleneteket, amelyek Fincher – és nem a kiadó – elképzelései szerint készültek el annak idején. A végeredmény sokkal emészthetőbb, mint amit akkor kaptunk: a szereplők jelleme letisztultabb, a film menete érthetőbb és logikusabb.

A negyedik film új változata nem sok újdonsággal bír – bár rögtön egy hatalmas képi poénnal kezdődik, ami első pillantásra nehezen megbocsátható egy vérbeli Alien-rajongótól, de érdekes módon másodszorra már viccesnek tűnik –, inkább csak csemegének tekinthető a pár darab kiegészített jelenet. A film végén ugyan Ripley lejut a Földre, de bár ne tenné: a rendkívül silányul kivitelezett jelenet dicséretes ötlet, és ha csak öt perccel több időt fordítottak volna a technikai megvalósításra, talán örülnénk neki. Szerencsére a többi extra jelenet nagyon szépen illeszkedik a filmbe.

A filmek kép- és hangminősége egyébként nagyon jó, bár az Aliens esetén reménykedtünk benne, hogy az előző kiadásnál némileg jobbat kapunk – nem így történt. A filmes lemezek menüi kissé sivárra sikerültek, mondhatni egy kaptafára készültek: az előző díszdobozos kiadás ebben az egyben jobb volt.

EXTRAHEGYEK Ötlemeznyi extra: hihetetlen mennyiségű információ. Még a legelvakultabb Alien-rajongóknak is számos meglepetéssel, új információval kedveskedik a Tetralógia extrahalmaza. A filmek mellé kapott gazdag kommentárokon kívül az öt külön DVD lemezt

» Ripley partra úszott – a moziban ez teljesen kimaradt!

megtöltő járulékos anyag a rajongónak olyan, mintha hájjal kenegetnék: találunk riportokat, kisfilmeket, technológiai bemutatókat, forgatási dokumentációt, szereplőválogatásokat – egyszerűen felsorolhatatlan mennyiségű, kiváló minőségű mindaz, ami a Tetralógia igazi fegyvertára: az öt extra lemez tartalma. Az 509 percnyi játékfilm hosszának többszörösét kell ráfordítanunk a kiegészítő lemezekre, ha mindent meg szeretnénk nézni.

Sajnos magyar feliratnal nem kedveskednek az extra korongokon. Ez első körben rendkívül bántónak hat, de mivel ez egy kimondottan fanatikusoknak szóló kiadvány – akik amúgy sincsenek elkényeztetve az Alien-„mondakör" képregényei, könyvei terén túl sok magyar nyelvű kiadvánnyal –, ezért talán meg tudjuk bocsátani. Ha az extra lemezeken is lenne magyar hang vagy felirat, sokkal könnyebben tudnánk az előző Alien-díszdoboz tulajdonosait meggyőzni az új kiadás megvételére, de így sajnos azt kell mondanunk: az Alien Tetralógia fantasztikus kiadvány, de szigorúan csak rajongóknak!

kép	★★★★★
hang	★★★★★
extra	★★★★★

- Dolby Digital 5.1: **angol**
- Dolby Surround: **magyar, cseh, lengyel (csak a mozis változatokon)**
- Felirat: **magyar, angol, arab, cseh, héber, lengyel, portugál, török**
- Képarány: **16:9**
- Kiadó: **20th Century Fox**
- Ár (bruttó): **17 000 Ft**

www.alien-movies.com

TOPINFO®

Y2K GARANCIA

Integrált Vállalatirányítási Rendszer

Pénzügy-számvitel-tervezés
Kereskedelem és logisztika
Tárgyieszköz és beruházás
Humánpolitika
Vezetői információ, controlling

Windows NT, Windows 9x, Novell, Unix környezetben,
ORACLE, Ms-SQL adatbáziskezelővel, egy gépen is.

"A győztes kombinánció"

TOPSOFT

TOPSOFT Rendszerház Rt.
1027. Budapest, Kapás u. 11-15
tel: 457-9200, fax: 457-9201
homepage: www.topsoft.hu
e-mail: sales@topsoft.hu

"A jelen filozófiája, a jövő technológiája"

A hónap játéka: Wars and Warriors: Joan of Arc

» Tűzrőlpattant, harcias menyecske

Először is tisztázzuk: az Enlight Software stratégiai és szerepjáték-elemekkel fűszerezett „kardélre hányós" játékának Jeanne d'Arc a címszereplője, csak éppen az angolok lefordították a nevét. Tehetik, hiszen a százéves háborúban igen közeli ismeretségbe kerültek a hölggyel, és mégiscsak könnyebb az őket Franciaországból kiszorító nőszemélyt anyanyelvükön emlegetni.

Branyiczky Gábor

Nem véletlen a játék kettős címadása. Az Enlight sorozatnak szánja a Wars and Warriors játékokat, valahogy úgy, mint a konzolon igen népszerű Dynasty Warriorst, ami a feudális japán időszakából már a negyedik folytatással örvendezteti meg a stílus rajongóit. Az angolosan „hack and slash"-nek nevezett játékkategória fő jellemzője, hogy a játékosnak az igen nagy számban özönlő ellenfeleket szúró-, vágó-, esetleg zúzófegyverek felhasználásával kell jobb belátásra bírnia, egészen pontosan jobblétre szenderítenie. Ezt a Dynasty Warriorsban valós és mitikus harcosok, szamurájok és női megfelelőik teszik, akikkel a fejlesztők szerint némileg nehezen azonosulnak az átlagos európai játékosok. Nagy gond azonban nincs, hiszen az öreg kontinensen is volt középkor, aminek kiadós csetepatéi szép számmal kínálnak főszereplőnek választható karaktert.

Az első epizód címszerepére pedig igencsak kínálta magát Jeanne d'Arc, aki egyrészt közismert kardforgató volt, másrészt Milla Jovovich emlékezetes alakítása óta nem hat furcsának teljes páncélzatban is roppant nőies alakja, ami marketingszempontból igen hasznos tulajdonság.

» Ennyien egy lány ellen? Hol marad a híres fair play?

NEM CSAK A KASZABOLÁS... Bár a játék lényege az ellenfelek halomra kaszabolása, nem mondható véresnek a Wars and Warriors, hiszen a találatokat nem kíséri sebek megjelenése, és a halott harcosok is szép békésen kifakulnak a játék 3D-s világából, legfeljebb felszedhető tárgyak maradnak utánuk. Látványos effektusokban ennek ellenére nincs hiány, mert a fontosabb karakterek mind bírnak speciális támadásokkal, ami a szereplők mozgásán túl abban is megmutatkozik, hogy fegyverük igen látványos fénypászmákat húz maga után vagy lövell a földre.

A mindezt kísérő stílszerű, csatazajon is átcsengő, kellemesen középkori hangulatú muzsika ellenére ez a fene nagy kaszabolás csak a stílusra nagyon ráérző játékosok számára lenne megunhatatlan, így az alkotók más játéktípusokból átemelt elemekkel igyekeztek változatosabbá tenni a játékmenetet. A szerepjátékokból ismerős, szintlépéshez és tapasztalati ponthoz kötött képességjavítás mellett stratégiai, parancsnoki feladatok is hárulnak a játékosra. Tovább növeli a változatosságot, hogy nemcsak Jeanne d'Arc, hanem további négy „tábornok" irányítását is átveheti a játékos, akár tetszés szerint csata közben váltogatva az éppen rendelkezésre álló szereplők között.

A LOVAKAT NEM LÖVIK LE További színfoltnak tekinthető, hogy a gyalogos harc mellett a lóhátról való küzdelmet is kipróbálhatjuk a játékban – bár a hátas irányításának és mozgásának elnagyoltsága miatt először csak meghökken az egyszeri játékos. Aztán mikor kiderül, hogy sok jó kis kombinációs támadás helyett csak kétféle vágás van lóhátról, illetve a gyalogosok legázolása, gyorsan le is tesz a műlovarnői karrier építgetéséről. Különösen, miután szembesül vele, hogy a kecses paripák alig gyorsabbak, mint a karakter a maga két formás lábán. Lett volna még mit kidolgozni ezen a lovaskérdésen – ezt jelzi az is, hogy ugyan meg tudnak sebezni minket a gaz ellenfelek lóháton is, de a korabeli népi játékok, például a lovas lerántása vagy a hátas lemészárlása ismeretlenek számukra.

A játékkategóriák közötti átnyúlás remek példájának is nevezhetnénk az egyes küldetésekben felbukkanó stratégiai elemeket, mikor is beosztott csapatokat, ostromgépeket kell parancsokkal irányítani, megközelíteni velük egy elfoglalni szánt várat, várost. A program vezérelte csatlósok mesterséges intelligenciájának hiányosságai azonban lehetetlenné teszik a remek jelző használatát – sőt az ostromgépek a parancsok egy részét néha figyelembe sem veszik, vagy igencsak késve hajtják végre őket, állandóan egymásba és a tereptárgyakba akadnak, így terelgetésük inkább idegesítő mellékszál jellegét ölti.

JEANNE D'ARC ÉS A HAPPY END Az apróbb bosszúságok ellenére igen jól kikapcsolódhatunk, a feszültséget hatékonyan levezethetjük a középkori kardcsörtető játékkal,

» Jeanne d'Arc olyat odacsap, hogy kifényesedik a levegő

amely az alacsonyabb nehézségi fokozaton könnyen adja a sikert. A fejlesztőknek azonban akad még munkájuk a Wars and Warriors sorozat motorján, ha valóban olyan babérokra törnek, mint a hack and slash műfaj konzolos sztárjai. Megjelenésében mindenképpen ráncfelvarrásra szorul a játék: például vízfelületeit nézve a csúcsjátékoktól igencsak elmarad, és néhány más részletében is elnagyoltnak hat – viszont az időjárás és a napszakok megjelenítésében nagyon is plasztikus látványvilágot kínál. A már említett mesterséges intelligencián is van mit javítani, de talán még ennél is fontosabb volna a hálózati játék lehetősége, ami hiányzik a Joan of Arcból – ez erősen csökkenti az újrajátszás élményét, ráadásul a szóló küldetések eseményeit minden újrajátszáskor pontosan ismétli a program.

Azt a tényt pedig kénytelen vagyok leleplezni, hogy a történelmi hűséghez a játék egész megformálásában sem túlságosan ragaszkodó alkotók a végkifejletet is rendesen átírták. Mert valójában Jeanne d'Arc ténykedésének a papság „Jeanne, most már elég!" kijelentése vetett végett. A korszakban igen népszerű desszert, az „eretnek alá máglyarakás" formájában feltálalta a népnek a harcias szűzet. Mert bár Franciaországnak addig rengeteg jót tett, az egyház számára egyre kényelmetlenné vált a magát Isten küldöttének valló amazon. A játékban ilyesmiről szó nincs, a végén nem lángok takarják ki a képet, hanem jön a happy end. PCM

»info

www.enlight.com/joa/

Játékdemók DVD-nken

» Kaland és országút

A tavasz beköszöntével a kiadók is új erőre kapnak, és még szorosabban markolják az ostor nyelét. Az ostorral pedig a fejlesztőket serkentik még gyorsabb – és remélhetőleg még jobb – munkára. A cél, hogy az év első felének legrangosabb kiállítására, az E3-ra elkészüljenek játékukkal.

Erdős Márton (martinm@ipma.hu)

A XXI. század elején már nem beszélhetünk pihenőidőről, játékok tekintetében karcsú időszakról, minden hónapra jut egy-két komolyabb húzónév. Ebben a hónapban az egyik legnépszerűbb autóverseny legújabb részével és egy igazi unikummal, egy klasszikus kalandjátékkal találkozhatunk. Az akciójátékok szerelmesei is megkapják betevő falatjukat, hiszen felpakoltuk az Unreal Tournament legújabb részének mind Windowsra, mind Linuxra lefordított kipróbálható változatát is.

COLIN MCRAE RALLY 04 A versenyző neve minden bizonnyal azoknak is ismerősen cseng, akik kevésbé tájékozottak a ralisport terén. A Codemasters évekkel ezelőtt kezdte a versenyző neve által fémjelzett sorozatot, amely immáron negyedik részéhez ért. Szerencsés véletlen folytán a Colin McRae Rally 04 éppen 2004-ben lát napvilágot, de lássuk, milyen újdonságokkal halmoznak el a fejlesztők.

Akadhatnak olyanok, akik első látásra becsapva érzik magukat, hiszen „semmi újat nem kapunk". Pedig ez nem így van. Igaz, továbbra is autót kell irányítanunk, ami továbbra is négykerekű, és az úton továbbra is előre kell menni minél gyorsabban. Ezenfelül azonban mindent megújítottak a fejlesztők.

Szokásosan rengeteg pályán próbálhatjuk ki autóvezetői tudásunkat, rengeteg új fejlesztésű raliautóval, amelyek mind valósághűek.

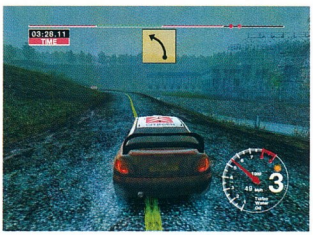

» Óvatosan a kanyarokkal!

Ez egyaránt vonatkozik kinézetükre, technikai paramétereikre és viselkedésükre. A pályák eltérő vezetési stílust igényelnek, hiszen sokszor más a talaj, az időjárás és a napszak is. A Colin McRae Rally 04-ben az előző rész hiányosságait orvosolják, nagy hangsúlyt fektetve a bajnokság üzemmódra. A kocsik tuningolására, finomhangolására is komolyabban odafigyeltek a fejlesztők.

A kocsik modellezése még tovább tökéletesedett, amiben nagy szerepe van a realisztikus törésmodellnek is. A kocsik ugyan masszívan meg vannak építve, ám ez a verseny végére komolyan megváltozhat. Nem árt figyelni a koccanásokra és a kisodródásokra, ha szeretnénk a pálya végére érni. A kocsikat akár annyira is leamortizálhatjuk, hogy irányíthatatlanná válnak, nem beszélve az ilyenkor botrányos futamidőkről. A karosszéria rongálódása a legkevesebb, emellett a motor, a futómű és minden egyéb összetevő sérül a nem megfelelő vezetési technika vagy éppen koccanás következtében.

Gyengébb konfiguráción nem igazán tündökül a Colin McRae Rally 04, bár a jól skálázható grafikai motornak köszönhetően ez esetben is megfelelő sebességgel fog futni. Igazi erejét komoly konfiguráción képes megmutatni a program. Ugyan többplatformos játékról van szó (PlayStation 2-s és xboxos kiadása is van), PC-n bizony komolyan használja a DirectX9-es pixelárnyalókat. Így az út és a kocsi valósághűen tükröződik, koszolódik, a látvány lenyűgöző, tökéletesen megfelel a 2004-es elvárásoknak.

Aki arra kíváncsi, milyen videokártya, illetve processzor kell ahhoz, hogy megfelelően fusson a Colin McRae Rally 04, nézze meg e havi hardvertesztjeinket, ahol a Colin McRae Rally 04 is szerepel a tesztprogramok közt, többféle grafikai részletességgel is.

SYBERIA 2 A kalandjátékok kedvelői hosszú évek óta kénytelenek nélkülözni. Így aztán minden, ebben a stílusban megjelenő játéknak örülnek, még ha az nem is sikerül tökéletesen. Egy-két évvel ezelőtt jelent meg a Microids fejlesztette Syberia, amely végre megrázta a kalandjátékok világát. A minőség kiváló volt, a történet nemkülönben. A fejtörők elég nehezek és értelmesek voltak, csupán a játékidő volt kicsit rövid. A cég a siker láttán be is jelentette a folytatást, ám a tavalyi megjelenés elcsúszott. Szerencsére a kalandorok 2003 végén is kaptak némi betevőt a Broken Sword III személyében, ám a Syberia varázslatos, misztikus hangulatát semmi sem tudta pótolni.

Idén márciusban végre megérkezett a Syberia folytatása, amelynek kipróbálható változatát megtalálják DVD-mellékletünkön is. Kate kalandjai ott folytatódnak, ahol az első részben befejeződtek: Aralbadban. Kate az öreg Hansszal és a lojális szolgálóval, Oscarral folytatja útját a fagyos Syberiába. A történetben még több fordulat és meglepetés lesz, nem beszélve a fejtörőkről és a robotokról, akarom mondani automatonokról.

A második rész az előd motorjára épül, amelyet némileg feltuningoltak a kor elvárásainak megfelelően. Mivel a háttér kézzel rajzolt, csak a karakterek minőségét kellett javítani, amelyek itt már jelentősen több poligonból épülnek fel. Ezenfelül az átvezető videók minőségén is javítottak a fejlesztők.

A Syberia 2 minőségi, kiváló kalandjáték – reméljük, hosszabb lesz, mint az első rész.

UNREAL TOURNAMENT 2004 A játékot nem kell bemutatni, mindenki ismeri már, hiszen az id Quake III Arenája mellett ez a legismertebb többszereplős lövöldözős játék.

» A technogladiátorok paradicsoma

A legújabb, idei kiadásban rengeteg újítással találkozhatunk, amelyek a játék minden részét érintik. Rengeteg játékmód, több tucat karakter, nagy halom pálya – mi kellhet még? A mostanában egyre divatosabb járműhasználatot nagy hiba lett volna kihagyni, így ez is belekerült, ahogy a különböző lövegtornyok is.

Ezeken felül a grafikai motort is felpolírozták, nehogy szó érje a ház elejét. Ez a megnövelt poligonszámokon, a szebb textúrákon és a jobb árnyékolási rendszeren látszik meg leginkább. A DVD-melléklet ünkön szereplő demót mostani hardvertesztjeinkben is viszontláthatják olvasóink – több videokártyán és rendszeren futtattuk le, hogy lássuk, milyen erőmű kell a megfelelő sebesség eléréséhez. PCM

»infó

- http://syberia2-game.com/syberia2/english
- www.codemasters.co.uk/colinmcrae-rally04/uk/colinmcraerally04.php
- www.uk.atari.com//?pg=game_detail&productID=125
- www.unrealtournament.com

» Nyelvsziget – Angol kezdő, középhaladó és haladó

Nyelvleckék angol nyelvterületről

Tóth Tamás

Az Informania Kft. Nyelvsziget sorozatával a kezdőtől a középhaladón át a haladó szintig juthatnak el a nyelvet tanulni vágyók. A három modul tizenöt-tizenöt leckében tanítja az angol nyelvet, így az üdvözlés alapvető formai elemeitől a lakás, a család és a különféle elfoglaltságok bemutatásán keresztül eljuthatunk az éttermi etikettig.

Minden leckét mondatonként meghallgathatunk, akár többször is. Sajnos nem jöttem rá, mi a különbség a képernyő alján látható lejátszó és előretekerő gomb között, mert mindkettő ugyanúgy működött. Kiválaszthatjuk, hogy angol nyelven követjük-e, amit mondanak,

» „Szigeteljünk" angolul!

vagy inkább a magyar fordításra volnánk kíváncsiak – hasznos lehetőség. Sajnos néha nem pontosan azt mondják ki hőseink, ami le van írva, de ez a lényeget nem befolyásolja, ráadásul még a kezdő nyelvtanuló is hamar kiszúrja ezeket a hibákat.

Azzal, hogy angol anyanyelvű tanárok mondják ki az egyes kifejezéseket, mondatokat, a tanulók hiteles forrásból sajátíthatják el a helyes kiejtést. Az egyes leckéket vidám, karikatúraszerű rajzocskák díszítik, amelyek könnyedebbé teszik a tanulást, és egyben segítenek, hogy jobban beleélhessük magunkat az adott helyzetbe.

tartalom ★★★★☆
tálalás ★★★★☆

- Ár (bruttó): **1990 Ft/CD**
- Kiadó: Informania Digitalmedia Kft.
- ☎ **476-8880**
- **www.informania.hu**

» Játssz és gondolkodj! – Móka és Tanulás sorozat

Formával, hanggal, zenével

Branyiczky Gábor

A kiadó három- és hatéves kor közötti lurkóknak szánja a korongot, amelyet nyolc készségfejlesztő minijátékból állítottak össze. A feladatok színekre, formákra és nem utolsósorban hangokra építő kihívásokkal állítják szembe az ifjú játékosokat.

A feladatok nehézségi szintje többnyire változtatható. A feladatok lényegét elmagyarázó szövegek és maguk a feladatok (már ahol ez szöveget jelent) magyarul hangzanak el. A formákkal, színekkel és mintákkal operáló kiegészítős feladat klasszikus, kétdimenziós labirintusa mellett némi színezés, illetve egy falbontóhoz hasonló ügyességi játék egészíti ki az egyébként leginkább a játékos fülét foglalkoztató programokat.

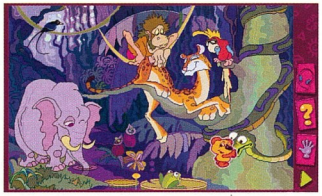

» „...hassszamon csússsszkáni" – a sziszegés helyett verses bemutatkozást is kérhetünk a kígyótól

A „milyen sorrendben játszanak a zenészek" a memóriát teszi próbára, egy másik játékban interaktív képeken házi- és vadon élő állatok hangját kell párosítani azok tulajdonosaival, illetve rímbe faragott rövid meghatározások alapján kell rábökni az állatokra a játékmaci alakú mutatójával.

Az egyes játékok terjedelme eltérő: vannak egyetlen helyszínre korlátozódó, minden indításkor ugyanabban a sorrendben megjelenő feladatok, de vannak több helyszínt és így változó feladványokat kínáló fejtörők is. Egyedül talán csak a pontozás és a sikerlista hiányzik a játékból, bár ez a játékos életkorának is függvénye, hiszen a nagyobbak a kihívást látják saját eredményük vagy mások rekordjának megdöntésében, a legifjabbakat azonban erősen frusztrálhatja, ha nem tudnak minden feladatban és minden alkalommal az élre kerülni.

tartalom ★★★★☆
tálalás ★★★★★

- Ár (bruttó): **1990 Ft**
- Kiadó: SeVeN M Kft.
- ☎ **430-3750**
- **www.sevenm.hu**

» Kivi oktatósorozat 2. – Német

Egy kis ízelítő német nyelvből

Tóth Tamás

A Kivi oktatósorozat második darabja 8–10 éveseknek szóló, kezdő szintű német nyelvleckét tartalmaz. A program telepítést nem igényel, indítása után a megjelenő képernyőn választhatjuk ki, hogy a tíz fejezetre osztott német nyelvtani ismertetővel kezdünk-e, vagy inkább játszunk az öt játék egyikével. A képernyőn lapozva magyarul olvashatjuk a legfontosabb szabályok leírását, az aláhúzott német szavakra kattintva pedig egy kellemes női hang tolmácsolásában – némi magyaros akcentussal – meg is hallgathatjuk azok kiejtését. Az igék, a főnevek, a személyes és birtokos névmások ragozása, a kérdőszavak és számnevek megismerése után vághatunk neki a húsz kérdésből álló nyelvtani tesztnek – megoldásakor kiderül, mennyire sajátítottuk el a tananyagot.

A német nyelvlecke könnyedebb részéhez tartozik a képgaléria, amelyben számos híres németországi helyszín fényképét nézhetjük meg, illetve az öt játék. Az első egy teszt, amelyben tíz témakör tíz kérdése vár ránk, a másodikkal memóriánkat tornáztathatjuk, a harmadik a jól ismert akasztófajáték, a negyedik egy képkirakó, míg az ötödikben ki kell választani öt szó közül a kakukktojást.

» A némettanulás startvonala

A program kezelése egyszerűen elsajátítható, így nyugodtan otthagyhatjuk a kisiskolásokat is a képernyő előtt ezzel a nyelvoktató CD-ROM-mal.

tartalom ★★★★☆
tálalás ★★★★☆

- Ár (bruttó): **1945 Ft**
- Kiadó: Unit Kft.
- ☎ **388-7317**
- **www.unit.hu**

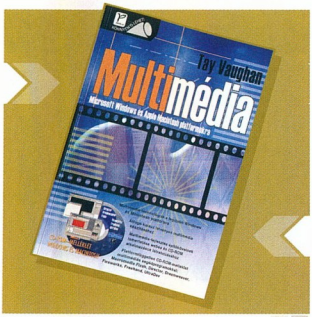

Tay Vaughan

Multimédia Microsoft Windows és Apple Macintosh platformokra

Az információátadás napjainkban elképzelhetetlen multimédiás bemutatók nélkül. Nem véletlenül, hiszen a megértést nagyban segíti, ha egy kiadványban az egyszerű szöveges információk mellett találhatók hangok, álló- és mozgóképek, illetve mód nyílik interaktív beavatkozásra.

Ennek a könyvnek az első kiadása még 1992-ben jelent meg, de a multimédia alapjai azóta is változatlanok: a hatékony előadás elkészítéséhez szükséges fogások ugyanazok, mint egy évtizede, csak a kezelőszoftverek eszköztára bővült látványosan.

Tay Vaughan könyvének első része a multimédia alapelemeivel ismertet meg bennünket, ezt követően kerül sor a hardver- és szoftverelemek részletes bemutatására. A szerző a két, multimédiás tartalmak összeállítására leginkább elterjedt platformmal, a Microsoft Windowszal és az Apple Macintoshsal párhuzamosan foglalkozik, hiszen az alapvető szoftverek mindkét környezetben elérhetők a felhasználók számára. Külön fejezetcsoportban tárgyalja tételesen az egyes multimédiás építőköveket (szövegek, hangok, grafikák, animációk, videók), továbbá a legújabb irányzatot, a multimédia netes megjelenését. Az utolsó fejezetben zárásként hasznos tanácsokat kaphatunk a projektek kivitelezéséhez az első tervek elkészítésétől a kész termék legyártásáig.

A könyvet elsősorban azoknak ajánljuk, akik már foglalkoznak, vagy foglalkozni kívánnak multimédiás termékek készítésével, és nem rettennek vissza attól, hogy beássák magukat az elméleti alapok mellett a gyakorlati megvalósítás aprólékos, mindennapi feladataiba is.

Tóth Tamás

Panem, 2003, 480 oldal,
5490 forint

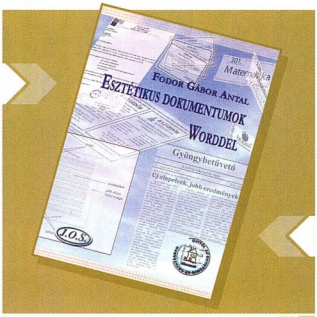

Fodor Gábor Antal

Esztétikus dokumentumok Worddel

A Microsoft Office család – vagy ahogy jelenleg nevezik, a Microsoft Office Rendszer – egyik „alapító tagja" a Word: lehet, hogy nem a legnépszerűbb, de mindenképpen a legismertebb szövegszerkesztő program. Tapasztalataim szerint a Wordöt igen széles területen használják az „intelligens írógéptől" a kiadványszerkesztésig. Sajnos nem egyszer találkozom olyan dokumentumokkal, amelyekben a tabulálást szóközökkel, a sorritkítást beütött [Enter]-ekkel oldják meg, ahogy néha olyanokkal is, amelyek inkább asztali kiadványszerkesztőt igényelnének. Ezért is vettem nagy várakozással a kezembe Fodor Gábor Antal könyvét – hátha olyan művet találok, amely egyrészt segít jobban megismerni a Word lehetőségeit, másrészt bemutat olyan technikákat, amelyek segítségével valóban esztétikus(abb) dokumentumok készíthetők.

Sajnos azt kell mondanom, a mű csak részben felelt meg a várakozásaimnak – sportnyelven mondva: az elképzelés nem volt rossz, de a kivitelezés bizony pontatlanra sikeredett. A sok ábrával és példával tarkított könyv több esetben maga mutat „elrettentő példát", a szerző nem fogadja meg saját tanácsait, például az elválasztások mellőzése miatt néha zavaróan foghíjasok lesznek a sorok. Ezenkívül számomra furcsa volt, hogy az ECDL típusú mintafeladatok már-már szájbarágós magyarázatai mellett a kötet néha zavaróan magára hagyja az olvasót a különböző dokumentumtípusok kivitelezésekor.

Mindezek ellenére a könyv első harmada, amelyben az alapokat fekteti le a szerző (tipográfiai alapok, a hatáskeltés eszközei és ezek megvalósításai Wordben), illetve a későbbi fejezetek elméleti részei miatt mégiscsak érdemes elolvasni a kötetet.

Weisz Tamás

Jedlik Oktatási Stúdió, 2003, 176 oldal,
1960 forint

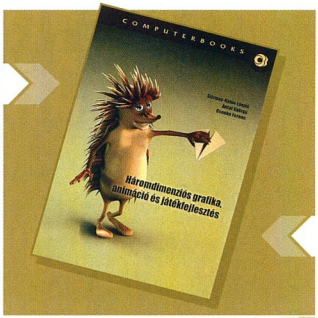

Szirmay-Kalos László–Antal György–Csonka Ferenc

Háromdimenziós grafika, animáció és játékfejlesztés

Szirmay-Kalos László és két tanítványa olyan könyvet szerettek volna írni, amely átfogóan taglalja a háromdimenziós számítógépes grafika problémakörét – az alapoktól egészen a játékok fejlesztéséig. A könyv szándékaik szerint minden olyan jelenlegi és leendő informatikusnak szól, akik szeretnének grafikus rendszereket fejleszteni. A szerzők elsősorban a téma tudományos és technikai elemeit taglalják, a művészeti oldalhoz kevésbé szólnak hozzá. Igyekeztek az elméleti alapokat úgy összefoglalni, hogy azok megértéséhez elegendők legyenek a középiskolai matematikai és fizikai ismeretek. Vannak azonban olyan részek, amelyekhez több tudás szükséges (például a globális illuminációval foglalkozó fejezet, illetve az animáció egyes részei), de ez remélhetőleg nem veszi el az olvasó kedvét a szakszerűen megírt, számos példával, képlettel és ábrával kiegészített könyv elolvasásától.

A példaprogramok egyes részletei a könyvben is megtekinthetők, de a C++ nyelvű programok teljes terjedelmükben megtalálhatók a CD-mellékleten. Ezeknek a segédleteknek az elkészítésekor a szerzők elsősorban az áttekinthetőségre és az egyszerűségre törekedtek, az optimalizálást és a hibakezelést a leendő fejlesztőre bízzák.

A könyv egyes fejezetei jól áttekinthetők, olvasmányosak, lépésről lépésre vezetnek be a „titkokba", így véleményem szerint az olvasók egyrészt hamar átrágják magukat a köteten, másrészt a „titkok" gyakorlati felhasználása miatt szívesen vissza-visszatérnek egyes érdekesebb fejezetekhez.

Tóth Tamás

ComputerBooks, 2003, 494 oldal,
5496 forint

A bemutatott könyvek megvásárolhatók a PC Magazin könyvesboltban az alábbi címen:

1132 Budapest, Visegrádi utca 11.
Telefon: 350-7144, telefon/fax: 339-8617

PCM magyar Impresszum

» SZERKESZTŐSÉG
Főszerkesztő: Bérces László
Főszerkesztő-helyettes: Dervenkár István
Rovatvezetők: Bata László (Szoftver)
Csábi József (Hardver)
Erdős Márton (Tesztlabor)
Kis Endre (Hírek, Üzlet)
Nagy Zoltán (Mobil világ)
Weisz Tamás (Tartalom és forma)
Dudás Zoltán (Kommunikáció, Magyar PC Magazin Online)
Munkatársak: Branyiczky Gábor, Dvorák Bence, Polcz Péter
Tervezőszerkesztő: Varga Balázs
Olvasószerkesztő: Alt Krisztián
Korrektor: Szabó Eszter
Szerkesztőségi asszisztens: Csábi Marianna
Címlap és lapterv: Varga Balázs

A szerkesztőség címe:
1139 Budapest, Hajdú u. 42–44., I. emelet.
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210,
Telefon: 350-8276 Fax: 350-8004

E-mail címünk: pcmagazin@ipma.hu
Honlapunk: www.pcmagazin.hu

» TERJESZTÉSI ADATOK
A MATESZ 2003. IV. negyedévi gyorsjelentése alapján a terjesztett példányszám 15 158.
Magazinunk e havi száma 19 000 példányban készült.

» KIADÓ
Kiadja a G.F.H. Kft., a Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség (MATESZ) tagja.
A kiadásért felel:
a kiadó ügyvezetője
Készült az IPMA-Media Kft. közreműködésével.
Ügyvezető igazgató: Ali Mehdi
Lapigazgató: ifj. Ivanov Péter
Titkárság: Horváth Mónika
Tel./fax: 350-8004

» HIRDETÉSFELVÉTEL
IPMA-Service Kft.
Üzletkötők: Czétényi Zsolt (zsolt@ipma.hu)
Czidor Rózsa (rozsa@ipma.hu)
Kálnoki Kis Emese (emese@ipma.hu)
Kurdi Ferenc (ferenc@ipma.hu)
Szabóné Véghelyi Anna (szanna@ipma.hu)
Levelezési cím:
1300 Budapest 3., Pf. 210
Telefon/fax: (36-1) 350-8041

Hirdetési marketing:
Oláh Gabriella (ogabi@ipma.hu)
Tel./fax: 350-8004

A hirdetések körültekintő gondozását kötelességünknek érezzük, de tartalmukért felelősséget nem vállalunk.

» TERJESZTÉS
Terjeszti a Budapesti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a Magyar Lapterjesztő Rt. regionális részvénytársaságai.

Terjesztési marketing:
Kerbolt Pál,
Mura Eszter
Telefon: (36-1) 349-4768
E-mail: terjesztes@ipma.hu
Megjelenik havonta,
ára 1396 Ft.
Előfizethető megrendelőlevélben:
IPMA-Service Kft., Budapest.
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210
Telefon: (36-1) 349-4768
Előfizetési díj: 5994 Ft (6 szám), egész évre (12 szám) 11 988 Ft (28% kedvezménnyel).
Előfizethető továbbá hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési Irodában (Bp. Lehel u. 10/A, levélcím: HELIR, Budapest 1900), átutalással a HELIR 11991102-02102799 pénzforgalmi jelzőszámra, ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. LHI kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
Előfizetési díj
negyedévre: 2997 Ft (3 szám),
fél évre: 5994 Ft (6 szám),
egész évre: 11 988 Ft (12 szám).

A tördelés a Magyar PC Magazin szerkesztőségében történik.
Montírozás és nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.

A közölt cikkek fordítása, utánnyomása, sokszorosítása és adatrendszerekben való tárolása kizárólag a kiadó engedélyével történhet. A megjelentetett cikkeket szabadalmi vagy más védettségre való tekintet nélkül használjuk fel.

HU ISSN 1588-9289

Hirdetőink

ACOMP 14-15
ACOTEC 37
AGENDA AGE 29
ALPHA SONIC 63
BE-VA CHIP 25
BLUEFISH 109
BORLAND 29
CANON B/2
ENTERNET B/3
ENVICOM 19
G-NETWORK 9
GAMAXNET 25
GEMOFIS 61
HERTA B/4
INTERNETHAJO 135
KELLY-TECH 29
KESZO 25
KILLER APP 53
KONICA MINOLTA 65
KVINT-R 89
MPCM KÖNYVESBOLT 72
NEXT SOFTWARE 95
PULSAR 83
RAMIRIS RUBIN 85
REACTOR 57
SPRINT COMPUTER 87
TECO 95
TESZTELŐ.HU 115
TOPSOFT 139
TRENDEX 25
TRIOS HUNGARY 35
VTCD 145
VIRUSBUSTER 103

Lapunk 2003. I. félévi terjesztett példányszáma a MATESZ® által auditálva 17 977

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

MINDENT EGY HELYEN

masteringtől a sokszorosításig...

DVD5, DVD9, DVD10

...továbbra is az Ön partnere vagyunk CD, MC gyártásban.

VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.

TÜV Rheinland EUROQUA EN ISO 9001:2000 ZN 75.100.8943

H-8001 Székesfehérvár, Pf.: 175 Tel.: +36-22-533-571, Fax: +36-22-533-077 Email: vtcd@vtcd.hu internet: www.vtcd.hu

Következő számunk 2004. április 21-től kapható az újságárusoknál.

Élet a referencián túl

Összehasonlítunk néhány videokártyát, melyek többet kínálnak a gyári referenciaértékeknél mind tudásban, mind szolgáltatásban. Nem barkácstuning eredménye ez: a kártyákat eleve úgy építették meg, hogy maximálisan kiaknázzák a videochipben rejlő tuningpotenciált.

Nyom nélkül

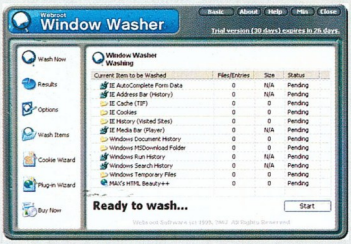

Amikor rákapcsolódunk a világhálóra, megindul a befelé és kifelé irányuló adatforgalom. Amíg mi önfeledten kalandozunk, a háttérben – tudtunk nélkül – csordogálhat kifelé a napközben titokban rögzített információ, illetve nyomokat hagyunk, melyek alapján kéretlenül is megtalál bennünket bárki. Takarítóprogramokkal azonban eltüntethetjük e nyomokat.

Nevet nektek netesek

A neten webcímeket használva tájékozódunk. Úgy írunk e-mailt ismerőseinknek, hogy tudjuk az e-mail címüket, úgy jutunk el kedvenc webhelyünkhöz, hogy bepötyögjük a címét a böngészőbe. Vajon számítógépünk is e cím alapján jut el a célhoz? Valójában mit takarnak a különböző webcímek?

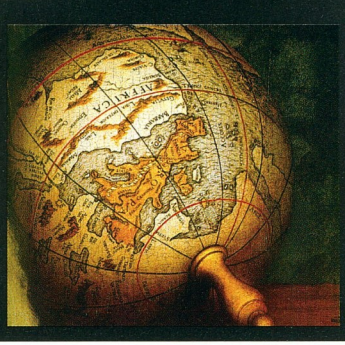

További témáink

A design patternek

Szoftvertervezési kérdésekről beszélgetve előbb-utóbb beleütközünk a design patternekbe. A követelmények feltérképezése után nagy szakadék tátong az emberi nyelven leírt követelmények és az azokat megvalósító kód között. Ennek áthidalásában segítenek a tervezési minták, vagyis a design patternek.

IP-alapú hangátvitel: VoIP

A VoIP hangátviteli protokoll korábban tiltott gyümölcs volt, ma a nagy lehetőségek tárháza. Mi az oka, hogy napjainkban nem alakultak ki annyira konkrét fogalmak erről az igencsak meghatározó technológiáról, mint az alapját képező telefonról és a számítógépről? Nézzük meg kicsit közelebbről, honnan indult az ötlet!

Socket A-s hűtők

A processzorok teljesítményének növekedésével egyre kritikusabb problémává vált a központi egység üzemi hőmérsékletének csökkentése. Ez serkentette a hűtési technológiák fejlődését. Bemutatjuk a legújabb fejlesztésű Socket A-s CPU-hűtőket.

7.1-es hangzás PC-n

Kevesen vannak tisztában azzal, hogyan lesz a sztereó hangjelből térhangzás. Cikkünkben bemutatjuk a legújabb fejlesztéseket, azok technikai hátterét. és az egyik legígéretesebb fejlesztést – az Intel és a Dolby Labs. közös munkájának eredményét.

Személyi lézernyomtatók tesztje

A lézernyomtatók belépő kategóriáját, a személyi, avagy asztali lézernyomtatók különböző típusait veszi górcsöve alá tesztlaborunk. A sebesség- és minőségadatok mellett a beszerzési árakra és üzemeltetési költségekre is figyelünk összehasonlító tesztünkben.

AZ AKTUALITÁSOKBÓL EREDŐ VÁLTOZTATÁSOK JOGÁT A SZERKESZTŐSÉG FENNTARTJA.

Vannak alkalmak, **amikor jó**, ha magunk vagyunk.

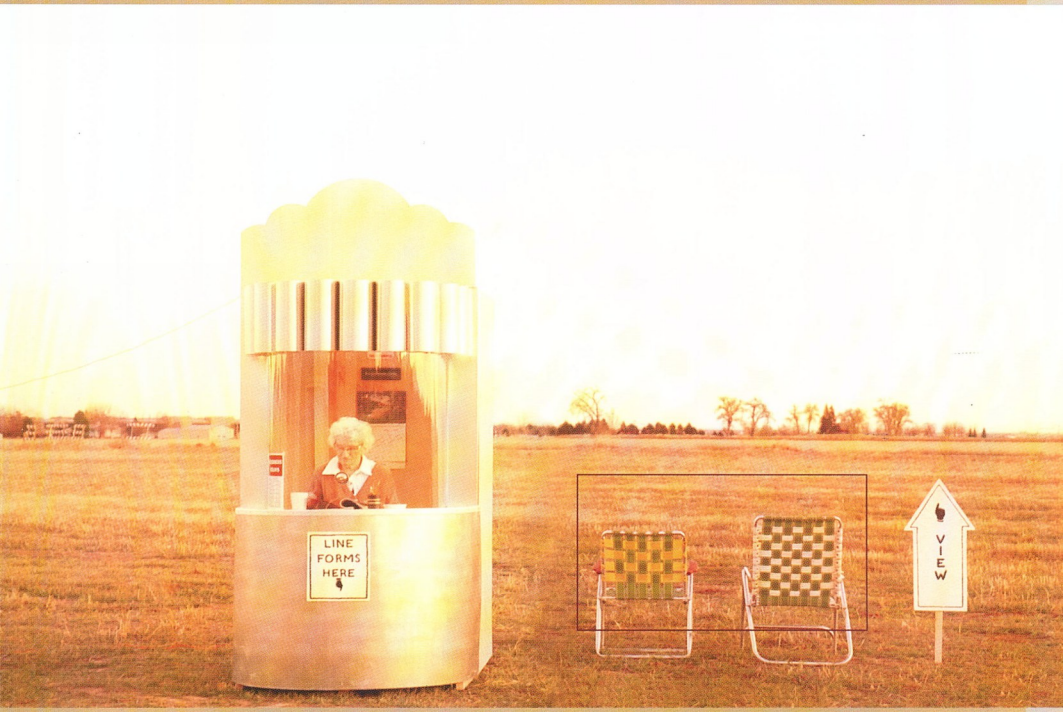

De van, amikor az a fontos, hogy **többen** legyünk!

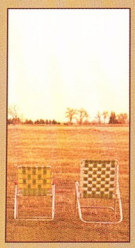

Olyan akciót indítottunk Invitel szolgáltatási területen, ahol az EnterNet ADSL-t használók maguk csökkenthetik ADSL előfizetésük havidíját!
A csökkenés mértéke az első ezer akciós ADSL megrendelő részére, minden Invitel területen kötött ADSL szerződés után 2 Ft. Az elérhető maximum kedvezmény 4.000 Ft!
Így Invitel területen minél többen kötnek szerződést az EnterNet ADSL csomagok bármelyike közül, annál olcsóbb lesz minden egyes akciós, nem fix havi díjas ADSL csomagot használó havi díja a szerződés futamideje alatt!

enternet.hu

enternet
INTERNET MINDENHOL

Power Your Life

EPoX

EpoX MiniMe EX5-300s

Újdonság

Music On Now technológia kikapcsolt állapotban Audio CD valamint MP3 lejátszás CD-ről vagy USB Pen drive-ról, Multifunkciós LCD kijelző, folyamatos állapotkijelzés.

Intel 865G chipset 800 Mhz FSB
Intel Hyper Threading technológia,
2 db memória slot, PC3200, Dual Channel memória támogatás, 6 in 1 memóriakártya olvasó SM/CF/SD/MMC/Microdrive
Integrált Intel Extreme 256bit Graphics video
Integrált 6 csatornás hangkártya
Integrált 10/100 Fast Ethernet kártya
2 IEEE1394 FireWire csatoló, 6 USB 2.0 csatoló
Optikai és koax SPDIF Digitális hangkimenet
8x AGP és PCI hely

EP-8RDA3I / 8RDA+ / 8RDA3+

Újdonság

8RDA3I
Nvidia nForce2 Ultra 400 chipset AMD Athlon XP processzorokhoz
3 fázisú CPU tápfeszültség, 400 Mhz FSB, AGP 8X támogatás
PC 3200 400 Mhz DDR RAM támogatás Power Bios max 3 GB DDR RAM,
5 PCI 1 AGP(8x) port,6 USB 2.0 port, 6 csatornás dolby digital hang,
Digital SPDIF támogatás UDMA 133 IDE Controller, 10/100 mbps LAN csatoló,
P80P diagnosztikai kártya, Aktív Chiphűtés

8RDA+
IEEE 1394 FireWire csatoló, 10/100 mbps LAN csatoló, 8 USB 2.0 port

8RDA3+
IEEE 1394 FireWire csatoló, 10/100 mbps LAN csatoló, 8 USB 2.0 port, Serial Ata Raid kontroller

EP-6RGA+

Nvidia nForce2 chipset, AMD Duron és Athlon XP processzorokhoz
333 Mhz FSB, PC 3200 400 Mhz DDR RAM támogatás
128 bit Dual Chanel DDR technológia max 3GB DDR RAM
Integrált Geforce4 MX 8x AGP grafikus processzor, PowerBios (extrém teljesítmény), 6 PCI, 1 AGP (8x)port, 6 USB Port 2.0, 6 csatornás Dolby Digital hang, Digital SPDIF támogatás UDMA 133 IDE kontroller, IEEE 1394 FireWire csatoló 10/100 mbps Ethernet csatoló, P80P Diagnosztikai LED

NAGYKERESKEDÉSEK VISZONTELADÓK SZÁMÁRA

HERTA
www.orca.hu
1132 Budapest Visegrádi u. 86.
Tel.: 239-8028 Fax: 270-0194
e-mail: hertakft@herta.hu

Ramiris
RAMIRIS Rubin RT.
1139 Budapest, Frangepán u. 46.
Tel.: 888-3200, fax: 888-3201
e-mail: ramiris@ramiris.hu
www.ramiris.hu

EMJ Hungary kft
Global Technology Solutions
EMJ Hungary Kft.
1145 Budapest, Szugló u. 54.
Tel.: 469-6050, fax:469-6051
e-mail: sales@emj.hu
www.emj.hu

Cirty